

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05986

GEZAMELTE SHRIFTEN

Sholem Asch

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שלום אש
געזאלטע שרייפטערן
אנקעל מאזעם

צעהנטער באנד

צוויטש אוימיגאבע.

ארויסגעגעבען פון
שלום אש קאמיעט.
1923

**Copyright by
Sholom Asch
1923**

אנקעָל מאוזעָם

ערשטער מהיל.

.1

איבער ווילליאמסבורג בריך.

איבער דאו מאו ניו יארק איזו דיז זו פון דער וועלט אונטער-גענאנגען. עס האט זיך געדאכט, או פון דער נאנצער וועלט האט זיך אויסנגעקליבען די פערוואָלענדע הוייכע קאסטעןנס וואס שטעהן בײַם ברען פון איסט דיווער, איבער זיין, אונטעצונגעהן. אונז וויי הויך די קאסטעןנס זייןגען ניט געווען, וויי העבר אינגעַר האט נישט געפּרוֹאָוט איבערין אנדערען איבערצושטיגען. האט מען ערשת פון דאנען, פון דעם ווילליאמסבורג בריך אַנגִעָעָהָעָן ווי קליעו אונז ווי נידעריג זעהן דאָר אָוָס געגען די הוַיְקִיטַּטַּת פון הימעל, ווי פֿאָפּוּרְעָנָעָן קארטַּעַן חַיְזַּלְאָךְ, וואָס קַּינְדַּעַר האָבָּעָן אוּפּוּנְעַטְּעַלְּט צַּו שְׁפִּיעַלְּעָן זיך מיט זיין. נאָר די קַּאָרְטַּעַן חַיְזַּלְאָךְ האָבָּעָן אַיְזָנָאָס אָוָן פֿערְלָאָזֶט נְעַלְּאָנְדוּשָׁעָט אֵין דער ברײַטְעָר אָוָן הוַיְכָר אַונְעַדְלִיכְקִיטַּט פון חַלְלָה, אָוָן זייןגען פֿערְשַׁעְמָט גַּעֲוָאָרָעָן, וואָס זיין האָבָּעָן גַּעֲוָאָנָט זַיְעָרָע קַעְפַּט אַוְיפּּצְזַּהְיִיבָּעָן אָזִי הוַיְכָר פון דער ערֶד...

אַ פֿיְיַעַדְיִינָע זוּ אַיְזָאָרוּסָס פון אַיְהָר טַהַוִּיבַּעַדְקָעָטָן רַוְנְדִּינָעָן פָּאָרָם אָוָן אַ צּוּבְּלוֹטִינְגָּטָה האָט זיך זיך אוּסְגַּעַנְגַּאַסְעָן אַיבָּעָרִין גַּאנְצָעָן הַיְמָעָל — גַּאנְצָע טַיְיכָעָן האָט זיך פֿעַרְפְּלִיאִיצְט. אָוָן אַ שְׂטַאָרָקָע מַעַכְיַיְתָּן הַאָנָר האָט פון דער זוֹיט פון יַסְמָעָט שְׁלִיעָרָם גַּעֲצִינוּ אָוָן אַיבָּעָרָגְעָוָעָט אַיבָּעָר די טַיְיכָעָן רַוִּיטְבָּלָוָט, אָוָן אַיבָּעָר די בַּלְאָהָעָ פֿעַלְדָּעָר, וואָס האָבָּעָן זיך גַּעֲצִינוּ אַיבָּעָר די וַיְוִיטְקִיט אָוָן בְּרִוְיטִיְתִּי

קייט פון ניו יארקער דאוז-טאוז'ער הייעל. ווי זוי וואלטטען געד וואלט פערשטעלען פון מענשען'ס אויגען וואס דארט, אונטער די שלוייד ערס, קומט פאר. די גרייס איזזאמע שטיינערנע קאסטען, האבען זיך מיט אמאָל אַנגעַזונֶדְעַן. נאנצע ווענד-שייבען האבען געברענט אין בלישטשענדייגען שיין פון דער רוייטער אונטערגעה הענדער זוּן. און דאָן טאָן ניו יארק, בעגאָסָן מיט דער אונטערגעה הענדער זוּ, האט זיך אַוִיסְגַּעַדְכְּט אַוִיסְצַּוְעַהְן ווי אַ צּוֹשְׁטָרְטָעֵר בְּבָּל. ווי אַ צּוֹפְּאַלְעָנָעֵ אַלְטָעֵ שְׂטָאָרְט, וואָס אַיז צּוֹטְרִינָעֵן גַּעֲוָאָרְעָן פון אַלְטָקְיִיט. די הוַיכְבָּעָ אַיְנוֹאָמָעָ פִּינְקָעָלְדִּינָעָ וְוּנְדָר זַיְנָעָן די חָרְבָּותָ פָּוּן פָּרְגָּעָסָעָן זָוּ נְעַזְּטָעַמְפָּלָעָן פָּוּן וְוּלְדָעָ הִימְעַלְשְׁטִינְגָּעָנְדָרָעָ טְהֻרָּעָם, וואָס מענשען האבען אַמְּאָל אַוִיסְגַּעַדְכְּט אַיז די הִימְלָעָן צַוְּשְׁטִינְגָּעָן אַוּן מִיט די געטער מלְחָמָה צַוְּהָאַלְטָעָן . . .

די ווֹלְלִיְאַמְּסְבּוֹרָגָעָר בריך אַיז גַּעַוּוּן ווי אַז אַיְזָעָרְנָעָר לעַבָּעָ רִינְגָּרְדִּיעָן וואָלְט זיך אַוִיסְגַּעַדְכְּגָעָן אַיבָּעָר דָּעַם אִסְּטָטְרִיוּתָר אַוּן מִיט זַיְנָעָן העָנָר אַוּן פִּים אַנְגְּעַכְאָפְּטָהָר די בִּידְעָ בְּרָעָנָעָן פָּוּן טַיְד אַזְּ אַיְזָעָרְנָעָר חַיָּתָ מִיט אַנְּ גַּעַזְוְנְדָעָנָעָ כָּעָפָּ, אַיז בָּאָהָן נָאָר דָּעַם אַנְדָּרָעָן. אַזְּ אַזְּ חַיָּתָ האָבָּעָ גַּעַזְוְנְדָעָנָעָ כָּעָפָּ, זַיְנָעָן זַיְנָעָן גַּעַשְׁתָּאָנָעָן כָּעָפָּ אַוְיָהָ כָּעָפָּ אַזְּ טְוַיְזָעָנָדָרָעָ מְעַנְשָׁעָן. זַיְנָעָן גַּעַשְׁתָּאָנָעָן כָּעָפָּ אַוְיָהָ כָּעָפָּ גַּעַרְיוֹצְטָעָ אַוִיסְגַּעַדְכְּטָהָרָפָן די פָּעַנְסְּטָעָלָאָה, פָּוּן די אַיְזָעָרְנָעָר חַיָּה'שָׁעָ פָּעַנְסְּטָעָר אַוִיגָּעָן. דָּאָס האָבָּעָן די אַיְזָעָרְנָעָר קָאָסְטָעָן, וְאָכְ פִּינְקָלָעָן זיך יָעַצְתָּ אַיז דָּעַר רְויִיטָעָר זָוּן, צּוֹרִיקָעָשָׂיקָט זַיְעָרָעָ אַיְינָן וְאַהֲנָעָר אַוְיָהָ אַיבָּעָרְנָאָכָט צַוְּזַיְעָרָעָ וְוּבָעָרָ אַזְּ קִינְדָּרָעָ אַיבָּעָר דָּעַט טַיְד.

די לְוִיְפָעָנְדָעָ באָהָנָעָן מִיט די מְעַנְשָׁעָן זַיְנָעָן גַּעַוּוּן אַזְּוִי פִּיעָלָן, אַזְּוִי אָפְּטָהָר, אַזְּ דָּעַר אַיְזָעָרְנָעָר רִינְגָּר — דָּעַר ווֹלְלִיְאַמְּסְבּוֹרָגָעָר בריך האָט גַּעַלְעַכְצָט אַונְטָעָר זַיְעָר לְאָסְטָה. טְהִילְיָאַמְּאָל האָט זיך גַּעַדְאָכְטָה, אַזְּ דָּעַר רִינְגָּר וְוּעַט עַס נִיט אַוִיסְהָאַלְטָעָן אַזְּ אַבְּלָאָזְעָן זַיְנָעָן העָנָר אַזְּ פִּים אַזְּוֹ אַלְעָסָם וְוּעַט פָּאָלָעָן אַונְטָעָר אַיְהָם אַיז טְיִעְפָּוּ טַיְד אַרְיָה. נָאָר יְעַדְעָס מְאָל וְוּעָן אַ בָּאָהָן אַיז דְּרָכְבְּנָאָלָאָפָּעָן, האָט דָּעַר רִינְגָּר גַּעַעַבָּעָן אַ צִּיטָּעָר. זַיְנָעָן האָט זיך גַּעַמְלָבָעָן אַ וְיִיְכָעָן עַלְאָסְטָיָה שָׁעָן בּוּיָה. אַזְּ דָּעַר באָהָן האָט זיך דְּרוֹכְנָעָגְלִיטָשָׁט אַיבָּעָר אַיְהָם ווי שְׂטָאַלְעָנָעָ גַּלְיְטָשָׁרָם אַיבָּעָרָיִן אַיזְגָּדְלָה.

אונחיהם ליר פיעל זייןען געווען די באהנונג. פון אלע יעקען פון נויר יארך זייןען זוי פון די לאכבר פון די ערעד געקראכבען און אלע זייןען זוי דורך איבער דעם רוקען פון ריעז. אידינער נאכ'ן אנדערען. אונז צויזי מיט אמאָל, אוז דריי מיט אמאָל — און אידינער האט דעם אנדערען איבערגעיאנט. איבער די בידער זייטען פון ריעז'ס בויר זייןען געלאָפנען ווועגען און פראכטזונגען, אויטאמאמבּילען און טראָמַן ווועיאָן, ווי פֿליינען וואלעטן זיך אַנגעועצט אוֹתְה אַגְּרויסען קערפער. אונז אלעט האט אוֹתְה זיך אַוְיסְגָּהָאַלְטָעָן דער ריעז, געקרעוצט און אַוְיסְגָּהָאַלְטָעָן.

אֲבִיסָעַל אֶזְזִיט צִוְּהָת זִיךְ אֵשְׁמָלָעַר וּזְעַג פָּאַר פּוֹסְדְּגָהָעָר אַיבָּעַר דָּעַם רָוקָעַן פָּוּנְזָה בְּרִיךְ, נָוָר דָּעַר פּוֹסְדְּזָעַג אַיְזָה דָּעַר אַיְינְצִינְגָּעַר אַיְינְזָאַמְּעַר וּזְעַג אַוְיפְּזָן בְּרִיךְ — אַיְבָּעַר אַיְהָם זְיַינָּעַן יְעַצְּטָם, אַיְזָה פְּרִיהָעַן הָעַרְבָּסְטָדְּגָעַן פָּאַרְנָאַכְּטָם, גַּעַנְגָּנָעַן טָמָטָע אַזְּנוֹ טָכְּטָעַר פָּוּנְזָה נִיאַרְקָן נָאַד בְּרוּקְלִין — הָאַפְּקִינְסָם סְטוּרִיט — צָוּפָם אַחֲיוֹם. אַונְטָנָעַר זִיעְרָעַ פִּים זְיַינָּעַן דָּאַס גַּעַפְּלוֹגָעַן דִּי בָּאַהֲנָעַן מִוְּת דִּי מְעַנְשָׁעַן, אַזְּנוֹ פָּאַר זִיעְרָעַ אַוְיָנָעַן הָאַט דָּאַס אַזְּנוֹתָאָוּ נִיאַרְקָן גַּעַלְיִכְתָּעַן זִיךְ אַיְזָה פָּאַר נָאַכְּטָלְיִכְעַן זְנוּעַן-שְׂיִוְן. נָאַד זִיךְ הָאַבָּעַן דָּאַס נִיטָּה בְּעַמְּרָקְטָם. זִיךְ זְיַיְזִיְּעַן פְּעַרְטִימְעַפְּטָם גַּעוּוֹן אַיְזָה זִיעְרָעַ גַּשְׁפָּרָעַ. אַזְּנוֹ דָּעַר דָּעַשׁ פָּוּנְזָה בָּאַהֲנָעַן הָאַט זִיעְרָעַ אַוְיפְּמָעְרָקְזָאַמְּקָיִם נִיטָּה אַבְּגָעֻוּנְדָּעַט.

האבענידין זיינער ואהנוונג אונטער דעם דאס פון דעם עלאוועו
טעד איז זיינער געהארד איזוי צוגעועהנט געווארען צום געאנגן פון
אייזען, איז עס האט זיך זוויי אייסנגעוויזען, איז דער קוויטש פון ראד
אייפַּה, דער ועלסען איז דאס געהער פון דעם הויז פון דער לופט, וועלכע
זוי אטהעמון איז זיך אריזן... זיינער אויג האט זיך אויך ניט אפַּה
געשטעלט אויף דעם גראנדיעזען בילד וואס די זונגען פארבען שפיעלען
אאב מיט די שייבען פון די דאוז-טאונער פענסטער. זיינער אויג איז
געוואָרְעָן איינגעוֹהָנֵט צו זעהן נור ניציליכע זאכען איז זיך
אאבצושטעלען אויף אויסערליך צופעליגקיטען. זיינער געשפְּרָעְד איז
אויף אַמִּינְגְּטָן געווארען אַפְּגָּהָאָקָטָן. אַזְּ דִּי טַאֲכָטָעָרָהָאָט וְוּוּרָהָאָט,
טער געפְּהָרְטָן אַיהָרָה בְּעַלְבָּטָן וְוָרָטָן.

— שעם זיה, מטאטע, צוועי טעג קומסט דו ניט אהויים, ניט געד וואו צו זוכען דיך, מאמא האט געווינט, קינדרע האבען גע- ווינווינט, געמיינט ביזט פערלירען גענאנגען. שעם דיך, מטאטען

די טאכטער, וועלכע האט גערעדט צום פאטער אועלכע רײַד. איז אַלְט געוווען בערצעהו אָנוּ אַהֲבִיאָהָר אָנוּ אַיְזֶנְגָּוּזָן 8-בֵּין. איז פָּאַבְּלִיךְ סְפָּחָהְלָ, דָּאָר אַיְזֶן זַי גַּעֲוָעָן אַזְוִי אַיְנְפָעַרְטְּרוֹיטָן מִיְּתָאַלְעַד גַּעַהְיָמִינִיסְעָן פָּוּ אַיהֲרַ מְשֻׁפְּחָהָן, אָזֶן זַי האט זַיְד נַאֲרַ נִיטָּן שְׂעָהָמֶט צַוְּ רַעֲדָעָן מִיטָּ אַיהֲרַ פָּאַטְּעָר דָּרְפָּן. אַיבְּרַיְנִינָּעָס אָזֶן מַאְשָׁא שְׂוִין נִישְׁתְּ גַּעֲוָעָן אַקְינְדָּר. מִיטָּ אַיהֲרַ פָּעַרְצָהָו אָזֶן אַהֲבִיאָהָר לְעַבְעָן, מִיטָּ אַיהֲרַ אַמְּעַדְקָאַנְשָׁע, עַקְסְפּוֹרְעָנָס" אָזֶן מִיטָּ אַיהֲרַ 8, "בֵּי" פָּאַכְּרַ לִיקְ סְפָּחָהְלָ אָזֶן קְלִיגְנָעָר אָזֶן עַרְצְוַנְגָּעָנָר גַּעֲוָעָן פָּוּ אַיחְרָעַ עַלְתָּעַ רָעָן, וּוּלְכָעַ זַיְינָעָן אַיבְּרַגְּעַבְּלִיבָּעָן אַזְוִי גְּרִין אָזֶן אַונְגָּרָפָהָרָעָן. אַזְוִי זַיְינָעָן גַּעַסְמָעָן פָּוּ קְלִינָעָס שְׁפָעַטְעַלְעַלְעַן פָּוּ פּוֹלְעַן.

מasha איזו א מינוט שטיל געוווארען. אויהרע קליניע בעקעלאַד זייןען רויט געוווארען אוון אויהרע שווארצע, שווארצע אויגעלאַד האבען נאָר מעהָר אַנְגַּנוּהוּבִּין צו פינקלען. זי האט זיך גלוייך געמאכט אויהָר לאָנְגַּנוּן שוווארצען צאָפֶן, דאס אַינְגַּצְיָען ציערונג ווֹסֶם זי האט געהָט אַוּוֹף זוּה, אָוּן וועלכער האט נאָר נישט געפאָסֶט צו אויהָר קליין אויס געווואָקְעָן קליידל, פּוּן די קוּרְצָעָר אַרְבָּעָל האט זיך אַרוּסְגַּעְוּזָעָן מאָשָׁאָסֶסֶת לאָנְגַּנוּן רוּיטָעָה הענטלאַע. דאס מיידעל האט געהָאלטָען אוון אוינוּ ציהָען די אַרְבָּעָל פּוּן אַפְּטַעַנְדָּעָל אַיבָּעָר אויהָר הענד, נור ווען אוינוּ אַרְבָּעָל האט נאָכְעַגְעַבָּעָן, האט דער צוּוִיטָעָר זיך אַרוּפְּגַּעְנְיָיטָשָׁט אָוּן מאָשָׁאָה האט געהָאלטָען אוינוּ קְעַמְפְּטָעָן מִוּט אויהָר אַרְבָּעָל.

פָּנוּ דַּעַר זִוִּיט פָּנוּ יִם הָאָט גַּעֲלָזְעָן אַיבֵּר דַּי ווּילְלַיאַמְסְבּוֹרְגֶּעֶר
בְּרִיךְ אַ קָּלְטָעָר ווִינְדָ, אָנוּ הָאָט גַּעֲטָרָאָגָעָן דַּעַם גַּרְינָעָם פִּיבְּצָעָן רִיחַ
פָּנוּ יִם אַיבֵּר דַּעַר בְּרִיךְ, אָנוּ הָאָט גַּעֲזָלָצִין גַּעֲמָכְטָט דָּאס מְוִילַּ
דַּעַם פָּאָטָעָר מִיט דַּעַר טָאָבְטָעָר הָאָט זַיְדָ גַּעֲלָזְטָמַט עַסְעָן. דַּעַר ווִינְדָ
הָאָט צְוַיאָנְטָמַשְׁאָסְ אַהֲרָן אָנוּ גַּעֲטָרָאָגָעָן אַיְהָר צְוַיְדוּרְץָ קָלְיְידָעָלַ
פָּנוּ וּלְכָבָר עַמְּ הָאָבָעָן זַיְדָ דַּי הַוְּיכָעָ שְׁהָהוּ מִיְּדָעַלְשָׁעָ פִּים צַוְּ וּוּוִיטָ
אַרְוִוְנְעָזְעָן. כְּמַשָּׁא הָאָט גַּעֲלָעַמְפְּטָ מִיטָּן ווִינְדָ, אָנוּ דָא גַּעֲלָעַמְפְּטָ
דָּאס קָלְיְידָעָלַ אַרְאָפָּן צַוְּ פָּעָרְשָׁטְעָלָעָן אַיְהָרָעָ פִּים. אָנוּ דָא גַּעֲלָעַמְפְּטָ
דָּאס קָלְיְידָעָלַ אַרְוֹףָ צַוְּ פָּעָרְשָׁטְעָלָעָן אַיְהָרָעָ נַקְעָטָעָהָנְדָ. אָנוּ דַי
פְּרִירְיוּ וּוּאַסְמָדָר פָּאָטָעָר גַּעֲתָטָמָרָגָעָן צַוְּ דַּעַר אַרְבָּיִטָּ, הָאָט זַי גַּעַ-
טָרָאָגָעָן מִיט אַיְמָפְּטָ אַהֲיִים צַוְּ דַּעַר מַאֲמָעָן... .

או דער פאמער ניט דער טאכטער זיינען אונגעומען אוֹן האָפַּרְזִים סְפָּרִיטִים. אוֹן שׂוֹן טָנוּקָל גְּעוּזָן, וּוֹאֲרִיכָּעַ גָּזְוִילִיכָּת הָאָט זִיד

אריסונגאנסען פון די געוועלבער, אוו פאר די מואווינג פיקטשור אוו פאראֶז „אייזקרים פאללאָר“ זוינען געשטאנען פינדרער אוו מיט וועד-גע אוניגען צונעקטום ווי „באַים“ אוו „נוירלְס“ געהען אהין ארויו אוו האהבען „פלענשׂור“.

א פאהר פון דיאןדר האבעו אין אהרו מעלני. וועלכער או
דורובגענאנגענו, געפיהרט פון זיין טאכטער מאשאָן — דערקענט זוייער
פאטער, און מיט א געשרי און א ליארמ: פאפא! זיינען זיין איהם
נאַבְּגָעָלָאָפָעָן. מאשא האט זיין בעויהיגט מיט א וואונק און מיט א
וואווארט, און מורה האבענידן. און דער פאטער זאל ניט פערשוינדרען
פֿאָר דער טהיר פון הויז, האט זיין געהאָטְעָן און איהם זעהר נאָר
הענטט. נאָר וואָס נעהנטטער אהרו מעלניך איז צו דער טהיר פון זיין
חויז צונגעומען, איז אהרו מעלניך צויריקומען אלען געוואָרעדן מעלהר
זוייכער אי פאר איהם און אי פאר זיין טאכטער מאשא. פאר דער
טהיר פון הויז זיינען איז וואָרימען פֿאָרְנָאָכְט גַּעֲזָעָסְדִּין וויבער,
וועלכע האלב אַבְּגָ�וֹעָאָשָׁן און אַגְּנָעָתָהָאָן האבעו אַבְּגָ�וֹרָט זַיְעָרָעָט
מענער, וועלכע קומען צויריק פון אַרְבָּיִיט. די אלע שכנים וועלכע
האבעו אַלְבְּדִינְגָּן אַינְטְּרָעָם גַּעֲנָמָעָן אַין די פֿאָמְלִילִיעָ אַגְּנָעָלְגָּעָן
הייטען אַיְינְעָר פון אַנדְרָען, האבעו, וועלכטפֿאָרְשְׁטָעָנְדִּיה, גַּעֲוָוָאָסְט
פֿוֹ אַהֲרָןְסֶס אַגְּטְּלוֹוֹפָעָן פֿוֹ דער וויב מיט די קַינְדָּעָר אַון האבעו מיט
גרויס אַינְטְּרָעָם צו זוייער אלעמענס גַּרוֹיסָע צוֹפְּרִיעָדְעָנְהִיט, צונזעהן,
ווי מאשא פֿיְהָרֶט יעַצֵּט אֲהֵים דעם פֿאָטָער, אַון זיין וואָלְטָעָן זי
אַרְיִינְגְּנָנוֹמָעָן אַין זוייער וויבערשְׂרָח חְבּוֹתָא, האבעו זיין אַיתָּר צוֹ
גַּעֲוָוָאָנָּקָעָן מיט די בְּלִיקָע אַון די מי נעם פֿאָר די גַּוְתָּע אַרְבָּיִיט, וואָס
זי האט גַּעֲטָהָאָן, צוֹרְקָרְבָּעְנָגְּנָדוֹג דעם טָאָטָעָן.

אין דער שטוב האט אהרון געפונען זיין וויב ראוועז מיט קלינע קינדר דער האנָה, וועלכעס איזוי ווי עס וואלט געוווע גע-וואוסט, איז עס איז דער איז-איינציגער זוזה צוישען די פיער טעבל טער וואס אהרון האט נעהאט מיט זיין וויב — האט עס קיינמאָל ניט געוואָלט אַראָפּ פֿוֹן די מוטערס הענד. ראוועז, וועלכע האט מיט איזהֶר דרייסיג יאָחר לעבען אויסגעעהן שׂוֹן ווי אַידיענע איז די איזינען איז פֿערצִיג, האט נאָד איזן רעדשט נעהאט אַיבעריג פֿוֹ אַיזהֶר יונגענד איז דאס זיינען געוווען אַירער געדרכטש שווארצע האָהָר, וועל-כע האבען מיט זיינר יונגענדליךען גלאָנץ ייך נאָר ניט צוּגעפאָסְט

צו איהר פערעלטערט געוויכט, קאליע געווארענע גאלדענע צייחו, וואס האבען דא און דארט ארויסגעוקט פון איהר מוייל. זי איז געווען ערבייטערט און ביין פון צרות און קלאגן, און זי האט געליטען פיזישע ליידען א גאנצען טאגן פון האלטערן דאס קינד אויף די הענד. זי האט אַנגעוקט איהר מאן:

— ניב נאר א קוּק — ער איז דאָר שוין דאָ. די מציאה האט זיך דאָר שוין אַבגעפונען.

ראוז האט געוואַלט עפֿעס וווײַטער רעדען, נאר די קלויינע מאשא איז אונטערגעשפֿרונגנען, אַרויסגענוּמַען פון אַיהְרָע חענד דאס קינד, און געזאגט:

— מאמא, שוויג, דו ווועט ניט שווינגען?

— וואס זאל אַיך שווינגען? — וואס, ער ווועט אַנטלויפֿען, דער תבשיט! — האט די מוטער געזאגט מיט מעהר דרייסטקייט און מותה, נאכדעם ווי זי האט געהאט פֿרײַער אַבגעאַטה העטט פון דעם קינד'ס לְאַסְט וואס זי האט געפֿילט אַגאנצען טאגן אויף די הענד — זאל ער אַנטלויפֿען. וווער האט געשיקט נאָד אַיהם?

— מאמא, דער טאטער געהט דאָר מארגען אַרבײַטען, דער אַנְכּוּל בעריל האט געשהפט אַ פֿלוּים, שוויג.

דאָס ווֹאַרט „אַרבײַט“ האט געבראַכען אַ בִּיסְעָל דעם אַיז אָז אַיהְר טאגן איז געווארען אַ בִּיסְעָל אַנדראַש.

— אָזוי, ער געהט שווין אַרבײַטען, אַיזואָ, אָז אַיְזָעָהעניש.

נור אהָרֶן האט דער ווֹיֵב ניט געוואַלט צוּלַעַב תהאָן. די טאנָן טענְגְּלִיכְעַץ צְרוֹת, וואס דָּאָס לְעַבְעָן האט זַיִן גַּשְׁאָפְּט, האבען אָז מָאוֹ אָזָן ווַיְיַבְּסָם הֻרְצָעָר אַגְּנוּזָאַמְלָעַט אָזָן פִּיעַל בִּיטְעָרְנִיש אַיְנָעָר אוּפְּמַז צְוַיְוִיטָעָן, אָז זַיְעָר אַיְזָנִיצִין בִּיסְעָל נַחַת אָזָן גַּעַוּן, ווֹעַן אַיְנָעָר האט דעם צְוַיְוִיטָעָן גַּעַקְעָנְטָמְקָעָן. דָּאָפּ האט זַיִן די פִּינְדְּשָׁאָפְּט ניט גַּעַשְׁטָעָרָט צַוְּזָאַמְעָן פַּופְּצָעָהוּ זַעֲכָעָהוּ יְאָהָר, קִינְדָּרָה האבען, אָזָן עַם אָזָן גַּעַוּן ווי די פִּינְדְּשָׁאָפְּט ווֹאַלְטָגְעָן דער לִיְם, וואס קַנְעָט צַוְּזָאַמְעָן זַיְעָר לְעַבְעָן, אָזָן אַזְּהָרָה גַּעַזְעָהוּ ווי דער ווַיְיַבְּסָם אַוְינְגָּעָן זַיְעָנָעָר גַּעַוְאַרְעָן פִּוְן דער טַאַכְטָעָרָס רַיְד.

האט עַם אַיהם גַּעַרְעָנְקָט.

— דז מאמע ווועט קעננען געהו ארבײַטען, זי קען ניט ארבײַטען מיט די זויטען — פאר וואס מוו איד דאס? — האט ער זיך אַנגערופען פון ווינקעל אָרוּום.

— צו וואס האסטו איהם אהוים געבראכט? — האט ראווע אַנְגַּהוֹבָן צו שרייען אויף דער טאכטער — די טהיר וועל איד אַוִיס קלַאָפָעָן מיט איהם. געה אָרוּום פון מײַן שטוב, די מינוט פון מײַן שטוב.

מאשא איז געלביבען שטעהן פערצווויפעלט. זי האט געוזט אָן עזה, ווי צו ראמעוווען די לאגען. זי איז געשפֿרונגען פון איינעם צום אַנדערען אָנוֹ געבעטען זיך מיט אַיהָרָע קינדרערשע אַוְיגָעָן אָנוֹ הענטלאָך:

— מאמע, שוויג, איד בעט דיר. טאטע, שוויג, איד בעט דיר. עם איז דאָר ניט שעהן פאר די שכנים. איז אַיהָר קָלְיוֹן קעפְּעָל אַיז אַוְיגָעָן געדאנק: דער טאכט אַיז הונגעריג אָנוֹ מייד, אָנוֹ די מאמע אַיז הונגעריג אָנוֹ מייד; אַיז שטוב אַיז פִּינְסְטֶר אָנוֹ טְרוֹיְעָרִין — דורך דעם קְרִיעָנָען זיך זיך. ווען זיך וואָלְטַן געקענט גְּרִיטָעָן צום טיש אָיז אַוְיגָעָן סְפָעָר. אַיז שטוב וואָלְטַן געוווען לְיכִטְמָג, וואָלְטַן זיך זיך ניט געקרענט. זי האט פְּלִינִיק אַנְגַּעַזְנוּדָן די געה, דאס שטיבעל אַיז בעלויכטען געווואר רען. אָנוֹ ווירקלִיד. ווי עם איז אַיז שטיבעל לְיכִטְמָג געוואָרָען, האָבען זיך מאָנוֹ וויבָּא אַוְיגָעָהערט צו קְרִיעָנָען. זוי האָבען זיך געשעהט אַיְינְעָר פָּאָרִין צְוּוֹיְטָעָן אַיז דורך לְיכִטְמָג, פָּאָרִין קוּנְדִּים אַוְיָגָען. רָאוּזָע האט אַנְגַּהוֹבָן צו ווינוֹגָען אויף אַיהָר בִּיטְעָר מָזָל, וואָס דורך גָּלוֹזָה האט אַיהָר געשלעפְּט אַיז וויסטָען „אמְעוּרִיאָה“. „אָנוֹ אַיהָר פָּאָטָעָר אָנוֹ מְוֻתָּר ווּלְעָן קַיְוָן רֹוח אַיז קָבָר ניט האָבען. ווען זיך וואָלְטַן זיך נור אויף זיינְדָע קְבָּרִים געקענט אַנוֹזָאנָען אַיז ווועמעס הענד זיך האָבען זיך אַיבְּעָרְגָּעָנָעָן“. אַחרָן איז געוזטָען אַ פָּאָרְשְׁטִיינְרָטָעָר אַיז ווינקעל אָנוֹ געשוווינָען. אַיז שטיבעל האָבען זיך אַנְגַּהוֹבָן צו קְלִיּוּבָּן די קִינְדָּר פון דורך נאָס אָנוֹ אַנְגַּהוֹבָן צו פָּאָדָרָעָן סְפָעָר. די מְוֻתָּר האט זיך אַפְּגַּנְשִׂיקָּט צום פָּאָטָעָר אָנוֹ צום טְיִוְפָּל. דָּעַנְסְּטָר מְאֹל האט מאשא אַיבְּעָרְגָּלָאָזָט דאס קָלְיוֹנָע קִנְדָּר אויף אַ שְׂוּעַטָּעָר רְיֵלָס הענד אָנוֹ אַיז אַלְיוֹן אָרוּם אַיז נאָס שאָפָעָן סְפָעָר. זיך האט זיך אַפְּגַּנְשִׂזָּגָט פון געדאנק, וואָס זיך האט פְּרִיחָעָר געהאַט, צו באָרגָעָן

ביז די בוטשערין, אויפֿן ערישטערן פֶּלאָר, פּופְצִיגּ סענט ביז דער טאָטָע ווועט אָרבִּיטְטָעַן. דאס וואָס דער פָּאטָטָר אַיז צְרוּיקְנָעַמָּעַן אָנוֹ דער אַנקְעַלְלַן אַיז האָט אַיהם נְעַקְרָאַנְגַּן אַ פְּלִיּוֹם, האָט אַיהֲרַ מְעַהַר שְׁטָאַרְקִיטַּא אָנוֹ גְּלוּבְּעַן גְּעַנְגְּבַּעַן אַיז זִיד. זִי אַיז אַריִין מִיט דְּרוּיסְטְּקִיטַּא אַיז די גְּרָאַסְעָרִי ווָאָס אַיז גְּעוּוֹן אַיז ווַינְקָעַלְלַן גָּאַס אַיז האָט זִיד גְּהַיִּסְעַן גְּעַבְּעַן בְּרוּיטַּע אַיז פּוֹטָעַר אַיז קָעַן, אַיז טְאַמִּיטְאַזּוֹפּ אַיז קָעַן, אַיז זִי האָט נָאָךְ פֻּרְלָאָנְגַּט אַ מאַרְיִינְרָאַטְעַן הָעִירִינְג אַ פִּיקְעַלְמַן. האָט זִי דער פְּעַרְטָמַן: פְּאָפָּא גַּעַתְמַאְרְגַּעַן אַזְוֹחַ אַ פְּלִיּוֹם אַנְקָעַלְלַן בְּעַרְוֵילְהַאָט אַיהם פְּעַרְשָׂאָפְּטַן. האָט דער גְּרָאַסְעָרִי מִיט אַזְוֹעַטְאַנְגַּעַן, אַיז שְׁוִין נָאָךְ גְּזַעַן. אַיהֲרַ ווָאָרט „פְּאָפָּא גַּעַתְמַאְרְגַּעַן אַזְוֹחַ אַ פְּלִיּוֹם“ אַיז גַּעַן ווּעַן אַ ווִינְשְׁפִּינְגְּעַרְיַּלְלַן, ווָאָס חָאַט פָּאָר מַאְשָׁאַזְעַן אַזְוֹפְּגַּעַעַטְמַעְטַן דָּעַם גְּרָאַסְעָרִי-מַאְזָעַסְעָרִי, דָּעַם בּוֹטְשָׁעָרִים שָׁאָפְּ אַיז זִיד האָט גַּעַן קְרָאַגְּעַן ווָאָס זִי האָט גַּעַוְאָלַט.

אַיז מַאְשָׁאַזְעַסְעָרִי הָאָט רַעַכְטַּמְעַטְמַעְטַן וְעַהָּאָטַן. קוּיָּם אַיז לְיבְּטוּגְּ גַּעַוְאָרְעַן אַיז שְׁטִיבְּעַלְלַן אַיז מַאְשָׁאַזְעַסְעָרִי הָאָט אוּפֿן טִישׁ דְּרָעְלָאָנְגַּט דָּעַם רַיְיכְּבָעַן סְאָפְּרָה מִיטְעַן מַאְרִינְרָאַטְעַן הָעִירִינְג אַיז דִּי פִּיקְעַלְמַן, אַיז דִּי טְאַמִּיטְאַזְעַסְעָרִי זַוְּפַּט, אַיז נִיט נָוֶר מַאְזָן אַיז ווַיְיבְּ הָאָבָעַן זִיךְ אַזְוֹפְּגַּעַעַטְמַעְטַן צָו קְרִוְגְּעַן, נָוֶר אַהֲרֹן מַעְלָנִיק הָאָט זִיךְ דְּרָעְמָאַנְטַן, אַיז עַד אַיז אַפְּאָטָטָר פָּוּן פִּיעַר טַעַכְטָעַר אַיז זַוְּהָן, הָאָט דִּי קִינְדָּרָעַר אַרְמְגְּנָעַצְטַן בְּיַיִם טִישׁ, אַנְגְּעַן-זַאְגְּנַט זַיִי, אַיז זַיִי זְאַלְעַן זַיְצַעַן אַרְעַנְטָלִיד — אַיז אַיז שְׁטִיבְּעַלְלַן בְּיַיִם טִישׁ זַיְינַעַן אַרְוּם גַּעַזְעַסְעַן דִּי גְּלִיקְּלִיכְּסְטַעְטַע פְּאַמְּלִילַע אַיז גַּעַנְעַסְעַן זַיְיעַר אַבְּעַנְדְּבָרוּיטַן.

.2

קִגְּדָעַר.

אַהֲרֹן מַעְלָנִיק הָאָט אַ לְּגַעַן גַּעַזְעַסְעַן, קוּיָּם שְׁטָמְלָעַ צָו אָרְבִּיְּדַעְתַּן הָאָט אַיהם קִיְּנָעַר נִיט צְגַעַנְגַּעַן. בִּינְאַכְּמַתְמַתְמַת, וּוּעַן עַד אַיז גַּעַלְעַי גַּעַן אַיז בָּעַט מִיט צְוּוִי קִינְדָּרָעַר פָּוּן בִּיְדָעַ זַיְיטַעַן — הָאָט עַד זִיךְ דְּרָעַרְתַּן מַאְהָנַט אַיז ווָאָס פָּאָר אַ לְּגַעַן עַד גַּעַפְּנִינְטַן זִיךְ אַיז זַיִי גַּעַנְצַעַן מִשְׁפָּחָה. עַד הָאָט מַוְּרָא עַהָּאָט פָּאָר דָּעַם מַאְרְגְּנָנְדְּרָגַעַן טָאגַן, וּוּעַן דִּי ווַיְיבְּ מִיט

טפלאר אן איזם
איאיהם אַרְוָמְגָנוּמוֹן פָּאֵר זִינְעָן קִינְדָּרָה, וּוְאַס טּוֹלִיעָן יַעֲצֵט דֵּי קָעֵד
עֲנָנְטָלָאָפָּעָן פָּוּ חֶדֶר אָנוּ וּוְאַרְטָ אַוְיפָּ אַפְּסָק. אָנוּ דָּאָס גַּעֲפִיכָּה חָאָט
חָאָתָה אַיִלְמָאָן אָנוּ קִינְדִּישׁ. אָנוּ אַשְׁהָמָעוֹדְרִינְקִיטָה הָאָט
קִינְדָּרָה וּוְעַלְעַן זִיד אַוְיְהָבָה בָּעָן אָנוּ וּוְעַלְעַן אַיִלְמָה גַּעֲפִינְעָן אָנוּ דָּעָר
הָאַחֲרִיִּים. אָנוּ דָּעָר עֲרוֹאָקְסָעָנָר אִיר, דָּעָר פָּאַטְמָעָר פָּוּ פִּינְסָפָה קִינְדָּרָה

אחרן האט ניט ליעב געהאט זייןע קינדרער צוואמען. וויל ערד האט אין זיין געוועהן די אווארכע פון זיין אונגעלאיך, פון זיין ערשקלאיך פונג. אבער צו יעדען קינד האט ער געהאלט א בעזונדרעם ארט אין זיין האצען. איזו יעדעם קינד האט געהאט א בעזונדרעם ארט אין זיין האצען. צליליע, דאס מיידעלע נאך מאשאָן, האט ליעב געהאט א שרעט דרי „מוואויעס“, איזו באטש זיין נאך איזו איזו נאך געווען אין די „מוואוועעס“, וווען דער אנקעל לואי האט זיין אמאָל מיטגענומען, דאך פון דענסטמאָל אָו שפיעולט זיין נאך אלסידיניג, וואס מען האט אין די „מוואויעס“ געשפיעטלט. זיין געהאמט א קישענדעל איזו מאכט זיך א פפאפע איזו הילט זיך דערמייט איזו אין די מאמעס טור, איזו שפיעעלט דאס שטיק : „די מאמע מיטין קינד“. איזו ערשות היינט אין אבענער דער דעם רייכען סאָפער, האט די פאמיליע מעלניך געפיערט דאס איבער-בעטען צוישען טאָטער-מאכע מיט צלייעס א פארשטעלונג. אחרין האט פערגנסען זיין היימלאָזינקייט איזו זיין ביטעקייט איזו ער האט געלאָכט איזו געפרעהט זיך מיטין קינדס שפיעעלען. איזו איזונטליך איזו דאס געווען ציליע, וואס האט מיט איהר פארשטעלונג דעם טאָטען צוּרִיקְגַּעֲזִוְגָּעָן איזו שטוב אַרְיָין, אַיִּחַם אַרְיִינְגְּנְפִּירָהֶט איזו דער משפחחה אַרְיָין... יעט אבער איזו ציליע צוּרִיק גַּעֲזִוְגָּעָן אַקְלִין.

קלילין מיידעלע, מיט א שכאָצִישׁ שמוֹצִיג פָּנוּמָעֵל, וועלכעט האט אַפְּלוּ איזו שטילען שלאָפָּאָרְוִיסְגַּעְפְּאַרְדָּרְטָט אלעמען מיט דעם חוצ'הָדִיגָּעָן געמייטה, איזו געווען זוֹוָן, וואס דער טאטש איזו דא איזו דער חיימ, האט עם זיך זיין אַקְלְבָּעֵל אַיִּינְגְּנְעַטְוְלִיעָת מיט די פִּים, מיט די הענד, מיטין קעפְּעַל איזו טאָטערעָס לִיבָּאַרְיָין.

דאָס צוּוֹיטְעַטְ קִינְד, סְטוּלָאָ איזו געווען גַּאֲרָ אַגְּנָאנִי אַנְדָּרְעָרְ פָּוּן צִילְיָעָן — זיין אַיִּזְוְ שְׁטָעְנְדִּיןְגְּ גַּעֲזִוְגָּעָן אַשְׁרַעְפְּדִינְגְּ אַזְּעַהְ

מעודינגען. איז א מענש איז שטוב אריינגעקומווען, האט זיך בעז האלטער איז א זוינקעלע איז געווינט. די טאטער-מאמעס קרייעגען זיך, איז וועלכעס זיך איז ערצוויגען געווארען, האט אויף דעם קינד ארייפֿ געווארפָּען איז שרעק פאר מענשען, איז זיך האט געווינט ביינאקט פון שלאָפּ אַרְוִים, פון שרעקליכע חלומות וואס זיינען זיך בעפָּאלען.

צייט דער פָּאטָעָר איז אַוּעָק פון דער הײַם, האט דאס קינד נאָר מורה געהאט צו שלאָפָּען. זויינדיג געוועהנט אַיִּינְצָוּנוּרָעָן אַיְּהָר קערפָּעָר רעל איז פָּאטָעָרָס שטראָק ברומט איז דערמיט זיך פִּיחְלָעָן זיך ער, האט דאס קינד ביינאקט געווכט דעם פָּאטָעָר אויףֿ געלענער. הײַינְט, דאס ערישטע מאָל זינט דער פָּאטָעָר איז אַוּעָק, איז דאס קינד אַיִּינְ געשלאָפָּען רוחיג.

אַהֲרֹן האט געפִּיהְלָט די צוּוִי קינדְּשָׁע פְּאַכְּבָּדְּגָן קערפָּעָרָלָאָר, אַיִּינְעָקָנָאָטָען איז אַיִּינְעָנָאָרָעָט איז אַיִּהָם אַרְיוֹן, זוּוִי זַיְּזַיְּוָן זיך אַנְגָּהָלָטָען איז פָּאטָעָר איז נִיט גַּעֲוָאָלָט אַיִּהָם אַוּקָלָאָזָעָן פון זיך איז געבעטען זיך בֵּין אַיִּהָם, אַז עַר זָאָל זיך פֶּאָר זַיְּזַיְּוָן זיך וַיְדָעָר אַיִּינְשָׁפָּאָנָעָן איז דעם יָאָר, וועלכָּען עַר האט אַזְוִי פְּרִיְּ פָּוּ זיך אַרְאָבָּי געווארפָּען . . .

איז איז יָאָר זיך אַיִּינְשָׁפָּאָנָעָן האט עַר נִיט גַּעֲוָאָלָט. עַר האט זיך דערמָהָנט איז די יָאָהָרָען, וַיְיַע אַז גַּעֲזָעָן אַוִּיפֿ דער בּוּיְרַעַי, איז דִּיאָלָע האָפָּנוּנָגָעָן איז חַלְמָות וואס עַר האט גַּעֲהָאָפָּט אַרוֹיסָצָר רִיסָּעָן זיך פָּוּ די בּוּיְרַעַי איז אַלְיָוִן וַיְעַרְעַן עַפְּעָם אַשְׁטִיקָלָעָן מענש פֶּאָר זַיְּזַיְּ קָוְמָעָן צוֹ אַתְּכָלִית. איז דִּיאָלָע האָפָּנוּנָגָעָן האט עַר אַיִּינְ גַּעֲנִיחָת מִיט דער נָאָרָעָל איז די הוּוּזָעָן אַרְיוֹן, וועלכָּען עַר האט אַזְוִי דער מָאַשְׁיָן גַּעֲקָלָאָפָּט . . . בֵּין אַמְּאָל האט זיך בֵּין אַיִּהָם גַּעֲפָּונָעָן די קָרָאָפָּט אַיבָּרָצָרוּרִיסָּעָן, אַבְּצָהָאָקָעָן דָּאָס לְעַבְעָן איז זַוְּכָּעָן עַפְּעָם נִיעָם. יַעַצְתָּ זָאָל עַר וַיְדָעָר צָרִיקָגָעָהוּ — צָרִיקָגָעָהוּ אַזְוִי דער בּוּיְרַעַי אַהֲרָן האָפָּנוּנָגָעָן, אַז אַמְּאָל וַיְהִי אַנְדָּרָעָשׂ זַיְּוָן, אַז עַס אַזְוִי נָאָר אַזְוִי דָּעָרְוִיְּלָ, נָאָר בְּעַנְרָאָבָּעָן זיך אַלְיָוִן אַזְוִיְּ לְעַבְעָן לְאַנְגָּה האָפָּט כוֹנָג אַזְוִי בְּעַסְטָרָם ? . . .

די אַונְזִיכְּרִיָּת איז דִּיאָהָיְלָאָזְגִּיקִיָּת האט אַיִּהָם ביינאקט גַּעֲפִּינְגָּט איז גַּעֲדוּשָׁת אַיִּהָם זַיְּ אַנְטָרָעָר. עַס האט זיך אַיִִים גַּעֲ'חַלְמָט אַשְׁרָעָקְלִיכָּר חַלְמָ, אַז עַר האט אַגְּגָהָיָבָעָן צוֹ גַּעֲיָנָעָן אַזְוִי דעם שלאָפּ אַרְיוֹס. אַכְּבָּר נִיט אַשְׁרָעָדָעָם מַעֲנְשָׁלִיכָּעָם

וועוינט, נאר א געוויסען-בייסענדעם קלאגען פון א חייה. — ער האט געווינט פון שלאל, ווי ניט גוט וואלטען איהם געפינוינט. מען האט איהם געריסען פון שלאל, ער האט זיך אויפגעכאמט:

— הע, וואס, מאשא?

— טאטא, וואס איז דיר? וואס שריסטו?

— ווער איד? נאר ניט. וואס האסטו זיך אויפגעכאמט?

— האסט אוו שרעקליך געווינט, ווי ווער וואלט דיר שלעכטעם געתהאן.

— נאר ניט. קומ אריין איז בעט. עס איז קאלט...
די קינדרער זיינען געללאפער מיט די עלטערען. די קלענערע מיט דער מאמען און די גרעסערע מיטן פאטער. די אינציגנע וואס איז שיז געללאפער בעזונדרער, אויסגעבעט אויף דריי שטולעלען, איז געווען די עלטערע, מאשא. נאר ווען עס פלענט איהר קאלט זיזן בייז נאכט, פלענט זיך אריינקומען צום פאטער אין בעט אריין. זיך האט זיך דערפרעהט מיטן פאטערס אינגלאדונג. זיז האבען פעררוקט די שועטערלאר אן א זיטט.

או מאשא איז אריינגעקומוין איז בעט אריין, האט זיך דער פאטער פלאצונג אפנערופען:

— מאשא, דו ביזט דאר שיז א קלונג מיידעל, הארד מיד אוייס. ווילסטע, איז דער טאטער דינער זאל שטונדרין זיז פערשקלאפעט בי דער נעהמאשין, בייס אנקעל מאזעם. איז מיר זאלען שטונדרין לעבען איז ארמייקיט? דו פערשטעהט דאה, דו ביזט דאר א קלונג מיידעל, איז איד וועל צוריקגעהן אויף א פלייס ארביגיטען — וועל איד שיז שטונדרין ארביגיטען בי דער מאשין. זיז א פינסטערטער אפערהיידער, אהן האפונגגען אויף עפעס בעסערם. איז איהר אלע, דו איז די קלינען קינדערלאר, וועלען נאר קיזן צייט ניט האבען אויפצואוואקסען, וועט איהר שיז מזוען געהו באילד ארביגיטען. ווילסטע איזו? יא?

— איז דאר שיז אונזער מול אועלכער, איז מיר זאלען געבורען ווערעו בי איז אריםען פאטער, וועלען מיר אויך ארביגיטען. וואס דען קענסטו מהאן?

— ווינו איד וואלט נור צייט געהאט. ציט געהאט א פאאר חדשים. איז איד זאל זיך קענען ארוםוקומען עפעס אנדרערש. אהן, איז איד זאל נאר האבען אביסעל געלד, א קליען ביסעל געלד אנחויבען

עפעס אנדעריש. אט איז ערשות ניט לאנג געקומען אַאנדרסמאן, האט ער בשום אופן ניט געוואָלט אַרײַנְקּוּמָעָן צום אַנקעל מאזעם איז שאפ. "שׂטָּאַרְבָּעָן אַוֹף דָּעֵר נָאָם אַיְדָעֶר אַרְבִּיטָּעָן" האט ער געוזנט, געד קראגען פון ערגעץ אַבְּיסָעָל געלד, ניט דַּוּשָׁוּלְעָרִי אַוֹף אַוִּיסְצּוּצָּהָלָעָן, אָנוּ ער האט שיין אַ בְּזָנָעָס פָּאָר וַיִּיד. ווֹעַן אַיהֲרָה וּוְאָלָט מִיר נָאָר אַבְּיסָעָל אַבְּגָעָלָאָזָט, נָאָר דָּעֵם אַטְחָעָם כַּאֲפָעָן.

דאַס מִיְּדָעָלָע האט זיך פֿעָרְקָלְעָהָרָט אַבְּיסָעָל — זַי הָאָט גַּעַד קוּכְּט אַוְיפְּזָן פָּאַטְמָעָר, אָנוּ בַּיּוֹם קְלִיּוֹנָעָם שיין פָּוּ דָעֵר גַּעַד, ווֹאָסָה האט גַּעַברָעָנָט אַ גַּאנְצָע נָאָכָט, האט זַי גַּעַזְעָהָעָן דָעֵם פָּאַטְמָעָרָס רְוִיטָעָן אַוְינְגָעָן אָנוּ זַי הָאָט אַוְיפָּז אַיהֲרָה רְחַמְנָוֹת גַּעַהָאָט. זַי הָאָט גַּעַטְרָאָכָט אָנוּ גַּעַזְעָנָט :

— אַיְזָן ווֹאָס וּוְאָלָט גַּעַוּעָן, ווֹעַן דָו וּוְאָלָט גַּעַהָאָט אַבְּיסָעָל גַּעַלְד ?

— וּוְאָלָט אַיר גַּעַוּעָן עַפְעָס אַיְינְגָעְקוּפָט אָנוּ וּוְאָלָט גַּעַפְעָדָלָט. אַיר וּוְאָלָט דַּוּשָׁוּלְעָרִי גַּעַוּעָן גַּעַגְעָבָעָן אַוְיפָּז אַוִּיסְצּוּצָּהָלָעָן. אַיר וּוְאָלָט גַּוְאָסָעָרִי זָאָכָעָן צְוּגְעַשְׁטָעָלָט אַיְזָן דִּי חַיְעָר, אַיְזָן גַּעַפְעָנְגָעָנָים וּוְאָלָט אַיר נִיט צְרוּקָגַעְגָּאנְגָעָן, אַוְיפָּז דָעֵר בּוּיְעָר.

— אַוְן ווּוְיְפִיעָל בְּעַדְאָרְפָּסָט דָו ?

— הַוְּנְדָעָרָט דָּאַלָּאָר, מִיּוֹן קִינְד, הַוְּנְדָעָרָט דָּאַלָּאָר. ווֹאָס קוּמָט אַרְוִוִּים ?

— אָנוּ דָעֵר אַנקְעָל מאזעם קָעָן דִּיר אַוִּיסְבָּאָרְגָּעָן, אָז ער ווֹיל ?

— אָז ער ווֹיל, — גַּעַוְוִיסָקָעָן ער. ווֹאָס קוּמָט אַבָּעָר דָעְרָפוֹן אַרְוִוִּים. אַרְוִיסָגַעְוָאָרְפָּעָנָע רְיִיד. אַיר וּוְעַל צְרוּקָגַעְגָּאנָה אַוְיפָּז אַ פְּלִוִּים : אַיר וּוְעַל... לְאָז זַי וּוְאָרְטָעָן אַמִּינָוֹט. — ווֹיְזָט ער אַוְיפָּז דָעֵר וּוְיִיב — בֵּין אַיר וּוְעַל קִרְיָנָעָן. — צום אַנקְעָל מאזעם קָעָן אַיר דָאָר נִיט גַּהָּן, ער וּוְעַט דָאָר מִיךְ נִיט נַעַמְמָעָן צְרוּקָן.

— הָאָסָט דָאָר גַּעַזְעָנָט, אָז דָו הָאָסָט שיין אַ פְּלִוִּים, אָז ער אַנקְעָל בְּעַרְיָל הָאָט דִּיר גַּעַשְׁאָפָט.

— לִיגָּעָן גַּעַזְעָנָט. אַיר הָאָב אַיְיךְ נִיט גַּעַוְאָלָט דִּי שְׁמָחָה פָּעָרְשָׁתָעָן. ווֹי אַזְוִי הָאָב אַיר אַ פְּלִוִּים ? צַו אַנקְעָל מאזעם קָעָן אַיר דָאָר נִיט צְרוּקָגַעְגָּאנָה. אַיר הָאָב דָאָר אַיהֲרָה בּוּלְיָוְדִינָט. אַיר וּוְעַל

נעהנו ארבייטען, גיט אידן אונ ערחה איהן מיר. לאו אידן דאכטערן, לאו איד בין געשטארבען, בענרגראבען. איד בין בין ניטא...
 דאס מיידעל האט שיין געשווינגען. אין איהיך קליין קעפעל
 האט געארבייט אונדראנק. זי האט נעלעהרט וועגען א פלאן ווי איזו
 צו שאפאפען דעם פאטער הונדרערט דאלאר. אונ ער זאל פרואווען זיין
 זומל. עס איזו נאר געועז איזו אינציגער וועג. ער ווען צו אנקעל
 מאועען. זי האט נאר דעם אנקעל מאוזען קוינמאָל ניט געועזה. נאר
 איזו געועז זיכער איזו זיה. אונ וועז זי זאל איהם זעהן — וועט זי
 אַרְוִיסְקְּרִינְגְּן פֿוֹן אַיְחָם דָּאָס גַּלְדָּוָס וּמָאָס וּדְאָרָף פֿאָרָן פָּטָעָר. אָוּ
 דעם מֵיְן האט זי בַּי זַיְד אַכְנַעֲמָכְטָן.

דעררוויל האט מאשאָס קערפערעלע, וואָס איז צונגעטומען איז בעט אריין, פערלאָאנט אָז ארט פֿאַר זֿיך. די פֿימעלאָד האבען זיך צו נוינּוּפֿגעטומיישט, אָנוּ ווֹאָרְפֿעְנְּדרִיג אַיִינְס אָז אַנדְרָעָה האבען זיך זיך געְקָאָפּיעַט בּוֹז אַלְעָ דְּרִי שׁוֹועְסְטָעְלָאָד האבען זיך אוֹפֿגעְכָּאָפּט. דערזעהן די נְרוֹלה, אָז מְאָשָׁא אַיְזָן אַרְיִינְגְּעָקְוּמָעָן צַו זַי אַיְזָן בעט אַרְיִין — האט זַיך זַי נִיטְּגָּוּסְטָן שְׁלָאָפָּעָן. די שׁוֹועְסְטָעָר האבען זיך אַנְגְּנָהוּבָּעָן צַו שְׁפִּיעְלָעָן. צַו קִיצְלָעָן אָזֶן צַו שְׁמָתָּרְכָּעָן אַיִינְס דָּאָס צַוְּיוּטָע אָזֶן אַנְגְּנָהוּבָּעָן צַו לְאָכָּעָן. מְאָשָׁא האט פֿערגָּעָסָעָן אָז די גְּרוֹיסָע פֿלְעָנָעָר וּאָס זַי האט פֿאָרְזָן פֿאָטָעָר אַרְיִיסְצְּוּקְרִינְגָּן די הוֹנִיְּךְ דְּלָאָלָאָר, וּאָס אַיְזָן נְוִיטְּגָּן פֿאַר אַיִיחָם אַנְגְּנָהוּבָּעָן אַזְּנִיעָן, "נוֹוִיסָּע", גְּלִיכְלִיבָּעָן לְעָבָּעָן — אָזֶן עֲרָהָאַלְטָעָנְגָּא שְׁטָאָרְד אָזֶן קָאָפְּיָע — האט זַי אַבְּגָּעָנָעָבָּעָן דָּאָס אַיְירָגָּע. די שׁוֹועְסְטָעָר האבען אַנְגְּנָהוּבָּעָן צַו קִרְבָּעָן אָזֶן גַּעַמְכָּט דָּעַם פֿאָטָעָרָס גְּרוֹיסָעָן מְעַנְלִיְּךְ כּוֹן קָרְפָּטָר פֿאַר דָּעַם לְיִיטָּעָר, אַוְיףְּ וּוּלְכָּעָן זַי זְיַינְעָן אַרְוּתָה אָזֶן אַרְאָפְּט גַּעַגְעָנָנָעָן. אַחֲרֵן האט אַוְיךְ פֿערגָּעָסָעָן אָז אַלְעָ זְאָרָעָן. עַם אַיְזָן אַיִיחָם אַנְגְּנָהוּבָּעָן גַּעַוּעַן די קִיהְלָעָן קִינְדִּישָׁע לְיִבְּעָלָאָד, וּוּלְכָּעָן האבען אַזְּזִוְּיָה גַּעַלְעָט זַיְזָיְבָּ. עַד האט זיך אַנְגְּנָהוּבָּעָן שְׁפִּיעְלָעָן מִיטְּ די קִינְרָעָה, יְעַדְעָס מָאָל גַּעַכְאָפְּט אַיִינְס אָזֶן אַבְּגָּעָנָעָהָלָט אַוְיףְּ דָּעַם אַנְגְּנָהוּמְסְטָעָן אַרט, וּוּאוּ עַם אַיְזָן זַים צַו פְּאָטְשָׁעָן... אַזְּזִוְּיָה פֿיעַל פֿעַטְשָׁ פֿאַר יְעַדְעָן קִינְדָּר, וּוּפֿיְעַל עַם צְעהָלָט אַיְחָרָעָן. דָּאָס פְּאָטְשָׁעָן אַיְזָן די גַּעַדְעָרָת האבען די קִינְדָּרָעָר, זַהְרָה אַמוּזָּרָעָן אָזֶן זְיַיְעָר לְאָכָּעָן אָזֶן פֿרִידְעָלָה אַנְגְּנָהוּבָּעָן אַוְיכְּנוּעָקָט די אַיְבָּרָעָן קִינְדָּרָלָאָד, וּוּלְכָּעָן זְיַינְעָן גַּעַדְעָלָה אַפְּעָן מִיטְּ דָּעַר מַאֲכָלָעָן. אָזֶן עַם האט אַנְגְּנָהוּבָּעָן אָזֶן וּוּרְעָן אַ

פעלקערדי-ואנדרונג, פון טאטעס בעט צו דער מאמעס און פער-
קעחרט, בייז איזוי לאנג און ברײט, בייז זוי האבען אroiסגערוףען דעם
„שאטען“, זוי האבען אויפגעוועקט די מאמען.

— וואם פאר א שווארצען יאָהָר אַוְף זוּירָע קָעֵפְ ? וואם האסטו
טאג געמאכט ? וועניג איזי דיר דער טאג, בעדרופסט נאָד די נאָכָט ?
די קנדער האבען איבערגעצזונגען די קאלדרעם איבער דִי קָעֵפְ
לאָד און געמאכט זיך שלאלפאָען, שנארבענרג הווֹך. אײַנס, גאָר
דאָס קליענע, האט זיך ניט געקנט אײַנַהָלְטָעָן און אroiסגעהילכט
מייט א געלעכטער. האבען איהם די אנדערע נלייך נאָכָנְתָהָן,
וואם דאס האט פערהיילכט דאס קליענע שטיביגל.

אַהֲרֹן האט צוֹאמָען מיט זייןע קינדר עריגע צוֹאַגְעָזֶן דִי קָאַלְדָּרָע
איבערין קאָפּ, אוּיד מוֹרָא האבענידיג פאר דער ווֹיב. און דִי קָוִינִי
דערס לאָכָעָן און פריד האבען אroiסגערוףָן בי איהם נײַע שטראָזָן
מען פון ענערגַען. ער האט מיט אַמָּאָל אַנְגַּעַהוּיכָען צוֹ פָּעָרְשָׁטָעָהוֹ
דעם געראנָם פון הוֹיזָעַנְיָהָעָן... ער האט פָּעָרְשָׁטָאָנָעָן זַיְן אַכְּטָן
יעהָרִיגָּעָס לְעָבָעָן, פָּאָר וואָס ער איז אַבְּגַעַעַסְעָן אַוְף דער בוּוּרִי
בַּיִּם אַנְקָעָל מָאוּסָם, און בעשְׁתִּימָט ווּעְדָּר זַיְן אַיְנוֹצָפְּרָדִיםָעָן
איַן דער נַאֲדָל — פָּאָר דעם לאָכָעָן און פרײַד פון די קִינְדָּר... .

.3

פָּאָרָט אַגְּ.

עם איז נאָד געווען טיעָה איז דער נאָכָט, ווֹעַן די זָאָרגָה האט
אַהֲרֹן מעַלְנִיק אroiסגעיאָנט פון שטּוֹבָן. איזן די בעטָעָן זַיְנָעָן נאָד
אלְעָד, דאס ווֹיב און די קִינְדָּר גַּעַלְאָפָעָן. אַהֲרֹן מעַלְנִיק האט זיך
אַנְגַּעַהוּיכָען איז דער שטּוֹלָן. ער איז אַרְיָין איז דער פִּיד, אוּיפְּגַעַהוּיכָען
דעם טָאָפּ, אַונְטָאָר ווּלְכָעָן דאס ווֹיב האט בעהָלְטָעָן דאס בְּרִיט
פָּאָר די קִינְדָּר, גַּעַוְאָלָט אroiסגעהָמָעָן דאס שְׂטִיקָן. ער האט זיך איז
עֲפָעָם דָּרְמָאָנָט, גַּעַנְעָבָעָן אַמָּאָד מִיט דער האָנד און איזוֹ צָוְגָעָנָאָן
געַן צוֹ דער טָהָר.

— טאטען, וואו געהטטו? — האט איהם מאשה אונגעכאנט ביי דער האנד.

— דו ביוט עס, מאשה? וואס האט דו זיך איזוי פריה אויפֿ בעכאנט? צוריך איין בעט אריין!

— איד האב גזעהן, זוי דו האט זיך אונגעטההן. איד וועל דיר ניט לאזען געהן. איד האב מורה, וועסט ניט צורייקומען.

א פער'עקסנשטיינר ביטערעד שמייכעל האט פערקווירט אהרז'ס ליפען:

— נאר, געה צוריך איין בעט אריין, וועסט מיד יעדען טרייט נאכגעהן? איד געה ארויף צום פערטער בעריל — איד בעדארפֿ זיך מיט איהם איז עצה האלטען. מיר וועלען צוזאמען געהן צום אנקעל מאזען.

מאשה האט געקוקט דעם פאטער איין די אוינגען אריין.

— וועסט איין אבענד אהיים קומען?

— געווים וועל איד אהיים קומען — וואו דען וועל איד געהן? מאשה האט פערגנעסען, איז זיין שיין „או ערוואקסען“. סם איין עפֿעם איבער אחר געקומען. זיך האט זיך פלאצונג געגעבען א נארע צו צום פאטער, ארײַינגעמשטעקט איהר קעפֿעל איין זיין בויד אריין און האט געזאנט:

— האב נישט קיון זארג. — וואס האטטו זארג? מירז זיך שוויין איז עצה נבעען... איד געהטמו איז גראסער, ער ווועט בארגען... זארג ניט פאפא, ער ווועט זיין אלֶּלְּדייט.

אהרז'ען האט עפֿעם פערדראפען די ריר, האט ער געמורמעלט: — עס איז אלֶּלְּדייט, גוד בא. און ער האט פליינס פערלאזט דאס הוין.

אייבער דאָזְטָאוֹן ניו יארק איז אויפֿגענאנגען די זוֹן, ווי אַ פרעמד דער וואס קומט צום ערשותען מאָל איז אַ לאָנד אַריין. האט זיך גען בלאנדוושט איבער די וויטקיט איזו ברויטקייט פון הימעל איז האט פאראויס פאר זיך אויסגענסען וועלען מיט לייכט, וועלכע האבען פערפלוייצט פעלדרער-הימעל. נאָדר האט גערוחט איז טיעפֿען שלומען די שטילקיות פון דער נאָכט איבער די אַיִינָזָאָמָעָה הויכע שביבֿען איז דעכער פון די דאָזְטָאוֹן ער הימעל-קראָצָעָרָם. ער איז געווען, ווי זיך וואָלטָעָן זיך געוווקט פון אַ שלְאָאָפֿ — אַוְן די טויזענדער,

טויווענדער שוויבען-דוונד האבען אנגעהויבען אנטקעגען צו פינסלאַן דעם מארגען-ליך. דאס מארגען-ליך האט געוועקט, און אויך דער איזיערנער ריעז, דער ווילאייטסבוונער בריך, וואס ליגט איבערן טיך, האט זיך געוועקט פון שלאָה, אוסטגעציגגען הענד און פיס און דאס ערשותע שטייקעל ארבײַט אבענחתאָן — אַריַַיבעַנְגַּעֲפִַיהָרֶת די פערשׂאָפְּעָנָע קאָר מיט אהָרֶן' מעלניק און אַשְׁלָאָפְּעָנָעָן קאָנדּוֹקְטָאָר... אַיבָּעָר די גָּאָסָעָן פָּוּ דָּאוֹןְתָּאָנוּ האָבָּעָן זיך אַנְגָּהָוִיבָּעָן צו ווַיְוַזְּעָן דֵּרָעָשְׁטָע... אַיְנוֹצָאָמָע ווַיְנַעַן זַיְהָ נָאָך גָּעוּוֹן... מָעָנְשָׁוּן ווָאָס לְעָבָּעָן אַיְזָנָאָכָט, מִילְּדוּעָנָעָן אָוּן בעקער-דוּעָנָעָן, אָוּן צִיטָּוֹנְגָּס-טְרָאָר... גָּעָר... דָּאס גְּרוֹיְסָע נְיוֹ יָאָרָק ווּעָקָט זיך ערשותע... דָּאס ערשותע זיך פָּוּ עַרְגָּעָזְיוֹאָוּ קְלִינְגְּט אַ קָּאָר, קְלָאָפְּט אָוּן אַיְנוֹצָאָמָעָר עַלְעָד ווַיְוַיְתָּעָר אַיבָּעָר די קָעָפָ... אַיבָּעָר די גָּאָסָעָן זַיְנַעַן נָאָד פֻּרְשָׂפְּרִיאִיט דֵּרָעָשְׁטָלָאָך פָּוּ נָעַכְמָנָעָן מָאָגָן, קָאָנוּ אָשׁ, הָאָלָבָע פֻּרְבָּרָעָנָטָע דֵּרָעָשְׁטָלָאָך פָּוּ נָעַכְמָנָעָן מָאָגָן, קָאָנוּ אָשׁ, אַלְטָאָע שְׁטָרִיאָק אָסְטָעָנָס ווָאָס אַיְנָגָלָאָר האָבָּעָן נָעַכְמָנָעָן אַנְגָּזְוָנְדָעָן, קָיָעָר מַעְבָּעָל אַרוֹיְסָגָעָוָאָרָפָעָן פָּוּ אַ שְׁטוּב... אַוְיָחָד די בְּרָעְטָלָאָר פָּאָר דֵּרָעָשְׁטָלָאָך לְפָטָרָט זיך דָּאס נָעַכְמָנָעָן עַפְּסָעָן... אָוּן פֻּרְדָּאָרָטָע אַוְיָחָד פָּוּ טָאָג אָוּן עַנְפְּלָעָקָט פָּאָר די לִיכְטִיגְּקִיט אַלְעָ פֻּרְבָּאָרָגָעָן היְוִיטָעָן אָוּן סְוּרוֹת פָּוּ דָּער נָאָבָט... .

מיט אַ שְׁוָלְדִּיג בְּעוֹוָאָסְטִּינָג שְׁמִיכְבָּעָלָע אַיְזָנָהָרָוִיָּה אַוְיָחָד פִּינְסְטָעָרָע טְרָאָפָע. שְׁטִיקָעָנָדָע רִיחָוֹת פָּוּ נָעַכְמָנָעָן עַפְּסָעָן, פָּוּ שְׁלָאָפְּעָנָיָה דָּעָמָעָשָׁן, פָּוּ נִיטְּגָּעָלָוָעָטָרָעָס בְּעַטְּגָּוָאָנָד האָט זיך גָּהָעָרטָע פָּוּ אַלְעָ טְהִירָעָן... אַיְזָנָעָמָס מִיט די רִיחָוֹת האָבָּעָן זיך פֻּרְנוֹמוֹנוֹ קִינְדִּישָׁע שְׁטִימָעָן, ווָאָס ווַיְנַעַן פָּוּ די ווַיְיַעַגְּנוּ אָרוֹיָס; פָּוּ אַטְּהִיל טְהִירָעָן האָט זיך פֻּרְנוֹמוֹנוֹ אַ שְׁילְטָעָן צְוִוִּישָׁעָן מָאָז אָוּן ווַיְיַבָּב, אָוּן אַיבָּעָר זַיְהָ אַלְעָמָעָן, אַוְיָפְּן' קָעַצְתָּעָן שְׁטָאָק, האָט אַהֲרָן גַּעַהָעָרטָע פָּוּ דָּער טְהִירָעָן אָרוֹיָס דָּעָם בְּרוֹדָעָרָס בְּעַקְאָנָטָעָן גְּמָרָאָנָגָן, לְעַרְגָּעָנָדָיג משניות.

דָּעָם בְּרוֹדָעָר האָט עַר גַּעַטָּרָאָפְּעָן אַיְזָנָהָרָוִיָּה, זְוַעֲנִידָין בְּיָם טּוֹש, אַיְזָנָהָרָוִיָּה ווַיְנַעַן אַיְזָנָהָרָוִיָּה, אַיְזָנָהָרָוִיָּה לְעַרְגָּעָנָדָיג משניות. זְוַיָּן גְּמָרָאָטָגָנוּ האָט נִיט אַוְיָפְּגָעָוָעָט טְשָׁאָרְלִיאִי, דָּעָם זְוַיָּה, פָּוּ שְׁלָאָה, ווּלְכָבָר אַיְזָנָהָרָוִיָּה אַיְזָנָהָרָוִיָּה אַיְזָנָהָרָוִיָּה אַיְזָנָהָרָוִיָּה.

צוויתו ווינקל. בעריל האט דערזעה זיין ברודער, האט ער איד בערגעהקט דעם גמראנגען אוון אויסגערפֿען מיט פֿרייד, וועלכער איי געומען פּוֹ דעם אידען'ס קָאַהְרָע אוינגען אַרוֹפֿס. ווי אַ טוֹב :
— חער, זעה נור, ווער עס איז דָא, אהרג, וואס טהוסטו אַזּוּי
פריה ?

— אַיך בֵּין אַרְיוֹפֿגֶּעָקֶםַען דִּיר הָעָרָעָן לְעָרָנָעָן. אַיך ווֹיִס אָז דָז
לְעָרָנָט אַיְזָנָדְרָעָפֿרְהָעָטְדָר דָז גַּעֲמָסְטָאַרְבִּיטָעָן.
דעַר בְּרוֹדָעָר האט זִיד אַרְמוֹנָעָקָט אַוִּיבְקִינְעָרְהָעָרָטְנָמָטָן.
הָאָט ער זִיד אַבְגָּעָרְפֿעָן אַיך דָעַר שְׂטִילְזָן :
— וואס האסטו דִיר גַּעֲמָאַט אַ בְּרוֹגָן ? מִיט ווּעַמְעָן ? מִיט
דִּיּוֹן ווּיְבָאָן קִינְד ? וועלכער אַיך טהוֹת דָאָס ? נַעֲמָעָן אַיְזָנָדְרָעָפֿרְהָעָטְדָר
גַּעֲוָעָן דִּיּוֹן מִידְרָעָל, מַאְשָׁא, דִיר זָכְעָן. עס אַיז דָאָד אַ רְחַמְנוֹת, וואס
טהוֹסְטָה דָז !

— אַיך בעט דִיר, רעד נִיט מִיט מִיר ווּעַגְעָן דָעַם — האט זִיד
אהָרָן אַבְגָּעָרְפֿעָן שְׁטָרָעָנָג, אָז נִיט האַסְטָט דָז מִיר שְׁוֹן מַעְהָרָן. אַיך
בֵּין אַרְיוֹפֿגֶּעָקֶםַען צָו דִיר, גַּעֲפִינְט זִיד דָאָרטָן, בֵּין דִיר אַיְזָנָדְרָעָפֿרְהָעָטְדָר
אַ פְּלִוִּים, אָפְשָׁר ?

— וואס, בֵּין שְׁוִירָטָם, צְוִישָׁעָן שְׁקִסְעָם ? ווּיפִיעָל ווּסְטָטָוּ פֿערְזָן
דיַעֲנָעָן ? אָזָן וואס אַיז דִי מַעְשָׁה מִיטְזָן אַנְקָעָל מַזְעָם ? מָעַן האט
דָאָד מִיר גַּעֲזָאָגָט, אָז דָז לְעָרָנָט זִיד פָּאָר אַ קָּאַטְעָר — אָזָן ער האט
צְוִונָאָגָט.

— זָאָל ער בְּרָעָנָעָן, זִיּוֹן שְׁוּעָל ווּוְיל אַיך נִיט אַבְגָּעָרְטָרָעָטָן
מעָהָר — אַוְך בֵּין אַיְהָם מַוחְלָל דִי גַּלְיָקָעָן. אָוּסְמָס מַשְׁפָּחָה, אַרְבִּיאִיד
טָעַן בֵּין מַשְׁפָּחָה אַיז עַרְגָּעָר ווּי גַּהְנָּוּם. שְׁוֹן גַּעֲנָג אַיך ווּוְיל פְּרוֹאוֹוּעָן
בֵּין אַ פְּרָעָמָדָעָן.

— אַכְבָּעָר בֵּין שְׁוִירָטָם, צְוִישָׁעָן אַלְטָעָ אַידָעָן אָזָן שְׁקִסְעָם,
להָבָדְלָן, דָז, אַ טָּאַטָּעָ פּוֹ פִּיעָר קִינְדָעָר — ווּיפִיעָל ווּסְטָטָוּ פֿערְזָן
דיַעֲנָעָן ?

— וואס עס זָאָל נִיט זִיּוֹן — אַבְיִ עַפְעָם נִיְיעָם. — אַבְיִ עַפְעָם
אַנְכָּעָרָש. — מִיר ווּלְעָעָן זַעַחַן. — מִיר ווּלְעָעָן פְּאַהְרָעָן אַיז אַיְנָעָם.
גַּעֲנָדָעָל אַיז אַרְוִוָס פּוֹ דָעַר צְוִוִּיתָעָר שְׁטוֹב, אָזָן בָּאַטְשָׁ גַּעֲנָדָעָל
אַיז שְׁוֹן גַּעֲוָעָן אַ בָּאָבָעָ פּוֹ אַ גַּאֲלִיצִיאָנָעָר אַיְנִיקָעָל — אָזָן גַּעֲנָעָם

דעל איז שווי צוועלַף יאהדר איזן אמריקא און האט פינע קינדרער איזן באאָדר, און מיט אַנְגַּסְטָעָן רִיסְטָט זֶי פֹן זֶי אַרְוִיסְטָטֶי, דָּאָד טְרָאָגֶט נָאָךְ גַּנְעַנְדָּעָלְדָּס אַס וְעַלְבָּעְעַלְגַּאנְגָּטָעְ שִׁוְׂטָעָלְ מִיטְ דָּרְדָּי גַּעַזְעַטְרָאָזְטָעְ לְאַקְעָן אַוְיף דָּעַם גְּלָאָנְצָעָנְדָּגָעְ שְׁטָפָרָן, אַזְוִי זֶי אַזְוִי גַּעַזְעַנְגָּטָעְ גַּעַוּעַן אַזְוִי דָּעָרָהָיִם, אַזְוִן פּוֹילָעָן, בֵּין אַ פְּאָרָאָדָעָן שְׁוֹהָלְגַּאנְגָּאָזְטָעְ אַזְוִין שְׁבָתָעְ אַזְוִן יְוִסְטָבָעְ. אַזְוִי זֶי אַמְּעָרִיקָא האָט גַּעַהָאָט אַ פְּעָרְנוּכְּטָעְנְיִי דָּעַן עֲפָקָט אַוְיף אַיְהָרָ מְאֹן בּּוּרְיִילְגָּ, גַּעַמְאָכָט אַוְיסְ אַיְהָן אַזְוִין אַגְּנָעָן קְרוּצָעָ צִיְּוִיטָ אַזְוִן אַלְטָעָן אַירָעָן, מִיטְ אַזְוִן אַיְנְגָעָהוּקְעָרָטָעְ רְוָקָעָן, אַזְוִי הָאָט אַמְּעָרִיקָא גַּעַוְוִיקָט אַוְיף גַּעַנְדָּלָעָן, זֶיְוִין וּוּיבָעָ, גַּאֲרָפְּרָקְעָהָרָט. גַּעַנְדָּעָלְ אַזְוִן אַזְוִן אַמְּעָרִיקָא אַיְגָנָעָרְ גַּעַוְאָרָעָן. זֶי אַזְוִן דָּאָ גַּעַוְאָרָעְן „לִיבְעָרָאָלְ“. אַנְשָׁטָאָט דָּעַם צָאַנְהָ וּרְאַיְנָה, וְעַלְכָּעָס אַזְוִן גַּעַוְוָעָן אַיְהָרָ גַּיְסְטִינְגָּ שְׁפִּיוֹן פּוּן דָּעָרָהָיִם — הָאָט זֶי דָּאָ גַּעַלְעָזָעָן אַיְדִּישָׁ צִיְּוֹןְ גַּעַזְעַן, מִיטְ אַלְסְדִּינְגָּן זֶיד אַינְטְּרָעְסִירָטָם. דִּי קִינְדָּרָעָרָ האָבָעָן זֶי אַפְּטָ מִיטְ גַּעַנוֹמָעָן אַזְוִן אַיְדִּישָׁוּן תְּהָעָטָעָר, פּוּן וְעַלְכָּעָן זֶי הָאָט גְּרוּיסְ הַנָּהָה גַּעַזְעַטְהָאָט, אַזְוִן לִיעְבָּר גַּעַהָאָט זֶיךְ זֶוּ פּוֹצָעָן אַזְוִן דִּי טְעַכְּטָעָרָס אַוְיְגְּעָטָרָעָט טְעַנְעָן קָאָמָאָשָׁעָן אַדְרָעָרָ אַיבְּרָגְּעָמָאָכְטָעָן קְלִיְּדָלָאָר, אַזְוִן גַּעַנְדָּעָלְ הָאָט אַזְוִן גַּעַוְוִיסְעָרָ מְאָס אַגְּנָהָאָלָעָן דִּי „מַאְדָעָ“ נָוָר אַבְּיִסְעָלָ פֿרְעָרָ שְׁפְּטִינְגָּט... דָּעַם מְאֹזְעָס לְעַרְנָעָן אַזְוִן פּוּרְמָקִיטָ, וְעַלְכָּעָס אַזְוִן גַּעַוְעָן אַיְהָרָ שְׁטָמָלָץ אַזְוִן אַיְהָרָ גְּלוּיכָּ אַזְוִן דָּעָרָהָיִם — הָאָט זֶי דָּאָ בֵּין אַיְהָרָ זֶוּנְיָגָּ וּוּרְתָה גַּעַהָאָט, אַזְוִן וְוּילְ דִּי מָאָשָׁן לְאָט אַוְיסְ בּּוּרְלָעָן אַזְוִן פֿרְהָה גַּעַמְאָכָט אַזְוִן אַלְטָעָן, אַיְנְגָעָהוּקְעָרָטָעְ מְאֹן, הָאָט עָרְפָּרָעָ לְאָרָעָן יְעַדְעָן חֹזֶן אַזְוָעָהָאָזְנָה אַזְוִן אַיְהָרָ אַוְיָגָעָן. עָרְפָּרָעָ גַּעַהָאָט בֵּין אַיְהָרָ אַשְׁוּוּרָ לְעַבְעָן אַוְיףְּ דָּרָעָלְטָרָ.

— נָוָה, פָּאָק אַיְזָן דִּיְוָן פֿעָקָעָלְ אַזְוִן מַאְדָ פֿלָאָץ, דִּי קִינְדָּרָעָרָ דְּאַרְפָּעָן בּּוּרְקְפָּעָטָעָן (גַּעַנְדָּעָלְ הָאָט וְעוֹהָרָ לִיעְבָּר גַּעַהָאָט צֶוּ בּּוּנְצָעָן אַזְוִן אַיְהָרָ שְׁפָרָאָרָ דִּי נִיְּעָ וּוּרְטָרָפָרָ פּוּן דִּי קִינְדָּרָעָרָ).

— שְׁוִין, שְׁוִין, עַם אַזְוִן שְׁוִין טָאגְן גַּעַוְאָרָעָן. דִּי חְבָרָה הַוְּיִבְעָן זֶיךְ אַוְיףְּ — הָאָט בּּוּרְיִילְגָּט צָום בְּרוּדָעָר מִיטְ אַ שְׁמִיכְעָלָעָ, וְאַס אַזְוִן גַּעַקוּמָעָן פּוּן זֶיְנָעָן רְיִונָעָן קוּאָלְעַנְדִּינְגָעָן אַוְיָגָעָן — צְוֹנְעַהְמַעְנְדִּיגָעָן זֶיְנָעָן סְפָרִים אַזְוִן אַוְוּקְטָרָאָגְעָנְדִּינְגָעָן זֶיךְ אַזְוִן אַזְוִן וּוּינְקָעָלְ אַרְיִין — דָוָוִוִיסְטָמָ, אַחֲרָן, אַזְוִן דָּעַרְ הַיְם הָאָבָעָ אַירָגְּלָעָטָבָט בּּוּתָאָגָעָן, מִיטְ אַלְעָזָעָן מִעְנָן שְׁעַן צְוֹנְיָהָרָ, וְעוֹן אַלְעָזָעָן זֶיְנָעָן וְזֶהָאָ. דָאָ לִעְבָּר אַירָגְּלָעָטָבָט, וְעוֹן אַלְעָזָעָן שְׁלָאָפְּטָעָן. בּּוּתָאָגָעָן וְעוֹם בֵּין אַירָגְּלָעָט? נָאָר נִשְׁתָּמָ, אַזְוִן וּסְטָעָר שְׁוִירָטָי

מיינקער, זיז צוישען איטאליענישע שיקסען איז נעה העמדרע. איך גאנז גאנז ניט בעי מײַן וויב, בי מײַן קינדרער. בײַנאכטן, זעהטסן, זעהטסן, איז איד ווידער צויריך בעריך, לערו איז צימר מײַן בלאט גמאָר, מײַן משניות. איד הער אוים, וואָס דער תנא צאנטן, ווי איזו דער היומ. מיר דאָכט זיך, איז איך בײַ איזו ביתההמודרש איז איזו לערן. אמריקא איז א פערדרעהטה וועלט. דאַ לעבעט מען בײַנאכטן, איז מען איז טויט ביטאָג.

.4

בדוד עיר מיט זיין קינדר.

— משארלי, משארלי, הויב דיד אוית, נו, ס'זינען דאד שווין אונגעטההן — האט די מוטער געוועקט דעם באַי, וואָס איז גע-
שלטאָפֿען איז דער קיטשען אויפֿן אָיסגעשטעלמען בעט. וואּו דער
פאָטער האט געדאווענט.

— הווא ער שלאלפת נאדר, דער לערז'נ'בָּחוֹר? ער מײַנְמָ, אָז ער
אייז איז דער היים. ער ווועט וווײַידער פֿערלִוּרוּן דעם דזשאָב, אָז מײַר
וועעלען מוזען אַרְבִּיטְרָן פָּאָר אַיָּהָם — האָט זִיךְרָן גַּנְגָּרוּפָעָן דְּבוּרָה,
בערְיוֹלִים עַלְתְּסָטוּ טַאַכְטָהָרָה, אַמִּידְרָלָפָן אֶתְהָרָעָה אָזְנוֹן צְוָאנְצָהָה
צִיכְּגָּה, ווּלְכָּבָּע אַיְזָן אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן פָּוּן צְוָוִיטָהָן שְׁטוּבָן אַנְגָּמְתָּהָן אַיְזָן
זְשָׁעָקָעָט גְּרוּיטָן אַרְוִיסְצָעָהָן, אָזְן פָּוּן אַיִּהָרָן טַוְנְקָעָלְ-בָּרוּזָן
הַחֲעָט אַזְן שְׁעָקָעָט הַאָבָעָן אַרְיוּנְגָּעָקְמָקָט אֶתְהָרָעָה אַוְינָעָן, נָורָן דֵּי דִיקְלָבָע
גַּעֲזִיבָּתָן הַאָבָעָן אַרְיוּנְגָּעָקְמָקָט אֶתְהָרָעָה אַוְינָעָן, נָורָן דֵּי דִיקְלָבָע
לְלִפְעָן אָזְן דֵּי בְּלָאָהָעָ אַדְרָעָרָן בְּיָם הַאָלָו, ווּלְכָּבָּע זְיִינָעָן גַּעֲוָעָן זְעהָר
דִּינוֹן, הַאָבָעָן גַּעֲמָאָכָט אַיִּהָר אַוְיסְעוּהָן דְּחַמְנוֹתְ-דִּינוֹן, אָז אַוְיסְעוּהָן, ווּאָסָט
הַאָטָט דָּם פֻּרְעָלְטַעַרְטָעָן מִידָּרָלָעָן זְעהָר אַוְפְּגָעָרָעָן. אָז צִיטָט אַיִּהָר
אַאנְגָּנְגָּרָעָן שְׂוּעָמָטָעָן, רַחְאַלְעָן, האָט חַתְּנוֹה גַּעֲהָטָפָרְהָעָרָעָן. אָז צִיטָט אַיִּהָר,

נור טשאָרלי, מיט אַגראָעס פֿערפֿעדערטָע טְשׁוֹפְּרִינָע אָזֶן מִיט
פֿערוֹעָבֶט פְּנִים פּוֹן שְׂלָאָה, האָט זִיךְ אַוְיגְּבָּאָפְּט, וּוֹי אַפְּיָעַר
מוֹטָעָר זִיךְ אַרְיוֹנָנְגָּמִישָׁט.

ווארלט אוייסגעבראכען, אַרְוָמְגַעֲקֹופֶט זִיד פֿערְוּאוֹנְדְּרָטֶט. באַלְד זִיד גַּעַד פֿונְעָן אֵין דָעַר לְאָגָע, אַוְיסְגָּעְרָבָעַן זִיד דַּי אָוִינְגָּעַן אָוַן גַּעַנוּמוּן זִיד אַנְתָּה אָזְן אַנְגָּזָם.

— מאַמאָא, דער ברעקבעסט נאָר נוּט פֿערְטִינְג? אַי דָאָן קָעַר, וּוּלְאַי עַסְעַן בְּרַעְקַבְעַסְט אַוְיסְ-סִידֶּר. אַיְדָה האָבָן קִיּוֹן צִיּוֹן צַוְּאָרֶד טַעַן, אוֹ דָעַר פְּאָרָמָאָן זָאָל מַיר אַרְאָבָעָכָעָנָעַן פּוֹן דָעַר פֿעַעַן. — אַבְּעַר דְּבוּרָה, אַט שְׁוֹן, דַּי קָאוּוּ שְׁטַעַחַט שְׁוֹן אַוְיפְּזִי טִישׁ. דער טָאַטָּע הָאָט זִיד נָור פֿערְשְׁפַּעְטִינְג אַבְּיַסְעַל מִיטְּזִי דָאָוָונָעַן. דער פֿעַטָּעַר אִיז גַּעַקוּמוּן, זַעַחַטָּם, אַט שְׁוֹן, וּוּאַס וּוּלְסָטָן? — אַיְדָה פְּוּטָעַר פְּלוֹינָק צְוֹנוּלָאָפָעַן צָום קִיבָּל.

— עַס אֵין נוּט מִיוֹן בְּיוּנָם, יַא פֿעַטָּעַר אַדְעַר נוּט פֿעַטָּעַר, אָז אַיְדָה קָוִים דָאָרָף מִיוֹן בְּרַעְקַבְעַסְט שְׁטַעַחַן אַוְיפְּזִי טִישׁ. אַיְדָה קָעַן מַיר נוּט פֿערְשְׁפַּעְטִינְגָּן צְוֹלַעַב מִיוֹן פֿעַטָּעַר.

— דְּבוּרָה'לָע, — הָאָט זִיד דָעַר פֿאַטָּעַר אַנְגָּעָרוּפָעַן צְוֹנוּפְּלִיּוֹן גַּעַנְדָּגִינְג דַּי תְּפִילָיְן — דְּבוּרָה'לָע!

דְּבוּרָה'לָע, וּוּלְכָבָעַ האָט נָאָךְ גַּוְתָּם גַּעַדְעַנְקָט דָּעַם פֿאַטָּעַר פּוֹן דָעַר הַיּוֹם, גַּעַדְעַנְקָט נָאָר דַּי גַּוְתָּעַ צִיּוּנָן, וּוּזְוּ דָעַר פֿאַטָּעַר אֵין גַּעַוּעוֹן דָעַר אַנְגָּזָעָנְעָר חַסִּיד אֵין שְׁטַעַדְטָעַל, אָזְן גַּעַפְּיָהָרָט דָאָם שְׁעהָנָעַן הַזּוֹן; דְּוּרְכְּגַעַמְאָכָט דַּי בִּיטְעָרָעָצִית, וּוּזְוּ דָעַר פֿאַטָּעַר אֵין אַרְעָמָעָר גַּעַוּוֹאָרָעַן, אֵין אַנְגָּעָקוּמוּן מִיטָּדִי פְּאַמְּיָלָעָ אֵין אַמְּעָרְקָא שְׁוֹן אָז עַדוּוֹאַקְסָעָנָעַן, האָט גַּעַפְּיָהָלָט צָום פֿאַטָּעַר אָז גַּעַוְיָסָעָן רַעַשְׁפַּעַקְטָמָהָר וּוּי אַלְעַ אַנְדְּרָעָרָקִינְדָּרָעָ. דָעַם פֿאַטָּעַרְסָם דָוְפָעַן „דְּבוּרָה'לָע“ האָט זִי דָעַר אַלְטָעַר הַיּוֹם, אָזְן דַּי שְׁטוּב אֵין שְׁטַעַדְטָעַל, וּוּזְוּ פֿאַטָּעַר אָז מִוּתָעַר האָבָעָן זַי גַּעַרְפָּעָן מִיטָּדָעָם זַיְלָבָעָן נָאָמָעָן. זַי האָט זִיד אַבְּגַעַשְׁטִיעַלְטָמָה, גַּעַוּוֹאַלְטָמָה צְוֹגָעָהָן הַעַלְפָעָן דָעַר מַאֲמָעָזָן גַּרְיָוָתָעָן דָעַם גַּעַקְוָטָמָה צָום טִישׁ, וּזְוּ זַי גַּעַוּוֹעַהָנָט גַּעַוְוָעָן, נָור וּוּזְוּ זַי האָט אַיְלָטָמָה, מִיטָּא רַוְהִינְקִיָּתָמָה, האָט עַס אַיהֲרָ פֿעַרְדָּרָאָסָעָן.

— וּוּלְאַי, אָז בַּיְיָ אָוָן גַּעַתְּחַטְּאָלְעָם מִיטְּזִי קָאָפֶר אַרְאָבָן דְּבוּרָה אֵין גַּעַוְוָעָן דַּי עַרְשְׁטָעָן פּוֹן דַּי קִינְדָּרָעָר וּוּלְכָבָעַ האָבָעָן פֿרָרָ דִּיעַנְטָמָה גַּעַלְד אָזְן אַחֲוִים גַּעַבְּרָאַכְּט דָעַר מַאֲמָעָן. זַי האָט פֿעַרְדִּיעַנְטָמָה גַּעַלְד פּוֹן עַרְשְׁטָמָעָן טָאגָן אָז וּוּאַס זַי אַיְזָן אַרְאָבְּנָעָקְוָמָעָן אֵין אַמְּעָרְקָא — האָט זִיד אַיהֲרָ גַּעַדְאָכָמָה, אָז זַי אֵין דַּי אַמְּתָעָ בְּעַלְ-חַבְּתָעָטָפָן שְׁטוּבָן.

ז' האט ניט פערנונען וואס איהרע אינגעראע ברידער און שוערטער האבען נאר פערכאנפט די פאבליך סקוחל, איינער א' יאהר, דער אנדר' דער צווי. ז' האט געמוות נעהן באַלד אָרבִּיטְּעָן — האט זיך איהר אלע אויסגעראַבֶּט, אָזֶן זי, די אַיְוָצְּגָּעָן, האט גָּאָרְבִּיטְּפָּאָר דָּרָר שטוב. בָּאַטְּשָׁ אַיְהָרָעָן בָּרִידְּעָר אָזֶן שׂוּעָסְטָעָר האבען שְׁוֵין לאָנג גָּאָרְבִּיטְּ אָזֶן פָּעָרְדִּיעָנָט גָּעָלָה, נֹרָאָס מָעָרְטָסְטָעָן האט זי נִיט פָּעָרָד גוּנוּעָן דָּעָם אַיְנָגָעָרָעָן באַי, טְשָׁאָרְלִי, וּאְלְכָבָעָר אָזֶן גָּעוֹלְמָעָן קִיּוֹן אֲמָעָ רְיִקָּאָ נָאָר אַקְּינָדָר, אָזֶן עָרָה האט פָּעָרְכָּאַפְּטָמָעָהָר פָּאָבְּלִיךְ סְקוֹחָל וּוּי די אַיְבָּרְגָּעָן קִינְדָּרָעָר, אָזֶן בָּאַטְּשָׁ הַיְּינָט אָזֶן עָרְשָׁוּן ערָוָאָקְּסָעָן, דָּאָרָד גָּעָהָט עָרְנִיט אָרְבִּיטְּעָן „סְטוּדִיָּה“, נֹרָאָהָלָט זִיךְ אַיְזָן לְעָרְנָעָן אַיְזָן דִּי אַבְּעָנָדָעָן אַיְזָן „פְּרִיפְּרָעָטָאָרִי סְקוֹחָלָס“, אָזֶן בִּיטָּאָן אָרְבִּיטְּ עָרְבָּי וּוּי בְּיָוָה וּוּאָס עַמְּאָכָּת זִיךְ, אֲמָאָל יָאָ, אֲמָאָל נִישָּׁתָּ. די שׂוּעָסְטָעָר האט אַיְהָם נִיט פָּעָרְנָוָנָעָן, וּוּאָס דָּרָר באַי וּוּטָב באַלְד אָרְיוֹנָקָומָעָן אַיְזָן קָאָרָל דָּעָדָשָׁ, אָזֶן אָפְּשָׁר וּוּטָב עָרְזִיךְ דָּרְשָׁאָלָגָעָן צָו אַלְאָיָר, צָו וּוּאָס עָרְשָׁטְּרָבָטָם. עַס האט זִיךְ אַיְהָרָאָלְעָן אוּסְגָּעָרָאַבָּט, אָזֶן דָּאָס האט זִיךְ אַיְזָן אַיְזָן אַיְהָם אַזְּזִיז שׂוּעָר גָּאָרְבִּיטְּ אַיְזָן דָּרָר יוֹנָנָה, אָזֶן דָּאָס צָוְלִיעָב אַיְהָם זַיְוָנָעָן אַיְהָרָעָן לִיפָּעָן אָזֶן העָנָר גָּעוֹוָרָעָן אַזְּזִיז גָּרָאָב אַיְזָן אַיְהָרָהָלָן דָּיָן אָזֶן בעַזְּזָוָנָעָן מִיטָּבָלָהָאָדָרָעָן... צָוְלִיעָב אַיְהָם זִיךְ אַיְזָן זִיךְ אַיְבָּרָעָן גָּעָבְּלִיבָּעָן אָזֶן אַלְטָעָמִידָעָלָל...

עַנִּיהָאוּ, מִיּוֹן בְּרַקְעָפָסְטָן וּוּטָב נִיט פָּעָרְפָּאָלָעָן וּוּרְעָעָן. עַט אַיְזָן דָּאָ וּוּרָעָעָם זָאָל עַס אַיְפָּעָסְטָן — האט זִיךְ גָּעוֹוָרָפָּעָן אֲלִיקָּ אַיְפָּעָן באַי.

דָּרָר באַי האט פָּעָרְשָׁוָנוּנָעָן די שׂוּעָסְטָעָר. עָרְאִיזְּ גָּעוֹוָעָן צָרוּ גָּעוֹלְהָנָטָן צָו אַלְכָבָעָן צָצְעָנָעָם פָּוּ זִיּוֹן יְוָנָעָנָד אָזֶן. עָרְאִיזְּ גָּעוֹלְהָנָטָר פָּעָרְשָׁטָאָגָעָן אָזֶן רְחַמְנָוָת גָּהָאָט אַוְיָהָרָאָה. אָזֶן וּוּי אַשְׁוּלְדִּינָּעָר, וּוּאָס עָרְאִיזְּ זִיךְ אַוְיָפְּגָּעָצְּזָוָנָעָן אַוְיָהָרָאָה חַשְׁבָּוֹן, האט עָרְאִיזְּ זִיךְ אַנְגָּעָתָהָאָזֶן אַיְזָן שְׁוּיְיָגָעָן.

וּוּלְלָ, וּוּאָס אַיְזָן, וּוּיְעָדָר די בְּלִיחְבִּיתְתָּעָ? האט זִיךְ גָּעָן הָעָרָט קְלָאָרָאָס שְׁטִיםָעָ פָּוּ צְוּוִיטָעָ שְׁטוּבָ. זִיךְ אַיְזָן אוּסְגָּעָרָקָומָעָן — קוּקָסָט מִיד אָזֶן, דָּרְקָעָנָסָט מִיד נִיט — שְׁמִיכְבָּלָט דָּרָר עַלְלָ טָרָעָר בְּרוֹדָעָר גּוֹטְמָוְהָאָג — יְעָנָעָר בְּעַרְיָה אַיְזָן גָּעָשְׁטָאָרָעָן. דָּא בֵּין אַיְדָן נָאָר אֲמָאָל גָּעָבָוָרָעָן. אַיְדָן גָּעָרָעָק שְׁוֵין אַלְיָוָן נִיט יְעָנָעָם בְּעַרְיָה. דָּא אַיְזָן אַגְּנָעָיָן אַנְדָּרָעָר.

אויר שווין אַנְגָּעָתָהּ אֵין הָעֵט אָנוּ מְאַנְטָעֵל. זֶה אֵין גְּעוּוֹן מִיטֵּן אֲהָרֻעָן אַיְנָגָעָר פָּוּ דָעֵר שְׁוּעָסְטָעָר, הָעֵט פְּעַרְכָּאָפָט אֵיתָאָהָר פָּאָבָלִיךְ סְפָהָהָל אָנוּ אַרְבָּיוֹת שְׂוֹזָן בַּיְּאָ בְּעַסְעָרָעָן טְרִוֵּה, בַּיְּזַיְּדִיעָם הָעָטָם, אַלְסָן אַסְּיְלָסְלִיְידָר, אָנוּ דַּיְּלָעָנָגָעָן, וּוּלְכָעָ נְוִימָנָט זְוֵר בַּיְּאָהָר טְרִוֵּה, הָעֵט מְעַן אַנְגָּעָהָוּן אֵין אַיְהָרָעָ קְלִיְירָעָר אָנוּ אַיְתָר בְּעַוּוֹעָגָגָג.

— עֲנִיהָאָהָמָאָה, מַאְמָאָה, זֶה אַדָּר נִישְׁתָּהָדָעָ גְּנָצָעָ בְּעַלְהַכְּבִיתְטָעָדָא אֵין שְׁטוּבָה, מִיר גְּבָעָן דָּאַד אוּיר צּוּשְׁטִיעָר צּוּם שְׁטוּבָה. אֵין נָאָט סָאָ, מַאְמָאָ?

די שְׁוּעָסְטָעָר הָעֵט אַבָּעָר שְׂוֹזָן נִישְׁתָּהָדָעָתָ קְלָאָרָאָסָ וּוּרְעָטָעָר.

זֶה אֵין שְׂוֹזָן גְּעוּוֹן הַינְטָעָר דָעֵר תְּהִירָ.

— גְּעוּהָם שְׂוֹזָן צְנוּיָהָ דִּינָעָתְפִילָיָן, מִיטָּן תְּהִילִים, מִיטָּן טְלִיתִים, גְּעוּהָם שְׂוֹזָן צְנוּיָהָ, אַלְעָם אֵין אַיְבָעָר דִיר. אָנוּ עַם קוֹמָט אֵין דָעֵר פְּרִיהָ צְלוֹיָגָט עַד זִיד אָזְזָוִי — אָנוּ דַיְּ קִינְדָעָר הַאָבָעָן נִיטָוָא בְּרָעָקָדָ פָעָסָט צָו עַסְעָן, הָעֵט גְּעַנְעַנְדָעָל אַוִּיסְגָּעָלָאָזָוָט אַיְהָר בִּיטָעָר הָאָרֶץ אָוּפָזָי מָאָן.

בְּעַרְיָל הָעֵט זְוֵר גְּשָׁעָהָמָט פָּאָרָן בְּרוֹדָעָר, הָעֵט עַד גְּשָׁמָיוֹיָהָ כְּעַלְתָּ מִיטָזְוָעָן קְלָאָהָרָעָ קִינְדִּישָׁעָ אַוְגָעָן.

— גְּעַנְעַנְדָעָל, עַם אֵין דָאַד זְוֵר דָא אֵין שְׁטוּבָה, גְּעַנְעַנְדָעָל גְּעַנְעַנְדָעָל הָעֵט זְוֵר גָּאָר נִיטָאָנְגָרְוָפָעָן. שְׁטִילָ גְּעַרְנִירִיטָ צּוּם טִישָׁ. אֵין אָמִינָה אֵין דָעֵר גְּבָעָטְטִישָׁ גְּעוּוֹאָרָעָן פָּעָרְוָאָנְדָעָלָט אֵין אָזְעָטְטִישָׁ. בְּעַרְיָל הָעֵט זְוֵר גְּעוּוֹאָשָׁעָן אָנוּ גְּשָׁטוּפָט דָעֵם בְּרוֹדָעָר צּוּם טִישָׁ.

אָהָרָן, וּוּלְכָעָר הָעֵט זְוֵר שְׁרָעְלִיָּד גְּעַפְּהָלָט בְּיָם בְּרוֹדָעָר, הָעֵט שְׂוֹזָן לְאָנָגָן גְּעוּוֹאָלָט אַרְוִיסְלִוְיְעָפָן פָּוּ שְׁטוּבָה, נָוָר עַד הָעֵט גְּרוּוִים רְחָמָנוֹת גְּעַקְּרָאָגָעָן אָוּפָזָי בְּרוֹדָעָר, אָנוּ עַד הָעֵט אַיְהָם זְוֵהָר לְיִעָבָ גְּעָיָהָרָאָגָעָן, זְוֵהָעַנְדָיָגָן זְוֵיָנָעָ לְיִזְרָעָלָן, הָעֵט עַד אַנְגָּעָתָהּ אֵין אַכְּחָד זְוֵר, גְּעוּוֹאָשָׁעָן זְוֵד (כָּאַטָּש עַד הָעֵט עַם קִינְמָאָל נִיטָגְּתָהָאָזָן) אָנוּ אַוְעָקָגְּנָעָצָט זְוֵד בַּיְּמָם טִישָׁ מִיטָּן בְּרוֹדָעָר עַסְעָן.

אוּ דָעֵר בָּאֵי אֵין צְנוּקָמָעָן צּוּם טִישָׁ אָחָזָהָן, אַוְמָגָעָרָאָזָן וּוּעָנָט אָנוּ אַוְמָגָעָוָאָשָׁעָן, עַסְעָן, הָעֵט בְּעַרְיָל, וּוּלְכָעָר הָעֵט דְּעַסְמָאָל גְּעַהָאָלָטָעָן פָּאָר דָעֵר הָמוֹצִיאָא אָנוּ נִיטָגְּטָאָרָט מְפָסִיק זְיָזָה, גְּעַבְּרוּמָט צּוּם יוֹנָגָן: נָוָר—נָוָר—נָנוּ.

— וואס נו, אט שוין נו, — האט געגענדעל גענומען דעם באים היטעל און אַנְגָּעָתָה אָזֶן אַיִּם אֹויפֿן קאָפּ — געה, טשאָרְלִי, זאג קרייאָט שמע.

דער זיעבעצעה זיאָהָרִינְגֶּר באֵי האט געטה אָזֶן וואס די מאָכָע האט אַיִּם געה ייסען, גענומען דעם טאטענְסָטָלִית ביִי די צִיכְּזִית, געמורמָעלְט אַ פָּאָר ווּרטְרָאָר, אַ קָּוש געגעבען אָזֶן אוּוּקְּגָּעָזָעָט זִיךְּ עַפְּסָעָן.

— געגענדעלן! — האט בעריל געברומט ביִי.

— וואס אַיז? שווין, דו דָאוּעָנְסָט פָּאָר אַיִּם. דו דָאוּעָנְסָט פָּאָר אלָעָן, אַיִּן אַמְּעָרִיקָא האט מען נִימְטָן צַו דָאוּונְסָט.

אַהֲרֹן האט אַנְגָּעָקָט דִי שְׁוּעוּנְגָּרִין אָזֶן האט זַי נִימְט דָעָרְקָעָנְטָן. אַיִּם דִי פְּרוּמָע אַידָעָנְעָן, וַיְלַכְּבַּע פְּלַעַגְתָּן אַיִּם דִעְרָזִים זַיְנוּ די זַאַר גַּרְעִין אַיִּן דָעַר שַׁוְּחָל אַזְן לְוִיפָּעָן יְדָעָס מַאל אַיִּין בִּיתְהַמְּדָרִישָׂ אַרְיוֹן מִיט אַ לְעָפָעָל, מִיט אַ טְעָפָעָל אַ שְׁאָלָה פְּרָעָנָן? שְׁטָעָנְדִּין האט זַי גַּהְעָטָשָׂ שְׁאָלוֹת צַו פְּרָעָנָן. וואס אַיז דָאָס גַּעַוְאָדָרָן מִיט אַיִּחָר דָרְדָר דָעַר קוֹרְצָעָר צִוְּיט וואס זַי אַיִּין אַמְּעָרִיקָא!

נוֹר געגענדעל, ווֹי גַּעַוְאָגָט, אַיִּין אַיִּין אַמְּעָרִיקָא גַּעַוְאָדָרָן, „לִיבָּעָרָל“. דָאָס חַוִּוִּין בַּיּוֹם פָּעַטְעָר בעריל אַיִּז גַּעַוְוָעָן צוֹתְהִילְט אַיִּין צַוְּוִיָּה פָּאָרְטִּיעָן. אַיִּין פָּאָרְטִּי אַיִּז גַּעַוְוָעָן דָעַר פָּאָטָעָר מִיט די עַלְטָסְטָע צַוְּוִי טְעַכְּטָעָר, דָבָרָה, די פְּרָזְעָסְעָן, אַזְן אַ אַינְגָּרָעָן, וואס האט חַתְּנוֹה גַּהְעָטָשָׂ פָּאָר אַ גַּאֲלִיצְיָאנְגָּר, וַיְלַכְּבַּע האָבָעָן גַּעַדְעָנְסָט דֻּעָם טָאָטָעָן פָּוֹן דָעַר הַיּוֹם, ווֹעֵן עָר אַיִּז גַּעַוְוָעָן גּוֹטְ-אָבָּן, אַזְן רַעַסְפָּעָט גַּהְעָטָשָׂ פָּאָר אַיִּם. די אַנְדָעָרָע פָּאָרְטִּי, די מַאֲכָע מִיט די אַינְגָּרָעָן צַוְּוִי קִינְדָרָעָן, טְשָׁאָרְלִי אַזְן קְלָאָרָא, וַיְלַכְּבַּע האָבָעָן זַוְּהַלְבָּד אַז עַרְצְיוֹנָן. זַיְנוּ האָז בְּעֵן די מַוְתָּעָר לְיַעַב גַּהְעָט אַזְן די מַוְתָּעָר האט זַיְנוּ לְיַעַב גַּהְעָט. אַזְן די רַיְבָּוּנְגָּנוּ פָוּן די „פָּאָרְטִּיעָן“ האט זַיְנוּ גַּעַפְּהִלְטָבִּי יְדָעָן מַאֲלָצִיָּת.

בעריל האט אַויְד נִישְׁטָטָאָנָן וואס אַיִּין גַּעַוְאָדָרָן אַיִּין אַמְּעָרִיקָא מִיט זַיְן ווֹיְבָן, נֹר עָר אַיִּין גַּעַוְאָדָרָן צַוְּנוּוֹעָהָנָט דָעָרְצָוֹן. עָר האט אַזְיִי פְּיַעַל זַאֲכָעָן נִישְׁטָטָאָנָן דָא אַיִּין אַמְּעָרִיקָא — אַזְן גַּעַוְאָדָרָן צַוְּנוּוֹעָהָנָט, אַזְן גַּאֲרָן נִימְט מַעְהָר גַּעַפְּרָעָנָט. דָעַר אַיִּד האט גַּעַלְעָבָט די צַוְּוּלָּקָא יְאָהָר, וואס עָר אַיִּין אַיִּין אַמְּעָרִיקָא, אַיִּינְזָאָם, אַלְיוֹן, אַיִּין מִיטָּעָן קְרִיוֹן פָּוּן זַיְן פָּאָמְלִיעָן. עָר האט מִיט קִינְעָם קִיּוֹן

ווארט ניט געהאט אויסצוריידען, ניט נאר זייןנען זייןנע קינדרער פערווארי טערט געווארדען פאר זייןנע אויגגען, נור זיין איגגען וויב, מיט וועלכער ער האט קינדרער געהאט און געלעט אדרוד זיין ליעבען, איז איהם דא אין אמריקא פערפרערמדט געווארדען. די אינזואמקיט האט דעם פרומען אידען אריינגעטראיבען איז רעליגיעשר התהפלות. ער האט געוזכט זיין ליעבען איז זיין רעליגיאן. די וועלט האט ער שוין ניט געהאט — האט ער געוואלט, איז די צווויטע וועלט, וואס ער גרייט זיך אן, זאל זיין וואס ריבכער און הערליךער... ער האט ניט גע- בעסעו פון דעם זעלכען ברויט וואס זיין משפהה, מזאי שבת איז ער געגאנגען צו א בעקאנטען אידען, אין א אידיש געסעל, וועלכער האנדעלט מיט בשער' פומער איז קען איז זעלכען ער האט געקענט אלץ איז עהRALיכען אידען. ער האט געדאווענט מיט איהם אין איז שטיבעל — איז האט זיך געלעט פון פוטער איז א קעועל פון דעם בשער' עסעו האט ער יעצט געגעסן.

אין א פערטעל שעה ארום אין שווי געגענדעלס שטיבעל געוווען ליידיג איז שטיל — אלע זייןנע איז ער ארכבייט.

איז אהון מיט בערלען זייןנע אריינגעקומען אויפֿ דער נאם ארים — האט אהון אונגעקופט זיין ברודער איז ערשת יעצעט האט ער געעהן ווי דער ברודער האט זיך פערעלטערט דורך דער קורצעער צייט וואס ער איז איז אמריקא. ער איז שווי געוווען איז אלטער מאן מיריע איז דער לאַלטער מאן איז געוווען בעריל חסיד פון קוזמיין, מיט א שווארצע באָרד איז מיט בליהענד רוייטע באָקען איז מיט גלאַנצענדיגע שווארצע אונגען? בעריל חסיד, וועלכער פלענט זיך קאכען איז קה'שען טאָפּ, אַ אַיד אַ ברען, אַ סוחר פון אמאָל, געפֿאהָרען נאָד גער צום רבִּי' — אַ וואַילעַר לערנער — דאס איז ער? אהון איז האט זיך געדאכט, או ער האט צווויי ברידער, איז יונער בעריל חסיד איז איברגעבליבען איז דער הים, איז'ם קל'ינעם שטעדטעל, איז דער, דא, איז איז אינגעעהויקערטער אלטער אַפְּעריויטאָר, אַ קַלְאַגְעַנְדָּר צָבֵרָאַכְעַנְדָּר אַיד... בעריל האט בעמערקט ווי אהון קומט איהם איז, איז פערשטאנגען וועגען וואס ער קלעהרט.

— אַבָּעַר, בְּעִירֵל — שְׁמִיכְעַלְתָּא אַהֲרֹן — וְוִי קַעַנְסְטָו דָּאָס ...
 אַהֲרֹן הָאָט גַּעֲוֹאַלְט עַפְעַס זַאֲגַעַן אָוֹן. אַבְּגַעַה אָקְט אַזְּן מִיטְעָן.
 — נָאָר, עַס אַזְּן שְׁוִין נַעֲהַעַטְרָה וְוִי וּוּיְטָרָה. אַיְדָה אַבָּגָּאָר
 נִיט צַו פָּעָרְלָאַנְגָּעָן פָּוּ דָעַר וּוּלְטָה. אַיְךְ בֵּין שְׁוִין צְוּפְרִיעַדְעָן.
 אַהֲרֹן הָאָט עַרְשָׁתְּמַטְּעָן יַעַצְטָ פָּעָרְשָׁתְּאַנְגָּעָן פָּאָר וּוּאָס דָעַר בְּרוּדָעָו
 בֵּין דָעַר גַּאנְצָעָר פָּעָרְשָׁקְלָאַפְּוֹנְג הָאָט נִישְׁתָּפְרָלְיוּרָעָן דָעַם מֶתֶה אָוֹן
 הָאַפְּנוֹנְג. עַר הָאָט נִיט גַּעֲוֹאַסְט בֵּין אַיְצָט פָּאָר וּוּאָס דָעַר בְּרוּדָעָר
 אַזְּוִי רְוַחְיָה אָוֹן גְּלִיקְלִיד; פָּאָרְוּאָס זַיְנְגָּעָן זַיְנְגָּעָן אַזְּוִי
 קְלָאָהָר אָוֹן רִיוֹן גַּעֲבְּלִיבָּעָן. יַעַצְטָ הָאָט עַר עַס גַּעַוְעָה. דָעַר בְּרוּדָעָר
 הָאָט אַ גְּלוּבָּעָן אַיְן יַעַנְדָּר וּוּלְטָה. אָוֹן נַעֲהַעַטְרָה עַר אַזְּן גַּעַד
 קְוּמָעָן צַו יַעַנְדָּר וּוּלְטָה, אַלְעַז גְּלִיקְלִיבָּר אַזְּן רְוַחְיָגָּר אַזְּן עַר גַּעַוְאָד
 רָעָן. עַס הָאָט זַיְד אִיחָם גַּעַדְאָכָט, אַזְּוִי וְוִי עַר וּוּחְתָּה דָעַם בְּרוּדָעָו
 צְוָפָאַהָרָעָן צַו אַזְּן אַינְזָעָל, וּוּאָוֹעָס וּוּאַרְשָׁטָעָן פָּאָר אִיחָם אַגְּנָעָנְרִיטָּ
 אַוְצָרוֹת וּוּאָס עַר הָאָט אַגְּנָעָזְאַמְּלָט דָוְרָק דָעַם גַּאנְצָעָן לְעַבְעָן אָוֹן עַר
 פָּאַהָרָט אַבְּגַעַהָמָעָן זַיְן פָּעָרְמָעָנָם. וּוּאָס נַעֲהַעַטְרָה עַר קְוּמָט צַו
 צַו דָעַם אַינְזָעָל, אַלְעַז רְוַחְיָגָּר אָזְּן גְּלִיקְלִיבָּר וּוּרְעָתָה. דָעַר גְּלוּבָּעָן
 אַזְּן דָעַר צְוּוִיְמָטָר וּוּלְטָה הָאָט דָעַם בְּרוּדָעָר גַּעַנְבָּעָן כֵּחַ אַיְבְּרָאָצָר
 טְרָאַגָּעָן אַזְּוִי רְוַחְיָה, מִיט גַּעַדְוָה, דִּי נַוְּטָעָן פָּוּ דָעַר וּוּלְטָה. אָוֹן דָעַם
 עַרְשָׁטָעָן מַאלְ הָאָט אַהֲרֹן מִקְנָא גַּעַוְעָן דָעַם בְּרוּדָעָר זַיְן גְּלוּבָּעָן. אָוֹן
 עַר הָאָט אַגְּנָעָהָיָבָעָן צַו זַוְעָן אַזְּן זַיְן לְעַבְעָן עַפְעַס אַזְּלָכְעָם, וּוּאָס
 זַאְל עַהְנְלִיךְ זַיְן צָום בְּרוּדָעָרְסָ גְּלוּבָּעָן, אָזְּן עַר הָאָט גַּאְרָנִיט גַּעַד
 פָּוּנָעָן. זַיְן לְעַבְעָן אַזְּן גַּעַוְעָן פָּוּסָט — אָזְּן נָוָר אַרְיָמְקִיט, וּוּאַכְּדִינְגָּ
 קִיטָּת אָזְּן טְרוּקָעָן שְׁקָלָאַפְּיָשָׁע אַרְבִּיטָּפָאָר דָעַם אַרְיָמְעָן טְאַגְּדָעָגָ
 לְיַכְעָן בְּרוּוּט

— קוּם, אַהֲרֹן, מִיט מִיר.

— וּוּאָו אַהֲרֹן?

— אַיְדָה וּוּלְדָר דִּיר צְוִירְקִיפִּיהָרָעָן צָום אַנְקָעָל מַאֲזָעָם. אַיְדָה וּוּלְ
 בָּעָטָעָן פָּאָר דִּיר, אָזְּן עַר זַאְל דִּיר צְוִירְקִעְמָהָמָעָן אַוְיְפִּין פְּלִוִּים. מִזְּן
 הַסְּתָמָמָה אַזְּן דָאָר שְׁוִין אַוְנָזָר מַול אַזְּוִי ... מִיר מַזְוָעָן אַבְּרִיכָטָעָן גַּלְוָת.
 נַעֲהַיְוָעָן פָּוּ אַוְיָבָעָן ... אַפְּשָׁר אַזְּוִיְתָה דָעַר אַנְדָּרָעָר וּוּלְטָה ... וּוּרְעָתָה
 וּוּיְסָט? זַאֲגָמִיר, אַהֲרֹן, דָוּ דָאוּוּנְסָט אַמְּאָל?

— אַיְדָה אַבָּגָּאָר קִינְמָאָל נִישְׁתָּפְרָלְיוּרָעָן דָעַם — הָאָט
 אַהֲרֹן צַו זַיְד אַלְיָוִן גַּעַזְעָמָן.

— אויב איזו, צו וואס טויג דאס גאנצע ליעבען? צו וואס
ליונט עם זיך? —
— „צ'ו וואס ליונט עם זיך“ — האט אהון נאכגעזאנט דעם
ברודער'ס וווערטער אין זיין געדאנק, און טאקע נישט געוואסט צו וואס
עם ליונט זיך — איז קיין אנדרער ליעבען ווי אויף דער וועלט האט ער
ニישט געהאט. און דאס ליעבען איז געווען איז אריםעמ', א מיאס'עס
— און א לאנגוויליגעס... און דאר איז ער גענאנגען נאכ' ב' ברודער
צום אנקעל מואזעם בעטען זיך, איז מען זאל איהם לאזען פארטוזעצען
דאס לאנגוויליגע ליעבען... .

.5

אנקעל מואזעם.

פאר א שטיק, שטיק צייט פריהער, בעפער אונזער געשיכטע
פאנט זיך און, האט זיך אמאל אין א קליעו שטערטעל אין פוילען
פלוצלונג בעוויזען א פרעמדער, אַנְגָּעָתָה אָזֶן אַנְדָּרֶשׁ וְוי אַלְעָ אַיִּינָן
וואחנהער פון שטערטעל, קורייז געלידעם, דיטיש, אין מאדרע גער
קעסטערטעל הוייען, געמאכט איזים א וויבערשען סחרה מיט א ברײט
שטיעף לאפעליושעל און א וויסען וויט איסגעשניטענען קראגען.
א פאטערמַעַדָּר, ווי מען האט עם דענסטמאָל גערופען. גרויסע
נאָלְדָּעָנָּע רינגען אויף די הענד און א גאָלְדָּעָנָּע קיט אויף די סאמעט
געקסטערטעל וועסט; א מענש אָהָן וואָנסען, נור מיט א בערדעל.
דער פרעמדער האט אַרְוִיסְגָּרְוּפָן אָזֶן עֲרַשְׁטִוְינָן, אָז ווען ער וואָלט
ניט גענאנגען אין גאמ מיט א גומֿטְבָּקְאָנְטָעָן אַיִּינוֹוָאַהָנָּר, מיט
יוספְּשֵׁי קָאַשְׁעַדְמַאַכְּעָר, וואָלט מען זיך פאר איהם דערשראָקָען.
נור אלטע אַיִּינוֹוָאַהָנָּר האבען באָלָּד אין דעם פרעמדערן דערקענט
יוספְּשֵׁי קָאַשְׁעַדְמַאַכְּעָרִים עַלְטְּסְטָעָן זָהָן, ווּלְכָעָר אָז אַוְעָק מיט
יאָהָרָעָן צָוֵיך אָז דִּין ווּיְטָעָן מְקוֹמוֹת. יונגע מענשען האבען גאָר ניט
געוואסט, אָז יוֹסֵף קָאַשְׁעַדְמַאַכְּעָר האט א עַלְטְּסְטָעָן זָהָן, אָז דִּין
וועַלְכָעָה האבען יא גָּרְדָּעָנָּקָט, האבען גָּעְמִינָּט, אָז ער אָז שׂוֹן לְעַנְגָּסָפ
געשטארבען. זַיְן בְּעֻווּזָעָן זַיך פְּלוֹצְלָוָג אָז דִּין גַּסְלָאָד פון שְׂטָעָר

ועל האט כי פיעלע אroiיסגערוףען זכרונות פון די יונגענד. זיין האבען דערקענט אין דעם פרעמדען זיינער יונגענד פרוינד, זיינער חדראַחְבָּר, און זיינען צונגעאנגען צום פרעמדען און האבען איהם אַבְגָּעָנְגָּעָבָּעָן דעם ברויטען שלומֿ-עליכם. באַלְד איז דאס גאנצע שטעדטעל געוואר געווארען פון דעם „אמעריקאנער“, וואָס איז צורייך אהיכם געקומען געווארען פון די וויטען, וויטען מקומות. און איז אבענד איז יוֹסֵף קאַשְׂאוּר מאַכְּעָרִים שטייבעל בעלאָגערט געווארען פון קרובים, נאַהענטע איז געוויטען, פון שבנים און נלאָט אַיִינְגָּהָנְגָּעָן פון'ס שטעדטעל, ווועלכע זיינען געקומען נאַכְּפָּרָעָן זיך נאָר זיעירע וואָס זיין האבען איז אַמְּעָרִיקָאָה. האט אַיִינְגָּהָנְגָּעָן איז אַפְּרִיקָאָה, אַיִן בָּרוֹאַזְּיְלוּעָן אַדְּרָעָר אַפְּלוּ אַיִן לאַנְּדָאָן — עַנְּגָּלָאָנְדָּר, אַיִן מַעַן געקומען זיך נאַכְּרָעָן אוּפְּהָאִים בַּיּוֹם אַמְּעָרִיקָאָן. ווַיְיַיְלָה וואָס דאס איז אַמְּעָרִיקָאָה זעַלכְּבָּעָם האט מען נאָר נִיט גאנצע געווארוט איז שטעדטעל, און אלעָם האט געהייםען דענסטמאָל אַמְּעָרִיקָאָה — פון יונגענד זייט נרענצע און, האט זיך אַוְיְזָאַיְזָעָן, אַיִן אַיִזְּנָאַיְזָעָן גרויסע שטאדט, און די שטאדט הייסט אַמְּעָרִיקָאָה.

באַלְד האט דאס שטעדטעל אַנְגָּהָוּבָּעָן צו קלינגען פון דעם „אמעריקאנער'ס“ רַיְכְּתָהָוּם. מען האט דערצעהָלֶט פון אַ שטעהָעָן מיט אַ גַּלְדָּעָנָעָם קאָפֶן, וואָס ער האט נַבְּרָאָכָּט דעם פָּאַטְעָר זיינען, און פון מַתְנוֹת, גַּלְדָּעָנָעָן זַיְגָּנָעָס אַוְן קַיְיָעָן. וואָס ער האט גַּעַבְּרָאָכָּט די בָּרוֹידָעָר אַוְן די גאנצע משְׁפָחָה. און האט ער זיך נוֹר שבת אַיִן גַּאֲס אַרְוִיְסְגַּעַוְיְזָעָן אַיִן אַ נִּיעָם גַּעַקְעָסְטָלְעָטָעָן אַנְצָוֹגָן. אַז אַוְיְבָּרָהָר רַאֲקָמִיט אַ זַּיְדָעָנָעָם אָוֹנְטָמְעָלְשָׁלָאָק, אַז אַ דָּרָעָר שְׁהָנָעָר עַלְיהָ וואָס מען האט גַּאֲס גַּעַנְגָּבָּעָן, האט ער פָּאַרְזָן פָּאַטְעָר גַּלְאָזָט מַאֲכָּבָּעָן אַ מי שְׁבָּרָד אַז גַּעַשְׁאָקָעָן אַ גַּאנְצָעָן רַוְּבָּל — האט דאס אַרְוִיְסְגַּעַוְיְזָעָן אַזְּרוֹשָׁם, אַז דאס גאנצע שטעדטעל האט זיך גַּעַטְרָאַנְגָּעָן אַזְּ וְאַלְּ קעָנָס פָּאַנְטָאַזְּיוּעָן פון דָרָעָר לְעַגְעָנָדָעָן פון „אמעריקאנער'ס“ רַיְכְּתָהָוּם. יוֹסֵף-שיַּיְהָאַשְׁעָן-מַאֲכָּבָּעָן, ווּעַלְכָּר אַז גַּעַוְעָן אַז שטעדטעל נִיט קִיּוֹן זַהְרָאַגְּעָנָעָר בְּעַלְהָבִית, אַ אַיְדָה, וואָס האט אַ גַּאנְצָעָן נַאֲכָּט גַּעַמְּאַהְלָעָן קַאֲשָׁע אַזְּ קָלְיָוִן גַּעַוְעָלְכָּבָּעָן אַזְּ שְׁטָנְדִּינְגָּן אַרְוִמְּגָּנְגָּעָן בְּיִיטָּאָגָּאָפְּרָעָנָה, אַזְּ מִיט אַמְּאָל גַּעַוְאָרָעָן אַזְּ אַגְּנָעָמָעָר בְּעַלְהָבִית, וְזַיְעָר וְאַלְמָת דאס גְּרוֹיסָעָ גַּעַוְיָוִנָּעָן. אַז אַגְּנָעָן שְׁבָּת האט מען גַּעַהְאַלְטָעָן אַזְּ אַיִן טְרָאָגָעָן קוֹנָעָל אַזְּ טְשָׁאַלְעָנָט

פָוּ שְׁעַנְעָ אַרְעַנְטְּלִיכָּע בָּעַלְיִ-תְּחִיםָּס טִישָׁעָן צֹו וּסְפָ קָאַשְׁעַנְ-מַאֲכָעָרָס שְׁטוּב, מַכְבֵּד צֹו זַיְוַן דָּעַם גְּרוּיסָעַ נַאֲסָט, דָּעַם „אַמְּעַרְקָאַנְעָר“.

גַּעֲרַדְתָּ הָאָט מַעַן, אָז דָּעַר אַמְּעַרְקָאַנְעָר אַיְזָו אַרְאֶפְנָעַקְומָעָן אַיְן שְׁטַעַרְטָעָל אַרְיוֹן גְּרוּיסָעַ גַּעֲשַׁעַפְטָעַן מַאֲכָעָן, אָז בָּאַלְדָּ נַאֲדָר שְׁבָת שְׁטַעַלְתָּ עַד זַיְד מַאֲכָעָן אַ גְּרוּיסָעַ קָאַשְׁעַטְמִיהָל, אָז עַד הָאָט שְׁווֹן אַפְּנָקְוִיפְּט בַּיּוֹם שְׁרָרָה פָוּ שְׁטַעַרְטָעָל דִּי פָּעַלְדָּעָר הַיְנָטָעָר דָּעַר שְׁטַאָרָטָמָ. אִידָּעָן הָאַבָּעָן זַיְד גַּעַמְאָכָט חַשְׁבָּנוֹת, אָז זַיְוַן וּוּלְעָן גְּלִיקְ-לִיד וּוּרְעָן דָּוָרָד אַיְהָם. אָז נַאֲדָר שְׁבָת זַיְינָעָן אַרְיִינְגְּנָקְומָעָן צֹו יְסְפָשִׁי קָאַשְׁעַנְ-מַאֲכָעָר פָּעַרְשִׁיעַדְעָנָע בָּעַלְיִ-תְּחִיםָּס, אִידָּעָן מַעְלָלָעָר אָז אִידָּעָן סּוּחָרִים, אָז אַבָּעָן אַגְּנָהְיָבָעָן אַנְצְּוֹשְׁ-אַנְעָן פָּעַרְשִׁיעַדְעָנָע גַּעֲשַׁעַפְטָעַן. אַיְינָעָר — אַקְסָעָן, דָּעַר צְוִוְיִטְמָעָר — וּוְאַלְלָא אָז אַדְרִי טָעָר — אַ חְלוֹאָה דָּעַם שְׁרָרָה פָוּ שְׁטַעַרְטָמָ אַוִּיף גְּנוּטָעָר פָּרָאַצְעַנְטָמָעָר. אַנְדָּעָרָע זַיְינָעָן וּוּיְטָעָר אָז טִיעַפְעָר גַּעַנְגָּנָעָן אָז אַגְּנָהְיָבָעָן זַיְד עַדְעָל צֹו אַינְטָעַרְסִירָעָן מִיטָּה אַרְאַיְזָ-אַגְּנָעַלְגָּנְחִיטָעָן. וּוּאָרִים גַּעַהְרָטָט הָאָט מַעַן, אָז דָּעַר אַמְּעַרְקָאַנְעָר אַיְזָו נַאֲדָר אַבָּחָור. דָּעַר אַמְּעַרְקָאַנְעָר הָאָט אַלְיָז אַוִּיסְנָהְעָרָט וּוּהָרָעָרָט, מִיטָּה אַלְעָם זַיְד אַינְטָעַרְסִירָט, אַוִּיף אַלְעָם זַיְד אַגְּבָעַרְפָּעָט אָז דִּי אַיְנְצְּעַלְחִיטָעָן פָוּ אַלְעָם גַּעַד וּוּאַלְטָט וּוּסָעָן, אָז אַהֲטָט אַלְעָם גַּעַנְגָּנָעָן גַּעַנְגָּבָעָן, אָז עַם הָאָט זַיְד אַוִּיסְגָּעַדְאָכָט, אָז אַט שְׂזִוְיְשָׁוֹן גַּעַתְמָעָט עַד תְּהָאָז דָּאָס גַּעַשְׁעַפְטָט. גּוֹרְ קִיְּוָן גַּעַשְׁעַפְטָעַן אָז שְׁטַעַרְטָעָל הָאָט עַד נִיט גַּעַמְחָאָן.

אַיְן אַ פָּאָר וּוְאַכָּעָן אַרְוֹם, אָז דָּעַר אַמְּעַרְקָאַנְעָר הָאָט זַיְד אַרְוֹמָד גַּעַרְדָּעָהָט אָז שְׁטַעַרְטָעָל פּוֹסְטִיאָזְ-פְּאָסָם, גַּעַוְהָהָנָט אַלְיָז בַּיּוֹם פָּטָמָעָר דָּעַם קָאַשְׁעַ-מַאֲכָעָר, קִיְּוָן מִיהְלָעָן הָאָט עַד נִיט אַוִּיפְנָעַמְיוּרָט אָז קִיְּנָעָ גַּעַשְׁעַפְטָעַן הָאָט עַד נִיט גַּעַמְאָכָט אָז קִיְּוָן גַּרְאָשָׁעָן הָאָט מַעַן בַּיִּ אַיְהָם נִיט פָּעַרְדִּיעָט — הָאָט עַד זַיְוַן גַּאֲנָצָעָן רִיְּזָעָרְפָּאָרָעָן. קִיְּנָעָר הָאָט זַיְד שְׁוֹן מִיטָּה אַיְהָם נִיט אַינְטָעַרְסִירָט. דִּי אַמְּעַרְקָאַנְעָר גַּעַקְעַטְעַלְטָעָה הַזּוֹעָן הָאַבָּעָן קִיְּוָן בָּעַוּאָנוֹרְדָּרְוָוָגָן מַעְהָר נִיט אַרְוִיסְנָעָ-דוּפָעָן, אַפְּיָלוּ זַיְינָעָ נַאֲלָדָעָנָעָ רִינְגָּעָן מִיטָּה דִּי נַאֲלָעָנָעָ מְתָנוֹתָן. יְסָפָקָאַשְׁעַנְ-מַאֲכָעָר אַיְזָו גַּעַוְוָרָעָן אַוִּיסְ מְחוֹתָן. מַעַן הָאָט וּוּיְטָעָר גַּעַד הָרָעָט אַגְּנָצָעָ נַאֲכָט דִּי שְׁטִיְּזִמְהָלָעָן אַרְוִיסְוּוֹיְנָעָן פָוּ גַּעַוּלְבָעָל אַרְוִים אָז בִּיְּטָאָג גַּעַזְוָהָן אַ שְׁלַאֲפָרְדָּגָן מִיטָּה אַרְוִיסְמָהָלָעָן פָּעַרְמָעָהָלָטָעָן אִידָּעָן. יְעָ-דָעָר הָאָט גַּעַהְתָּמָט צֹו תְּהָאָז מִיטָּה זַיְינָעָ אַיְוָנָעָנָעָ גַּעַשְׁעַפְטָעָן. אָז „אַמְּעַ-דִּיקָּאַנְעָר“ הָאָט מַעַן מַעְהָר נִיט גַּעַדְעָנָקָט.

נור וווען קיינער האט זיך שווין מעהר ניט אינטערעסיטט מיט דעם „אמעריקאנער“, האט זיך דער אמעריקאנער אונגעהייבען צו פער- אינטערעסירען מיט די איזינועאהנער פון שטעדטעל. אויסונגערענט יעדרען בעקאנטען פון וואס ער מאכט אַ ליעבען, וויפיעל ער פער- דיענט אַ וואד, אָזֶן וויפיעל ער בעראָרֶך אַ וואד. אַריינינגעקומען אָזֶן פרענדע שטובען אָזֶן געזעהן ווי מען וואחנט אָזֶן ווי מען לעבט, וואס מען עסט אָזֶן אויף וואס מען שלאלפּט, אָזֶן אָזֶן מען האט אִיכְּם גע- פרענט צו וואס בעראָרֶך ער דאס וויסען, אָזֶן ער וויל מעבען פרנְטָה.

האט ער געשמייכעלט :

— אָמענשׁ דארָך אלְּרִידְּנָג וויסען, עס אָזֶן גומּט צו וויסען.
איין אָגעוויסע צײַיט אַרום אָזֶן דער אַמְּערִיקְּאָנָּר פֿערְשׁוֹוֹאַונְדְּרָעָן
פון שטעדטעל, מיטגענוּמוּן אָזֶן גְּנַגְּנָרָעָן בְּרוֹדְרָעָר מיט זיך, אַיבְּרָעָר
געלאָזֶט דעם פֿאָטְעָר, זאנְט מען, אָזֶן הְנוֹרְדְּרָעָט רְזְבָּעָל דָּאָס מִיחְלָעָד
בְּיַיְל צו פֿערְגְּרָעָסְעָרָעָן. אָזֶן אָזֶן ווי ער אָזֶן גְּקְּוּמוּן פון דער „אמְּעָדָרְיָא“. אָזֶן אָזֶן ער פֿערְשׁוֹוֹאַונְדְּרָעָן. צוּוֹרְשָׁתָה אָזֶן מען עס אָפְּלִילְּוָן
בעמְרָקְטָה. נור דערנְאָרָך. אָזֶן מען אָזֶן גְּעוֹוָהָרָג גְּעוֹוָהָרָעָן, אָזֶן ער
„אמְּערִיקְּאָנָּר“ אָזֶן אוּוּקָה, האט מען גְּעַרְעָדָט אָזֶן שטעדטעל אָזֶן עס
האט נאָר אַנדְרָעָש ניט גְּקָעָנָט זיך. ווילְּ דָאָס אַמְּערִיקָה אָזֶן אַ
בְּשָׁׂוֹף וואס לאָזֶט ניט רוחען. אָזֶן ער וואס האט נור די שׂוּעָל
איַבְּרָעָר אַמְּערִיקָה אַיבְּרָעָגְּרָאָטָעָן, ווועט שׂוּין אַיְגָעָנָע גְּבוּרָעָנָע. ווילְּ עס
צִיהָט אִיכְּם צָרוּיק — אָזֶן ווי דעם גְּנָבָּץ דער תְּלִיהָה . . .

נור נאָר דעם „אמְּערִיקְּאָנָּר“ האט זיך דָאָס שטעדטעל אַנְ-
געַהֲזָבָעָן צו לאָזֶעָן קְּיוּן אַמְּערִיקָה. קיינער האט אָזֶן אַנְפְּאָגָג ניט
בעמְרָקְטָה, ווי דָאָס שטעדטעל וווערט בִּיסְלָעְבּוֹוִיָּה, בִּיסְלָעְבּוֹוִיָּה שֵׁי-
טָרְעָר אָזֶן שִׁיטְעָרָה. די אלְּטָעָג גְּהָעָהָן אָזֶן פֿוֹן די יְוִינְגָע
ווערְעָן פֿערְשׁוֹוֹאַונְדְּרָעָן אָזֶן „אמְּערִיקָה“ . . . צוּוֹרְשָׁתָה אָזֶן ער אַמְּעָדָרְיָא
רְיָקְּאָנָּר אַיבְּרָעָגְּנָנוּמוּן זִיְּנָע אַיְגָעָנָע : די ברְּדִיעָר, דערנְאָרָך
מִשְׁפָּחָה, די בְּרִידְּעָרִים קִינְדָּרָר, די פֿעְטָעָרָם, די אַיְידָעָמָס אָזֶן די זִיהָו
פון די פֿעְטָעָרָם. דערנְאָרָך האָבָעָן זיך גְּנַגְּנָרָעָן צו ווענְדָעָן צו
איַחְּם קִינְדָּרָר פון מְחוֹתָן, בעקאנטָע אָזֶן גְּלָאת אָזֶן „לְאַנְדְּסְלִיטָה“ נאָר
שִׁיפְּסִיךְאָרָטָעָן. עס האָבָעָן זיך אַנְגְּעָהָוִיבָעָן צו יְחִסְנָעָן צוּ אַמְּעָדָרְיָא
רְיָקְּאָנָּר“ גְּלָאתָ פֿרְעָמְדָע אַירָעָן, גְּזָוָּכְּטָמָאָבָי נור אַוְיסְצְּוֹגְּנְפִּינְגָּעָן

א שטיקעל מחותנן' שאפט און דערויזען עם איז ברייעך און געבעטען א שיפסקארטע. דער אמעריקאנער זאנט ניט אב. און דאס שטער טעל ווערט אינציגויז אויינבערנצען. די "שטערט" איז דער קאלטער שוחל ווערטן שיטערער, גאנצע משפחות ווערטן פערשוואנדען. שבת נאכ'ן דאוונגען, בייס דיז'נס'ס חומש-לערנצען. ווערט דער עולם וואס אמאָל ווינציגער, איז שטערטעל זעהט מען מהר ווייבער ווי מענער, מעהֶר עַלְטָעָרָעָן ווי קינדער, מעהֶר קְלִיּוּנָע אָוֹן אלטער ווי ערוואָקְסְּעָן, אלע זיינען זיינע נאכ'ן "אמעריקאנער". אָפִילוּ דער עַלְטָעָר קָאַשְׁעָדָמָאָכָּעָר הָאָט אַוִּיפָּרְעָמָאָט בְּיֵוַיָּאָכָּט אַז דאס וויינען פֿוּן די מְהֻלְּשְׁטִינוּנָע הָאָט אַוִּיפָּגְעָהָרָט בְּיֵוַיָּאָכָּט אַז אלטער מאָרָק — אַז אַז אַרְאַבְּגָעָפָאָהָרָע נאָד דער "אמעריקאָ" צו זעהֶן זיד מִיט זיינע קִינְדָּעָר בְּעֵפָאָר עָרְשָׁטָאָרְבָּט. אַזְוִי פָאָהָרָע זיינע נאָד דעם "אמעריקאנער", ווי ער וואָלַט זיינע מִיט אַכְשָׁוָאָהָיָן גַּעֲזִוְוִיגָן, בְּיוֹןְזָהָיִנְטִינְגָּן טָאגָן...

אייז "אמעריקאָ" האבען זיד די אַיְנוּוֹאַהָנָעָר פֿוּן שטערטעל צוֹרִיךְ גַּעֲפָנוּן. אַוִּיפָּרְעָמָאָט אַז גַּעֲשְׁטָאָנָע אַז דְּרִיְּ-שְׁטָאָקִינְגָּעָה הָיוֹן, פָּעָרְשְׁטוּבָט אַז שְׁמוֹצָהָן, וואָס די עַלְעֲוִוְיִיטָדָם הָאָבָּעָן אַנְגָּעָטָרָאָגָּעָן דָּעָם שְׁטוּבָּה פֿוּן די גַּאֲסָעָן. אַז אַז אַוִּיבְּרָעְשָׁטָמָעָה שְׁטָאָקָעָן אַז גַּעֲזָעָסָעָן דָּאס זַאנְצָע שְׁטָרְדָּטָעָל קָוּמִין... אַז הָאָט גַּעֲנָהָט מְלֻכּוֹשִׁים בְּיִם אַמְּעָרִיקָאָנָעָר. אַז וועָר אַז אַוִּיפָּרְעָמָאָט דָּער בְּיוּרִיכָּה נִיט גַּעֲזָעָסָעָן די לְמִדְנִים פֿוּן שְׁטָרְדָּטָל, די יְחִסְנִים צְוֹזָאָמָעָן מִיט בְּעֵלִימְלָאָכָּות אַז גַּלְאָט גְּרָאָבָּעָ יְוָנְגָעָן פֿוּן דָּער הָיִם — אלע זיינען זיינע גַּעֲזָעָסָעָן אַוִּיפָּזָהוּיכָעָן פָּלָאָר אַז אַבָּעָעָן גַּעֲנָהָט אַז גַּעֲנָהָט. אַז אַז וּוּלְכָעָ זַיְינָעָן דָּארָט אַרְיִינְגְּנָפָאָלָעָן — זַיְינָעָן גַּעֲבְּלִיבָעָן אַוִּיפָּזָהוּיכָעָן לְעַכְבָּעָן לְאָנְגָּה. זיינע אַבָּעָעָן מִעהֶר נִיט גַּעֲוָאָסָט ווי נאָר אַזְוִי ווּוְגָן: אַז אַדְרָרְפְּרִיה צַוְּדָר בְּיוּרִיכָּה, אַז אַבָּעָנָר פֿוּן דָּער בְּיוּרִיכָּה — אַהֲיָם. אַז בְּיִם אַרְיִינְגְּנָאָנָן פֿוּן דָּער הָיוֹן אַוִּיפָּרְעָמָאָט גַּעֲטָרָאָגָּעָן דָּעם אַמְּעָרִיקָאָנָעָרָם נִאמְעָן: "מאָזָעָט מְעַלְנִיקָּה".

.6

דער "אמעריקאנער" אין אמעריקה.

אין געועלב פון קליפורדר אין געתמאנצען דער "אמעריקאנער".
דער אנקעל מאזעם, אהן א רק, און האט מיט א גרויסע שנוידערשע
שער זיך אבעגעשיירען די נונגעל פון די פינגער. איבער דער נאנצער
לענג פון געועלב זיינען געתמאנצען לאנגע, ברויטע טישען, אויף
וועלכע עם איז געווען אונגעלאנט ביז איז האלבען באלאען איזין קופעס
מייט קליפורדר פון אלער ארט: רעך, מאָרְגִּינָאַרְקָעָם, הויזען און
וועסטען.

ביז די טישען האבען זיך אַרְמוֹנָדָרָהָט שטָאַרְקָע יונגען, ברויטע
ביוניגע מייט שטייפע אַרְזָסְנָעַשְׁטָאַלְטָע בְּרוֹסְטָען. און האבען געֶ
שווינגען פאר אימה, פֿאָרְן' „אנקעל“. נור פון צוֹצִית האט אַיִדָּ
נער געועאנקען דעם צוֹוִיטען מיט די אונגען. עס איז נאָר געווען
זהער פריה איז מאָרגָעָן, און די שנידער אַרְבִּיטָעָר זיינען ערשות
אַרְיְנָגְעָקְומָעָן צוֹדָר אַרְבִּיטָע.

— קוזמַיָּן קְרִיכְט — לֹוק, לֹוק ווֹי קְזֻומַּיָּן קְרִיכְט — האט
דער אנקעל מאזעם געוועזע מייט די גרויסע שער אויף די אַרְיְנָגְעָ
קְומָעָן אַירְדָּעָן, אַטְוֵיל מִוט בְּעָרָד, אַטְוֵיל אַחֲן, אַטְוֵיל אַלְטָע,
שׂוֹין אַיְוָנָה וְקָרְטָע, אַטְוֵיל יְוָנָגָן מִיטְעַלְיָהָרְגָּעָן וְוַעֲלָכָע זיינען
מייט אַגְּוֹוִיסָע פּוֹלְקִיָּת אַרְיְנָגְעָקְומָעָן איז געועלב אַרְיוֹסִי
גָּלְאָזָט זיך אַיִד טְרָעָפָּא אַיִד אַיְבָּעָרְשָׁטָע שְׁטָאַקָּעָן וְוֹאָר
זיינען געווען די גַּעַוְרְקָדְשָׁטוֹלְהָלָעָן.

— לֹוק, לֹוק ווֹי קְזֻומַּיָּן קְרִיכְט — העי, דו, גַּרְיְנָעָר נָאָטָע ! ווֹי
הָאָט מַעַן אֵתָם גַּעַרְפָּעָן איז דער הֵי ? נָאָטָע פּוֹטְעָרְמִילְד —
הָאָט עַרְבְּגַעַשְׁטָאַלְט אַיְנָעָם פון די אַרְבִּיטָע, אַמִּיטְעַלְיָהָרְגָּעָן אַירָד,
וְוּמָעָס אַוְינָעָן עַס זיינען נאָר געווען האַלְבָּעָפָּעָט אַיִזְשְׁלָאָפָּ
אַוְן די פָּאוֹת נאָס פָּוְן וּוֹאָשָׁעָן, אַזְזַי גַּעַנְגָּעָן פּוֹלְעָנְדִּיג זיך.
— ווֹאָס קְרִיבְסְטָו ? — ווֹאָס מִינְסָטָו דָא איז קְזֻומַּיָּן ? אַזְזַי
קְזֻומַּיָּן איז מַעַן גַּעַרְאָכָעָן, איז אַמְּעָרִיקָא לְוִיפָּט מַעַן, האַרְרִיאָפָּ
פְּעַרְשָׁטָאַנָּעָן ? — הַוִּיב די פִּים, דו אַגְּנָעָרְקָע !

די אידען בי די טישען מיט די קליפורדר האבען אויפגעלאכט, ווי געוואלט צופריידענשטעלען דעם אנקעל — אבער צו לאכען האָ בען זיין ניט געוואנט. דער „אנקעל“ האט אויפגעהויבען זיין אָוַיְ גען, די שיטערע געלע ברעמען זיינען פערטרונקען געווארען אָין די פעם פון זיין פנים, אָוּ אָוּ די יונגען האבען געועהן דעם אנקעל'ס „נאקלעטע“ אוינען, וואָס זיצען אָין זיין ברויט-פֿעט פנים, זיינען זיין פרישטומט געווארען.

— קומ נאָר אהער, יאנג מען — האט דער אנקעל געוואונקען צו יונגען מאָן, אויף וועלכען זיין רונדיג געשווירען בערדעל האט ערות געואנט אָוּ ער אָין אָ פרומער, אָוּ וועלכער אָין אָרײַונגעקומווען שפערטער פון אלע. ערשטענס, וויל ער אָין געווען דעם אנקעל'ס אָקזין, האט ער זיך דאס ערלויבט, אָוּ צויזיטענס, וויל ער אָין ניט לאָנג געווען נאָך דער חתונה, אָוּ אויף זיינע וויבע בעקלאר, וועלכּ בע זיינען געווען אויסגענטען פון שלאלָאָ, האט זיך נאָך געפיהלט דער טעם פון קושען, וואָס דער יונגער מאָן גענאָסען בי נאָכט....

— יאנג מען, מען לענט עם אָפּ אויף שבת, וועט עם זיין פֿאָר דיין געלֶד — ניט אויף אָין מיטען דער וואָד. אויף אָין מיטען דער וואָד אָין עס פֿאָר מײַן געלֶד — פֿערשטאנען? דער בונגער מאָן וועלכער האט זיך געהאלטען פֿאָר אָ מוריינָו מעהָר ווי אלע אָרבײַטער, וויל ער אָין געווען דעם אנקעל'ס אָקזין, האט אָנְגָּעָקָּט דעם אנקעל אָוּ ניט פֿערשטאנען וואָס ער מײַנט. ער האט זיך ערלויבט צו פרעגן:

— וואָס מײַנט דער זיינָב?

— שלאלָפּען מיט דער זיינָב.

אָ רויטער שטראם בלוט האט בענאָסען דעם יונגען מאָס' פֿנִים, אָוּ ער האט ניט גענָאָסָט וואָו די אָוגָעָן אָהינְצָוְתָּאָן. אָוּ די יונְגָען בי די טישען האבען אָרוּסָגָעָפְּלָאָצָט מיט אָ געלְעָכָטָר, וועלכּ בען דער אנקעל האט ווידער אָיְגָעָשְׁטִילָט מיט אָ בלְיךָ פון די אוינָען אָוּ מיט אויפּהויבען די שיטערע ברעמען.

— הערימ, באָפּ אַיְחָם אויפּּז' פֿיעָדָל — האט אָ יונְג גענעבען אָ געשְׂרֵי אָרִיאָן פון דָרְזִיסָעָן אָוּן אָרִינְגָּעָוָאָרְפָּעָן אָין געוולְבָּאָרִיאָן אָ הָוִיכָעָן אִיטָּאָלְיָעָנָר מיט זיין וויבּ.

— דאנט בי עפֿרעד, דאנט בי עפֿרעד, אל סעל יו דה הי בעסטט סוט.

אנו אידער דער גוי האט זיך נאר צויט געהאט אַרוםצוקען. האבעו איהם שווין צוויי יונגען געכאמט און געגעבען אַזיה אַראָפּ פּוֹן איהם די הויזען, אַרוּפּנְגַּעֲצִיְּגָן אַפְּאָר אַנדְרָעָן, קְרוֹצָעָן, די נָאָט האט געפְּאָצָט הינטער איהם. אַרוּפּנְגַּעֲלָעָט אַוְיָאָט איהם אַצָּר קְוֹרְצָעָן רְעָקָעָל, פּוֹן וּוּלְכָבָעָן דָּרָר גֵּוִי האט אַסְטְּרָוָסְטָעָקָט אַפְּאָר לְאָנְגָּעָה הַעֲדָר, וּוּאָסְטָרָהָר האט נִיט גְּעוּוֹאָסְטָט פּוֹן וּוּאָנְגָּעָן זַיְדָה האבעו זיך לאָגָעָה העֲדָר, אַיְנָעָר האט איהם גְּעַזְוִינָגָן דָּעַם רָאָק פּוֹן הַיְנָטָעָן, אַצְוֹוִיטָעָר פּוֹן פָּאָרָעָן, אַוְיָסְגַּעֲשָׂטָעָלָט איהם גְּעַזְוִינָגָן דָּעַם רָאָק פּוֹן הַיְנָטָעָן, אַרוּסִיָּאָסְטָעָלָט אַיְתָמָן דָּעַם באָלָד האט שווין אַדרְטָעָר אוּיד צוֹר גַּעַטְרָאָגָעָן צו איהם אַשְׁפִּיגְעָלָעָל אַוְן גַּעַשְׁפִּיגְעָלָט דָּעַם גֵּוִי :

— דָּאָזָנָט הַיְלָק לְיַיְק עַדְשָׁעַנְטָלְמָעָן ? סָעַם, קָום נָאָר אַהֲעָה, גִּיב נָאָר אַקְוָאָפּ דָּעַם גֵּוִי — האט דָּרָר יְוָנָג וּוּאָסְטָר האט דָּעַם אַיְתָאָז לְיַעֲנָעָר אַנְגָּמָאָסְטָעָן דָּעַם אַנְצָוָג צְנוּרוֹפָעָן אַוְן אַנדְרָעָן : — דָּאָזָנָט הַיְלָק לְיַיְק עַדְשָׁעַנְטָלְמָעָן ?

— שָׁוָר, אֹזָא יַאֲחָר אַוְיָה זַיְן מַאֲמָעָן, — האט סָעַם אַיְבָּרָגָעָן גַּלְעָט מִיט זַיְן גְּרוּסָעָה האנד דָּעַם גְּוִים אַנְצָוָג אַוְיָה זַיְן פְּלִיאָצָעָם. — הַיְיָ אַזְּ אַלְלָדְרִיטָה.

איָן דָּעַם גַּעַוְלָב האט זיך בעויזָעָן אַמִּידָעָל. אַיְהָרָע צוֹוִי שְׂוֹאָרָצִיעָ צַעַף זַיְנָעָן גַּעַוְעָן גַּעַצְוָאָגָעָן אַוְן פְּעַרְקָאָמְטָע אַוְן אַרְאָבָּגָעָלָאָזָט זיך מִיט רְוִיטָע בְּעַנְדָּאָד פְּעַרְקָנִיפָּט אַיבָּעָר אַיְהָרָע פְּלִיאָזָע. דָּאָס בְּרוּיָנָע אַוְיָסְגַּעְוָוָאָקָסָעָן דַּוְשָׁעַקְעָטָעָל, וּוּאָס זַיְהָט גַּעַר טְרָאָגָעָן, כָּאָטָש אַוְיָסְגָּרְבָּעָן אַוְן אַוְיָסְגַּעְוָאָקָסָעָן, דָּאָר אַיְזָה עַס גַּעַר וּוּעַן רַיְין. מַעַן האט גַּעַשְׁפִּירָט דָּעַרְפָּוֹן אַשְׁטָּאָרָקָעָן גַּעַרְוָד פּוֹן עַסְפָּגָן מִיט וּוּלְכָבָעָן דָּאָס מִידָּעָל האט דִי פְּלָעָקָעָן אַרוּסְגַּעְוָנָמָעָן. פּוֹן אָונְטָעָר אַיְהָר דַּוְשָׁעַקְעָטָעָל אַיְבָּעָרָיְזָן קְלִיְּדָעָל האט זיך גַּעַטְרָאָגָעָן אַוְיָסְדִּישָׁרָה צָעַל וּזְיַוְּאָלָט גַּעַגְגָּנָעָן אַיְזָה סְפּוּחָי צָום עַקְוָאָמָעָן.

— אַיְד וּוֹיל זַעַהַן דָּעַם אַנְקָעָל מַאֲזָעָם. קָעוֹ אַיְד זַעַהַן דָּעַם אַנְקָעָל מַאֲזָעָם ? — האט דָּאָס מִידָּעָל גַּעַפְּרָעָגָט דָּעַם עַרְשָׁטָעָן אַנְגָּעָן טְרָאָפָּעָנָם מַעַנְשָׁעָן אַוְיָה דָּרָשׁוּעָל פּוֹן דָּרָתְהָר. דָּרָר מָאוֹן האט זַי אַנְגָּקָקָט.

— אנקעל מאזעם איז ניטא. וואס ווילסטו פה אנקעל מאזעם?
— איך ווים שיין וואס איד וויל — איז די פידעל וויטער גע-
גאנגען און געפרענט און אנדרען יונן.

— איך וויל זעה דעם אנקעל מאזעם
דעך אנקעל מאזעם וועלכער איז נאר אלץ געתמאגען מיט די
גרויסע שנידער שער איז דער האנד (פּוּ) וועלכער ער האט זיך ניט
געקענט אַפְּגָנוּוּחָנָעָן זִיּוֹן גָּאנְצָן (עֲבָעָן) איז פראנט פּוּ זִיּוֹן גָּעֵ-
שָׁפֶט, בי דער טהיר פּוּ זִיּוֹן פריוואט אָפִים איז בִּים אַרְוִיפְּגָנָן
פּוּ די טְרָעָפּוּן, וועלכע האבען געפְּהָרֶט צו די אויבערשט שטאָקען
פּוּ די גְּעוּוֹרָקִישְׁטָעָלָעָן, האט דערהערט ווי דאס מיידעל פרונט זיך
אויף איהם. האט ער געפרענט פּוּ דערוּוּיטָעָן, ניט אויפְּהוּבְּעָנָדָין
די אוינען:

— זההאט איז דהי מעטער?

אי דעם מאן האט דאס מיידעל דערקענט, און דאס איז דער
אנקעל מאזעם, איז זי פּליינֿק צוּגָעָנָגָעָן צו איהם און געוֹאנְט איז
א בעטענְדָעַן קִינְדִּישָׁעַן מאן:

— פּליינֿ, אנקעל מאזעם, בי גוד טו מיי פָאַטָהָעָר. דו קענסט
איהם העלפּען. פּליינֿ, הָעָלָףּ איהם.

— זועמָע איז דאס? — האט דער אנקעל געפרענט די מענישען
זִיּוֹן.

די יונגע האבען געצְוִיגָעָן מיט די אַקְסָלָעָן, ווי זיך וואָלְטָעָן געווּעָן
בענוצָט בעוועגָנוּנָעָן אַנְשָׁמָאָט ווּרטָעָר.

— זההאט איז יור ניעים? — זועמָע בִּזְוּטו?

— מאַי ניעים איז מאַשָּׁאָ. איך בין אהָרָן מעָלְנִיקָס טאָכְטָעָר.
דו בִּזְוּט זִיּוֹן אנקעל. איז נאָגָן, דו בִּזְוּט אנקעל מאזעם — דער פָא
האט דאס געוֹאנְט.

— דו בִּזְוּט דָעַם, אה. איך ווים שיין. איז נאָגָן — וואס
ווילסטו?

— איך וויל, או דו זאָלְסָטָ אַוְיסְבָּאָרְגָּעָן פָא הָונְדָעָרָט דָאַלָּאָר.
פָא וויל געה איז בִּזְוּנָעָם. ער האט נוישט קִין גָּלְדָּ. דו האט יָאָ.
פלְיָעָן, באָרג איהם הָונְדָעָרָט דָאַלָּאָר. פּליינֿ, אנקעל.

דרער אנטקעל מאזועם האט אויפגעעהויבען זייןע אונגען. ער האט געוואַלט עפֿעַס זאגען ער מײַדעל נור אָז ער האט דערוזעהן די נאַסְעַ צוֹווִי שׂוֹאַרְצַעַ צַעַפּ אָזֶן דָּאַס ווֹוִיסְעַ שׂוֹרְצַעַל, אַיז אַיהם די מײַדָּל גַּעֲפַעַלְעַן. ער האט צַרְיקַ אַראָבְגַּעַלְאַזְטַן די אַונְגַּעַן אָזֶן גַּעַזְאַטְן: — גַּאַהַם, קִידַ, גַּאַצְוַ מַאַמְּאָ. אַיךְ ווּעַל זַעַהַן, ווֹאַס אַיךְ קָעַן טַהָּאָן.

— ווֹעַסְטַן דָו בָּאַרְגַּעַן פָּאַ הַוְנְדַרְטַן דָּאַלְאָר, אָז ער זָאַל גַּעַהַן אֵין בִּיְוָנְעַם, אַנטְקַעַל? יַעַם?

— אַלְלַיְרִיטַ, גַּאַהַם. אַיךְ ווּעַל שַׁוְּוִין זַעַהַן ווֹאַס אַיךְ קָעַן טַהָּאָן.

די מײַדָּל אַיז נָאָר גַּעַשְׁטַאַנְגַּעַן פָּאָרְזַן אַנטְקַעַל, אָזֶן ער טַהָּר האַבָּעַן זַיךְ בעוּוֹיְזַעַן אַיהָרַ פָּאַטְמַרְ אַהֲרָן מִיטַּדָּעַ עַלְטַסְטַעַן בְּרוֹדְרַעַ זַיְינְעַם, בְּעַרְיַן. די אַירְדַּעַן זַיְינְעַן אַרְיִינְגְּעַנְגְּעַן מִיטַּמְרָא, אָזֶן גַּעַד שְׁלַעַפְטַן זַיךְ מִיטַּשְׁרַעַ צָוָם אַנטְקַעַל.

— אַט אַיז פָּאַ — האַט מַאַשָּׁא אַוְוִיסְגַּעַרְפַּעַן, דָּרְוַעַהַעַנְדִּיגַּ דָעַם פָּאַטְמַרְ. — ווֹוִיסְטַן פָּאַפָּאַ, — אַנטְקַעַל מאַזְועַם האַט גַּעַזְאַטְן, ער ווֹעַט דִּיר בָּאַרְגַּעַן גַּעַל צַו גַּעַהַן אֵין בִּיְוָנְעַם.

— ווֹאַס טַהָּסְטַן דָאָ? — אַהֲיָם גַּעַהַן. גַּעַהַיִם — האַט זַיךְ אַהֲרָן פֻּעַרְשַׁעַהַמְטַ פָּאַרְ דִּי מַעַנְשַׁעַן אַיבָּעַר דָעַם, ווֹאַס זַיְן קִינְדַּ אַיז אַרְיִינְגְּעַקְוּמַעַן בְּעַטְעַן פָּאַרְ אַיִּהָם.

מַאַשָּׁא זַאַט זַיךְ אַפְּנַהְרוּקַט אַיז אַז ווֹוִוְוְקַעַל.

— ווֹהַאַט אַיז דָהִי מַעַטְמַרְ? — האַט ער אַנטְקַעַל צַוְּגַעַשְׁרַיִעַן נָאָר פָוּן דָרְרוֹוִיְתַעַנְסַ, ווֹעַן ער האַט דָרְרוֹזְעַהַן די אַירְדַּעַן אַרְיִינְגְּקַומְעַן. אַזְיךְ דָרְרַעַ „וֹוְהַאַט אַיז דָהִי מַעַטְמַרְ“ האַט די אַידְעַן אַפְּגַעַשְׁטַעַלְתַן. סָעַם, אַ שְׁמַאַרְקָעַרְ יַוְנְגַפְוּן אַז יַאַהְרַר עַטְלִיכְעַ אָזֶן צַוְּאַנְצִיגַּ, אַיז צַוְּנְעַלְאַפְּפַעַן צַו די אַירְדַּעַן, זַיְן אַפְּגַעַשְׁטַעַלְתַן אָזֶן עַפְעַס גַּעַרְעַטְדַן מִיטַּזְיַיְן.

סָעַם אַיז גַּעַוְוַעַן דָעַם אַנטְקַעַל מאַזְועַם' לְיַעַבְלִינְגַן. ער אַיז גַּעַוְוַעַן זַיְן שְׁוֹעַטְמַרְסַ קִינְדַן, ווֹלְכַעַן ער האַט אַראָפְּגַעַבְרַאַכְטַן קִינְיַן אַמְּעַד רִיקָאַ, אָזֶן גַּעַנוּמְעַן אַיהם צַו אַיהם אַיז גַּעַשְׁעַפְטַן אַרְיִין. סָעַם אַיז גַּעַד ווֹעַז דָעַם אַנטְקַעַל זַעַהַר גַּעַטְרַיִן, אַיז אַפְּגַעַהַיִט דָעַם אַנטְקַעַלְסַ אַינְטְּרַעַעַד סָעַן. ער אַנטְקַעַל האַט גַּעַוְוַסְטַ דָרְפַּפְוּן אָז ער האַט גַּעַהַאַט צַו דָעַם יַוְנְגַפְוּן צַוְּהַרְזִוְוּן ווֹי צַו אַלְעַ אַנְדְּרַעַ. ער האַט אַיהם גַּעַמְאַכְטַן

פָאַר דָעַם גַעְלִידַנְעַהמְלֹעַר. קִינְנֵרַ האַט נִיטַ גַעְטָאָרֶט נַעֲחַמְעַן קִיּוֹן גַעַלַה, וּוּעַן עַרְ האַט עַפְעַם פַעְרָקְיוֹפְט, נָרַסְ סֻעַם. סֻעַם'עַן האַט דָעַר אַנְקָעַלְ לְלֹעַב גַעַהַאַט, וּוּיְלַ עַר אַיּוֹ גַעְוּעַן עַהַנְלִיךְ צַו אַיְהָם, וּוּעַן דָעַר אַנְקָעַלְ אַלְיַיְן אַיּוֹ נָאַד גַעְוּעַן קַעְבִּינוֹגְן אַיּוֹ דָעַר הַיִם. סֻעַם האַט גַעַלְעַנְטַ בִּיּוּם אַנְקָעַלְ אַלְעַם אַוְיסְפִיהָרָעַן, אַיּוֹ אַלְעַ לְאַנְדְסְלִיְיט וּוּאַסְ האַבְעַנוּ בַעַדְאָרָפְט עַפְעַם צַוְמַע אַנְקָעַלְ, הַאַבְעַנוּ זִירַ צַוְמַע עַרְשְטַעַן גַעְוַעְנְדַעַט צַוְמַע'עַן, אַיּוֹ עַר זָאַל זַיְוִין זַיְוִירַ מַלְיַיְזִוְרַ.

— סֻעַם, בָעַט פָאַר אַיְהָם. וּוּסְטַטְמַהַאַזְוֹ אַמְצָוַת. סֻעַם, טָהַ אַטְבָּחַ אַהֲרוֹן'עַן. טָהַ אַטְבָּחַ — האַט בָעַרְילַ גַעַבְעַטְעַן בַיִי סֻעַם'עַן פָאַר זַיְוִין בָרוּדָעַר.

סֻעַם אַיּוֹ צַוְגַעְנְגַעְנְגַעְנְ צַוְמַע אַנְקָעַלְ אַזְוַאנְטַ:

— אַנְקָעַלְ, אַהֲרָן מַעְלְנִיקַ פָוַן קַוְזְמִין אַיּוֹ צַוְרִיקַגְעַקְוַמְעַן צַוְ דָעַר אַרְבָּיִיט — אַיְהָם צַוְרִיקַגְעַהַמְעַן?

— נַאֲתָהִינְגַ דְוַיְוִינְג — האַט דָעַר אַנְקָעַלְ זִירַ אַגְגַעְוִיבַעַן בַעַד שַׁעַפְטִינְגַעַן מִיטַ דָעַר שְׁעַר, וּוּאַסְ דָאַס אַיּוֹ גַעְוּעַן אַטְזִיבַעַן, אַזְוֹ „אַלְעַ טְהַרְדָעַן זַיְגַעַן צַוְגַעְשַׁלְאַסְעַן“ — זָאַל עַר גַעַהַן מִיטַעַן בָרוּדָעַר נָאַד בְרוֹקְלִין שְׂוֹרְטַס נַיְהָהַן מִיטַ אַוְטָאַלְעִינְגַשׁ שִׁקְסַעַם — אַיד בַעַד דָאַרְאָה אַיְהָם נִיטַ מַעַהַר. פָאַר מִיר אַיּוֹ עַר שְׁוֹזַן צַוְאַלְאַט.

סֻעַם האַט גַעְוְיַעַן צַוְמַע בָרוּדָעַר בָעַרְילַ מִיטַ דָעַר הַאַנְדַ אַזְוַאנְ פָעַר צַוְיַעַן דִי לִיפְעַן. עַס הַיִסְטַ, אַזְוַעַן גַאַר נִיטַ מַאַכְעַן.

— אַנְקָעַלְ, האַט רַחְמָנוֹת אַוְיִפְזַ... — האַט דָעַר עַלְטַעְרַעַר בָרוֹדַ דָעַר בָעַרְילַ גַעְוָאנְטַ צַוְמַעַטַן אַטְרַעַטַן גַעַהַעַטְעַר פָאַרְזַ אַנְדַ קַעַלְ. — עַר האַט דָאַד אַטְבָּחַ אַזְוַיְבַמְתַ קַינְדָרָעַ, זָאַל דָעַר אַנְקָעַלְ רַחְמָנוֹתַ האַבְעַן אַוִיְף זַיְוִין זַיְוִיבַמְתַ קַינְדָרָעַ. דָעַר אַנְקָעַלְ וּוּטַ זִירַ אַטְגְוִיסְעַ צַוְהַה פָעַרְדִיעַנְעַן. אַטְגְוִיסְעַ מְצָוַת.

— אַיד טָהַו נִיטַ קִיּוֹן מְצָוַת. אַיד האַבְ שְׁוִין גַעְוַגְגַעַן גַעַתְהַאַזְוַאנְ מְצָוַות, אַזְוַעַן זָאַל מִיר דָעַרְנָאַד שַׁילְטַעַן דָעַרְפָאַר, זַוְדְלַעַן דָעַרְפָאַר. וּוּאַסְ האַט עַר גַעְוָאנְטַ אַוִיְףַ מִיר? זַאַג סֻעַם, וּוּאַסְ עַר האַט אַוִיְףַ מִיר גַעְוָאנְטַ, וּוּעַן עַר אַיּוֹ אַרְאַפְגַעַלְאַפְגַעַן פָוַן דָעַר חַוִידַ?

— האַט דָעַר אַנְקָעַלְ אַזְאַרְגַן וּוּאַסְ עַר האַט גַעְוָאנְטַ, וּוּעַר עַס האַט גַעְוָאנְטַ, שְׁנָאַרְעָרָם, אַזְוַעַן נִיטַ דָעַר אַנְקָעַלְ, וּוּאַלְטַעַן זִירַ דָאַד אַלְעַ גַעְוּעַן גַעְפּוּלַט אַיּוֹ קַוְזְמִין. דָעַר אַנְקָעַלְ האַט אַיְהָם אַרְאַפְגַעַן

נומען, איהם מיט די בעבעכעם, געשיקט געלד, שייפס-קארטען נאך זיין, אוו ער וואגט דעם אנקלען אקלעגען צו רעדען. אה זיין נליך איזו וואס איד בזוי נישט געווען איזו סטאה. איד וואלט איהם געוועיזען דעם אנקלען אקלעגען צו רעדען — האט זיך סעם פלויצים צוקאכט פאראן אאנלאען.

— מיילא, מעוז זאנט, האט ער געוואנט. ער וויסט דען. מישטינס געוואנט, וואס ער רעדט? עם איזו איהם שלעכט, רעדט ער — גאט איז דאך איד מוחל — ער האט גערעדט נארישקייטען. זאל איהם ער אנקעל...

— נארישקייטען, — ביוי מיר רעדט מען נישט קיון נארישקיידי טען; ביוי מיר רעדט מען גאנר ניט. ביוי מיר שוויגנט מען. גען הערט? מען שוויגט! — האט ער אנקעל אופגעוואיבען די בריעמען — ווי האט מען איהם גערופען איזו דער היום, סעם?

— אהרן גאנגלען.

— גאנגלען האט מען איהם גערופען — האט ער אנקעל זיך חויך פארנן-ערנעלאכט. — נארהיען, גאנגלען איזו גוט — נור דא איז אמעריקא גאנגלעל מען נישט, איזו קוומין גאנגלעל מען, נישט דא איז אמעריקא.

אחרו איזו געתטאַנָּא די גאנצע צייט אָראָפְּגָּעָלָאָזָּוֶת דעם קאָפֶּן, אִינְגְּגָרְאָכָּעָן דעם בליך איזו דְּרָעֵר. ער האט געלאָזָּעָן פָּאָלָעָן אַיבָּעָר זיון קאָפֶּן אלָעָן שְׁפָאָטָעָרִיןָן וואָסָם מען האט געוואָנט אַיבָּעָר אַיהם אוֹז געשווינען. ער האט געוואָלָט וואָסָם שנעלאָר צוֹרִיךְ אַרְיוֹפְּקוּמָעָן איז דער חויך אַרוֹיָּיךְ צוֹ דער מאַשְׁיָּין. אוֹו ווֹידָעָר זיון אַיְנְגָּעָשָׂפָּאָנָּט איז דעם לְעָבָעָן.

— זאל ער אנקעל רחמנות האבען, ווען ניט אוֹיפֶּן אַיהם, איז אוֹו זיון ווַיְבָּאָן קִינְדָּעָר. — וואָס זיינען זיַּוְדִּיגְּן, אַיז ער רעדט נארישקייטען? ער ווּט שְׂוִין נִישְׁט רָעֵדָעָן, ער ווּט עַמְּשָׁוִין גַּעֲדָעָן קָעָן אוֹיפֶּן גַּאנְצָעָן לְעָבָעָן...

— נאַטְהִינְגְּ דּוֹאָנָּג.

מאשא איזו געתטאַנָּא איזו אַוְיָנְקָעָן אַוְיָנְקָעָן צוֹגָעָהוּ אַיזו צוֹגָעָה הערט ווי מען שְׁפָאָט אַיזו בעַלְיִדְיוֹגְט אַיהֲרָ פָּאָטָעָר. אַיהֲרָ בעַלְעָד האבען גַּעֲרָעָנָט אַיז אַיהֲרָ חַעַנְטָלָעָךְ האבען גַּעַזְיָטָעָט. צוּעָרָשָׂט

איו עס איהר געוווען אַ וואונדרער, וואס דער פא לאזוט זיך איזו, וואס דער פא שוויגט. דערנאר האט עס איהר אַנגעהויבען וועה צו טהאן. זי האט געוואָלט וויינען, שרייען. זי האט זיך אַינגעָהאלטען. איינִי גערעדט זיך : זיי זייןגען גרויסען, וויסען זי וואס צו טהאן. נאר ווען זי האט געהערט ווי מען רופט איהר פאטער „גָּאָרְגָּנְלָּעָּן“, אייז זיך אויפֿ געשפֿרָונְגָּעָן פּוֹן אַיְדָּו ווּינְקָלָּעָן. וואו זי האט זיך בעהאלטען די גאנצע צויט און צוינְגָּאנְגָּעָן צום פָּאָטָּעָר אָוֹן אַנגָּעָהָאַלְטָעָן זיך בֵּי דָּרָהָאָנָּרָה, אָוֹן גָּרוּסֶעֶן טְרָאָפָּעָן טְרָעָהָרָעָן הָאָבָּעָן אַרוּסֶגֶן שְׁפָרָאָצָּעָט אַוְיףֿ די הָעָרָה רעלעָד פּוֹן אַיְהָרָעָ אַוְינְגָּלְעָד :

— קומ, פָּאָ, אהָיִים. זיי נִישְׁתָּדָא, פָּאָ. זיי זַיְנָעָן שְׁלַעַכְּטָעָ מַעֲנָן... זַאֲרָג זיך נִישְׁתָּפָא — מִיר ווּלְעָלָן שְׂוִין לְעָבָעָן. מִיר ווּלְעָלָן זיך שְׂוִין אָזָוּצָה גַּעֲבָעָן... נַעֲמָם נִשְׁתָּפָא קִיּוֹן גַּעֲלָד פּוֹן אַיִּהָם (זי ווּוִזְמָט אָוּפְּזָן אַנְלָעָלָן כָּאָזָעָם). — דו בֵּיְמָט אַ שְׁלַעַכְּטָעָר מַעֲנָשׁ — זַאֲגָט זי צום אַנְקָעָל מאזעם — אַ ברְוָטָאָל, אַ בְּיִסְטָט — אַ דָּאג. — דָּאָם בִּזְוּת דָּן.

— מאַשָּׁא, גַּעֲדָעָן איין גָּאָט, וואס טְהָוָט דָו ? דָּעַם אַנְקָעָל בְּעַט אַיְבָּעָר, וואס האָסְטָו גַּעֲזָאנְט ?

— אַיך ווּלְ נִישְׁתָּפָא אַיְבָּעָטָעָן דָּעַם אַנְקָעָל. קומ, פָּאָ, אהָיִים. קומ, פָּאָ. אַיך ווּלְ נִישְׁתָּפָא דוֹ זַאֲלָסְטָט דָא זַיְוִן.

— שאָט אָפָּ, טִיּוֹק הָאָרָאָוּזָעָי, — האָט סֻעָּם גַּעֲשְׁרִיעָן צו אַחְרוּעָן אָוֹן צו בְּעַרְלָעָן. אָוֹן אַפְּנַעַשְׁטוּפָט זיך פּוֹן אַנְקָעָל דָּרָר אַנְקָעָל מאזעם האָט אוּפְּנַעַהוּבָעָן זַיְנָעָן בְּרַעְמָעָן. עַמְּה האָרָאָוּזָעָן זיך אַרְוִיסֶגֶן זַיְנָעָן פְּיִיכְּטָעָן בְּלָאַהָלִיכָּעָ אַוְינְגָּעָן, אַוְועָקָעָגָעָן די שער פּוֹן דָּרָר האָנָּר, פְּעַרְלָעָטָן די העָנָּר זיך אַוְיפְּזָן בְּוַיְך אָוֹן אַנְרָעָט גַּעַקְוּט די מִידָּעָל, וואס האָט גַּעַהָאַלְטָעָן דָּעַם פָּאָטָאָר בֵּי דָּרָר האָנָּר אָוֹן אַיִּהָם אַוְועָקָעָגָעָטָט. דָּרָר האָט אַיְנַעַבְּיִשְׁעָן זַיְנָעָן אַפְּנַעַגְּאַלְטָעָן לִיפְעָן אָוֹן גַּעֲזָאנְט זיך זיך :

— אַיְ לִיְקָ דְּהִים קִידְ.

אוֹסְעָם האָט דָּרָהָעָרט דָּעַם אַנְקָעָלָסְטָט שְׁטִימָעָ, האָט עָרָ אַבָּי גַּעַלְאָזָט די מִידָּעָל, אַ מִינְוּט האָט דָּרָר אַנְקָעָל גַּעַקְוּט אַוְיףֿ דָּרָר מִידָּעָל, אָוֹן מאַשָּׁא האָט אַיִּהָם אַנְגָּעָלָקָט. דָּרָר אַנְקָעָל האָט גַּעַטְרִיעָט אַיְהָר צו קוּקָעָן גַּלְיָיד אִין די אַוְינְגָּעָן אַרְיוֹן. דָּרָר אַנְקָעָל אִיז עַרְנָסָט גַּעַוְאָרָעָן, פְּעַרְבִּיסָעָן די לִיפְעָן אָוֹן גַּעֲזָאנְט צו מַאֲשָׁא ? :

— איד וואלט געוואונשען, או דז זאלסט זיין מײַן טאכטער.
מאשא האט איהם געוקט איז פנים ארין. אויף די הערליך
פּוֹן אַיְהָרָעּ הוַיְתֵלָאָךְ זַיְנָעּ וַיְהִירָּעּ טַרְעָהָרָעּ גַּהֲאנָגָעּ, אוֹ
זַיְהָאָט אַיְהָם אַפְּגַּעַנְטַפְּעָרֶט :

— אַיְהָעַט יוֹ!

דרער אַנְקָעָל האט גַּעַשְׁמִיכְבָּלֶט. זַיְנָעּ נְרוֹסָעּ פְּלִישְׁוֹגּ עַלְיָעּ
הַאֲבָעָן זַיְד אַיְפְּגַּעַנְעַפְּעָנֶט אוֹן ער האט גַּעַוְזָעּ זַיְנָעּ גַּעַזְוֹנָטָעּ וַיְיִסְעַ
צַיְהָוּן, אַגְּגָעָנוֹמָעּ דַּעַם גַּאֲלָדָעָנָם קִיטָּעָל פּוֹן זַיְן זַיְגָעָר אָוּן דַּרְמָמִיט
גַּעַבְּאַמְבָּעָלֶט אוֹן אַוִּיסְגָּרְוָפָּעָן :

— סְעַם!

— יְעַם, אַנְקָעָל — אַיְזְ דַּרְעַר יְוָנָגּ צַוְּגָעַלְאָפָּעָן.
— וּוֹי הַאֲטָמָעּ אַיְהָם גַּעַרְוָפָּעָן אַיְזְ דַּרְעַר הַיִּים? — הַאֲטָמָעּ אַרְגָּנָעּ
וַיְזָעּן אוֹיףּ אַהֲרֹן'עָן.

— גַּאֲרָגָעָל.

— נְעַם דַּעַם גַּאֲרָגָעָל אַרְוִיפּ אַיְזְ דַּרְעַר הַוִּיךְ אָוּן נִיבּ אַיְהָם אַרְךְ
בֵּית. וַיְעַסְתּ אַיְהָם גַּעַבְּעָן פְּינָךְ דַּאֲלָאָר מַעֲהָר אַ וַאֲדַ וַיְיִדְוָשָׁעָם,
פָּאָר דַּרְעַר גַּוְרָל (אַגְּנוּזְיוּזְעַנְדִּיגּ אַוּזְחָאָזְאָזְ).
דרער פְּעַטְעָר בְּעִירִיל, אַהֲרֹן, סְעַם אָוּן אלָעּ מַעֲנָשָׁעּ אַיְזְ גַּעַוְעָלָבּ
הַאֲבָעָן אַיְפְּגַּעַנְעַפְּעָנֶט זַיְעָרּ אַוְיָגָעּ אָוּן מַיְוָלָעָר אָוּן אַגְּגָעָל דַּעַם
אַנְקָעָל אַוְיבּ ער מַיְוָינָט עַם עַרְנָסָט.

— זַהַסְתּ, זַהַסְתּ, דָּאנָק דַּעַם אַנְקָעָל, נִיבּ אַ קּוֹשָׁ אַיְזְ דַּי הַאֲנָהָן,
— הַאֲטָמָעּ דַּרְעַר פְּעַטְעָר גַּעַשְׁרָיָעּ אַוְיָפְּאָזְאָזְ.

מַאֲשָׁא האט גַּעַוקָּט אַוְיָפְּזָאָזְ פְּאָטָעָר. וַוָּסּ וַוָּעָט פָּאָ טַהָאָן.
זַיְהָאָט גַּעַוְזָהּן זַיְיָ פָּאָ אַיְזְ מִיטּ פְּרִירָיּ אַרְוִיפְּגַּעַשְׁפְּרָוָנָגָעּ דַּי טַרְעָפָעּ
צַוּ דַּי וַוְרָקְשָׁטָעָל נַאֲדָסָעָן, אוֹן דַּרְעַר אַנְקָעָל האט אַיְהָם נַאֲכָגָעּ

שְׁרִיּוּן :

— גַּעַהָ, גַּאֲרָגָעָל, גַּעַהָ.

פָּאָ האט נַאֲרָנִית גַּעַנְעַנְטַפְּעָרֶט, נַאֲרָ צַוְּגָשְׁמִיכְבָּלֶט.
דָּאָס מַיְידָעָל אַיְזְ פְּלִינְקָ אַרְוִיסְגָּעַלְאָפָּעָן פּוֹן גַּעַוְעָלָבּ אָוּן דַּי טַרְעָהָהּ
רָעָן הַאֲבָעָן זַיְד וַיְיִכְטִיאָגָעּ דַּוְנִיאָגָעּ פְּעַרְעָל גַּעַקְיִיקָּעָלֶט אַיְבָעָר אַיְהָרָעּ
צַוְּגָלִיחָטָעּ בְּעַקְלָעָד.

.7

אנקעל מאזעם ליעבען.

איין דער לאצטער צוית האט אנקעל מאזעם ועהר פיעל געקלעהרט
וועגן זיך, וועגען זיין ליעבען, זיין פערנאנגענהייט או זיין צוקונפט.
א זיך צו וועלכער ער איין נאר ניט געוועהנט געוווען. או אוייד יעצט,
נאדר מאשא'ס אוועקגעחו, האט אנקעל מאזעם זיך פערקלעהרט. דאס
קיינד מאשא האט אויף איהם געמאכט א שטארקען איינדרוק.

קיין קינדרהייט האט אנקעל מאזעם ניט געהאט. אנקעל מאַ
זעם איין אויפגעציזיגען געווארען ביומ פאטער, דעם קאשע-מאכער.
דער פאטער האט גערבען קאיש פאר די פויערים או זיין קינדרער
אליאון האבען געהונגערט. פון קלינינגרהיט או האט ער געמוות אָרְ
בייטען או פערדיינען פאר זיך : שלפענן פעלעך פון מארך אהיכם^{ען},
נאך א בעלהבית'טע, לוייפען איין שלאכט'היז אריין א הוהן שחתמ'ען.
אוון איין שלאכט'היז האט ער זיך בעקנט מיט די קציביס-יונגען אוון
שווין ניט אפגעטראטען פון זיין, געהאלפען בחמות בינדרען. אמאַל
פון א גע'שחט'ען שעפusal דאס פעלכעל ארפאפגעציזיגען. אווי האט
ער זיך פערדיינען זיין שטיקעל ברויט, בייז ער. אוין אויסגעוואקסען
אליאון פאר זיך. קיינעם האט ער ניט געהאט אוון האט ניט בעלאנט
ציו קיינעם. או ער האט בעדראפט זיך שטעלען צו סאלדאטען אוון
כורה געהאט או מען זאל אויחס ניט פערשייקען, או ער אנטאלפען
פון שטערטעל, גע'גנבעט דעם גרענצע אוון מיט אוון אקסען-ישיף אוין
ער דעם וואסער דורכגעפאחרען, אהו געלד, נור פאר ארביזיט וואס ער
האט געהאלפען די אקסען פיטערען אויפין' וועג. מיט אונטגעגעשלאָר
גענע זויטען, וואס די מאטראסטען האבען איהם געשלאגען איבערין
וועג, אוון מיט צוויו רובלע רוסישע געלד, האט ער דעם באדרען בע-
טראטען — אוון היינט איין ער מאזעם מעילnik, דער מאנו-עקטשושער
פון דער בויערי נאם, פרעווידען פון דער קאנגרעניזשאָן אנסהי קוז-
מיין, בעשעפטיגט האלב קוזמין בי דער ארביזיט, די שעהננטש אָרְ
דען פון זיין שטאדט זיינען בי איהם פרעסערם, אפערויטאָרְס אוון זיין
צייטערען פאר איהם אוון זיין חנפ'ענען איהם ; א בעלהבית פון טער

נעמענט הייזער, אין וועלכען די קוזמינער לאנדסלייט וואהנען בי זיינער ליעבען. א פאר בעטלער טראגעו זיין נאמען אין האספיטאל ביקור חולים, אין וועלכען די קוזמינער אידרען ליגען קראנק ווען זי וערען אלט, אונז „מאזעם מעלניך“ פינקעלט זיך מיט גאלדנען בוכ' שטאבען איבער דעם טויער פון „שער רחמים“ ביים אריינאגונג פון דער סעמעטער, אויף וועלכען די קוזמינער רוחען נאר זיינער טויט.

אבער וואס האט ער פון זיין ליעבען? מהילמאָל דאכט זיך איהם, אונז אויך ער, ווי זיינע ארביטער, אין זוי דער פאָדים וואס איז אײַנְגֶּנְעֶפֶּרֶעֶם איז דער נאָדרָל. די מאַשִׁין לויפֶּט אונז די נאָדרָל נעהט, צי זי וויליאָ, צי זי וויל ניט... אלע איז אַמְּשִׁירִיאָק זיינען אײַנְגֶּנְעֶפֶּרֶעֶם איז דער נאָדרָל, אונז אויך ער, פון ערשותען טאג אָן, צייט ער האט די ערשות פֿלאַשְׁעָן בּוּר אַבְּגַעַטְרָאָנָעָן פון דעם סָאָלוֹן, איז וועלכען ער האט געפֶּנְעָן אַרְבִּיטָרְטָהָן דעם ערשותען טאג פון זיין קומען, בּוּזְיָן הַיְינְטִינְגָּן טָאג, שְׂמַעְקָט ער אַיְן דער נאָדרָל, אונז ער האט קייז איז מינוט צייט ניט געהט זיך אַבְּאַשְׁוָעָלְעָן אונז אַבְּעָרָץ צוקלהערען. די עַנְּגַרְגַּעַת האט איהם געדעריכען זוי אַשְׁוָעָגָעָן מאַשִׁין און האט איזהם אויף איז מינוט זיט אַבְּגַעַלְאָט. גאנצע נעצט איז ער געלגען אויף זיין געלגען ער אונז אַוְיסְטַּעַרְבִּיטְפֿלְעָנָעָר, בויענדער, זיך זיין קָאַרְיָעָר.

פארשיידען זיינען געוווען די געלגענער אויַף וועלכע ער איז געלגען אין זיין ליעבען. אויף בעטלער בעטעה איז לִיכְטִינְגָּן שטובען — ער האט בייסמענטס; אויף בעטלער פֿערְבָּרָאָכְטָה די נעצט נוֹרְטִימְעָן וועגען זיך איז אלע בעטלער מיט פֿלְעָנָעָר זוי צו עפֶּנְעָן אַלְאַנְטָשׁ רָוּם איז אַוְינְקָעֵל נעם פֿלְעָנָעָר, מיט פֿלְעָנָעָר זוי צו עפֶּנְעָן אַלְאַנְטָשׁ רָוּם איז אַוְינְקָעֵל נאָס, ניט ווית פון אַפְּקָטָאָרִי, וועלכען ער האט אַנְגַּהְאַלְטָעָן אַ פֿאָרְיָהָר איז די ערשות צייט פון זיין קומען. בעפֶּאָר ער האט חתונה געהאט. דערנאָך האט ער אַבְּעַרְגְּעַטְוִישָׁט דעם לְאַנְטָשׁ רָוּם אַוְיפָּט סְטָאָר פון אַוְיסְכָּרָאַקְּרִיטָעָמָן ערְמָלְבָּוּשִׁים, וואס ער האט אַבְּנָעָקוּיפָּט פון גְּרוּסָע פֿאָבְּרִיקָעָן אַוְוַעֲגַעְנָשִׁיקָט איז די סָאוֹטָה צו פֿערְקָוּיפָּעָן. פון דער סְטָאָר איז אַוְיסְגָּעָוָאָקָסָעָן אַ שְׁנִיְּרָעָרְפֿאָקְטָאָרִי פון מענער קָלְיִידָרָה. שטענדייג איז ער קאָפֶּג עַזְוּעָן ערנוּמָעָן מיט פֿלְעָנָעָר וועגען דער צוקנְפָּט. דערנאָך זיינען אַוְיסְגָּעָוָאָקָסָעָן די פֿלְעָנָעָר פון בּוּזְיָן הייזער. דאס בויען הייזער איז גַּקְוּמָעָן אַיבָּעָר איהם זוי אַ

משונעת. וואו ער האט דعروעהו א לערידגען פלאץ. האט ער איהם געוואלט פערבייען מיט הוויכע טענעמענטה הייזער... ער האט אנקעל הוויבען צו בויען דוקא דענסטמאָל, ווען ער איזו געווען צום ענסטטען אין געלד דוקא דענסטמאָל ווען ער האט געהאלטען פאר א קרייזוב, געשטאנען פאר א גרוב — דוקא דענסטמאָל האט ער זיך געומען אויסצופיהרען די גראעסטע אונטערנעה מהונגנון. עם איזו געווען בייהם ווי א שפיעל, ווי א ווועט — ווי ער ווואלט געוואלט אליאוּן מעסטען זיינען איזיגענע כוחות.

נית די בעדרפנישע האכען איהם געטריבען צו דעם איזיביגען יאנגעניש נאך געלד. אנקעל מאזעם אליאוּן זאט: בעהאט די קלענסטער בעדרפנישע. פאר זיך האט ער גאנר ניט געדארפם. עם איזו איהם ניט געווען קיון אונטערשיד איזו וואס פאר א וואהנוונג ער וואהנט, איזו וואס פאר א בעט ער שלאפעט. עם האט זיך איהם זעהר אפט ערבענתקט נאך יעצט צו שלאפען איז א בייסמעט, איז ער האט איזונגענטליך גאנר קיון הנאה ניט געהאט פון דעם לייכטיגען צימער מיט דעם ווייבען בעט איזו מיט דעם דעלקאותן געשניצטען מעבעל, איזו וועלכען ער האט מורה געהאט זיך ריבטיג אועוקצוזעצען... איז נאך היינט פלאענט ער אפט, איז לֵא נְטַשְׁ צִיִּים, אֲרִיבָעָרְגָּן חֶבְּן מיט זיינע ארביזטער איזום בילילגען לאנטשידום, איז אריינקאפען שטעהנדיג, איזן איילעניש, שטוףענדיג זיך, א סענדויטש, א פאר טויטה, א קאפע קאפע איזו ניט געוואלט געהאט מיט די ביינעס-לייטעס פון איז דעם ביונעם רעסטאריאו, ניט דערפֿאָר ווייל ער איז געווען קאָרג, נור דערפֿאָר, ווייל צו דעם אַרְיִמְעָן לְעַבְּעָן, איז ער געווען האט אַבְּגָעָלְעָבָט די גראעסטע העלפֿט פון זיין לְעַבְּעָן, איז ער געווען מעחר צונגעועהנת איז האט דערפֿוֹן מעחר הנאה געהאט ווי פון דעם ריבען לְעַבְּעָן. עם איז געווען עפְּסָמָן געלד וואס האט איהם איז די קאָלְטָע ווינטערס איזוי פְּרִיה פון בעט אַרְיִסְגָּעִינְטָן צו זיין דער ערשתער איז געוועלב איזן אַבְּוֹאַרְטָעָן צו זעהן צי די אַרְבִּיטָעָר קומען צו דער ריבטיגער צייט צו דער אַרְבִּיטָע : מעחר פון געלד איזו עס אַוִּיד געווען, וואס האט איהם בעוואוינען איזן די זומערדיגע הייסע חדשים צו בלײַבָּעָן איזן שטאדט — איזן וויפֿאָעל ער האט ניט געליטען פון דער היַן, וועלכע האט איזוי פִּינְדְּלִיךְ גַּוּוּרִיקְט אַוִּיף זיין פַּעַטְעָן קערפֿאָר, האט ער דאָר ניט געוואלט אַוּוּקְפְּאַהְרָעָן עַרְגְּנִיעַזְוָא איז

א זומער-פלאַז, נור איז געשטאנען איז געוועלב צוישען די בעשטויבטע אַנְגָּלְעָנְטָע מַלְבָּשִׁים, שוווער געאטהעט און געקיילט מיטין שטיידען העט זיין צוישויצטען פנים, געווישט זיך דעם צוהיצטען, שייטער-בעוֹאַקְסָעָנָעָם לאָפּ מִיט אַטְיכָעָל אָנוּ נִיט גַּוּאָלֶט זיך פָּרְלָאַזְעָן אֲפּוּלָאַזְעָן אוֹפּ סְעֵם עַן, צַו וּוּלְכָעָן עַר הָאָט צוֹטְרוּיָן גַּעַחַתָּאַת. עַס אַיז גַּעַוּוֹן עַפְּעַם מַעַהְרָ פָּז גַּעַלְד — עַס אַיז גַּעַוּוֹן וּוּרָ וּוּאַלְטָ פָּרְשָׁקָלָאַפְּט גַּעַוּאָרָעָן צַו זַיְן אָונְגָּרְשָׁפְּטָע עַנְגָּרְנִיעָן, אָנוּ דִּי עַנְגָּרְנִיעָן יָאָגָּט אַיִּחָם וּוּי אַ נִּטְּגָּוָעָטָ קְרָאָפְּט אָנוּ עַר מָזָו בְּלִינְדָּר אָוִיסְפִּיהָרָעָן די בעפְּהָלָעָן וּוּאָס זַו בְּעַפְּהָלָט אַיִּחָם.

וּוְאָרִים אַנְקָעָל מַאֲזָעָם הָאָט נִיט גַּעַהְאָט פָּאָר וּוּמָעָן צַו אַרְזָ בִּיטָּעָן אָנוּ וּוּמָעָן זַיְן גַּעַלְד אַיְבָּרְצָלָאָעָן. אַנְקָעָל מַאֲזָעָם אַיז גַּעַוּוֹן אָזְלָמָן. קִינְדָּרָה אָטָר יָא גַּעַהְאָט, נָוָר נִיט מִיט זַיְן פְּרוּי, מִיט אַ פְּרוּי פָּז אָן אַנְדָּרָעָן מָאָן, אָנוּ עַר הָאָט נִיט גַּעַוּאָסָט אָוּב די קִינְדָּרָ זַיְנָעָן זַיְנָעָן אַדְרָר נִיט... יָדְעָנְפָּאָלָס הָאָט עַר זַו נִיט נִיט גַּעַהְאָט.

עַס אַיז אַזְוִי גַּעַוּוֹן: וּוּן אַנְקָעָל מַאֲזָעָם אַיז יָוָגָן גַּעַוּוֹן, אָנוּ הָאָט גַּעַוּאָסָט אַיְבָּרְגָּהָהָן פָּז לְאַנְטָמָרוֹם צַו אַ גַּעַוּלָב מִיט אַיִּסְטָ ברָאְקִירָטָע מַעַנְעָרָ קְלִיּוֹדָרָה, הָאָט עַר חַתּוֹנָה גַּעַהְאָט מִיט אַ שָׂוְתָּהָס אַ טָּאָכְטָעָר. דָּאָס חַתּוֹנָה האָבָעָן אַיז גַּעַוּוֹן אַוִּיסְגָּרְעָבָעָנָט מַעַהְרָ אַיִּסְ גַּעַשְׁפְּטָלִיכָּעָ גְּרִינְדָּע וּוּי אַיִּסְ לְיַעַבָּ. אַנְקָעָל מַאֲזָעָם הָאָט נִיט גַּעַד וּוּאָסָט אַיז זַיְנָעָן יָוָגָן עַהְרָעָן פָּז לְיַעַבָּ. עַר אַיז גַּעַוּוֹן אַזְוִי פְּרָעָרְמוֹעָן אַיז זַיְנָעָן בִּזְוּנָעָן, אָז עַר הָאָט קִיּוֹן צִיּוֹת נִיט גַּעַהְאָט אַבָּ צָוְגָּעָבָעָן אַדְרָר אַבְּצָוְשָׁטָעָלָעָן זַיךְ אַזְוִי אַזְוּלְכָעָן זָאָכָעָן... דָּאָס זַיְנָעָן וּוּבְּעָלָ, וּוּלְכָעָן אַיז גַּעַקְמָעָן פָּז נַאֲלִיזְיָעָן אָנוּ הָאָט גַּעַהְאָט אַ סְעָנָן תִּימְעַנְטָאָלָעָם גַּעַפְּיָהָל, אַ שְׂוֹאָכָעָן אָנוּ אָזְעָדְלָעָ, הָאָט אַיִּחָם דּוּקָאָ יָא לְיַעַב גַּעַהְאָט. נִיט פָּרְעָוָנְלִיךְ אַיִּחָם — יָדְעָן אַיִּינָעָן, וּוּאָס וּוּאַלְטָ מִיט אַיִּהָרָ חַתּוֹנָה גַּעַהְאָט וּוּאַלְטָ זַו לְיַעַב גַּעַהְאָט, וּוּיְלָ זַו אַיז גַּעַד בּוּרְיָהָן גַּעַוּאָרָעָן לְיַעַב צַו האָבָעָן אָנוּ צַו פָּרְעָנְטָעָרָעָן אָזְזָן פָּרָעָדָ שְׁקָלָאָפְּט אַונְטָרָ וּוּמָעָן עַס אַיז... זַו הָאָט דְּרִדְאָרִיךְ גַּעַהְאָט פָּאָר זַיְן בְּרִיטָעָן מַעַנְלִיכָּעָן וּזְנוּן אַזְוִי צַו אַגָּם, זַו הָאָט מַרְאָ גַּעַהְאָט פָּאָר זַיְן עַרְגָּעָן אָנוּ זַיְן טַהַעַטְנִיקִיָּת. נָוָר עַר הָאָט הָאָט בּוּוּאָנְדָּרָט זַיְן עַנְגָּגִיעָן אָנוּ זַיְן טַהַעַטְנִיקִיָּת. נָוָר עַר הָאָט זַו נִיט גַּעַזְעָהָן. עַר הָאָט זַו גַּעַהְאָלָטָעָן פָּאָר אַ זַּדְעָ... אַפְּטָמָאָל אַיז זַו

געלעגןע נעהנען איהם ביינאכט אויפֿן געלעגער אוון האט געלענקט גאנד לאספּעט, גאנד צערטלייכִיםטען, צו טוליען זיך צו איהם. זי האט גע בענקט גאנד גלעטען, פֿיעסטשען זיך ווי אַסְהָרָה, אוון ער איז געלעגען אומגעדרעהט מיט זיין שוערטען קערפּער ער צו דער וואנד, אוון אַדְרָעָר ער האט הויד געשנארכּבעט אַדְרָעָר ער איז געווען פֿערנוּמוּן קלעהרענדייג וועגען ביזונען. שטעהנרגין איז זיין קאָפּ פֿוֹל געווען מיט רעך, הויזען, וועסטען, קנעפּלאָר, לֵיְיוּונֶנט, סַחֲרָה — שטעהנרגין האט ער געטראָכּט וועגען דעם, אוון גאנד ניט געוועהו אַרְוָם זִיה, אוון האט פֿוֹן אַהֲם די נאטּוֹר פֿערלְאָנְגָּט דָּאָס אַיְהָרְגָּעָה האט ער עס אַוְיסְנָפְּרִיהָרָט נְרָאָבּ, אַהֲזָעָנְטִים עַמְּנָטָעָן, ווי מען עסְטָט אַבָּא מִיטְמָאָן אוֹזֶן מען ווישט זיך אַבָּדִיל לְפָעָן אוֹזֶן גַּהְתָּ אַזְוּעָל פֿוֹן טִישׁ... אַזְוִי האט ער זיך באָלָר אַוְטִיל געדערעהט אַוְיָהָר דער צֻוְיְוִיטָר זִימָט אַזְוִי אַיְינְגְּשָׂלָאָפְּעָן... דָּאָס וויבּעָלָה האט אַבְּעָר ניט גַּהְתָּ אַזְוּנָהָגָן נַאֲדָג גַּשְׁלַעַטְמַלְכָּבָעָם לְעֵי בען, זי האט געלענקט גאנד לֵיְעָבָע, גאנד לאַסְפּעָט... אַזְוִי דָּאָס האט ער ניט גַּהְתָּ אַזְוּנָהָגָן נַאֲדָג גַּשְׁלַעַטְמַלְכָּבָעָם... אוון דָּאָס גַּהְתָּ אַזְוּנָהָגָן נַאֲדָג גַּשְׁלַעַטְמַלְכָּבָעָם. ער האט ניט פֿערשְׁטָאָנָעָן וואָס זי פֿערלְאָנְגָּט פֿוֹן אַהֲם, אוון גַּעַוּוֹן דְּנָעָר זיך פֿאָרוֹוָאָס זי האט קִיּוֹן קִינְדָּרָעָר נִיט. אוון אַמְּאָלָה, אוֹזֶן גַּעַוּוֹן בַּיִּזְיָהָנָם אַפְּרִינְדָּה, אוֹזֶן עַלְתְּרָעָן מַעֲנְשָׁעָן, בַּיִּזְיָהָנָם אַזְוּנָהָגָן זיך קִינְדָּרָעָר פֿוֹן זִיּוֹן פֿרִינְדָּה אַבְּעָנָה דִּי עַלְתְּרָעָן צָוָה גַּעַרְטָאָנָעָן אַטְאָרָט מִיט אַנְגְּעַצְוּנָהָדָעָן לִיכְטָלָעָר, אוון גַּעַרְטָהָט זיך מִיט זִי, אַיז ער אַהֲיָם גַּעַקְוּמָן אַטְיְזָעָר אוון גַּעַרְטָהָט צָו דער וויבּ : — קִינְדָּרָעָר... פָּאָרוֹוָאָס האַסְטָוָה קִיּוֹן קִינְדָּרָעָר נִיט?... גַּעַה צָו אַדְקְּטָאָר.

גאנד דָּאָס וויבּעָלָה האט ניט געלענקט גאנד קִינְדָּרָע, זי האט גע בענקט גאנד לֵיְעָבָע, אוון איז דעם דְּרִישָׁת גאנד לֵיְעָבָע אַיז זי אַוְיסְנָעָן גַּאנְגָּעָן. זי אַיז וואָס אַטְאָגָן שְׁוֹאָכָּר גַּעַוְאָרָעָן אַזְוִי קִרְאָקָעָר. גַּעַוְוִים האט ער אַיְופּ אַיְהָר רַחֲמָנוֹת גַּהְתָּה. ער האט שׂוֹיָן קִיּוֹן פֿערגְּעָנָגָן ניט גַּהְתָּה פֿוֹן זִיּוֹן לְעָבָעָן. אַיז ער אַיז אַוְיסְנָגְּנָגָן מִיט גַּטְעָמָרְיִינְד אַמְּאָלָה לְעָבָעָן, פֿערְבְּרָעָנָגָן עַרְגְּנָעָיְדוֹאָוָו אַזְוָאָנָה, האט ער זיך פָּאָרוֹוִירָפּעָ גַּעַמְאָכָּט וואָס ער האט זי אַיְבְּרָגְּעָלָאָזָט אַלְיָוָן אַיז אַהֲיָם גַּעַקְוּמָן, אַבְּעָר דער וויבּעָלָה האט ער גאנד ניט גַּעַקְעָנָט גַּעַבָּעָן. ער האט

ניט געוואוסט פאר וואס זי איז קראנק, ער האט זיך קיון עצה נוי בעקענט געבען, פלעגט ער שרייען אויף איהר :
— וואס איז דיר ? פאר וואס געהסטו ניט צו א דקטאר ?
פאר וואס ביזטו קראנק ?

א פאר יאהר פאר איהר טויט האט ער שוין קיון וויב ניט געהאט ... דאס האט איהם גערבאכט, אzo ער זאל מעחד קלערען וועגען דעם איז אנהויבען צו קוקען אויף פרויען ... געפעלען איז איהם דוקא א וויבעל פון א אידישען רעסטאראן, וואו ער פלעגט עסען לאנטש. דאס וויבעל איז געווען א ברונעטקע, מיט שארפען שווארטע ברעמען, געפעלען ווינגען איהם די שווארטע הערעלעה, וואט זוינגען געוואקסען וויפאות אוף איהרע באקען. אמאָל האט ער זאל גזעהן הינטערן בופעת איז א וויס אפאטענדעל איז א שירץ, סלייד בערנדייג מיט די שליסעלעד איז די הענד איז האט עפעם בעפויילען די קלענרט, האט זי איהם דערמאָנט אzo א אידישע בעל-הבית'טע איז ער הים, האט ער אַנְגַּוֹבֵן מאבען חנְדַּלְעָד צו איהר, בעט טען זי מיט איהם אויסצונגעהן. אלע האבען זיך פערוואָונדרעט אויף מאוזען מעזניק, נור דאס וויבעל איז זעהר גוט געווען צו איהם. דער מאז איהרע האט יא גזעהן, ניט גזעהן — געמאָט ניט וויר סענדייג זיך. ער האט געלעט מיט איהר איז געהים, איז דאס וויר בעל האט געהאט יעדעם יאהר אויף זיזן חשבו א קינד ... ער האט ניט געוואוסט, אויב דאס זוינגען זוינען קינדרער אדרער איהר מאָס ... דער מאז איהרען פלעגט קומען ציהען בייז איהם געלר, שרעקען איהם מיט סקאנדאלען, האט אנקעל מאוזען געועבען. די געשעפטען האט ער פערטורייט סעט', איז סעם האט איהם פון אלע זאגען ארויסגען-cumן. אלעס שווו פאר איהם פערזאָרגט.

זיז ליעבען מיט איז אנדער פרוי האט זיזן אינגענע שוואָכע פרוי אין גאנצען וואינרט. איז איז א קורציגער צויט איז זי געשטארבען, אהנע איהם איבערצ'ולאָזען א קינד. איז אנקעל מאוזען האט איז גענטליך קיון יורש ניט געהאט. די קינדרער פון דעם רעסטארארז וויבעל זוינגען אַפְּצִיעָל געווען דעם רעסטארארטאָרִים, איז ער איז גאר ניט זיכער געווען צי זוינגען זיז זוינע אינגענע ... צעהן יאהר איז ער איז אלמן געווען. אלע האבען געזאנט, איז ער איז נאָר א יונגען מאן, איז שדכניים פלעגען איהם די שוואָלען אַבְּשַׁלְגָּגָן. ער האט ניט

געקלעהרט פון נאכאמאל חתונה האבען. ער האט עם ניט בעדרארפט. ער האט אנטגעהאלטען וויטער זייןגע געהימע בעציגוונגען מיט דעם רעטמאראטאר'ס וויבצעל, נור, אז ער איז נאהענט געקומען צו די פופצינער, האט ער געפיהלט א געוויסע איניגזאמקיט איזו א פאמיליע. די ענערגניע צו ביונעם האט אנטגעהויבען אביסעל זיך אויסלאשען. ער האט שויין קיין חשק ניט געהאט ניעז היזער צו בויען אדרער ניעז געשעפטען צו מאכען. ער האט אנטגעהויבען בעונגגען ציך מיט די אלטער געשעפטען אוו אנטגעהויבען צו בענקען נאך א היימישׂ ווארים טטוב; נאך קינדרער, וואס זאלען געהערען צו איהם, מיט וועלכע ער זאל אמאָל איז א יוסט-טובל געהוּן דאָונגען איז שוחל אַריין, אוֹן זיך וויזען פאר פרײַנד... ער האט געקלעהרט וועגען חתונה האבען, אוֹן געלאָזט זיך רעדען שירוכים.

די אלע בלות וואס מען האט איהם גערעדט, זיינען איהם ניט געפעלען געווארען. סז זיינען געווען וויבער אלמנות, וויבער גראשות, וויבער מיט זיהן, וויבער מיט טעכטער, וויבער מיט קלאָוקם, וויבער בער מיט אנדער ערקטארים. פון לאָנוֹגְיוֹלִינְקִיט האט ער אַראָבִּי געבראָכט זיַּן אלטען פָּאַטְּעֵר פון דעם קליינען שטעדטעל. אוֹים גען זוכט ביז צו אַלְעַצְּטָעֵן פון דער משפחה אוֹן אַראָבִּגְּרָאָכְּט קיַּוְּן אַמְּעָדִיקָּאָ. די משפחה זיינע האט ער אַבְּרָאָכְּטָעֵן זיך געהאט צו ווי טענות פאר וואס זוֹו טוֹינְגַּן נור אלע צו שניאָרִיר, נור צו דער מאשין אַדְּעָר צום פרעסען. קיַּוְּן אַיְּוֹן גַּבְּרִילְדְּטָעֵר מענש אַז ניט געווען צוּוּשָׁען זיַּן, אַדְּעָר אַיְּנָעָר וואס זאל זיַּן אַנוֹאָבָּהָעָנָגָן, וואס זאל האבען אלְּיַּזְּן זיַּן קָרְיָּעָר גַּעֲמָאָכְּט, ווּלְּכָעָר זאל זיַּן גַּלְּיָּז מיט איהם, אוֹן ער זאל קענען רעדען מיט איהם. ער האט פעראָכְּטָעֵט זיַּעְרָאָפְּוֹנָג, וואס ער האט זיַּעְרָאָפְּוֹנָג מיט איהם. ער האט פעראָכְּטָעֵט דָּאָס חַנְפָּעָנָן אוֹן בְּוַיְנָעָן זיך צו איהם. ער האט גַּעַלְּטָעֵט גַּעַלְּגַּעַן צוּוּשָׁען זיַּן אַפְּעָנָש, אַעֲבָרְטָעֵט גַּעַלְּגַּעַן, ווּלְּכָעָר זאל רעדען צו איהם ווי זיַּן גַּלְּיָּכָעָן. דָּוְרְכָּדָעָם, וואס מאשא אַז אַרוֹים פון ווינקל אַז אַז אַרוֹפְּגָעָשְׂפָּרְגָּעָן אוֹיפָּאָהָם אוֹן גַּעַרְפָּעָן איהם: בִּיעָסֶט... דָּאג... האט זי אַוְּפָּאָהָם גַּעַמְּכָט אַשְׁטָּאָרְקָעָן אַיְּנָדָרָק, צום ערשטען מאל הערט ער ווי מען זוּדְלָט איהם. אוֹן וועָר? אַמִּידָעָל, אַקִּינָר, וואס אַיהֲרָגָול אַז אַז גַּעַנְגָּעָן אַבְּהָעָנָגָן פון איהם. זי וויל פון איהם גַּאֲרָנִית — "שי העיטם מי", האט ער איז זיך גע-

לאכט. דערפֿאָר ווֹאָס אַיךְ האָט בעַלְיוֹידִיגְט אַיהֲרַ פָּאַטְעַר, אָוּן ער האָט
מקנָא גַּעֲוָעָן אַהֲרָן מַעֲלְנִיק — דָּאָס קִינְד ווֹאָס גַּעֲהָמָט זִיד אָוּן פָּאָר
איַהֲמָ...
אלָעָס ווֹאָלָט ער אוּוּקְגַּעַנְגַּבְעָן אַהֲרָן מַעֲלְנִיקְזֶן פָּאַרְזֶן קִינְד ווֹאָס

גַּעֲהָמָט זִיד אָוּן פָּאָר איַהֲמָ...
אוֹן אַנְקָעֵל מַאֲזָעֵס האָט זִיד נַאֲדָר גַּעֲהָלָטָן פָּאָר אַ יַּוְנְגָעָן מאָן,
איַנְעָרְלִיךְ, אַיְן זִיד, האָט ער נַאֲדָר נִימְטָגְעָלְטָט דִּי אַלְטְּקִיְיט,
וועַלְכָעַ דִּי פָּעַטְקִיְיט פָּוּן זַיְינְן פְּנִים אָוּן דָּעַר שׁוּעוּרָעַר קָרְפָּעָר זַיְינְעָר
הַאֲבָעָן אַזְוֵי שַׁעַנְדְּלִיךְ פָּעַרְאָטְהָעָן. ער האָט זִיד נִימְטָגְעָלְטָט גַּעֲשְׁבִּיעָר
גַּעַלְתָּן, אוֹן אַיְבָּרְגִּינְעָס זַיְינְעָן דִּי עַנְדְּרָוָנְגָעָן אַוְיָזָן. גַּעֲיכְטָט אָוּן
קָרְפָּעָר פָּאַרְגָּעְקָוּמָעָן אַזְוֵי לְאַנְגָּנוֹאָם, אוּ ער האָט עַס נַאֲדָר נִימְטָגְעָלְטָט
מַעְרְקָטָט, אוּ ער האָט זִיד אַיְהָם גַּעֲדָאָכְטָט, אוּ זַיְינְן פְּנִים האָט זִיד אַיְיךְ
נִימְטָגְעָלְטָט. אַיְנְעָרְלִיךְ אַיְן זִיד הַאָט ער אַכְבָּעָר גַּעֲפִילְטָט נַאֲדָר
די קָרְאָפְּט נַאֲדָר אַוְיָפְּסָט נִיְּיָ אַנְצְּוֹפָאָנְגָעָן. יַעֲדרָר נִיְּיָר גַּעֲדָאָנָקְטָט
עַרְוּוּקָט אַיְן אַיְהָם נִיְּיָ קָוָאָלְעָן פָּוּן עַנְגָּרְגִּיעָן, אוּ ער גַּעֲדָאָנָקְטָט, ווֹאָס
אַיְן אַיְהָם אַיְצָט אַזְוֵי פָּלְזְלָוָגָן אָוּן מִיטָּמָאָל אַיְינְגָעְפָּאָלָעָן, האָט
אַיְהָם גַּעֲגָבָעָן אַ צִּינְדָּר אָוּן אוּרְוּוּקָט אַיְן אַיְהָם אַ שְׁמַרְאָמָּה לְעַבָּעָן.
...מַעַן דָּאָרָף זִי עַרְצִיְּהָעָן, עַרְצִיְּהָעָן פָּאָר זִיךְ... זַיְאל זַיְינְן
מִיְּן קִינְד אָוּן זִיד אַנְגָּנְעָמָעָן פָּאָר מִיר אַיְיךְ... אָוּן אַ נִיְּיָר שְׁמַרְאָמָּה
עַנְגָּרְגִּיעָן הַאָט זִיד אַיְינְגָעְנָאָסָעָן אַיְן זַיְינְעָן אַדְרָעָעָן...
אוּן מִיט דָּעַם אַיְמָפְּטָט ווֹאָס ער אַיְן גַּעֲוָהָנָט גַּעֲוָוָעָן אַוְיָסְצָוָר
פִּיהָרָעָן פָּלְעָנְעָר ווֹעָן עַס אַיְן אַיְהָם עַפְּסָט אַיְינְגָעְפָּאָלָעָן, אַיְן ער גַּעַנְגָּעָן
אַוְיָסְפִּיהָרָעָן דָּעַם פָּלָאָן...
—

.8

ער נִיְּיָר פְּרָעָה.

קוֹזְמִין האָט טְרִוי גַּעֲדִיעָנָט „פְּרָעָה“. קוֹזְמִין אַיְן גַּעֲזָעָטָעָן
בַּיְּ דָעַר אַרְבִּיט אָוּן האָט גַּעֲנִיְּהָתָרְעָק, הוֹזְעָן, ווּסְטוּעָן פָּאָר מַעַן
שָׁעָן, ווֹאָס זִי הַאֲבָעָן נִישְׁטָט גַּעֲוָאָסָט ווֹאָס זַיְינְר גַּעֲבִיְּן גַּעֲפִינְט זִיךְ.
גַּאנְזַי קוֹזְמִין אַיְן גַּעֲוָסָעָן בַּיְּם אַנְקָעֵל מַאֲזָעֵס אַיְן דָעַר הוֹיָד אַיְן שָׁאָפְּ.

ר' יואל חיים, דער דאוזאר פון דער שוחל און איטשע דער שומטער-יונג, און יונדרעל, דער וויבערשר שנוידער דער גרויסער פראנט און עלענאנט פון קומין, וואס האט אמאָל בעצוייבערט די העצער פון די קומינער וויבער, און חיים'שׁע דער פעלדשער, וואס האט די וויבער געשטעלט באַנקעט — וואס עס האט זיך נאר געטראָפּען מיט אַידענע אַין שטעדטעל, האט ער איהר געהיסען דאס העמד אַראָבּ־לאָזען און געשטעלט איהר באַנקעט... ביז אמאָל זוינען באָנְכֶּר קעט בערדעכטיג געוווארען... און חיים'שׁע האט געלראָגּען גות אַיסְּסֶר געפֿאָטשֶׁט פון אַ פָּאָר שעהנע בעלייבתים. צוויי ציווֹן פָּעהלען איהם פון דאמאלסְרִיגָּע בעטש — הײַינט שטעלט ער שוין ניט קיון באַנקעט, נור זיצט בײַם אַנקעל מאָזעט אויפִּין "בוּידִים" און נײַהַט הייזען. אלע נײַהַט זייַ הייזען. אַנקעל מאָזעט האט אַיסְּגָּעָלִיכְט גאנֵץ קומין. נײַשְׁטָא מעָהָר קיון שעהנע בעלייבתים, דאַזְּאָרְצָעָס מיט אַרְמָע בעליימְלָאָכּוֹת, ניטאָ קיון תלמידִיחָכְמִים מיט גראָבע יונגען. ניטאָ קיון שומטערם, קיון סְמָאָרְשָׁעָם, אַידען וואָס שטעלען וויבער באָנְכֶּר קעט... און אַידען וואָס קִצְּלָעָן וויבער הונטער די אַדְרָעָם, ווען זייַ ברענְגָּעָן זייַ אַנְצּוּמָעְסָטָעָן די קלִיּוֹדָעָר, — אלע דיענען צו אַיְוָן אַבָּאַט, אלע טהווען אַיְוָן זיך — נײַהַט הייזען... .

נור קומין וויל נאר ניט שטארבען. בײַם אַנקעל מאָזעט אויפִּין "בוּידִים" (גערעט) בײַ דער נָאָרָעָלָעָה בעט ווידער דאס אלטע קומין אויפִּ מיט אלע אַיהָרָע מערקְוִוְרְדִּיגְקִיטָעָן. יעדער אלטער שטְוִין, יעדעם אלטע הייז און זוינען וווערט מיט לִיעְבָּע און בענְקָשָׁאָפְּט דערמאָנט פון די גַּעֲטִירִיעַ קוֹנְדָּעָר פון אלטען קומין, וועלכְּעָז ויצען מיט די הייזען אַיְוָן זוּערָע הענד און בענְקָעָן נאר איהר, און וואָ נײַשְׁט וואָו פָּאלָט אַ טְּרָעהָ, לאָזֶט זיך הערען אַ קְרָעָצָה פון אַן אלטען אַיְוָן... ווֹהָנָעָר פון קומין וואָס האט זיך דערמאָנט אַיְוָן איהר שענְהָנָהִיט... — אַנוֹ, לְיֻבָּעָ, וואָס שְׂוֹוִינְגְּסָטוּ הַיְּנָט? לְאַמְּרָה הערען דעם אלטען חזְוִים קְדוּשָׁה'ע.

און לְיֻבָּעָ, וועלכְּעָר האט לִיעְבָּג העאט דאס "ברעטעל" פון עמוד זיין גאנְצָעָם לעבען, און קיינְמָאָל אַין דער היָם קיון געלעגען הײַיט ניט געהאט צוּקְרִינְגָּעָן זיך דערצָו אַנוֹ אַרְוִוְצָאָוְוִוְוִוְן זוינען חזְנִישׁע פָּעהִינְקִיטָעָן — ווֹיְזָט עַם יַעַצְתָּ אַרְוִוִּים פָּאָר קומין, בֵּין דער נָאָרָעָל אַן בֵּין די הייזען.

דעם אלטערן חז'ס ננון טראגט איבער קומפני איז דער אלטער
שוחל ארין, און עס דערמאנט זיך זיין דער שענער שבועות' דונגר
שבת וווען יעדער בעלהביה איז געזען איז זיין שענער „שטאדט“
מייטן טלית און גאלדענע ערעה בעפוץ, און געקוואלען זיך מיטן
חז'ס נונגנום, און היינט זיצט קומפני מיט הויזען איז די הענד...

באלד אבער פערשוינט דיז אלטער שוחל, און דער שעהן-פריה-
מארגענדיגער שבת און דאס בענשאפט און דיז ליעבען נאך קומפני,
עס בליבען איבער בלוייז הויזען און גאנדע.

עס בעוויזט זיך איז דער מהיר פון דעם שאפ און גיט אַגעשרויאָ:

— נא, זעהט קומפני זינגט! אוזי איז גוט. איהר ווועט זיך דא
אַ שווארץ יאהר אויסרכטען פון מיר. איך רוף באַלד אַרויף דעם
אנקעל צאום צו איה.

און איין קומינער בעלהביה שרunkt דעם צויזטען:

— שוויג, שוויג, דער, „גוברנאמטאר“ איז דא.
עספֿען רופט קומפני „גוברנאמטאר“ און דעם אנקעל „דער
קייסער“.

און פארן גוברנאמטאר האט מען נאך מעהר מורה זוי פארן
קייסער.

קומינער בעלהבטים וווערטן פערשטומט, דערשאלאען פאר דעם
קלינעם שניי סעם, וואס איז דער הים איז ער געווין אַ צבאיינגען,
און דא איז ער דער „גוברנאמטאר“ פון קומפני...

אבער קומפני האט אַ גרייסען מלויו יושר. דאס איז דער אלטער
מעלנייך, אנקעל מאועס פאַטער, וועלכען ער איז האט אַראָנגער
בראכט קיון אמריקא. דער אלטער דרעטה זיך אום מיט דעם גאל-
דענען שטעקען, וואס דער זוהן האט איהם געשאנקען אַ מהנה, און
דאַס שטייפֿע קאָפּעלושען, צו וועלכען ער איז ניט געוואהַנטן, פֿינִינְט
איהם. פערווקט ער עס אַ זויט. ער לאָנְגּוּוֹיְלִינְט זיך דא אַז אַמְּעֵיד
רייאָ און בענטקט נאך דעם קאַשׁע מילעכעל, און פאר לאָנְגּוּוֹיְלִינְקִיט
האט ער אַנְגּוּהוּבּעַן צו טריינקען. אַ שאָפּעל האט ער
לייעב געהאט פון דער הים, נור דא אַז אַמְּעֵיד, וואו ער
האט זיך געקענט פערגּוּנְעַן און גוטע ברידער האבען זיך שטענדיינ

געפונגען, וואס האבען דעם אלטטען געוואלט „טרויטען“, אויז דער אלטער שטענרגיג שיכור געווען. קיון בעקאנטער האט ער ניט געהאטן. זיין אלע לאנדסלייט האבען גערabiיט בייז זיין זוחן אוין שאפ — האט ער ליעיב געהאט ארויפצוקומען אוין שאפ אויז צו פערברענגןען מיט זיין, אויז מיט זיין שמוועטען ווועגןן קוזמוני. אפטמאל האט זיך דעם אלטטען אויך פערגולדסטען צו נויההען הויזען, געוועהן, או אלע זיין ער חביבים פון קינדרער יאהרעהן. אלע שענהנע בעליךטים, פאר וועלכע ער האט אויז דער הימים דראד'ארץ געהאט, נויההען ביים זוחן הויזען. פאר וואס זאל ער ניט נויההען? — פלאנט ער זיך ארויפקומען אוין שאפ אויז מיטהעלפונג נויההען. דעם אנקעל מאוזעם אויז אבער ניט אנכ געשטאנגען, או זיין באטער זאל זיצען אוין שאפ. אויז דער באטער אויז ארויפגעקומען אויז דער געווירקשטעל האט ער קוזמין געשטערט צו ארבויטען, ער האט פערזיהרט שמוועטען מיט די לאנדסלייט פון דער הימים, פון אלטער שררים, פון דראפס-געשטפטען, פון רב אויז חזן — אויז אפטמאל האט זיך קוזמין אויז אריינגעלאזט אויז די שמוועטען פון דער הימים, או זיין האבען זיך צוקריםט איבער א חז אדרער א שוחט — אויז פערגעטען זיך, או זיין שוויז זיין ניט קיון בעליךטים פון קוזמין... נור דאס רעדען אלויין האט זיין פערגענינגען פערשאפט, אויז דעם אלטטען האט עס אהיז געציגגען צו דעם זוחה'ס שאפ. אנקעל מאוזעם האט אנטגעזאגט סעמען, או ער זאל דעם באטער ניט אroiפ-לאזען אוין שאפ אריין, נור, אויז דער אלטער מעלאז האט זיך זיך אנכ געשבורט האט ער קיינעם ניט געהארכת, פאר קיינעם קיון מורה געהאט. סעמען געשלאגען מיטין גאלערענען קאף פון שטעהן אויז אריינגעלאפונג אוין שאפ.

— איז טויבענדאפער אויז דאס. איז אימה-שמעוניק, איז קצב-יונג, ער ווועט מיד ניט אריינלאזען. מײַז זוחה'ס פראצע אויז דאס, אויז ער ווועט מיד ניט אריינלאזען — האט ער אווועקגעיאנט סעמען מיטין שטעהן אויז אויז אריין אוין שאפ, מיטין קאפעלוישעל פער-דרעהט אויז זייט, אויז געפאכעט זיך מיטין רוייטען טיבעל. ארים פון דאנגען, ימה-שמעוניק, איזום, איזום — האט ער אורייסגעטראיבען סעמען פון שאפ.

קוזמין האט זיך געפרעהט אויף דעם „גוברנאמטארס“ מפלחה. הויך צו פרעההן זיך, הויך צו לאכען האבען זיך מורה געהאט. דער

גובערנאטאר קען זיך אבריעכענען, האבען זיך געתשטופט אײַינער דעם
אנדרען און געוואונקען מיט די אויגען.
— ווי האט מען איהם גערופען אין דער הימ? אַבלאָף, העי
דו אַבלאָף אײַינער, האט דער אלטער נאָכְנְשִׁירְעָן סְעֵם'עַן פּוֹ דִּי
טרעפּען אַראָפּ. די מאָמע דִּיְנְעַן האט דָּאָר נְעַנְבָּעַט גְּרוֹזְפּעַן בַּי
מִיר אַיז גְּנוּוּעַלְבָּעַט. אַרְדַּה דָּאָר זַי אַמְּאָלָל אַלְיוֹן גַּעֲכָאָפּט בַּי
דער האָנָּה, אָנוֹ דָּא אַיז אַמְּעַרְיקָא בַּיּוֹתְנוּ גַּעֲוָאָרָעַן אַז גַּאנְצָעַרְ פֿרָעה —
הָעַ, אָנוֹ אַוְיסְגַּעַרְיסְעַן זַוְּסְטַוְוּ וּוּעָרַעְן מִיטְ מִיןְ זָהָן, מִיטְ אַמְּעַרְיקָא
אַיז אַיְינָעַם.

קְוּמִין האט זיך גַּעֲפְּרָעַנְעַלְט אַיז נְחָת, האט גַּעֲזָוִינָעַן די אַקְסְלָעַן
אוֹ גַּעַשְׁטוֹפּט אַיְינָעַרְ דֻּעַם צְוּוִיתָעַן :

— דַּו זַעַחַטְטַ דִּי מְפֵלָה?

— אַוְיָךְ אַלְעַ אַידְעַן-פִּינְדְּ גַּעַזְגַּטְט גַּעֲוָאָרָעַן.

— די מאָמע זַיְינָע האט דָּאָר פְּלוּישְׂ גְּנַבְּעַט אַיז די יַאֲטְקָעַט.
וּוי האט מען זַי דָּאָס גַּעַרְופּעַן? נְעַכָּא האט מען זַי גַּעַרְופּעַן...
אוֹ מְהָאָט זיך אַנְגַּהַוְהָבָעַן צַוְּ דָּרְמָאָנָעַן אַיז אַלְטָעַן קְוּמִין
אוֹ אַוְיסְגַּנְגַּרְאָבָעַן מְעַשְׁוֹתְנוּ פּוֹ פֿרְצִיכְיְתָעַן.

נוֹר באָלֶר אַיז אַלְעַם פְּרַעַשְׁטוּמַט גַּעֲוָאָרָעַן. קְוּמִין אַיז פְּעַרְ
צִיטְעַרְט גַּעֲוָאָרָעַן, פְּרַעַשְׁטִינְעַרְט, פְּרַעְגְּלִיְוּעַרְט. קְוּמִין אַיז גַּעֲוָאָרְ
רָעַן אַיז מַאֲשִׁין וּוְאָס האט גַּעַהְלָטָעַן אַז נַאֲדָעַל אַיז דָּעַר האָנָּה אַיז האָט
גַּעַנְיִיחְתְּ. אַיז די גַּעַוְועַךְשְׁטָעַל האט זיך בְּעוֹזְישַׁ אַנְקָעַל מַאֲזָעַט
אַלְיוֹן, מִיטְ די גַּרְוִיסְעַ שְׁעַר אַיז האָנָּה אַהֲןָ רָאָק, נְוֹר די קִיְּטַ פּוֹ זַיְיָ
גַּעַר האָט פְּרַעַנְומָעַן די גַּאנְצָעַ בְּרִיטַ פּוֹ זַיְיָ דִּיקְעַן בּוֹיךְ אַיז האָט
צְוּגְעַגְבָּעַן זַיְיָ פִּינְגָּר אַז וּוּיכְטִינְקִיטְט. עַר האָט נַאֲר גַּשְׁוִיגְגָּעַן, נַאֲר
אוֹפְּגַּעַפְּעַנְטְּ די אַיְינָעַן אַיז זיך אַרְמוֹנָעַקְטְּ. קְוּמִין האָט גַּעַזְוִיגְגָּעַן
די קַעְפְּ צַוְּ די הוֹיְיעַן אַיז גַּעַנְיִיחְתְּ. אַנְקָעַל מַאֲזָעַט אַיז צְוּגְעַגְבָּעַן
צָוְם פְּאַטְעַר אַיז האָט אַיְהָם אַנְגַּעַנוּמָעַן בַּיּוֹם אַרְוִים :

— טָאַטָּע, קוֹם אַרְאָפּ.

— אַיר ווֹיל נִיט. וּוְאָס וּוְעַטְוּ מִיר טְהָאָן, וּוְאָס? אַיר האָט
נִיט קְיַיְן מוֹרָא פָּאָר דִּיר, — האָט דָּעַר אלטער מַעְלָנִיק גַּעַשְׁרִיעַן אַיז
גַּעַלְאָפּט מִיטְזִין שְׁטָעַקְעַן מִיטְ קְוָרָאָשְׂ וּוְאָס עַר האָט שְׁטָעַנְדִּיגְגָּעַן
לְרָאָגָעַן נַאֲד אַשְׁנַעַפְּסָעַל מַאֲכָעַן.

— טאטע, דו שטערסט זוי צו ארכיביטען. זוי בעדרארפער זיין אליאן, קומ אראפ מיט מיר, — האט דער זהה ווילד אונגענומען דעם פאטערס האנד.

— איד וועל נישט געהן. איד האב נישט קיון מורה פאר דיר. וואם ביזטו פאר א ניעיר פרעה, פאר א קיימער? איד האב פארן סאמע נאטשאלנס נישט קיון מורה. איד האב פאר קיינעם נישט קיון מורה. איד בעדראף דיר נישט. וואם האסטו געוואלט האבען פון מיר? וואם האסטו מיך אראבענבראכט? שיק מיר צורייך, איד וויל צורייך פאחרען אהיהן.

— דו וועסט צורייך פאהרען. וועסט צורייך פאהרען. קומ אראב, טאטע, שטער זוי ניט.

— איד וועל ניט געהן — האט דער אלטער גשרין — איד בעדראף דיר צו אלדע שווארצע ואחר — האט זיך דער אלטער צו קאכט — זיך מיט דיין גאנץ אמעריך. צו דיר אויף קבורה-געולד וועל איד ניט אנקומען. אט א דא האב איד אונגשפערט פון מיין איינגענע פראצען.

עד נעהמת ארויס א זעקל וואס הענט איהם אויף דער נאר קעטער ברוסט.

— ארא האב איד איד קבורה-געולד, פון מיין איינגענע פראצען, פון דיר וויל איד נישט. שיק מיר צורייך. וואם האסטו מיד דא, זוי פרעה דרי אידען איזו מצרים? שיק אונז צורייך, לאו אונז ארויס פון מצרים. איד וויל דא ניט זיין.

ענקעל מאזעם האט געטראכט וואם צו מהאן. דעם פאטער האט ער זעהר געאכטער. דאס איזו געווען בי איהם איז עהעריעיזא. אבער בערשעהט וווערטן פאר זיינע לאנדסלייט, פאר וועלכע ער איזו שטער-דיג ארויסגעלאומען מיט זיין גאנצער הערשאכט (דאס איזו געווען זיין קראפט), האט ער נישט געענט. ער האט זיך אבער באַלד גע-פונען איזו גענדערט דעם טאן :

— איזו דו ווילסט נישט געהן, דאראפע מעו נישט. אלל-דייט, בלוייב דא מיט דריינע לאנדסלייט, רעדט וועגען קומוי, וועגען אלטען שרחה, דעם מלך אביוון וואס האט פערמאגט זיעבעצעהן מיט א האלבען דאַאָר אמעריךאנער געלד. בלוייב דא, בלוייב דא, איז לוייך איט, איז דו זאַלסט זיך ענדזשויין — איזו איזו אוועק פון פאטער.

דרער אלטער האט נאכגעשריען :

— וואס פאר א פרעה ביוזטו געוווארען? ווער ביוזטו יוער?
דען אלטען מעיליק'ס א זוהן. האט א פאטער א שיכור. זיאם איז
מייט דיר דער יהומ? — האט דער פאטער געזידעלט דעם זוהן.

קוזמין האט נישט געוואנט צו הערען. אנקעל מאזעם איז ארום
גענאנגען ארום די נייה-מאשינען און בעטראקט די ארכיט. ער איז
זעהר ערנטס געווונן און פערטאלקט. זיין ערנטסקייט האט א שרעק
אנגעוואָרפֿען אויף די לאנדסלייט און עס האט זיך זיין אפֿילו ניט
פארגלאסט צו פרעהן זיך פון דעם אלטען'ס זירלעריען. או ער
אייז אַנְגַּעֲקוּמָעָן צו אהדוֹן מעיליק'ס טיש, איז ער געליבען שטעהן.
ארײַנְגַּעַשְׁטָעַט דִּי הַנְּדָר אַיְזֶן דִּי קַעַשְׁעַנְעַם אַוְן אַמִּינְגָּת אַיְהָם בֵּין
טראקט :

— דו וועסטע איבערלְאוּן סעט'ען דעם אדרעם. איך וועל צו
דער זונטאג אַרוּסְקָומָעָן — האט דער אנקעל געוואנט ווי פאר זיך
אוון איז אַוּעַקְנַעַגְנַעַגָּעָן מיט אַשְׁמִיכָעָל אַיז זיך אוון איז צונענָגָעָן
צום פאטער.

— נוּ, טאטער, יעצעט וועסטע שוֹן געהן מיט מיר? קוֹט דָּאוֹזָן
סטערז מיט מיר, טאטער.

— איך וועל ניט געהן — האט דער אלטער נאכאמאָל אַנְגָּעָן
הויבען צו שרייען, — וואס פאר אַ פרעה ביוזטו געוווארען איז אַמעָד
רייאָ. איך האָב נישט קיון מורה פאר דיר. נאָ, זעה דעם פרעה מלך
מצרים... ווער ביוזטו, ווער?

— אַלְלְ-דָּרוּיט, ווען דו ווילסט שטעהה, שטעה, שטעה... — זאנגט
ער צו זיך — הָעִ, סעט, נעהם דעם אַודְרָעָט פון דעם, ווי רופט מען
אייהם, גַּאֲרַגְּעָל, איך וועל אַרוּסְגָּעָה זונטאג געהן מאשאָן. אי לְיַיְקָה
דָּהִי קִיד — זאנגט ער פאר זיך אַרְאַבְגָּעָה הענִיגָּה די טְרֻעָפָעָן.

.9.

אַהֲרֹן מָעָלֵנִיק אַיּוֹ גַּבְּלִיבָּנוֹ זִיצְעָנוֹ אֶצְוּמָעַלְטָעָר אָוֹ דָעַר
שְׁרָאַלְעָנָעָר. דָעַר אַנְקָעָל וּוּטָם אַרְוִיסְקוּמוּן צֹ אַיִּהָם זָוְנָמָן זָהָוָה
מַאַשָּׁאָן. דָעַר אַנְקָעָל צֹ אַיִּהָם אַיּוֹ שְׁטוּב אַרְיוֹן. דָעַר אַנְקָעָל אַלְיוֹן
— צֹ אַיִּהָם אַיּוֹ שְׁטוּב זָהָוָה מַאַשָּׁאָן?

אַהֲרֹן מָעָלֵנִיק אַזְוָן זַיְן וּוּיְבָּר אַאוֹזָה אַבָּעָן אַוִּיסְגָּעַפּוּצָט דָעַט
„פָּאַרְלָאָר“ צָוָם פָּעַטְרָסָט עַמְּפָּפָּאָנָג. מַעַן הָאָת אַרְוִיסְגָּעַלְעָפְטָט דָאָס
גַּרְוִיסְטָע בְּעַט פָּוּ פְּרָאַנְטָט צִימָעָר. אַיּוֹ וּוּלְכָעָנוֹ „אַלְעָל“ זַיְנָעָנוֹ גַּשְׁלָאָלָּ
פָּעַן אַזְוּלְיָינְגָטָט עַס אַיּוֹ אַזְוּנִיקָעָל. דָעַט טִישׁ פָּוּ קִיטְשָׁעָן „אַיְבָּרָעָר
גַּעַמְוּפְטָט“ אַיּוֹ „פָּאַרְלָאָר“ אַרְיוֹן, אַוִּיסְגָּעַפּוּצָט מִיטָּדָעָט פָּסָח טִישָׁרָ
טָוָר. דִּי פָּאַטְאָנְרָאָפָעָט פָּוּ אַהֲרֹן מִיטָּדָעָט רָאוּן אַלְסָחָתְזָבָלָה אַוְנְטָעָר
דָעַר חֹפֶחָ — פָּוּ אַיּוֹ זַיְיטָם, דִּי מְחוֹתָנִים — טָاطָעָמָאָמָעָט פָּוּ בִּיְדָעָ
זַיְוִיטָעָן; צַוְּיָי פְּרוּמָעָט אִידְעָן מִיטָּדָעָט בָּרָדָה, אַזְוּי גַּוְטָעָט אִידְרָעָשָׁ
וּוּיְבָעָר מִיטָּשִׁיטְלָעָן — שְׁהָעָנָן קוּזְמָיְנָעָר בְּלִילְבָּתִים, וּוּלְכָעָה אָאָדָּ
בָּעָן שְׂוִין נְעָפָוּנָעָן וּוּיְירָרָה אַוִּיפָּרָה דָעַט קוּזְמָיְנָעָר גַּוְטָעָן אַרְטָמָ — אַוִּיפָּרָ
גַּהְאָנְגָּעָן אַוִּיפָּרָה דָעַר צַוְּיָוִיטָעָר וּוּאָנָדָה. דִּי דְּרָשָׁה מְתָנוֹת וּוּאָסָם הַאָבָעָדָ
זִיד נָאָךְ אַוִּיפָּגָהָאָלָטָעָן אַיּוֹ דָעַר פָּאַמְּילִיעָ: דָאָס בְּשִׁמְיָם־בָּאַקְסָעָן.
צַוְּיָי קְלִיְּנָעָז יְלִבְּרָעָנָעָבָעָרָלָאָד אָוֹן אַלְיָהָוָה הַנְּבָיָּאָס גַּלְעָזָרָנָעָם כּוֹסָ
אַוִּיסְגָּעַוּוֹאָשָׁעָן, אַוִּיסְגָּעַפּוּצָט, אַזְוּ זָאָלָעָן פִּינְקָלָעָן אָוֹן אַוְעָקָנָעָד
שְׁטָעָלָט אַוִּיפָּרָן שְׁפִּיגְעָלָעָן. דִּי קִינְדָּעָלָעָד אַבְּגָעָוֹאָשָׁעָן, אַוִּיסְגָּעַצְוֹאָדָ
גַּעַן דִּי קִעְפְּלָעָר וּוּיְאַוִּיפָּרָה פָּסָח צָוָם סָדָר. יוֹסְטָבוֹדָגָן אַנְצָוֹתָהָן פָּאָרָ
אַלְעָאָזְוּ אַכְּבָעָר נִישְׁתָּנְעָוָעָן. הָאָט אַיִּינָס גַּהְאָמָת אַפָּאָר גַּנְאַנְצָעָשָׁה.
הָאָט עַמְּקָיְמָן קְלִיְּדָעָר נִישְׁתָּנְעָהָמָת. הָאָט דָאָס אַנְדָּעָר אַקְלִידָעָל
גַּהְאָמָת, הָאָט עַמְּקָיְמָן אַבָּעָר קְיָיְמָן גַּנְאַנְצָעָשָׁה. אַיּוֹ גַּבְּלִיבָּנוֹ
אוֹ מַעַן זָאָל צַוְּיָי „פָּעָרְלִיְּקָעָנָעָן“. פָּעָרְלִיְּקָעָנָעָן נִישְׁתָּנְעָה — נָוָר בְּעַ
הַאָלָטָעָן, פָּעָרְשָׁטָעָקָעָן, אַוְעָקָשָׁקָעָן פָּוּ שְׁטוּב אַרְוֹסָרָוּרָד דָעַר צִיְּתָ
וּוּעָן דָעַר אַנְקָעָל וּוּטָם אַיּוֹ שְׁטוּב זַיְן, אָוֹן מִיטָּדָעָט דִּי גַּוְטָעָט רַעַשְׁטָלָאָד פָּוּ
זַיְיָעָר אַנְגָּעָטָבָס זָאָל מַעַן זִיד בְּעַנְצָעָן פָּאָר דִּי אַנְדָּרָעָר קִינְדָּרָעָר. דָעַר
גּוֹרֵל אַיּוֹ אַוִּיסְגָּעַפּאָלָעָן אַוִּיפָּרָה צִילְיָעָן. צִילְיָעָהָמָט נֻרָּאָר גַּעֲמוֹת דִּי

שטווב פערלאזען און איהרע ניע שיר האבען בעשיכט איהר איןגעראע שווועסטערעל גאלדעלאן. און ציליע האט דוקא געוואלט זיין ווען דער אנקעל וועט קומען. און איהר פאנטאויע האט זיך שיין אבגע שפינגעטל דאס בילד, זי וועט פארץ אנקעל פארשפיעלאן א „מוואויע“. און דער אנקעל, וועלכער איזו ריד, און אלע מואז וויעס פון גאנץ ניו יארק און אלע אייזקרעם פארלארים מזען אודראי בעלאנגען צו איהם, און ווען ער וויל נור, קען ער אריינקומען איז דר מואוויעס אדרער זיך אועקזען איז איזיקרים פארלאר און עסנען פערשיידענע אייזקרים, וואס זיין הארי געלסז זיך נור, אלע „אונד דעם“ און אלע „שארט קייקס“ (אנדרש האט זיך ציליע ניט עקענט פארשטעלאן דעם אנקעל), און ער גיט איהר אדים אוז קאדר, וואס זיך קומט נור און וויזט די קאדר, איזו עפנען זיך אלע טהירען פון די מואוויעס, פון די איזיקרים פארלארים פאר איהר, און מען גיט איהר אלעס וואס זיך ווינשט נור. זיך האט זיך געמושט יעטס פון די גליקלע פאנטאויע אבזאנגען און בענוונגען זיך נור מיט א בליך דורך א שפארע און פארלאר ארויין, וואו דער אנקעל וועט זיצען (און מען וועט זיך נור לאען).

איך רازע האט זיך דערמאנט און איהרע יונגע יאהרען. זיך האט געוואלט דעם אנקעל געפעלען. זיך געווונן שטאלץ אויה איהר קינד מאשאי', וואס איהרע א קינד האט איזו פיעל חן געפונגען איז די אויגען פון אנקעל — און וואס דורך איהר וועלען אלע גליקליד וועדי. איהר קינדס חן איז געווונן איהר אינגענער. זיך האט איסגען זוכט פון קאסטען וואס נור זיך האט געקענט געפינגען, וואס האט זיך איהר געדאכט, איזעס וועט פערשטעלאן איהר איזיקיט און די אויה גען פון אנקעל. זיך געווונן א בעלהביחיט'טע פון דער הימ, א בעלהביחיט'ישע טאכטער, און אלס אועלכע האט זיך געוואלט ערשיינגען פארץ אנקעל. זיך האט בעפותט און בעשינט איהר הימ, איהר קלינדר און זיך אליאן. שבנים האבען פערשטעאנען די וויכטיגיות פון דעם בעוז, און האבען געהאלפען מיט אלעס וואס זיך האבען נור עקענט. זיך האבען רازען איזיקיט געבארגט פון זיירע הייזער זייר איגען איזיקיט. אינע האט געהאלפען א שטיקעל געשניטען גלאו א חתונדה-מתנה, און אועקגעשטעלט אויפֿן טיש, און אנדרען — צ סערויים, א דרייטע — א צוויי נייע שטוחלאן. ווארים אלע האבען

שווין געהרט פון דעם גרויסען גליק וואס האט געטראפען די מעלה ניקם נעקסטידאר, איז דער אנקעל האט זוי געהברט נאנצע פינס דאלאלר אַ וואָר צוֹלִיבָּ אַ קִינְדָּ אַ מִידְרָעָל, אַזְּ דָּרָ אַנְקָעֵל מְאוֹעָם קומט אליאין זוי בעזוכען, האבען אלע געוואָלט מיטהעלטען צו געוויינען דאס גרויסע גליק, דעם אַנְקָעֵל מְאוֹעָם גענארע. אהרו מעלניך האט אַנְקָעֵל זויַּן פֿרְוִי, זוֹיַּן קִינְדָּרָע, זויַּן הַיְמָם. ער האט זוֹיַּן אוֹיגַעַן ניט גענלייבט. קִינְמָאָל נָאָד אַיְן אַמְּעָרִיקָא האט ער ניט געעהן זויַּן פֿרְוִי אֶזְאָ שַׁעַנְעָן, אֶזְאָ אַוְיְסְגַּעֲפַצְתָּע, זוֹיַּן קִינְדָּרָע אַזְּעַלְכָּעָ רִינְעָן אַזְּן זויַּן הַיְמָם אֶזְאָ רִיכְבָּ אַזְּן אַנְגָּעָהָמָע. אַזְּן ער אַיְן דָּאַנְקָבָּר גַּעַר ווען דעם אַנְקָעֵל מְאוֹעָם פָּאָר דעם גליק. ער האט זוֹיַּן דעם אַנְקָעֵל אלעַס מָותָל גַּעַוָּן, כּוֹחֵל גַּעַוָּן די פֿערְשְׁקָלְאָפָּוּנְג אַזְּן פֿערְשְׁעָהָמָטָן. ער האט נָוֶר גַּעַוָּהָן דאס גַּטְמָס וואָס דער אַנְקָעֵל האט אַיְהָם געטהָאָן. ער האט אַיְהָם געהברט גאנצע דָּאַלְאָרָ מעָהָר אַ וְאָהָר, אַזְּן אוֹזְ דָּרָ אַנְקָעֵל אַינְטְּרָעָמִירָט זִיד מִיט זוֹיַּן אַ קִינְדָּ, זוֹיַּן אַ קִינְדָּ האט געפּוֹנָעָן בְּיַי אַיְהָם גענארע, אַזְּן דָּרָ אַנְקָעֵל קומט אליאין צוֹ אַיְהָם אַיְן שְׁטוּבָּ אַרְיוֹן. ער אַיְן גַּעַוָּהָן אַזְּ הַיְסָעָר אַנְהָעָגָעָר פָּוּ אַנְקָעֵל, ער האט נָוֶר גַּעַוָּהָן אַיְן אַיְהָם גַּטְמָס — אַזְּן ער אַיְן אַיְהָם ווּירְקְלִיךְ דָּאַנְקָבָּר גַּעַוָּן פָּאָר דעם גליק וואָס ער האט אַיְהָם גַּעַר שְׁאַנְקָעֵן.

די "משפחָה", דער ברודער בערוי מיט די שׂוֹעָנָרְזִין, זוֹיַּן אַוְיָד גַּעַקְוָמָעָן דעם אַנְקָעֵל עַמְּפָאָגָעָן. די שׂוֹעָנָרְזִין האט זִיד אַוְיָסְטָן געפּוֹצָט, זַוְיַּן זַיְהָ וְאַלְאָט אַיְן טַהָעָטָעָר גַּעַנְגָעָן, אַיְן אַיהָרָעָ קִינְדָעָרָס יוּסְטָובָּ. נָוֶר די מַאְדָעָרָעָן יְוָנָגָעָ קְלִיְדָעָרָהָבָעָן אַזְּיָיָ קָאָמִישָׁ אַוְיָסְטָן גַּעַקְוָמָט אַוְיָףָ אַיהָרָ. דָּרָ העַט מִיט די גְּרוֹיסָעָ פֿערְדָעָרָעָן אַזְּן דָּס טְרוֹיוּרִינָגָעָ מַאְמָדִינָגָעָ גַּזְוִיכָט! אַזְּן דָּרָ סָוֶט גַּעַשְׁנִיטָעָן קוֹרִיזָן, אַזְּן דָּי קָאָמָאָשָׁעָן מִיט די הוֹיכָעָ אַוְיְסְגַּעֲרִימָטָעָ אַבְסָאָצָעָן, וְוָסָ די אַיְדָעָנָעָן אַיְן גַּעַנְגָעָן אַיְן זַוְיַּן וְיַי אַוְיָףָ שְׁטָאָלְצָעָן. דָּס האט אַזְּיָיָ גַּעַשְׁקָט מִיט טַהָעָטָעָר, אַזְּסָ אַיְן גַּעַוָּן אַ רְחַמְנוֹתָ צַוְקָעָן אַוְיָףָ דָּרָ אַיְרָ דָעָנָעָן. אלע האבען געהרט פָּוּ דעם גְּרוֹיסָעָן גליק, אַזְּן אלע האבען זִיד גַּעַוָּאָלָט וְוְאַרְיְמָעָן אַיְן דָּרָ זַוְיָן... מַעַן האט יִעְצָט שְׁוִין נָשָׁן חַנְפָעָט אַיְ אַהֲרָן אַזְּן זַוְיַיְהָ רְאֹזְעָן. נָוֶר רְאֹזְעָן אַזְּן אַפְּלִיזָן זוֹיַּן אַנְקָעֵל נָאָד נִיט צְוֹפְרִיעָרָעָן גַּעַוָּן פָּוּ דָעָ בעֹזָר וְוָסָ די "משפחָה" האט זַוְיַי יִעְצָט אַבְגָעָשָׁטָטָן. עַכְבָּרָה אַזְּן זִיד זַוְיַי גַּעַדְאָכָטָן. איַיְן דָּרָ אַנְקָעֵל

געהערט שווין צו זיין. עם איזן זיינער אנקעל — איזן יעצט קומט די „משפחה“ אביסעל לעקען פון דעם צוקער, וואס געהערט זיין.
 דער אנקעל האט געלאָזט לאנג אויפֿ זיך ווֹארטּען. איזן ווי
 ער וואָלט זיין ניט געווען פערגונען דאס גליק — האט ער עס געלאָזט
 זיינער ווֹערען... די קינדרער האבען דערויל די קלִיידְלַעַד שמוֹזֶיגּ געּ
 מאָכְטּ, איזן די שכּוֹטְעֵס זיינען מײַד געווען די אוֹיגּעַן זיך אוֹיסְקּוֹר
 קענדִיגּ אוֹיפֿן אַנְקָעַל... אַיְינְעַר האט געפְּרַעַגְּטּ דעם אַנְדְּרַעַן : וואּו
 איז ער ? איזן די אוֹיגּעַן פון דער משְׁפָחָה האט זיך שׂוֹן בעוּזְעַן
 דאס פִּיעַרְעָלְפּוֹן נְקָמָה. איזן די שׂוּגְעַנְדְּרָן דּוֹאַשְׁעַר האט שׂוֹן הַוִּיד
 געלאָכְטּ, איזן גערוּימַט זיך מִיטְּן מאּן אַוְוֹעַר :
 — איז מעָהָר האט ער ניט בעסְטָרָס צו טְהָאָן, ווי גּוֹר אַהֲרָר צו
 קומְעָן.

איזן ווי אוֹיפֿ צוֹזְעַצְעַנִּישׁ די שׂוֹנָאִים, איז ער אַנְקָעַל דּוֹקָאָ יָא
 געּקְוּמָן. אַרְיוֹנְגְּנְעַפְּאַלְעָן אַיְזָן קִיטְשָׁעַן מִיטְּסָעַם עַזְּ פְּלִיטְזָלָגּ. אַכְּבִּי
 געּשְׁטָעַלְטּ זיך אַיְזָן קִיטְשָׁעַן אַיְזָן נְעֻוֹאַלְטּ וּוּוּתְשִׁיר גַּהְזָן, ווי ער
 וואָלט זיין ניט גְּנוּוֹאַלְטּ פֻּרְגְּוַיְנָעַן דאס פֻּרְגְּוַיְנָעַן. אַז ער זָאַל וְעַהְזָן
 די פָּאַרְלָאָר, האט ער זיך אַוּוּקְעַזְעַצְמָן אוֹיפֿ דעם עַרְשְׁטָעַן בעסְטָרָס
 שְׁטוֹהָל אַיְזָן קִיטְשָׁעַן, נִישְׁטָמַד רָאַק אַיְזָן נִישְׁטָמַד העט אוֹיסְגַּעַתָּהָאָן,
 גּוֹר מִיטְּן שְׁטָעַקְעָן אַיְזָן האַנְדָּר האט ער זיך אַרוּמְגַעְקָסְט אַיְזָן קִיטְשָׁעַן
 אוֹיפֿ די לְאַנְדְּסְלִיְּט אַיְזָן די משְׁפָחָה וואָס זיינָעַן אלָעַ גַּעַשְׁתָּאַנְעָן פָּאָר
 אַיְזָם מִיטְּשָׁרָעָךְ ; אַז גּוֹזְאָגְט ווי צו זיך :
 — עַמְּ אַיְזָן אַלְלָאַרְיִיט דָּא, מִיְּנָעַן לְאַנְדְּסְלִיְּט זְוָאַהְנָעַן זיך זְעַהָר
 שעָהָן.

ער איז צוֹפְּרַיְעָרָעָן גְּעוּוֹן פּוֹן זיך, וואָס ער גּוֹט זיינָען לְאַנְדְּסְלִיְּט
 צו מַאְכָעָן אַ שְׁעוֹהָן לְעָבָעָן, אַז זְיִי זְאַלְעָן זיך קַעַנְעָן וְזְאַהְנָעָן אַנְרָן
 שְׁטָעַנְדָּרִין אַזְּ אַנְטָהָאָן זיך אַנְשְׁטָעַנְדָּרִין — אַיְזָן ער בעסְטָרָס גּוּוֹאָרָעָן.
 ער האט זיך גַּעַטְרָאָכְט, אַז אַיְינְעַטְמְלִיךְ אַיְזָן ער אַ גּוֹטְעָרְמָן
 אַזְּ דָאָס האט אַיְחָם גַּעַבְרָאָכְט אַיְזָן אַ גּוֹטְעָן חְוָמָאָר. ער האט אַנְגְּנִיעָן
 חְוִיבָעָן צו שְׁמִיכְלָעָן אַזְּ אַוְיְגַעְהָוִיבָעָן זיך אַזְּ גַּעַגְעָבָעָן אַ טְרִיטָאָן
 פָּאַרְלָאָר. ער פָּאַרְלָאָר אַיְזָן אַיְחָם נָאָר מַעְהָר גַּעַפְּלָעָן גּוּוֹאָרָעָן
 גּוּוֹהָן די שְׁעַהָנָע שְׁטוֹהָל מִיטְּ דּוֹעַ שְׁעַהָנָעַט טִישָׁ, וואָס אַיְזָן גּוּוֹיָעָן
 סְעַרְוּוֹרֶט מִיטְּ קִיְּקָאָן פְּרַוְכְּתָעָן. ער האט אַוְיְגַעְהָוִיבָעָט די האַנְדָּר
 צו די פְּרַוְכְּתָעָן, אַזְּ גּוֹלְעָד זיינָעַן דּוֹרְפְּרַעְתָּה גּוּוֹאָרָעָן וְזָאַס ער אַנְקָעַל

געחט עסען. נור קיון פֿרְכּוֹטָן האט ער ניט גענומען. ער האט בעטראקט דיא גלאז אוון גענאנט ווי צו זיך:
— קאט-גִּלְעָן. עם איזין אַלְפִּירְט.

ער האט זיך געהויסען וויזען די קינדרער. אהרן האט איהם געויזען די קינדרער. ער האט זיך בעטראכט.

— אָנוּ וְאָוֹ אַיִן מְאָשָׁא? אֵי לַיְקָטָו סִי מְאָשָׁא!
נָור מְאָשָׁא אַיִן עֲרָגְעַז נִיט גְּעוּוּעַ צָו גְּעַפְּינְעַן. זֶה הָאָט זִיד
עֲרָגְעַז פְּעַרְשְׁמַעְקַטְמַט. דָּעַר טַאמְטַע, דִּי מְאָמָע אַזְוָן דִּי נְאָנְצָע מְשַׁבְּחָה
זְיוּגְנָעַן אַרְמוֹנְגַּלְעַפְּעַן זַיְכָּעַן. מְעַן הָאָט נִיט גְּעוּוֹאָסְטַט וְאָוֹ זַי אַיִן.
עַדְרְלַיְדַּה הָאָט מְעַן זַי גְּעַפְּנוּנְעַן בֵּי אַשְׁכּוּנְטַע. דָּעַר פְּאַטְעַר הָאָט זַי
כְּעַלְשְׁעַפְטַט בֵּי דָעַר הָאָנָה, אַזְוָן דָעַר פְּעַטְעַר בְּעַרְלַיְלַה הָאָט אַיִיר נְאָכֵל
גְּעַשְׁרוּעַן :

— נאריש מײַידעל, געה אריין! וואָס תּהוֹסְטוּ דָא? — עַם אַיִן
דָאָד דָאָד עֲנָקָעֵל...

— מאשא, דו מאכסטט דראָד מיך אונגעלאַיקלייד, אויפֿן לְעבען אונ-
קלילְיך — האט זיך דער פָּאטער געבעטען.
מאשא איז געווען אַנְגַּעַטְהָאָזָן אַיהֲרָן נִיעַן קְלִיְּדָעֵל, אַין אָ
נוֹיִיעַם שְׂוִיצְּעָל, מִיט אַיהֲרָעַ לְאַנְגַּעַן צְוּוֵי שְׂוֹאָרְצָעַ אַוְפָּעַטְזָעַגְּעָנָע
עַטְפָּ... אַיהֲרָע בְּעַקְלָעַד הַאַבְּעָן גַּעַשְׁלָאָגָעָן מִיט פִּיעָר — זֶה האט
פְּעַרְבִּיכְשָׁן אַיהֲרָע קְלִינְיָע יְוָנָגָן לְיְפָעַלְעָד מִיט אַיהֲרָע קְלִינְיָע וּוַיְסָע
צִוְּיוֹן — אָזָן גַּעַרְוָמֶת :

— אֵי דָאָן ווְאַנְגָּט טו סִי הַיּוֹם !
לאנג האט זי דער אַנְקָעֶל בעטראכט אָז גַּעַשְׁמִיוֹכָעֶלט :
— שִׁי אַיְזָן דָּהּ גַּוִּירָל — ווּאַסְּ האָט מִיד גַּעֲרָפָעַן „בַּיעַסְטַט“.
— אַ נְאַרְיִישׁ מִוְּדָעֶל, זי ווַיְיסְטַט דָּעַן ווּאַסְּ זַי דָּעַט — האָט דָּעֶר
העומבר בערול ווּבְהַרְבָּ�וּמוֹן גַּעַשְׁמִיוֹכָעֶלט.

— נאמHINGIN, או ליק AIM. NO, DRUPFER וואס DO האסט מיך גערופען "בעיטט". האסטמו טשאקאלאדי. סעם! — האט דער אנקעליג שטרופען CHAHLON.

סעב האט שטומיג דערלאָנט אַ פּוֹרְלָעַ טְשָׁאָקָאָלָאָד דֻּעַם אַנְקָעַ. דער אַנְקָעַל האט עַמְּ אִיְהָר גַּעֲבָעָן.
— יַא, דָּאַס הַאַסְטוֹ פֵּאַר „בִּיעַסְטַּ“.
מאשא האט נישט גענומָעַן.

— נעהם, נעהם, קינד וואס מהווט דו? — האבען איהר אלע צונגעשריען.

מਆשא האט צונגענומען די טשאקלאלאך.

— עפער אויפ, וועסטו עפעס געפינען.

— עפער אויפ, מਆשא, עפער אויפ — האבען איהר אלע צונען שרייען.

מਆשא האט אויפגעעפענט דעם טשאקלאלאך מיט ציטערידיגע הענד. פון די פורלע איז ארויסגעפאלען איינינע צעהן דלאאר שטיךער און שטיקלאך דזשולעריאין.

— די דלאאר שטיקער איז פאר די מא, און די דזשולעריאין פאר דיר — דערפאר וואס דו האסט מיד גערופערן "ביעםט" — האט דער אנקעל געזאגט מיט א שםיבעל.

מਆשא האט אויפגעהויבען איהרעד פולע שווארצע אוייגען, ווי קינד דיש זוי זיינען נאך געווען — אזי זאפטיג זיינען זוי שוו געווען. און זי האט זוי רוחען געלאזט אויפ' אנקעל מאזעם — א קאפקער טעררי איז געלעגען אין דעם בליך וואס האט פערראטההען די צער קנטפינען פרוי, פערהיילט איז נאך געווען די קאפקטעררי מיט א הילע פון קינדישער פערשעהמקייט...

דעם אנקעל מאזעם איז דער בליך געפעלען. ער האט איז זיך געשמייכעלט.

— דאנק דעם אנקעל!

— ניב א קוש איז האנד! — האבען איהר אלע נאכגעשריען.
מਆשא האט זיך פערלאערען. זי האט געוואלאט מחהן וואס אלע האבען איהר געהיסען. דער אנקעל האט זוי ארבער ניט געלאזט קושען איז האנד. דער אנקעל האט זוי ארוונגונומען ביימ קאפ און איהר געקושט איז די האחר. אלע זיינען גליקיך געווען, איז פיעעל אויינען האבען געגלאצט טרעהרען — איז טאטעה-מאמע זיינען געווען אויפ' זיעבעטנען הימעל.

— איד קען אויה, איד קען אויך — איז פלווצונג ציליע געד גבעבען א פאל ארײַן איז מיטען דער חותונה א האלב נאכעטע און ניט א אבעגוואאשענע. דאס קינד האט צונגעקופט די סצענע דורך די קיטשען און איז געווארטען איזיפערזיבטיג און האט זיך ניט געקענט איזין האלטען.

— נאט מיינער! — האט זי די מוטער געכאנט און געוואלט זי
פארשטעפצען.

אבער דער אנקעל מאזעם האט זי שווין בעמערקט.

— ווער איז דאס?

— גאנר ניט, א קינד — האט זיך אהרן פערענטפערט.

— און וואס קענסטו? — האט דער אנקעל געפראונט.
— מואוויעס שפיעלען. — האט ציליע ארויסגעואנקען מיט
אייהרע אויגנעלאך און שטוציג פנים'על, אונטער דער מוטערס יומַ
טוב'דיגער קליד.

— מואוויעס שפיעלען — דאס איז שעזה, קאמ-אן, קאמ-אן — יא,
דא האסט דו...

אבער די מוטער האט שווין געהאט פערשטעפצען די ארייקיט
אייז א ווונקעל, נור די "אריקיט" האט פון דארט ארויסגעוינוינט...

.10.

קוזמיןער לאנדסלייט.

אנקעל מאזעם' שאפ איז געווען אונמגעניך צו ארגנאזיזירען אייז
א יונייאן שאפ. וויפיעל די אידישע ארבוייטער ארגאניזאטארען האבען
ニישט געפראוות צו יונייאן זירען די לאנדסלייט פון אנקעל מאזעם
שאפ, האבען זיך זיך שטונדרג אングעשלאגען ווי איז איזערנע
וואנדי. די אורזאכע דערפּון איז געווען, וואס די בעזיהונגען צוישען
אנקעל מאזעם און זיינע לאנדסלייט איז ניט געווען קיין ביונט
בעזיהונג, נור א משפחה בעזיהונג. אנקעל מאזעם איז געווען פאר
די קוזמיןער לאנדסלייט ווי א הויפט פון א משפחה, ווי א רענערעד
פון א קליין קענינרייך. די קוזמיןער לאנדסלייט זיינען שטאלץ געַ
וואז מיט אנקעל מאזעם פערמגענעם. איז זיך זיינען דורךגעאנגען
דורך א הווין, וואס האט געהרט צום אנקעל מאזעם. האבען זיך זיך
דעראמייט גענרויסט. ווי עס וואלט געווען זוייער הוין. אנקעל מאזעם
האט זיך אריינגעמייסט איז זיינער פאמיליען-אנגעלגענעהיטען. זיך
האבען זיך געלאדענט פאר איהם, און אנקעל מאזעם האט ארויסגען

געבען געריכט-שפּוֹרְכּעַן אִיבָּעֶר זַיְוִי וַיְיִאָפָּרְצֵיְתִּינְגֶּר פָּאָטְרִיאָרֶד אִיבָּעֶר זַיְוִנָּעַ מְשֻׁפְּחָה-אֲנָגָעָה עֲרִיגָּעַ. זַיְוִנָּעַ גַּעֲוָעַ נְעַטְרִי אַנְקָעַל מְאוֹזָעַ, אָנוֹ טָאָמָעַ הַאָטָם וּוְעַרְגָּעָה אַנְצּוּפְּרִיעָרָעַ אָנוֹ דָּרְמָאָנָעַן אַוְאָרָט עַפְּעַם וּוְעַגְּעַן אַוְנְנִיאָן, הַאָבָעַן עַס דַּי לְאַנְדְּסָלִיטָן בָּאָלְדָא אִיבָּעָרְגָּעָבָעַן אַנְקָעַל מְאוֹזָעַם. דָּעַר אַנְקָעַל מְאוֹזָעַם אַיְזָאָרְוִיפּ אַעֲלָמָעַן זַיְד נְעַבָּעַן אִיהָם אָנוֹ צָוָם עַרְשָׁתָעַן אִיהָם לְאָנָג אָנוֹ גַּעֲנָיו בָּעַרְתָּאָכָט, אָזְוִי, אָנוֹ עַס אַיְזָפּוֹן יְעַנְעַם דָּאָס חִוּתָאָרְוִים.

— סָעַם, וַיְיִהְאָט מְעַנוּ אִיהָם גַּעֲרָפָעַן אַיְזָוְדָעַר חִוּם? — פָּרָעָגֶט עַר זַיְוִן גַּוְבָּעָרְגָּטָאָר, וַיְיִזְעַנְדִּין אַיְזָפּוֹן „רְעוּוֹאַלְצִיאָנָעַר“, וְוָאָסָהָאָט אַיְזָוְנָאָן.

— משה גְּרוּזִים — עַנְטְּפָעָרְטָסָעַם אַבְּ קָרוּזִים

— אָזְוִי, דָּאָס בִּזְוּטוֹ מְשָׁה גְּרוּזִים. דָּאָס וּוְילְסָטוֹ הַאָבָעַן אַוְנְנִיאָע בַּיְמָר. נִישְׁתַּחַת בַּיְמָר, גַּוְטָעַר בְּרוֹדוֹדָעַר. בַּיְמָר אַרְבָּיוֹתָמָעַן נִשְׁתַּחַת, נִשְׁתַּחַת יוֹסְטָבוֹ. בַּיְמָר אַיְזָנִישְׁתַּחַת קִיְּזָן שָׁאָפּ, וְוָאָסָהָאָט מְעַנוּ זָאָל דָּא אַרְיוֹנְלָאָעַן זַיְוִנָּעַל לְיוֹטָן. בַּיְמָר זַיְוִנָּעַל לְאַנְדְּסָלִיטָן, מִשְׁפָּחָה. וְוָאָלְטָבָיְתָן גַּעֲוָעַן אַרְבָּיוֹתָעַר אָנוֹ אַשָּׁאָפּ, וְוָאָלְטָבָיְתָן מְעַנוּ בַּיְמָר גַּעֲוָעַן גַּעֲוָעַן אַרְבָּיוֹתָבָיְתָן, אַפְּלָוָא אַיְזָנָה הַשָּׁנָה אָנוֹ יוֹסְטָבָיְתָן כְּפָורָן, וַיְיִזְעַנְדִּין זַיְוִנָּעַל שָׁאָפּ. אַיְדָא בְּעַדְרָאָה דָּאָס נִימָט, וְוָיְוִזְעַט עַר אַוְיָף זַיְוִנָּעַל שָׁאָפּ. אַיְדָא לְיִינְגָּעַל צָוְדָעָן. אַיְדָא הַאַלְטָבָיְתָן נִורְדָּא אַוְיָף צָוְלִיעָבָיְתָן, אָנוֹ מִינְיָעַן לְאַנְדְּסָלִיטָן וְזָאָלְעָן קַעֲנָעָן אַלְעָבָעָן. וְוָאָסָהָאָט אַיְהָר גַּעֲתָהָאָן אַחֲן מִיר? וְוָעַרְגָּעָה אַיְהָר גַּעֲרָבָכָט אָנוֹ אַמְּעָרְקָא? צָוְוָעָמָעַן זַיְוִת אַיְהָר גַּעֲתָהָאָן נִאָד אַלְשִׁפְּסָקָאָרְטָעַן, נִאָד גַּעַלְרָא, אָנוֹ אַיְהָר הַאָט בְּעַדְרָאָפָט אַיְוּעָרָעָמָשָׁפְּחָותָה אַחֲרָר בְּרָעָנָגָעָן? אַיְדָא לְיִינְגָּעַל צָוְדָעָן, אָנוֹ אַיְהָר הַאָט אַנְקָעַל מְאוֹזָעַם זַיְדָעַט אַלְשִׁפְּסָקָאָרְטָעַן, וְוָעָמָעָן קְוּמָט אַיְהָר, אָנוֹ אַיְהָר גַּלְלָה קְרָאנְקָן? — הַאָט אַנְקָעַל מְאוֹזָעַם זַיְדָעַט הַוִּידָא אַוְיָףְזָן קָלָן, אָנוֹ דַּי לְאַנְדְּסָלִיטָן הַאָבָעַן גַּעֲצִיטָעָרָט — צָוְוָעָמָעַן אַיְהָר? אַלְעָם צָוְם אַנְקָעַל מְאוֹזָעַם, הַעָ? אַיְזָעָם אַזְוִי? אָנוֹ דָּעַר וְוָיְלָבָיְתָן מִיר אַיְונְפִּיחָרָעָן אַוְנְנִיאָע, נִימָט בַּיְמָר, בְּרוֹדוֹרָעָן קִינְעָר וּוְעַט מִיד נִימָט גַּוְטָעָן, אָנוֹ מְעַן זָאָל בַּיְמָר אַרְבָּיוֹתָעָן אַיְזָנָה שָׁבָת, אָנוֹ יוֹסְטָבָיְתָן, בַּיְמָר זַיְוִנָּעַן קִיְּזָן אַרְבָּיוֹתָבָיְתָן, נִימָט בַּיְמָר זַיְוִנָּעַן קִיְּזָן אַרְבָּיוֹתָבָיְתָן. מִינְזָה מִשְׁפָּחָה מַאֲכָט בַּיְמָר אַלְעָבָעָן, אָנוֹ אַיְדָא אַרְבָּיוֹת אָזְוִי

שוווער ווי איהר. איהר זעהט עם אליאן. אונ פאר וועמען? פאר מיר בעדראף איד עס ניט! אלעט נור פאר איהר. איד וועל צוישליסען מיון שאפ אונ זוכט איד ערנצען ענדערש וואו ארביזט. אונ איהר וועט בעדראפרען א פאר דאלאר, וועל איד אידך סייו ווי סיי געבען. האט ניט קיון מורה, נור מעהר צו טהאן מיט דעם וויל איך נישט.

— וואס רעדט דער אנקעל? וואס רעדט דער אנקעל זיך איין, וואס א ליאדער יונגע זאנט דארט? — הויבען זיך אונ דיאנדט לוייט בעטען ביים אנקעל מאזעם.

— צוילעב איהם זאלען מיר אלע ליידען? — צוקאכט זיך אהרון משה, דעם אנקעלס א משפחה. — איזו דער היים איזו ער געוען א דאנטפֿסִיגַעַהָעָר, געועהנט געוען מיטין זונדר אונ וועטער אונ דא איז ער א פרעסער. לאזט מיד נאדר צו איהם, וועל איד איהם דער לאנגען א יוניע — שירות דער האנד אויסגעשטערקט. — שד'שטעה. בי מיר שלאנט מען נישט — החלט איהם דער אנקעל מאזעם איין. — נור וועמען עס געפֿעלט ניט בי מיר, דער קען זיך שאפֿען ערנצען אנדערש וואו בעסער. סעט, זעה וואס קומט איהם אונ בעצאהל בויז איין גראשען. אונ נא, דאס האסטו דא נאדר א פאר דאלאר מיט אויפֿן זונען.

אנקעל מאזעם גוטסקייט האט אלעמען גערירות. אנקעל מאזעם האט געפֿאנגען די הערצער פון די קוומינער לאנדסלייט מיט די פריעט האנד זייןע. ער האט קינמאָל קיון לאנדסלייט ניט אַבעגּוֹזָאנְט. אונ דער „רעוואָלוֹצְיאָנָעָר“ אליאן איז גערירט געוען פון אנקעל מאזעם ר依ה, אונ פון זיינע פאר דאלאר, אונ האט חרטה געהאט אויף זיינע ווערטער.

— בעט איבער דעם אנקעל מאזעם. די מינוט בעט איבער דעם אנקעל מאזעם — האבען די קוומינער לאנדסלייט געשריין.

— קושען איז האנד לאז ער. קוש דעם אנקעל מאזעם איז דער האנד — האט אהָרֶן־מִשָּׁה, דער דאנטפֿסִיגַעַהָעָר אונ דא דער פרע-סער, געשריין אויף דעם „רעוואָלוֹצְיאָנָעָר“.

דער סוף איין געוען, אונ אנקעל מאזעם האט זיך ניט געלאָזט קושען איז דער האנד. דעם לאנדסמאָן האט ער ניט אַבעגּוֹזָאנְט פון דער ארביזט. דאָן, פאר זיינ נאָרִישְׁקִיט, האט מען איהם א צונאמען געגעבען „דער יוניע מאָן“.

דאס הייסט אבער ניט, אז מעו האט ביים אנקעל מאזועס ניט געארבייט איזן שבת. פערקעהרט, שבת איזן איזן סטאר ביים אנקעל מאזועס געווען דער מעהרסט פערנומענער טאגן. די פרומע לאנדס-לייט האבען דעם טאג טאקט פערבראקט איזן די קאנגרענישאן, איזן דער הים מיט זיינר משפחה. די נימטרפומע לאנדסלייט, דעם יונגען עלעמענמ, האט אנקעל מאזועס אײינגעלאדרען שבת, אז זיינזעלען קומען איזן סטאר אידין העלען פעדוויפטען אדרער צופיקטען, וווען דארף צופאסטען עפערם א קאטומער. שבת איז געווען דער טאג וואס מעו האט אס מייסטען געליזום. און די לאנדסלייט, דערפֿאָר וואס זיינ האבען ניט געקראנען בעצאלט פאָר זיינר ארבײַט, האבען זיינ די קלִינְגְּקִיטָעָן ניט געהאלטען פאָר אָן אַרְבַּיִת, נור פאָר א געטראַיד שאפט צום אנקעל. דערפֿאָר אבער שבת ביינאקט פלענש זיך די על-טערע לאנדסלייט צונזיפומען בי אײינעם פון דער משפחה און פער-ברונגטען דעם אבענֶר מיט עראיינערונגטען וועגען קוומזן. מעו האט געשיקא נאָך קענְלִיךְ בִּירְעָר אָן מעו האט זיך אַמוֹזִירָט מיט אלט-קוומין.

מעהרסטטען פון די קוומינער לאנדסלייט זיינען דאָר געווען מענֶר שען, וואס האבען זיך ערוצויגען אויף דער פריעיר גאטורה. קוומין אַלְיאַן איז געלעגען ביים ברעגן פון דער ווייכסעָל אָוֹ אַיִינְגְּנְעָטָנוֹקָט צוּוִיָּה שען פְּלוּיְמֻזְבִּיםָעָר אָוֹ גַּרְינְסָעָן. אָוֹ אָז עס איז געקומען פְּשָׁחְצִיטָה. האבען זיך שיין געטראַגָּען אָזֶן דער קוומינער לופט די לייכטָע ווַיְיכָט טעלעָר, וואס האבען געלְאָזָעָן פון די פריעיר פְּעַלְדָּרָעָר אָוֹ האבען יעדעם הארץ יונֶג געמאכט. עס זיינען דאָר געווען צוּוַיְשָׁעָן די קוֹזְדָּמִינְעָר לאנדסלייט אַעֲלָכָע אַידָּעָן, וואס האבען העלפְּטָה פון זיינר לְעָבָעָן פְּעַרְבְּרָאָכָט אָזֶן סְדָעָדָר; פִּישְׁעָרָם וואס זיינען גַּשְׁוָאוֹמוֹעָן אַיבָּעָר טִיכְבָּעָן אָוֹ סְטָאוּוֹעָן, ווַיְנְטָעָר אַוְיְנְגָהָקָט דָּאָס אַיִזְנָה פָּזָ גַּעַד פרוּרְעָנָע יְעֻזְשָׁרָעָם. אַיְדָעָן שְׁוֹיְגָעָרָם, וואס האבען אָזֶן דער הים געהאָט צו טהאָן מיט מעלקען קִיה, מיט מילָה, מיט גַּרְינְסָעָן, מיט אוֹיְבָסָט, אָוֹ די זיינען זיך אלְעָגָעָן אַבְגָּעָשָׁנִיטָעָן פָּזָ דָּרָר גַּאֲטוֹר, פְּעַרְבְּרָאָכָט זְיִירָעָט טָעָג אָזֶן אַפְּרַשְׁטָמִיבָטָעָן שְׁאָפָּה. צַיְדִּי זַוְּהָ אָזֶן גַּשְׁוִינָמָן, צַיְאָ רְעָגָעָן האט גַּעֲגָעָן, האבען זיך גַּאֲרָנוֹט מַעַהָר גַּעַזְעָה נור די פְּאַרְבִּיְּלִיְּפָעָנָדָע בָּאָחָן. זַהָר זַעַלְטָעָן האט אַיִינְעָרָט פָּזָ די לאנדסלייט די מעגְלִיכְקִיטָה געהאָט דָּאָס הַיְמָעָל צַו זַהָן בִּיטָּאָגָן. אָוֹ

האט א קוזמיןער פֿלוֹצִים איז א ווינטער-אבענֶר ענטראקט דַי לְבָנָת, וואס האט דורך א שפֿאָרָע הימעל אַריינֶגֶעַקְּט אַוְוָא אַמִּינֶט איז אַעֲסָקָם סְטוּרט, איז עס בי אַיהם גַּעֲוָעָן אוֹא חֵדֶשׁ, ווֹ אַנְיָעָר לְאַנדְסְמָאָן ווֹאַלְטָ פֿוֹן קְוּזְמִין אַרְיבְּרָגְעַקְּמָעָן... האט זיך די קְוּזְמִיןֶר גַּעֲבָנֶקֶט נִישְׁתַּ ווִיסְעָנְדִּין אַלְיאַין נַאֲדָר ווֹאָס זַיִּי בְּעַנְקָעָן. זַיִּי האבעו גַּעֲבָנֶקֶט נַאֲדָר דֻּעַם קְוּזְמִיןֶר הַיְמָעָל, נַאֲדָר דַּעַר לְבָנָת, נַאֲדָר פְּעַלְדָּר אַוְוָא נַאֲדָר די קְוּזְמִיןֶר סְעַדְרָע, אַוְוָא גַּעֲוָעָן זַיִּי צְנוּנִיגַּעַקְּמָעָן. האט מַעַן גַּעֲנָמָעָן קְוּזְמִין אַוְיְפִּין טִישׁ אַרוֹתָּה. ווֹאָרִים קִיּוֹן אַנְדָּר לְעַבְנָן ווֹאָס זַיִּי האבעו זַיִּי הַאֲבָנָן זַיִּי נִיט גַּהְאָט, נַרְדָּס לְעַבְנָן ווֹאָס זַיִּי הַאֲבָנָן הַיְנָטָר זַיִּי אַיבְּרָגְעַלְאָזָט איז דַּעַר לְאַלְטָרָה היִם.

אנקעל מאזעם איז גַּעֲוָעָן אַקְוּזְמִיןֶר לְאַנדְסְמָאָן. אַוְוָא כָּאַטְשָׁ עַר איז גַּעֲוָעָן זַיִּיר באָס, זַיִּיר הַעֲרָשָׁר, זַיִּיר גַּעֲוָעַלְטִיגָּר, איז עַר גַּעֲוָעָן דַּעַר זַעֲלָבָר לְאַנדְסְמָאָן ווֹאָס זַיִּי. זַיִּין לְעַבְנָן איז נִיט אַנְדָּרְשָׁ גַּעֲוָעָן פֿוֹן זַיִּירָם. זַיִּין קִינְדְּהִיּוֹת אַוְוָא זַיִּין יְוָגָנָר אַוְוָא זַיִּין שְׁעהַנְסָטָעָן עַר-אַיְגָנְרָגָנָן זַיִּין פֿוֹן דֻּעַם קְלִינְעָם שְׁטַעַדְטָעָל, אַוְוָא פְּלַעַגְמָט מַעַן אַיהם דְּרָמָאָנָן אַוְוָא קְוּזְמִין. אַוְוָא מַעַשְׁנָעָן, ווֹעַלְכָּבָן עַר האט גַּעֲקָעָט אַוְוָא זַיִּין יְוָגָנָר, אַדְרָר אַוְוָא אַרְטָמָן פֿלְאַץ אַוְתָה ווֹעַלְכָּבָן עַר פְּלַעַגְמָט זַיִּיד שְׁפִיעַלְעָן מִוּט די צְאַבְּיִ-זַיִּינְגָּן — האט עַס אַיהם אַזְוִי גַּדְרִיחָרֶט, אַוְוָא עַס האבעו זַיִּיד בָּאַלְדָּ בְּעַוְוָיָּן טְרַעַהָּעָן אַזְיִין זַיִּינָּעָן. עַר פְּלַעַגְמָט אַפְּטָמָאָל אַרְיוֹנְפָּאָלָעָן צַו די קְוּזְמִיןֶר, ווֹעַן זַיִּי האבעו פְּרָאָכֶט שְׁבַת אַיז אַבְּנָר בַּי אַלְאַנדְסְמָאָן זַיִּיד צַוְּנִין אַזְיִין. עַר קְוּזְמִיןֶר מַעַשְׁיוֹת. נַאֲדָר ווֹעַן דַּעַר אַנְקָעָלָן מַאֲזָעָם פְּלַעַגְמָט זַיִּיד בעַר ווֹיְזָעָן, זַיִּינָּעָן די קְוּזְמִיןֶר פְּרַשְׁטוּמָט גַּעֲוָאָרָעָן, מַוְרָא גַּהְאָט אַוְוָא אַרְטָמָן זַיִּין דֻּעַם אַנְקָעָלָן אַזְוָהָרָעָן זַיִּיד צַוְּנִין אַזְיִין חַנְפְּעָנָעָן אַוְוָא מִכְבָּד זַיִּין דֻּעַם אַנְקָעָלָן צַוְּהָרָעָן זַיִּיד צַוְּנִין אַזְיִין. עַר האט גַּעַפְּרָהָלָט, אַוְוָא עַר האט פְּעַטְרָוִיבָּעָן די פְּרַעְהָלִיכְקִיּוֹת פֿוֹן זַיִּיד מִוּט זַיִּין אַרְיוֹנִיּוֹן קוּמָעָן. האט עַר זַיִּיד פְּרַעְלָאָזָט.

ווֹאָס עַלְטָעָר אַנְקָעָלָן מַאֲזָעָם אַיז גַּעֲוָאָרָעָן, אַלְצָ מַעַהָר האט עַר אַנְגָּהָוִיבָּעָן צַו בְּעַנְקָעָן נַאֲדָר קְוּזְמִין. עַס האט זַיִּיד אַיהם גַּעַדְאָכֶט, אַזְיִין נַאֲדָר אַבְּחָור, אַיְגָנְגָר מַאֲזָעָם, אַזְיִין הַאלְטָ נַאֲדָר בַּי אַשְׁיָּודָר מַהָּאָן. עַר אַיז אַוְוָאָקְּגָּנְפָּהָרָעָן אַיז דַּעַר פְּרַעְמָר זַיִּיד אַרְיוֹפָּאָרְבִּיָּטָעָן אַזְיִין גַּעַלְדָּמָאָכָּעָן אַיז יְעַצְּט ווֹעַט עַר אַהֲיָם פְּאַהֲרָעָן נַאֲדָר קְוּזְמִין אַרְיִיּוֹן.

כבר בחור און ווועט חתונה האבעו מיט א פיין קומינער מיידעל. אroiסנעההמען א קינדר פון א בעלהבטייש הויז און חתונה האבעו... זיין ליעבען אין אמריקא אין בי איהם נישט געוווען פערעכענט. ער האט דא ניט חתונה געהאמט, ניט געפיהרט קיון בעלהבטייש. דא האט ער זיך ארויפגעארבייט און געלד פערדיינט. און יעצט ערשת בעדראף ער חתונה האבעו און פירחדען אונ אנטטעןדריג בעלה הבתשייש ליעבען ווי עס פאסט פאר א מאן ווי ער אין, פארין אנקעל מאזעם. די יאהרעדן זייןנען אבער געלאפען און ער אין געוווען פערן גומען אין ביזונעס און פערגעסטען זיך, און וווען ער האט ער און שוויי בערייט געוווען אנטחויבען דאס ניע ליעבען. החט ער איינגעועהן, און צורייקפאהחרען נאך קומין אין ער שוויי צו אלט...
 מאשה האט צורייך בעלהבעט זייןע האפונגונגן. אנקעל מאזעם האט דערפיהלט די עלטער און האט מורה געהאט חתונה צו האבעו מיט א ווילר פרומדע... פערלאוט האט ער זיך קינמאַל נישט אין זיין ליעבען אויף א צויזויטען. צו קינעט האט ער קיון צוטריינען ניט געהאמט, נור צו זיך אלין — און יעצט אויף דער עלטער, וווען ער האט בעדראפט ליעבען און געטרישאָפֿט — זיך פערלאָזען אויף א פרומדע, האט ער מורה געהאט — דאר דאס יונגע, קום ריביע פּוּרְמִידָע, וועלכעט האט איהם אזי שטאלץ געוקט אין די אויינען ארינו און געוזידעלט איהם, "ביבעט", האט בי איהם ערוואקט א געפיהל פון אכטונג צו א צויזויטער פערזענְלִיכְיִיט, און דאס געפיהל פון אנדסלייט, וואס זייןנע געוווען מיט איהם א גאנצען מאג צוזאמען.
 דערנארד האט ער געהאלטען מאשאַי פאר ס'ז'ינינע, פאר ערפֶעָם איזעלcum, וואס בעלהאנט צו איהם, א טאכטער פון זיינס א משפהה, וואס ארביתט בי איהם, וואס מאכט א ליעבען פון איהם — און וואס זיין גורל איז אבחענינג פון איהם. און אלע וואס מאכען בי איהם א ליעבען, האט אנקעל מאזעם געהאלטען, בעלהאנגען צו איהם, זיין מיט זויערט פרויען און זויערט קינדרער. מאשה אין אויסגעוואקסען פאר איהם, ער בעדראף נור זעהן, און אנטטען אט פינט האבעו. זאל זיך פערן געטערען דעם אנקעל מאזעם. און פערנוועטערען ווועט זיך איהם וווען ער ווועט איהר גוטס מהאן.
 מאשה אין זעהר דערחויבען געוווארעדן מיט אמאַל אין ער היום,

ציוית מען איז געוווארען געוווארען, איז דער אנקעל האט צוּליעב איהר געהעכערט דעם פאטער'ס ווירוזעם אויף גאנצע פינפ דאלאר א זואר. די טאטער-מאמע האבען פאר איהר אנטהויבען דראָראַער צו קרייגען, ווי עס וואַלט אויף איהר געפאלען א שטראהָל פון די גרויסקיטיט און שטאָרקייט וואָס בעקלײַרט ווי א זוּ דעם אנקעל מאזעם איז די אויגען אויגען פון די לאַנדסלייט... מאָשא איז געוווארען איז די אויגען פון דער משפחָה ווי א וואָנדער-קיינֶה, וואָס בעצוייברט. מען האט זי שווין ניט געלאָזט אַרבִּיטְּטוּן אוֹזֵי שׁוּעָר, איזן די מאָמָא האט שווין מורה געהאט צו שרייען אויף איהר. זי איז עפֿעַס געוווארען מיט אַמָּאָל ווי א יומְטּוּב קינֶה. מאָשא האט ניט פערשטאנען וואָס סְאיַן געד שען.

11.

אַסְתָּר אַזְנָבָּרְגָּן אַחֲשָׁוּרְוִשָּׁן.

מאָשא האט זיך ערוצויגען אונטער די זוניגע שטראָהָלען פון אנקעל מאזעם'עם גנארע. דורך איהר איז אויך איהר פאָטער, מוטער, איהר גאנצע משפחָה ערהיובען געוווארען. וואָרים מאָשא איז גער וואָרען דאס ווינש-פֿינְגְּרָעָל דורך וועלכען מען קומט איז צו אנקעל מאזעם'עם הארץ.

עם איז עפֿעַס געלעגען איז דער קלַיְנָעָר מִידְרָעָל וואָס האט דעם אנקעל מאזעם געמאָכָט פערגענסען איז אלע זיין בעזונען און קאָפֶּד דרעעהנישען און געבראָכָט אַיהָם צו קְלָעָהָרָעָן נור וועגן זיך. איזן דערפָּאָר האט אנקעל מאזעם אַזְוִי געצְוִיגָּעָן צו דעם קינֶה. ער פֿלְעָגָט לִינְגָּעָן בִּיְנָאָכָט אַזְוִי נִוְתְּ לְעָנָן שְׁלָאָפָּעָן. איזן קאָפֶּה האבען זיך אַיהָם געפְּלָאַנְטָעָט געשפְּטָעָן, קְאַנְקָוּרָעָנְטָעָן, בעלְיָחָבוֹת. ער האט זיך פֿאָרְגָּעוֹוֹאָרְפָּעָן: צו וואָס? פָּאָר וועמען? וואָס פֿערברענָג אַיד מִיּוֹן גַּאנְץ לְעָבָעָן מִיט זַיִן? קְוִים אַבָּעָר איז אַיהָם גַּעַסְמָעָן מאָשָׁא איזן זוּנְגָּעָן אַרְיוֹן, איזן אַיהָם לִיכְטִינָּגָר געוווארען איזן די אויגען. ער האט זיך גַּעַזְוָהָן אַזְוָהָן מִזְמָרָה אַזְוָהָן מִזְמָרָה אַזְוָהָן מִזְמָרָה ער גַּעַזְוָהָן בַּי זיך אַזְוָהָן דער הַיִם, בַּי אַזְוָהָן טִיש גַּעַזְוָהָן אַזְוָהָן.

זיצט די, וואס האט איהם ליעב, וואס ליעבט מיט איהם אוֹן קלעהרט וועגן איהם.

ער האט שוין ווֹת געוואָלט, אוֹן זאל זיוון זיין קינַה. ניַו...
דעם פאָטער האט ער אַנְגַּעַהוּבָּעַן גוֹטָם צוֹ טהָאָן צְוִילְעָבָּאָהָר. גַּעַן
העכערט איהם די ווייזשעס און אַרְאַבְּגַעַנְמָעַן פֿוֹ דעם שאָפָּ אָוֹן
אוֹונְגַּעַשְׁטָאָלְטָאָהָם אלְסָקָעָשָׂיר. צוֹ מַאֲשָׁאָןָּה האט ער גַּשְׁקָטָ
אַמוֹזִיקְלְעָהָרָעָר זַיְלְעָרְנָעָן פִּיאָנָאָשְׁפְּיָעָלָעָן, גַּשְׁקָטָ אַהֲרָרָ
אָוֹן פְּלָעָגָט יַעֲדָעָן שְׁבָתָ אָוֹן זָוְנְטָאָן אַרְוִיסְקָוְמָעָן זַיְזָהָן.

די ערשטע זאָר האט ער גַּעַמָּאָכָּט, אוֹן דער פֶּאָטָעָר אַיהֲרָעָר
זאל זיך אַיבְּצִיעָהָעָן אֵין אַ גַּרְעַסְעָרָעָן וְאַהֲנוֹגָן אָוֹן מַאֲשָׁאָ זַאל זיך
לְעָרְנָעָן אָוֹן פִּיעָלָגָעָהָן שְׁפָאַצְּרָעָן. שְׁבָתָ אָוֹן זָוְנְטָאָן אֵין ער אַרוֹסִיסָּ
גַּעַקְוָמָעָן צוֹ אַהֲרָן מַעְלָנִיק אַוְיָהָבָּעָן. צוֹ דער פְּעָרוֹאַנְדְּרָוָןָגָ פֿוֹ
אלְעָזָזְיָנָעָן מַעְנְשָׁעָן, האט מַעַן בְּעַמְּרָקָט, וְוַיְיָאַקְעָלָל מַאֲזָעָם האט זיך
אַנְגַּעַהוּבָּעַן זַיְלְעָצָטָ צְיָיט צוֹ פּוֹטְצָעָן. וְוַאֲסָמָעָרָקְעָלָן אָוֹן
רַיְעָפָעָר מַאֲשָׁאָ אֵין גַּעַוְאָרָעָן, אַלְצָ מַעְהָרָהָאָט אַנְגַּעַהוּבָּעַן פֿוֹ
זַעַם דַּיְיָהָאָרָז זיך צוֹ פָּאַרְבָּעָן, זַאֲרָגָזָמָעָט שְׁטָעַנְדָּרָגָן צוֹ זַיְזָהָן רַאֲזָרָטָן,
יאַנְגָּמָעָן צוֹ קַלְיָרָעָן זיך אָוֹן פֿוֹן פְּרָעָפְּיָוָמָעָן צוֹ שְׁמָלָקָעָן, אַוְעָלָכָעָן זַאֲכָעָן
וְוַאֲסָמָקְיָינְגָעָן זיך בֵּין אַיְצָט נִיטָּ בְּעַמְּרָקָט אֵין אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם. אָוֹן
דָּאָס פְּיָוִינְגָעָן זיך פֿוֹן אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם צְרוּיקָ יְוָנָגָן צוֹ וּוּרָעָן, האט בֵּין
אלְעָמָעָן אַרְוִיסְגַּעַרְפָּעָן אַ רְחַמְנָהָאָן אַ מִּטְלָיָרָדָן צוֹ אַיְהָמָן אָוֹן
זַיְזָהָן רַוְקָעָן האט מַעַן שַׂוִּין אַנְגַּעַהוּבָּעַן צוֹ לְאַכְעָן אַיְהָמָן אָוֹן
וּוּוּרְטָלָעָדָן צוֹ זָוְנָעָן אַיבְּרָאָהָם, אַ זַּאֲרָגָזָמָעָט קַיְינְמָאָל נִיטָּ גַּעַרְ
שַׁעַהָן. אַכְבָּעָר אֵין אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם גַּעַנְגַּוְאָרָט האט מַעַן דָּרְדָּ-אָרְץ גַּעַר
הָאָט אָוֹן גַּאֲרָ זַיך נִיטָּ גַּעַמְּאָכָּט זַעַהָעָן אָוֹן בְּעַמְּרָקָעָן.

אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם האט אַבָּרָ אַוְוָף גַּאֲרָ נִיטָּ גַּעַקְוָקָט. ער האט אַנְ-
גַּעַהְיָבָעָן צוֹ לְעָבָעָן וְוַיְיָ אֵין אַ פָּאַנְטָאָזִיָּעָן, וְוַיְיָ אֵין אַ צְוּוֹיְטָרָעָר וּוּלְטָטָן.
עַם אֵין גַּעַוְעָן, וְוַיְיָ אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם האט גַּעַלְעָבָט אַ פְּעַרְקָעָהָרָטָעָם
לְעָבָעָן. אֵין זַיְזָהָן יְוָנָגָן האט ער זַיך אַבְּגַעַנְגָּבָעָן בְּלִיוֹן מִיטָּ בִּזְנָעָם
אָוֹן זַיְזָהָן הָאָרְץ אֵין גַּעַוְעָן טְוִימָט, וְוַיְיָ דָאָס הָאָרְץ פֿוֹן אַזְלָטָעָן מָאָן.
אָוֹן אַוְוָף זַיְזָהָן אַלְטָעָט טְעָגָן אֵין אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם יְוָנָגָן גַּעַוְאָרָעָן אָוֹן
אַנְגַּעַהוּבָּעַן צוֹ לְעָבָעָן צְרוּיקָ זַיְזָהָן יְגַעַנְדָּר וְוַאֲסָמָעָרָקְעָלָל
אַנְקָעָלָל מַאֲזָעָם האט שַׁוִּין נִיטָּ גַּעַלְעָבָט מִיטָּ זַיְזָהָן גַּעַשְׁפָּטָעָן, נִיטָּ מִיטָּ

אויסבראקייטע סחרות, מיט פערלעגעגענעם סטאק. ער האט געלעבעט מיט א יונג מירעל, וואס האלט אין ואקסען און ענטויקלען זוד פון א קינד צו א פרוי. יעדע ענדערונג וואס איז פארגעקומען אין מאשא' האט ער בעמערכט... און איז ער האט זי געעהן פון איז שבט צום אנדרען, האט ער זי גוט בעטראכט, און אייניגערעדט זיד, איז איהרע האהר זיינען דורך די וואך גנדרכטער געווארען. איהרע ציחן שארפער און שטארקלע. ער האט זיך געפרעהט מיט די ענט ווילונג פון איהר פינור, מיט דעם וואוקס פון איהר הוור, מיט די פילונג פון איהר קערפער. יערען שבת האט ער איז איהר נייעם בעמערכט, האט ענטדעקט איז איהר א נייעם ריזז וואס ענטוווקעלט זיד.

ער איז בעסער געווארען צו זיינע מענשען. זיינע אוינגען זייד נען קלעהרער געווארען און איזונגעוואבווע זיך פון דעם בעפאָלענען פעם פון זיון פנים. ער האט געשמייכעלט, און טאמער האט ווער ניט געטהאָן זיון פליקט, איזו ווי עס בעדראפט זיון, האט ער אנסטאָט ביזיערין זיד, געשמייכעלט. קיינער האט ניט פערשטאנען די ענדערונג וואס איז געווארען איז איהם. באטש אלע האבען גע פיהלט און געוואסט, איז די אַרְוֹאָד דערפּוֹן איז מאשא, און זייד האבען אויסגענוצט מאשא' פאר זייד טובה וועגען. איזו ווי אמאָל האבען די אידען בענוצט אַסְטְּרֵן אויסצובעטען טובות פאר זיidi אַחֲשְׁרוֹשִׁין, האבען די קוּמִינֶר לְאַנְדְּסְלִיטִיט אויסגענוצט מאשא' פאר אנקעל מאזעם. האט א לְאַנְדְּסְמָאָן געדראפט האבען א שיפּס-קארטע פאר זיון משפחּה, האט מען גשיקט מאשא' צום אנקעל בעען. האט ווער בעדראפט א טאָכְטָעָר חתונה צו מאכען. גאלדענע צייחו איזו מוויל זיך אַרְיוֹנְשְׁטַעלְעָן, איז אַפְּעָרְיוֹשָׁאָן צום מאכען — פאר אלסידינג האט מען גשיקט מאשא' צום אנקעל בעען. מאשאי האט דער אנקעל קיינמאָל ניט אַבְּגָנוּאָגָט. קוּם האט זיך געווי-זען פאר איהם, זיינען זיינע אוינגען קלעהרער געווארען. דאס פעם פון זיון פנים האט זיך בעהאלטען און איז צוריינגענאנגען אויף זיון אַרט, איז זיון גאנץ אויסעהן האט דענסמאָל געקראָוּש א מענ-שלייכעס געשטלט און מען האט פערשטאנען דאס פנים זיינס. וואס איז אן אנדערום מאָל געווען אַונְפְּרָעְשְׁטָעְנְדְּלִיך... ווי אלע האט מאשא ע'פּוּלְעַט בי איהם, איזו ווי אַסְטְּרֵר בי אַחֲשְׁרוֹשִׁין, האבען איהר

טאקוּ דַי קָוָמִינָעֶר לְאַנְדֵסְלִיּוֹט אַ נָּאָמָעַ נָעֲגַבָּעַ אַסְתָּרָ ; אַנְקָעָל
מָאוּזָם — אַחֲשׁוֹרֶשׁ אָנוּ אַהֲרֹן מְעַלְנִיק — מְרַדְכִּי הַיְהוּדִי.
צְוֹוִיִּ טְוִוְיטָעַ האָבָעַן זִיר גַּעֲלִיבָעַן צַוְּ פָּאַהְרוּן אַוְיָה יְעַנְעָרַ וּוּלְטַ.
דָּאָסַ וּזְעַנְעַן גַּעַוְוָעַן דָּעַם אַנְקָעָלַם פָּאַטְעָרַ, דָּעַרְ אַלְטָעַרְ מְעַלְנִיקַ, אָנוּ דָּעַרְ
צְוֹוִיִּ טְוִוְיטָעַ אִיזַּ גַּעַוְוָעַן דָּעַרְ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ, וּוּלְכָעַ האָבָעַן זִיר גַּעֲלִיבָעַן
קִיּוֹן קוּמוֹןַ שְׁטָאָרְבָּעַןַ . דָּעַרְ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ הָאָטַمְ שְׁוֹןַ נִישְׁתַּגְעַתְ גַּעַהְאָטַ
וּוּאָסַ צַוְּהָןַ אַוְיָה דָּעַרְ וּוּלְטַ . עַרְ הָאָטַמְ גַּעַפְיָהְלַטְ, אָנוּ זַיְןַ פָּאַלְאַטְ
וּוּאָסַ עַרְ הָאָטַמְ זִיר אַנְגָּנְגָּרִיָּטַ אַוְיָה יְעַנְעָרַ וּוּלְטַ אִיזַּ פָּעַרְטָגְןַ גַּעַוְוָאָרְעָןַ
פָּאָרַ אַיִּהָםַ, אָנוּ דַי וּוּלְטַ הָאָטַמְ אַיִּהָםַ אַוְיָה נִישְׁתַּגְעַתְ גַּעַהְאָטַ
אִיזַּ קְרָאָנַקְ גַּעַוְוָאָרְעָןַ, גַּעַשְׁפִּינְגָּןַ מִיטַּ בְּלָוְטַ, אָנוּ נִישְׁתַּגְעַתְ מְעַהְרַ
אַרְבִּיְתָעַןַ . אָנוּ עַרְ הָאָטַמְ אַוְיָה גַּעַהְאָטַמְ פָּעַרְלְיוֹרְעַןַ זַיְנָעַنַ "בָּאַרְדָּעָרָםַ"
— דַי קִינְדָּרְעַרְ זַיְנָעַנַּ האָבָעַן חַתְוָהַ גַּעַהְאָטַמְ . אָנוּ מִיטַּ אַמְּאַלְ האָבָעַןַ
זִיר מְאָמָעַ אַרְמוֹנָעָקָטַ אָנוּ דָּעַרְעוֹהָןַ זִירַ, אָנוּ זַיְיָ זְעַנְעַןַ גַּעַדְ
בְּלִיכָּעַןַ אָחָןַ "בָּאַרְדָּעָרָםַ". עַמְ אִיזַּ נִשְׁטָאָ וּוּרְעַסְ וּזְאָלַ דָּאָסַ "חוֹזֵןַ"
אַוְיָה אַסְחָאַלְטָעַןַ .
דָּעַרְ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ גַּעַוְוָאָלְטַ דּוֹקָאַ אַהֲרֹןַ פָּאַהְרוּןַ זַיְנָעַןַ
לְעַצְטָעַ טָעַגְ פָּעַרְבְּעַנְגָּנָןַ אִיזַּ קָוָמִינָעֶר בִּיתְהַמְּדָרָשַׁ, תְּהִילִיםַ וְאַנְגָּנָןַ,
אִיזַּ בְּעַנְרָאָבָעַןַ צַוְּ וּוּרְעַןַ אַוְיָהַ זַיְנָעַנַּ האָטַמְ גַּעַטְעַנְהָטַ אַזְ אַיְהָדַ "קָוָמִיןַ" אִיזַּ
דָּאָסַ וְוּיְבַ אַבָּעַרְ, זַיְנָעַנַּ האָטַמְ גַּעַטְעַנְהָטַ אַזְ אַיְהָדַ "קָוָמִיןַ" אִיזַּ
דָּאָרָטַ — וְוּאַ אַיְהָרַעַ קִינְדָּרְעַרְ זְעַנְעַןַ . אָנוּ נַאֲדַרְ הַוְנְדָרָתַ אִיזַּ צְוֹאָנָצִינַ
וּוְילְ זַיְגָעַןַ דָּאָרָטַ וְוּאַ אַיְהָרַעַ קִינְדָּרְעַרְ זְעַנְעַןַ . האָבָעַןַ זִיר מְאָזַןַ אִיזַּ
וְוּיְבַ גַּעַשְ׀יְדָתַ בְּיַיְ זַיְעַרְ לְעַבְעַןַ — דָּעַרְ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ אִיזַּ צְרוּךְ גַּעַדְ
פָּאַהְרוּןַ קִיּוֹןַ קוּמוֹןַ — שְׁטָאָבָעַןַ אָנוּ דַי מְוֹטָעַרְ אִיזַּ גַּעַבְלִיבָעַןַ דָּאָ
אִיזַּ אַמְּעִירָקָאַ.
לְכָבּוֹדַ דַי "צְוֹוִיִּ טְוִוְיטָעַ" זַיְנָעַןַ זִירַ אַלְעַ קָוָמִינָעֶר לְאַנְדֵסְלִיּוֹט
צְוֹנוֹיְפָגְגָעָקָמָעַןַ, אַ נַּאֲכָתַ בְּעַפְאָרַ דַי שִׁיפְ גַּעַחְתָּ אַבָּ, צִיםַ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ
זְעַנְעַנְעַןַ זִיר מִיטַ "דַי טְוִוְיטָעַ". דַי "צְוֹוִיִּ טְוִוְיטָעַ", דָּעַרְ אַלְטָעַרְ מְעַלְ-
נִיקַ אָנוּ דָּעַרְ פָּעַטְעָרַ בְּעַרְיוֹןַ, זַיְנָעַןַ גַּעַוְעַסְעַןַ פָּוּ אַיְבָעַןַ-אַזְ אַיְשָׁ אִיזַּ
גַּעַטְרְוָנְקָעַןַ "לְחִיּוֹתַ" צַוְּ דַי לְאַנְדֵסְלִיּוֹטַ, אָנוּ דַי מִשְׁפָחָהַ, דַי טְעַכְטָעַרְ
מִיטַ דַי אַיְדִיםַ מִיטַ דַי אַיְנוֹנִיקָלָעַרְ, האָבָעַןַ זִירַ מִיטַ זַיְיָ גַּעַזְעַנְטָןַ
זַיְיָ האָבָעַןַ גַּעַוְוִיְינָמַ, וְיָ מַעָןַ בְּעַוְוִיּוֹתַ טְוִוְיטָעַ. דַי לְאַנְדֵסְלִיּוֹטַ האָבָעַןַ
מְחִילָהַ גַּעַבְעַטְעַןַ בְּיַיְ זַיְיָ .
— וּוּאָסַ אִיזַּ דָּעַרְ חִילָקָ ? אַלְעַ וּוּלְעַןַ מִירַ אַהֲרֹןַ פָּאַהְרוּןַ.

אָלָע ווַעֲלָע מִר פְּאַהֲרָעָן וְאוֹהֵן זַיְיָ פְּאַהֲרָעָן ! — הָאָת זַיְד אַנְגָּרוֹפּוּעָן
אַלְאָנְדָּסְמָאָן, אָנוּ אַלְמָטָר אִיד, וְוָאָס הָאָת זַיְד אַוְיד פֻּרְבָּעָנָקָט נָאָדֶן ?
בְּזָוְמִינָעָן גּוֹמָעָן אָרְטָן.

ר' בחריל, גרייפט זוי דארטען:

— אז אחר ווועט זעה דארטען «מיינען», ר' מרדכי, גראיסט ...

— איהר זאלט זיד מיהען פאר אונז — האט א אידענע אנגען
הויעבען צו ווינען.

נאר די "טוייטע" אלילו זיינען זעהר פערעהליד געוווען. זוי האבעו גאָרניט נעפיהלט, או זוי פאָהראֹען שטארבאָן. פערעה בעריל'ס אָווגען האָבען געלוויכטען אוון ער האָט זיך אַויסגענטעט דֵי באָרד. עס האָט געדאָכט ווי דער אִיד קומט צו צו דעם גליק, אויף וועלכען ער געווואָרט זיוו גאנצּ לְעָבָעָן, או יעצץ געהט ער אַבענְהָמָעָן דעם שבך פָּאָר זיוו גאנצע האָרְעוֹאָנִיעַ. אָוֹן אַרוּהִינְקִיטִין אָוֹן אַשְׁטִילָעַ פָּרְעָהָה-ירְמִימִין האָט אַרְיוֹסְטּוֹנוֹגְּנָזְמִין פָּוּ אַלְעַ זַיְנָג בְּעוֹגְנָגְנָן.

בדר אַלְטָעֵר מַלְנִיק אֵין אֹוֶיד פְּרֻעהֵיד גַּעֲוָעֵן אָוֶן מִיט יַעֲדָעֵן
בְּשַׂמְרָנוּבָּאָן לְחַיִּים אָנוֹ וְעַבְרָמְלָאָבָּן בְּעַבְרָדָט :

— אז איר וועל זוחן דיזן מטאטען, דעם אלטען חים אויף יענער
וועטלט, וועט ער דאָר מיד פרענען: וואָס מאָכט עפֿעס מיין זוחן אַיִן
אַכְמַעְרִיקָא? וועל אַיִן אַיִחָם ענטופֿערען: דיזן זוחן פרעסט טרפהָת
אוֹן אַיִן מַחְלֵל שְׁבַת, דורך דעם וואָרְפַּט עַם דַּיד אָזֶן פּוֹ דַּיד עַדְךָ
אֲרוֹסִים — וועט ער קומען צו דַּיד אוֹן וועט דַּיד צוֹדִישׁען בַּיַּינָּאָכָּט.
וועסט דאָר אַשׂוֹאָרֶץ יַאֲהָר זִיד אַוְיסְרִיכְטָעַן — אָוי, וועסטו זִיד אַ
שׂוֹאָרֶץ יַאֲהָר אַוְיסְרִיכְטָעַן!

האבען אלע לאנדסלייט זיך צוילאכט פוז'ם „טויוטען”, וועלכבר זאנט ווערטלעד.

צ'ו דער שיף, זייןען די לאנדסלייט אראבגעקומווען בענלייטען דיו טויטע ווי צ'ו א אמרת'ע לוויה. די קינדרער האבען געווינט, געפאלען דעם פאטער אויפֿז האלו און גבעטען מאחרה:

— טאטעה, זוי אונז מוחלט, טאטער האבען מיר דיך ניט בע האנדערלט ריבטיג.

— טאטעה, מיר וועלען דיך קיינמאָל ניט פערגעטען. אזו לאנג ווי דו וועסט ליעבען, וועלען מיר דיך געלד שיקען.

— לאנג וועל איד שיין ניט בעדראפען איער געלד — האט דער פאטער בעריל רוחיג און גוטומוטיג געשמייכעלט — בליבט געונה, מיינע קינדרער, און געדענקט איז נאַט.

און ער האט אועוועגןורפען טשאָרליַּין, זיין בז'יטהָה, איז א ווינָּ

- קָּעָּל, און געזאגט צ'ו איהם אזו:
- איז זאָר פערלאָנג איד נאָר פון דיר. מייאָ, איד האָב אַנְּד דערש געוואָלט — איד קען ניט העלפֿען. אַבָּעֶר דָּאָס זָאָן מִיר צָוּ גַּבְּ דֵּין האָנְּד תְּקִיּוֹת כָּפְּ דָּרְרוֹתָה, אָז דו וועסט עס האָלְטָעָן: אָז ווען דו וועסט הערען, אָז עס אִיז שְׂוִין נאָר אַלְעָמָעָן, וועסטו דעם קְרִיש אַבְּהִיטָעָן. זָאָן מִיר צָוּ, מִין זָהָן...
- אָלָע לאנדסלייט זייןען געשטאנען און האבען צונעוזעהן די סצענע, אָלָע האבען געוואָסָט ווּסְמָךְ דער פאטער פערלאָנגט יעצט פון זיין קינָה, און אָלָע האבען זיך דערמאָנט אָז זיינָען קינָדָרָע. זוי ווּוִיט אָז פְּרָעָמָר זיינָען פון זוי אַיז אַמְּעָרִיקָה. די לאנדסלייט האבען אַנְּגָעָהוּבָעָן צו קְרַעְכָּעָן. דָּא אָז דָּאָרָט האָט ווער אַטְרָהָר גַּעֲוִישָׁת אָז אַיְינָעָר האָט גַּעֲרוּמָט דעם צוּוִוִּיטָעָן אַיז אוּיר אָרִין:
- אָז מִין אַיְינָעָר אַיז בעטער? אָז דִּינָּעָר אַיז בעטער?
- טשאָרליַּין, וועלכּעָר אַיז דָּוָרָד די פָּאָר יָאָהָר אוּיסְגָּעוֹאוּאַקְסָעָן אַחֲרָע אָנוּ אַ דָּאָרָעָר בְּחוֹר, מִיט אַ פָּאָר שְׁטָאָרָקָעָה הענה, מִיט אַ שְׁטָאָרָקָעָבָיְוָהָרָגָעָן, אָז דער פאטער פערלאָנגט פון איהם עפָּעָס ער האָט פערשטאנען, ער האָט וְחַמְנָות גַּעֲהָט אַוְיָה אָז אַז צוּגָעָשָׁאַקְעָלָט מִיטִּין קָאָפֶן. אַבָּעֶר ער האָט קִיּוּן וְאָרָט נִיט גַּעֲרָעָט. ער האָט דעם פאטער נאָר נִיט גַּעֲקָעָנָט זָאָנָעָן. וּוּאָרִים וּוּרְקִיּוּד אַיז אַיהם דער פאטער גַּעֲוָעָן אַ פְּרָעָמָדָר. די מַוְתָּעָר האָט ער

געלייעבטה, וויל די מוטער האט זיך פאר איהם אַנְגָּעָנוּמוּן אָנוֹ פַּלְעָגֵט
אייהם בעשיכען געגען די שועטער. אַבָּעָר צוֹם פַּאֲטָעָר מִיטּ זַיִן
לְעָרְנָעָן אָנוֹ דָּאוֹנוּן אָנוֹ פַּרְוּמְקִיט — וּוְאָסָם הָאָט עַר גַּפְיָהָלֶט צוֹם
פַּאֲטָעָר?

דערווויל זיינען די אַיְדִים גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַיִן אַ וַיְנַקְּעַל אָנוֹ הָאָרֶן
בען זיך גַּעֲסָדָעַט, אָנוֹ האָבָעָן זיך צוֹנוֹפְּגָעָלִיּוֹן נַעַלְדָּן אָנוֹ דָּעָר
עַלְטָסְטָעָר אַיְדִים, דָּעָר גַּאֲלִיצִיאָנָעָר, האָט עַס צוֹנוֹפְּרָאָגָעָן בָּעָרְלָעָן:
— שְׁוּעוֹר, דָּאָס וּוּטָם אַיהֲרָה האָבָעָן „אוֹיָה נַאֲרָה הַונְּדָעָרָט אָנוֹ
צְוֹוָאָנְצִיגּ יְאָחָר“ אָנוֹ מַעַן וּוּטָם בָּעָדָרְפָּעָן, זַאלְטָם אַיהֲרָה...
— אוֹיָה נַאֲרָה הַונְּדָעָרָט אָנוֹ צְוֹוָאָנְצִיגּ יְאָחָר בָּעָדָרְפָּאַידּ נִיטּ;
הָאָב אַיְדָמִיר אַלְיוֹן, גַּאֲטָמָ צָוָאָנְקָעָן, אַנְגָּעָנוּמוּן מִין אַרְבָּיוֹת
— וּוּיזַּוְתָּ דָּעָר פַּעֲטָעָר בָּעָרְלִי אַיְפְּפָן טַאֲרָבְּלָעָלִי מִיטּ מַעַלְדָּן וּוּאָס
עַר האָט אַיְפְּפָן הָאָרֶץ אַנְגָּעָנוּמוּן — נַאֲרָה בַּיּוֹ צָוָאָנְקָעָן
צְוֹוָאָנְצִיגּ יְאָחָר זַאלְטָם אַיהֲרָה מִיקּ נִיטּ פָּעָרְלָאָזָעָן. לְאָנָגּ וּוּעָלָעָן די
הַונְּדָעָרָט אָנוֹ צְוֹוָאָנְצִיגּ יְאָחָר שָׂוִוָּן נִיטּ נַעַמְהָעָן... אַיְדָמִיר פִּיהָל שְׂוִוָּן...
— שְׁמַיְכְּבָלֶטּ דָּעָר פַּעֲטָעָר בָּעָרְלִי.

אוֹ עַס אַיִן נַעֲקוּמוּן זיך גַּעַזְעָנָעָן מִיטּ דָּעָר וּוּבָ, האָט דָּאָס
פָּאָר פָּאָלָקּ עַרְשָׁתָּאָנָעָן וּוּאָס אַמְּעִירִיקָא אַיִן גַּעַזְעָנָעָן פָּאָר זַיִן.
אַרְאָכְנָעָבָרָאָכְטָם האָבָעָן זַיִן קִינוּיָם אַמְּעִירִיקָא זַיִן עַרְקִינְדָּרָעָר
הָאָט אַמְּעִירִיקָא צוֹגְעָנוּמוּן. אַיִן זַיִן שְׁפִיטָם אַמְּעִירִיקָא אַיִם, וּוּאַרְפָּטָט
זַיִן אַוּוֹקָם זַיִן אַוּמוֹרְדִּינָעָן, אַוְנִינְצְּלִיבָעָ שְׁמָמָטָעָן. אַמְּעִירִיקָה האָט
זַיִן צוֹטְהִילִיטָם אוֹיָה דִּי אַלְטָעָמָן יְאָחָרָעָן. פָּוֹן דִּי אַלְטָעָמָן צִיחָת
זַיִן נַאֲרָה אַבְּיָסָלָן נַזְעָעָן. דָּעָם אַלְטָעָמָן טַאָטָעָן שִׁיקְטָם זַיִן אַהֲיָם שְׁטָאָרְבָּעָן.
— דָּעָר טַוִּיטָם האָט אָנוֹ נִיטּ גַּעַקְעָנָטָם צּוֹשִׁידָעָן. אָנוֹ אַמְּעִירִיקָא
הָאָט אָנוֹ צּוֹשִׁידָט — האָט דִּי אַיְדָעָגָנָעָנָעָן אָנוֹ נִיטּ פָּעָרְשָׁתָּאָנָעָן
וּוּאָס זַיִן מִינְטָטָ דָּעָרְמִיטָט, נַאֲרָה עַפְעָם גַּעַפְיָהָלֶטּ אַ גַּוְיִיסָעָ קְלָהָ פָּאָר
דָּעָם לְאָנָה, וּוּלְכָבָעָה האָט פָּוֹן אַיהֲרָה אַלְעָס אַוּוּקְעָנָעָנוּמוּן — אַיהֲרָה
כְּחוּתָה, אַיהֲרָה לְעָבָעָן אָנוֹ אַיהֲרָה קִינְדָּרָעָר, אָנוֹ שְׁפִיטָם אַיִם דָּאָס, וּוּאָס זַיִן
בָּעָדָרְפָּאַידּ נִיטּ מַעַהָר...
נַאֲרָה בָּאָלָד אַיִן פָּרָהָלִיךְ גַּעַזְעָנָעָן בַּיּוֹ דָּעָר שִׁיטָּה, אַנְקָעַלְמָאָזָעָם
אַיִן אַרְאָכְנָעָבָרָאָכְטָם מִיטּ זַוְוִיְּטָעָן „טוֹוִיטָעָן“, דָּעָר אַלְטָעָר מַעְלָנִיק
אַיִן טַוִּיטָם שְׁכָרָ גַּעַזְעָנָעָן. אַיִן דָּעָר הָאָנָרָה האָט עַר גַּעַהָאָלָטָעָן דָּאָס זַיִן
קָעָל מִיטּ מַעַלְדָּן וּוּאָס עַר האָט זיך אַנְגָּעָנוֹאָמָעָלָט אַיִוחְ לְבָוּרְהִגְּנָלָר

פָּוֹן זַיִנְעָן אַיְגָעָן אַרְבִּיּוֹת — גַּעֲקָלִימֶפְּעָרֶט מֵיטָן גַּעֲלָד אָוּן גַּעֲשָׁרְיוּן
צָוּם זָוָהּ :

— אַיר בְּעַדְאָרֶף דַּיר שְׂוִין אֹוִיף אַלְדָע שְׂוֹאָרְצָע יְאָהָר, פְּרָעה
מַלְךְ מַצְרִים, מִיטָּדַיּוֹן גַּאנְצָע קַעֲנִינְגִּירִיךְ אַמְּעָרִיקָא פָּוֹן הַדָּרוֹ בַּיּוֹ כּוֹשְׁ.
אֹוִיף קַבְּרוֹהַגְּנַעַלְדָה הַאָב אַיךְ אַלְיָוִן מִיר אַגְּנָעָזָאָמָלְטָה. אַוִיסְגָּעָרְבִּיּוֹת,
מִיטָּמִינְעָן אַיְגָעָן הַעֲנָד אַוִיסְגָּעָרְבִּיבָּעָן אַוִיפְּסָאַמְּיָהַלְעָכְבָּל, אָוּן
אֹוִיף וּוָאָס אָוּן צָו וּוָאָס בְּעַדְאָרֶף אַיךְ דַּיר? . . .

— קָוָם, בָּעָרְיָל, קָוָם צְוָרִיקָן נַאֲדָרְקוּמִין — הָאָט עַר גַּעֲרִיסְעָן
בְּעַרְלָעָן בַּיִּם אַרְבָּעָל — בְּלִיּוֹב גַּעֲזָוָנָה, פְּרָעה מַלְךְ מַעֲרִים — הָאָט עַר
דֻּעָם זָוָהּ צְוָנְעָשְׁרִיּוֹן — אָוּן אַיְהָר, לְאַנְדְּסָלִיּוֹת, עַבְדִּים הַיְּינָנוּ, גַּעֲחַת
צְוָרִיקָן צָו פְּרָעה מַלְךְ מַצְרִים אַרְבִּיּוֹטָן!

אוּ דַּי שִׁיפְּ אַיּוֹ אַבְּגָעָנָגָעָן מִיטָּדִי „צְוָוָיְ טְוִיטָעָ“, זַיִנְעָן דִּי
לְאַנְדְּסָלִיּוֹת שְׁטָעָהּוּ גַּעֲבָלִיבָּעָן אָוּן נַאֲכָנְעָקָוּטָמִיט בְּעַנְקָעָנְדָעָ בְּלִיקָּעָן
אוּנִיט אַיְגָעָרְבָּהָטָמְקָנָא גַּעֲוָוָן דִּי „טְוִיטָעָ“ וּוָאָס פָּהָהָרָעָן רַוְּהָעָן אֹוִיף
קוֹזְמִינְעָר גַּטְמָעָן אָרָט, אַיְדָרָעָרְ צְוָרִיקָצְוָוָהּן צָו פְּרָעה מַלְךְ מַצְרִים.

אַלְעָזְזָוָן טְרוּיְעָרִין גַּעֲעוּוֹן. אַפְּלוֹ אַנְקָעָלְמָאָזָעָס אֹוִיף טְרוֹויָדָ
עַרְגָּן גַּעֲוָאָרָעָן אָוּן נַאֲכָנְעָקָוּטָמִיט דִּי אַבְּגָעָנְדָעָ שִׁיפְּ מִיטָּדִי „טְוִיטָעָ“.
יעַדְרָעָר אַיְגָעָרְ לְאַנְדְּסָמָאן הָאָט זִיךְ דָּעָרָמָאנְט אָוּן זַיִנְעָן אַיְגָעָן
וּוָעָן עַר וּוּעַט אַחֲרָיָם פָּהָהָרָעָן מִיטָּדִי דַּעַר שִׁיפְּ . . .

נַאֲדָר אַבְּגָעָרָקָטָמִיט פָּוֹן אַלְעָזְזָוָן זַיִנְעָן גַּעֲשָׁטָאָגָעָן מַאֲשָׁאָן אָוּן טְשָׁאָרְלִיּוֹן,
די צְוָוָיְ דָּעָרָוְאָקָטָעָן קִינְדָּרָעָר, וּוָאָס הַאָבָעָן זִיךְ עַרְצְוִוְנָשׁ שְׂוִין דָא
אַיּוֹן אַמְּעָרִיקָא. זַיִי הַאָבָעָן גַּעֲפָאָקָטָמִיט אַיְגָעָן צָו דִּי אַנְדְּרָעָר, אַיּוֹן אַיּוֹן
וּוָאָקָם, אֹזְוִי וּוֹיְזִי וּוֹאַלְטָעָן צְוָזָאָמָעָן אַרְוִיְגָעָנְשָׁאָמָעָן אֹיְזָרְחָוְר
מִיטָּזְוִיְגָעָר שְׁתָאָלְצָעָן אָוּן יְוָנָגָעָן קָעָפָה. זַיִוְרָעָר בְּיַעַנְדָּרִינְגָּעָ בְּרִיסְטָמִיט
הַאָבָעָן זִיךְ צְוָמָעָן מַאֲלָבִּיְדָר „לְוִיהָ פָּוֹן דִּי אַלְטָעָן“ בְּעַגְעָנְעָנְטָמִיט,
הַאָבָעָן זִיךְ צְוָמָעָן מַאֲלָבִּיְדָר „לְוִיהָ פָּוֹן דִּי אַלְטָעָן“ בְּעַגְעָנְעָנְטָמִיט,
אַלְסָעָרְוָאָקָטָעָן. אָוּן דִּי יְוָגָעָנְדָהָטָמִיט נַצְוִוְנָעָן אַיְינְסָקָטָמִיט אַנְ-
דָּרָעָן. זַיִי הַאָבָעָן נִיטָּגָעָהָוּן דִּי אַבְּגָעָפָאָהָרָעָנְעָן שִׁיפְּ מִיטָּדִי „טְוִיטָעָ“.
זַיִי הַאָבָעָן גַּעֲרָדָעָט עַפְעָם פָּאָר זִיךְ, אָוּן הַאָבָעָן הַוִּיר גַּעֲלָאָכָטָמִיט,
דִּינְגָעָן אַיְינְסָקָטָמִיט דִּי יְוִיְסָעָן הַאָבָעָן זִיךְ צְוָזָאָמָעָן. דִּי לְאַנְדְּסָלִיּוֹת
הַאָט גַּעֲזָאָגָטָמִיט צָו אַנְדָּרָעָן :

— נא, דאס האסטו “אמעריקא” ! זיי געהט דען ערבעם איז ?
 זיי וווײיסען דען פון ערבעם ? פאחרט א טאטע אהיים, שטעהט ער
 מיט א מיריעל אונז לאכט.
 — זיי זיינען נאָר פון א גאנץ אנדרער וועלט, גאנץ אנדרער
 מענשען, וואָס ווילסטו פון זיי ? — האבען די משפחה זיך גזונגעט.

(ענדע פון ערשתען שתייל).

צְוֹוִיַּטָּעֵר טְהִילָּה

1.

ער וועט האבען קינדרער.

אנקעל מאזועס איז אריינגעקומען פריחמארגען איז זיין סטאר אריין או אוייסגעפוצטער איז א ווייסען שייסו אנטזונג, אוון פערשמעקט א האלבען סטאר מיט קאלגייטס ראייז-פארפיום, וואס האט זיך געהעלט פון איהם פון דערויטענען. זיינע געל-געפוצטער שיד האבען געפינקלט פון דערויטענען איז אוייסגעזאגט מיט זיינער קוועטשען דיגען קויטיש — ער געהט! זיין ברײַט, דיק געזיכט האט גענאלאנצט פון דעם „קלין שייוו“ וואס ער האט ערשת וואס גענומען. ווי א חדה פיש וואס מען האט נור וואס פון ים אראיסגעצונען. ער האט אראבי געבאט זיין שטייפען הויבען פאנאמא העט איז געווישט זיך דעם צושוויצטער קאָפּ איז הייסען אַנגעַקָּבָּטָּעָן קאָרָל מיט א ווייס באָ טיסטען טאַשענ-טיבעל. די מענשען איז סטאר האבען זיך פאר אימה גענבען א כאָפּ אריין איז די ווינקלעך איז געמאכט זיך זיין פער- נומען מיט פאנאָנדערלייעען די אנטזונען, די היזען, די רעל. ער האט זיך אַנגעשטערלט איז מיטען סטאר, איז גענבען זיך אַקָּוּק אַרוּם אַוְוָאָך אלע פיער זייטען פון געשפט, בעטראכט די „ mishpָּחָה “ וואס האט גערכִּיט בַּיִּים אַיִּם אַיִּם בַּיּוּנָּם. זיין האט זיך געדוכט, אוון דער בליס געדייערט אַיָּהָר. ער האט גענבען א ווינק מיט צוּוִי פִּנְגָּעָר צוּ שֻׁמְעָן, צוּ יְוָנָגְדִּישְׁפָּחָה, צוּ וּלְכָעָן ער האט אם מײַסְטָעָן צוּ טְרוּיָעָן געהאט, אוון גענבען אַפרָּעָג :

— אלעס אללֶ-דרויט?

— יעס, אנקעל — האט ער אבעגענטפערט.

— וואם טהוט „קוזמין“? — האט ער געווייזען מיטין פינגעער אויפין בוידעם, מיינגענדיג די לאנדסלייט.

— ניהיען די ווונטער רעם נומער 58.

— גוט, זעה זאלען שנידען, קוזמין שוויצט און שלאפט נור. זעה צו מאכען קעש. שנייך, ברודער, וויפיל דו פענסט, און מאד קעש.

— אללֶ-דרויט, אנקעל.

— איר וועל ניט זיין א גאנצען טאג. סעם, ניב אכטונג. אלס- דין אללֶ-דרויט?

— יעס, אנקעל.

אנקעל מאזעם האט געגעבען צו זיון קאוין א וואונק מיט די אוינגען, ווי ער וואלט איהם געוואלט פערגיטיגען, און ווירדר געווארפערן ארום זיך א בליך:

— באים, זונטאג היינט, א הייסער זונטאג — שנידוטס די איטאליענער און די טשיניימענס — קעש מאכטס, קעש — און ער איז ארויס פון סטאר קויטוישענדיג מיט זיינע גרויסע גלאנצענדיגע געלע שיך.

די משפחה האט פרוי אבעגעאטהעט, וויען זיון האבען איהם שווין אנגעקסט פון הינטערן. זיון האבען געוואנט ארויסצונגעהן פון סטאר און גוזעהן ווי דער אנקעל ועצט זיך אויפין געדונגגענען אויטאמאוביל, וואס האט געווארט פאר איהם פאר דער טהור, און א שמייכעל האט זיך בעוויזען אויף זוייערע ליעפערן...

אלע האבען גיעוואסט, וואויהן דער „אנקעל“ פאהרט, און גע- ווארפהן הינטער-ארום בליקען אויפ סעמען, און געתטופט אינגען דעם אנדרערן, מאכענדיג מיט די אוינגען אויפ סעם'ען:

— ער האט געמיינט, און ער ירשנט איהם שווין! — האט אייד נער אריאינגעלאכט און די פויסט ארייזן, וויזענדיג מיטין פום אויפ סעם'ען.

— נאר איינער, ער קען נאך האבען צועעליך קינדרער. וואם מויינסטו, ער קען ניט? ווי דער אלטער פערטיך איז דער היים.

— האסט געזעהן א קאך? — ברומט א צוויטער.

סעם האט געפיהלט די ביליקען הינטער זיך און פערשטאָנָען דאס לאכען. ער האט זיך אומגעקופט אויף די יונגען. זיין בליך און זיין פנים האבען אַנגָעָנוּמוּן דעם עעלבען אַנְשְׁטָעֵל וואס דעם אַנְקָעֵל. אָזֶן ווירקליד איז ער עהנלייד געווען צום אַנְקָעֵל. שאָרְפָּע אַוְיגָעֵן. אַ שְׁפִּיר ציינע נאָז אָז שטארקע מענְלִיכְבָּעֵן. די יונגען האבען זיך דער שרָאָקָעֵן פָּאָר אַיְהָם אָזֶן גַּעֲמָאָכְטָן זיך רָעֵדָן ווועגען ביונען.

ער האט אויסגעשפֿיגָען אָזֶן אַרְוִוִּים פָּאָר דער טהיר, נאָכָּר קָוְעָן דעם אַנְקָעֵל, ווועלכָּר אָזֶן שׂוֹין גַּעֲוָעָן לאָגָן פָּעָרְשָׂוָוָאנְדָעָן. ער האט שאָרָה פָּעָרְבִּיסָעָן די צִיְהָן אַיבָּעָר די לִיפְעָן, זיינע הענד האבען זיך גַּעֲבִיּוֹלֶט צו פּוֹיְסְטָעָן, אָז אַ קלְהָא אָזֶן צּוּקְרִיכְעַט גַּעֲוָאָרָעָן צּוּוֹשָׁעָן זיינע שטארקע וויסען צִיְהָן.

האט ער דאס צּוּלְיָעָב דעם אָזֶן גַּעֲטָרִי גַּעֲדִיעָנָט דעם אַנְקָעֵל, פּוֹן פָּעָרְצָעָהן יאהר אָז, זיינט ער האט אַיְהָם אַרְאָבָּעְבָּאָרָכְטָן פּוֹן דער חַיִם, אַיבָּעְבָּלִיבָּעָנְדָעָן אַתְּהָוָן נָאָר דַּעַם פָּאָטָעָרְסָטָוּת ? גַּעֲוָעָן אָזֶן ער דעם אַנְקָעֵל אַ גַּעֲטָרִיּוֹר הוּוּזְהָוָנָה. דער אַנְקָעֵל האט אַיְהָם צּוֹ אַלְצְדִּינְגָּן בענְצָמָט, גַּעֲמָאָכְטָן אַיְהָם זַיְן לִיבְּ-שְׁקָלָאָת, זַיְן שְׁפִּירְחָוָנָה. ער האט גַּעֲשְׁפָּאָנְעָוָוָט בְּיַי די לְאָנְדָסְלִיט. בְּיַי דער מְשָׁפָּחָה, וואָס האבען גַּעֲרָבִיּוֹט בְּיַיְם אַנְקָעֵל, אָזֶן אוֹסְגָּעָפָּוָנָעָן ווּרְעָרְפָּוָן דַּעַר מְשָׁפָּחָה אָזֶן גַּעֲטָרִי דעם אַנְקָעֵל אָזֶן וּרְעָרְפָּוָן, אָזֶן עַס אַיבָּעָרְדָּי גַּעֲנָעָבָּעָן דעם אַנְקָעֵל. דער יְוִינָן האט גַּעֲתָהָאָן פָּאָרְזָן אַנְקָעֵל וְאַכָּעָן. פָּאָר ווועלכָּר ער האט גַּעֲקָעָנָט אַרְיִינְפָּאָלָעָן אָזֶן פָּעָרְפָּאָלָעָן ווּרְעָרְפָּוָן אַוְיפָּסְטָאָלָעָן לְאָנָגָן. ווִי דָעַנְסְּטָמָאָל ווּזְעַמְּוֹן האט גַּעֲכָאָפָּט די נְנַבְּחָשָׁעָן סְחוֹרָה פּוֹן דער פִּינְפְּטָעָר עַוְונָנִי, וואָס ער האט זַי אַיְינְגְּנָעָרָאָכָעָן אָזֶן קָלְעָר, די דַּעַם אָזֶן די הוּזְעָן, אוֹוְף ווועלכָּר אַנְקָעֵל האט אַרְוִיפָּט גַּעֲנִיחָת זַיְן לִיבְּעָל — האט דאס סְעָם גַּעֲנוּמוּן אוֹוְף זַיְן, אָזֶן קִוִּים מִיט צְרוֹת וואָס מַעַן האט אַיְהָם אַרְוִיסְגַּעַנוּמוּן פּוֹן „טְרָאָבָּעָל“. ווּזְעַמְּוֹן עַס האט זַיְך גַּעֲמָאָכְט „טְרָאָבָּעָל“, האט עַס סְעָם גַּעֲנוּמוּן אוֹוְף זַיְך. דָעַנְסְּטָמָאָל, ווּזְעַמְּוֹן האט פְּלֹצִים דַּעַם „אַנְקָעֵל“ גַּעֲרוֹפָּעָן צּוֹם דִּיסְטָרְדִּיקָּט אַטוֹרִינוֹ ווועגען דער פּוֹלִישָׂר שִׁיקְסָעָן וואָס דער אַנְקָעֵל האט זַי טְרָאָגְעָדִינְג גַּעֲמָאָכְט, אַדְעָר מַעַן האט גַּעֲדָרָאָפְּט „סְעַטְלָעָן“ מִיט דַּעַר ווּבְּעַל פּוֹן דַּעַם גַּאֲלִיצְיָאָנָר רַעַמְטָאָרָא. אַיְהָר צָהָלָעָן חַוְּדָשְׁ-גַּעַלְד — אלָעַם האט סְעָם גַּעֲנוּמוּן אוֹוְף זַיְך. ער האט פָּאָרְזָן אַנְקָעֵל דַּעַם לְעַבָּעָן זַיְך אַיְינְגְּנָעָטָלָקָה, אָזֶן פָּאָרְזָן אַנְקָעֵל ווּאַלְטָעָר נִיט בְּלוֹזָן אַיְן גַּעֲפָעָן-

גענים גענאנגען ווען מען וואלט גערארפט. ער וואלט אויך אַמענשען גע'חריג'עט. און אלעט האט ער געטמאז דערפאר, וויל ער האט גע' האפט אַמאָל אלְיאַין צו פערנעהמאז דאס אַרט פּוֹ „אנקעל“.

די געטריישאָפֿט צום אַנקעל אַיז ניט געוווען אוים חניפה. עס און געוווען אַ פערגעטערונג צו דעם מענשען, וועלכען ער האט גענוּמוּן אלְס פֿאָרְבִּילְד, אלְס אַידְעָאָל — צו וועמען ער וויל אַמאָל אלְיאַין עהנְלִיךְ זיַּן. אַין די פערגעטערונג צום אַנקעל אַיז ניט געטריישאָפֿט צו אַיהם אַיז געלעגען די געטריישאָפֿט צו זיך אלְיאַין אַיז צו זיַּן אַיְגָעָנֶר צוקנְפֿט — ווען ער ווועט זיַּן דער „אנקעל“. אַיז מיט אַמאָל זאל זיך פּוֹ דעם גאָר ניט אַוְיסְלָאוּן! דער אַנקעל געחט חותנה האבען מיט דעם „שְׁנֵקְ“, מיט דעם „אַהֲרֹן גָּאָגָעָלִּים“ טאָכְטָר, ווּאַס האט אַיהם אַרְיוֹנְגָעָרִינְגַּן אַין די הענד אַריַּין. זי ווועט האבען מיט אַיהם קִינְדָּרָעָר — אַיְינְס, צוּוִי, דְּרִי, אַלְעָם ווועט אַיבְּרָגְעָהּ צו די קִינְדָּרָעָר. זי ווועט שויין מאָכָעָן, אַיז זי זאל האבען קִינְדָּרָעָר. אַיז ווען מען ווועט דָּאָרְפָּעָן, ווועט זי אַיהם קענען צוּשָׂאָדָן אַ פְּרָעָמְדָּס אַוְיָה, אַכְּבִּי זי זאל די יְוִרְשְׁטָעָן זיַּן. אַיז זי פערשטעהט עם שויין היינט. אַיְינְצִיגְוּוּז ועatz זי אַרְיוֹן אַיז סְטָאָר „אִיהָר מְשֻׁפְּחָה“: אַ פְּלָעָנָרָע שׁוּעָסְטָעָר — שויין אַ בּוֹכְחָלְטָעָרִין; דעם פָּאָטָר אַיהָרָעָן, אַהֲרֹן מְעַלְּנִיק, „גָּאָרְנָעָלִּי“ פּוֹ דער חִיטָּם — גַּמְאָכָט פָּאָר אַ קְעָשִׁיר. אַיז ווּאָס ווועט פּוֹ אַיהם. סְעַמְּעַן ווּרְעַעְן? מַעַן ווועט אַיהם נָאָר אַמאָל אַרוּסְוּאָרְפָּעָן אויך.

סְעַם האט זיך דערמאָנט אַיז ניט געלעגענָהָיִיטָן, ווּאַס ער האט געהאט געלְד צו מאָכָעָן בַּיִם אַנקעל. זיַּן קָאָזָן מָאָנָעָם, וועלכְּעָר אַיז אַמאָל אויך געוווען בַּיִם אַנקעל, בעפָּר סְעַם אַיז אַנְמָקְומָעָן — דעם „אנקעלִּים“ רַעֲכָתָהָן — האט אַיהם גַּעוּוֹרָעָנָט נִיט אַיז מְאָל:

— זַהַת, סְעַם, פָּאָר מָאָרְגָּנָעָן זאל גַּאֲטָמָזָרָעָן; דו זַאְרגָּפָר הַיִּינְט. ווּאַס דו האָסְט אַיז בָּאנְק, דאס אַיז דִּיְנָס. דאס אַיבְּעָרִינְגַּע — אַ נְעַבְּטִינְגָּעָר טָאגְן. דו קָעְנְסָט נִיט דעם „אנקעלִּי“. ער ווועט זיך געהמען אַ יְוָנְגָעָן מְוִיד אַוְיָף דער עַלְמָעָר. גַּעֲדָעָנָק ווּאַס אַיך זַאְגָּנָרָד. סְעַם האט זיך דערמאָנט אַיז דִּי וּעְרָטָעָר פּוֹ מְאָנָעָסָן. מָאָנָעָס אַיז עַלְמָעָר פּוֹ אַיהם אַיז עַרְפָּאָהָרָעָנָר, אַיז ער האט אַיהם נִיט גַּעוּוֹלָט הַאָרְכָּעָן. אלְזַי זיך פְּעַלְאָזָט אַוְיָפְּז אַנקעל, גַּעְוּאָלָט אַלְעָם אַרְיוֹנְזָקְרִינְגַּע — אַיז יְעַצְתָּהָט האט ער.

„מען דארה איז אווענד אריינגעעהן צו מאנעם'ען. ער, מיט זייןע לאיערט, מיט זייןע טעמעני האל דושאדוושען, וועט שוין אויסט געפינען עפֿעַס א פְּלאָן. דעם אנקעל טאר מען ניט דערלאֹען חתונה האבען מיט אט דער שנידערשר טאכטער, מיט דעם אט אהרו גאנרגען, וועלכער וועט דא ווערעו דער מהותן, און דער חתנו פּוּ דער חתונה. איז ניט — זייןען אלע איז דר'ערד; די גאנצע משפחה איז איז געפֿאהָר...“

סעם האט זיך גוט איבערנעלענט אויב ער זאל דאס טהאן. זיין געטרויישאפט צום אנקעל האט איהם נאך ניט דערלאֹוט דעם אנקעל שלעכטס צו טהאן. ער האט איהם איזו לייב געהאמ, איז אלע זייןע מהאטען זייןען איהם גער פּעלען. סעם האט זייפּ פֿערישטאנען איז ער האט זיך גענרויסט מיט זי. אפילו זיין וועלען חתונה האבען מיט מאשאָן, איז סעס'ען אויד געפֿעלען, אויג וואחרשייניל, ווען שם וואלט ער דעם אנקעל דערצו געהאלפּען. סעס'ס אמבייציעס פֿאָר זיין צוקונט זייןען אבער שווין ריוּק געוווארען, און ער איז שווי געוווען מענלייד אויף איזו פֿיעַל, איז ער זאל שווי קענען:

מקריב זיין זייןע סענטימענטען: —
— באפט איהם די באעלעריע, דעם אלטען, קינדרער וועט ער האבען! — האט ער זיך געמאכט, דענקענדיג איז זיין אייגענער צוקונט.

קיוין בעם האט ער ניט געפהילט צום אנקעל. דעם בעם האט ער געהאט צום יונגען „שנעך“, צו מאשאָן, איז צו איהר פֿאטער אהרו מעליך, וועלכע האבען זיך אריינגעגּענט איז דער „משפחה“. זיך האט ער בעטראכט פֿאָר קאנקורענטען.

— איהר, דעם „שנעך“, דער כלֶה זייןער, דארף מען אריינישיקען דאס וויבעל פּוּ רעסטאראָן, דעם רעסטאראָטארס טאכטער מיט די פֿינַך קינדרער וואס דער „אלטער“ האט איהר אונעמאכט. זאל זיך זיך אויסטעהה'ען מיט דער כלֶה.

אָר, וועט דאס זיין א החתונה, ווען דאס גאליזיאנער וויבעל וועט אריינקומווען צו דער כלֶה איז טאג פּוּ דער חתונה! די כלֶה וועט זיין אונגעטהָאָן צו דער חופה צו געהו, און די וועט פֿאָר שטעלען די קינדרער פֿאָר איהר:

— דע געהסת חתונה האבעו מיט מיין מאן, מיט דעם פאטעער פון מיינע קינדרער ! אָה, וועט דאס זיון אַ חתונה — האט דער יונג נקמה גענומען אַין זיינע געדאנקען.

אוֹן דער „אנקעל“ ? דער אַנקעל וועט זיון אַנגעטההוּ אוֹן אַ פראָק — ער וועט פערשעהט ווערטוּן ! ער האט אַ מײַנט רחמנות געהאט אוֹיפֿן אַנקעל. ער האט זיך אַיבערלענט, אַבער זיון אייגענע צוקונפֿט האט זיך זיך ווֹידער געשטעטלט פֿאָר זיינע אוֹיגען. ער האט זיך דערמאָנט אוֹ רָאָזען, זיון אַיגענען כלְה, אוֹן דער יונג האט פֿער-בִּישען דֵי שָׁאָרְבָּעָ צִיְּהוּ אוֹיפֿן זיינע לִיפֿעָן אוֹן גַּעֲנָמֶנט זיך זיך :
— באָפְּט אַיהם דער שׂוֹאָרְזִיָּהָר ; ער וועט קינדרער האבעו, דער אלטער !

מיט דעם נקמה-געפֿיהָל אוֹן ער צוֹריַק אַריַין אוֹן סְטָאָר. זיון פֿנִים האט אַנגענוֹמָען דֵי שְׁטוֹרָעָנָע בעפֿעהַלעָרְיוּשׁ מִינָּע, ווּעְלְכָעַ ער האט זיך אַוְיסְגַּעַלְעָרָעָנָט פּוֹ „אנקעל“. זיון קַיּוֹן אַין גַּעֲנָמֶנט שְׁטָאָרָק, אוֹן אַונְטָעָר דֻּעָם לְאַנְגָּעָן פְּלִיאַשְׁגָּעָן נָאָזָה האט זיך פֿער-צְוִינָגָן דֵי משְׁפָחָה-שְׁעָ גְּרִימָאָסָע, פֿאָר ווּעְלְכָעַר דֵי לְאַנְדְּסְלִיזָם האבעו אוֹזָי מְרוֹא געהאט. ער האט געניעבען אַ ברָום אַונְטָעָר דֻּעָם נָאָזָן, נַאֲכָמָכְעָנְדִּיגָּן : דעם אַנקעל :

— שנְיַדְעָן קָעָשׂ זַוְּפִּיעָל עַם לְאַזְּטָ זִיךְ, בָּאִים !
דער זונטאג האט זיך שְׁוִין געהאט אַנגעהוּיבָּעָן אוֹן מַעֲלְנִיקָס סְטָאָר.

.2

מְאַשָּׁא.

עם אוֹן עַפְעָם גַּעֲנָהָן מיט אַנקעל מאָזָעָם
אַל אַיבְּעָרְלָאוֹעַן דֵי סְטָאָר אוֹן זונטאג אוֹן אַרוֹיסְפָּאָהָרָעָן פֿאָר פְּלָעָן
וּשְׁוֹר אוֹיפֿן אַ גַּאנְצָעָן טָאָג מִיט אַ מִירְדָּעָל שְׁפָאָצְרָעָן ! אוֹן ווּרְקָלִיד
אוֹן אַנקעל מאָזָעָם אוֹיפֿן דער עַלְטָעָר יְוָנָג גַּעֲנָהוּיבָּעָן אוֹן זיך גענומען
זוֹ אַוּלְכָעַ זַאְכָעַן, ווֹאָס האט אַיהם לְעַבְּרָלִיד גַּעֲמָאָכָט אוֹן דֵי אוֹיגָעָן

פָּוֹן אֶלְעָזִירַנְעַט בְּעַקְאַנְטָעַ אָוֹ עֲרַנְיַעַדְרִינְגָּט זַיְן וּוּרְדָּע בֵּי דִי קְוֹמִינְגָּעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹט. אַנְלָעֶל מַאֲזֻעַם הָאָט זַיְד אַנְגַּעַהֲבָעָן אַוִּיסְצּוּפְרָאַנְטָעָוָעָן אַוְיָף דָּעַר עַלְטָעָר וּוּי אַנְיַנְצָהָעָן יַאֲהִירְגָּעָר בְּאַיְתְּשִׁיךְ. אַנְגַּעַתְּהָאָן שְׁמַאלָעַ קְוַרְצָעַ חַוְילָאָה, אָוּ עַס זַאֲלָעַן זַיְד אַרְוּסְיַעַהָן דִּי וּוּיְסָעָן זָאָן קָעָן. עַר הָאָט אַנְגַּעַהֲבָעָן צָו טְרָאנְגָּעַן הוּכְבָּעַ שְׁמַאלָעַ שְׁטִיפָעַ קְרָאָרְגָּעָן וּוּאָסְמָהָבָעָן אַיְהָם גַּעֲפִינְגָּט. אַנְלָעֶל מַאֲזֻעַם הָאָט זַיְד בְּעַנְאַבָּעָן גַּעַנְסָמָה אַהֲבָעָן אַיְהָם גַּעֲפִינְגָּט. צָוָם לְאַנְטִישָׁן, וְאָוּ דָעַר אַנְטִישָׁן כִּימָט פָּאַרְפִּוּמוּן... בַּיּוֹם „גָּאַלְיִצְיאָנָר“ צָוָם לְאַנְטִישָׁן, וְאָוּ דָעַר אַנְטִישָׁן קָעָל הָאָט לְיַעַב גַּעַהְאָט צָו עַסְפָּעָן דִי פְּעַטָּע גַּעַבְרָאַטְעָנָעַ אַונְטְּמָרְתְּהִילְיָה. גַּעַנוֹלָעַד אָוּן קְאַטְשָׁקְעַלְעָד — הָאַבָּעָן בְּיַוּנְעַטְלִיּוֹט פָּוּן דָעַר בְּוּעָרִי גַּעַד קָוָקָט אַוְיָף אַיְהָם אָוּן גַּעַלְאָכְטָמָה אַיְן דִי פּוּסְטָעָן. דָעַר נְיִיעַר סִילְעָסְמָה מָאָן, דָעַר וּוּאַרְשָׁעוּרְגָּעָר יַוְנְגַּעַרְמָאַנְטִישָׁן, וּוּאָסְמָה אַהֲבָטָמָה וּוּאָסְמָה אַוִּיפְנְעַעַעַפְעַנְטָמָה אַנְיַעַם צִינְגָּרָעָן סְטָאָר אַיְן שְׁכָנָותָמִיטָן אַנְקָעָל אַיְן שְׁוִין גַּעַוְעָן בְּעַקְאַנְטָמָה אַיְן מִיטָּעָן אַוְיָרָה אַוְיָרָה, אַוְיָרָה שְׁעוּוּרָה”, אַסְפָּאָרָט, אַשְׁטִיפָּעָר — הָאָט אַבְגַּעַתְּהָאָן דָעַם אַנְקָעָל אַשְׁפִּיצָעָל : עַר הָאָט בְּעַשְׁטָעַלְטָמָה בֵּי דִי גָּאַלְיִצְיאָנְגָּרָן, בֵּי דִי דָעַר וּוּיְיָה בָּעֵל וּוּאָסְמָה הָאַלְטָמָה דָעַם בְּיוֹנְגָּס לְאַנְטִישָׁדְרוֹם — אַדְרִיְּעַקְעַנְדִּינְגָּעָן קְנִישָׁע אַיְן פָּאָרָם פָּוּן „אַחֲרַיוֹן“. אָוּן הָאָט אַיְן מִיטָּעָן אַרְיִינְגְּעַלְאָפָט אַיְן קָאַלְיָוָט בְּיַלְדָּעַל פָּוּן אַמְּרִידָעַל מִיטָּרְיָוָט בְּעַקְלָאָה. אַבְגָּרִיסָעָן פָּוּן אַבְלָיְגָעָשָׁאַקְאַלָּאָד קְעַסְטָעָל — אָוּן עַס צּוֹנְעִישָׁקָט צָמָן אַנְקָעָל. מַאֲזֻעַם הָאָט גַּעַזְוָהָן אָוּן גַּעַהְעָרָט וּוּי מַעַן לְאָכְטָמָה אַיְהָם אַוְיָם. פָּעָר שְׁטָאָנָעָן דָעַם שְׁפָאָמָה, זַיְן רְיוּטָרְגָּרָק אַיְן אַבְגַּלְאָפָעָן מִיטָּבָלָוָט. אַבְגָּעָר עַר הָאָט זַיְד נִוְתָּמָעַט הַעַלְפָעָן. עַר הָאָט גַּעַמְוָזָט אַגְּקוּרְיָרָעָן מִיטָּמָה אַיְן יוֹנְגַּעַרְמָאַנְטִישָׁן, מִיטָּמָה אַנְיַנְצָהָעָן יַעֲהָרִיגָּעָן קָאַלְעָדוֹשָׁ בָּאי. טְשָׁאַדְלִי, וּוּלְכָבָר אַיְן אַיְן דִי לְעַצְמָעָט צִוְּיָה גַּעַוְאָרָעָן זַהְרָא אַזְנָבָט עַר נִוְתָּמָעַט בֵּי אַחְרוֹן מַעְלָנִים אָוּן אַיְן אַוִּיסְגָּעָנָגָעָן מִיטָּמָה אַיְן. אַנְטִישָׁן קָעָל מַאֲזֻעַם הָאָט זַהְרָא גַּעַהְאָט פָּאָר דָעַם נִיְנְצָהָעָן יַעֲהָרִיגָּעָן קָאַלְעָדוֹשָׁ בָּאי, עַר הָאָט אַיְבָרְהָוּוֹפָט סְמוֹרָא נַעֲקָרָאָגָעָן פָּאָר אַלְעָלָ, וּוּאָס זַיְנוּעָן אַיְנָגָעָר פָּוּן אַיְהָם. נָוָר זַיְן אַיְוִנְצָהָעָן טְרִיוֹסָט אַיְן גַּעַזְוָן, וּוּאָס דָעַר נִיְנְצָהָעָן יַעֲהָרִיגָּעָר קָאַלְעָדוֹשָׁ בָּאי טְרָאנְגָּט אַפָּאָר אַוִּיסְגָּעָנָגָעָן הַזְּיוּעָן מִיטָּמָה אַוִּיסְגָּעָנָגָעָן קָאַמָּאשָׁעָן, אָוּן שְׁטָאָרָבָט פָּאָר אַסְלָעָט, אָוּן עַר קָעָן זַיְד לְעַכְרָלִיךְ עַר אַיְן אַיְן דָעַם, אָוּן וּוּי אַרְיָום עַס הָאָט פָּעָרְשָׁטָאַנָּעָן וּוּי לְעַכְרָלִיךְ עַר אַיְן אַיְן דָעַם, אָוּן וּוּי אַרְיָום עַס אַיְן זַיְן פָּאַרְטָהִילְגָּעָן טְשָׁאַדְלִי, נָוָר אַנְקָעָל מַאֲזֻעַם הָאָט מַלְחָמָה

געהאלטען. ער האט שווין געהאט איזו פעסט אבעגעמאכט אין זיין מיין חתונה צו האבען מיט מאשאָן, מיט דער אכטצעהּ-ייעהרינגר מירדעל, וועלכע ער אליאן האט ערטזונגען, חתונה צו האבען אוון קינדרער צו האבען אויף דער עלטער, קיינעם ניט אויף להכיעס, נור פאר זיך אליאן, פאר זיין איגנגענען פערגענונגען אוין לעבען. ער האט זיך געד האלטען איזו בערעדטיגנט דערציו, או ער האט ניט פערשטאנגען דעם חזוק וואס מען מאכט איזום איהם. דאס פראנטעווין זיך אין בי איהם געווען א מיטעל צו געוועינגען דאס נארישע הארץ פון דער יונגעער מײַ דעל. מילאָ, או זיך וויל עס — דארוף מען דאס טהאגן. אוון אוין די קורצע שמאָלע הייזלעך מיטלֿן ענגען צונעצונגענען דאס איזו זיין דיקען בויהּ, מיט די קורץ ואויל-אינגעעלש פערשיירענע גרישבען. האט אנקעל מאזעם אבעגעמאכט ערנטגען געשעפטען. געדונגגען זיך מיט סוחרים, פערקופט איזו געקופט הייזער, ביגעוואָהנט מיטינגען פון וואַחלטעהּטיגע אינסטיטוציעס. אַנְגַּעַיָּאַנְט מיט זיינע בליקען קוּמוֹז צו דער ארבייט, ווי ער וואָלט נאר ניט געווען בעמּוּרְקֶת קייז לעַ בערליךען איזו זיין פראָנטעווין זיך, אוין זיין אַנְגַּעַלְשֶׁעָן אַנְטָהָאָן זיך, איזו זיין פארבען איזו פוּרְדְּרָעָן זיך די באָקען... איזו ער אוין געווען דער זעלכער שטרענער „אנקעל מאזעם“ איזו זיינע האַלְבָּ-אַינְ- געלשע פערשטעלטע קלידער, ווי ער אוין געווען איזו זיין אלטען טעגּלייבען לעבען.

דרוי יאָחר האט אנקעל מאזעם מיט געדולד געוואָרט אויף די פערצעהּ-ייעהרינגר מאָשאָן ביין זיך ווועט אַוְיסָוָאַקְסָעָן. יעדע פאר מעָג איזו ער געקוּמען צו אהָרָן מעָלִיק בעטראָכְטָען זיין צוקונטּפּ-גְּלִיכִים, אַוְ גַּעֲקוּיְקֶת זיך איזו פְּלֻרְבָּאָרְגָּעָן וְסַעַּפְתָּאָזְעָם — וְוַעֲגָעָן די גְּלִיכּוּעַלְגִּיקְיִיטָן וְוָאָס שְׁמַעַהְעָנוּ אַיִּחַם פָּאָר. ער האט זיך בעטראָכְטָן, ווי מען בעטראָכְטָן אַוְ אַקְסָעָן אַיִּינְגְּנָהָמָּוּם. אַזְמָשָׁא זיך אַנְקָעֵל מאזעם נְ- גַּעֲוָאָרָעָן זַיְעַבְּצָהּוּ מיט אַהֲלָבָּיָאָהָר, האט זיך אַנְקָעֵל מאזעם נְ- גַּומְעָן זַיְעַבְּגַּעַפְּ-גַּעַפְּ-יִינְגְּטָעָן זַיְסְ-תָּאָהָהָרְ-דִּינְגָּעָן גַּעַפְּ-הַלְּ אַוְיסְ-צְוּנְ-הַדְּרָעָן. ער אוין יעַצְט גַּעַפְּ-אָהָרָעָן מאָשָׁאָן אַרְוִיסְ-צְוּנְ-הַמְּלָעָן — אַרְוִיסְ-צְוּנְ-הַמְּלָעָן, ניט מעָהָר ווי ער האט זיך אַיִּצְט אַרְוִיסְ-נְעַמְּמָעָן אלָס קִינְדָּר, נָר ווי אוֹעַרְוֹאַקְסָעָן, פֻּרְשְׁטָעַנְרִיגָּעָן מִידְעָלָן, וועלכע פֻּרְשְׁטָעַהָט דָּס גַּרְוִיסָּע גְּלִיכִים וְוָאָס אַזְמָשָׁאָן בְּעַשְׂרָת — אַזְמָשָׁא זיך בְּעַצְיהָעָן צו אַיִּחַר מעָנְלִיךְ — אַזְמָשָׁא וְוַיְיַוְעָן אַיִּחַר זַיְעַטְ-קָרָאָפְטָן...

ער האט געשמייבעלט צו זיך אליאין אוון עם איז איהם גוט גען וואָרַעַן דערמאָגעַנדִיג זיך אָן מאַשָּׁאָן, ווען ער איז געפֿאָהָרָעַן צו אַהֲרָה, יעצְם איז דעם פרישען ווּמַעֲרֵבָמָארֶתָן, וועלכָּר איז נאָרָאָך אַבְּגַעַקְיַהְלָט גַּעֲוֹעַן פָּוּן בִּינְאָכְטִיגָּעַן רַעֲגָעַן אוֹן הָאָט שְׁוִין גַּעֲדִישָׁעַט מִיטָּדִי שְׁפַעַטְעַרְדִּיגָּעַ פִּיכְטָעַ הִיטָּא. ער האט זיך גַּעֲזָהָו אָין דער ווּיְסָבָאָטִיסְטָעַנְעָרְקָלְיְידָעַל, פָּוּן קָאָפְּ בֵּין צו דִי פִּים, ווּי עַס שְׁפַרְאָצָט אַהֲרָה קָרְפָּעָר אָונְטָעָר דָּרָר קָלְיְידָעַל. זִי אָין אָוִיפֿגְּנוּאָקָסָעַן גַּעַד וואָרַעַן האט דָּרָר „אַנְקָעַל“? לִיעְבָּר גַּעַהָאָט מאַשָּׁאָן צו זַעַהָו אָין ווּיְסָעַן. ווּיְסָהָאָט אָיהם דָּרְמָאָנָט אָן עַפְּעַם אַנְגְּנָעַנְהָמָעָס... ער האט זיך פָּאָרְגָּעַשְׁטָעַלְט נאָרָד דָּרָר חַתּוֹנָה — זַוְּ זַי לִינְגָּט אָין קִינְדָּפָּעַט, מִיטָּאָן קִינְדָּה, זַיְוָן קִינְדָּר — אוֹן ער גַּעַת אָרְיָין צו אַהֲרָה, אָבִיסָעַל אַנְגְּעַטְרוֹנְקָהָן, אָוִוְיְגָנְעַרְיוּמָט, אוֹן זַי קָוְטָמָרְוִיסָּפָּן בְּעַט אָין ווּיְסָעַן, אוֹן אַהֲרָה פְּנִים זַעַהָט אָוִוִּס וּיְגַעְפִּינְגָּט, אוֹן זַי קָוְטָמָרְוִיסָּפָּן אַהֲרָה בְּעַטְעַנְדָּרְגָּן זַיך בַּיְּ אַהֲרָם רַחְמָנוֹתָדִיגָּה. — ער אָין צְוַפְּרִיעַדְעַן גַּעַוְוָעַן דָּאָס צו דָּעַנְקָעַן, וואָרַים זַיְוָן אִינְעָרְלִיכָּעַ בעַהְאַלְטָעַנְעָ פְּרִיד אָין גַּעַוְוָעַן מאַשָּׁאָן צו זַעַהָו אָין קִינְדָּפָּעַט, אוֹן זַי זַאְלָהָבָעָן אַנְגְּפִינְגָּט בְּלִירְךָ פְּנִים — דָּאָס האט אָיהם אַהֲרָה ווּיְסָעַ קלְיְידָעַל דָּרְמָאָנָט, צְוַלְיָעַב דָּרָר האט ער אַהֲרָה ווּיְסָעַ קלְיְידָעַל גַּעַמְאָכָת מְתָנוֹת. ער האט זַי גַּעַבְעַטְעַן הַיְּינְטָה, זַוְּנְטָאָג, זַיך אַנְצָוְתָהָאָן אָין ווּיְסָעַן באַטְיסְטָעַנְעָם קלְיְידָעַל, ער האט אַבְּגַעַרְעַדְט מִיט אַהֲרָה אָרוֹסְצָוְפָּהָרָעָן אוֹיְפָאָגָן זַוְּנְטָאָג דִּינְגָּן טָאגָן אָין אַנְהָעַנְטָעַן באַדְּ-אָרט.

מאַשָּׁאָהָאָט שְׁוִין גַּעַוְוָאָרָט אוֹוָה אַהֲרָה, אוֹן, ווּ ער האט אַהֲרָה אַנְגְּנָעַנְט, אָין ווּיְסָעַן. דָּוֹרְדִי פָּאָר אַהֲרָה, ווּאָס דָּרָר אַנְקָעַל האט זַיך אַיְנְטָעַרְסִירָט מִיט אַהֲרָה אוֹן זַי אָוִיפֿגְּנָעַצְיוֹנָעָן, אָין זַי צְוַיְעַוְעַהָנָט גַּעַוְאָרָעָן צו אַהֲרָה ווּיְגַעְפָּה צְפָאָטָעָר. זַי האט זַיְוָן קָאָפְּרִיוֹזָן צְוַלְיָעַב גַּעַטְהָאָן ווּיְגַעְפָּה צְקִינָה, ווּיְגַעְפָּה קָלוֹגָן קִינְדָּה טְהָוָת אָפְּטָמָאָל צְוַלְיָעַב אַזְּוָעַנְעָם טָאָטָעָן. זַי אָין אָוִיפֿגְּנָעַצְיוֹנָעָן גַּעַוְוָאָרָעָן דָּרָר אַנְקָעַל צו הַאֲרָכָעָן אוֹן אַלְסְדִּינְגָּן צְוַלְיָעַב טְהָאָן. אַהֲרָה פָּאָטָעָר, אַהֲרָה מַוְתָּעָר, אַהֲרָה גַּאנְצָעָ מַשְׁפָּחָה אוֹן אַלְעָאָ לְאַנְדְּסָלִיָּתָהָבָעָן זַי אָזְוִי גַּעַלְעָרָעָן, אוֹן נִיטָּנָר גַּעַלְעָרָעָן, נִיטָּנָר אַלְעָאָהָבָעָן דָּרָר אַנְקָעַל גַּעַהָאָרכָט. אוֹן

ניט נאר בלויו צולייב געתהאָן זיינע קאָפּרְיזּוּן, נור פֿאָרְזּ אַנקּעל וואַלטְעַן זיַּי אלפְּרִינְג געווען געתהאָן. אַפְּיַיַּו ווֹעֵן ער וואַלט געווען פֿערְלְאַנְגְּטַ פֿוֹן זַיְּוּרְעַטְ פֿערְבְּאַרְגְּנְעַנְסְּטַ עַיְּלִינְגְּסְּטַ אַינְטְּיְמְסְּטַ אַיְּגְּעַנְתְּחַוְּם — וואַלטְעַן זַיְּיַ אַיְּהַם אַוּעֲקְנְגְּנְעַבְּעַן... זַיְּיַ זַיְּנְעַן אַיְּ בְּעַרְהְוִיפְּטַ גְּלִיקְלִיךְ געווען ווֹעֵן דָּרֶר אַנקּעל האָט פֿוֹן ווֹעֵמְעַן ווֹאָס גְּעוּוֹאַלְטַ, ווֹעֵן דָּרֶר אַנקּעל האָט ווֹעֵמְעַן בעַגְלִיקְטַ מִיטַּ בְּעַפְּעַהְלְעַן אַיְּהַם. אַוְן ווֹעֵן דָּרֶר אַנקּעל האָט זַיְּד אַוְיְסְּגְּנְפְּרִעְנְטַ אַיְּוֹף ווֹעֵמְעַן ווֹיְבַּ אַדְּעַר עַרְוּאַקְסְּעַנְיַ טַאַכְטַעְר — אַיְּזַ יְעַנְרַ גַּהְוִיְּבַּעַן גַּעֲוָאַרְעַן אַיְּזַ דַּי אַיְּגְּעַן פֿוֹן דַּי לְאַנְדְּסְלִיְּוִיטַ...

אלע לְאַנְדְּסְלִיְּטַ האָבְּעַן מְקָנָא גַּעַוְעַן אַוְן נִיט פְּעַרְגְּנוּן אַחֲרָוּן מְעַלְנִיק דָּאַס גְּלִיךְ, ווֹאָס דָּרֶר אַנקּעל אַינְטְּרִעְסְּרַט זַיְּד מִיטַּ מַאְשָׁאַן, אַוְן צַוְּלִיבְעַט דָּעַט אַיְּזַ מַאְשָׁאַ גַּעֲוָאַרְעַן דָּאַס ווַיְנְשִׁפְּנְגְּנְעַרְיַ פֿוֹן אַנְדְּסְלִיְּטַ הָאַרְיִץ, ווַיַּ אַלְאַנְדְּסְמָאַזְן האָט עַפְּעַט גַּהְהָאָט אַטְבָּשְׂאַ צָוְמָאַ אַנקּעל קְעַלְסַ הָאַרְיִץ, אַוְן אַלְאַנְדְּסְמָאַזְן האָט עַפְּעַט גַּהְהָאָט אַטְבָּשְׂאַ צָוְמָאַ אַנקּעל — אַטְבָּשְׂעַר חַתְּנוֹה צָוְמָאַבְּעַן, אַטְבָּשְׂחַמְּפָרְחַתְּנָה צָוְמָאַבְּעַן, גַּעַלְד אַהֲיָם צָוְמָקְעַן — אַיְּזַ מַעַן גַּעַקְמָעַן צָוְמָאַבְּעַן. אַוְן ווֹעֵמְעַן ער האָט גַּעַוְאַלְטַ האָט אַחֲרָוּן מְעַלְנִיק, אַיְּהַר פַּאַכְטַעְר, צַוְּגַעְזָאַגְטַמְּבָוּתַ, מַעַן האָט גַּעַ'חְנְפְּעַט אַחֲרָוּן מְעַלְנִיק ווַיַּ אַמְּלַסְּמַעַן, אַוְן רָאוּז, זַיְּוִיבְעַ, האָט בעַשְׁתִּימַט דָּעַט גַּרְלַ פֿוֹן דַּי קוּזְמְינְגַרְ לְאַנְדְּסְלִיְּטַ, אַלְעַז צַוְּלִיבְעַט דָּעַט ווַיְנְשִׁפְּנְגְּנְעַרְיַ מַאְשָׁאַ, ווֹאָס האָט גַּעַפְּנוּן אַזְאַ לְיִטְמַ...

וַעֲלִינְקִיְּטַ אַיְּזַ דַּי אַיְּגְּעַן פֿוֹן דַּי אַנקּעל. מאַשָּׁאַ האָט זַיְּד אַוְיְסְּגְּנְעַזְיְּגַעַן אַיְּזַ דָּרֶר אַטְמָאַסְפְּרַעְ, אַוְן בְּאַטְש שַׁוְּזַיְּ לְאַנְגְּ גַּעַשְׁפִּירְטַ) זַיְּ הָעַמְּלִיבְעַט רָאַלְעַ ווֹאָס זַיְּ שְׁפִּיעַלְטַ, דָּאַר האָט זַיְּ זַיְּ נִיט גַּעַקְעַנְטַ הָעַלְפְּעַן. טַאַתְּאַ-מְאַמְּאַ, דַּי מְשַׁפְּחַה אַזְאַ לְאַנְדְּסְלִיְּטַ האָבְּעַן עַס גַּהְאַלְטְּעַן פָּאַר אַזְאַ גַּרְוִוִּיסְנִילְסְנִילְסְ הָאַת אַיְּהַר גַּעַטְרָאַפְּעַן, אַזְאַ זַיְּ האָט נִיט גַּעַוְגְּטַ קִיןְ ווֹאָרטַ זַיְּ רָעַדְעַן אַדְּעַר אַנְכְּ דָּרְעַשְׂרַ זַיְּ טַרְאַכְטַעְן. אַזְאַ בַּיְּזַ לְעַצְמָעַנְסַ האָט זַיְּ עַט ווַיְרְקְלִיךְ גַּהְאַלְטַעְן פָּאַר אַגְּלִיךְ, נֻרְ אַיְּזַ גַּעַגְעַנְהָיְבַּעְן, זַיְּ אַיְּזַ גַּעַגְעַנְהָיְבַּעְן זַיְּ פִּיהְלַעְן, אַזְאַ זַיְּ ווֹעַט עַפְּעַט בְּעַדְאַרְפְּעַן בְּעַצְאַהְלַעְן פָּאַר דָּעַט גְּלִיךְ. עַס אַיְּזַ אַיְּהַר נָאַר נִיט גַּאַנְצַ קְלָאַהְלַעְן, ווֹאָס אַזְעַלְכָעַס ווֹעַט זַיְּ עַט בְּעַדְאַרְפְּעַן בְּעַצְאַהְלַעְן, נֻרְ זַיְּ האָט זַיְּ גַּהְאַלְטְּעַן עַפְּעַט פָּאַר אַקְרָבְנַ פָּאַר פַּאַטְעַרְמְכַמְּטַרְ, שַׁאַר אַיְּהַר שַׁוְּעַטְמַעְ, פָּאַר אַיְּהַר מְשַׁפְּחַה, פָּאַר אלְעַ לְאַנְדְּסְלִיְּטַ...

דאס געפיהל האט ארויפגעציזיגען א קליעד פון טריינדרינקיזיט און שטילקיזיט אויף איהר אידעלען מידעלשען וועגן. און ווען זי און געווונן צוזאמען מיט יונגע חברטטעס און פרוינדר אויף א טהעה פארטי, אויף א באַלֶּל, צי אויף א פארטי בי א יונגע פרוינדרין, האט מאשא טהיילמאָל ניט געקנט לְאַכְעָן אוויי פֿרִי אָז גְּלִיכְיִיר, ווי די אנדערע אויהרע פֿרִיינְדִּינְם. עס האט זיך איהר געדאַכְט, אָז עפָעַס וואָס שׂוּעַבְט אַבְּעַר אַיהֲר, פֿרְעַמְדָעַס אָז טְרִיאַנְדִּינְגָּעַס. אָז אַלְעַז זעהען דאס; אָז אַבְּעַר אַיהֲר ווֹוִיס אַטְלַעַסְעַן קְלִיאַדְעַל וּלְעַבְט אַיְזָעַהנְעַר אָז רֵיכְבָּעַר פֿאָר אַלְעַז אויהרע אַטְוִיטָע בְּלַת. עס טוֹנְקָלָע גָּאוּע, ווי מעַן הענְגַּט אַבְּעַר אַטְוִיטָע בְּלַת. עס האט זיך איהר געדאַכְט, אָז זיך שׂוֹיְן נִיט קִיּוֹן רַעַכְת צוֹ פֿרְהַעַן זיך אָז צוֹ לְאַכְעָן אוויי הַוִּיד אָז פֿרִי — ווי די אַנְדְּרָעַ מִידְלָעַ אַיהֲר גְּלִיכְיִעַן... .

און טהיילמאָל, אָז מִיטַּעַן נַאֲכַט, ווען אַלְעַז אָז שְׁטוּב זְיוּנָעַ פֿעַט אָז רָוַחַג גַּעַלְאַפְּעַן, האט זיך גַּעַרְט אַז וּוֹיְנָעַן, אַשְׁטִיל כְּלַעֲנְדִּין וּוֹיְנָעַן, — דאס האט זיך מאָשָׁא צְרוּוּיָּינְט נִיט ווּסְעַנְדִּין אַלְיוֹן פֿאָר ווָאָס אָז פֿאָר ווען... .

.3

א ח ת נ

אַבְּעַר דִּי טְרַעַפְתָּ אַהֲרָן זִיךְרָעַט אַנְקָעַל מָאוּסָם' קְוּוִיטְשְׁעַנְדִּינְגָּע
נוֹיָע גַּלְעַע שִׁיר, אָז זְיוֹן שְׁטִימָע :
— מאָשָׁא, רַעְדֵי ?

איָז דַעַר אַפְעַנְעַר טְהִיר זְיוּנָעַ גַעַשְׁתָאַנְעַן טָאַטְעַ-מָאָמָע. דַעַר אַמְּאַלְגָּנְעַר אַפְעַרְיוֹתָאָר אַהֲרָן מַעֲלַנִּיק אָז דִּיקְלִידָן גַעֲוָאָרָעָן. רָאוּעַ אָז אַז דִּיקְלִידָן גַעֲזָוְנְטָר גַעֲוָאָרָעָן. בִּיְדַע אַבְּעָן אַוְיְסְגַעְזָהוּ פִיעַל יְנוֹנְגָעַר אָז גַעֲזָנְדָעָר. אַהֲרָן מַעֲלַנִּיק האָט זיך גַעַלְאָזָט ווּאַקְסָעַן אַבְּעַרְדָּעַל, אַשְׂוֹאָרִיךְ בְּעַרְדָּעַל, אָז עַר האָט גַעַרְקִינְגָּעַן רַוְוִיטָע בְּעַקְלָעַד אָז רַוְוִיטָעַן קָאָרָק פּוֹן בִּיְעַר טְרִינְקָעַן. אַהֲרָן אָז גַעַוְוָן אָזָה רַאַע.

אין וויסען געפרעטען העמדה, ערשות וואס אבןגענסען פריה-שטייך.
ראזען אין זיידענען אונטער-קלידי, און ביריע האבען אקעגען געשמייד
בעלט דעם אנקעל מיט פרייד :

— רעדין, אנקעל, רעדין!

דאס מאן און וויב, אוזי ווי זוי האבען זיך געהאטט אינס
דאס צווויטען אין ארכיקיט, אוזי האבען זיך ליעב געקראנען
איין שעירות. אוזי ווי זוי האבען זיך געהאלטען אין איזן שילטען אין
טרויירגיקיט, אוזי האבען זיך געהאלטען אין איזן איין בענשען אינס
דאס צווויטען אין פריידען. איינער האט איבער דעם אנדערען גע-
זארגט. און נור „אהרון לובען“ און „אהרון קרוין“ און „ראזען —
זאלסט מיר געזנד זיין“, און „האסט דאר ניט געהאט היינט אין
מול“, און נאר אולכען ליעבליכיקיטען. ביריע האבען אנןגענומען
דעם אנקעל אונטערן ארים און ארײַנגעפיהרט אין שטוב אריין.

מאשא האט זיך באולד בעוויזען. אה, זי אין דורך דער צויט
וירקליך גרים געווארען. דאס קינד איז איהר נאר געלגען אופֿן
פנימ. די מוטערס מלך אויף די ליפען. אבער איהר פיגור און
איהר געתטאָלט האבען געלשאנען פון זיך מיט א ערפרישענדע
יונגענד און ריפקייט. איהרע שוואָצע געדיכטע האחד זיינען געוווען
צואָמענונגסזען און פערובנדען די צוּוִי געדיכטע צעפ איז א שוואָץ
זיידענען באנד. איז א ברײַט-אנדרנידיגען שטוריינען קאָפֿלוש און
איין וויסען, ווי דער אנקעל האט אַנגַזֶּט. א וויס טולען לאַנג
קלידעל מיט א וויס זיידענען ברײַט-אונד אַנגַזֶּט אַנגַזֶּט
אייהר דינע יונגע פיגור און פערובנדען איז א שליח. זיידענע וויסע
זאָקען און וויסע הויכע שיד. דער אנקעל האט זיך אַרומגעבאָט
מיט א בְּלֵק, ער האט, ווי זיינ געוואָחההייט איז געוווען, וווען ער איז
צופרייעטען געוווען, בי' ביונען, נאָס געמאָט זיינע הענד איז בענלאָט
זיינע האחד — א געוואָחההייט וואָס ער האט נאר מיטגעבראָכט
פון דער חיים פון זיינע קצְבִּישׁע יאָהָרָע איז קען זיך דערפּוֹן נישט
אבגעועעהנגן. און געבורט זיך מיט א שמייכעל : גוט !

— אנקעל לובען, אפשר עפּעם גענישען, עם שטעהט אלע
אופֿן טיש — האט אהָרָן מעָלָנִיך געווואָגַט.
— נישטאָ קיַן צוּיט, די מאַשְׁין ווֹאָרט.

— טאמער דאָר — פֿריישׁ אַוּיעֶר, יונגעַ רעטענְלָאָד מִיטַּ סּוּוֹוִיטַּ
קרִים — האָטַּ רָאוּזַ אַיְונְגְּלָאָדָעַן.

דעַר אַנְקָעַלְהַאָט בֵּיןְ אַנְגָּעָוקְטַּ אַהֲרֹןְ מַעְלָנוּתַּ.
— הערטט דָּאָה, נִישְׁטָאָ קִיּוֹןְ צִוְּיטַּ, דַּיְ מַאְשָׁוָןְ וּוּאָרָט — האָטַּ
אַהֲרֹןְ גַּעוּיוּעַןְ מִיטַּ דַּעַרְהַאָנְדַּ צָוםְ וּוּוּבַּ.
— מאַשָּׁאָ, קָאַמְּדָאָןְ, קָאַמְּדָאָןְ. מִירְ וּוּעַלְעַןְ שְׂוִיןְ עַסְעַןְ אַוְיפַּןְ
וּוּגַןְ.

מאַשָּׁאָ אַיְןְ נַאֲכַנְעַגְנָעַנְגַּעַןְ דַּעַםְ אַנְקָעַלְ.
איַןְ דַּיְ טָהָרְ נַאֲכַנְעַשְׁרָעַןְ :

— עַסְ אַיְןְ אַלְדְּרִיטַּ — האָטַּ דַּעַרְ אַנְקָעַלְ אַרוּפְגָּעַןְוּוּ אַנְקָעַןְ מִיטַּ
הַאָטַּסְ אַגְּטַּ טִוְּםְ ! אַמְזָוִירְטַּ אַיְיךְ גַּטְ !
דעַרְהַאָנְדַּ.

— נָוְןְ, מאַשָּׁאָ, יוֹ לַיְקַ אָוֹטְ ? — האָטַּ דַּעַרְ אַנְקָעַלְ אַנְגָּעַנְמוּעַןְ
מאַשָּׁאָסְ הַאָנְדַּ, וּוּגַןְ דַּעַרְ אַוְיטָאַמְּבָילְהַאָטַּ זַיְןְ גַּעֲפִירְהַרְטְּ אַיבְּרָטְ דַּיְ
נַאֲסָעַןְ אַוְיפַּןְ וּוּגַןְ אַרוּוּםְ .

— סּוּרְטָעַנְלִיְּ אַיְיךְ ! — האָטַּ דַּאָסְ מִידָּעַלְ אַבְּגָעַנְטָפְעַרְטַּ.
— אַיְ עַסְ נַאֲאִינְגְּטוּ גַּוּוֹןְ יוֹ עַיְ נִיְוָסְ טִוְּםְ, קִירְ, — האָטַּ דַּעַרְ
אַנְקָעַלְ אַיְחָרְ גַּעֲפָאַטְשַׁתְּ אַוְוָףְ דַּעַרְהַאָנְדַּ.
מאַשָּׁאָהַטְ אַנְגָּהַיְבָעַןְ מַוְרָאְ צַוְּהַאָבָעַןְ פָּאָרְןְ אַנְקָעַלְ,
עַרְשָׁטָמְעַ כָּאָלְהַאָטַּ זַיְןְ גַּעֲפִיהָלְ צָוםְ אַנְקָעַלְ... זַיְהַאָטְ אַיְהָםְ
אַנְגָּעָוקְטַּ, אַזְוִיְּ וּזַיְ אַיְזְ גַּעֲוָסְעַןְ יַעֲצַטְנְ אַיְהָםְ אַיְןְ אַוְיטָאַרְ
סְאַבְּיָלְ אַוְןְ גַּעֲוָהָןְ וּוּיְ בְּרִיטְ אַוְןְ גְּרוּוֹסְ עַרְ אַיְןְ, הַאָטַּ זַיְןְ דַּעַרְ
שְׁרָאַקְעַןְ פָּאָרְ אַיְהָםְ. עַסְ אַיְןְ אַיְחָרְ גַּשְׁתְּ אַיְונְגְּגָעַנְגַּעַןְ דַּאָסְ פָּאַהָרָעַןְ
מִיטַּןְ אַוְיטָאַמְּבָילְ, זַיְןְ וּוּאַלְטַּ גַּעֲוָוָלְטַּ אַרוּסְגָּהָןְ, אַוּוּקְגָּהָןְ. דַּעַרְ
אַנְקָעַלְהַאָטַּ זַיְןְ, דַּאָכְטַּ זַיְןְ אַיְהָהְ, אַוְיפָּגְּפִירְהַרְטְּ עַפְעַםְ מַאְדָנָעַ,
הַאָטַּ זַיְןְ פְּלוּצְלָוָנְגְּ אַנְגָּעַנְמוּעַןְ בֵּיְ דַּעַרְהַאָנְדַּ אַיְןְ גַּעֲקָוָטְ אַיְחָרְ אַיְןְ
דיְ אַוְגָעַןְ אַרְיָןְ, אַיְןְ גַּעֲזָאנְ צַוְּ אַיְחָרְ :

— לַיְסָטָעַןְ, מאַשָּׁאָ, אַיְ לַיְקַ אַיְןְ ? אַיְדַּ וּוּלְ אַזְוָןְ דַּוְ זַאַלְסָטְ מִידְ
לַיְשָׁעַןְ. לַיְקָעַןְ וּוּרְיִ מַאְטָשַׁ !

— סּוּרְטָעַנְלִיְּ אַיְ לַיְקַ יָןְ, אַנְקָעַלְ !

— נָוְןְ, נָוְןְ, אַיְדַּ וּוּלְ, אַזְוָןְ דַּוְ זַאַלְסָטְ מִידְ שְׁטָאַרְקְ לַיְעָבָעַןְ, שְׁטָאַרְקְ
לַיְעָבָעַןְ. דַּעַםְ אַנְקָעַלְ בְּעַדְאָרְפְּ מַעְןְ שְׁטָאַרְקְ, שְׁטָאַרְקְ לַיְעָבָעַןְ — הַאָטַּ זַיְןְ

דער אנקעל אונגענומען בי דער האנד אוון געקופט איתר אין די אויגען אריין.

מasha האט אונעהויבען מורה צו קריינען. זי האט געשמייכעלט קוינדיש:

— דו ביוט היינט אוזו פאני, אנקעל!

— פאני? הא, הא, פאני, — ליסטען, קיד, איד וועל דיר זאָגַען היינט אַזְוֹאַזְוָאַט, פִּיעַלְהַבְּשָׁעַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט, פִּיעַלְהַבְּשָׁעַט גַּעֲוָאַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט, — קיינעם נישט גַּעֲוָאַט, אוון דיר וועל איד עס זאגען. מasha האט מורה געהאט צו פרענען וואָס פָּאַר אַזְוָאַט, זי האט איבערהייפט עפָּעַס מורה געהאט צו רעדען, זי וואָלַט נור גע- וואָלַט אַרוֹסִים, אַרוֹסִים ווֹי אַם שְׂנָעַטְמָעַן.

— הארד אוים, מאsha, — וווערט פְּלוֹצִים דער אנקעל ערנטט אוון געהאט זי אַזְוָאַט דער האנד — אַי נאָו, דו ביוט אַקְלַעַוּעַר גוירל, אוון דו וווערט פְּרֶשְׁטָעַהָן, דעם אנקעל בעדראָה מען לֵיבְהַאָר בעו אַזְוָאַט האָרְכִּיעַן, אוון רעפְּפַעְקָטְהַבְּעָן פָּאַר אַיהֲם, נְרוּסִים רְעַפְּטָעַט, דו זעהסט ווי אלַע רעפְּפַעְקָטְרָעַן דעם אנקעל — עס אַזְוָאַט אַזְוָאַט מִיּוֹן קִינְהָן, נִיט אַזְוָאַנסָּט. דער אנקעל האט לֵיבְהַאָר גַּעַת אַזְוָאַטְמִיקִיט, מהאָזְוָאַטְמִיקִיט, לאַסְּדִינְגָּן ווֹאָס עַר היינט, דו חַדְסָט — אלְסָדְרָעַן, דָּוְרָקָט עַר זי פְּעַסְטָה בְּיַיְהָרָהָן, נָאָר נִישְׁתָּאַקְעָגָעַן רְעַדְעָן אַזְוָאַט זִיךְרָעַן. אַז דער אנקעל זָאָט, אַז היינט אַזְוָאַט נָאָר זִיךְרָעַן, נִיאָר נִישְׁתָּאַקְעָגָעַן, אַז דער אנקעל זָאָט — אַזְוָאַט דָּוְרָקָט עַר זי פְּעַסְטָה בְּיַיְהָרָהָן, אַז דער אנקעל זָאָט — אַזְוָאַט דָּוְרָקָט עַר זי פְּעַסְטָה בְּיַיְהָרָהָן, אַז דער אנקעל זָאָט — געהארכְּעַן, מִיּוֹן קִינְהָן, טִיעַפְּ געהארכְּעַן, לאַסְּדִינְגָּן געהארכְּעַן, פָּרָעַר שטאנען, מasha?

— יְאָר אַזְוָאַט פְּאַנְיָה, אַנְקָעַל — האט מasha פְּלוֹצִים זִיךְרָעַט אַיהֲם אַזְוָאַט פְּנִים אַרְיָה.

דער אנקעל האט פְּרֶבְּיַסְטָעַן די לִיפְעָן, גַּעַשְׁוִוְינְגָּן אוון גַּעַלְעַהָרָט אַזְוָאַט ווֹאָס צו טהאָן. עַר האט אַבְּגַעְמָאַכְּט זִיּוֹן מִיּוֹן אַזְוָאַט אַבְּצַוְהַאָקָעַן דעם גַּעַשְׁפְּרָעַד — אַזְוָאַט אַזְוָאַט צִוְּיָה צו גַּעַבְעָן, לְאַזְוָאַט אַרְיִינְדְּרִינְגָּעַן זִיּוֹנָה ווּוּרְטָעַר טִיעַפְּ אַזְוָאַט יְוָנְגָעָר הָאָרֶץ. עַר האט גַּעַזְעָהָן, אַז זִיּוֹנָה ווּוּרְטָעַר האָבָעָן גַּעַמְאַכְּט אַזְוָאַט אַיְינְדְּרָוק. עַס אַזְוָאַט גַּעַוְוָעַן אַזְוָאַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט אַזְוָאַט דער נָאָהָעָנָט פָּוּ יִם, ווֹאָהָיָן עַס אַזְוָאַט פְּרֶבְּאָהָרָעַן דער אַזְוָאַט אַמְּבָיל

מייט אנקעל מאוזעט און מאשאָן. אויפֿן פֿאַרטש זוינען געוועסען דיקע אידישע ווייבער פּוֹן "אלֶלְדְּרִיְתְּנִיקְעַם", גַּעֲפּוּרִידְרָטָם, אַיְזָן באַדְקָאסְטָרָה מען אַנְגָּטְהָאָן, האבען גַּעֲשְׁפִּיעַלְתָּן אַיְזָן קָאַרְטָעָן. ווֹאו נִיט ווֹאו האט זיך בֵּי אַ קְרָעַנְצָעַלְטָרְפּוֹן אַוְיד בעוועז אַ יְוָגְנָעָר מָאָן. אַוְיד אַזְּנָבָּאָן באַדְקָאסְטָרָהּ. נֹורְדָּר אַזְּנָבָּאָן גַּעֲוּוֹז אַזְּנָבָּאָן פָּעַט אַזְּנָבָּאָן אַנְגָּטְהָאָן, אַזְּנָבָּאָן הָאָט גַּעֲמִינִיט, אַזְּנָבָּאָן אַזְּנָבָּאָן אַזְּנָבָּאָן... דִּי בעלְהַבְּתָע פּוֹן האַטְמָעָל, דִּי בעקאנְטָע שְׂדָכְנַטָּע, מִיסְעָם פְּלוּיְישָׁמָאָן, דִּי אַיְגָּנָעָנְטָהִימָּעָרִין פּוֹן חָאַטְעָל, אַזְּנָבָּאָן זַיְזַי אַקְעָגָעָן גַּעֲקָומָעָן. דִּי גַּעַסְט אַוְיפֿן פֿאַרטש האבען אַ מִינְוּט אַוְיפּוּגְנָהָעָרָט צֹ שְׁפִּיעַלְעָן אַזְּנָבָּאָן מִיט נִיְוָגָעָר רַיְקָנִיָּט גַּעֲוּוֹאַרְפָּעָן בְּלִיקָּעָן אַוְיפּ דָּרָעָל וּאָס אַזְּנָבָּאָן גַּעֲנָעָמָעָן. אַלְעָעָה האבען גַּעֲקָנְטָט דָּעַם אַנְקָעָל מאַזְּעָס, עַר אַזְּנָבָּאָן גַּעֲוּוֹז פּוֹן זַיְעָר אַיְגָּנָעָנָעָמָעָן אַזְּנָבָּאָן בִּיּוֹנָעָם, אַזְּנָבָּאָן גַּעֲוָוָסָט פּוֹן זַיְעָנָעָנָעָמָעָן צֹ מאַשָּׁאָן. דִּי ווייבער האבען אַיהֲם אַקְעָגָעָן גַּעֲשָׁרָעָן פּוֹן דִּי טִישָׁן לְעָד :

— מֶרֶ. מְעַלְנִיָּה, נִיט גַּעֲזָהָוּ מִיְּזָן מאַזְּ ?

— יַעַם, גַּעֲזָהָוּ.

— עַר קְוָמָט אַרוֹסָם ?

— עַר שְׂוִוִּיצָט אַזְּנָבָּאָן שְׂטָאָרָט, מִיסְעָם — הָאָט דָּרָעָל בְּרוּיָט אַבְּגָעָנְטָפְּרָעָט.

מִיסְעָם פְּלוּיְישָׁמָאָן הָאָט אַנְגָּנְעָנוּמָעָן מאַשָּׁאָן בֵּי דָרָעָל האַנְד אַזְּנָבָּאָן גַּעֲשְׁמִיְכָּעָלָט אַזְּנָבָּאָן פְּנִים אַרְיוֹן, נִיט ווּסְמַנְדִּיגָּן זַיְזַי צֹ בְּעַנְרִיסְעָן.

— דָּאָס אַזְּנָבָּאָן מִיְּזָן כֹּלה, מִיסְעָם פְּלוּיְישָׁמָאָן — הָאָט אַנְקָעָל מאַזְּנָבָּאָן זַעַם פְּאַרְגָּנְעַשְׁטָמְעָלָט מאַשָּׁאָן.

מַאָשָׁאָן אַזְּנָבָּאָן בְּלִידָן גַּעֲוָאָרָעָן אַזְּנָבָּאָן דָּרְשָׁרָאָקָעָן, אַזְּנָבָּאָן גַּעֲפָוָנָעָן סִיּוֹן כְּחָאַז ווּאַרְטָט צֹ רִידְעָן.

בֵּי דִּי טִישְׁלָעָד מִיט דִּי נַאֲקָעָטָעָן פְּרוֹוֹעָן אַזְּנָבָּאָן דִּי קָאַסְטָוָמָעָן, ווֹאו מעָן הָאָט אַזְּנָבָּאָן קָאַרְטָעָן גַּעֲשְׁפִּיעַלְטָמָעָן, אַזְּנָבָּאָן אַרְוָמְגָעָנְגָעָנָעָן אַגְּעָן מָוּרָעָל זַיְזַי אַזְּנָבָּאָן בְּזִהְנָשְׁטָאָקָעָן...

.4

מאנעם אגיטאטאָר.

אנקעל מאוזעט האט זיך גענוועמען אוות ערנטט אַחְתָן צו וווערטען ער האט בעפויילען אהרוּ מעַלְנִיק, אוֹ ער זאל צונרייטען אַגרויסע תנאים אוֹן אַיִינְלָאָדָעָן אלְעַ קַוּמִינֶרֶלְאָנְדְּסְלִוִּיט. בֵּירַ אָזָן בָּרָאָנִי, פָּעָן ווּפְיָעָל זַיְוִילְעָן אוֹות זַיְוִוָּן חַבְבוֹן. אוֹן ער אלְיָהָוּ דָּעַר אַנְקָעַל, אַיְזָן אַרְוָמְגָנְגָנְגָנְגָנָן מְשֻׁחָה חַתָּן. עַס אַיְזָן גַּעֲוָוָן אַפְּרִיד אָזָן אַלְסְטָט צַוְצַוְעָהָן ווִי ער פִּיהָרְט זַיְד אָוִית, ווִי ער קוֹיפְּט אַיְזָן דַּי בְּלָהְמָתְנוֹת, אָזָן ווּוִיזָט זַיְוִילָעָמָן. דַּי קַוּמִינֶרֶלְאָנְדְּסְלִוִּיט הַאָבָעָן זַיְד גַּעַד פְּרָעָהָט מִיטָּדָעָם, ווּאָס דָּעַר אַנְקָעַל אַיְזָן אַחְתָּן גַּעַוְאָדָעָן, ווִי מִיטָּזִיעָר אַיִינְגָּנְגָּנְגָּנְגָּנָן שְׁמַחָה. זַיְוִהָּאָבָעָן נָור נִיטָּפָרְגָּוָנָן אַהֲרֹן'עַן דָּאָס גַּלְיָק. אָזָן ווּידָעַר הַאָבָעָן זַיְוִה זַיְד גַּעַטְרָאָכָט, גַּלְיָיכָר אָזָן אַיִינְגָּנְגָּנְגָּנְגָּנָן זַיְוִילָעָמָן אַיְזָן „שְׁמַאְלָץ גַּרְבָּב“. אַיִידָעַר אַפְּרָעְמָדָעָר. מַעַן קָעָן גַּיבָּעָר אַטְוָהָה קְרִיגָּעָן. אָזָן הַאָבָעָן גַּעַחְנָפָעָט אַהֲרֹן מִיטָּזִין ווִיְבָ, מִיטָּזִין עַקְנְדָרָה, ווִי דָוְדָר זַיְוִילָעָמָן צָום הַעֲכָסְטָעָן גַּלְיָק.

דָּעַרְזָוִילְ אַיְזָן סָעָם, דָּעַרְ קָאָזָן, נִיטָּפָרְגָּוָנָן. נָאָד דָעָם זַעַלְבָעָן אַבָּעָנָר, ווּעַן דָּעַר אַנְקָעַל אַיְזָן אַרְוִיסְגָּפָאָפָעָן. נִיטָּפָרְגָּוָנָן. אַיְזָן סָעָם אַוּוּקָץ זַיְוִה קָאָזָן מַאְנָעָם — מִיטָּזִין אַיְהָם זַיְד מִישָּׁבָץ זַיְוִין ווּאָס צָוְתָהָאָן צָוְ פְּעָרָהִתְהָעָן דָּאָס אַוְנְגָּנִיק, אָזָן דָּעַר אַנְקָעַל זַאְל נִיטָּחָתָהָהָאָבָעָן.

מאנעם אלְיָהָוּ פָּוּ גַּאנְצָן קַוּמִין האט גַּעַפְּהִירְט דָא אַיְזָן אַמְּעָד רַיְקָא דָאָס זַעַלְבָעָן לְעַבָּעָן, ווִי ער האט גַּעַלְבָעָט אַיְזָן דָעַר הַיּוֹם. אַיְזָן דָעַר הַיּוֹם אַיְזָן מַאְנָעָם גַּעֲוָוָן אַ וּאוֹלְעָר יְוָנָג. ער האט מַלְחָמָה גַּעַהְאַלְטָעָן מִיטָּזִין נָאָנְצָעָן שְׁטָעְדְּטָעָל, מִיטָּזִין רָב, מִיטָּזִין נָגִיד, מִיטָּזִין פְּרָאָצְעָנְטִינִיק, מִיטָּזִין אַלְעַזְוִירָעָמָן אַיְזָן פִּיהָרְוָנָן, אָזָן ער האט גַּעַפְּהִירְט זַיְוִין אַיִינְגָּעָן אַרְטָלְעָבָעָן. מאנעם האט זַיְד אַיְזָן דָעַר הַיּוֹם גַּעַ'חְוָרָט מִיטָּזִקְצִים. דָעַר אַיִינְצִימָעָר אַיְדָוּ ווּאָס הַאָט גַּעַהְאַלְטָעָן טַוְיבָּעָן, האט נִיטָּפָרְגָּוָנָן פְּעָרָהִתְהָעָן קִיוֹן עַוְלָה, סִיְיָ גַּעַנְגָּעָן זַיְד אָזָן סִיְיָ גַּעַנְגָּעָן פְּרָעְמָדָעָר. אָזָן האט קוֹינְמָאָל נִיטָּפָלְאָנָט זַיְד פָּאָרִי וּזְיָ

ריכט, נאר ער האט געהאט זיין אויגגענעס געריךט, ער איז געווען ער שופט און ער האט בעצאהלט פאר אונרעדט. גאנץ קומין גע-דענטט נאך דעם שפיצעל, וואס מאנעם האט אבענטהאָן צו יואל פרַאַ צענטניך.

זוען מאנעם איז אהיים געקסמען פון סאלדראטען, האט ער געפּוּ נען, אָז דאס שטערטעל קומין איז געווען איז גאנצען פערשולידיגט צו יואל פרַאַ צענטניך, וועלכער איז געווען ער ריביסטער מענש פון שטאדט. אלע הייזער זוינען געווען פער' משוכט צו יואל'ן, אלע כל'ה-מתנות, חתונה-געשאנקען ליגען איז גרויסמען קאמאָר בִּי יוֹאַלְּ פרַאַ צענטניך. דאס שטערטעל קרעבעט אונטער דעם שווערטן יאָזּ פון ציינען, וואס יוֹאַלְּ פרַאַ צענטניך האט אויפּ דֵי אַיִינָנוּ אַהֲנָעָר אַרְוִיפּּ געליגט. אלע אַרְבִּיטָעָן פָּאָר אַיִּהָם. אָז אָז יוֹאַלְּ געהט אַרְוּם יעדען פְּרַיְּה-מַאְרָנָעָן אַיבָּעֶר דֵי היְזָעָר דֵי אַיִּנָּנוּ אַהֲנָעָר זיינע ציינען — פָּאָלְט אָז אַשְׁרָעָק אַיבָּעֶר דֵי אַיִּנָּנוּ אַהֲנָעָר. האט ער זיך מַיְשָׁב געווען מיטַּזְּ סְטָאַרְשִׁי סְטָרָזְשִׁנִּיך ווֹאָס צוּ טַהָּאָן. בִּי יוֹאַלְּן האט געדיענט אַמִּיד — האט זי געוואָסָט ווֹאָז דֵי אַלְּעָלָמָשְׁכָנָות זיינען בעהאלטען. דֵי מoid אָז אַבָּעָג געווען געטְרִי יוֹאַלְּן אָז ניט געוואָלָט אַרְוּסָנָעָבָן. האט מאנעם אַיהָר צוֹנְגָעָשָׂאָרָט אַיְנָגּ פּוֹן זיינע זוינען פָּאָר אַחְתָּן. דעם חתונ האט מען צוֹגְעָנָאָנָט נְדוֹן, האט ער אַרְוִיסָנָעָרָאָגָעָן פּוֹן דער מoid. אָז יוֹאַלְּ הַאֲלָט דֵי מַשְׁכָנָות פֻּרְשְׁטָעָקָט אַיז גְּרוּיסְעָן שְׁוּפְלִיאָר אָז דֵי שליסלָעָן אַונְטָעָרָן קִישְׁעָן. האט ער אַבְּגָעָמָאָכָט מִיטְּ דָעָר מoid, אָז זוֹאַלְּ בִּיְנָאָכָט דֵי טָהָיר עַפְּנָעָנָעָן אַיז דָעָר שְׂטָיל. בִּיְנָאָכָט אַיז מַאיָּ נָעַם צְוֹגְעָפָאָהָרָעָן מִיטְּ אַפְּהָר פָּאָר יוֹאַלְּסָ הוּוֹ, אַרְוִיסָגָעָנוּמָעָן מִיטְּ נָאָד אַיְנָג דֵי גָּאנְצָעָ קָאָמָאָד פּוֹן שְׁטוּבָ, אַרְוִיפְּגָעָלִיָּגָט אוּפּּ מִיטְּ פָּוּהָר אָז אַוּעָפְּנָעָפְּהָרָת צָום ווָאָסָעָר. דֵי ווּעְקָסָלָעָן האט מאנעם צוֹרִיקָגָעָשִׂיקָט יְדָעָן בָּעַלְּהָבִית אַיז שְׁטוּבָ אַרְיוֹן. דֵי אַרְיוֹמָעָ מַשְׁכָנָות, דֵי זְלָבָעָרָנָעָ לְיִכְתָּר, חַופְּה-זָקוּדָשִׁין פִּינְגָּרְלָאָה, אַוְרְרִינְגָּלָאָה, יְעָרָן אַיְנָעָם אַבְּגָעָנָעָבָעָן לְוִיטָ דָעָם נָאָמָעָן, ווֹאָס אַיז גַּעַתָּאָנָעָן בִּיְיָ יְעָדָעָן מַשְׁכָוָן גַּעַשְׁרִיבָעָן אוּפּּיָּסָ קָוִיטָעָל, ווֹאָס אַיז גַּעַתָּאָנָעָן בִּיְיָ יְעָדָעָן (יוֹאַלְּ אַיז געווען אָז אַקְרָאוֹתָנָעָר מענש). דֵי גַּאֲלָדָעָן זיינען האט דער סְטָאַרְשִׁי סְטָרָזְשִׁנִּיך צוֹגְעָנוּמָעָן פָּאָר זיך אָז דאס באָאָרָע גָּעָלָה, ווֹאָס האט זיך גַּעַפְּוָנָעָן אַיז שְׁוּפְלִיאָר, האט מאנעם צוֹגְעָנוּמָעָן פָּאָר

זיד. די מoid, וואס האט אויפגעגעפענט די טהיר, האט ער געגעבען א פאר הונדרט דובען נדו, חתונה געמאכט זי מיטן' חתו, און דאס גאנצע שטעדטעל האט זיך געפרעהט און געטאנצט אויף דער חתונה.

די לעדיגע קאמאָר האט מאָנעם די צוּוִיטַע נאָכָט געבראָכט צופיהרען צו יואָלֵין און זי אָזּוּקְעַנְשְׁטָלֶט הַינְטָעֶר דער טהיר. אָזּוּי האט מאָנעם אָמָּאל בעפּרִיּוֹת גָּאנֵץ קָוּמִין פֿוֹן אָונְטָעֶר יוֹאָל פֿרָאָצְעַנְטְּנִיקְסּ שָׂוּוּרְעָנוּ יָאָר. די קָוּמִינֶר לְאַנְדְּסְלִוִּיט דֻּרְרֶה צְהַלְעָנוּ נָאָר בֵּין הַיְנְטָגְעָנוּ טָאגּ דָעַם נֵס פֿוֹן דָעַ בעפּרִיּוֹאָונֵג אָוּן בענשען אִיהם די הענד.

אָזּוּמָאָנְעָם אִיזּוּ אַרְאָבְּגַעְקָוּמָעָן קִיּוֹן אַמּוּרִיקָא (גַּעֲמוֹזָט אַנְטָרְזָה, טָאָקָע צְוָלִיעָבּ דָעַר גַּנְבָּה), האט ער לְאָנְגָּן שָׁאָפּ בְּיַם אַנְקָעֶל מַאוּזָעָם נִיט גַּעֲקָעָנְטָם אַיְנוֹזְעָן. מאָנְעָם אִיזּוּ גַּעֲוָעָן דָעַר עַרְשְׁטָעֶר, וואָסּ האט זיך בעפּרִיּוֹת פֿוֹן אַנְקָעֶל מַאוּזָעָם שָׁאָפּ אָזּוּ האט דָאָן אַמּוּרִיקָא גַּעֲפִיחָרֶט דָאָס זְוָלְבָּעָן לְעַבְעָן, וואָסּ אִיזּוּ דָעַר הַיּוֹם. ער האט באָלָר דָּרְכָּאָפְטָה די אַמּוּרִיקָאָנְדָר לְוֹפְטָ אָזּוּ אַיְנוֹגְעָזָהן, אָזּוּ אַוְיבּ ער זְאָל לְעַבְעָן לְיוֹטָן גַּעַזְעַי. וּוּטָ ער לְאָנְגָּן נִיט דָרְלְעָבָעָן, אָזּוּ וּוּרְטָעָן בֵּין עַס וּוּלְעָן אַנְדְּרָעָר, בעסְעָרָעָג גַּעַזְעָעָג גַּעֲמָאָכָט וּוּרְעָעָן, קָעָנוּ ער דָּרְרוֹוִיל אַרְיִינוֹוָאָקָסָעָן אִיזּוּ קָבָר אָרְיוֹן. האט זיך מאָנְעָם גַּעַזְאָגָט, אָזּוּ מַעַן דָּאָרָף זיך אָזּוּ עַצְחָגְעָבָעָן. האט ער באָלָר אַיְנוֹגְעָזָהן, אָזּוּ אַמּוּרִיקָא אִיזּוּ דָעַר עַיְקָר גַּוְטָעָן בְּרִידָעָר, אָסְד גַּוְטָעָן בְּרִידָעָר צְוּ הַאָבָעָן, אָזּוּ אַיְנָעָר זְאָל דָעַם אַנְדְּרָעָן גַּעַבְעָן אֶשְׁאָוֹ. אִיזּוּ מאָנְעָם באָלָר גַּעַזְאָגָט אָזּוּ מַעַבְעָר פֿוֹן אֶסְסִיּוּטִים. נָאָר דָעַר תְּהַעַטְיְגָסְטָר מַעַבְעָר אִיזּוּ ער אַיְזָנְדָעָר צְוּ קָעְמְפָעָן גַּעַבְעָן פְּרָאָהִיבִּישָׁאָן. מאָנְעָם האט שְׂוִין אַיְרִישְׁ-לִילִיט פָּאָר גַּוְטָעָן בְּרִידָעָר, אַיְדָעָן האט ער פִּינְדָר — וּוּהָנָעָן ער צְוִישָׁעָן די אַיְרִישָׁע, נִיט וּוּיסָט פֿוֹן די יַאֲטְקָעָם. גַּעַוְוָאָרָעָן אִיזּוּ ער אַקְאָנְטָרָאָקְטָאָר בְּיַי הַיּוֹעָה, הַאָלָט אֶפְאָר פּוֹוְיִישָׁע שְׁקָצִים מוּיְעָרָעָם, פִּינְטָעָרָם. אָזּוּ גַּוְטָעָן בְּרִידָעָר שָׁאָרָעָן אַונְטָעָר אַרְבִּיּוֹט. מַאָכָט זיך טְרָאָבָעָל, קָוְמָט מַעַן צָוּמָעָן קָעְפָּטָעָן אַלְיָוִן. אָזּוּ נִיְשָׁט — צָוּמָבָאָס, צָוּמָפָאָלְיִישָׁעָן באָס פֿוֹן דִּיסְטְּרִיקָט. דָּרְפָּאָר, אָזּוּ סְמָטָצָו די „עַלְקָשָׁעָנָם“. אִיזּוּ מַאָרְגָּעָן „אַלְלִידְרוּוּת“. דָאָס גַּעַנְצָעָן פָּעָנְסְטָעָר אִיזּוּ בְּיַי מַאָנְעָם גַּעַנְצָעָן בעַי האָנְגָעָן מִיטָּ פִּקְטְּשָׁוּרָס פֿוֹן זְיַנְעָן „לִיּוֹטָעָ“. מאָנְעָם לְוֹפְטָ אָרוֹם צָו

די לאנדסלייט אוֹן אַנְטִירָטֶמֶט. מאנעם גיט טיפס. מאנעם אַרְבִּיט אַוְיפֶּלְעָלָעָלְכִים. אין דעם מאג פון „עלעקסען“ מהות זיך מאנעם אוֹן פָּאָר אָן אַיְוִרִישָׁמָעַן, אין אַגְּרִינְעָם נַעֲקִידְטִי אוֹן שְׁטָעֵלֶט זיך אַוּועַק „וּאַטְשָׁעַן“. ניט אַיְוִנְמָלְקָ קְוָמָט אָוִיס צוֹ אַיבְּעַרְצִיןְעַן די גַּעֲגָנָעָר מיט הענד אַרְגּוּמָעָנְטָעַן, אָן אַוְיפֶּ דַעַם אָיִזְמָעָם דַעַר בעסטער אַנְטִאטָאָר אָן דִּיסְטְּרוּקְטָמָן. וּמְעַן דַּאֲרָךְ מַאֲנָעָם גַּלְעֵפֶט מַעַן אַיְהָם פָּוּן אָיִזְמָעָן עַלְעַקְשָׁאַזְטִישָׁאָן צָוָם אַנְדְּרָעָן, אָן עַר זָאָל דִּיסְטְּרוּקְטָמָן מִיט די הענד. דַעַר באָס פָּוּן דִּיסְטְּרוּקְטָמָן האָט אַיְהָם אַנְמָעָן גַּעֲגָנָעָן „אַנְטִאטָאָר“, אָן קְלָאָב פָּוּן די אַנְטִירָאַהְבִּישָׁאָן, וּואָס גַּעֲפָנִים זיך אַוְיפֶּ דַעַר עַק גָּאָם, וּאוּוּס אָיִזְמָעָן גַּעֲגָנָעָן די בִּילְדָעָר פָּוּן אַלְעָ גַּעֲוּזָעָנָעָן באָסָעָם, אָן מַאֲנָעָם בָּעָרְיוּהָמָט אַלְסָמָד דַעַר בעסטער אַנְטִאטָאָר.

פארנָאָכָט שְׂדֵי, אָן דַעַם מאג פָּוּן די עַלְעַקְשָׁאָן, אַיְדָעָר די רְעוּלְתָאָטָעָן זְיַינְעָן נָאָר בְּעוֹוָאָסָט, בעהנְגַּט מַאֲנָעָם דָּאָס גַּאנְגָּעָה הַוִּזְוִין מִיט בעזְוִימָעָר, מִיט גְּרוּסָע בְּרוּמָס, אָן עַר אָזְן זְיַוִּזְוִיב אָן אַלְעָ גַּזְיָעָן קִינְדָעָר האַלְטָעָן גְּרוּסָע גַּרְאָנְגָּרָס אָן די הענד אָן גַּרְאָנְגָּרָס אַיְהָם די אַנְדָּרָעָר פָּאָרְטִיְּוִי...

דאָס יָאָהָר אָיִזְמָעָן אַלְלָדוּיִיט. דַעַר גַּאנְצָעָר דִּיסְטְּרוּקְטָמָט בעַלְעַנְגַּט צו אַיְהָם. דַעַר דַּוְשָׁאָרוֹשָׁ אָיִזְמָעָן זְיַינְעָר אָן דַעַר דִּיסְטְּרוּקְטָמָט אַטְאָרָנִי אָיִזְמָעָן זְיַינְעָר אָן אַלְעָ קָאָפָס זְיַינְעָן זְיַינְעָן. די גַּאנְצָע שְׁטָאָדָע אָיִזְמָעָן זְיַינְעָן. דָוְרָד דַעַם פִּיהְלָט זיך מַאֲנָעָם שְׁטָאָק דַעַם יָאָהָר. אָן מַאֲנָעָם אָיִזְמָעָן בערְיוּהָמָט בַּיִּאלְעָ זְיַינְעָן לאַנְדָּסְלִיְּעָ דָאָס יָאָהָר. אָן וּמְעַן אַיְמִיצָעָר פָּוּן די קוּמוֹנִינָעָר לאַנְדָּסְלִיְּעָ האָט גַּעֲהָאת עַפְעָם טְרָאָר בָּעֵל, עַפְעָם צוֹ טְהָאָן מִיט פָּאָלְצִיְּוִי, אַדְעָר מִיט דַעַם דַּוְשָׁאָרוֹשָׁ, אָיִזְמָעָן גַּעֲגָנָעָן צוֹ מַאֲנָעָם גַּעֲגָנָעָן צוֹ מַאֲנָעָם, אָן מַאֲנָעָם הַאָט שְׂוִין גַּעֲמָכָט אָזְזִי, אָזְזִי עַס אָיִזְמָעָן גַּעֲוּזָעָן „אַלְלָדוּיִיט“.

אָן וּוּרְקָלִיךְ האָט מַאֲנָעָם בעזְעָסָעָן אַגְּרוּסָעָן גַּעֲפִיהְלָן צוֹ גַּעַד. רְעַבְּטִינְקִיִּט. עַר האָט פָּוּן דַעַר נָאָטוֹר נִיט גַּעֲקָנְט אַיְבְּעַרְטָאָגָעָן קִיְּוִן וּלְהָ. די אַיְנָאָרְדוֹנוֹגָ פָּוּן דַעַר וּוּלְתָה. אָיִזְמָעָן וּוּלְכָבָעָר עַר האָט גַּעֲלָעָבָט, אָיִזְמָעָן גַּעֲוּזָעָן אָזָא, אָזָא נִיט אַלְעָ מָאָל זְיַינְעָן די אַיְנָרִיכְטָוָנָגָעָן גַּעֲגָנָעָן הַאָנְדָר אָיִזְמָעָן מִיט די נְעַרְכִּינְקִיִּט. אָזָא נִיט אַלְעָ מָאָל אָיִזְמָעָן גַּעֲוּזָעָן אָזָא לִיְכַּט צְוָצָקָוּמָעָן צָוָם גַּעַזְוִיזָעָן אָזָא נִיט אַלְעָ מָאָל אָיִזְמָעָן גַּעֲזָעָן גַּעֲוּזָעָן גַּעֲרָעָט. דָוְרָד דַעַם האָט מַאֲנָעָם גַּעֲפָנָגָעָן דַעַם

ווען פון זיין פארטוי — צו שטיצען גוטע ברודער אוו אנטזונעהמען זיך פאר און איינגענען — א פיעל נעהנטערען אוו גלייבערען וועג צו גערעטעןקייט — ווי דאס טויטע ווארט פון געוועז. דורך דעם אוין מאנעם געווען אוין אמר'ער, געטרויער דיענער אוו איבערגענע בענער צו זיין פארטוי, וויל ער האט זי געהאלטען פאר די בעטטע אוון גערעטען. פארץ' דושאדווש, דעם ליעדר פון זיין פארטוי, וואס אוין נאך דערצו געווען אaid, וועלכער האט שטנדיג געגעבען מאיד נעמ'ן די האנד, ווען מאנעם האט אינגעטראפען אוין נאם, אוון ער פלאגט איהם זאגען „העלאו, אנטאטמאָר!“ — פאר דעם דושאדווש וואלט מאנעם אוווקגעגעבען דאס ליעבען. אוין דעם דושאדווש האט מאנעם געוועה א פערקערפונג פון זיין אידיעאל. דושאדווש גריינ' פעלד אוין געווען זיין מענש; אוון מאן האט עפעס בעדראפט, אוין ער צם דושאדווש אהיכם געהאנגען אוון זיך דרכגעמשוואסט מיט איהם. פאר דעם דושאדווש האט מאנעם ניט געהאט קיין געהימיניסע. דעם דושאדווש האט ער געוואנט דעם אמרת, אוון דער דושאדווש האט איהם געלערענט ווי אזי ער זאל זאגען מארגען אוין געריכט פאר איהם.

דושאדווש גריינפעלד אוין געווען מאנעם עס אידיעאל, אוון דורך דעם וואס דושאדווש גריינפעלד אוין נאך געווען אaid, אוון א גוטער אויד דערצו, וועלכער האט יעדען שבת געראווענט — אוין ער געווען מאנעם' שטאלץ'. אוון כאטש מאנעם אליאן אוין ניט פרום געווען אוון מאנעם אליאן ניט געקחרט פאר נאמט, דורך אוין עס איהם געלען, וואס דער דושאדווש געהט דאוונען יעדען שבת אוון אוין א מאכער אוין אידישער חבורות. אוון דערפאל וואס אוין אמעריקא אוין פאראן א אידישער דושאדווש, וואס אוין אמעריקא אוין פאראן איזט פארטוי, ווי זיין, וואס מהות פאר א גוטען ברודער אלעס — האט מאנעם לייב געהאט אמעריקא — דאס ליעבען. אמעריקא — מאי קאנטרי — פלאגט מאנעם מיט שטאלץ' טענהן' צו די אידישליך. אוון מאנעם אוין געווען א גרויסער פארטיאט פון אמעריקא אוון פון דושאדווש גריינפעלד, וויל דושאדווש גריינפעלד אוין געווארען בי איהם דער סימבאל פון אמעריקא. בי איהם אוין שטוב האט געהאנגען פון אוין זויט וואשינגטאנז'ס פארטראעט אוון פון דער אנדרער זויט דעם דושאדווש'ס פארטראעט. אוון, אוין געקומען או אמעריקאנער יומ' טוב, האט מאנעם אוין פאנסטער ארויסגעהאנגען א גרויסע אמער'

רייאנער פלאג, און פון איין זויט וואשינגטאנעס פארטראט און פון דער צוווייטער זויט דושאדווש גראינפלדס פארטראט ...
 דורך דעם האט מאנעם פייןדר געהאט די ניע פארטאי, וואס איין אויפגעשטאנען, די שאשעליסטס. עישטנען, וואס זוי זיינען ניט קיין פאטראיאטען און מאכען און טראכעל, און דאס צוווייטע, וואס זוי איגר טרייען געגען דעם דושאדווש. ער האט זוי ניט פערשטאנען און ניט געוואסטע, וואס זוי ווילען. די אנדרער פארטאי האט ער פערשטאי-געגען. די רעפובליקיאנער ווילען האבען זיעירע ליטט, בדי זוי זאלען קריינען "פול", און מיר לאזען זיך ניט. אבער וואס ווילען די סאָר ציאלייסטען? יושר? ווי ווית קען מען געהן מיט יושר! און וואס ווועט שיין זיין, און עס ווילען זיין הערליך עלקשאנס, וועמען ווועט דערפּון אַ טובה אַרוֹיסְקּוּמָן? "ווער ווועט עפּעס דערפּון האָ בען?" פלאגט ער טענחען און זיין איבערצִינֶנט אַין זיינען ריויד, "עס ווילען אַרײַנְפֿאַלְעָן נֵט לְיִוָּן פָּאַסְעָנָרָעָן מַעֲשָׁנָעָן, עפּעס לְאַפְּעָן טומען. אַ אַיד ווועט האבען טראכעל, ווועט ניט זיין צו ווועמען צו געהן, צו ווועמען זיך צו זונדרען".

— האסט געהרט, יושר ווילען זוי האבען — ווער בעדרארה האבען דעם יושר, אַ דער יושר קען נישט העלפּון, צו אלדי שוואָרצעּיiahר.

אונ צום "גוטען ברודער" מאנעם האט זיך סעם געווענדעט יעצט, וווע דאס אומגליק האט זיך געטראפען מיט' אַנקעל. סעם איין איין אבענד אוועק צו מאנעם'. מאנעם'ן האט ער געטראפען איין קלוב פון די אנטיפֿראָהַבִּישָׁן אַין סָלָוָן אוֹפְּזָן קָרָנָעָר, דָּאָרָט, וואועס האט זיך אויך געפּוינען דער פָּאַרְטָרָעָט פון וואשינגטאנע און פון "דושאדווש". מאנעם איין געווען אַ הויכער, אַ דָּאָרָעָר, מיט אַ גָּלָטָט פֿערקעמעטן שוייטעל, בי די פֿאָות האט זיך אַיהם שוין געגרוועט. און די קורצע געשוירענע וואנסלעד האבען זיך אויך שווי געגרוועט. מאנעם האט גַּלְיָיך פֿערישטאנען, אַ עס איין טראכעל. וואָרים אוּסעם זאל קומען צו אַיהם — סעם איין געווען אַ גְּרוֹיסְעָן פֿוֹנְגָּעָל, דעם אַנקעל'ס רעכטעה האנד — אַז סעם זאל זיך פֿלוֹצְלָוָג בעוועיזען, מוווע עפּעס זיין אַינְטָרָעָסְאַנְטָעָם. און כָּאַטָּש מאנעם האט ניט געהאלטען פון סעם'ען און אַיהם ניט גענְלִיבָּעָן — וויל סעם איין אַזְוִי געטראָט דעם אַנקעל, און לאזט ניט פֿערדיינען קיון "גוטען ברודער" — דָּאָד

אייז סעם געוווען א צו „וויבטיגע פוינגעל“. או ער זאל זיך ניט פרעהן
מייט זיין וויזויט.

— וואס אייז געשהן? — טראכעל? האט מאנעם געפרענט.
ער האט געוואסט. או צו איהם קומט מען ניט אנדרוש, סיידען
מען האט טראכעל.

— קומ אראויס מיט מיר, וועלען מיר רעדען.

— דא קענסטו רעדען ווי אין דער חיים. — דא זיינען אלע
מיינע גוטע ברודער. קענסט רעדען.

— דער אלטער גהאט דאך חתונה האבען — האט סעם געזאגט
זיך צורוקענדינג צו איהם.

— ווער, דער אנקעל? — האט מאנעם געפרענט אויפגערענט.

— יא, מיט אהרו מעילניך'ס קליען מויר.

— ער וועט האבען קינדרע, דער אלטער — האט מאנעם גע-
אנט ווערעדינג בלוייך.

— וואס, קראנק אייז ער דען, דער אלטער?

אייז אנקעל זיינען אלע געוווען פעראנטערערטרט. אלע לאנדס-
לייט, משפחה ניש משפחה — דער אנקעל אויז געוווען אהיימישע זאה.
ווי א קעניג בי א פאלק, אדער א פאטער בי קינדרע. אלע זיינען ווי
שטאַלץ געוווען מיט זיוו פערמעגען, אלע האבען עפעם געהאפט אויפֿין
אנקעל.

— ליאנסט דו דאך אייז דרער, איך האב דיר שטענדינג געזאגט:
טהויס קער אָפּ יורהעלט. זאג מיר, האסמו זיך עפעם אָנגערויט?

— איך בין איהם געטרי געוווען ווי א הוונ, ניט קייז גראשען
קייז אִיגענען, נישט פערונגנו צו ספערנדען א ביקעל — איך האב
איהם גערדיינט ווי א געטרייער הוונ — יעצעט וואס? זי וועט מיך
גאָר הייסען געהו אויך — וואס בין איך בי איהה, וווער בין איך
האט זיך דער גרייסער סעם צוֹזְוִוִינֵט פָּאָר מאנעם?

מאנעם האט געהאט אָז וויך האָז, אויז, ווי געזאגט, א גע-
פֿהֶל פָּאָר גערעכטינקייט. ער האט ניט בלוייז רחמנות געהאט אויפֿין
יונגע, ער האט אויך אִיּוֹנְגְּזָוּהָעָן די גאנצע גערעכטינקייט פָּוּן דעם
יונגע וואס וויל ניט, או ער אנקעל זאל חתונה האבען, כדי די ירושה
ניט צו פערלירען. אוון דערפהאר אייז ער געוווען דעם אנקעל געטראַי

און עהיליך איהם געריענט. מאנעם האט געפיהלט דאס בעדרפה
ニס דעם יונגע צו העלפערן :

- ער האט דאך, דאכט זיך, נעהאט צו מהאָן מיט אַ ווייבעל?
- ער האט פון איזה דריי, פיער קינדרער, וועלכע ער האָלט אויף.
- און וואָס שווינסטע, נאר, פײַר מיך נור אהין צו דער איי
דענע. ער וועט שוין ניט חתונה האָבען, דער אלטער.
- מאנעם, טהו איהם נישט קיין שלעכטס, עס איין אַ רחמנות
אויפֿן אָלטערן — האט סעם געזאגט אַרויסגעעהנדיג.
- וואָס הייסט אַיך וועל איהם מהאָן שלעכטס, ער איין דאך
מיין אָנקעל אויך און עפּעס אָן אלטער מאָן — האט מאנעם אָבעגע
ענטפערט מיט אַ בעליידונג.

.5.

אנקעל מאזעם זעהט אלעט פֿאָראֹים.

אנקעל מאזעם האט אָבער אלעט פֿאָראֹיסגעעהן און ווי אַ
געניטער סותר האט ער לֵיב געהאט, בעפּאָר ער געהט אָבטהאָן אַ
בִּזְוּנָם, זאָל ער זיך מיט אלעמען בעריזיכערען, אוֹ קיינע אַיבּוּרְ
ראָשׁוֹנָגָן, קיינע „דִּיסָּאָפּוֹנְטָמָנֶטֶם“ זאָלעַז זיך מיט איהם ניט
טרעפען. בעפּאָר אָנקעל מאזעם האט זיך געקליבען אַ חתחו ווערעו
מיט מאָשָׁאָן, איין ער אָזּוּק זום מאָזָס ווייבעל, מיט וועלכע ער
האט קינדרער געהאט, און איין דורךעקוּמוּן מיט אַיחַם.

— וואָס ווייבעלס מאָן איין געווין אַ קלִין, נידעריג, שוואָרץ, ברוּן
אַירעד, אַ שוואָרץ־האָרִיך בעוֹאַקְסָעָנָעָר, דאס פְּנִים, די הענה, דער
האָלו — אַלְסְדִּינְג וואָס מעַן האט בַּי איהם אַרוֹיסְגָּעָעהן איין געווין
בעוֹאַקְסָעָן מיט האָהָר, פון די האָהָר האָבען זיך אַרוֹיסְגָּעָלִישְׁטָשָׁעָט
צווּוּי שוואָרצע אַוְגָּעָלָעָך, ווי צווּוּי שוואָרצע מִיזְוּלָה. ער איין געווין
בִּים ווייבעל אָונְטָאָפּעָן. דאס ווייבעל האט געפּיהלט אַ
לְאַנְטְּשָׁדוּם, אַבְּיסָעָל לְעַמְּבָּרְגָּעָר שְׂנָאָפָּס, זִיסְעָן, הַיְמִישְׁגָּעָמָאָכָּטָעָן,

מיט פטעט ליעבערלעך או פערבייסען האט מעו געקראגען איזן לאנטשֶׁרֶם. און דערפֿאָר וואָס דָּס ווייבֿעָל איזַן געווען אַזְׁוּדרִינְעַ, מיט אַ פֿאָר חַזְׂנִירִיבֿעָלָעָה, וואָס האָבָּעָן זַיְד גַּעֲשְׁפִּיעַגְּעָלָט אַזְׁנִירִיאַט. דֵּי בְּזַוְּנָעָסֶרֶת האָט זַי גַּעֲזִיגְּעָן אַזְׁיַּד עַלְטָעָרָע בְּזַוְּנָעָסֶרֶת. דֵּי בְּזַוְּנָעָסֶרֶת לִוְיִט האָבָּעָן אַזְׁוּרִיאַט גַּעֲזִיגְּעָן, אַזְׁוּזְׁאַט בְּעַטְעַמְּטַמְּטַמְּטַמְּט, ווי דֵי פָּעָטָע הַגְּנַטְעַרְשַׁטְעַט טַהְיִיל גַּעֲנוֹזָלָעָךְ אַזְׁנִירִיאַט קַאְמְטַקְעַלְעַד וואָס מעו קָרְגַּט בְּיַי אַזְׁנִירִיאַט... דָּס ווייבֿעָל איזַן געווען דֵי פִּיהְרָעָדוֹן פָּוּ דֵי בְּזַוְּנָעָסֶרֶת מאָזַן האָט אַזְׁוּרִיסְגַּעַתְּפָעָן. זַיְוִן אַזְׁוּרִיסְחַעְלָפָעָן אַזְׁנִירִיאַט דֵי בְּזַוְּנָעָסֶרֶת אַזְׁנִירִיאַט בְּעַשְׁטָמָנָעָן אַזְׁנִירִיאַט דָּעַם, וואָס ער האָט אַזְׁוּנְגַּרְעַדְט אַ פֿאָר בְּזַוְּנָעָסֶרֶת לִוְיִט וואָס האָבָּעָן גַּעֲהָאָט אַ גַּעֲהַנְטַעַט צּוּרִיט. אַזְׁוּזְׁאַט האָבָּעָן אַזְׁנִירִיאַט אַזְׁנִירִיאַט דֵי סִינְדָּרְלָעָךְ וואָס זַיְוִן ווייבֿעָל. אַזְׁנִירִיאַט קַאְלַעַטְמִירַט גַּעֲלָד דָּרְפֿאָר. אַזְׁוּזְׁאַט ווי ער האָט נִיט גַּעֲהָאָט מַעַהְרָפָן דֵי קִינְדָּרָעָר — זַיְינָעָן זַיְינָעָן קַלְיָעָנָטָעָן גַּעֲרָעָנָעָט אַזְׁוּזְׁאַט זַיְינָעָן אַזְׁוּנְגַּנְפָּטָעָן זַיְינָעָן גַּעֲוָעָן קְלִינוּן. אַזְׁוּזְׁאַט ווּרְקִילִיךְ האָט ער נִיט גַּעַד וואָסָט, צַו ווּמַעַן זַיְינָעָן דֵי קִינְדָּרָעָר, וואָס ער האָט פָּוּ זַיְוִן ווייבֿעָל, בְּעַלְאָנָגָעָן: צַו אַיְהָם, צַי צָוָם אַנְקָעָל מַאֲזָעָם, אַדְרָעָר צַו אַזְׁנִידָר בְּזַוְּנָעָסֶרֶת אַזְׁנִירִיאַט פָּוּ דִּילְעָנָסִי סְטוּרִיט. דָּס האָט אַיְהָם אַבְּעָר נִיט גַּעַד שְׁטָעָרָט צַו זַיְוִן אַ גַּעֲטְרִירְעַר פָּאַטְעָר צַו דֵי קִינְדָּרָעָר, צַו זַוְּגָעָן פָּאָר זַיְוִרְעָר דָּלְיוֹגְיָעָז עַרְצִיחְוָנָגָן. גַּעֲנָגָעָן מִיט זַיְוִהָל אַרְיוֹן דָּאוֹנָגָעָן — וּוּלְכָבָעָס ער אַלְיוֹן האָט גַּעֲלָרָעָנָט מִיט ווי.

— מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק, וואָס הַיִּסְטָמָט ווּפִיעָל אַיְדָה ווּלְיָה? — עַם זַיְוִהָל נָעַן דָּעַן זַיְינָעָן קִינְדָּרָעָר? עַם זַיְינָעָן דָּאַד אַזְׁוּרִירְעַר!

— נָגָה, נָגָה — האָט אַיְהָם דָּעָר אַנְקָעָל גַּעֲקִיצָלָט מִיט אַ פֿינְגָעָר — דֵוּ האָסָט אַזְׁרִיךְ אַחֲלָק אַזְׁוּזְׁאַט.

— מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק, עַם זַיְינָעָן אַזְׁוּרִירְעַר קִינְדָּרָעָר — האָט אַיְהָם דָּעָר אַיְדָה פָּעַרְזִיכְעָרָט עַרְנָסָט. אַדְרָבָה, פְּרָעָמָת גִּטְלָעָן (דָּס ווייבֿעָל האָט גַּעֲהִיםָן גִּיטָּעָל), אַדְרָבָה, פְּרָעָמָת זַיְוִהָל.

— אַזְׁוּזְׁאַט ווּיְוָס נִישְׁטָה וּוּלְכָבָעָס אַזְׁוּזְׁאַט, וּוּלְכָבָעָס אַזְׁוּזְׁאַט דָּעָר אַיְדָה פָּעַרְזִיכְעָרָט עַרְנָסָט. אַדְרָבָה, פְּרָעָמָת גִּטְלָעָן (דָּס ווייבֿעָל).

— אַזְׁוּזְׁאַט ווּיְוָס נִישְׁטָה וּוּלְכָבָעָס אַזְׁוּזְׁאַט, וּוּלְכָבָעָס אַזְׁוּזְׁאַט אַזְׁוּזְׁאַט וּוּלְכָבָעָס אַזְׁוּזְׁאַט דָּעַם בְּזַוְּנָעָסֶרֶת אַזְׁנִירִיאַט פָּוּ דִּילְעָנָסִי סְטוּרִיט — לְאַכְט דָּעָר אַנְקָעָל.

— מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק, זַי אַזְׁוּזְׁאַט אַזְׁוּרִירְעַר ווּבָבָמַהְרָפָא אַלְעָזָר מַעְנָס, בְּעַלְיוֹו מֵי — פָּעַרְזִיכְעָרָט אַיְהָם דָּעָר יְוָנָגָעָר מַאְן.

דאס האט נור דער יונגער מאן איזו געזנט, כרי פון אנקעל וואס מעהր געלד ארגויסצוקריםען. איזו הארץן אבער איזו ער גע- והען איבערציינט, איז די קינדרער זייןעו זייןע, יענע — דעם אנקעל איזו דעם צווייטען סוחר, נארט נור דאס וויבעל אב, זי רעדט זוי איזו, וויל מען דארף דאס צו די ביונען...

איזו וואס וועט זיין, איז איך וועל דיר מאכען פאר א קאלאקלען טאָר איבער די הייזער איזו עסעקט סטרויט, וועט זיין אל-לידיות? דער יונגער מאן האט געוואָלט צופאלען צומ אנקעל, באפערן דעם אנקעל'ס האנד איזו קישען; זיין גראָסטע אַםבייציע איזן לעבען איזו געווין צו ווערעדן אַקָּלְקָטָאָר פון טענעמונט הייזער, שמען דינ אונטערנעריךט, לייגאנדע אונטער דער וויבעל'ס פאנטאטעל — האט דער שווארץ-האריגער אידעל גע'חלומ'ט אליאין צו ווערעדן אַמְּאָל אַהֲרֶשֶׁר, צו געוועלטיגען איבער אנדערע. איזו איזו זייןע אַמְּבִיצִיעַם זייןען ניט וויטער גענאָגָען פון עסעקט סטרויט, וואו ער האט געוואָהנט — דורך דעם האט ער גע'חלומ'ט צו ווערעדן אַמְּוֹל אַיבָּעָר די איינזואָהנָעָר איזו עסעקט סטרויט, אַרְיַינְצָוּקָמָעָן איזן אַשְׁטוּב אַרְיַין איזו צו בעפעהלען: «רענט אַדְרָע אַמוֹפְּצָעָטָל!» אַרְיוֹסְצָאָוָוָרָפָעָן פָּאָמְּלִילָעָס פָּזָוָיָרָע הַיְמָעָן, צו ווערעדן אַשְׁטָרָעָן נער קאָלְקָטָאָר, איז גאנָע עסעקט סטרויט זאל ציטערען פאר אַיהם. דאָד מיט אַמְּאָל אַיְונְצָוּשָׁטִיםָעָן אַוְיפְּזָן אַנְקָעָלָס פָּאָרְשָׁלָאָג האט ער מְרוֹא גַּעַחַת, כרי ער זאל דערנָאָד קִין פָּעָרְדוּס ניט האָבָעָן, איז ער האט גַּעַקְעָנָט מְעוֹהָר אַרְיוֹסְקָרִינָעָן, האט ער צוֹגְעַלִיָּונָט מיט אַפְּרָעָה שעהטן מִינְעָלָע:

— מיט הונדרט דאָלָאָר קָעָש. (מעהָר האט אַיהם דאס האָרַץ נעלאָוט).

— מיט נָאָר אַ הַונְדָּרָטָעָר — האט דער אַנְקָעָל צוֹגְעַשְׂמִיָּה בָּעֵלָט.

דער אַיְדָּעָל האט ווֹידָעָר פָּעָרְדוּס גַּעַחַת, פָּאָר וואָס האט ער ניט גַּעַזָּאנָט צוֹוִי הַונְדָּרָט, אַדְרָע נָאָר פִּינָּפָּה הַונְדָּרָט — איזו עס האט אַיהם גַּעַבְּסָעָן. האט ער איזו אַ ווֹילָעָ אַרְוָם ווֹידָעָר צוֹגָעָן לִיְגָם:

— מיט אַ מַתָּנָה פָּאָר מִיר.

— וואָס פָּאָר אַ מַתָּנָה ווֹילָסְטָו?

— אַ גָּלְדָּעֵנָם זַיְגָּנָר מִיטָּ... מִיטָּ... — קְלֻחָּרֶט דָּרֶר אַיְדָּעֵל
וּוֹאָס עָרֶזֶל זַאֲגָּנוּן — מִיטָּ נָאָר אַ פִּינָּפָ אָוּן צַוְּאָנְצִינָר.

— דָּעֵם גָּלְדָּעֵנָם זַיְגָּנָר קְרִינְסְטוּ, דִּי פִּינָּפָ אָוּן צַוְּאָנְצִינָג דָּאַלָּאָר
נִיט — קַיְוָן אַיְוָן סָעֵנָט נִיט מַעְהָר — שְׁרִיבָּ אַונְטָעָר דָּאָס פָּאַפְּיעָר,
אוֹ דִּי קִינְדָּרָר זַיְגָּנָן דִּיְנָעָן, אָוּן דַּו הָאָסְטָ גָּאָר נִיט צַוְּמָיר.

— שְׁוִין, שְׁוִין, מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק לְעַבְעָן — הָאָט דָּרֶר שְׂוֹאָרִיךְ
הָאָהָרִינָגָר אִיד צְוְרִיקְגָּנְכָּאָפְט, מָוָאָהָאָבָּעָנְדָּרָג אָזֶן דָּרֶר אַנְקָעָל זַאֲלָנִיט
חָרְתָה קְרִינְגָּנוּן, אָוּן אַיְוָן צְוְפְּרִיעָדָעָן גַּעֲוָעָן, וּוֹאָס שַׁר הָאָט פָּוּן אַנְקָעָל
אַלְעָם אַרְוִיסְגָּנְקָרִינָגָנוּן וּוֹאָס עַמְּהָאָט זַיְד נָרֶג גַּעֲלָאָזָט אַרְוִיסְקָרִינָגָנוּן, אָוּן
וּוֹעַט מַעְהָר קַיְוָן פָּעָרְדוּמָס מִיּוֹן, הָאָט דָּרָעָנָךְ חָרְתָה נְשָׁהָאָט וּוֹאָס עָרֶ
הָאָט אַיְהָם דִּי 25 דָּאַלָּאָר קָשָׁש נִיט אַנְגָּנְגָּבָעָן — כְּרִי זַיְגָּנָר זַאֲלָזִיךְ
פְּיִינְגָּנוּן, אָזֶן עָרֶה הָאָט גַּעֲקָעָנָט נָאָךְ מַעְהָר אַרְוִיסְקָרִינָגָנוּן.

— גִּיטָּעָל לְעַבְעָן — הָאָט דָּרֶר מָאָן אַרְיִינְגְּנְגְּשָׁרָעָן אַיְן לְאַנְטָשָׁ
רוֹם — קָוָם נָרֶג אָרִיוֹן.

גִּיטָּעָל, וּוּלְכָעָה הָאָט גַּעֲבָאָמָלָט מִיט אַיְהָרָע פָּעָרְעָלְדִּינָע אַוְיָעָר
רִינְגְּלָעָד אַיְן דִּי אַוְיָרָעָן, מִיט דִּי הָאָלָב צְוְלָאָזָעָנָע שְׂוֹאָרָעָץ הָאָהָרָ
אַיְוָן אַרְיִינְגְּנְגְּקָמָעָן מִיט אַקְאָקָטִישׁ מַוְנָּעָלָעָ, וּוּלְכָעָם הָאָט זַיְד בְּעָ
הָאַלְטָעָן אַיְן דִּי שְׁמַאְלָצָעָנְדָעָן חֹזְ'וּדָיָגָעָ גְּרִיבְּעָלָעָר.

— פְּנַחַס לְעַבְעָן, הָאָט מִיךְ נָעָרְפָּעָן — הָאָט דָּאָס וּוּיְבָעָל אַוְסָט
גַּעֲזָנְגָּנוּן, דָּרְזָעָהָעָנְדָרִין דָּעֵם אַנְקָעָל.

— מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק גַּעַת דָּאָר חָתָונה הָאַבָּעָן, וּוֹיְנְשָׁ אַיְהָם
מוֹלְטָוב, גִּיטָּעָל לְעַבְעָן — הָאָט דָּרֶר מָאָן גַּעֲזָנָט.

גִּיטָּעָל לְעַבְעָן, וּוּלְכָעָה הָאָט גַּעֲוָאָסָט פָּוּן דִּי אַונְטָעָרָחָאָנְדָלְגָנְגָעָן
מִיטָּיְזָן מָאָן, הָאָט זַיְד גַּעֲמָאָכָט וּוֹי זַיְד וּוּיְסָטָ פָּוּן גַּאֲרָנִיט.

— וּוֹאָס גַּעַת עַמְּדָה מִיךְ אָזֶן, וּוֹאָס מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק גַּעַת חָתָונה
הָאַבָּעָן!

— אָוּן אִיד וּוֹעֵר דָּאָר בִּי מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק אַ קָּלְלָעְקָטָאָר פָּוּן
דִּי עַסְעַקְסָ טָרִיפָת הַיּוֹעָר. — דָּאָנָקָ מִיסְטָעָר מַעְלָנִיק, גִּיטָּעָל לְעַבְעָן.
אָזֶן גִּיטָּעָל לְעַבְעָן הָאָט דָּאָס דָּרְהָעָרט, הָאָט זַיְד זַיְד צַאוּוֹיִינָט.
דָּרֶר מָאָן הָאָט זַיְד אַרְוִיסְגָּנְמָאָכָט, אַיְבָּעְגָּעָלָאָזָט זַיְד מִיטָּיְזָן.
קָעָל, אָזֶן זַיְד
אָזֶן פָּוּן הַיְינְטָמָאָל אָזֶן זַיְד זַיְד גַּעֲטָרִי דָּעֵם מָאָן אַיְהָרָעָן אָזֶן אַוְסָט

פיהרען זיך בעסער, און זיך זאל ניט ווינגען. נאר דער חתונה וועט ער זיך אורד געדענקען. און אונ דער מאן איז אריינגענטקומען האט ער שווין געפונען דאס וויבעל בערזהוינט. דער אנקעל האט דעם מאן אורד אריינגערטפען איז און ווינקל און איהם אנטגענט, און ער זאל זיך גוט בעהאנדרלען און אבחיטען זיך — און זיך ביידיע, דער מאן מיט'ן זיך גוט, האבען איהם געוואנסען אלדאַסנוט, און ער זאל גליקלייד וויבעל, האבען בייהם געוואנסען אלדאַסנוט, און ער זאל גליקלייד זיין און דערלעבען נחת מיט דער נייער יונגער וויבעל...
— זיך זאל האבען בי דיר א בעסער מול זיך איך — מאזעם לעז בען — האט זיך דאס וויבעל צוריינט.

או מאנעם מיט סעם'ען, דעם קאָזִין, זייןען דערנאג געקומען צו דער וויבעל פערקלאנען, און דער אנקעל געהט חתונה האבען, האָר בען זיך געפונען דאס פאָרעל, דעם מאן מיט'ן זיך גליקלייד, נאר ניט פערז וואָנדערט, אָרְדָּבָּה, זיך האבען זיך נאר געפרעהט.
— פאָר ווֹאָס זאל ער נישט חתונה האבען — האט זיך דער מאן אָבְּגָּעָרְפָּעָן, — און ווֹאָס געהט אונז אָן, און דער אנקעל האט חתונה ?

— ער איז נאר אָיְונְגָּעָרְמָאָנְטִשְׁקָעָל, פאָר ווֹאָס זאל ער ניט חתונה האבען ? — האט דאס וויבעל צוגעליינט זיך אָמְבִּינְטָע.
האבען זיך ביידיע, מאנעם און סעם, פערשטאנגע, און דער אָנְגָּלְעָד אָיְזָן שויין דאָ פְּרִיחָעָר גְּנוּעָן פּוֹ זיך, און האט אלצידינג שויין פערז ריבט — האבען זיך געשוויגען.

— סעם, האָק אָב, אלצידינג האָק אָב, וויש אָב דאס מול אָן מאָד אָשְׁוֹוִינְג, זעהסט דאר עס אָיְזָן פְּעַרְפָּאָלָעָן — האט איהם געראטעהן מאנעם.

— מאָד זיך זיך דו וויסט פּוֹ נאר נישט, און אָז דו וויסט עס דערעהערען, פְּרָעה זיך דערמייט. פְּרָעה זיך זעהר, ווינש דעם אנקעל מולְטָבוֹ אָזָן ווֹעֵר גוֹט מיט אָהָרוֹן אָזָן מיט דִי גָּאנְצָע משפחה פּוֹ דער וויבעל, חנְפָּעָן זיך, רִיחָם זיך, לְעֵץ זיך, אלצידינג, ביזט בי זיך אָיְזָן דִי הענד, גומטר ברודער — האט איהם מאנעם געלערענט.

סעם האט געוואסט אלְיַיְזָן ווֹאָס צו טהאָן. געוויס האט ער בעז שטימט אָזָוי צו טהאָן. אָיְזָן דען געוואָן אָז אָנדער עצה ? אָבָּעָר אָיְזָן האָרְצָעָן האט ער זיך אָנדערש געטראָכָט. ער אלְיַיְזָן אָיְזָן אָרוּסְגָּעָטָקָעָן.

פון דער משפחה מעלניך — איזו געועען דעם אנקעל'ס א קאוזי, איזו ניט בחינט האט ער זיך געונומען דעם אנקעל פאר איז אידיעאל איז האט איזהם איז אַלצידינג נאכגעטמאן.

ניזו, ער האט זיך ניט געענט איזו ליבט אַבזאגען פון זייןע אַמְבִּיצִיעָם דעם אנקעל צו ירשן'ען איז אַלְיאַן אַמְּאַל צו פערעהמען דעם אנקעל'ס שטעל — איז ער איז בערײַט געוען אויה אַלצידינג, פאר נאָר נישט זיך אַבְּצַוְשַׁטְּעָלָן, נאָר דעם שידוך נישט צוֹלָאַעַן: — אלעס פֿאָראַיָּס גַּעֲזֻעָהּן, דער אַלטער, — האט זיך דער יונַג גַּעֲרָאַכְתּוֹן. שונגען איזו קיינע "דִּיסֶּאָפָּאַנְטְּמַעַנְטּוֹן" זאלען זיך ניט טרעפען, האט אנקעל מאזעם בעפּוילען אחרון מעלניך די תנאים אַנְצּוּנְרוּיטּוֹן. אַסְּרָאַלְמָנִיתּ האט ער אַבְּגַעַלְאַזְמָנִים אוֹיֵף אַחֲלָבָעַן טָאגּ, איז זיך זאלען געונזען, איזו בִּירָה, איזו שְׁנָאָפָּס אוֹיֵף זַיִן חַשְׁבָּוֹן די קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ האט ער אַבְּגַעַלְאַזְמָנִים אוֹיֵף זַיִן זַיִן זאלען צו די תנאים. די קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ האט ער אַבְּגַעַלְאַזְמָנִים אוֹיֵף זַיִן חַשְׁבָּוֹן עַמְּטָאַקְעָן גַּלְעַד, וואָס דער אנקעל נעהמת אַפְּרָאַסְטָאַרְיָם מִיְּדָעַל פון זייןע לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ פָּאָר אַכְלָה. איזו אַלְעַהָבָעַן זיך דורך דעם געפִּיהְלָט גַּעֲזַבָּעַן איזו גַּעֲהַאְלָטָעַן זיך פָּאָר די מְחוֹתָנִים.

אוֹיֵף די תנאים האט ער אנקעל גַּעַלְאַזְמָנִים ווַיְסַעַּן די קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ, איזו די חַוָּה ווּעַט ער שְׁטַעַלְעָן איזו אַיִּינְגְּנָעָר קוּזְמִינְעָר שַׂוְּהָל, ווּעַלְכָּעַ ער ווּעַט קוּפְּפָעַן פָּאָר די קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ. די קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ האט ער אַבְּגַעַלְאַזְמָנִים אוֹיֵף זַיִן זַיִן זַיִן אַיִּיחָם דְּצַאְנְקָבָאָר גַּעֲזַבָּעַן, וואָס ער האט אוֹיֵף זַיִן אַיִּינְגְּנָעָלָדָעַן אוֹיֵף די תנאים, איזו וואָס ער גַּעַתְּפָעַן זַיִן קוּפְּפָעַן אַיִּיחָם בְּעוּוֹאַנְשָׁעַן דעם קָאָפְּ מִיטּ בְּרָכוֹת איזו גַּעַפְּגַעַלְטָן זיך איזו גַּעַפְּרָעַחְתּ זיך מִיטּ זַיִן גַּלְעַד איזו עַשְׂיוֹתָה. זַיִן האַבָּעַן אַיִּיחָם פְּעַרְגְּלִיכָּעַן צוֹ אַלְעַזְבָּה — אַיִּינְגְּנָעָר צוֹ יַעֲקֹב אַבָּיָנוֹ, איז פון אַיִּיחָם רַוְּגַלְיכָּעַן די אַכְבָּות — אַיִּינְגְּנָעָר צוֹ מְשַׁהָּ בְּרִיָּנוֹ, וואָס ער קוּפְּטָמָן זַיִן אַשְׁבָּטִים, איזו אַנְדְּרָאַר — צוֹ מְשַׁהָּ בְּרִיָּנוֹ, וואָס ער קוּפְּטָמָן זַיִן אַשְׁבָּטִים, איזו האַבָּעַן שַׁוְּיָן אַנְמָעַן גַּעֲזַבָּעַן פָּאָר דָּרָשָׁהָל, איזו זַיִן אַנְגָּרָה פָּעַן אוֹיֵף אַנְקָעַל'ס נָאָמָעַן: "אָוֹתָל מִשְׁהָ אַנְשָׁיָּ קוּזְמָן".

איזו דער אנקעל איזו אַרְוָמְגַעְגַּנְגָּעָן איזו אַחֲרָוֹן'ס רַוְּמָס אַזְבָּה שְׂוִוְּצָטָעָר, אַגְּלִיקַלְבָּעָר אַזְבָּה גַּוְטָעָר, איזו גַּעַזְעָנָט: — עַסְטָמָן, טַרְוִינְקָט, קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסְלִיּוֹטּ, פְּרָעָהָט זַיִן, פְּרָעָהָט זַיִן, עַס איזו בַּיְוִ מִיר אַשְׁמָהָה... .

.6

מאשא וווערט אַ כלת.

גאנץ קוזמין, וואס האט זיך געפונגען איז ניירך, האט בעטראכט מאשאן פאר דער גליקסטער מירדעל אונטער דער זוּג. האט מאשא אליאון ניט געוואנט צו טראכטונג אנדערש פון גאנץ קוזמין אוו האט זיך אויך געהאלטונג גליקילד מיט דעם, וואס זיך איז אַ כלת גע-ווארען פארן ריבען אַנקעל מאזעם. דער אַנקעל האט זיך בעשאטען מיט מתנות, בעהאנגען זיך מיט טהייערעד רושולערו — דאס מאָר דערנסטעהו טה הייערטטען. ער האט איהר יעדען טאג געשיקט די שנייר דערזון, געמאכט איהר דרייכע קליפורדער. אלע טאג האט מען פון די גורייש טטראָס פון זיך פֿאנַטְמִיטְעָן עווענֵי עפּעַס אַנדערש געבראָכט פֿאָר מאשאָן. זיידענע אַונטערוועש, לאקייטטען הוייכע שיד, פֿאָכְּרָם, האנד-שוהען. דאס מירדעל, וועלכּע האט נאָר גערענקט דעם פֿאָטְמְרָס אָרִימֶרְקִיט אָנוּ די וואָהנָונֶג אַין האָפְּקִינְס סְטְרִיט — זיך אַזְוִי האט זיך קענט וואָגָעָן אַנדערש צו בעטראָכְּטָעָן זיך זיך ווי אלע קוזמיןער לאָנדְסְ-לייט, ווי אלע בעקאנטע? די גאנצע משפהה האט זיך בעטראָכְּט אָנוּ געהאלטונג פֿאָר דעם גליק אליאון.

דורד דער ציומ, וואס זיך אַיסְגָּעָלְעָרָעָנט דעם אַנקעל צו געהארכּען. אַנקעל'ס גונסט, האט זיך אַיסְגָּעָלְעָרָעָנט דעם אַנקעל צו געהארכּען. זיך האט געוזעהן, אָז אלע קוזמיןער לאָנדְסְלִיט, איהר טאטען, מאמע — אלע וואס זיך האט געענט, האָרְבָּעָן דעם אַנקעל אָנוּ וואָגָעָן ניט איהם אַקְעָגָעָנְצְוּרָעָדָעָן אַדרָּעָר צו טהאָן אַדרָּעָר צו טראָכְּטָעָן אָנְרָדָעָר, ווי דער אַנקעל זוּ. "דער אַנקעל האט געהויסען" — דאס אָיז געוווען דאס הייליגְסְטָעָן געבאָט, דער שטְאָרְקְסְטָעָר אָרְגְּוּמְעָנָט — אָנוּ דער אַנקעל האט געהויסען, אָז זיך זאָל אַ כלת וווערט פֿאָר איהם, דער אַנקעל זוּ, אָז זיך זאָל וווערט זוּן וויב, אָנוּ דעם אַנקעל דראָך מען אָיז אלעם געהארכּען, אלעם נאָכְּגָּעָבָּעָן וואָס ער זוּ.

זיך האט אַגְּנָעָהוּבָּעָן צו פֿיהָלָעָן וואָס עַמְּהַיִּסְטָעָן צו וווערטען דעם אַנקעל'ס אַ וויב. זיך אָיז שוּין מעדר ניט קיינְד געהוועש — אָנוּ וווען זיך האט אליאון אַיְגָעָנָע פֿערלאָנָגעָן ניט געהאָט, אַכְּבָּר איהר

פאנטאזיווע האט געארבייט און געמאהלהען איהר בילדער איזו איהר פארה שטעלונג, זוי זי איז דעם אנקעלס' וויב. טה היילמאָל איז זי געזעפען בעבען איהם און דער אנקעל האט זי געגלאַט. געדrikט צו זיך, און דאס ברויטע פנים זיין האט זיך אַנגעלאַפֿען מיט בלוט, און ער האט פערשפרויט זייןע ברויטע גרויסע לִיפְעָן מיט פּרֵיד, און זי שטארק געדrikט צו זיך — האט זי געשלָאגָען אַנְסְטָעָן. זי האט זיך געלאָט, וויל זי איז געוווען צונגוועהנט צו איהם נאָד אלָם סינֶה, וויל דער אנקעל האט זי שטונדריג געגלאַט — און דער אנקעל האט אלְסְדִּירְינְג געמענט. אַבְּעָר זוּיט ער איז אַחֲנוֹ געווואָרָעָן אַנְסְפָּן זי פָּאָר אִיהם, און וווען ער געהט זי אַרְוָם, וווערט אִיהָר אַזְוִי הַיִּס און אַזְוִי עַפְּעָם, אָזָּעָם גְּלוּסְטָמָּז זיך אִיהָר באָלָד אַכְצָאוֹוָאַשָּׁעָן...

איין אַבעָנֶה, וווען זי אַיז בַּי זיך אַיז ווַיְסַען זוּיבָרָעָן צִימָעָן געוווען, ווּלְכָבָעָן אַיז שְׂוִין יַעֲצֵט גְּעוּשָׂן רַיֵּךְ אַוְיסְמַעְבָּרָט מִיט זַעַם ווַיְסַען לְאַקְדָּמַעְבָּעָל, ווּלְכָבָעָן דָּרָ אַנקְעָל האט אִיהָר גַּעַשְׁאַנְקָעָן שְׂוִין לְאַנְגָּץ צְרוּיךְ — אַיז דָּעָם פְּרִישָׁ-אַיְבָּרְגָּעָצְוָעָנָם בעַט — האט זי גַּעַלְעָהָרָט פּוֹ נאָד דָּרָ חַתּוֹנָה. זי האט זיך פְּאַרְגְּנִישְׁטָעָלָט דָּעָם אַנקְעָל פְּלֹצִים נאַקְעָט. זי האט נִיט גְּעוּוֹלָט דָּרְפָּרְוּן קְלָעָהָרָעָן, נוֹר עַפְּעָם אַיְבָּרְגָּעָוָאלָט זַיְעָנוּ גְּעֻכוּמָן דִּי גַּעַרְאַנְקָעָן אִיהָר אַיז קָאָפָּ אַרְיוֹן. אָזָּעָם זי האט גְּעוּזָה דָּעָם אַנקְעָל אַנְקָעָט, מִיט דָּעָם אַרְאָכִי הַעֲנָנָעָנָדָעָן פָּעָטָעָן בּוֹהָה, מִיט אַבָּאָד אַוְף דִּי בִּיסְטָעָן. אָזָּעָם זיך אִיהָר גַּעַרְאָכָמָּה, אָזָּעָם דָּרָ אַנקְעָל גַּעַחְתָּ מִנְאָד אִיהָר אַיז בעַט אַרְיוֹן... זי האט זיך גְּעוּזָה לְעַגְעָן אַיז בּוֹהָה. גַּאנְצָעָ שְׁהָזְן אַיז זי אַבְּגָעָזָעָן אַיז אַבעָנֶר בְּעַפְּאָר זיך גַּעַגְעָן שְׁלָאָפָּעָן, זַיְתָּ אַיז אַזְוִי אַלְתָּהָן, אָזָּעָם גַּעַוְאָרָעָן, שְׁלָאָפָּט זיך נִיט אַוְיסְגַּתְהָאָן, זוי זיך גַּעַוְאָרָעָן, אַזְוִי ווּאָלָט מָוָאָ גַּעַהָאָט, אָזָּעָם ווּוּט ווּרְט בִּינְאָכָט בְּעַרְיָהָרָעָן אִיהָר לִיְּבָ...

טְשָׁאָרְלִי, דָּעָם פְּעַטְעָר בְּעַרְיָלִס זָהָה, האט נַאֲכִז פְּאַטְעָרְסָ אֲהִים פְּאַתְּרָעָן גַּעַוְאָהָנָט מִיט דָּרָ מַאֲמָעָן אָזָּעָם דִּי עַלְטָעָרָ שְׁוּעָסְטָעָר. טְשָׁאָרְלִי אַיז גַּעַוְעָן בְּיוֹטָאָן אַיז קָאָלְעָדוֹש אָזָּעָם פְּאַרְטָאָגָן האט ער פָּאָר אַ צִּיטְוָנְגִס-סְטָעָנָד אַרְוָמְגַעְטָרָאָגָעָן צִּיטְוָנָגָעָן צוֹ דִּי שְׁכָנִים. דִּי שְׁוּעָסְטָעָר האט גַּעַרְבִּיָּט בְּיֵי הַעֲטָס אָזָּעָם דִּי מַאֲמָעָ האט

געקבט, געוואשען און געהאלטען די שטוב פאר זיין. די אידען, ווי ארים זיין ניט געווען, האט דאך געזעהן מיט אלע מעגליכקייטען דורכצוזעצען, און טשאָרלי זאל קענען געהן איז קאלעדוש. מיט דער זעלבער אויפאָפֿערונג פון אונזערע פרומע מאמעס פאר זויערע לערן-קינדרער איז ביתההמודרש האט זיך די אידען געאָפֿערט פאר טשאָרליין ער זאל געהן איז קאלעדוש. איז דער הים וואָלט אפשר איהר גערעטער אידעאָל געוווען צו געהן טשאָרליין אַ גענרגטען קאלעדוש. און עס אידעאָל געוווען צו געהן טשאָרליין אַ גענרגטען קאלעדוש. איז געקומוּן צו בעצאהלען פאר טשאָרליין קאלעדוש-געלד פֿלענט די אידען וועלען דורךוצעצען: צו קרובים געלאָפֿען, צו בעקאנטע, אַבְּ געשלאנען די טהירען פון אַנקעל, און אַז מען האט גאנַר געדארפֿט — האט די אידען אַחיהם גענומוּן פון אַ קלײַינעם קאנטראָקטאָר צו געהן הויזען, אַדרער איז געאנגען אַליאַן אַז קלײַינעם שאָפֿ אַז אַז אַוֹו אַ פֶּאָר וואָכְעָן „געאָפֿערוּיטעט“. די אַמְבִּיצְיָע פון דער אידען וועלען דורךוצעצען: צו קרובים געלאָפֿען, צו בעקאנטע, אַבְּ רֵיזַי אַידעָלִיסְטִישׁוּן גְּרוֹנוֹר. אַיהר איז ניט געאנגען אַזוי פֿיעַל וועגען טשאָרליים קאָרִיעַרְעַן ווי פֶּאָר די תורה אַליאַן. טשאָרליַס לערנען איז ביַי אַיהר געוווען ווי ביַי אונזערע אלעט מאמעס אַ בעצאהלונג אַז לְיוֹן פֶּאָר אַיהר פֿערפֿינְסְטְּרַט וּפֿאַבְּעָדִינְג לְעָבָעַן. זיך האט זיך גע-טרויסט מיט אַיהר קינדֶס געלערענטקייט, אַז געהאלטען פון אלע לאָנדְסְלִוִּיט. אַז אַפְּלוֹ אַיהר שוֹאָנָעָר אַחרוֹן מְעַלְנִיקִים גְּרוֹיסְעַן — גְּלִיכְקָה — ווֹאָס דער אַנקעל געהט חותנה האבען פֶּאָר מְאַשְׁאָר — האט אַיהר ניט געקענט אִימְפָּאָנְרִיעַן געגען דעם, ווֹאָס אַיהר טשאָרליַי געהט אַיז קאלעדוש. אַז אַפְּט אַיז דער משפחַה, ווֹעַז מען האט מקנא געוווען אַחרוֹן עַד דְּאַס גְּרוֹיסְעַן גְּלִיכְקָה ווֹאָס האט אַיהם גַּעֲמָרָאָפּוּן מיט מאַשְׁאָר — פֿלענט זיך מיט אַ גְּלִיכְגִּילְטִיגַּע אַבער גַּעֲהִיבְעָנָן מִינְעָן זָאָגָעָן: ווֹעַר עַס זָוְכְּתַּעַשְׂרִותַ, אַז ווֹעַר עַס זָוְכְּתַּעַשְׂרִותַ, אַיד נִבְּנָאָק ניט אַזועַק מִלְּזָן קְנֶדֶס קָאַלְיִישׁ (קָאַלְעָדוֹשׁ) פֶּאָר דעם זָאָנָה צָעַן אַנקעלְסִים פֿערמְעָנָעָן.

— אַיהר ווֹעַט האבען אַ גַּלְדָּעָנָע שְׁטוֹהָל אַיז גַּדְעָן דֻּרְפָּאָר — האט אַיהר “אַ משְׁפָּחָה” אַבְּגַעַנְטְּפִּערְט.

— יְאָ אַ גַּלְדָּעָנָע שְׁטוֹהָל, ניט אַ גַּלְדָּעָנָע שְׁטוֹהָל; ווֹאָרים ווֹאָס אַיז דעַן די גַּאנְצָע ווּלְט? אוֹפְּפִר דער ווּלְט דָּאָרָה מען אַוְיד

זיין א מענש — ניט בלויז א שניידער, — האט די אידענע „געשטיין בען“ די גאנצע משפחה דערפֿאָר, וואס זי זיינען געוווארען דא אין אמריקא אלע שנויידערם.

מאשא פלענט זיך אפט בעגעגעגען מיט טשאָרליין איז דער ער שטער צויט נאָך דעם פֿעטערס אַוועקפאָהרען. טשאָרלי פֿלענט אַרוּפֿי קומען צום פֿעטער אהָרֶן אָזָן פֿלענט אָפְט אַרוּסִיגָּהן מיט מאשאָן אוֹיף אָונטערנעהָמָונָגָן, צו געמיינָזָאמָעָן פרוינְד, אוֹיף לְעַמְּתִישׁוּרָם, אָדער אָמָּאל אֵין טְהָעַטָּר, ווּעַן עַס אֵין גְּעוּוֹן גָּלְדָּה. מאשאָ האט זעהָר גַּעֲלִיכְבָּעָן צו קָוקָעָן אוֹיף טשאָרליין ווּי עַס שְׁנִידְרָט זִיךְ אַיִּהְמָן אָ פָּאָר ווּאָנְסָעָם אָזָן ווּי די באָקָעָן ווּעַדְעָן בעוואָקסָעָן מִוְּט שְׁמָאָלָעָן קוּיס־שְׁפָרָאָצָנְדָּרָעָבָּאָקָעָן־בָּאָדָרָה, ווּי פָאָות. זי האט גַּעֲלִיכְבָּעָן אַיִּהְמָן צו הָעָרָעָן רָעָרָעָן ווּעַגְעָן בִּיכְעָרָן ווּאָס עַר האט גַּעֲלָעָן זַיְן קָאָלָעָדָזָשׁ, ווּעַגְעָן סָאָשְׁוּלִיזָם, מִיט ווּלְכָעָן עַר האט זִיךְ שְׂוִין דָאָזָן אַינְטָעָרָעָסְרָת, אָזָן טשאָרלי רָעָדָט דָאָכָט זִיךְ אָזָוִי קָלוֹג — נָרָ ווּעַן די מִיְּדָלָעָר חַוְּבָעָן אָזָן צָו מַאֲכָעָן אַיִּים אַיִּהְמָן, „פָּאָזָן“, ווּעַרט עַר רְוִוְתָּא אָזָן ווּיְוִיסְטָן נִיט ווּאָס צָו עַנְטָפָרָעָן. זי האט גַּעֲלִיכְבָּעָן צו זַעַחַן דָעַנְסָטָרָה, ווּי טשאָרלי שְׁטָעהָט אָזָן פָּעָלָעָנְגָהָיִם, אָזָן צְלִי, אַיִּהְרָ חַבְּרָעָטָן, לָאָכָט אַיִּים אַוְסִים, מַאֲכָט, „פָּאָזָן“ פָּוּזְיָעָן ווּאָנְסָעָם ווּאָס ווּאָקסָעָן אַיִּים נִיט אָזָוִיְּן רִיכְטָגָעָן אָרָט — אָזָן טשאָרלי שְׁטָעהָט מִיט די גַּרְוִיסָעָ לְאָנְגָעָ העָנָד, אִיז רְוִוְתָּא, אָזָן שְׁמִיכְבָּעָט פָּעָרְשָׁהָמָטָן.

— גַּעֲוָוְרְדְּמִינְה, אָזָן עַר ווּעַט גְּרוּוּס ווּוּרָעָן, ווּעַט עַר זִיךְ גַּאֲלָעָן די ווּאָנְסָעָם — האט אַיִּים אָ פְּרִינְדִּין אַרוּסִיגָּהָעָן פָּוּזְיָעָט.

— טשאָרלי, פְּלִיעָן, גַּאֲלָעָן נִיט די ווּאָנְסָעָם — האט זִיךְ בַּיִּהְמָן מאשאָ גַּעֲבָעָטָעָן. אָר, ווּעַן אִיךְ ווּאָלָט גַּעֲוָוָן אָ באָי, ווּאָלָט אִיךְ מִיר גַּעֲלָאָזָט ווּאָקסָעָן אָט אָזָוְלָכָעָן גְּרוּסָעָן ווּאָנְסָעָם — נִיט ווּי דִינְגָעָן, ווּאָס זַעַחַן אַיִּים ווּי מִיט סָאָדָעָס אַבְּגָנְשָׁמָרוּט.

די מִיְּדָלָעָר צָוְלָאָכָעָן זִיךְ, אָזָן טשאָרלי, דָעָר קָלוֹגָה, גַּעֲבִילְ-דָעָטָר טשאָרלי, מִיט דָעָם פָּעָרְדִּיכְטָעָנָעָם קָרָאָגָעָן פָּוּזְיָהָמָד, ווּאָס מעַן זַעַחַט אָזָן דָעָר מַאֲמָעָס לְאָטָעָן ווּאָס זִיךְ האט גַּעֲכָעָן בִּינְאָכָט אַרוּפֿי גַּעֲנָהָט, שְׁטָעהָט אָ פָּעָרְשָׁהָמָטָר.

דעָר אַנְקָעָלָה האט גַּעֲזָעָהָה, אָזָן טשאָרלי קָומָט צָו אָפְט אַרְיוֹן צָו מאשאָן, האט עַר גַּעֲגָבָעָן אָ ווּאָונָק צָו אַיִּהְרָ פָּעָטָר אהָרֶן :

— ליטען, אהו, אי לוייך, או מאשא האט „פאז“. איד האב נאר ניט געגען אויסגעטען מיט טשערליין, ניט מעהדר, וואטש, אהו, וואטש.

— וואס רעדט דער אנקעל, דאס קינד געהט אוים נאכין אני קעל, — האט אהו, איהם פערזיכערט. אוון מיט אמאַל האט טשערלי אויפגעעהרט אריינצוקומען. „פאז“ זאנט, או טשערלי האט זיך אריינגעלאָט איזן פאליטיקס — ער איז געוואָרעו אַ שאָשעָלִיסְט, אוון רעדט איזן סטריט אַוּפְט פֿאַלְיטֿיקְסְט דֵי קָאָרְנָעָרְט. אוון „פאז“ זאנט, אוֹסְאַשְׁעָלִיסְט איזן ניט קִיּוֹן גַּוְטָעָפְטֿוּסְט וּוּוֹיל זַיִהְבָּעָן גַּעֲוֹדָר אַ טְשָׁעָנָס צַו גַּעֲוֹיְנָעָן אַן עַלְעַשָּׂאָן. וּוּנְשׂוֹן יַאֲפָז לְיטֿיקְס, הָאָט זַיך טְשָׁעָרְלִי גַּעֲדָרְפֿאַט אַבְגַּעַבָּעָן מִיט דֵי דַעַמְּאָקְרָאָטָעָן, זַאנְט „פאז“, אַדְרָעָר מִיט דֵי רַעֲפּוּבְּלִיקָאָנָעָר, וְאַלְטַעַר בְּרַעַפְּאָר גַּעֲקָעָנָט דֻּעָם קַאֲלָעָדוֹשׁ בְּעַצְחָלָעָן אַן דַעַרְנָאָד גַּעַהְאָט אוּסְוִיכְט אַוּפְט אַ גַּוְטָעָנָס דַוְשָׁאָבָּא, אַבְעָר בַּי דֵי סְאַשְׁעָלִיסְטָס קַעַן טְשָׁאָרְלִי קִיּוֹן טְשָׁעָנָס נִיט האָבָעָן, וּוּיל זַי וּוּלְעָן גַּעֲוֹיְנָעָן אַן עַלְעַקְשָׂאָן.

טְשָׁאָרְלִי האט זיך נִיט גַּעֲוֹיְנָעָן אוֹזְאַשְׁאָה האט נִיט גַּעֲקָעָהָרֶט וּגְעָגָעָן אַיְהָם. נֹר זַיך מַאֲשָׁא אַיְזָא אַ בְּלָה גַּעֲוֹאָרָעָן, וּוּלְטַעַט זַיך אַיְהָר טַרְעָפָעָן מִיט טְשָׁאָרְלִיִּן. זַי האט אַבְיִסְעָל מַוְרָא פָּאָר אַיְהָם. מַוְרָא? נִיּוֹן. אַבְעָר שְׁעַהְמָעָן תְּחֹתָן זַי זַיך דָּאָד. דָּאָס האט זַי צְוִירְקָגְּהָאָלְטָעָן צַו שְׁעַהְמָעָן? אוֹזְאַנְטַעַט זַיך אַזְוִי דָּאָד גַּעֲוֹאָלָט זַעַהְן מִיט אַיְהָם... אַיְהָר דָּאָכְט זַיך, אוֹזְאַנְטַעַט זַיך אַיְהָם עַפְעָם זַעַהְרָה וּוּכְטִיגְעָס וּוּאָס צַו זַאנְט, בָּאַטְשׁ זַי קָעָן זַיך דַעַרְמָאָהָנָעָן וּוּאָס זַי האט אַזְעַלְכָעָם צַו זַאנְט.

אוֹזְאַיְינְמַאְל, אַיְזָא פְּרִיחָמָאָרְגָּעָן, האט זיך מַאֲשָׁא אוּפְגָּעָכָאָפָט נָאָך אַ נָּאָכְט נִיט שְׁלָאָפָעָן אוֹזְאַנְט האט זַיך אַיְהָר גַּעֲדָאָכְט, אוֹזְאַנְט זַיך זַיך שְׁוֹן נִיט פָּאָר קִיְּנָעָם וּוּאָס צַו שְׁעַהְמָעָן. אַפְּיָלוֹ פָּאָר טְשָׁאָרְלִיִּן אוּירַנְט. זַי גַּוְטָעָפְטֿוּסְט זַיך אַיְהָר גַּעַדְאָכְט אַיְזָא פָּאָר וּוּאָסְעָן אַרְוֹם שְׁטָאָרָה— בעָן. פָּאָר וּוּאָס האט זַיך אַיְהָר גַּעַדְאָכְט אַיְזָא פָּאָר גַּוְטָעָפְטֿוּסְט אַזְעַלְכָעָם צַו דַעַר מַוְהָמָעָן. זַי האט גַּעֲוֹאָסְט. אוֹזְאַנְט טַרְעָפָעָן טְשָׁאָרְלִיִּן אַיְזָא דַעַר הַיּוֹם, וּוּאָרִים נָאָך דַעַר אַרְבִּיט בִּינְאָכְט, צְוָהְיָוְלָעָנְדִּין דֵי

פייפערס צו די קאסטומערס שלאפט טשערלי אין פריהען טאג. עם האט זיך איהר געוואלט טשערליין אroiסגעהמען אויף שפאנצער איבער די פינפטע עווועני אין צענטראל פארס — ווי זיין פלאגען עם אפט מהאָן פאר יאהרעו בעפֿאָר זי איז נאָר אַ כלְה געווען, ווען טשערלי אין צו זיין אַריינגענאנגען. עם איז איהר ניגעריג געווען צו זעהן צי בי טשערליין זיינען שיין די ואנסעם גראָסער אויסט געוואקסען, אָוּן צי ער נאָלט זי ניט — ווי ער האט איהר אַמאָל אָוּן שפֿאָם פֿערשֿפֿראָכֿען. אָוּן שעמָהמען האט זי זיך אַוד ניט ווּס — טשערלי וויסט דאָר ניט, אָז זי ווּט סִי ווי סִי ניט חתונה האבען. ער וויסט ניט, אָז זי ווּט באָלְד שטארבֿען.

.7

טשערלי מעָלְנִיק.

מאשא האט געפֿונען טשערליין שלאפטענדיג. די מוהמע האט זי אויפֿגענומען מיט איבערראָשונג.

— טשערלי, טשערלי, נוב נור אַ קוק ווּר עַם איז דאָ. טשערלי אין אroiסגעקראָכֿען פֿון צוֹויטען צימער מיט אַ צָרֶה שוייכערטען קאָפּ האָהָר, אין וועלכֿען עַם האָכֿען געשטוקט בעדרען. די שוואָרְץ-פֿיעְרְדִינְגָע אַוְיְנָען זיינען געווען ברוּיט אַוְיְגָעֵרְעַסְעַן. מאשא האט רעכֿט געהאט, די ואנסעם האט טשערלי ניט גנאָלט — זי זיך נָעָוָעָן אָזִי קָלְיָוִן אָזִי דִין, אָז עַם איז אַיְגָעָנְטִיךְ נאָר ניט געווען ווּס צו גָּאָלָעָן. נור דערפֿאָר ווּס די יונְגָע הָרְעַלְעַד זיינען געווען סָאָדָעָם-שָׁוָאָרָץ — האָכֿען זי זיינען קִינְרִישִׁיאָנְגָּלִישָׁ פְּנִים אַ מעְנְלִיךְ אַוְיְזָעָהָן. טשערלי אין פֿערשֿעָמָט געווארען דערזעהען דִּינְג פְּלוֹצִים מאשאָן, זיינְג אַיְנְגָּלִישָׁ פְּנִים אַיז בענָאָסָעָן געווארען מיט בלוט, אָז זיינְג אָנְצִי נאָקָעָט לִיבָּ, אויף ווּפֿיעָל עַם האט זיך אַרוּסְטָ געוויזען פֿון די קלְיִידָעָר, אַיז בענָאָסָעָן געווארען מיט בלוט — אָז אַרוּסְטָ גָּוּזְעָן האט זיך זיינְג יונְגָע קָרְפָּטָר פֿון זיינְג קלְיִידָעָר אַ גָּרוּסְטָמִיק, ווּאָרִים טשערלי אין געווען אָיז בְּלוּזָעָן יונְיאָדָסָם. אַ מִיד נוֹט האט טשערלי ניט געוואָסָט ווּס צו מהאָן פֿאר אַיבָּעָרָאָשָׁונָג אָז אַין געבלְיָבָעָן אָזִי שְׁמָעָהָן מיט זיינְג נאָקָעָט פֿים אָז נאָקָעָט הענָה,

ביז די מאמע האט איהם דערמאנט איזן וואס פאר א הוליך ער געפינט זיך:

— משאָרלי, וואס טהוּסטע?

אייז טשאָרלי פערישוואָונדרען אייז דעם צוֹוויטען צימער איזן מאשאַ האט געלאָכט. די מוטער האט איהם פערענַטפֿערט:

— עס אייז דען אויסצּוחאָלטען פון די הייעזע? מען וואָלט נאָקעט אָוִיד אַרוֹמְגָּעָנָּגָעָן.

די מוטער האט אַרְיַינְדֶּרְלָאָנְטָט טשאָרליין דאס העמד מיט די הוּוֹזָעַן, וואָס האָבעַן זיך געטְרַעַנְט אַוְיפְּן פִּיעַרְעַסְקִיף, וואָרים טשאָרלי האט זֵי פְּרִיהָר אוֹיסְגָּעוֹאָשָׁעַן ווען ער אייז אהָיִם גַּעֲקָעָמָעַן פון די נאָכְטִיאָרְבִּיט.

— אַיך ביז געַקְומָעַן אַרְיַינְדֶּרְלָאָנְטָט טשאָרליין פאר אַ “וואָאָק” אַיז פְּאָרָק אַרְיָין — זאגט מאשאַ.

— פָּאָהָרָת לִיעְבָּר נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה, אָוֹן בָּאָדָּט זיך אָוָיס אַיז יִם — עס אייז דאָר אָזָוִי שְׂטִיקָעָנָה. אַיך יָאָג אַיהם שְׂטָעָנְדָּרִין נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה, נָוָר ער אייז אָזָאָ פּוֹילָהָר, מאשאַ, לִינְט אַ גַּאנְצָעָן טָאג אַיז שְׁטוּב, אַיבָּר די בִּיכָּעָר — דָּרְעַצְּחַלְטָט די מַאְמָא.

— די מאמע האט רַעַכְתָּ, טשאָרלי. מִיר פָּאָהָרָעָן נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה, אַוְיפְּן וועָג ווּלְאַיך אַכְּטָרְעָטָעַן אַיז דָּעָר הַיּוֹם נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה. נַעַמְתָּ דִּינְעָם, טשאָרלי.

טשאָרלי אייז יעַצְתָּ אַרְיַינְדֶּרְלָאָנְטָט פון דָּעָר צוֹווּטָר שְׁטוּב אַיז אַוְיסְגָּעָפְּצָעָר, אייז אַ פְּרִיש גַּעֲוָאָשְׁעָנָם הַעֲמָד מִיט די אַוְיסְגָּעָר וְאָשְׁעָנָעָן הוּוֹזָעַן, וְחַלְבָּעָן זִינְעָן נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה נַיְמָעָן אַיז גַּעֲוָעָן טְרוֹקָעָן. די הוּזָעַן האָבעַן זיך גַּעֲלַעַט אַיז פון די שְׂוֹאָרְצָעָה האָהָר האָבעַן גַּעַד רַוְּנָעָן גַּרְוִיסָּע טְרָאָפָּעָן וְאַסְמָר אַיבָּרְעָן פָּנִים פון דָּעָר, וואָס טשאָרלי האט גַּעֲהַלְטָעָן דָּעָר קָאָפְּ אַוְנְטָעָרְן קְרָאוֹן.

— אַיך ביז געַקְומָעַן דִּיר אַרְיַינְדֶּרְלָאָנְטָט נַאֲרְקָנִיאַיְלָאָנָּה פָּאָר אַ שְׁוּוִים — זאגט מאשאַ — נַעַמְתָּ דִּיוֹן בִּיתְהִינְגְּסָוּט.

טשאָרלי האט נַיְמָעָן אַרְיַינְדֶּרְלָאָנְטָט קְיֻזְנָעָן גַּרְוִיסָּעָן חַשָּׁך. ער האט גַּעֲשְׁמִיכְעַלְתָּ אַיז גַּעַזְעָנָט, אַיז ער דָּאָרָף עַפְעָם בְּזַוְּאָרְגָּעָן אַיז שְׂטָאָדָט, אַיז האט קְיֻזְנָעָן צִיּוֹת נַיְמָעָן. מאשאַ אַיז גַּעֲלַיְבָּעָן קָאָלָט אַבְּגָעָנָאָסָעָן פון זִיְּן אַנְטָוָאָרט אַיז זֵי האט זִיך שְׁוֹן גַּעֲלַיְבָּעָן אַוְעַקְצָוּנָהָן. די מאמע

וואונדערט, וואס מאשא טהוט איזן אועלכע הייצען איז שטאדט איזן פאהרט ניט ארויס איזוף זומער-פלעושר, איזן געאנגען טראפען, איז עס איזן אודאי איבער דעם אוישטהייר וואס זי בעדרארף זיך מאַבען, ווארים זי האט געהרט, איז מאשא געהט באָלד חתונה האבען.
— מען האט דאָפּ מיר געאגט, איז עס האלט שווין גאר נאהענט דערביין, נאָ, זאל עס דורך זיון מיט מול.

מאשא האט ניט אבעגענטפערט. זי איז רויט געוואָרעו איז גע-שווונגען. נור פֿלוֹצִים האט זי זיך אַנגערופּען ווי מיט איז עקשנות, קוּפּעְנְדִּינְג אַוִּיפּ טְשָׁאָרְלִין:

— עס איז דא איז שטאדט איזוֹ פֿיעַל צוֹ מהאָן פֿאָר דער חתונה, איז דער אַנקֿעַל — נור וואס דער אַנקֿעַל, האט זי ניט גענְזִידְגִּינְט. זי איז רויט געוואָרעו איזן אַנגעהָאַקט איזן מיטען. איז אַנְצְּשָׁטָט עקשנות אַדער גֶּלְגֶּות, וואס דאָס וואָרט „דער אַנקֿעַל“ האט געוזאלט אַרוֹסְרוֹפּעַן, האט עס אַרוֹסְרוֹפּעַן עַפְעַם מִיטְלִיּוֹר צוֹ אַיהֲר. טְשָׁאָרְלִי האט רחמנּות גַּעֲרָאָגָעַן אַיבֵּר אַיהֲר — איז עס האט אַיהם בָּאנְג גַּעַטְהָאָן, וואס ער איז אַזְוִי קָאַלְט צוֹ אַיהֲר, האט ער זיך אַנגערופּעַן צוֹ דער מַוְתֵּעַר:

— דו האסט רעכט, אלְד טְשָׁאָפּ, האט ער גַּעַלְאַפְּטַדְיַה מַוְתֵּעַר אַוִּיפּ דַי פֿלוֹצִים — עס אַיז הַיִּם, קָוָם, מאַשָּׁא, אַיר גַּעַת, דַי אַרוֹסְיַה גַּעַטְהָאָן פֿאָר אַ שְׂוִים.

— זעהסט, מאַשָּׁא, ווי מִין זוּחוֹ רופְט מִיד. אלְטַע שְׁקָאָפּ, אַיז דער היָט רופְט מעַן אַזְוִי אַ פֿערָה, שְׁקָאָפּ. אַיז אַמּוֹרִיקָא רופְט מעַן דַי מַאְמָא אַזְוִי.

— אה, דו אלְד פֿוֹל — האט טְשָׁאָרְלִי אַוִּיפּגַּעַהוּבָּעַן דַי מַוְתֵּעַר אַוִּיפּ דַי חָנְדָר אַיז זי אַרוֹמְגַּעַטְרָאָגָעַן אַיבֵּר דער שְׁטוּב.

— לאַז מִיד אַרְאָפּ, גַּעַדְעַנְק אַיז גַּאְט, לאַז מִיד אַרְאָפּ, ווּעַסְטַמְּטַמְּט מִיר עַפְעַם שְׁלַעַכְטַס מהאָן — האט זיך אַירְדַּעַנְע גַּעַבְעַטְיוֹן.

— נִישְׁטַפְּרִיחְעָר בֵּין דו ווּעַסְטַמְּטַמְּט זָאָגָעַן אלְד טְשָׁאָפּ. נִישְׁטַפְּקָאָפּ, נָוָר טְשָׁאָפּ, טְשָׁאָפּ.

— וואס אַיז דער חַלְק טְשָׁאָפּ, שְׁקָאָפּ! לאַז זַיְן טְשָׁאָפּ, אַבְּיַהְךְ מִיר אַרְאָפּ, ווּעַסְטַמְּטַמְּט מִיר נַאֲךְ חַלְיָה עַפְעַם שְׁלַעַכְטַס מהאָן.

— אַיז יַעֲצַט דֻּעַם „סָאַלּוֹט“. נִישְׁטַפְּרִיחְעָר בֵּין דו ווּעַסְטַמְּט אַבְּיַהְךְ זָאָגָעַן דֻּעַם „סָאַלּוֹט“.

— „אי פֶּלְעָרֹזֶשׁ אַלְיָדּוֹשָׁעֶנֶסׁ טֹו מָאי פֶּלְעָגֶן“ — האט דִי אַיְדַּעַנְתָּ וְעוֹזֶר אַיְזָן אַקְינְדָּר גַּעֲוָעָן אַזְמָאָפָּה סְקוֹהָלָגְעָנָגָעָן.

— אַט אַזְוֵי. אַזְוֵי יַעַצְטָגָה אַגְּרָאָפָּה, אַלְכָּדָט שְׁאָרָלִי — האט טְשָׁאָרָלִי פְּאַרְזִיכְטִיגָּה דִי מַוְתָּעָר אַרְאָבָגְעָזָעָצָט פָּוּן זַיְנָעָ פְּלִוְיעָצָם אַזְוֵי אַשְׁטוֹחָ אַרְוּות.

— זַעַחַסְטָמָא, מַאַשָּׁא, וְוי מַיְוֵן זַוְחוֹ בַּעַהֲנָדְעָלָט מִיהָ — האט דִי אַיְדַּעַנְתָּ זַיךְ בַּעַקְלָאָגָט. — אַלְיָאָדָעָ וְואָסָם, יַעַצְטָמָעָ ערְמִירָאָפָּה אַזְמָאָפָּה? אַקְסָטָל — אַיְדָהָאָבָדָעָ כָּחָ צָו אַיְהָם?

— נָנוֹ, יַעַצְטָמָעָ, מַאַשָּׁא. הָאָדוֹן יוֹדוֹ? — האט טְשָׁאָרָלִי זַיךְ אַנְיָגָעָן גַּרְוּפָעָן צָו מַאַשָּׁאָן, וְוי ערְוָאלָט זַיךְ פְּלִוְיעָצָם דְּרָעָזָעָה.

די מַוחַמָּעָ האט גַּעֲוָהָנָט אַזְיָה אַהֲרָלָעָם, אַיְוָא אַיְנָעָ פָּוּן דִי אַרְיִמְעָ אַיְדִּישָׁעָ נַאֲסָעָן. אַזְוֵי זַיְנָעָן אַרְוֵוָס אַזְיָה נָאָם, הַאֲבָעָן זַיךְ עֲרַשְׁתָמָעָ דִי הַיּוֹן. עַמְּ אַזְוֵי גַּעֲוָהָנָט אַיְנָעָרָפָעָן פָּוּן יַעֲנָעָ טָעָן אַזְיָה נָיו יַאֲרָקָה, וְעוֹזֶר אַיְדַּעַנְתָּ צְוְלִיְונָט זַיךְ אַיְבָּעָרָפָעָן דִּעְרָשָׁתָמָאָרָגָעָן אַזְיָה. אַגְּנָנוּוַיְילָגָעָן אַזְוֵי אַפְּיכְטָעָ, אַחֲזָן אַהֲפָנוֹנָג אַזְוֵי אַזְיָה אַזְיָה לְעַבְעָן. פָּוּן פְּרִיחָהָמָרָגָעָן אַזְוֵי וְעוֹרְטָמָעָם דָּאָם לְעַבְעָן אַזְוֵי לְאַגְּנוּוֹיָיָהָיָג. פָּוּן דִי אַפְּעָנָעָ פְּעַנְסָטָעָר קַוְעָן אַרְוֵוָס שְׁמוֹצָעָג בַּעַטְגָּנוּוֹאָנָרָ, אַזְוֵי אַזְוֵי דִי פִּיְעָרְדָּעָקְיָוָס טְרִיקָעָנָעָן זַיךְ שְׁטִיקָלָעָרָ וּוּשָׁ; אַזְוֵי דִי פְּעַנְסָטָעָר פְּעַרְדָּאָרָטָעָ טְעַפְּלָאָד מִיטָּנָבְטָיָגָעָן עַסְעָן. אַזְוֵי אַיְבָּעָרָ דִי טְרָעָלָעָרָפָעָן דִי הַיּוֹעָ, אַזְוֵי דִי שְׁוּוֹלְעָן בִּזְוֵי טִיעָפָ אַזְיָה אַגְּסָמָעָ אַרְיוֹן, וְאַלְגָּעָרָעָן זַיךְ אַרְוֵוָס, וְוי אַרְיוֹסָמָעָ אַרְיוֹן, גַּעֲוָוַאָרָפָעָן צְוְרָאָכָעָן מַעֲבָעָל, פְּרוֹזָעָן אַזְוֵי קַינְדָּרָה. הַאֲלָבָדָגָעָטָעָן, הַאֲבָעָן זַיךְ זַיךְ גַּעֲלִיטָשָׁטָמָעָ אַיְבָּעָרָ דִי טְרָעָלָאָד פָּוּן דִי הַיּוֹעָ, אַזְוֵי דִי טְרָאָטָוָרָעָן אַרְוֵוָס. דִי מַוְתָּעָרָם הַאֲבָעָן גַּעֲפָרָאָוָוָט אַפְּצָנָגָרָעָן דִי קַינְדָּרָעָרָמָעָט פָּעָנָיסָ, וּוּלְכָבָעָ דִי קַינְדָּרָעָרָ הַאֲבָעָן יַעֲדָעָן אַוְיָגָעָנְבָלִים בַּעַרְוָוַאָנְדָעָלָט אַזְיָה לְאַלְאַיְפָאָפָס. דִי לְאַלְאַיְפָאָפָס זַיְנָעָן צְוָנָאָגָעָן אַזְיָה זַיְעָרָעָה הַעֲנַטְלָעָד אַזְיָה בַּעַשְׁמִירָט זַיְעָרָעָ גַּעֲוִיכְטָעָר, אַזְוֵי דִי וּוּיְסָגָעָ פְּרִעְסָטָעָה הַעֲמְלָדָה, דִי מַוְתָּעָרָם אַרְבָּיִטָּפָעָ פָּוּן בַּיְנָאָכָט, הַאֲבָעָן גַּעֲקָלָעָט זַיךְ פָּוּן דָּעָם צְוָנָאָסָעָנָם צְוָקָעָר. דִי קַינְדָּרָעָר זַיְנָעָן אַבְּגָנָעָשָׁרָפָרָגָעָן פָּוּן דִי בַּרְיָהָעָדָעָן טְרָאָטָוָרָ, וּוּלְכָבָעָ אַזְיָה אַגְּנוּוֹאָרָיָמָט גַּעֲוָוַאָרָעָן גַּאֲסִיזָוָג. אַזְוֵי אַלְעָם אַזְיָה גַּעֲפָאָהָרָעָן, וּוּרְאָזְוֵי רְעַלְעָדָ, וּוּרְאָזְוֵי

או אלטען קאסטען, ווער אוין אַהערינג טוֹן, אוּנוּ ווער עם האט דער פאקט אוֹן אלטען רעד פּוֹן אַ ווֹאנגעַן אוֹן האט דארוּף אַיִינגעַלְאָדָעַט אלְלָעַ זַיְנָעַ פֿרְיוּינֶר פּוֹן נָאָס פֿאָר אַ „הַיּוֹדֵר“ אַיבָּעָר דָּעָר נָאָס. אוֹן דיַ שְׁמוֹזַ פּוֹן דיַ אָוֹנְגָּעָקָעָהָרְטָשַׁע נָאָסָעַן האט זַיְד אַוְפְּנָעָהָבוּבָעַן פּוֹן דָּעָר בְּעוּזַ גַּוְגַּן אוֹן גַּעֲלִיּוֹגַט זַיְד אַוְיַּף דַּי גַּעֲוִיכָּטָעַר אוֹן העָנָה, אוֹוֹף דיַ שְׁטִינְגָּעַר אוֹן פְּעָנְסְטָעַר פּוֹן דָּעָר נָאָס, בֵּין עַם האט דָּעָרְגָּרְיִיכְּט אַוְיַּף דיַ נָּאָס קָעָטָע בְּרוּסְטָעַן פּוֹן דיַ מּוֹטָעַרְמָס, וּוּלְכָעַן האָבָּעָן דָּעָם שְׁמוֹזַ פּוֹן נָאָס אַיִינְגָּעָקָרְמָעַט אוֹן זַיְעָרָעַ קִינְדָּרָעַ אַיְן אַיְינְגָּעַם מִיטַּ זַיְעָרָעַ מּוֹטָעַרְמָס מַוְילְךָ ...

טְשַׁאֲרֵלִי מִיטַּ מַאֲשָׁאָןַ האָבָּעָן שְׁטוּמַ דָּרְכְּשְׁפָאַצְּיִיעַרְתַּ דיַ נָאָס אוֹן מִיטַּ גְּרוּסַ מִיחָה זַיְד גַּעַמְאָכְטַ אַ וּוֹעַג דָּרְדָּרְדִּי קִינְדָּרָעַ, וּוּאָס יַעַם האט זַיְד גַּעַדְאָכְטַ, אוֹן זַיְיַ וּוֹינְגַּן גַּעַבְוִירָעַן גַּעַוּוֹאָרָעַן מִיטַּ רְעַדְלָאָדָעַ אַוְיַּף דיַ פִּים, צְוֹוִישָׁעַן דיַ פְּעַרְדַּ, פְּרָאַכְטְּוּוֹגָעַן אוֹן קוֹיְהַלְעַזְנוּ-טְרָאָנָקָס, וּוּאָס האָבָּעָן גַּעהָאָט וּזַיְעָרָאָט אַוְיַּף אַיבָּעָר דָּעָר נָאָס. מַעַן האט קִינוּ וּוּאָרט נִיטַּ גַּעַקְעָנַט הַעָרָעַן אַיְינְגָּעַר פּוֹן צְוֹוִיְּטָעַן פּוֹן שְׁטוּבַ אַוְיַּף גַּעַרְוִישַׁ אוֹן פּוֹן דיַ הַיּוֹן, וּוּלְכָעַן האט זַיְד גַּעַדְאָכְטַ אַיְן אַוְיַּף אַזְוִי רְוִישָׁעַנְדַּ אַזְוִי שְׁרִיְּעָרִיךְ, אַזְוִי וּזַיְיַ וּוּאָלְטַ גַּעַוּוֹן דָּרְכְּנְעַפְּהָהָרָעַן דיַ נַּיְוִי יָאָרָדָעַ קָלָר גַּעַסְעַן אַוְיַּף קִינְדְּשָׁע אַיְזְוּרְנָעַ רְעַדְלָעַדְ ... נַוְר וּוּאָס וּוּיְטָעַר זַיְיַ וּוֹינְגַּן גַּעַקְוּמָעַן אוֹן נָאָס אַוְיַּף, אַלְעַ שְׁטִילָעַר אַיְן דיַ גַּעַעַדְוּרָעַן גַּעַוְרָעַן, אַלְעַ רִיְּנָעַרְ, שְׁטִילָעַר אַזְוִי אַיְזְוּרְנָעַרְ, אַזְוִי זַיְנְגַּן אַגְּנְעַקְוּמָעַן אַזְוִי דיַ עַנְפְּטָעַ פּוֹן דָּעָר זַעֲלָבָעַר נָאָס, וּוּאָס צִיהָט זַיְד צָום פְּאָרָקָן, בֵּין דיַ פִּינְפְּטָעַ גַּעַוּנָנִי.

דיַ הַיּוֹעָרָעַ, וּוּלְכָעַן זַיְנְגַּן גַּעַשְׁתָּאָנָעַן גַּעַגְעָנָאִיבָּעָר דָּעָם פְּאָרָקָן, זַיְנְגַּן גַּעַוְוָעַן פְּעַרְחִילְט אַיְן שַׁאָּטָעַן פּוֹן בְּוּמְעָרָעַ, גַּרְוִיסַּעַ פְּעָנְסְטָעַר האָבָּעָן אַרְוִיְּגָעָקָוּקָט אַיְן נָאָס אַרְיוֹן, נַוְר דיַ פְּעָנְסְטָעַר זַיְנְגַּן גַּעַוְוָעַן בְּלִיְּנָה, פְּעַרְמָאָכְטַ, בְּצִוְיָגְנָעַן מִיטַּ טְוֹנְקָעַלְ-גְּרָוִינָה טְרָרִיםַ, אַרְוֹם דיַ חַיּוֹעָר אַיְן גַּעַוְוָעַן קִיחָל אַזְוִי שְׁטִיל — נַוְר אַיְן דיַ הַיּוֹעָרָעַ אַיְינְגָּעַר כִּימָט גַּעַוְאָחָנָט, אוֹן זַיְיַ וּוֹינְגַּן גַּעַוְוָעַן פְּרָעַשְׁלָאָסָעַן אַוְיַּפְּגַּן גַּעַעַדְוּרָעַן לְאָגָג זַיְנְגַּן זַיְיַ גַּעַגְעָנָאִיבָּעָר דָּעָם פְּאָרָקָן. דָּא אַיְזְוּרְנָעַן גַּעַוְוָעַן גַּעַהְיָלָט אַיְן דָּעָם בְּלַעַטְעַרְדִּינָעַן בְּעַוּגְלִיכְבָּעַן שַׁאָּטָעַן, וּוּאָס דיַ גַּרְוִיסַּעַ בְּלַעַטְמָרָעַ פּוֹן דיַ בְּוּקְמָרָעַ האָבָּעָן גַּעַרְחָבָט אַיְבָּרָעַן

טראטורא. עס איז שטייל געוווען איז דער נאם. א יומ-טוב'דיגע שטילקיות האט געהערשט וואס די בויכער או נרים האבען פער-שפורייט ארום זיך, קיון לאבעידיגער חויר האט זיך ניט געהרט פון די הייזער, מהיר איז פאנסטער זייןגען געוווען פערמואכט איז פער-שלאסען — אזי האבען זיך געציינגען פערשלאלסענע פלאצער איבער נאסען ווית, געגענאייבער דעם געזונדרסטען צענטראל פארך — איז קיון לאבעידיגער נפש האט דערפון קיון נוצען געהאט.

טשערלי האט זיך אונגעראפען מיט א שמיעעל :

— די הייזער זייןגען דער בעטער בעוויז פון די אונגענטויקלונג פון דער אמריקאנער קולטור.

— ווי איזו מיינסטו דאס, טשערלי ?

— די הייזער זייןגען דאס א שרײינדר בעוויז פון די אונ-גערעטעןקייט פון אונזער ארדנונג איז וועלכער מיר לעבען. מיר זעהען דאס טאנטענליך — מליאאנע מענשען זעהען דעם שרײ-ענדען בעוויז, איז מיר שוויינגען.

— איך פערשטעה דיר ניט, טשערלי — זאנט מאשא.

— שטעל די פאר, עס וואלט ווער אריינגעקומוין איז א שטאדט אריין איז וואלט אונגעקופט דאס גאנצע ברויט פון שטאדט איז דאן עס פערשלאסען איז גויסע שפיילערס פאר זיך. אדרער ער וואלט אונגעקופט אלע ברונעמה פון שטאדט איז פערשלאסען עס פאר זיך — די מענשען וואלטן דאס איז אינעם פערשטינט. פאר וואס איי דאס בעטער פאר ברויט איז וואסער ? די שטאדט בעזיצט נער וויסע געונדרע פלאצער געגענאייבער די פארקס, געגענאייבער דעם ריווער סייד, איז די געונדרע שענהן פלאצער האבען ריבכע מענשען אונגעקופט פאר זיך איז פערבוייט מיט ריבכע פאלאצען, איז פער-שלאסען זיך איבערין וווער, ווען די מענשען נויטיגען זיך אס מעהאר-סטען איז וועלכע פלאצער, איז זייןגען אונגעקונפאהרטן. ניט זיך האבען עפעם דערפון, ניט קיינער האט עפעם דערפון. איז דאס זעהען מענ-שען טאנאיין, טאנאיום, טוייזענדער איז טוייזענדער מענשען זעהען דאס איז מען שוויינט. איך גלויב, איז דאס איז נור מעגליך איז אמעריקא.

— זיינען דען אין אנדרער לענדער ניטא קיון ריבע מעכּשען, וואס האבען גויסע פאלאצען?

— יא, נור אין אנדער, גלויב אויה, גלויב אויה, איר ווים ניט, נור איר גלויב אויה, האט דאם איגענטעה מירעט א געויסע בענרגען צונגע. די מאכט פון גאלד אין בענרגענצעט אויף געויסע רעכט. דארט וואו עס ריחרט ניט איז די אינטערעס פון כל. דא אין אמריקא האט דאם גאלד איז אונבענרגענצעט עס רעכט. אלסידינג מענטסטו קויפען פאר גאלד. איז דער בעסטער בעוויזו דערפאר זיינען אט די פאלאצען — ניט די פאלאצען, נור די פלאצער אויף וועלכע זוי שטעהן — די פלאצער, וועלכע וואלטען איז אנדער לענדער געויסע געהרט צום פאלק — צו אלעמען, וועהרענدر דא, אין אמריקא, פערקייפט מען עס פאר געלד צו איינציגעלען. דאם אין דאם רעכט פון די פערשלאסטענע בוטנעם. איז דאם איז אויה באראקטעריסטיș אמעריקאניש.

— פאר וואס?

— אמעריקאניש — הייסט דעם אקראטיע. די דעם אקראטיע איז, נאר מיין מײַנונג נאָה, דער גרעטען פײַנַּה, וואס איז אויפגען שטאָנאָן איז אויף די מענשיות ציטט די וועלט עקייסטיטרט, ווארים דער מאקראטיע, אויה ווי זי ווערט פערשטיינען דא בי אונז אין אמריקא, ניט א רעכט יערען איינציגעלנען וועלכער בעויצט א בענאבונג צו פער-קהלאָפּען פאר זיין איינגענתחום אונבענרגענצעט ניטער, סי איז טויטען מאטעריאָל איז סי איז אינדרויזדעלע לעבדיגען וילענס. די דעם אָ-קראטיע איז דער צאָר — איז אינקאנגייט. אָבר בעסטע וועלען מיר דאם אָנְרוּפָען אָנְאָנְמָעָר צאָר. מען האט גענומען דעם צאָרים קרוין אָרָאָפּ פון קאָפּ פון איז אַינְדִּיוֹרְדָּם, וועלכע איז געווין נור פאר איז פערזואָן איז זי בעשטיימט פאר די, וואס זיינען אָס מעהרד-סטענס פעהיג צו רוייבערדי איז פערבריענצעס. איז דורך דעם איז דער צאָר איז אמעריקא צוּרְקָעְלָט איז אויף פיעל קלײַנָּע צָאָרְלָאָה. ווען עס איז פעהיג, דער פערכאנט א גרעטען שטיך צאָר. דעם אקראטיע אָהו בענרגענצעט רעכט אויף איינגענתחום — איז א גאלאָפּערִי, אָ וועט אויף הערישאָפּט. טאָקע אָ דעם אָקָרָאָטִישׁ וועלט, מען שטעלט קיינע בענרגענציגונג ניט, קיון ראַסְעָן אָוְנְטָעָרְשִׁיעָד, ווער עס האט נור איז קאָן אַריינציגונג בעבּען: בִּיטְרָעִיקִים, פֻּרְבְּרָעִירִישׁ פֻּהְיְגִילִיט — דער קען

אנטהייל נעהמעו איז וועלט. דורך דעם איז דא דער צאר פיעל גע-
בעהראלייבער, איז פיעל שוווערער צו בעקעמאפפערן ווי איז רוסלאנד, וויל
דא ווערט יעדעם מאל דאמ צאערנטהום געשטארכט דורך ניע פוריישע
בלוטיקוועלען וואס ער קריינט. ער ווערט בעזעכט יעדעם מאל פון
שטארכערער ענערגונישע מענעער, איז ווערט בעישצט פון זיין מאיעסטטען,
זיין הייליגקייט, דער אבןגאט דעם אקראטאי.

— איז פערשטעה דיד ניט איז גאנצען, טשאַרלי, נור פון אלע
דיינע רײַד דערפהיל איה, איז דו האסט שטאַריך פײַנֶר די רײַיכּען.
מוּז דען יעדער רײַיכּער זיין אַ שלעכטער מענעש, קען מען ניט זיין אַ
רײַיכּער איז אַ גוטער אויף — האט מאשאַ געוזנט, ווי זי וואָלט עפֿעט
געוואָלט פערענטפֿערען.

— יאַ, מאשאַ, האסט רעכט, איז ביז זיך מורה, איז האב
איינטנַקְטִיווֹ פײַנֶר יעדען רײַיכּען. דעם גוטען נאָך מעהר ווי
דעַם שלעכטען. וואָרים רײַיכּיקִיט אלַיְזָן פֿאַר זיך איז אַ געמיינַהַיִם,
רײַיכּיקִיט איז אַ בעוּזִין פון פֿערברעכּען, פון רוּבִּירְיִי — עס איז ניט
קיין אַונטערשִׁיעַד אַוִיפּ ווּסְמַפְּאַר אַ וועַג דו קְרִיגַסְטַעַם, נור איז דו
האַסְטַעַם מעהר ווּפֿיעַל דו בעדראָרפסְט, בערוּבִּיסְט דו אַנדְרַעַע — אַוּ
דאס איז געמיינַי. אַוּ ניט נור בלַוּזִין צוּלִיעַב דעם — נור אַוּדַ צוּלִיעַב
אַ גאנֵץ אַנדְרַע זאָה, אַז מַיְזָן אַז אַ רײַיכּער מענעש איז אַ מַיאָזַעַר
מענעש, ער קען ניט האַבען קיין שעהנַע געפֿיהַלְעַן. אַז ווּסְמַפְּאַר
וּסְמַפְּאַר קְלַעַהַר אַזִּי, פֿילִיכּיקִיט איז מַיְזָן עַרְצִיּוֹנָן שׂוֹלְדוֹג — אַז דַי
אַרְיִימַקִּיט איז וועַלְכַּעַ מִיר האַבען געלַעַט — נאָר אַז האַב אַינְ
סְטִינְקְטִיווֹ פֿײַנֶר אַ רײַיכּען.

— דו זאגַסְטַעַט נאָר אַזִּי, ווּיל דו בְּזַוְתַּ נִיט רַיִיךְ — אַכְבָּעַר ווּעוֹ
מען גַּיט דַיְר גַּעַלְד ...

— אַז האַב וועַגְעַן דעם געלַעַט. אַז האַב מִיר געפֿרוֹאַוט
פאָרְשַׁטְעַלְעַן איז מַיְזָן פְּאַנְטַאַזְיַע — וועַן מעַן קְוַמְטַ צוּ מִיר אַזִּי
גַּיט מִיר גַּעַלְד, אַדְעַר אַזִּי וועַר מַיט אַמְּאַל רַיִיךְ: שעהנַע פְּאַלְאַצְעַן.
פַּערַד, זומער-וּאַהֲנוֹנָגָן, אַ רַיְזַע נאָר יְוָרָאָפּ — אַז קען אוַיסְחַעַלְד
פָּעַן אַונְזַעַר סָאַסִּיּוּטִי פָּוּן „פְּאַרְיִינְגָּרִים“ — אַז וועַל דַיְר שְׁפַעַטְעַר
דְּעַרְצַעְהַלְעַן פָּוּן אַונְזַעַר סָאַסִּיּוּטִי — נַיְזָן, אַזִּי וּאַלְטַ נִיט גַּעַוְאַלְטַ.
מִיר דַאַכְט וִיךְ, אַז דַי אַלְעַ גַּעַפְּהַלְעַן ווּסְמַפְּאַר מעַן קען האַבען דורך די

מעגליים קיימות פון געלר, די אלע פערשיידענארטינינגסטע געפיהלען אונז מעגליבקייטען קענען ניט קומען צו. דעם געפיהל, וואס מען העט, ווען מען איז איז ארטמאן. צו מײַן געפיהל וואס איך האב, ווען איך וואחן אט אונזער נאָס איז איז זעה די אַרְימָעַמְעַדְמָעַן, די פֿרְיוּעַן, די קִינְדְרַעַר — צו דעם געפיהל וואס איך האב, וואס איך טראכט איזו ווועגען ריביע — מיר איז גומ, איך בין איז אַרְימָעַר, איך וואָלַט גּוּוֹאַלְט שְׁטַעְנְדִּיג זִין אַרְיָם — אט איזו זיין, ווי איך בין אצינה.

מashaא האט געשווונגען. בין איצט איז דער גשפרעד געוווען איזו זיך. עס האט זיך מאshaא געדאכט, איז שר וויל זיך וויזען פאָר אַיְהָר מֵיט זִין גַּעֲלַעֲנְטִיקִיט — אַזְּרַד דעם רעדט ער איזו. אַבְּעַר די לְעַצְמָע וּוּרְטָעַר האבען זי פְּלוּצִים אַגְּנְרִיחָרֶט. עס האט זיך אַיְהָר געדאכט, איז ער מײַנט זי, איז ער פִּיהַלְט איזו וויל ער מײַנט — איזו די ווּרְטָעַר האבען אַיְהָר גּוּבְּרָאַכְט צו קְלַעְהָרָעַן אַזְּרַד, ווען זי איז גּוּוֹעַן אַקְינְדָה, איזו פון „האַפְּקִינְסְּטְּרִיטְּ“.

— יעצט פערשטעה איך שוין.

— וואס פערשטעהסט דו?

— יעצט פערשטעה איך פאָר וואס דו האטס מיד פֿינְד — איך וויס דו האטס מיד פֿינְד, איזו דיין מאָמָע האט מיד פֿינְד, איזו אלע האבען מיד פֿינְד, אלע אַרְימָע איזו גּוּט לְיִתְהָרְעַן מיד פֿינְד, צויט איך בין אַכְלַת גּוּוֹאַרְעַן פֿאָרְן אַנְקְעַל.

מashaא האט אַוְיפְּגָנְהָוִיכְבָּעַן אַיְהָרַע גְּדוּסָע אַוְינְגָעַן גַּעֲלָאָות זי הַעֲנָגָעַן אַוְיפְּטַשְּׁאָרְלִי¹. אַיְהָרַע אַוְינְגָעַן זיינְגָעַן גַּעֲלָאָות אַוְנוֹ גְּרוּסָע, דער שניט פון אַ גּוּטַע קוּוֹאַלִיטָעַט שְׁפָאַנִּישׁ טְרוּבָעַן, אַוְנוֹ אַזְּזִיךְ אַזְּזִיךְ פּוֹל ווֵי אַ וּוּיְזִיךְ-טְרוּבִּיב. דער ווּיְסִיךְ-עַפְּעַל אַזְּזִיךְ גַּעֲשְׁמִיכְבָּעַלְט ווֵי הַעֲלִיהָעַל — לְוִוְּבְּטָעְנְדִּיג אַזְּזִיךְ זי האט גַּעֲשְׁמִיכְבָּעַלְט, גַּעֲשְׁמִיכְבָּעַלְט אַקְינְדָה, נְוֵר טְשָׁאָרְלִי האט גַּעֲמִינְט, אַזְּ אַזְּ אַזְּ אַזְּ מִינְגָט צְוָאוּיְינְט גַּוְסְעַן. ער האט מְוֹרָא גַּעֲהָאָט, אַזְּ די וּוּיְזִיךְ-טְרוּבִּיב אַוְינְגָעַן ווּט וֵיךְ צְוָוְסָעַן — האט ער אַזְּדִיךְ גַּעֲזָאָט מִיט דעם זְעַלְבָּעַן שְׁמִיכְבָּעַל:

— דְּאָס אַזְּ נִיט דיין שְׁוֹלֵר, אַזְּ ווּיס עַט.

די וווערטער האבען מאשאָן נבעראכט צו קלעהרעו וועגענו זיך און איהר גאנצע סיטואצייע — מעהר ווי פון אלע זיינע רייד. זי האט זיך פערטיויפט איז איהרעד געדרנ侃ען, איז שטייל געוען איבערַן גאנצען וועג, באטש איהרעד אויגען האבען אויף איזו מינוט ניט אויפט געהרטט צו שמיכלען איזו צו גאנצען, איזו ווי ואלאטן געוואלאט טשערליין אונטערהאָטן קאמפאניע אנסטאטם איהרעד רייד.

.8

קוני איילאנד.

איין קוני איילאנד ביים ביטש האט טשערלי פערגעטען איז דעם ערנטטען געשפרעד וואס ער האט געפיהרט מיט מאשאָן, איז געוווארען איז „אמעריקאן באַי“. קוים איז ער אריינגעקומווען איז בייטהינג סומט איזו זיינע נאקטען הענד איזו פים האבען דערפהילט די לופט פון ים, האט עס איהם געטראנגען ווי א זיינע. ער האט אונד געדולדיג געווארט אויף מאשאָן, וועלכע האט געדארפט אורייסקומווען פון די פּרוּיִזְדַּאַבְּתָהִילְוָנָג. דער ביטש איז געוווּן בעליךט מיט מענֶן שען, איזו עס האט זיך איסגעוויזען, איז ער איז א פֿאַרְטוּזְעַזְנָג פון ים, איז אפטמאל האט ער קאנקורטט מיטין ים — די מענשען אויףּן ברעג האבען איסגעזעהן ווי מעהר איזו פֿיעַלְעַר פון ים. נור דער ים מיט די מענשען האט טשערליין ניט געשטערט. טשערלי האט זיך שטענדיג גוט געפיהילט צוישען די מעגען. ער האט ליעב געהאט די מאסען איז דעם רעש פון זיך — איזן די פֿערְשִׁיעַדְעַנָּעָן קָאַלְיִירַטְמָעָן מענֶן שען וואס האבען פֿערְטְּרָוְנְקָעָן דעם ברעג פון ים האבען איז איהם ערוייקט א פרײַד איזן א לְעַבְּנֵסְדְּלוֹסְטָן. די האַלְכְּ-נַאֲקַעַטָּע וויבער מיט רויט בלוייע איזן קָאַלְיִירַטְמָע קָאַפְּ-בְּעַדְקָעָן, איזן די גאנז נאקטען קוינדרע, וואס זיינען אַרְוָמְגָעָלְאָפָעָן מיט פֿרְיוּדְזְ-גַּשְׁרִיּוּן איז מיט שען איזן די הענד — די חָאַרְדְּנָדָע פְּאַמְּלִיּוּם אַרְוָם די קוינדרע, האָר בען איז איהם דערמאָנט ווי ער ואלאט זיך געוווּן געפונען זיך צוּאַמעַן ניך פון אַפְּרִיְהִיּוּטָם יוֹמְטָוב. די מענשען ואלאטן געגען צו פֿיעַרְעַן אַגְּרוּסְעַן יוֹמְטָוב. אלע זיינען נאקטען, אלע עסן

אוֹן באדרען זיך, וואשען אוֹן שוויזמען — אוֹן אלעט מעג מעוֹן אוֹיפֿ דעם יומ-טוב.

ער האט זיך געפרעהט אוֹן איינעם מיט די גרויסע מענגע מענַּבְּשָׁן. ער האט ליעב געהאט צוצוזעהו ווי מענגען האבען פערגענינגען. קיינמאָל נאָד האט ער ניט געועהן אַ מענגע מענגען זאלען האבען פער בענינגען צוֹזָמָעַן אוֹן פֶּרֶהָעָן זיך צוֹזָמָעַן. שטענדיג האט ער גע זעהן ווי מענגען אַרבִּיְּטָעָן צוֹזָמָעַן, ווי מענגען ליידען צוֹזָמָעַן, טרוֹיְּרָעָן אוֹן וועהטָאנָן צוֹזָמָעַן, דָּא — די גרויסע ברײַטָע מענגע מענגען, האָכָּב נאָקָעָטָע, מענער מיט פְּרִוִּיעָן צוֹזָמָעַן, אוַיסְפְּנָמִישָׂט מיט די קוֹנְדָּעָר — עסְעָן צוֹזָמָעַן, באָדָרָען זיך צוֹזָמָעַן, פֶּרֶהָעָן אוֹן שְׁפִּיצְּלָעָן זיך צוֹזָמָעַן — אוֹן אלע האבען פערגענינגען. דאס האט אַיהם אַנְגָּעָשְׁטָעָקָט, עס האט גַּעֲוָעָקָט זִין ?עַבְּעַנְסְּ-לוֹסְט אֹן זַיִן יוֹעֵנד. ער האט פְּלִינְק גַּעֲוָאָלְט זִין אַין מִיטָּעָן דָּעַר פְּרִיָּה, מיט שְׁפִּיעָלָעָן אוֹן מִיטְפְּרָהָעָן זיך מִיטָּאָלְעָן אֹון גַּעֲוָאָלְט וּאָסָם אָס שְׁנָעָלְדָּסְטָעָן אֹין ווָסְפָּעָר אַריִין, אוַיסְפְּנִישָׂעָן זיך צוֹוִישָׂעָן דָּעַר פְּרָהָעָנְדָּרָעָן, וּאָס זַיְוָעָרָעָ פְּרִיְּרָעָנְסְּ-נְעַשְׂרִיָּעָן בְּרוּמָעָן אַרְוִוָּס פָּוּן יִם — אוֹן דָּא וועהט מעוֹן נִיט מאָשָׁאָן... סְחָאָט זיך אַיהם גַּעֲדָאָכָט, אֹז ער אַיז פְּעַרְלִיעָבָט אֹין מאָשָׁאָן; סְחָאָט זיך אַיהם גַּעֲדָאָכָט, אֹז ער אַיז גַּעֲקָומָעָן מִיט מאָשָׁאָן אֹוֹיפֿ דָּעַם פְּלִינְקָעָן, אוֹיפֿ דָּעַם יומ-טוב פָּוּן פְּרִיָּה הִיִּת אָזָן נְאַלְעַטְקִיָּת, אוֹן ער ווֹיל וּאָס אָס שְׁנָעַלְסָטָעָן נְעַמְּמָעָן אַכְּבָּהָיָל אַין דָּעַם יומ-טוב.

דעַרְוַוְיל האט אַיהם מאָשָׁא אַרְוַמְּגַעְזָכְט צוֹוִישָׂעָן די מאָסָעָן. טְשָׁאָרְלִי האט נִיט בעמְרָקָט, ווי פְּעַצְּקִיט פָּוּן דָּעַר פְּרִיָּה, פָּוּן דָּיִי מענגען, אַיְוֹ ער גַּעֲנָגָעָן פָּוּן אַיְוֹ מִשְׁפָּחָה צַוְּאָן אַנְדָּעָרָעָן צַוְּאָמָעָן זעהן וויי עסְעָן — מַעֲנָעָר אֹון ווַיְּבָעָר אֹון קוֹנְדָּעָר עסְעָן צַוְּאָמָעָן נְאַקְּעַטְרָהִיט אֹון ווַאֲרָפָעָן אֹון דָּאָס עסְעָן אַרְוָם זיך, אוֹן ער האט מיט פְּרִיָּד צַוְּעָהָן וויי מַעֲנָעָר אֹון ווַיְּבָעָר אֹון קוֹנְדָּעָר טְוִילְיָעָן זיך אֹוֹ ווַאֲלָגָעָרָעָן זיך לְיִיב אֹן לְיִיב אַיְוֹ זַאְמָד — אֹון מאָשָׁא אַיְוֹ אַיהם נְאָכָּבָּהָיָל גַּעֲנָגָעָן צוֹוִישָׂעָן די מענגע, בֵּין זַיְהָאָט אַיהם קִוִּים דָּעַרְכָּאָפָּט בֵּי דָּעַר האָנָּד :

— ווֹאָו בִּזְטוֹ? אַיְד זיך דָּאָד דִּיר אַרְוָם!
— אָ, מאָשָׁא, קָוּם, קָוּם פְּלִינְקָעָר! — אוֹן ער האט גַּעֲכָאָפָּט דָּאָס מִיְּוִידָּעָל בֵּי דָּעַר האָנָּד אוֹן גַּעֲפְּלִוְיָגָעָן מִיט אַיהם אַיְוֹ ווָסְפָּעָר אַריִין.

א בוואליע פון ים איז זי געקומו אנטקעגען צושוועמען און זי האט געטראגען אין איהרע פאלדען א מענגע מיט מענשען-לייבער און ואסער-לייב, און אבעגענסען טישארלי'ן מיט מאשא'ן מיט ים וואסער און מענשען-לייבער. עס האט געדויערט א ווילע בי דז צוויין, האלטענדיג זיך בי דז הענה, האבען געקבנט זיך ארויסקאנפער פון וואסער און ארויסקינגען זיך פון די מענשען-מאסע בעגאנטען און אבענורנונג; א נאסער האט טישארלי ארויסקאנפער פון וואסער.

— אה, מאשא, און געכאמט זיך בי דער האנד און וויטער זיך געציונגען איז ים ארינו.

א צוווייטע בוואליע איז אנטקומו און האט די צווויו יונגע פאר צוזאמעגעוואָרפערן, איינגענקאנטען איז ליב אין אנדערן. מאשא' האט געפיחלט אויף זיך טישארלי'ס יונגע-ביינגענדיגען הארטען קער-פער, זיינע שטארקע יונגע הענד ארום איהרע בריסטערן, און צווישען זיינע נאקסטע הענד און איהרע בריסטערן איז נאר ניט געוווען — נור עס האט גערונען וואסער — און טישארלי האט געפיחלט ווי מאשא'ס לוייכטער קערפער ליניגט זיך אויף איהם, און עס איז איהם אנטקעעהם געוווען — ווי דאס קאלטע מירעל-לייב, בעקלידת איז נאסען וויבכען ליניגט זיך אויף איהם. ער האט זיך געציגען בי דער האנד טיעפער איז וואסער ארינו — מאשא' האט מורה געדראגונג גשריען פאר פריד און פאר שרע און אנטקעהאנגען זיך מיט ביידע הענד אויף טישארלי'ס יונגען שטארקען האלז. טישארלי האט זיך געד האלטערן מיט ביידע הענד און דאס וואסער האט איהם מיטגעעהאלפען. ער האט געעהו ווי איהר יונגען שטארקער קערפער שנידית זיך ארום מיט א נאסען וואסער ליניגט פון איהר קלעטערן באדרע-קיידער דעל, דער שווארצער נאסער זיידענער שטאָף האט אנטקעומען די זעלבע ליניגט וואס עס האט איהר קערפער. ער איז געפאלען אויף איהר קערפער און ער האט בולט געמאכט יעדען צוּתהייל פון איהר יונגע מיידליהעם ליב, ס'האט ארויסגעקופט יעדען ליניגט, איהרע יונגע אב' שפְּרִיְנַעֲנֶדֶע בְּרִיסְטֶעָן האבען זיך צווויו שטארקיהארטע בארכנעם ארויסגעשניטען פון איהר נאם קליידען, און איהר רונדיינער שטאר-קער בייד האט זיך ארויסגעשניטען ווי איז איהר פארצ'ילאָן טען-לער פון איהר נאסען סוט — ער האט ליעב געהאט צו ועהן די ליניגט פון איהר קערפער, און גערן געהאט צו פיהלהן דאס שלְאַגְּעָנָדָע

לעבען און איזינגעהאלטטעןעם ווילען וואס שלומערט און דעם קאלטען הארטען, וואס ער האלט אויף זייןע הענד — נור לאנג טראכטן און בעטראכטן האט ער ניט געקענט — דער ים האט זיך געשפיעטלט מיט זי און די לוייפערעד פרישע וועללען האבען גבראכט דעם קאלטען סוד פון וויטען טיעפען ים צו זי — יעדעם מאל האבען זיך דער פיהלט צווישען זיך א דרייטען קערפער, דעם קאלטען פרישען געהימן ניספאלען קערפער פון טיעפען וויטען ים — וואס איז געווען ווילע ערפער פון אונבזקאנטער פרעמדער פרוי. זי האבען זיך גע-שראלען פאר דעם פרעמדען קערפער — און ארומגענו מען זיך און געטוליעט זיך איינס צום צוויטען, און דער קאלטען פרעמדער ווא-סער-לייב האט זיך געטוליעט צו זי, געוואלט זיך אַנְוָאַרִימַעַן אַין זייד ער עונגע לוייבער און מיט-זיון מיט זיך אַין זייד פערבראגנער געהימנן, און פערשטעלען זיך פון פרעמדע מענשען אונגען...

.9

זי זייןען ביידע געלענען אופֿן זאמד און איזו זו האט זיך בירדען בעדרעלט. נאר קיינמאָל זייןען זי נישט איזו נאהענט געווען צוואמען. און זיך האבען ניט געוואסט, און מענשען, יונגע מענ-שען, מעגען ליגען איזו צוואמען אהן זינד און אהן שעהן.

די זו האט זיך ביידען צוואמען געווארימט און זיך זייןען ביידע אַנְגַּשְׁטַעַט געווארען פון די פְּרִידִיך אַון צֶפְּרִירְעַדְעַנְהַיִּים וואס האט געהערשט צווישען די מענגע נאקטען גְּלִיכְלִיכְבָּעַ מענשען אופֿן זאמד-ברען. זיך האבען ניט געלעחרט, און זיך האבען זיך ליעב, נאר זייןען גְּלִיכְ-לִיך געווען וואס די זו וואריםט זיך און וואריםט אללעמען אופֿן ברען. עס האט זיך זייד געדאכט, ווי די גאנצע פערשיידעןפארביבע מענגע וואס פערטהיינקען דעם וויטען ברען פון ים, מיט די נאקטען הענד און פערשיידעןקלורט בעדרעלען אויף די קעפ — זייןען איזו

משפחה — די גאנצע וועלט איז איזן משפהה געווארען און זוי געפינען זיך צוישען די משפהה.

— איר האב ליעב צו זעהן די מענגען איז פריד — האט טשערלי געזנט צו מאשאָן — איר האב ליעב צו זעהן ווי אלע פרעהן זיך און זיין מיט זוי איז דער פריד. עס זיינען דא אזעלכען וואס האבען ניט ליעב קוני איילאנד, וויל קוני איילאנד איז דער פלאז פון די רוויהע מאסטען. זוי פערושמען דעם ברגע מיט זיינער אומגעלוּמַפְּרֶטְעַ מִיאָום עֲקָרִי און בעליךען דעם ברגע מיט זיינער אונגעלוּמַפְּרֶטְעַ מִיאָום עֲקָרִי פערס — און מיר דוכט זיה, איז פריד איז אונגעלוּמַפְּרֶטְעַ מִיאָום עֲקָרִי ליכkeit קען מען נור האבען מיט אַמענְגָּן, מיט אַגרויסען, רוויהע מאשע איז איזנען. מיר וואלט לאנגוויליג געוווען צו האבען פריד און פערגענינגען אליוין. מיר וואלט לאנגוויליג געוווען צו זיין איזינער אַגְּלִיקָלִיבָּר, אַדְּרָעָר צו זיין מיט בלוייז גְּלִיקָלִיבָּר, מיט אַיסְּרָאֵרָרָוּהָלְטָעָן וואס האבען די מעיליכייט צו האבען פערגענינגען. פערגענינגען קען מען נור האבען אט דא, וווען מײַעהט ווי די גרויסע בריטע מסען פערגענינגען. עס דוכט זיך דאן, איז עס איז נאר ניט מעהר האבען פערגענינגען. איז דוכט זיך דאן, אט דא קיין שלעבטעם איז קיינע לְיִדְרֹעָן אַוִּיפָּךְ דָּרָעָר וּלְעָלָט; איז דאמ פערגענינגען איז איסגעשפריט פאר אלעמען. דאכט זיך, אט דא קען מען טיעָר איז שטארק הנאה האבען פון פערגענינגען. דאס פערגענינגען בעשאפט אַינְגָּרְלִיבָּר אַז אַמְּתָן פריד — מען ווערט אַנְיָנָה געשטוקט מיט דער אַלְגָּמְעִינָה פריד.

מאשא האט געקוקט אויף איהם. זיז האט ליעב געהאט צו הערען איהם רעדען. טשערלי האט ניט געקענט רעדען רוחהיג, טשערלי האט געקענט נור רעדען מיט בעייסטערונג, מיט פָּלָאָמְעָנְדִּיגָּן אַונְגָּן אַז מיט מאבען מיט די הענד — עס איז געוווען ווי ער וואלט אַיבְּרָעָנָה נומען פון פאטער, דעם פרומען חסיד, די רעליגיעוע בעייסטערונג, איז האט ער זיז נרט געהאט אויף וואס אַיסְּצָלָאָדָעָן, האט ער זיז אַיסְּגָּעָנָסָעָן אויף זיינע אַיבְּרָעָצִיְּגָּוָנָגָּן. איז די אַינְגָּעָבָּוָרָעָן בעייסטערונג איז התלהבות פון זיין פרומען טאטען האט אַפְּלִוְוָה די אַמְּרִיקָןָעָר פָּאָבְּלִיךְ סְקוֹהְלָה נִירְטָעָן בֵּי טשערליין אַיסְּמָלָעָשָׂעָן. — קוֹק וּיך אַרְוָם, מאשא — האט טשערלי געשְׁרוֹנָגָן פָּאָר פריד — זעה ווי גְּרוּם, ווי ווּוּטָן, ווי לאָגָן ווּוּטָן עַמְּצִיחָת זיך אַוְים די מענגען — פּוֹזְוּנְדָּר אַז הַונְּדָרָט-טוֹזְעָנְדָּר — זעה, אלע

זוינען גליקליר, אלע פרעעהן זיך — איד ליעב די מאסען; אז איד בין אין אוזא ים מוט מענשען, דראכט זיך מיר, איד וואלט אויף אלעס פער היונ געווען, אויף גרויסע ואבען. עס זוינען דא דעם אקראטען, סא ציאלייסטען אפילה, וועלכען ליעבען ניט די גרויסע מענגען. די מאססע איז פאר זיך צו גראב, אונקלומטורעל — און זיך בעליידיגט זיעירע ערסטעד טישע געפיהלען. אפטמאָל איז מיר אויסגעקומוּן צו הערען פון מײַנע קאמערדרען, און זיך פיהלען זיך איזונאָם איז דער מענגען. זיך פערשטעהן ניט, די גראאנט, די אידיעע פון אַ מענגען. זיך מײַנען, און די מאססע איז צוזאמענהאנג נור פון פיעלע אַינצעַלען, גראבען, אונזוויסענדע אַינצעַלען. זיך וויסען ניט, און די מאססע איז אַ קער-פער, אַ נשמה, אַ בעשעפנִים פאר זיך אלין — מיט איהָר אַינגעַן אַינדריוויזוֹאליטעט. און איך געפֿין זיך איז אַ מענגען, איז זיך וואָלט זיך געפֿונִן אַינדער אונענדלבקייט. איז דעם געהימנים פון אונר זיך עקייסטען, וואָס אלְס אַינצעַלען שׂוּן מען עס ניט דערגעהן און פיהלען. מאשא, דו וויסט וואָס אַ מאססע איז? אַ מאססע איז דאס גרויסע אַיביגען לעבען, וואָס איז געווען פאר אונז און ווועט זיך נאָז אונז. מיר וועלען שטארבען, יעדער אַינצעַלען ווועט שטארבען, די מאססע ווועט לַעבען, זיך האט אַיביגע געלעבעט, און אלע דורות, און אלע פארמען. מיר דראכט זיך, און גאט האט צוירשט בעשאָפּען ניט דעם אַינצעַלען, נור די מענגען; און איד געפֿין זיך צוזאמען איז אַז אַז מיט מענשען, בין איד זיכער, מיר דראכט זיך, און איד האָב זיך אויפֿגעלאָזט — איד בין אַתהייל פון דעם גרויסען אַיביגען.

מאשא איז שטייל געווען און האט איהם אַנגעקופט פערוואָונֶר דערט און פרעומָה. פיעל פון זוינען וווערטער האט זיך ניט פערשטאָר-גען, און זיך האט אַיבערחוּיפּט קיונמאָל פון קיינען ניט געהרט אַזוי ריאַידען. נור נאָר מעחר פון די ריאַיד איז איהָר פרעמדר פראנָעַר קומען טשאָרְלֵי אלְיַיְן. דורך דעם אַהֲרָן, וואָס זיך אַיז אַ כלְה מיטְזָן אַנקעל און זיך האט טשאָרְלֵי ניט געזעהן — דערקענט זיך איהם ניט טשאָרְלֵי פֿלענט שטענידיג פֿערשעמהמענידיג שווינען איז די געועל-שאָפּט פון די מײַידלאָד. די מײַידלאָד האָבען פון איהם חזוק נעמאָכָט און ער האט אַבְגַעַעַטפֿערט מיט אַומְגַעַלְמְפֿערטְקִיט. זוינען וויעצען האָבען קיונמאָל ניט אויסגענוּמָן — וואָס איז עס געווארען מיט טשאָרְלֵי? וואָו איז ער געווען דורך דער צוּיַת? וואָס האט ער

געטחאָן? זי האָט זיך אַנגעהָהויבען אַ בִּיסְעֵל צו זשנירען פֿאָר אַיהָם, וויל זי קָעוֹ אָזֶוּ נִיטּ רְעַדְעָנוּ ווּ ערּ; אָנוּ עַס האָט אַיהָר אַרְמְגַעְנְמָעַן אַ גְּעוּסְעַ שְׂטָאַצְקִיּוֹת אַוְיפּ אַיהָם, אָנוּ זי האָט אַיהָם גַּעַרְנוּ גַּעַתְּאַט, פֿאָר ווּסּ ערּ רְעַדְטּ אָזֶוּ.

טְשָׁאָרְלִיּוֹן האָט עַס נִיטּ אַוְיסְגַּעַטְמָכְטּ, אַוְיכּ מַאֲשָׁא פֿערְשְׁטָעַת אַיהָם יָא אַדְרָעַר נִיטּ. ערּ האָט מַעְהָר גְּעַרְדְּטָרּ פֿאָר זִיךּ, ווּ ערּ אַיהָר. אַבְּרִיגְעָנָס האָט ערּ גַּעַמְיִינְטּ, אָנוּ אַלְעָעָדְנְקָעָן אָזֶוּ ווּ זִיךּ, אָנוּ אַלְעָעָדְנְקָעָן זִיךּ אַרוּס מִיטּ דִּי גְּעַרְדְּנְדָרּ ווּסּ ערּ. טְשָׁאָרְלִי אַיּוֹ גַּעַוְועַן פּוֹן יְעַנְעַר וּאַקְסְעַנְדְּרָעּ יְגַעַנְדּ אַיּוֹ אַמְּעַרְיקָא, ווּסּ זַוְיעַר גַּלוּיָּהּ בְּעַזְבָּן אַיּוֹ אַידְעַאְלִיּוֹן אָנוּ נָאָר אָזֶוּ יוֹנָג אָנוּ פֿרִישּ, אָזּ עַס שְׁמַעְקָט פּוֹן אַיהָר דָּעַר טִי פּוֹן וּאַקְסָעָן. ווּ אַלְצִידְינָג אַיּוֹ אַמְּעַרְיקָא אַיּוֹ אַנְגַּעַזְאַפְּט מִיטּ עַנְעַרְגָּנָעּ פּוֹן אַיּוֹנָגְעָר שְׁפָרָאַצְעַנְדְּרָעּ פֿרְוּכָטּ, אָזֶוּ אַיּוֹ אַוְיךּ דָּעַר אַמְּעַרְיקָא נָעַר אַידְעַאְלִיּוֹן, דָּארָט ווּסּ ערּ ווּיְזָטּ זִיךּ אַרוּס יְוֹנָג אָנוּ פּוֹל מִיטּ גַּלוּבָעָן. מִיטּ סְקַעְפְּצִיזִים אָנוּ סְפָקוֹת אַיּוֹ ערּ נָאָר דָּעַר בְּעַפְּלָעַקְטּ. ערּ דָּעַר נָאָנְצָעָר אַידְעַאְלִיּוֹן אַיּוֹ אַנְגַּעַזְעַנְדְּרָעּ. נָוֶר דָּעַר נָאָנְצָעָר אַידְעַאְלִיּוֹן אַיּוֹ אַנְגַּעַזְעַנְדְּרָעּ אַוְיכּ פֿרְאַקְטִישָׁעָם אָנוּ בְּעַקְוּעַמְלִיכְקִיטָּה אָנוּ וּוּרְטָטָן גַּעַטְרְבָעָן פּוֹן אַזְעַרְגָּנָעּ אַפְּטִימִיסְטִישָׁעָן לְעַבְעַנְסְלְוַסְטִינְגָּנָעּ שְׁטָרָאָם פּוֹן אַיּוֹנָגְעָנָעּ שְׁפָרָאַרְגָּנָעּ שְׁטָאָם. דָּעַר וּלְעַבְרָר עַנְעַרְגְּנִישָׁר שְׁטָרָאָם פּוֹן דִּי יוֹנָגְעָנָעּ שְׁפָרָאַרְגָּנָעּ שְׁטָאָם. לְאַנְגָּנָעָר בְּרִיקָעָן אַיבָּעָר תְּחַאַלְעָן אָנוּ טְיִיכְעָן — טְרִיבְּכָט אַוְיךּ דִּי דָּעַנְיָהּ קְרָאָפְּט ווּסּ בּוּשְׁטָ דִּי הַיְמָעָלְקָרָאָצָעָר אָנוּ וּוּרְפָּטְמִילְעָן לְאַנְגָּנָעָר בְּרִיקָעָן אַיבָּעָר תְּחַאַלְעָן אָנוּ טְיִיכְעָן — טְרִיבְּכָט אַוְיךּ דִּי דָּעַנְיָהּ קְרָאָפְּט פּוֹן אַמְּעַרְיקָא צוֹ פֿרְאַקְטִישָׁעָן אָנוּ נִצְלְיִיכְעָן אַידְעַשְׁ אַלְיָוֹם... טְשָׁאָרְלִי האָט בְּעַלְאָנְגָּט צוֹ אָנוּ עַגְגָּנוּ קְרִיוֹן פּוֹן אַידְעַשְׁ שְׁטוּרְיַעְנְדָרְעָ יְגַעַנְדּ, וּוּלְכָעָה האָט נִיטּ גַּעַלְעַרְעַטְ פֿאָר קְרָאְרִיעָרְ, נָוֶר זַיְינְגָּנוּ גַּעַוְועַן אַרְמְגַעְנְמָעַן פּוֹן אַט דָּעַם יוֹנָגְעָנָעּ אַמְּעַרְיקָאָנָעּ אַיּוֹ דָּעַלְיָוֹם. דָּעַר אַפְּטִימִיּוֹם, ווּסּ האָט גַּעַשְׁטָעַקְט אַיּוֹ זַיְיעַר בְּלָוטְ פּוֹן זַיְיעַר אַלְטָעַר אַמְּוֹנה, האָט אַוְנְבָּעַוְאָסְט גַּעַפְּאָדָעַט אַיּוֹ זַיְעַר דָּעַם פֿרְאַקְטִישָׁעָן אַיּוֹנָמָוּם. דָּעַר גְּדַעְקָעְזְדָגָגָגָג זַיְיעַרְעָר אַיּוֹ נִיטּ אַרְוִיסְגַּעַגְגָנְגָנָעּ פּוֹן דִּי גְּרַעְנְעַצְמָן פּוֹן הַיְנְטִיגָּנָעּ, דָּעַם וּוּלְטָלִיכְעָן לְעַבְעָן, האָט זִיךּ נִיטּ פֿרְאַקְטִישָׁעָן עַנְטְּפָעָר אַוְיפּ אַלְעָעָלְמָעָמָעּ — אַיּוֹ דִּי גְּרַעְנְעַצְמָן פּוֹן הַיְנְטִיגָּנָעּ, אַיּוֹ דָּעַם וּוּלְטָלִיכְעָן לְעַבְעָן.

טְשָׁאָרְלִי האָט זִיךּ אַוְיךּ גַּעַתְּאַט בְּעַקְעַט מִיטּ אַגְּרוּפּ רְוִיסְיָה

אידישיש אינטערנעם געועזן דא טהערתיג געועז איז דער
ארבייטער בעועגונג. פון זוי האט ער געהרט פון דער ארכיטער
בעועגונג איז רוסאנד, פון דער רעוואלוציע, פון דעם רוסישען אידיע-
אלזים — פון סיביר, פון טרומע. רוסלאנד, די רעוואלוציע, איז בי
אייהם געועז ווי א פערציזיבערטער לעגענדער, ווי א היילונקייט, א ארץ
ישראל איז די רוסישע אידישיש אינטערנעם איז בי איהם געועז
אייז שטאלץ געועז, ואס ער קומט פון רוסלאנד,
ער אייז בוריין געועז איז אידיעאלזום, ואס ער אייז דארט גע-
בוריין געועז איז אידיעאלזום, ואס ער האט זיך מיט זיין גאנצער אונשולדיגער
יונגענדס קראפט אריינגעוארפנע איז דער בעועגונג דא. איז געדנע-
קענדיג איז פיהלענדיג דאס ליעבען פון די אידישיש עמיגראנטען, האט
עס בי איהם געועקט דער פראטעסט, זיין פראטעסט, פון א גע-
זונגעטן גלייכברעכטיגעטן, ערציגגעט אינגעעל צום ערנידיגעטן לע-
בען פון זיינע עטלטערן. איז פיליקט איז איז דעם שלידיג געועז
זיין פאטערס רעליגיעז פרומקייט, ואס ער האט ניט מעוכט, ווי
טוייזענדער, טוייזענדער זיינס גלייכען, זיין אינגעעל פערזונליכע פער-
בעסערונג פון זיינ לאגע, נור ער האט זיין גאנצ ענרגיען, גלייכען איז
האפונונג אווקגעשאנקען די פארטי, וועלכע, ער האט געלאובט,
וועט אלעמען לאגע פערבעטערן איז השביירומערן

מייט זיינע איינַזָּאוֹצְוָאנָצִין זאָהָר אַיזַּ מִשְׁאָרְלִי נֶאָר גַּעֲוָעַן דָּרִי אָונְשָׁוָלֵד אַלְיוֹן, אָזְן וַיַּן בעַצְהָנוֹג צָו מַאֲשָׁאָן' אַיזַּ גַּעֲוָעַן וַיַּדְעַת מַהְרָסְטָע פָּוֹן דִּי אַמְּעָרִיקָנָעָר עַרְצָוּגָנָעָן יוֹנָעָנְדָר צָו מִירְלָאָד — אַצְּ בַּעַצְהָנוֹג פָּוֹן אַקְּמָעָרָאָד אַבְּאָצְּ צָו אַקְּמָעָרָאָד אַגְּוִירָלָאָד — יְוִינְגָּרָע קָרְפָּטָר, וּוְעַלְכָּר אַיזַּן פָּוֹן דִּי פָּאָבְּלִיק סְקוֹהָל אָזְן גַּעֲוָעָרָעָן אַוְיְסָנִיםְאָסְטִירָט אָזְן גַּהְאָלְטָעָן זִיד אַיזַּ אַיזַּן בַּרְעָבָעָן אָזְן בַּעַוְונָגָנָעָן, אַיזַּ גַּעֲוָעַן צָו נִיכְטָעָר פָּאָר קָרְפָּטָרְלִיבָּעָ לִידְעָנָשָׁאָפָּט. עַר הָאָט נֶאָט קְשִׁיוֹן צִוְּיָּוֹת גַּהְאָתָן צָו זָמְלָעָן זַיְוַן עַנְגָּרְגִּיעַ פָּאָר לְוָסְטָ, וּוְאָרִים זַיְוַן עַנְגָּרְגִּיעַ אַיזַּ יְעָדָם מַאֲלָ אַנְגָּוּעָנְדָרָעָט גַּעֲוָעָגָנָעָן אַוְיָה בַּעַוְונָגָנָעָן אָזְן בַּרְעָבָעָן זִיד, אַוְיָה שְׁפָרְנָגָנָעָן אָזְן בַּאֲלָל כָּאָפָּעָן. קִיּוֹן מִוְּדָעַלְשָׁעָר קָרְפָּטָר הָאָט בַּי אַיהֲם נֶאָר נִיט קְיוּוֹ בַּעַזְנְדָעָרָעָם עַרְעוּקָט. עַר הָאָט זִיד גַּבְּעָדָעָן מִיט מַאֲשָׁאָן', גַּעֲפִילָהָט אַיהֲר קָרְפָּטָר אַוְיָה, גַּעַלְעָדָעָן יְעַצְּט אַיהֲר אַיזַּן דִּי זַו אַוְיָה' זַמָּה, גַּעֲוָעַן דִּי לִינְיָעַן פָּוֹן אַיהֲר יוֹנָעָה, וּוָאָס שְׁנִירָעָן זִיד אַרוֹסָן פָּוֹן אַיהֲר בַּאֲרֻעְמָלִיךְ אַזְּן

ער האט גערעדט צו איהר ווי צו א פרײַנְד א אינגעַל, און ער האט זי פאר אוזעלכע געהאלטען. ער האט געשטיפט מיט איהר, גע-ווארפֿען זיך אופֿ אָן אנדער, אָנגֶנְרִירְהָרט די דעלְיאַקְאַטְסְטָעָה מְהִילְעָן פּוֹן אַיהֲרָ קָרְפְּפָעָר, אָנוּ עַמְּקָאַט בֵּין אַיִּהָם קִיְּנָעָן זִינְדְּגָעָן גַּעֲפִיחְלָעָן מִיט עַרוּוּעָקָט. ער האט זי גָּרְזִיסְעָן בַּיּוֹם הַאֲנָדר אָנוּ גַּעַשְׁלָעָט זי בַּיּוֹם אָרְעָם אַיבְּרָעָן זָאָמָּה, וְאָוְ דִּי זָוְןָהָט זַיְבְּרָעָן בענָאָסָעָן מִיט לִיכְטָן אָנוּ וּוּאָרִיםְקִיְּט.

— קָומָן, מַאְשָׁאָן, וּוּלְעָן מַיר זַיךְ לְאָזְעָן אַיְן דָּעַם יַמְּפּוֹן דִּי מַעְנָן שְׁעָן — קָופּ, זַעַחְסָט וּוּגְרוּסָט דָּעַר יַם מַעְנְשָׁעָן אַיְן — קָומָן, אַיד הַאָבָּל לַיְעַב צַו טְרָאָגָעָן זַיךְ אַיְן אַיְם מַעְנְשָׁעָן.

אוֹנוֹ וּוּרְקְלִיךְ אַיְזָן דָּעַר נַאֲנְצָעָר בַּרְעָגָן פּוֹן יַם וְאַיְזָן וּוּיְטָטָם אַוְיָגָן האט נַאֲרָ גַּעֲקָעָנָט פֻּרְכָּאָפָּעָן, אָנְגַּעַפְּלִיטָט גַּעַוּעָן מִיט אַיהֲרָ, בָּאָרָד וּוּסָעָן אָנוּ נַאֲקָעָטָעָן מַעְנְשָׁעָן. לַיְיָבָעָר אָנוּ לַיְיָבָעָר. דָּאָם בִּיסְמָלְעָלָלָל קָלְיְידָעָה, סִיְּמָנְלָה, סִיְּוּוּיְבָּיְהָ, האט זַיךְ פֻּרְכָּאָרָעָן אַיְזָן דִּי נַאֲקָעָטָעָן הַעֲנָדָה, הַעֲלֹזָה, בְּרִיסְטָעָן. פִּים אָנוּ רַוְקָעָנָם. עַס אַיְזָן גַּעַוּעָן וְאַיְזָן דָּעַר יַם וּוּאָלָט אָרְוִיסְגָּעוֹוּאָרְפָּעָן פּוֹן זַיךְ כּוֹאָלִיעָם מִיט מַעְנָן שְׁעָן-לַיְיָבָעָר: וּוּיְיָבָעָר, מַעְנָהָר, קִינְדָּרָה, אַיְנְלָאָד אָנוּ מִירְלָאָה, אַלְעָי אָוּסְגָּעָמִישָׂט, צַוּזָּאָמָּעָנְגָּעָפָּאָרָט, צַוּזָּאָמָּעָנְגָּעָקָאָטָעָן.

מַאְשָׁאָן אָנוּ טְשָׁאָרְלִי, וּוּנְגָן אָנוּ נַאֲקָעָטָן. מִיט נַאֲקָעָטָעָן פִּים אָנוּ נַאֲרָ קָעָטָעָן הַעֲנָדָה, זִינְדָּגָעָן צְוִוְיָשָׁעָן דִּי הַאֲלָבָן נַאֲקָעָטָעָן לַיְיָבָעָר. עַס אַיְזָן גַּעַוּעָן וְאַיְזָן דִּי נַאֲנְצָעָר וּוּאָלָט זַיךְ צְוָנוּיְפָגָעָקָוּמָעָן צָוָם בַּרְעָגָן פּוֹן יַם, אָרְאָפָּגָעָוּאָרְפָּעָן פּוֹן זַיךְ דִּי זִינְדָּגָעָן בַּעֲפָלְקָעָטָעָן קָלְיְידָעָה, אָנוּ גַּעַמְכָּתָן אַנְאֲקָעָטָעָן שְׁטָמָאָדָם. עַס האט נַוְרָ גַּעַשְׁטָרְעָט אַיְזָן דָּעַם יַמְּפּרְנָקָעָטָיִים דָּאָם רַעַשְׁתְּמָלָלָה פּוֹן אַנְגָּעָתָהָעָבָּסָם, וּוּאָס דִּי מַעְנְשָׁעָן הַאֲבָעָן גַּעֲמָוֹתָן טְרָאָגָעָן פָּאָר „אַנְשָׁעָטָנְדִּירְגִּיקִּיטִּים“... אַזְוּ זִינְדָּגָעָן זַיְּ בִּירְדָּעָן גַּעַנְגָּעָן הַאֲנָדר אַיְזָן הַאֲנָהָה, אָנוּ זַיְּוּרְעָרָנָה שְׁטִיקָעָרָלָה לַיְיָבָעָר הַאֲבָעָן זַיךְ אָנְגָּרְיְהָרָט אָנוּ גַּעַרְבָּעָנָה, אָנוּ פְּרָעָמָדָעָה, אָנוּ אַוְנְבָּעָקָאָנָטָעָה. מַעַן האט מִיט אַמְּאָלָל דַּעֲרְפִּיהְלָט דָּעַם טָמָם פּוֹן אַפְּרָעָמָדָעָן לַיְיָבָעָר. עַס האט זַיךְ גַּעַרְאָכָטָן, אָנוּ אַגְּרָוְיסְעָרָנָה אַיְזָן גַּעַקְמָוֹמָעָן אָנוּ האט אַלְעָי פֻּרְעָרָבָּאָטָעָן אַוְיְפָגָעָלָעָם, אַלְעָמָס מַעַגְמָעָן, אָנוּ דִּי נַאֲנְצָעָר וּוּאָלָט מִישְׁטָט זַיךְ אָוּסְמָיְנָר מִיטָּן צַוְּיוּטָעָן... .

טְשָׁאָרְלִי האט גַּעַהְאָט דָּאָם בַּעֲדָרְפָּעָנִים צַוְּרָעָדָעָן. דִּי בַּעַד גַּיְסְטָעָרָונָגָן פּוֹן דִּי אַלְגָּעָמִינָן פְּרִיְּדָה האט אַיִּהָם אַנְגָּשְׁטָעָקָט — אָנוּ

ווער עס וואלט נבעעו איהם גענאגען, מיט דעם וואלט ער זיך מיט זיינע געפיהלען געטהייןילט.

— קוק, מאשא, קוק, ווי וויט און ברויט עס איז דער ים מענישען. זעה, די גאנצע וועלט איז זיך צו זאמענעקו ממען. ב'האָב ליעב די ניו יארקער מאססע. איז מען זעהט א ניו יארקער מאססע, זעהט מען די גאנצע וועלט פאר זיך. איז אלעמענס איזנגען ליגט א בענקשאפט פון א יונגען, פון א קינדהייט, וואס זיך האבען ערגעץ אנדערש וואו, איז און אנדער לאנד איבערגעלבט. דאס איז ניו יארק. מיר אלע זיינען ניו יארקער. איד, דו — די אלע וואס ליגען דא — מיר אלע האבען אונזער קינדהייט פערבראכט ערגעץ אנדערש וואו. און א ניו יארקער צו זיון הייסט, צו האבען איז דיא איזניען א בענקשאפט צו און אנדער וואסער, פעלד און זו. יעדער איזנער פון אט די האט זיך איזנער צו זיון הייסט, פון רוסלאנד און פיעלע וועלכע געדענקיין דעם לייכטיגען הימעל סטעהטס פון רוסלאנד און פיעלע וועלכע געדענקיין דעם לייכטיגען הימעל פון איטאליע, פון די רײַדְקָאַלִּיטָּע און ביילדערישע פעלדער פון אונגאָרָן און גאליציען, פיעלע וועלכע געדענקיין די אַכְּבִּישׁ וויסטער, און אועלכע, וועלכע האבען זיך איזנער צו זיון הייסט דיא בעמאלטער רײַזְפּֿעְלְדְּעֵר פון בִּינָא אָזֶן, און ווער אויף די חוויכע בערגן צוּוּי שער שעהפצען און קיה, און אועלכע, וועלכע האבען נאָר געוזהו דאס קליעינע אַיְדִּישׁ שטערטעל מיט די פערשניעעט דעכער איזן ווינטער — דו געדענקיין שטערטעל קומז איזן ווינטער? איד געדענקיים ווי איז אַחֲרָן: די קליעינע שוהּ, מיט א בענדרלע פון דאָר אַראָפּ, איז אַיסְגָּדְּרָהָט פָּעַנְדְּלָעָט. דער טאטעה האט מיך געפיהרט איז שוהּ אַריַין, אויף די פְּלִיצְעָט האט ער מיך געשלעפעט, און איד האָב געהאלטער אַסְדוֹר מיט אָז עפְּלָע איזן דער האָנה, און אויף דער שוהּ איזן געווען אַפְּנָדְלָע. און מיר אלע דא ליגען נאָקעט בי איזן ברעג פון קוני אַיְלָאנָר.

מאשא איז טרייריג געוואָרָען און פערקלעהרט. טשערלי'ס ווערטער האבען איהָר געבראכט צו קלעהרטן וועגען איהָר לאָגען. זיך האט זיך אויך דערמאָנט איז קומז איז זיך אויף בִּים זַיְדָעָן. זיך הייט ווי איז אַחֲרָן זיך זיך אויך זיך אויך בִּים זַיְדָעָן. זיך האט געדענקיין אַז אַלְטָעָן אַידָעָן, וואס האט איהָר געגעבען לעקעלעה, און דערנָאָד האט ווי אלע פערגעטען איז זיך דערמאָנט אַז

האפקינס סטראיט, ווי זו לופט צום בוטשער ער זאל איהר בארגנעו פלייש. „פא ארבויט“ — און דערנארד דעם אנקעל, און איהר לאגע איזט. ווי און טריירונג געווארטען און האט אויפגעוויזבען איהרע שווארייזגערידיכטע ברעמען און איהרע פולע ווינטראביבען-אויגען צו משארליין :

— און דו וואלסט ניט געוואלאט זיין געבוריין און אמריקא ?
— ניין — האט משארלי גענטפערט — איך בין גליקילד וואט איר בין א ניו יארקעה, א פרומדר געבורענען, מיט בענקשאפט נאר רוסלאנד, ווי אלע דא אין דער פרומדר געבורען. און מיר אלע דא אין דער פרומדר וועלען מאכען אמריקא א שעהנע, א פרייע, א גרויסע אמריקא. יעדער אינער ווועט ברוינגען דאס שעהנע פון זיין לאנד און ווועט עס געבען צו אמריקה. זיין ברוינגען דאס מיט אויף די שיפען פון זיינער לאנדער. די איטאליענען, די רוסמען און די טשעבען מיט די אונגארען, און די סקאנדרינאטור מיט די אראבער — אלע, אלע ברוינגען מיט דאס שעהנטפע פון זיינער לאנד, דאס בענקי שאפט פון זיינער קינדרהיט, זיין קנסט, זיין גלויבען. אנדערע אינער ברענgett זיין. שעהנהייט, זיין קנסט, זיין גלויבען. זיינער גלייבע דענקען, זיינער עהרליךיט. אלעס שעהנטפע און בעטטע פון דער גאנצער וועלט — אלעס ווועט זיך צו אמאונלייען און מיר אלע וועלען זיין דאס גרויסע, דאס פרייע, דאס ניע אמריקא !
— און וואס ווועטנו געבען, משארלי, אמריקא ? — האט מאש אַכענדיין געפרענט.

— וואס איד וועל געבען ? איד וועל געבען דאס, וואס אלע זונדר פון אידען וואס קומען פון רוסלאנד. א, מיר זיינע זעהר פיעל שלדרין אמריקא, און מיר דארפער איהר פיעל געבען. אמר-זיאק האט אונז אלעס גענבען, אונז אנדערש געמאכט פון אונזערע ערטערען. פיעל זיינע מיר שלדרין אמריקא פאר די פרייהיט, וואס זי האט אונז געשאנקען. און מיר וועלען איהר געבען דאס, וואס זי אידען האבען גענבען רוסלאנד — אונזער דיעוואלויזיאנערען ניסט זיינען מיר פערפליכטעם אמריקא, אונזער איביגען פראטעסט, אונז ער אונצופריידענהייט. מיר זיינען פערפליכטעם אמריקא אנדערש צו זיין ווי אונזערע ערטערען. אונזער ערטערען זיינען ארפאגען-חוטען, זיינען זי געווארטען שקלאפען איי אמריקא, און מיר מוזען

זוי בעפריהען. מיר אלע זייןען קוינדרער פון שקלאפען. זייןען אונד ערעד עלטערען ניט געווען קיין שקלאפען? מיין טאטען, דיוין טאטען, און האט דיך דיוין טאטען ניט אועקגעגעבען צו זיין ברויטגעבער ווי מען גיט אפ א שקלאפען-דקינדר?

— סטאף, ואארדים איך?... — האט מאשא געזאנט און איז רויט געווארען. איהרע פולע ווינטראוב-איינגען זייןען פול געווארען מיט פערל-טרעהרען. נאר בי זיך האט זי שיין בעשלאפען טשאראליין ניט צו לאזען זעהן, און עס האט איהר עפעם אונגעירהרט. און אויס-צולאכען דיך גאנצען זאה, האט זי זיך אונגעופען:

— האסט עפעם געלֶה, טשאראלי?

— איד מיין ארום א דאלאר. ער האט שיין גענוי געוואסט די סומע געלֶד וויפיעל ער בעזיצט. נור געמאכט מעשה רייכעה.

— און איד א האלבען. דאס וועט סטייען.

— אויף וואס?

— איד וויל האבען א ניים טיים. מיר זייןען דאר אין קוני איילאנד.

— דאס איז רעכט, — שריט אוייס טשאראלי.

— נו, געה דיך אנטהאן. איד אויך. מיר וועלען זיך טרעפען און דרויסען.

או ער איז פלינק אועק.

טשאראלי האט ערישת יעטツ זיך דערמאנט וואס ער האט גע-זאנט און איז געליבען שטעהן א פערשעהמטער מעחר פון איהר שמייכעל, איהרעד פון דיך אומנגלאומערטער ריה, וואס ער האט איז אונגעשיקט ארויסגעראדעט.

.10

„טויווענד און אין נאכט“.

נאכ' באהזען האבען זיך בידיע געפההקט פריש און פול מיט ענרגיע. זוי זייןען בערייט געווען אויף אלסידינג. טשאראלי האט זיך צויקגעחהאלטען פארלעגען, עס איז איהם געווען אונגעקווועם איבער דעם, וואס ער האט דערמאנט מאשא? פון אנקעל.

מasha האט איהם באLER אבער געמאכט או אלצידינג פערגעטען.
מייט א וויביע שטימ, מירדילישׂ וויביליכקייט, מייט וועלכען עס איז
שווין פול געוווען איהר גאנץ וועזען, האט זי זיך אונגרופען :
— דה, טשערלי, ניב מיר צוואהלטען דאס קאר-פער, פארץ איבע-
רינען וועלען מיר האבען א ניסים טיים, איז ניט וועלען מיר אלעס נאך
אוינגעבען איז ניט האבען מיט וואס אהיעים צו פאהרען.
דאס זאגנעריג האט זי אראבעגענומען פון איהר געלד א קוואדרע
אוון קאקטיש איזונגעבענערן איזן מיכעל — שמייבּלענידג צו טשערליין,
די איבערינע האט זי ארינגעשטקט טשערליין :

— נא, צוושטיער.

— וואס ווילסטו זעהן ?

— עוורויתחנן, איד וויל האבען א ריעל נוד טיים.

— אלל-דרויט, קומ ! איז הונגעריג ביוטו ניט ? — איד'ל דיר
זאגען דעם אמת — איד בין זעהר הונגעריג — האט טשערלי געזאנט
איין פערלענעהיט.

— איד אויך — האט מאשה געלאכט — נור מיט עקאנאמע,
איד וויל האבען פאן.

— וואס ?

— קראעער-דרושעקם.

טשערלי איז אבער געוווען פאר מעחד סאלזידעם, איז האט פאר-
געשלאלגען „פראנקפורטער“. עס איז געליבען איז דאס ערשות אי דאס
צווויטען, וואס זוי האבען ביריער געגעסען אויף דער נאס שטוףענדין
זיך צוישען דעם טיך מענשען וואס האט געתראכט איבער די
טראטאערן, איז געלאכט זיך איז פנים ארינו.

דאס ערשות וואס זוי האבען געטראפען זוינען געוווען „די זיעבען
וואונדרע פון דער וועלט“. מען האט געוויזען א קוה מיט צוויי קעפּ,
געבראכט פון אינדרוין ; א צויניפגענוואקסענער צוילינג (מיילדאר),
געבראכט פון כינה, איז צוויי קליענע ליליאופטען : איזינעם א יאנפּא-
געזער, דעם צווויטען א ניגער ; די דיקסטע מיריעל פון דער וועלט,
וואס האט געווואוינען העבר פון פינע הונדרט פונט ; א מאן מיט
א פנים פון א ליב, א יונגע מירדעל מיט גרויע האחר ; א גענער-
פרוי וואס קרייכט ווי א בעה, איז א ווילדערן אינדריאנער, וואס א קא-
פיטאן האט ערשת ענטדרקט.

זוי האבעו בעצאהלט צו פינפ סענט און אנגעקוקט „די זיעבען וואונדר פון דער וועלט“, וואס מהאט געבראכט פאר זוי פון אלע עקען פון דער וועלט, וואו די נאטור בעשאפט עפעם אויסטערישעם, מעג עם זיין אויפ די פערבראָרגענען וויסטטע אינזעלן, געפינט מען עם אויס און מען ברויננט עם נאך קוני איילאנד און מען וויזט עס פאר פינפ סענט. עם האט זיך זוי געדאכט, אzo קוני איילאנד איז דער צענטער פון דער וועלט. איזו אzo אנדער ארט האט מען פערשפראָכען צו וויזען די בושפֿרמאָכערִי פון עניפטען, געטראַיבען פון כאָלוֹף פון מצרים, און אלס צייכען, אzo מען זאנט אמת, האט דער נויסער טונקעלער כאָלוֹף פון מצרים געהאלטען אַכְּנוּישׁען אַינְגָּל — ער האט איהם געליגנט שלאָפּען אויפּאָ אַבעוּם, און האט איהם געמאָכט רוחען איז דער לוֹפְּטָעָן, און האט איהם געהאט צו וויזען, האט ער אלצדינֶג וואס דער כאָלוֹף פון מצרים האט געהאט צו וויזען, האט ער געויזען איז דרויסען, בחינם, פאר אלע מענשען. די וועלכע האבעו בעצאהלט אַ ניקעל און זייןען אַריינָגעָנָגעָן — האבעו אַינְעָוָיָינָג שווין נאָר ניט געוזהן.

פאר נאָר פינפ סענט האבעו זוי זיך געפונען איז בינה, און גע-זעהען די שלאָפּענְדָּע בִּינְעָוִישׁעָ פרִינְצִיסְקִין מיט אַירָעָ קְלִינְעָ צָרָ נוֹיְפְּגָעָן וּמְשָׁטָעָן פְּסָעָלָהָר, מיט די גָּלְדָּעָן פָּאַנְטָאָפּּעָלָהָר אַוְיפּ די פִּסְעָלָהָר. און פאר נאָר אַ ניקעל האבעו זוי זיך געפונען איז אלאָדוּסָ'ס בְּשֻׂוְּפְּלָאָמָּפּ, וואו דער נויסער שטָאָרָקָעָר אלָאָדוּסָ'ס אַראָבָּעָר מיט די אַוְירָנְגָּלָאָר איז אַוְיעָר, מיט די דְּרוּטָעָ שטָאָרָקָעָ לֵיָ פָּעָן, איזו אַוְיפְּגָעָנְשָׁטָאָנָעָן פָּאָר זוי. פון זַיְעָרָעָ קִינְדָּרְחָלוּמוֹת, פון די בִּיכְלָעָר אָרוּסָ'ס, איזו ער לעבעידיג געועאָרָעָן. אָט שְׁמָעָהָט ער פָּאָר זוי, אלָאָדוּסָ'ס פון „טוֹזְיָעָן אָנוּ אַיְזָן נָאָכָטָן“, רִיבְּבָט דָּעָם בְּשֻׂוְּפְּלָאָמָּפּ אָנוּ עַס בְּעוּווּוּסָ' וְזַיךְ אָנוּ דער לוֹפְּטָעָן אַ טִּישָׁ גַּעֲדָקְטָמִיט גָּלְדָּעָן אָנוּ זַיךְ בערנְגָּעָן בְּלִים. אלָאָדוּסָ'ס געהאט אַ קְרָוָן אַיְזָן האָנְדָּר אָרוּסָ'ס אָנוּ נִיסְטָטָ פָּוּ אַיְהָם וְזַיין אָרוּסָ'ס; אלָאָדוּסָ'ס רִיבְּבָט דָּעָם בְּשֻׂוְּפְּלָאָמָּפּ אָנוּ עַס קְוּמָט צַיְּ פְּלִיחָעָן אַ וְוַיְסָעָ טְוִיבָּ, אַ דִּיעָנְרָיְין פָּוּ דָעָם לְאָמָט אָנוּ שְׁטָעָלָט זַיךְ אַוְיפּ זַייןע פָּוּ אַ גַּעֲהִימָּעָר, פָּעָרְבְּשֻׂוְּפְּטָעָר וּמְלָאָטָן.

זוי זייןען געגנָגעָן פָּוּ אַיְזָן כְּשֻׂוְּפְּלָאָזָן צָום צוּוּיטָעָן. עַם

האבען זיך פאר זוי אויפגעגעפענט דיז געהוינטסעו פון אינדייע, די פערבאָרגענישען פון מצרים און די סודרות פון די אויטטער פער'בּושׂפֿטּע אראָכְבּיעַ. עם האט זיך זוי נעדאַקט, און זוי לְעִבּוּן אַין דער צוּיט פון „טְוִיזֶנְדֵּר אֹוֹן אַיְן נַאֲכָתֶן“, ווען דער וועג נאָך אַינְדְּיעַ אַין נאָך נַיְט געפּונְעַן גַּעַוְאָרָעַן, אֹוֹן זוי זַיְנְעַן זיך אַינְדְּיעַ אַין דער גענְדַּעַר פון אלטְעַן אַרְיָעַן. זיך האבען גַּעַזְוָהָן די טַעַמְפְּלַעַן פון בִּינָאָ, אֹוֹן די טַעַמְץ פון אַינְדְּיעַ, אֹוֹן די פְּרִינְצְעַן פון אַינְדְּיעַ האבען זוי נַבְּיאָות גַּע זַגְט וְוַעֲגַעַן דֻּעַם גַּוְרַל פון זַיְעַר צַוְּקוֹנְפַּטְ, אֹוֹן די אַלְאָדְרִינְסַ פון אַרְאָכְבּיעַ האבען זוי אַמְּוֹזִירְטַ מִיט די קָוָנְסַטְ פון זַיְעַר צַוְּבָעַרְיָעַן. אֹוֹן אַיְטַ בְּעַרְאָל האט זיך געפּונְעַן דער פרָאָכְט אֹוֹן נַלְאָצַי פון דֻעַם פֻּרְבָּאָרְ גענְעַם אלטְעַן אַרְיָעַן.

אוֹן זוי זַיְנְעַן אַרוֹיסְגַּלְקְוּמוֹן פון די כְּשַׁוְּפְּ-פָּאָלָאָצָעָן, האבען זוי זיך בְּיַדְעַ גַּעַפְּיַהְלַט וְוַיְ שַׁכְּוָר. זיך האבען זיך אַוְיסְגַּעַזְט אַוְיפּ צַוְּוַיְ פֻּרְדַּה, בעקְלַיְידַעַט זַיְנְעַן גַּעַוְעַן די פֻּרְדַּ מִיטְ רַיְכְּבַּעַן מַאנְטַלְעַן, ווַיְ די פֻּרְדַּה פון אֹוֹן אַרְאָבְּיַשְׁעַן אַנְפְּיַהְרָעָה. גַּרְוִיסְעַ טַהְיִיעַרְעַ שְׁטִיְינְגַּר אֹוֹן אַנְדְּרָעַטְ מהַיְיַעַרְעַ שְׁטִיְינְגַּר, רַזְבַּ פָּוֹ גַּעַפְּאַנְגְּעַןְ פְּרִינְצְעַסְטַס אֹוֹן מְלַחְמָה גַּעַפְּאַלְעַנְעַן בְּאַלְפְּעַן, זַיְנְעַן גַּעַהְאַנְגַּעַן אַוְיפּ די פֻּרְדַּה, אֹוֹן פָּוֹ אַטְהַיְיַיְרָעַ אַרְאָבְּיַשְׁעַ בְּלוֹטְדַּרְאָסְעַ זַיְנְעַן די פֻּרְדַּה גַּעַסְמַעַן, פָּוֹ די בְּרִיטַ צִיטְעַרְנְדַע נַזְוְרַלְעַבְּרַ האָט גַּעַשְׁלַאְגַּעַן אַרְוִיךְ אֹוֹן פָּוֹ אַיְדַּעַל דְּלַיְיַ קַטְעַן מוֹיְלְ-שְׁנִיטַס האָט גַּעַשְׁלַאְגַּעַן אַשְׁוִים, אֹוֹן פָּרְנִיצְ מִיטְ אַפְּרִינְצְעַסְטַן זַיְצַעַן האָנְדַס אַנְדְּ אַוְיפּ די פֻּרְדַּה, מַאְשָׁא אֹוֹן טַשְׁאָרְלִיְ אֹוֹן פָּאָר זוי אַנְדְּרָעַטְ פְּרִינְצְעַסְטַס, אֹוֹן אַוְיפּ דֻעַם רַיְדְּבַעְפּוֹצְטַעַן קַאְוְשַׁ זַיְצַעַן אַיְדַּעַל-קָעְנְגַּלְבַּעַן קַיְנְדַעַר אֹוֹן זוי פְּאַהְרָעַן אַוְיפּ די פֻּרְדַּה, יַאֲגַעַן אַיְינְסַ דָּאָס אַנְדְּרָעַטְ אֹוֹן קַעְגַּעַן זיך קַיְנְמַאלַ נִיטְ כַּאֲפָעַן. וּוֹאָרְחַיְן דַּיְיַוְתְּעַן דַּיְפְּרִינְצְעַן? אַיְן דַעַר לְאָנְדַס פָּוֹ חַלּוּם, אַיְן דַעַר אַיְיַ בְּגַעַר פְּרִירַה, אַיְן יוֹגַעַנְרַ אַרְיוֹן.

אַמְּנוֹת די רַיְוַעַן, פָּוֹן האָלְזַיְנְעַן די פֻּרְדַּה, אַרְדְּ-שְׁפָאָן דַעַר מַהְלָד. אַבְּעָר וּוֹאָס אַיְן דַעַר חַילּוּק? די וּוּרְקְלִיבְּקִיט — אַמְּנוֹת. אַיְבִּיגְ — דַעַר חַלּוּם.

אֹוֹן באָלְדַזְיַעַן זוי אַיְן אַפְּלִיהְ-קָאָרְבַּ. עַמְּחוּבְט זיך דַעַר פָּאָרְבַּ אַיְן די לְוַפְּטַעַן, הַעֲכָר אֹוֹן הַעֲכָר. עַמְּחוּבְט זיך דַעַר צַוְּבַעַט זיך פָּאָר זוי

דר גרויסער הימעל, קוני איילאנד מיט די מיליאנען מענשען, דער ים מיט מענשען און דער ים מיט ואסער אונטער זויער פים.

זוי הוויבען זיך הצער — פלאזים פאלען זוי מיט אימפעט ארינוין אין א טיעפערן מהאל מיטן קאָפּ אָראָפּ אין א אונטערנונג, אַ ואסער אונטער זויער פים — דער טומיט פאר די אוינען, און וויטער שויומסתו אין דער הויך, דו פלייחסט העכער, העכער, ערנעםען דאס לעבען, ערנעםען די וועלט.

און שכור פון כושא געפינען זוי זיך באָלד אין געלכּפֿיאַלעטען וואָלכּען, וואָס הילט אין די וואָונדר-שטאדט ווי אין אַ פָּאנְטָאטִישׁען חֶלְמָה. קוני איילאנד האָט זיך אָנגָעַצְנָדָען. עס פְּלִיעָסָן די טִיכְבָּעָן לִיכְטָס פון די הייזער, פון די טורעמס און דעכער אָראָבּ, ווי שטראָמען וואָסער. עס דְּרֻעהָן זיך די רעדער מיט לִיכְטָס אָיבָּר די טורעמס. פְּלִיעָהָן אָוּעָס פון די הייזער, שויומען אָרִינוין אין די לֹופּט, און עס דְּאָכְט זיך, אַז אָיבָּר דַּרְעָר וּחְלָטָהָט זיך דַּרְעָר הַיְמָעָל גַּהֲעַנְטָרָר אָראָבּ. גַּרְוקָט, אַז עס האָט זיך בעוויזען דאס שִׁינְעַנְדָּעָן לִיכְטָס פון די שטראָמען מיט די קָאָמָעָטָן. קוני איילאנד אין פָּערוֹאַנדָּלָעָט גַּעֲוָאָרָעָן אין אַ חֶלְמָה, זוי אַ גַּעֲנַעַנְדָּרָעָשָׂטָאָדָט, פון די קִינְדְּרִבְּיָכְלָעָר אָרוּסִים. די קִינְדְּרָעָר יָאָהָרָע זַיְנָעָן צְוִיקָס אָוִינְפְּנַעַשְׁתָּאָנָעָן לְעַבְּדָגִין, אַז אַלְעָם אַז אָז דַּרְעָר וּוּאָהָר גַּעֲקָוּמָעָן. אַלְעָם מְעַשְׁיוֹת זַיְנָעָן רִיכְטָג גַּעֲוָאָרָעָן, אַז ענשען, גרויסע מענשען, לְעַבְּעָן ווי קִינְדְּרָעָר, האָבָּעָן לְעַבְּדָגִין גַּעֲמָאָכָט אַ קִינְדְּרִבְּיָכְלָעָר מְעַשְׁהַבְּיָכְלָאָךְ אָרוּסִים, אַז לְעַבְּעָן אַז אָהָר. אָיבָּר קוני איילאנד הענט אַ גַּאֲלָהָנָר רַוִּיטְלָעָר גַּעֲבָעָל, אַז אַלְעָם לְעַבְּעָן אַז דָּעָם נַעֲבָעָל, גַּעֲהָעָן אַז וּוּאָלְכָעָן זַיְנָעָן זיך ווי שְׁכָרָעָן זוי זיך וּוּאָלְכָעָן גַּעֲלָעָבָט אַז אַחַם. פון די גַּעֲוּלָבָר אָרוּסִים גַּעַשְׁעָן זיך מְיִיכְעָן לִיכְטָס, רַוִּיטָע, גַּעֲלָבָע. עס זַיְנָעָן גַּעֲמָאָכָט די גַּעֲוּלָבָר ווי גַּרְוִיסָע קִינְדְּרִבְּיָוִילָעָר אַז אָלְמָטוּן טַרָּאָמְפִּיטָעָן אין די הענד אַז שְׁפִּיעָלָעָן, שְׁנִוְיטָעָן פּוֹפּעָן אַז האָלְמָטוּן אַגְּנָעָמָהָן ווי אַקְעָנִינִין אַז גַּאֲלָד אַז זְילָבָר, אַז חַוִּיכָע פּוֹפּפְּעָזְדָאָמָע, אַגְּנָעָמָהָן ווי אַקְעָנִינִין אַז גַּאֲלָד אַז זְילָבָר, שְׁטָעָהָט פָּאר די פּוֹפּפְּעָזְדָאָמָע. אַנְדָּרָע פּוֹפּעָן זַיְצָעָן זיך אוֹיפּ פּוֹפּפְּעָזְדָעָר אַז רַיוּטָעָן, אַז מענשען דְּרַעהָען זיך צְוִישָׁעָן זוי. די מענשען זַיְנָעָן אוֹיד ווי פּוֹפּעָן, נוֹר שְׁכָרָעָלָאָךְ גַּעֲהָעָן זוי פון אַז אַז לִיכְטָג גַּעֲוּלָבָר אַז אַנְדָּרָעָן,

נההמען זיך וואס זיך ווילען, עסען, טרינקען, און שפייעלען, און מאָנַץ — דאס ליכט ניסט זיך וואס וויטער אין גאָס אַריַין, די גאנצע גאָס ווערט בענאמען אין ליכט, און אלעט וווערט ערשותעלט, און עס דאָכט זיך, און מען לְעַבֶּט אַיִן גַּאֲרֵר אַ קִינְדְּעַרְשׁ ווּוֹלְטָם, אַיִן די בְּשֻׁוֹלְרַפְּן דַּוְנִי די קִינְדְּעַרְיַהְרָעָן, אלע, אלע, די גאנצע וווערט זייןען צוֹרִיךְ קִינְדְּעַרְגַּעַן — גַּרְוִיסָעַ קִינְדְּעַרְ, מִיר אלע שפייעלען זיך ווּי קִינְדְּעַרְ, אַיִן מִיר אלע האָבעַן זיך גַּעֲפָנוּן אַיִן די קִינְדְּעַרְוּלְט ווָאָס הַיִּסְטְּ קָוְנִי אַיְלָאָנד.

או זיך זייןען גַּעֲזָעַן אַיִן ווָאָגָאָן צוֹרִיךְ אַהֲיָם צוֹ פָּאָחָרָעַן, האָבעַן זיך זיך בַּיּוֹדָעַ ווּי אוּפְּגַּעַן וָאָס פָּוֹן חִלּוֹם ווָאָס זיך האָבעַן גַּעֲלַעַט — ווּידְעַר זייןען זיך פָּאָרְגְּעַקְומָעַן פְּרָעָמָה. זיך האָט גַּעַר פִּיהְלָט אַשְׁנוֹר אַוְיְפִּין האָלָן, ווָאָס עס האָט אַיִּהְרַ ווּעַר פָּעָרוֹוָאָרָפָן, אַיִן טַשְׁאָרְלִין' האָט זיך גַּעֲדָכְט, אַיִן עַר האָט גַּעֲדָרְט אַגְּנָצָעַן טָאגַן נַאֲרִישְׁקִיְּטוּן, אַיִן צוֹ ווָאָס? אַיִן פָּאָר ווּעַמְּעַן? נַדְּרַ דַּאֲרַ האָבעַן זיך בַּיּוֹדָעַ גַּעֲפִיהְלָט ווּי עַפְּעַס האָבעַן זיך דַּוְרְכְּגַּעַלְעַט צָוָאָמָעַן, עַפְּעַס אַזְּעַלְכָּעַם ווָאָס האָט זיך אַיִּוף אַמְּינָנָט זַחַר נַאֲחָנָת צָוְנוּפְּגַּעַרְכָּט צָוָאָמָעַן, אַיִן דָּאָס ווָאָס אַיִּז גַּעֲשָׁהָזָן קָעַן שְׂיוֹן נִימְתָּאָגְּנוּשָׁט ווּעַרְעַן — אַיִן יְרָאִינְגְּרוֹנְגָּן פָּוֹן אַזְּגַּעַנְעַמְּהָעַן חִלּוֹם האָט פָּעָרוּבָּט זַיְעַרְעַ — זַיְעַרְעַמְּהָעַן בְּלִיק אַוְיְף קָוְנִי אַיְלָאָנד. פָּוֹן דָּרְעוֹוִיְּטָמָס האָט זיך גַּעַר אַלְעַצְּמָעַן בְּלִיק אַיִּנוּלְ ווּי אַזְּ אַוְיְסְטָעְרִישָׁע עַרְשִׁינוֹנְגָּן פָּוֹן דָּרְעַ נַאֲטוֹרַ, ווּזְעַזְעַן דָּרְעַ אַיִּנוּלְ ווּי אַזְּ אַוְיְסְטָעְרִישָׁע עַרְשִׁינוֹנְגָּן פָּוֹן דָּרְעַ נַאֲטוֹרַ, ווּי אַזְּ וּוּאַונְדָּעַר. הַוִּיכָּעָד פִּיעַרְדִּיגָּע טַרְעָמָס האָבעַן זיך גַּעַהְיָבָעַן אַיִן דָּרְעַ הַוְּדָאָרְ אַיִּינְעַר נַאֲכָלְ אַנְדָּרָעַן, פִּיעַרְ בְּרַעַנְעַרְגָּן רַעַנְרָאָהָעַן זיך גַּעַדְרָהָט אַיִן דָּרְעַ לְופְּטָעַן, אַיִן זיך האָבעַן זיך גַּעַהְלָטָעַן אַיִן חַלְלַ ווּי דָרְדָּר אַ נְּסָ. שְׁטָאַלְזִי אַזְּ אַוְנְגַּעַוְעַהְנְלִיךְ שְׁעַהָן אַזְּ ווּי גַּאֲרַ נִימְתָּאָגְּנוּשָׁט פָּוֹן דָּרְעַ ווּעַלְטָה האָבעַן זיך גַּעַוְיָזָעַן דָּרְעַמְּס פָּוֹן די פִּיעַרְ בְּרַעַנְעַרְגָּן הַיּוֹזָעַרְ, אַיִן זיך גַּעַדְרָהָט אַזְּ אַזְּ גַּעַדְרָהָט אַזְּ אַזְּ אַזְּ גַּעַדְרָהָט פָּאָלָעַן אַזְּ טַרְעָמָס פָּוֹן הַיּוֹלִיכָּעָג גַּעַטְלִיכָּעָט טַעַמְפְּלָעַן, ווּעַלְכָּעָג זייןען פָּוֹן הַיּוֹלָאָרְגְּנְעַפְּלָעַן. עַס האָבעַן אַוְיְסְגַּעַוְעַהְנִיךְ די רַעַדְרָ, אַיִן די בְּרַעַנְעַרְגָּן נִאְסָעַן אַיִן דָּרְעַ לְופְּטָעַן, אַיִן די בְּרַעַנְעַרְגָּן שְׁפִּיצָעַן פָּוֹן די טַרְעָמָס, ווּי טַעַמְפְּלָעַן גַּעַטְלִיכָּעָג, ווּי אַזְּ רַוְשָׁלִים, אַזְּ זַיְעַדְרָהָט גַּעַזְוְגָּעַן צוֹ זַיְעַרְמָאַיְסְטָעְטִישָׁעָן וּוּאַונְדָּעַרְ

ליכען הייליגען גלאנץ און יעדער איינגער האט אין הארץן גבענשט און געראנקט די הייליגען וואנדער-שטאדט קוני איילאנד וואס ברעננט פריד, זעליגקייט און שפיעלערי צו מליאאנע...

.11.

די בלה וויל נישט.

מאשא'ס עטלטערעו זיינען אוונרוהיג געווארען אין דער חיים, וואס מאשא אין אוועס איז קוני איילאנד און מעו זעהט זי ניט. עס איז שווין געוווען שפערטעליך אווייז, סאפעער-צייט. דער טיש איז גער דעם געוווען, די געשלייפגענע גלאז'ו-ארגן וואס אה'זס וויב האט זיך אונגעקייפט איז שטוב, צייט עס איז איהר גוט געגעגען, האט געפינקלעט פון גלעזער-שענקלע ארויס, און מאשא'ס מוטער וראוז ערטרט מיט א גאנפערל, אטמאָל אועונגעהשרט א טעלעה, און געקלאַטט מיט די ליפען :

— נא דיר א קוני איילאנד.

אהרו, וועלכער איז געוווען אהזו א ראמ, איז געתמאָן בעים אפונטער איז ארויסגעקסקוט אונגעדרולידיג אויף מאשא'ז. דאס קלאָפּען מיטין זויב'ס ליפען האט איהם דענערויזט, ווארים כאטש עס איז ניט געוווען קייז אומערגעוועההיליכען איז מאשא'ס זאמען זיה, דאָך האט זיך מאשא'ס פערשפּעטניינען אויפּגערענט. וואס פאר א קלוייניקיט עס האט זיך ניט געטראָפּען מיט מאשא'ז, האט זיך באָלד בעאונרוהיגט. ווי מען בעאונרוהיגט זיך שטענרגן וועגען א נרויסען אוצר — האט אהרן אפּונבעוינען דעם קאָפּ פון פענטער און גערכומט :

— ראווע, לאָזoid שווין געהז, ראווע.

די איבערוינע קינדרער זיינען ניט געוווען איז שטוב, געוווען געהאט ארויסגעפהחרען אויף זומער-וואחנונגנען. נור טאטער-מאמע זיינען איבערגעבליבען מיט מאשא'ז, צוליעב דעם אוישטהייער. עס האט טאָלע געהאלטען קוריַז פאר מאשא'ס חתונה. איז אועלכע פעלע זיך

גען טאטע-מאמע מעהר בעאנרוהיגט ועהגען דיז כלה — און דא איז דאדר די כלה געווען מאשא.
— וואו איז זי גענאנגען, ראווע? — איז שווין אהרו געווארען אויר אונרוהיג.
— וואו, איז האב דיר געוזנט, נאך קוני איילאנד; זי האט געוואלט זיך אויסבאדערן.
— און מיט וועמען איז זי דאס גענאנגען אין קוני איילאנד,
ראוע?
— וואם פרענסטו מיך? דו ווייסט ניט? זי האט דאך אנגען קלונגגען, זי געהט מיט טשערליין אין קוני איילאנד זיך באדרען.
— מיט טשערליין, הא? ראווע, מיט טשערליין איז זי גענאנגען אין קוני איילאנד. און דער אנקעל האט מיר אונגעפלונגגען, און ער קומט באילד ארין מיט דער מאשיין זי אורייסגעטען. דער אנקעל האט מיד היינט געפרענט אַ מאָל צעהו אויפֿ איהר. געה זאג איהם, איז זי איז גענאנגען מיט טשערליין אין קוני איילאנד. געה זאג איהם מיט טשערליין. יעצט ווועט ער באילד ארינקסומען, זי אורייסגעטען מיט אויטאטמאכיב, און זי ווועט ניט זיין — איז גענאנגען מיט טשערליין אין קוני איילאנד — הא, ראווע, שעהו זעהסטו אויסס, הא?
— וואם בין איז שולדינ? איז האב זיך געעהו? אויפֿ געכאנט זיך איז דער פריה און איז אוועק. וואם האב איז געוואלט מהאָן?
— געה זאג דעם תירזע דעם אנקעל. געה, זאג איהם, ער ווועט דא באילד זיין, ווועסטו דאס איהם זאגגען.
— אהרו, וואם שרעקסטו מיר, אהרו?
נור אהרו האט זיך באילד אויר דערשראקטען פאר דער שרעם, וואם ער האט אונגעווארפֿען. האט ער זיך געפֿרואוות אורייסגעטען פון דער שרעם.
— ראווע, לאו מיד אַפּ, ראווע. דאס פינד איז זיך גענאנגען באָ דען, ווועט באילד צוירקומען — וואם מאכסטו חתונות?
— איז מיד חתונות? — דו מאכסט חתונות!
— ראווע, לאו מיד אַפּ, ראווע.
נור באילד זיינען זי בעפרייט געווארען פון דער שרעם, וועלכע זי האבען איזינס אויפֿס אנדערע אונגעווארפֿען. איז שטוב איז געקומען

ארײַנְצּוֹלוֹפֿעַן מאשא. טاطע-מאמע האבען פרוי אָוִיפֿגְּנְעָטְהָעֶט. אין אַיְהָרָע אָוִינְגַּעַן אַיְזַּן גַּעֲוָעַן גַּלְאַצְּן פּוֹן טְרַעְהָרָעַן אַוְן כַּעַם. זַי הַאַטְּ עַזְּרַאְמַנְתַּס אַבְּגַעַשְׁטַעַלְט אַיְזַּן מִיטְעַן שְׁטוּב אַוְן אַנְגַּעַקְוַט טְאַטְּעַטְּ מאַמְּעַט מִיטַּא רְחַמְנָה אַוְן וּוּיְנְעַנְדִּיגַּעַן בְּלִיק, דָּאַן אַיְזַּן זַי אַרְוִים אַיְזַּן אַהֲוִיכַּעַן גַּעֲוָיַּין אַוְן אַיְזַּן שְׁנַעַל אַרְיוֹן צַו זַיְד אַיְזַּן שְׁטִיבָעַל אַרְיוֹן.

— רְאֹועֵן, וּוּאַס אַיְזַּן דָּאַס? — הַאַט אָהָרָן גַּעַפְּרָעָגַט.

— אַיד וּוּיַּס וּוּאַס דָּאַס אַיְזַּן? וּוּאַס פְּרַעַנְסְּטוּ מִיד? קֻם אַרְיוֹן צַו אַיְחָר.

טְאַטְּרַמְּמַאְמַע זַיְנַעַן צַו צַו מַאְשָׁאָס' צִימָעָר, האבען אַבְּעַר גַּעַד פּוֹנְגַּעַן דַּי טְהִיר פְּעַרְשְׁלָאַסְעָן. דָּעַר טְאַטְּעַט הַאַט זַיְד גַּעַבְעַטְעַן הַיְנְטָעַר דָּעַר טְהִיר:

— מַאְשָׁאָ לְעַבְעַן, וּוּאַס אַיְזַּן דִּיר? זַאַן מִיר, בִּזְמַת חִילָּה קְרָאָנָּק? אָפְּשָׁר שִׁיקַּעַן נַאֲדָר דַּאְקְטָרָאָר?

— מִיר פְּאַלְעַן דַּאֲדָר פּוֹן לְעַבְעַן, מאשא; וּוּאַס אַיְזַּן דִּיר, מאשא? הַאַט זַיְד דַּי מַאְמַע גַּעַבְעַטְעַן.

מאשא אַזְּן אַבְּעַר שְׁטוּב גַּעַבְלִיבַּעַן הַיְנְטָעַר דָּעַר פְּעַרְשְׁלָאַסְעָנָעָר טְהִיר.

— אַיְזַּן וּוּאַס זַוְעַט יַעַצְּט זַיְזַן, רְאֹועֵן? — הַאַט דָּעַר מַאוֹ גַּעַפְּרָעָגַט, וּוּי דָאַס וּוּיַּבְּ וּוּאַלְטַנְתַּס נַוְּרָאַלְיָן אַיְזַּן דָּעַם אַוְנְגָּלִיךְ שְׁוֹלְדִּינְגַּ גַּעַוְוָעַן.

— אַיד וּוּעַל אַחֲרָיו גַּעַחַן, צַו דַּי שְׁנַאְרוּדָרָט, אַוְן דַּי אַוְיְונַעַן זַי אַוְיסְדָּרָאָפְּעַן, דָּעַר מַאְמַאְמַע מִיטַּן זַוְהָן. וּוּאַס האבען זַיְד צַו אַנוֹן, וּוּאַס פְּעַרְגְּנִינְגַּן זַיְיָ אַנוֹן נַטְּ אַנוֹנָעָר שְׁטִיבָעַל אַרְוִים גַּלְיק — הַאַט רְאֹועֵן גַּעַזְגַּנְתַּס, מַיְיְנְעַנְדִּיגַּן טְשָׁאָרְלִין זַיְזַן מַוְטָּעָר.

— אַבְּעַר הַעַר אַוְיָה, הַעַר שְׂוִין אַוְיָה! — שְׁרִימַת דָּעַר טְאַטְּעַט — מאשא, מַאְשָׁאָ לְעַבְעַן, שְׁרַעַק אַנוֹן נִיט: דַּו שְׁרַעַקְסַט דַּאֲד אַנוֹן

— הַאַט זַיְד דָּעַר טְאַטְּעַט גַּעַבְעַטְעַן הַיְנְטָעַר דָּעַר טְהִיר.

פּוֹן מַאְשָׁאָן אַיְזַּן קִיְּן אַנְטּוֹאָרָט נִיט גַּעַלְמָעָן.

— אַוְן וּוּאַס זַוְעַט יַעַצְּט זַיְזַן? דָּעַר אַנְקָעָל וּוּטַד דַּאֲד בָּאַלְד קוֹרְמָעָן. עַר הַאַט אַנְגַּעַקְלָוְגָּנָעָן, אַז עַר קְוַמְט מִיטַּן דַּי מַאְשָׁי דַּי אַרְוִיסְטַנְהָמָעָן.

דא הַאַט זַיְד פְּלוֹצִים מַאְשָׁאָס' טְהִיר אַוְיְפְּגְּנְרָאָלָט, אַוְן דָּאַס מִיְּרָעָל מִיט בְּרִוְיטְ-אַוְיְפְּגְּנְרִיסְעָן אַוְיְגַּעַן הַאַט גַּעַשְׁרִיעַן צַו טְאַטְּעַט מאַמְּעַט:

— אוד וועל ניט חתונה האבעו מיט'ן אנקעל, איד וועל ניט, איד וועל ניט! ...
 טאטעה-מאמע האבעו יוד אנטקוקט, ווי דער אונגליק אליאן וואלט
 מיט'ן דונער אריינגעקומען.

— וואס רעדסטו? וואס זאנסטו? מאשעלע, וואס טהוט זיד
 מיט דיר?

— אי דאנט וואנט איט, אי דאנט וואנט איט! — האט מאשא
 געתטאפעט מיט די פים.

— שא, שטיל, וועה איזו מיר, דער אנקעל וועט דראך באלאד ארין.
 מאשא האט צונגעלאלטען די טהיר פון איהר צימער, הינטער די
 עלטערען.

— איזו וואס וועט יעכט זיין? רדאצע, אוד ווער דאך משוגע,
 איד ווער דאך משוגע, איד געה דאך פז זינען אראב! — אחרו האט
 מיט אמאל דערזעהו די נרוב פז אריםקייט, פז וועלכער ער האט זיד
 אריםגעקריגען, און די געפאהרד ווילדר איזו איהר אריינצומפלען. ער
 האט זיך צורייך נעויהו און אפערויטאָר — ער האט פערצוויזטעלט.
 נור ווי אימער אין אוז פאל, ווען אהרון האט זיך פערלאָרעהן.
 האט אוד איצט רדאע גענומען די לאגע איז איהרע הענד אריון:
 — אהרון, געה אווועל, זיך זום טיש עסען. דער אנקעל
 וועט באלאד אנקומען... — האט זי געזאגט מיט א בעפעה-לענדען טאו.
 אהרון האט געפאלגט, זיך אועקגעצעט בייס טיש און גענומען
 ברעכען די הענד:

— וואס וועט יעכט זיין, וואס?

— אהרון, הער אויף, דער אנקעל וועט אנקומען — ער דארך
 גאנט ניט וויסען, ער דארך גאנט ניט אונזעהן.

אהרון האט איינגעעהן, און דאס וויב האט רעכט, האט אויפגען
 הערטט און געפראוואוט רוחיג זיעען.

— וואס איזו געשעהן? גאנט ניט איזו געשעהן. געפאהרען מיט'ן
 בא נאך קוני איילאנד האט זיך איהר דער קאָפ פערדרעהט. זיך וועט
 איבערישלאָפֿען די נאכט, וועט זיך איסניכטערען.

אהרון האט איינגעעהן, און דאס וויב האט רעכט, איזו ער שיין גאנט
 רוחיג געוואָרעהן.

אוֹן אָז דַעַר אַנְקָעֵל אִיז אַרְיִינְגַּעַטְמָעַן, הָאָט עֲרַ גַּעַטְרָאַפְּעַן דַי
צְוּוֵי זִיצְעָן בַּיּוֹם טִישׁ אָזֶן עַסְעַן זִיד גַּעַטְהַלְדִּיר.

— וְוָאָו אִיז מַאֲשָׁא? — הָאָט דַעַר אַנְקָעֵל גַּעַפְרָעַנְטַ נַאֲד זַיְוָנְדִּיר.
בַּיּוֹם דַעַר טָהִיר. בַּעֲפָאַר עֲרַ הָאָט נַאֲד „נוֹד אַיוֹנוֹנִינְגַּן“ גַּעַזְאַט, הָאָט עֲרַ
דַעַרְעוּחַן, אָז מַאֲשָׁא אִיז נִיטָא בַּיּוֹם טִישׁ.

— הַאלָאָו, מַאֲזָעַם! (צִיְּתַר דַעַר אַנְקָעֵל אִיז אַחֲתַן גַּעַוְאַרְעַן,
הָאָט אַיְהָם רָאֹזַע אַוְיְפָנְעָהָרַט צַו טִיטְוָלְרָעַן מִיט „אַנְקָעֵל“,
נוֹר גַּעַרְפָּעַן אַיְהָם בַּיּוֹם בְּלוֹזְעָן נַאֲמָעַם. וּוּעַכְבָּר הָאָט
זִיד אַיְסְגָּוְעָאַכְטַ, אָז עַס פָּאַסְטַ זִיד מַעַלְרַ פָּאַר אַחֲתַן-בָּחָר). הַאלָאָו,
מַאֲזָעַם — הָאָט זִיד רָאֹזַע אַבְגָּעְרָפְעַן, מַאֲשָׁא הָאָט אַקְאָפְ שְׁמַעְרָצְעַן,
הָאָט זִיד אַכְיָסְעַל צְוְגָּלְעַנְטַ בַּיּוֹם זִיד אִין צִימָעַר. — אָז אַיְדָעַר דַעַר
אַנְקָעֵל הָאָט נַאֲד צִיְּתַר גַּעַהְאָט זִיד אַוּעָקְצּוּזְעָצְעַן, הָאָט זִי שְׂוִין אַרְיִינְ
גַּעַרְפָּעַן אִין צְוּוִיטָעַן צִימָעַר:

— מַאֲשָׁא, מַאֲשָׁא, זַהַ נָוָר וּוֹר עַס אִיז דָא!

— וְוָאָו אִיז זִי גַּעַוְעַן, וְוָאָס דַעַר קָאָפְ טָהָוָת אַיְהָר וּוֹהָ ? —
הָאָט דַעַר אַנְקָעֵל גַּעַפְרָעַנְט.

אַהֲרֹן אִיז בְּלִיְיד גַּעַוְאַרְעַן אָזֶן דַעַרְשָׁרָאַקְעַן, זַוִּידָעַם מַאֲלַ, וּוֹעַ
עַס מַאֲכָט זִיד אַיְהָם עַפְעַס נִיט גַּלְאָטַ, וּוֹעַרְטַ עַר בַּאֲלַד צְוּמִישָׁט אָזֶן
פָּעַרְלִירַט זִיד. רָאֹזַע אַבְעָרַ הָאָט זִיד נִיט פָּעַלְמָוִירַן :

— זִי אִיז גַּעַוְעַן אִין קוֹנִי אַיְילָאַנְדַּ זִיד אַוְסְבָּאַרְעַן, אַוּעַלְכָּעַ
הַיְצָעַן, אֲהַיִם גַּעַקְוּמָעַן אַ בְּרוֹגְזַעַן. מַאֲזָעַם, — הָאָט זִי גַּעַוְאַנְקָעַן
מִיט דַי אַוְיְגָעַן צֻום אַנְקָעֵל, „זָאַל עֲרַ צְוָגְהָן זִי אַרְיִיסְרָפְעַן; וּוּתְמַעַן
זִי וּוּטַ אַבְזָאַנְעַן, אַבְעָרַ אַיְהָם...“ — הָאָט דַי אַיְדָעַנְעַ פָּקָעַטְוִישַׁ צְוָגַעַן
וּוֹאַנְקָעַן.

אַהֲרֹן אִיז נַאֲד בְּלִיְיכָעַר גַּעַוְאַרְעַן, גַּעַשְׁרָאַקְעַן זִיד. רָאֹזַע הָאָט
אַיְהָם בְּעַרְוִיהִגְטַ מִיט אַ וּוֹאָונָה. דַעַר אַנְקָעֵל אִיז וּוּיְטָעַר גַּעַבְלִיבָעַן
זִיכְעַי בַּיּוֹם טִישׁ, נְלִיבְגִּילְטִיגַן, גַּעַזְאַט וּוּיְפָאַר זִיד:

— אָז זִי וּוֹיל זִיד בְּרוֹגְזַעַן, זָאַל זִי זִיד בְּרוֹגְזַעַן. — אַרְוִיסְ
גַּעַנוּמָעַן אַ דְיַקְעַ צִיגְאָר פָּוּן גַּאֲלְדוּנָעַם צִינְאָרָעַן-טָאַש, אַיְינָעַ צְוָגַעַן
וּוֹרָפָעַן אַהֲרֹן'עַן, דַי אַנְדָרָעַ אַבְגָּעְבִּיסְעַן, אַוְיָסְגָּעְשְׁפִּיגְעַן, אָזֶן גַּעַקְיַיטַ
זִי אִין מַוְיל אָזֶן גַּעַפְרָעַנְט אַהֲרֹן'עַן :

— וואס מיניסטו, דער נייער קאלעקטאָר וואס איד האב אַנְגָּעָן
שטעלט פאר דֵי היוער דאָזָטָאוֹן, ווי רופט מעו איהם דארט, יודעל
דער רעטהָראָטָאָר, ער ווועט זיין אלְלֶרְיוֹיט?

— אַיד ווַיַּס נִיט וואס דער אַנְקָעָל דָּאָרָפּ נִיעָזָעָן. אַוְיָה
פרעמדוּ מענשען אַיז זיך קִינְמָאָל נִיט גָּוֹט צַו פֿערְלָאָזָעָן, — האט זיך
אהָרוֹן אַבְּגָּנוּרְוָוָפָּעָן מִיט מַהְרָה דָּרִיכְטָלִיָּם.

— אַוְיָהּ פֿרְעָמְדוּךְ מענשען אַיז זיך נִיט גָּוֹט צַו פֿערְלָאָזָעָן, האָ
אהָרוֹן, — האט דָּעָר אַנְקָעָל נְעָזָאנְט גְּלִיכְנִילְטִיגּ, אַוְפְּגָּנוּהוּבְּעָן זִיר,
צָוְגָּנוּנְאָנְגָּעָן צָוּ שְׁפִּיעָנְגָּעָן, אַיְגְּנָעְשְׁפִּיעָנְגָּלְטַּזְּ זִיר. ער האָט, ווי זִין
געָוָאָתָהָיוֹת אַיז נְעוּוֹן, פּוֹן וּוּלְכָעָר ער האָט זִיר נְעָקָעָט אַבְּ
געָוָעָהָנוֹן, אַרְוִוְגָּנְעָשְׁפָּגָּעָן אַוְיָהּ דָּעָר האָנָּד אָוֹן גָּנְגָּלְעָט זִיךְ דֵי וּוַיַּסְּ
גְּרוּעָיָהָהָאָהָר וואס זִיןְנָעָן זַהָּר שְׁטָאָרָק גָּוּוֹאָקָעָן בַּיּוֹם קָאָרָק אָוֹן
זִיךְ נָאָר גָּוּשׁוֹאָרָצָט בַּיּוֹ דֵי וּוּאָרְצָלְעָן.

— מאֶזְעָם לְעָבָעָן, ווּסְמַטְמַרְמַר אָפְשָׁר צְוָלִיעָבּ תְּחָאָן אָוֹן פֿערְזָוָכְעָן
פּוֹן מִינְעָן מִילְכִּינְעָן קְרֻעְפְּלָאָד; אַיד האָב זִיךְ סְפָּעָשְׁעָל גַּעֲמָאָכָט פָּאָר
דִּיר, — האָט זִיךְ אַנְגָּנוּרְוָפָּעָן רָאָזָעָן, וּוּלְכָעָר האָט צִימָט מָאָזָעָם אַיז אָ
חוֹתָן גָּוּוֹאָרָעָן גָּוּפְנָעָן מַעְדָּר דָּרִיכְטָקִיָּת צָוּם אַנְלָעָלָן, גַּעֲדָצָט אִיםָּם,
וואס אַהָרוֹן האָט באַין אָוֹפָּן נִיט גַּעֲקָעָט בְּרַעְנָגָעָן אַיבָּעָר זִיךְ.

דָּעָר אַנְקָעָל האָט אַבָּעָר נִיט גַּעֲנָטְפָּרָט, צָוְגָּנוּנְאָנְגָּעָן צַו דֵי
טָהָר פּוֹן מַאְשָׁאָס צִימָרָ, אַנְקָעָלְאָפָּט אָוֹן גַּעֲנָגָעָן מִיט אָ בְּעַפְּהָלָעָד
רִישָׁעָן טָאָן:

— חַעַי טְשִׁילָהָ, קוֹם אָרוֹים, דֵי מַאְשָׁין וּוּאָרטָט.
אהָרוֹן אַיז וּוּידָעָר בְּלִיּוֹד גָּוּוֹאָרָעָן ווי דֵי וּוּאָנָּר. נָור רָאָזָעָה האָט
אִים בְּעַרְוָהָגָט מִיט בְּלִיקָּעָן.

עַם זַהָּת אָוִים, אָז דָּעַם אַנְקָעָלְסָ שְׁטִימָעָה האָט אוֹיד מַאְשָׁאָ
נוֹט גַּעֲקָעָט בִּיְשְׁטָעָהָן. בַּאֲלָד האָט זִיךְ דֵי טָהָר גַּעֲנָטְפָּרָט אָוֹן
מַאְשָׁאָ אַיז אָרוֹים, אָ בְּלִיקָּעָן. זִיךְ אַיז גַּעֲנָגָעָן מִיט פָּאָמָעְלָעְכְּדִינָעָ
טָרִיטָם, אַיז צָוְגָּנוּנְאָנְגָּעָן צָוּם אַנְקָעָל אָוֹן אַיז גַּעְבָּלְבָּעָן שְׁטָעָהָן.
דָּעָר אַנְקָעָל האָט אַיְהָר אַוְפְּגָּנוּהוּבְּעָן דָּעַם קָאָפּ מִיט זִיןְעָן קוּרְצָעָ

פְּעַטָּע פֿוֹנְגָּעָר אָוֹן זִיךְ אַנְקָעָקָט:

— וְהַאָט אַיז דֵהִי מַעְטָעָר וּוַיְתָהָ יֵה, מַאְשָׁאָ?
מַאְשָׁאָה האָט פְּלוֹצִים גַּעֲלָאָזָט הַעֲנָגָעָן אַיְהָרָע אַוְגָּעָן אַוְפְּגָּעָן
קָעָל. אַיְהָרָע אַוְגָּעָן זִיןְעָן גָּרוֹים גָּוֹוֹעָן, גַּרְעָסָעָר ווי גָּוָוָעָהָנְלִיהָ.

אוֹן נְרוּסָע טַרְעָהָרָעַן האָבָעַן אַנְגַּפְּיִילַט דֻּעַם נְאַנְצָעַן חַלְ פָּוּ אַוְיָן.
 זַי הָאָט גַּעֲקוּמַט דֻּעַם אַנְקָעֵל אַיְן פְּנִים אַרְיַין אוֹן גַּעֲזָגֶט :
 — מַאֲסָט אַיְ מַעֲרִי יְהָ אַנְקָעֵל ? אַיְ קַעַנְתָּ. — אַוְ דִּי
 פִּיעַלָּע זַאֲפְּטִינָע טַרְעָהָרָעַן האָבָעַן אַוְיסְגָּוּרָעַן פָּוּ דִּי אַוְינָעַן אוֹן
 גַּעֲפָעַרְעַלְט זַיךְ פָּוּ דִּי אַוְינָעַדְהָרָלְךְ אַרְאָט אַוְיָה דִּי בָּקָעַן .
 דַּעַר אַנְקָעֵל אַיְזָ בְּלִיְיד שְׁוֹאָרָעַן אוֹן אַיְזָ גַּעַלְבִּיכָּעַן אַחְוָן עַטְפָּעָר .
 — מַאֲשָׁא לְעַבָּעַן, וּוָאָסְטָהָסְטָו ?
 — מַאֲשָׁא, מַאֲשָׁא. — האָבָעַן פָּאַטָּעָר אוֹן מַוְטָּעָר אַנְגַּהָוִבָּעַן
 שְׁרִיוּן .
 — שְׁאַטְ-אָפְּ ? — הָאָט דַּעַר אַנְקָעֵל זַיְ אַיְוִנְגַּעַשְׁטִילַט מִיטָּא
 שְׁאַרְפָּעַן פָּעַרְאַכְטָעַנְדָּעַן בְּלִיְיד .
 — אַלְלַ-דְּרִיט, קִיד, גַּעה שְׁלַאָפָּעַן, — הָאָט עַר גַּעֲזָגֶט צַוְּ מַאֲשָׁא ?
 אוֹן אַיְזָ אַרְיִסְגָּוּנָאַנְגָּעַן אַהֲנָעַן צַוְּ שְׁעַנְקָעַן אַ בְּלִיק דִּי דַּעַרְשָׁאַקְעָעַן
 טַאַטָּעַ-מַאֲכָע .

.12

דַּעַר טַיְוִפָּעַל נְעַהַמְּט אֵיהֶם .

דַּעַר אַנְקָעֵל אַיְזָ גַּעֲקוּמָעַן שְׁפָעַט אַיְזָ בְּיוֹנוּם . עַר אַיְזָ גַּעֲוֹעַן
 עַרְנָסְט גַּעֲשְׁטִימַט אוֹן גַּעֲנוּמוֹעַן זַיךְ נְאַקְפָּקָעַן דִּי אַרְדְּעָרָם . עַר הָאָט
 אַבְּגַנְעַשְׁרָאַקָּעַן מַעֲנָשָׁעַן מִיטָּזִין אַנְגַּעַבְּמָרְעַטָּעַן בְּלִיס אַוְ שְׁוּוּר
 אַטְהָעַמָּעַן . עַר הָאָט נְגַהְאַטָּעַן אַיְזָ אַיְזָ אַוְיסְפָּרְעָגָעַן דִּי מַעֲנָשָׁעַן אַוְ
 זַיךְ אַרְיִסְגָּוּזְעַן נִיטָּפְּעַרְטְּרִוְּעַנְדִּיבָּזִין זִין "אַדְוּטָמָנָט" סְעַם אַיְזָ נִיטָּ
 אַבְּגַנְעַטְרָאַטָּעַן פָּוּ זִין זִוִּיט . אַיְזָ אֵיהֶם עַפְעַס נִיטָּפְּעַלְעַן, הָאָט עַר
 פָּאַרְוִירְפָּעַל גַּעֲמָאַכְט סְעַם'עַן . נְעַרְדָּטָה אָט עַר צַוְּ סְעַם'עַן אַוְ גַּעַנְגָּ
 סְוַקְטָה אָט עַר אַבְּגָר אַוְיָה דֻּעַם שְׁוֹלְדִּיגָּעַן, אוֹן דָּאָס אַיְזָ גַּעַנְגָּ גַּעַוּעַן .
 אַז עַם זָאַל פָּוּ יְעַנְעַם דָּאָס חִוּת אַרוֹוִים .

עַר אַיְזָ אַרְוּוֹף צַוְּ דִּי שְׁנִיְידָעָר אַוְיָה דֻּעַם אַוְיִבְּעַרְשָׁטָעַן שְׁטָאַקָּן,
 עַם אַיְזָ גַּעַוּעַן סְלַעַק-צִיּוֹת אוֹן דַּעַר אַנְקָעֵל הָאָט גַּעַלְאַזְעַן שְׁנִיְידָעַן שְׁטָאַקָּן,
 כְּדִי דִּי אַרְיָמָעַ לְאַנְדְּסָלִיט זָאַלְעַן האָבָעַן פָּוּ וּוָאָס אַ לְעַבָּעַן צַוְּ מַאֲכָבָעַן
 אוֹן, וּוּי יְעַרְעַס מַאֲלַ, וּוּעַן דַּעַר אַנְקָעֵל פְּלַעַגְטָה לְאַזְעַן שְׁנִיְידָעַן שְׁטָאַקָּן .

אייז ער יעצט אויד אַרומָנְגָעָןְגָעָן אַנְגָעָלְאָדָעָן אָוּן אלע האבען מורה געהאט פאר איהם. נור צייט דער אַנְקָעָל אייז אַחֲתָן גַּעֲוָאָרָעָן, האט ער זיך אַנְגָעָהִיְבָעָן צו שאָנָעָוָעָן אָוּן אייז נִסְטָ אַרְיִינְגָעָקָוָעָן אייז שאָפָט איין די הייסט טאג דורךדעט האט מען זיך נִירְבָּט אַוְיפָּ אֵיהם.

די שנידערס האבען טאָקע געמיינט, אוֹ דער אַנְקָעָל אייז נִיטָאָ. אָוּן סֻם, זוֹיט דער האנד אָוּן אייז אַחֲתָן גַּעֲוָאָרָעָן, האט אוֹיד גַּעֲנָבָעָן אַמְּדָר מִיט דָּרֶר האנד אָוּן אייז גַּעֲוָוָעָן מַעֲהָר אַזְוִי גַּעֲטָרְיוּ דָּעַט אַנְקָעָל. דורךדעט האבען זיך זיך ערלוֹיבָט צו באַלְאָמוֹטוֹשָׁעָן. עַם אייז אוֹיד גַּעֲוָוָעָן אַיְינָרְפָּן דָּרֶר הייסט טאג. די הייז אייז גַּעֲוָוָעָן אַונְמָעְנְלִיד אַיבְּרָכְטוֹרָאָגָעָן אייז דָּעַט נַיְרְדִּינְגָּעָן לְאָנָעָן שָׁאָפָּ, וּוּלְכָרָר אַיְז גַּעֲוָוָעָן אַיְז גַּעֲוָוָעָן אַיבְּרָגְנוּמָאָכָט פָּוּן אַבְּוּידָעָן אַיְז וּוּרְקָשְׁטָעָל. דָּרֶר צִינְעָלְנָדָר דָּאָרָה, וּוּלְכָר אַיְז נַאֲקָעָט גַּעֲלָעָנָן אַיבְּעָר דָּרֶר קָעָפָּן דָּרֶר אַרְבִּיטָרָה, האט גַּעֲרָאָטָעָן פָּוּן דָּרֶר אַנְגָעָוָאָרָעָמָטָה הַיִּזְרָעֵל. אַיְכָרְעָן נַאֲצָעָן לְאָנָעָן שָׁאָפָּ האט זיך גַּעֲהָרָט אַזְיִסְחָלָשָׁתְּ דִינְגָר גַּעֲשָׁמָאָק פָּוּן נָאָז, וּוּסָם האט גַּעֲרָנָעָן פָּוּן דָּרֶר אַבְּעָרָנָעָן פִּיכְסָם, מִיט וּוּלְכָר דָּרֶר פָּלְעָמָדָיוֹזָעָן פָּוּן דָּרֶר פְּרָעָסָרָם זַיְנָעָן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן הַלְּכָבָדָעָן אָוּן האבען מִיט זַיְעָר אַנְגָעָהִיצָּטָעָן אַיְזָעָנָס גַּעֲפָרָסָט דָּרֶר נִיעָז וּוּלְעָנָעָן שְׁטָאָפָעָן. די פָּאָרָעָן פָּוּן דָּרֶגֶעָצָטָעָן שְׁטָאָפָעָן האט פִּיכְכָּת גַּעֲמָאָכָט דָּרֶר לְוֹפְט אָוּן גַּעֲגָעָלְעָפָרָעָט דָּעַט מָאָרָה. אלעמען האט זיך גַּעֲוָאָלָט שְׁלָאָפָעָן — פָּוּן גַּזְוִיגָעָשָׁטָאָנָק אָוּן פָּוּ שְׂוּסִיסְגָּעָן שְׁטָאָנק, פִּיעָלָעָן האבען נִיט גַּעֲקָעָנָט בִּיְשָׁטָעָהָן דָּעַט יְצִירָהָרָעָן שְׁלָאָפָעָן אָוּן זַיְנָעָן גַּעֲפָאָלָעָן אוֹיף דָּרֶר שְׁמַזְיָעָן מַשְׁזִינָעָן אָוּן גַּעֲכָאָפָט אַדְרָעָיָל. אלעמען אַנְדָּרָעָ, די שְׂטִיקָנָהָעָרָם, האבען אַוְיְגָעָהָלָטָעָן זַיְעָר וּוּאָז כְּבָרְגִּיקִיט מִיט אַזְמָרְגָּל. יְעַלְלָד דָּעַט חֹזֶקֶס האט זיך דָּרֶרְמָאָנָט אָוּן אלטָעָן, אלטָעָן נִיגָּוָן פָּוּן רָאָשָׁהָהָנָה מַסְטָף, וּוּסָם דָּרֶר אלטָעָר חֹזֶקֶס האט גַּעֲזָנָעָן אָוּן קוֹזְמָינָעָר שְׁוֹהָל — אָוּן אַסְדָּהָר האבען זיך אַוְיְגָעָהָכָאָפָט פָּוּן שְׁלָאָפָעָן צּוּלִיָּעָב דָּעַט נִיגָּוָן אָוּן דָּרֶרְמָאָהָנָט זיך אָוּן רָאָשָׁהָהָנָה אָוּן קוֹזָמִין. דָּרֶר נִיגָּוָן האט אַרְיִיסָגָעָרוֹפָעָן זַיְסָעָן עַרְאַיְנָעָרָגָגָעָן, פָּוּן פִּישָׁ אָוּן צִיבָעָלָם, פָּוּן תְּהָלִים זַיְנָעָן, פָּוּן גַּרְיָנָעָם פָּעָלָד אָוּן קָאָלָטָעָן וּוּאָסָעָר בִּיְתָלִיד, אָוּן נָאָרָד אַסְדָּהָר זַיְסָעָט דָּרֶר הַיִּם, מִיט דָּעַט הַיִּם מִישָׁעָן הַיִּמְעָל, פָּוּן אלטָעָן קוֹזְמָינָעָר בִּיתְהָעוֹלָם מִיט דָּעַט תְּשַׁעַחַ-בָּאָבָי גַּעֲשָׁמָאָק, אָוּן פָּוּן רָאָזְשִׁנָּקָעָן זַיְוִין אָוּן שְׁבָתָ פָּאָרָנָאָכְטָלִיד מִקְוחָה גַּעֲהָן,

אוו עם האט זיך אַנְגָּעוּהוּבָּעַן בענקלען. דאס בענקלען האט זיך מוטה געגעבען צו קעמעפֿען געגען די זיס-נוֹרְדָּעָנִינְגָּעַ נאָז שטאמפֿען אוֹן פִּיבְּכְּטָעַן לְופְּטְּדוֹרְיךָ אוֹן אַוְיפְּהָאַלְטָעַן זַיְעַר עַנְגָּנִינְגָּעַ. מֵיט אַמְּאַל האט זיך שלמה'לע דָּאַרְפְּסַ-גַּעֲהָעַר צַוְּלָאָזֶט אַיְבָּעַר דַּעַר מַאַשְׁיָּוָן — אַנְגָּעוּהוּבָּעַן צו יַאֲגָּעַן די מַאַשְׁיָּוָן דַּי פִּים — די לאַנְדְּסְלִוִּיטָה האבען עַס גַּעֲרוֹפָּעַן „מַנְחָהָדָאָוּנָעַן“. ער באָפְּט אַרְיוֹן אַמְּנָחָה. אוֹן חַיִּים אַלְטָס האט זיך אַנְגָּעוּרְפָּעַן:

— חַעַר, גַּוְרְדוֹן גַּאֲרְגָּעַל, וּוֹאָס צַוְּלָאָזֶט דַּו זַיְךְ צו „מַנְחָה“ אַוְיפְּזָן קָוָל? ...

עם אַיְזָן אַוְועָס אַשְׁמוּעַס פָּוּ דַעַר הַיִּם. קַוְּמוּן האט אַוְיפְּגָּעַלְעַבְּט מַיט אַלְעַזְיָהָן דַעַרְפָּעַר, וּוֹעֲגָעַן, שענקלען אוֹן פִּישְׂ-יְעוֹשָׂעָרָט. עם האט אַוְיפְּגָּעַלְעַבְּט דַעַר אַלְטָעַר רְבִי פָוּ קַוְּמוּן, אוֹן רְיִבְּשְׂלִיְּגָן, אוֹן דַעַר אַלְטָעַר חַזְוָן, אוֹן אַלְעַזְיָהָן גַּעֲלָאָזֶט אַזְוָן וּוֹיְנְקָלְעָאָזֶט פָוּ קַוְּמוּן. פָוּ קַוְּמוּנִינְגָּעַר בִּיתְ-עַולְם זַיְינְגָּעַן אַוְיפְּגָּעַשְׁטָאָנָעַן די טִוְּפָעַט וּוֹעֲלָבָעַר רְהַעַן אַיְזָן טִיעַפָּעַן גַּרְאָזְן הַיְנְטָעַר די מַצְבָּות, אוֹן זַיְעַרְעַט נְשָׂמֹות האבען גַּשְׁוּבָעַט צַוְּוִיָּה שָׁעַן די פְּרָעָם אַיְזָעָנָס אוֹן מַאְדָעַלְפָאָדָעָם, אַוְוָף קַאְפָּאָטָעָס אוֹן נַיְזָן גַּשְׁנִינְטָעַנְעַה הַיְזָעָן. זַיְיָה האבען נִימָט גַּעֲהָרָט, די קַוְּמוּנִינָּעָר, דַעַם אַנְיָעָל קַוְּמוּן. זַיְיָה האבען נִימָט גַּעֲזָהָן דַעַם אַדְיוֹתָאנָט סָעָם — זַיְיָה האבען גַּעֲלָעַבְּט אַיְזָן אַלְטָעַן קַוְּמוּן, אַיְזָן די פָּאַרְנָאַכְּטָעַן צַוְּוִישָׁעַן מַנְחָה אוֹן מַעְרִיב, אַיְזָן קַוְּמוּנִינָּעָר בִּיתְ-הַמְּדָרֶשׁ.

— הַעַי, קַוְּמוּן, וּוֹאָס אַיְזָן דַעַר מַעְהָר? ! — האט סָעַם אַוְיסָט גַּשְׁרִיָּעָן — נָה, יָא. דַעַר אַנְקָעַל לְאַזְוָן שְׁנִידָעָן סְטָאָקָה, כְּדַי דַי שְׁנָאָר רְעָם זַאֲלָעַן האבען וּוֹאָס צַוְּפָרָעָם, האבען זַיְיָה רְעַכְתָּן ! וּוֹאָס תְּזָגָן זַיְיָ אַרְבִּיטָעָן, מַעַן דָּאָרָפְּ סִיְיָ וּוֹיְסִי נִימָט די אַרְבִּיטָעָן. אַז דַעַר אַנְקָעַל וּוֹאֲלָט מִיר גַּעֲהָרָכְטָן —

גַּוְרְדוֹן דַעַר אַנְקָעַל האט אַיְחָם אַיְינְגָּשְׁטִילְט מַיט אַבְּעוּנְגָּנָגָּ פָוּ די חַעַנְד אַזְוּנָה אַוְיפְּ קַוְּמוּן.

עם זַיְינְגָּעַן אַלְעַזְיָהָן אַיְדָעָן, וּוֹאָס ער האט גַּעֲקָעַט פָוּ זַיְיָ יְוָעָנָה. מֵיט אַטְהָיָלְפָוּ זַיְיָ האט ער פָּעַרְבָּאָכָט אַיְזָן אַיְזָן חַרָּה, אַרְוּמָנְעַלְאָפָעָן אַיְזָן נָאָס, אַחֲיָים נַעֲטָרָאָגָעָן שְׁטָעַלְעָן פָוּ די אַוְיבְּסִיסְחוֹרִיטָם פָוּ מַאְרָק, אַזְוּנָה דַעַרְפָּאָר גַּעֲרָאָגָעָן פָּעַרְפּוּלְטָעָמָאָוּבָסָם. פִּיעַלְעָ פָוּ זַיְיָ האט ער גַּעֲקָעַט וּוֹעַן זַיְיָה האבען גַּעֲלָעַבְּט אַיְזָן נַגְּדוֹתָה אוֹן עַשְׂירָות אַזְוּנָה ער האט נִימָט גַּעֲוָאָגָט זַיְךְ צַוְּגָיְלִיכְבָּעָן צַוְּגָיְלִיכְבָּן.

מען געקענט — און יעצט זייןגען זוי אלע זייןגע משרותים אוו האבען מורה פאר איהם, און זייןגע שטיל געווארען ווען ער איז אריינגען קומען. איהם האט זיך מיט אמאל אליאו פערנולסט צו הערען דער-עהלען פון קומין — אלטער מעשיות, וואס איז איהם אונגעאנגען ווען ער איז א קינד געווען, און עס האט זיך איהם גדראכט, איז קייז אנדער ליעבען האט ער ניט געהאט, נור דאס ליעבען פון זיין קינד-הויט וועגען וועלכע זיך דערצעעהלען דא.

— דערצעעהלט, ר' שלמה, דערצעעהלט וויטער פא קומין,

האט זיך אונגערופהו דער אנקעל, נאר א לאנגען בעטראכטן זיך.
אבל ר' שלמה איז שטיל געליכען. די לאנדסלייט זייןגען ניט געוועהנט געווען צו רעדען מיטין אנקעל גלאט אוזו ווי מיט זיירט א גלייכען. זיך האבען גבעזיגען טיעוף איבער די רעך און הייזען וואס זיך האבען געהאט, און די פערעסרט האבען געועצט מיט די קלאפען פון די מאשינען, און די פערעסרט האבען געהרט דער דינענדער גאנז פרעם אייזען. פון וועלכע עס האט זיך געהרט דער דינענדער גאנז. דעם אנקעל איז מורייריג געווארען. א מינוט איז איהם דאס אלעט ניט פערשטענדייך געווען. צו וואס האט ער דאס די שענהנע בעלי-בתים פון קומין איז דעם שטיקענדען שאפ, אינגעשפאנט ביי דער נאדעל. צו וואס און פאר וועמען יאנט ער זיך און מאָט טערט זיך ביי די לאגנוויליגע ארכויט. א מינוט האט ער געלעהרט. אפשר וואלט גאר בעסער געווען צו בעפריען קומין און אליאין אהיים צו פאהרען איז דער קלינינער שטערטעל און ווערען דער גראטער נגיד, מיט שבת, מיט זומטב — מיט צוויי גרויסע בולאנען, ווי ר' יצחק דער אקסעז-סוחר, זיין בעלה-הבית. האט געהאט איז צו ליעבען דאס אלטער אידישע ליעבען וואס ער האט געקענט פון זיין קינדהייט. — און איהר געדענט נאר. ר' שלמה, דעם אלטער ר' יצחק? איהר געדענט זיין שבותם? אהיים געקומו פרייטאג מיט צוויי בולאנען, איהר געדענט? — האט זיך דער אנקעל אונגערופהו מיט בעוואסערט אויינען.

די אידען האבען מורה געהאט צו געדענטן דעם אלטער ר' יצחק איז דער צייט, ווען דער „אנקעל“ איז בי איהם געווען א שמיסיד יונג. נור דעם אנקעלס ווערטער האט זיך טיעוף געריהרט און און אונבערגענצעט ליעבע האט זיך ארכומגענומען פאר זיעער וואוּטתעהָ

טער, וועלכער שעהמט זיך ניט מיט זיך און דערמאהנט זיך פון דעם אלטען ליעבען קומין, נאך וועלכען אלע בענ侃ען.

— וווער גדרענטט דאס ניט דעם אלטען ר' יצחק, א איד א מאכינס אורה געווען, אודאי אין גזען... — האט זיך דער אלטער אָנגערופען.

— אודאי אין גזען. הא, ר' שלמה, — האט דער אנקעל זיך פערקלעהרט וועגען גזען גיהנום-זאגען, וועגען וועלכע ער התאט אין גאנצען פערגענסען... עם האט זיך איהם געדאכט, איז ער האט זיין גאנץ ליעבען פערשפיעלט, איז ניט אָנגערירז זיך קיון גזען — איז אפישר איז יעט צייט אָנְצַחֲוִיבָּעָן ליעבען פארץ גזען: צו בויין א גרויסע שוחל. אלע קומינער לאנדסלייט זאלען זיך גאנצען אין שוחל איז דאוונען, איז ער זיך דעם גאנצען טאג אָגְבָּעָן מיט „טשא-ריימי“. פאר דער וועלט איז ער שני צו אלט — צו שפערט אָנגעההייבען. זאל באטש זיין א צויזיטע וועלט. איז אפישר האבען די אלטער אידען דיעט — עם איז גאר ניטא קיון דיזעטלט, נור דאס ריכטיג ליעבען איז ערשת אויפֿ דער צויזיטער וועלט....

איין מינוט האט גדרויערט די אלע געראנקען, וועלכע זייןען איזו פלויצים דורךנעלאפען דעם אנקעל איזו קאָפּ; איין מינוט נור האט גדרויערט דאס אָבָּזָעָן זיך פון דער וועלט, פון מאשין, פון די אלע ענטזיקענדע גאנסען מיט וועלכע ער האט זיך געפֿיניגט איז לאָגְבָּעָן וואָרטען — באָלד איז אלעס ווירעד איז איהם לעבערג גע-וואָרטען. ער האט זיך פלויצים אויפֿעהויבען, דאס פנים האט בעקמען די מינען, פאר וועלכער אלע האבען געצייטערט, די איזען שטאר-אָונֶ בעווענליה, גָּלְיוֹבְּגִילְטִיגָּה, מיט דעם פעראקטענדען שמייבעל אויפֿ די לְיֻפּּעָן, איז געוזנט צו סעפֿעָן:

— די אָרבִּיטְּטִיט מוץ פָּאָרְטִּיגָּו ווּרְעָרְעָן בֵּין דעם ערשותען. געדענע — באָלטימאָר. ווי מסט דעליווער די גודס. — איזן אהנע צו שענ侃ען א בליך די לאָנדסלייט איז ער צוֹרִיךְ אָראָבּ אַיז זַיִן אָפִים, גענומען זיך אַיִינְנָרָאָבעָן אַיז די בריעף, אַיז די אָודְעָרָט, אַיז די בִּיכְעָר, נור דער קאָפּ אַיז ניט געשטאנען צו קיון זאָה. וויפֿעל ער האט זיך ניט גע-פרואוות פעראיןטערעסירען מיט די ביזנעם — עם איז איהם ניט געלונגנען. אהיים געהו האט ער ניט געוואָלט. די חיים איז איהם געווען לאָגְנוּוּיְילִיגָּה אַיז ער האט מָוָרָא געהאָט פָּאָרְטִּיגָּה. צום

בעםתו וואלט ער יעצט אריין צו מאשאָן, זי אַרוּסְגָּעָנוּמוּן מיט אָ מאשין ערגעזיזוואֹ אַויף אָ זומער-פֿלאָז אָנוֹ גַּעַשְׁתָּאָנוּנוֹ מיט אַיהֲר אַבעָר נאכט, ענטציקט זיך מיט אַיהֲר פִּיגָּר, מיט אַיהֲר לאכען, מיט אַיהֲר אין גאנצען אָנוֹ גַּעַלְעֶבֶט אָנוֹ דֵּי זִיסְעַ פֿערצִיקְטָעַ האָפְּנָגְנָגָעַן. וועלבע האָבעָן אַנְגָּעָפְּלִיט זַיְן לְעָבָעַן אָנוֹ זַיְן עַלְמָוֹת דָּוֹרְדָּי צִימָט וואס ער האָט גַּעַוְאָרט אַויף אַיהֲר... דֵּי עַנְצִיקְוָנָגָעַן נָאָר נִיט אַוְיפְּגָעָה-הָרָט בֵּין אַיְצָט, אָנוֹ ער האָט זיך גַּאֲרָז נִיט גַּעַשְׁרָאָקָעַן פָּאָר אַיהֲרָעַ רִיד. ער האָט גַּעַוְאָוסְט, אָנוֹ ווֹעַז ער ווֹיל קָעַן ער אלְעָט אַוְיפְּהָרָעַן, צַי זַי ווֹלְיאַ, צַי זַי ווֹטַם. ער דָּאָרָף נָוָר אַיְזָן וואָונָק נְבָעַן. נָוָר ער האָט זיך גַּעַוְאָוסְט, אָנוֹ ווֹעַז ער ווֹיל פֿיעַל מעָהָר פָּאָר זַיְן אלְיוֹן. אַינוּנוּנִיגְּה האָט זיך בעַהְלָטוּן אָנוֹ אַיהֲם אָחָשָׁר. וואס זַאֲנָט אַיהֲם, אָוּ ער אָנוֹ שְׂוִין צַוְּלָאָזָעַן זַי זַי אַוְעָמְפְּפָט אָז דָּאָם לְעָבָעַן, וואס ער ווֹיל, ווֹעַט ער נִיט קְרָוָגָעַן. ער ווֹעַט עַט נִיט קְעָנָגָעַן קוֹיְפָעַן נִיט מִיט זַיְן נָעָלָד אָנוֹ נִיט מִיט זַיְן מָאָכָט... ער האָט דָּעַם גַּעַרְאָנָק נִיט גַּעַוְאָלָט צַוְּלָאָזָעַן זַי זַי אָנוֹ גַּעַקְעָמְפְּפָט גַּעַנְעָן אַיהֲם. אָנוֹ עַפְּעָם ווֹי זַיְן אלְיוֹן צַוְּאַבְּרָצִיְּגָעַן, אָז ער בעַוִּיצָט נָאָר דֵּי קְרָאָפְּט אַנְצָוְהָוִיבָעַן אָ נִיעָם לְעָבָעַן, האָט אַיהֲם אַרְוּמְגָנְעָבָעַט אָ פָּאָסִעָּן צַוְּתָּהָאָן עַפְּעָם אָ שְׁלַעַכְּטָעַן זַאְךְ — צַוְּאַפְּפָרְעָן מָאָשָׁאָן. עַס האָט זַיְקָאָהָם גַּעַלְגָּוָסָט צַוְּאַפְּהָרָעַן מִיט דָּעַר מָאָשָׁין נָאָר מָאָשָׁאָן, זי אַרוּסְצָוְנָה-הָמָעָן, אַיבְּרָכְלִיבָעַן מִיט אַיהֲר ערגעזיזוואֹ אָבָעָר נאכט, צַוְּבָרְעָבָעַן זַי, צַוְּטָרְעָבָעַן זַי — אָנוֹ נִיט חַתּוֹנָה האָבעָן מִיט אַיהֲר. גַּעַבָּעַן אַיהֲר פָּאָר דָּעַמְדוֹשָׁעָם — גַּעַלְד, נָרוֹן, אָנוֹ נִיט חַתּוֹנָה האָבעָן מִיט אַיהֲר. ער האָט גַּעַוְאָוסְט, אָוּ ער קָעַן עַס אַוְיסְ פִּיהָרָעַן, אָז עַס ווֹעַט אַיהֲם קִינְעָר גַּאֲרָז נִיט תָּהָאָן דָּרְפָּאָר. עַס... אַיהֲם קִינְעָר גַּאֲרָז נִיט תָּהָאָן.

איָן זַיְן פָּאַנְטָאַזְיָעַ האָט ער שְׂוִין גַּעַוְהָן מָאָשָׁאָן אָ צַוְּבָרְאָכְבָּעָן. זַיְצָט אָנוֹ דָּעַר הַיּוֹם אָ קְלָאָגְנָדָרָעַ. זַיְ, דָּעַר טָאָטָעַ, דֵּי מָאָכָע, קְוָמָעַ אָנוֹ בַּעַטְעָן זַיְד בֵּין אַיהֲם... אַונְגְּנוּיְקָלְדָּק גַּעַמְאָכָט דָּעַם קְנָד... אָנוֹ ער — גַּעַלְד וּוֹעַל אַיר גַּעַבָּעַן, נָאָר חַתּוֹנָה האָבעָן וּוֹעַל אַיר נִיט. ער האָט זַיְקָאָהָם מִיט דָּעַם יְקָמְדָה-גְּעָפִיהָ.

ער וואלט עַס אַוְיסְגָּעָנוּפִּיהָרָט אַוְיךְ, נָוָר אַינוּנוּנִיגְּה אַין האָצָעַן האָט אַיהֲם ווֹעַר גַּעַזְאָט, אָז דָּאָם אָז נִיט דָּעַר רִיכְטָוָנָר ווֹעָגָן. אָ פָּאַטְּרָעְלִיבָעַס גְּעָפִיהָל, וואס האָט זַיְקָאָהָם גַּנְבָּעַט אָז זַיְן האָרֶץ

אוֹן אַיִינְגָּעֶפְּלָאַנְצָט גַּעֲוָאַרְעַן צַו מַאַשָּׁאָן דָּוָרְד דָּעַר צִיְּמַת וּוְאַס עַר
הָאַט זִיד מִיט אַיְהָר אַבְּגָעָנְגָעַבָּעַן, הָאַט גַּעַגְעַז דָּעַם פַּרְאַטְעַסְטִירָט,
אוֹן דָּאָן הָאַט עַר טִיעַף גַּעַפְּהַלְטָן, אוֹן נִיט דָּאָס וּוְיל עַר פָּזָן מַאַשָּׁאָן
אוֹן וּוְעַן עַר וּוְאַלְטָן נֹור דָּאָס גַּעֲוָאַלְטָן — זַי נֹור צַו בַּעֲוָצָעַן — וּוְאַלְטָן
עַר שְׁוֵין דָּאָס לְאַנְגָּנָהָטָן. דִּי גַּאנְצָע זָהָר, וּוְאַס עַר הָאַט
אוֹזְוִי לְאַנְגָּנָג גַּעֲוָאַרְט אַוְיָהָט מַאַשָּׁאָן אוֹן זִיד מִיט אַיְהָר אַזְוִי פַּיְעַל אַבָּ
גַּעַגְעַבָּעַן — אוֹזְגַּעַוְעַן דָּעַרְפָּאָר, וּוְאַס עַר הָאַט גַּעֲוָאַלְטָן — אוֹן זַי
וְאַלְטָן וּוְעַלְעַן. זַי זָאָל אַלְיָוָן וּוְעַלְעַן — נִיט דָעַרְפָּאָר וּוְיָוָל דָעַר
אַנְקָעָל וּוְיל. עַר הָאַט גַּעֲוָאַלְטָן, אוֹן זַי זָאָל אַיְהָם לְיֻבָּהָבָעַן, גַּט
לְיֻבָּהָבָעַן אוֹן וּוְעַלְעַן אוֹזְוִי חַתּוֹנָה הָבָעַן וּרְעַר. אַוְיָהָט דָעַם הָאַט
עַר גַּעֲוָאַרְט. דָּאָס אוֹזְגַּעַוְעַן זַיְוָן גַּאנְצָע הָאָפְּנוֹנָג דִּי לְעַצְמָעָה יְאָהָר
רָעַן — דָוָרְד דָעַר גַּאנְצָעַר צִיְּמַת וּוְאַס עַר הָאַט זִיד אַבְּגָעָנְגָעַבָּעַן מִיט
אַיְהָר. עַר הָאַט דָּאָס גַּעַזְעַחַן אוֹזְגַּעַוְעַן זַיְוָן פָּאַנְטָאָוִעָה יְעַדְעַן מָאָן גַּעַזְעַחַן
קוֹיְקָט זִיד מִיט דָעַם — זַי וּוְעַרְטָז זַיְוָן וּוְיָבָבָה. זַי וּוְעַרְטָז שָׂוָאָה, בְּלִיהָה,
אוֹן עַר הָאַט רְחַמְנָה אַוְיָהָר. זַי לִיגְטָן אַזְוִי קִינְדְּפָעָט, פָּזָן אַזְוִי גַּעַזְעַחַן
קִינְדְּפָעָט. אַבְּלִיבָעָ קָוְקָט זַי אַוְיָהָם מִיט אַיְהָרָה גַּרְוִיסָע טְרַעַדָּה
רְעַזְוָאַיְוָיָּעָן, אוֹן עַר הָאַט רְחַמְנָה אַיְהָרָה. אַוְיָהָט דָעַם הָאַט עַר גַּעַזְעַחַן
וּוְאַרְטָז, אוֹן דָּאָס וּוְעַט שְׁוֵין נִיט זַיְוָן. אַלְעַט וּוְעַט זַיְוָן —
בָּעָן, קִינְדְּרָעָר הָבָעַן, נֹור דָּאָס וּוְעַלְעַן — אוֹן זַי אַלְיָוָן זָאָל וּוְעַלְעַן —
דָּאָס וּוְעַט נִיט זַיְוָן. דָּאָס הָאַט עַר גַּעַכְבָּעַן אַזְוִי אַיְהָר בְּלִיהָה, אַזְוִי אַיְהָר
פָּאַרְוּוִיְנָטָעָן בְּלִיהָק אַזְוִי טִיעַף גַּעַזְעַחַן. אַזְוִי פָּאַר וּוְאַס זָאָל עַס נִיט זַיְוָן?
פָּאַר וּוְאַס קָעָן עַס נִיט זַיְוָן מַעַהָר? פָּאַר דָעַם הָאַט עַר גַּעַזְעַחַן, פָּאַר
דָעַם הָאַט זִיד גַּעַלְוִינְטָ דָּאָס לְעַבָּעַן, אוֹן דָּאָס לְאַגְּגָע וּוְאַרְטָעָן.
עַר אַזְוִי בִּיְזָן גַּעֲוָאַרְעַן. וּוְדָוָרְד הָאַט דִּי פָּאַסְיָע גַּעַבְּרַעַט אַזְוִי
אַיְהָם. אַזְוִי דָּאָס קָעָן נִיט זַיְוָן, זָאָל גָּאָר נִיט זַיְוָן. צְוַטְרַעַטָּן זַי, צִיְּדָ
בְּרַעַבָּעַן אוֹן אַוְעַקְוּוֹרְפָּעָן. אַבְּגָעָנְגָעַבָּלָהָה הָאַט גַּעַבְּרַעַט אַזְוִי אַיְהָם.
נִיט אַיִינְמָאָל צְוַרְעַבָּעַן, נֹור יְעַדְעַן מָאָג. חַתּוֹנָה הָבָשׂ מִיט אַיְהָר,
צַי זַי וּוְיל, צַי זַי וּוְלָנִיט. נֹור צְוַרְשָׁטָמָו זַי קְוָמָעָן זִיד בְּעַטָּעָן.
עַנְיוּדְרִינְגָּעָן זַיְהָ, בְּעַטָּעָן זִיד בַּיְיָ אַיְהָם, אַוְיָהָט דִּי פִּיס בְּעַטָּעָן. קְוָשָׁעָן
דִּי הָעָנָר אַזְוִי בְּעַטָּעָן זִיד: חַאָב חַתּוֹנָה מִיט מִיר. אַ, אַיךְ וּוְלָזָן
שְׁוֵין בְּלִינְגָעָן אַוְיָהָט דִּי קְנִיעָן פָּאַר מִיר. אַזְוִי קִינְדְּרָעָר מָזָן זַי הָבָעַן,
צַי זַי וּוְיל יָא, צַי זַי וּוְלָנִיט — אַזְוִי קִינְדְּפָעָט לִינְגָעָן פָּזָן אַנְקָעָל. אַזְוִי
הָאַלְטָעָן זַי וּוְיָא חָוָנָה, וּוְיָא חִינְטָעָלָעָן אַנְגָּעַבְּוָנְדָעָן בַּיְיָ מִיר, בַּיְמָ

בעט, זי זאל ווארטען אווֹף מיר איז בעט אַ האַלְבָעַ נאכט — איז אַיד
מייט אַנדַעַרַע ווַיְיבָעַר. אַ, זי ווּט זיך אוַיסְרִיכְטָעַן בֵּין מִוָּר.
עפָעַם אַינְנוּ עֲנֵג אַיז זַיְן הָאָרֶץ האַט גַּעַצְוִיְבָעַט אַיז זַיְן
שְׂטָרְקִיְתַּן. אַיז דַּי פָּסְעַ אַט גַּעַרְבַּעַט דַּעַט עפָעַם אַיז הָאָרֶץ
זוֹ אַיבָּעַרְצִיְגָעַן. אַיז עַר ווּט עַס גַּעַוְוִים טְהָאָן, אַיז גַּעַרְוָמַט פָּאַר
זַדְךָ:

— צַי זַי ווַיְילַיאָן, צַי זַי ווּלְ נִיט — קִינְדְּרַעַר מַזְ זַי הָאַבָּעַן.

אַיז דַּעַט אַיז ווּרְ צְנוּגָנָגָנָגָן זַי אַיהם. עַר האַט אוַיפְּגָנְהָוִיבָעַן
זַיְנַע בְּרֻעְמָעַן אַיז גַּעַוְהָן מַאֲשָׁאָסָס פָּאַטָּעַר. אַהֲרֹן. שְׁטָעַחַט פָּאַר
אַיהם אַ בְּלִיְבָעַר, אַ דְּרִישְׁרָאַקְעָנָר, קוֹפְטַ זַיךְ אַרְוָם אוֹף אַלְעַ פִּירַעַר
זַיְתָעַן אַוִּיבְ קִינְעַר הָעָרָט נִיט.

— אַנְקָעַל, סְאַיז גַּעַוְוָעַן אַ מִסְטִיק. דַּאס מַיְידַעַל האַט דְּרַעְנָאַד
גַּעַוְוִינַט אַ גַּאנְצַע נאכט. זַי ווּיסְטַ נִיט ווּסַס עַס אַיז גַּעַוְוָעַן מִיטַּ
אַיהָר.

עַר אַנְקָעַל האַט גַּעַוְאָסְט, אַיז עַר אַיד זַאנְט לִינְגָעַן. עַר
זַאנְט עַס דְּרִפְאָה, ווַיְילַ עַר האַט מַוְרָאַ פָּאַר זַיְוַן שְׁטִיקָעַל בְּרוּיטַן.
נַאֲרַ דַּאְךְ אַיז עַס אַיהם גַּעַוְהָן אַנְגָּנָהָהָן זַי הָעָרָעָן. האַט עַר זַר
פְּעַרְטִיעַפְט אַיז דַּי בְּרוּעַת, גַּעַלְאַזְטַ אַחֲרָזָעַן רַעֲדָעַן אַיז נִיט גַּעַמְאָכַט
זַיךְ הָעָרָעָן.

— אַיז אַ פָּאַר טָעַג אַרְוָם, זַי ווּט זַיךְ גַּט אַוִּיסְנִיכְטָעַרְעַן, זַאל
עַר אַנְקָעַל אַרְיִינְקָוּמָעַן. אַלְעַם ווּט זַיךְ עַרְמָלְעַחְרָעַן.

— שְׁאַטְ-אַפְּ, מַעְהָר זַאל קִיּוֹן רִיְדַ נִיט זַיְוַן. הָאָבַ נִיט קִיּוֹן
מוֹרָאַ אַיד ווּלְ דִירַ נִיט אַרְיוֹסְוּצָעַן. אַיְ עַס נַאֲטַ דְּהָיַס פִּינְדַ אַיז
עַיְ מַעַן — פָּאַרְלְוִיפִּינְג נִיט, בֵּין דַו ווּסַסְטַ נִיט קִרְיָגְעַן קִיּוֹן בְּעַשְׁפְּטַיְרַיְהָן.
גַּוְגָג. נַוְרַ פְּעַרְשְׁטָעַהָסְטַ דַאְה, אַיז אַוִּיסְחָאַלְטָעַן דַיְדַ מִיטַ דִּין הָיוֹן
זַויְ בְּיוֹ יְעַצְטַ, קָעַן קִיּוֹן רִיְדַ נִיט זַיְוַן. מַאֲשָׁא אַיז מַיר יְעַצְטַ גַּאֲרַ נִיט
— שִׁי דַאְונַט לִיְקַן מַיִ. אַידַ הָאָבַ גַּאֲרַ נִיט זַיְ אַיהָר, אַידַ ווּנְשַׁ אַיהָר
אַלְעַם גַּוְטַס אַיז דַו ווּסַסְטַ דָאַרְפָּעַן נַרְזַן פָּאַר אַיהָר — פְּלִיעַן, וְיַ
יְעַדְעַן מִיּוֹן לְאַנְדָסְמָאַן. אַיְ עַס נַאֲטַ דְּהָיַס קִינְדַ אַיז עַיְ מַעַן — נַוְרַ
פְּעַרְשְׁטָעַהָסְטַ דַאְה, אַיז עַקְסְטָרָאַ עַקְסְפְּעַנְסָעַסְקָעַן אַידַ נִיט. וּוּלְסְטַיְ
בְּיַ מַיר בְּלִיְבָעַן — ווּסַסְטוֹ דָאַרְפָּעַן צְוִירִקְ אַרְיוֹפְּגָנָהָן אַיז שָׁאַפְּ אַרְיָין,
אַיז נִיט ווּלְ אַידַ דִירַ גַּעַבְעַן גַּטְעַ רַעְקָאַמְעַנְדָאַצְעַם.

— אנקעל, וואס רעדט דער אנקעל! עם איז דאך נאר ניט
נעשעהן. דאס מירעל ווועט דאך פערשעהט וווערעו — וואס רעדט
דער אנקעל!
דעם אנקעל האט עם זיס געטההן. ער האט א מינוט אבענכוינו
דעט בריעף און אנטגעקט אהרז'ען.
סעם!
סעם איז געקומען צו לוייפען

— ווי האט מען איהם גערופען איז דער הים? — פרענט
ער, ווייזענרג אויף אהרז'ען.
סעם איז שטעהן געלביבען, געצוויפעלט א מינוט:
— דאכט זיך „נארגעל“.
— נארגעל איז אל-רייט! — ער האט זיך אויפגעהייבען איז
איז ארויסגעאנגען פון געשפט אהנע א בליכ צו שענ keen איז איז.
— סעם. דה הי גודס מוז געליפערט וווערעו נאך באלאטימאר בייז
דעט ערשותען, געהרט?
— יעם, אנקעל.

דער אנקעל איז ארויסגעומען אויף דער נאם. ער האט ניט
געוואסט וואס מיט זיך צו טחאן. די פאסיע האט נאך איז איהם
געברענט, איז זיך וועלענדיג קיתעלן איז ער אוועק צום „וואיובל“
(א זיך וואס ער האט ניט געטההן זויט ער איז מיט זיך מאן
דורכגעומען וועגען די קוינדר). גענומען זיך אויבעל איז א בע-
וונדרען צימער אריוו, איז אוועלגעוצט זיך מיט זיך עסען גע-
בראטענע קאטשקלעד איז טוינלען שנאפס. איזה דער קאָ-
לעקטאר פון זיין היזער, האט זיך געמוות בעדיינען, טראגען די
גוטע זאכען איז שטיבעל אריוו. געלאָזט זיך פון איהם די קאמאשען
אראַבצ'הען איז פערופען איהם „נאַלְיכִיאַנְעָר שמענְדרְַיק“. דער אנ-
קל האט זיך אנטגע'שכּוֹרְט (א זיך וואס האט זיך זעלטען געטראָפּען
מיט איהם) איז איז איבערגעבליבען ביים „וואיובל“ איבערנאָכּט...

.13.

מַאשֶׁא טְרֻעֵפֶת זִיךְ מִיטָּן אַנְקָעֶל.

— וואס ווועט יעכט זיין, רְאֹזֶע, וואס? — האט אהרו מעלאים געוויינט.

איין דער הימ איז געוווען תשעהכaab. די שטובען ניט צונען ראמט א פאָר טאג. מען האט ניט געגעסען, ניט געלאלפען. די איבעריגען קינדרער זיינגען געקומען צו פאהרען פון דער קאנטראָן דאס שועטערעל ציליע, וועלכע האט קליענערהייט, ווען אהרו האט נאָד געוואָהנט איז האָפְּקִינְס סְטְּרִיטְּס, גַּשְׁפִּיעָלְּט „מוֹאוֹוִוִּיעָם“, איז יעכט שווין געוווען או ערוואָקְּסְּעָנָּעָ פְּרִילְּיָן, געגאנגען איז הייסקוחל. איז האט שווין געהאט אלְּיָזְּ אַמְבִּיצִיעָס צו ווערטען אַכְּלָה; זי האט אָס מעהרטען אַנְגְּעַרְבּוּיָּעָט איז געוויינט, אָז די שועטער געהט זי אַונְגְּלִיקְּלִיד מאָבען. די אַיְבְּרִיגְּעָן קִינְדְּרָעָר, וועלכע האבען זיַּד שוויאָ ערצעינגען איז וואַיְלְטָאָג, נור האבען נאָד ווי איז אַחלְּם געדענקט די אַרְיכְּמִיקְּיָּיט פון האָפְּקִינְס סְטְּרִיטְּס, האבען מעהր געפִּיהְלָּט ווי פָּעָרְדִּי שטאנגען דאס אַונְגְּלִיקְּ. זיַּי האבען ניט געוויינט, נור זיינגען אַרְומְגָּעָיָן גאנגען קִינְדְּיִשְׁ-פְּרִוְּזָאָרְגְּט אָזָן עֲרָנְסְּט, אָזָן די קִינְדְּישָׁע פְּרִוְּזָאָרְגְּטִיקְּיָּטָה האט מעהָר געווירקט אוּוּפְּ מַאְשָׁאָן ווי דעם פָּטְמִעְרָס טְּרַעְרָעָן. לאָלְּעָע, די אַיְנְגְּסְטָע שׁוּוּסְטְּרָעָל, וועלכע האט פון קלְּיִינְרָהִיטָה אָז געהאט די געוואָתָהָיִיט צו שְׁפִּיעָלָעָן די „אַמְּעָרִיקָאָן לְּיִידִיָּה“. אָז האט כוּר געקוּט מיט אַיְהָרָע קִינְדְּישָׁע אַוְּנָעָן אַוְּנָעָן זיַּטְּבָּה, זי האט געווען אַיְהָר אַיְדָעָאָל, אָז זי האט ניט געוואָסְט וואס צו זאנגען. זי האט געהאלטָעָן אָזָן אַיְזָן בְּרָכָעָן די הענד:

— וואס ווועט יעכט זיין, וואס?

אַ שְׁרַעַם האט אַרְוֹמְגָּעָאָפְּט דעם אַיד פָּאָר די אַרְיכְּמִיקְּיָּט וואס שְׁטָעָהָט אֵיהָם פָּאָר. עָרָה האט נאָר ניט געהאט אָזָן זַיְן לְּבָעָן, קִיְּוָן

גלויבען איז זיך, קייז ענערנייע, נור דיז גונסט פון אנקלען, וועלבע ער האט געקייפט מיט זיין טאכטערם גליך — איז דיז גונסט שטעהט איז געאָהוּל, זיין גאנצע פרנסה, זיין לַעבען, זיין ברויט איז דירת. ער האט זיך געוועהן זינקען איז דעם אַבערונַה, פון וועלכען ער האט זיך אַרוֹוִיסגעָקְרִיגָעַן. דער אַיד האט פערלַוּרַעַן פון וואָג, וואָס ער האט צונענוּמָעַן דורך דער צִימַט וואָס איז אַיהם גוֹט גענאָנָעַן — דער אַיד האט אַנגַעַהוּבָעַן אַוִיסְצַוּהָן ווי איז דיז אַמָּאלִינַגַּעַ יַאֲחֶרְעָן, ווען ער האט געאָרְבִּיַּט בֵּין אַנְקָעַל איז שאָפ.

נור דיז מומער, רָאֹזַע, האט זיך ניט אַונְטַעַרְגַּעַנְבָּעַן. צוּרָשָׁת האט זיך גַּעַלְאָכַט פון דער גאנצָעַר גַּשְׁיכְּטָעַ: דיז מוֹיד האט זיך דעם קָאָפּ פֻּעַרְדְּרָהָט, זיך וועט זיך אַוִיסְלַאָפְּעָן וועט זיך נִיכְטָעַר ווערָעַן. אַבעָר איז זיך האט געוועהן, איז דיז מוֹיד האט זיך אַוִיסְנַעַשְׁלַאָפְּעָן איז ניט נִיכְמָעַר גַּעַוְאָרָעַן — האט זיך גַּעַטְעָנָהָט צוֹ מַאְשָׁאָן, איז זיך האט שויי קִין רַעַכְתָּן ניט חָרְתָּה צוֹ האָבָעַן.

— יעַצְטָן גַּעַהְסָטוּ חָרְתָּה האָבָעַן? צוֹ שְׁפָעַט, מִין טַאָכְטָעַר. האָסְטָט אַיהם אַרְוָמְגַעְפִּיהָרָט בֵּין דער נאָז פָּאָר פַּיְעָר יַאֲחָר. ער האט פֻּעַרְשְׁפִּיעַלְטָן זיין לַעֲבָעַן אַיבָּעַר דִּיר; ער וּאָלָט גַּעַקְעָנָט חָתָונה האָבָעַן מיט דער שְׁעַהְנְסָטָר אַוּן בַּעַסְטָעַר מִירְדָּעַן, ניט מיט אַזָּא שְׁנָאָרְבָּרְיוֹן ווי דַּו, וועלבָּר ער האט אַ קְלִיּוֹדָל גַּעַקְיָפּט — יעַצְטָן גַּעַהְסָטוּ חָרְתָּה האָבָעַן? יעַצְטָן, ווען ער האט זיך גַּעַלְאָזָטָטָן אַזְוִי פַּיְעָל גַּעַלְפָּאָר דִּיר, אַוּן גַּעַוְאָרָט אַוִּיףּ דִּיר אַזְוִי לְאָגָן, האָסְטָט דַּו נַאָּר דַּעְרָנָאָר חָרְתָּה? צוֹ שְׁפָעַט, מִין טַאָכְטָעַר, צוֹ שְׁפָעַט. האָסְטָט בעַדְאָרָפְּט חָרְתָּה האָבָעַן ווען ער האט דעם ערְשָׁטָעַן דַּאָּלָאָר זיך גַּעַלְאָזָטָט אַזְוִי דִּיר, ווען דַּו בִּזְמָט נַאָּר אַ קְלִיּוֹנָעָג גַּעַוְוָעָן, בעַפָּאָר ער האט דַּיְוִן טַאָטָעַן אַ דְּשָׁאָבּ גַּעַנְבָּעַן — אַוִּיףּ הַאָפְּקִינָס סְטוּרִיט. אַוִּיףּ הַאָפְּקִינָס סְטוּרִיט האָסְטָט בעַדְאָרָפְּט חָרְתָּה האָבָעַן, ניט יעַצְטָן.

— אוֹי, רָאֹזַע, עַס איז שְׂיִין סִי ווי סִי צוֹ שְׁפָעַט. דער אַנְ-שְׁלָל ווֹיל מַעְהָר ניט הַרְעָעָן אַז גַּעַדְעַנְקָעַן דַּעְרָפְּן. מאַשָּׁא האט אַיְינְגַעַוזָּהָן, איז דיז מאָמָע האט רַעַכְתָּן. נור דַּאָּר האט זיך ניט גַּעַפְּיַהְלָט שְׁוֹלְדִּיגָּה. עַס איז אַלְצְרוֹנָג גַּעַוְאָרָעָן אַזְוִי אַהֲזָא אַיְחָר ווּסְעָן. זיך האט ניט גַּעַוְאָסָט. ווען זיך אַיְזָא קִינְדָּר גַּעַוְוָעָן, וואָס עַס הַיִּסְטָט חָתָונה האָבָעַן. ערְשָׁט יעַצְטָן האט זיך וועט דַּעְרָפְּיַהְלָט. אוֹ פָּאָר וואָס זיך האט זיך אַס מַעְהָרָסָטָעַן גַּעַשְׁרָאָקָעַן אַז גַּעַוְוָעָן — וואָס

זוי ווועט שטענדייג, שטענדייג שוין זיין מיט'ן אנקעל צוזאמען...
געהן שטענדייג מיט'ן אנקעל, זיין שטענדייג מיט'ן אנקעל. זוי האט
דעם אנקעל ניט פײַנט געהאט, פערקעהרט, זוי האט איהם זעהר גערן
געהאט, און זוי איז איהם זעהר דאנקbaar געווען — נור עס איז
געווען לאנגווילינג מיט'ן אנקעל. און זוי האט זיך געשראקען פאר
לאנגווילינגס.

— און וואס בינו אוד שולציג, מאמעז? איד בין ניט שולדיג.
— ווער דען איז שולציג? איד בין שולציג? אויף מיר האט
ער זיך געלאָזט געלד קאָסטען? מיך האט ער געשיקט איזן היי
ספוקה? פאר מיר האט ער געהאלטען מזוקטיטשערס? איבער
דר האט ער רואינירט זיין ליעבען. ער וואָלט בעקסענט קירגנען אַ ליידי,
אַ פוירסט קלאָם אַמעריקאָן ליידי. וועמען נור ער וואָלט געוואָלט.
ער האט אַבער ניט חתונה געהאט, געווארט אויף דיר — וואָס מיינסטע
דוֹ האסט איהם דעם קאָפּ פערדרעהט און יעצעט ווילסטע ניט? מיט
וועמען שפֿעלסטע זיך? וואָס מיינסטע, ער איז דיזן גלייכען? דוֹ
וויסט, ווער דער אנקעל איז, דוֹ וויסט?

מאשאָ האט ניט פערשטאנגען, וואָס די מאמע מיינט. זוי האט
ניט פערשטאנגען פאָרוואָס זוי האט דעם אנקעל דעם קאָפּ פערדרעהט.
זוי האט ניט פערשטאנגען, וואָס זוי האט געההאָן אַזעלכען דעם אנקעל,
פאר וואָס דער אנקעל דאָרוףּ אַזוי ביין זיין. ער האט זיך אַיהָר געד
דאָכט, אָז די "מֵאַ" און "פְּאַ" קעגען גאנַר ניט דעם אנקעל; אָז זיך
וועט אהָין געהן און ווועט איהם אלעָם זאגען, און דער אנקעל ווועט
אלעָם באָלד גוט מאָכען — ווי ער מהומּ יעדעם מאל ווען עס איז
טראָבּעל.

— איד וועל אהָין געהן צום אנקעל, איד וועל איהם אלעָם
זאגען, אַיהָר וועט זעהן, דער אנקעל וועט ווירדר גוט וווערן — האט
מאשאָ געוואָנט.

— שוין צו שפֿעט, צו שפֿעט, ער וויל ניט הערען און געדענ侃ען
מעחר — האט אהָרנו געווינט.

— וואָס צו שפֿעט? עס איז גאנַר ניט צו שפֿעט! — האט ראָזע
געשרווען אויפֿן מאָז — וואָס פערקלְאַנסטע מיר דעם קאָפּ? גאנַר
איינער — האט זוי געKENיפּט דעם מאָז — אָז זיך נור זעהן מיט'ן
אנקעל, ער וועט אַיהָר שוין די נארישקייט אַרוּם שלאָגען פּוֹן קאָפּ.

גהה, קלינג און דעם טעלעפֿאָן, רוף אַב דעם אַנקעל! — האט זי גע-
שריען אויפֿן מאו — וואס שטעהסטו ווי לאַיְמענער גולם?
אחרון האט געפֿאלנט די וויב. ער האט איינגעזעהן, או זי האט
רעכט, ווי תמייד. ער איז צונעלאָפֿען צום טעלעפֿאָן מיט האָרֶץ
קלאָפֿעָנִישׁ.

ער אַנקעל האט געלאָזט לאָנג וואָרטען אויף זיך בײַם טעלעפֿאָן.
צוערשט געלאָזט זאגען, או ער איז ביז; אַז ער איז ניטא, אוון איז
מעו איז איהם געאנגען זוכען. נור דערנָאָה, זעהט אָזִים, האט ער זיך
אלֵין ניט געלאָזט בערוויגען אַזּו געלאָזט אַברָָפֿען דעם טעלעפֿאָן
זו מאָשָׁאָן. אַז ער האט דערעהרט מאָשָׁאָס שטימע דורך'ן טעלע-
פֿאָן, איז ער וויכבער געווארען. ער האט זיך אַבענָָרעדט מיט אַיהָה,
או זיז זאל קומען זעקס פֿאָרָנָאָכְט אַיז סְטָאָר, פֿוֹן זוֹאנָען ער ווועט
זיז אַרוֹיסְנָעָהָמָעָן אַיז אַקוָֹוִעָט לְטַטְלְ פֿלִיִּים", וואו זיז וועלען
קענען האָכְבָּעָן אַ "טאָק".

אָרום זעקס אַ ווינָעָר פֿאָרָנָאָכְט אַיז מאָשָׁאָ צונענָאָגָעָן צום
אנקעל'ס סְטָאָר. זיז אַיז געוען אַגְּנָעָתָהָאָן אַיהָה ער ענְגַּלְיָנְשָׁנִי
טעןעם ציגעל-קָאָלְיָרָעָנָגָעָן הָוֶט, וואס אַיז דָּאָן נור וואס מָאָדָע גָּעוֹאָר
רען. זיז האט ניט גָּעוֹאָרָט אויפֿן אַנקעל פֿאָר דער טהָר, ווי זיז פֿלָעָגָט
עם אַימָעָר טהָאָן, נור אַיז גָּליַיך אַריַינָגָעָנָגָעָן אַיז גָּעוֹשָׁפָט אַרְיוֹן.
סְעָם אַיז אַיהָה אַקְעָגָעָנָלָפֿעָן, זיז פֿרָיְנָדָלִיך בענְגָּוִיסְטָן. אוון אַיז
געָלָפֿעָן אַנְזָאָגָעָן דעם אַנקעל. ער אַנקעל אַיז געוען פֿערָנוֹמָעָן
מייט אַ רְיִזְעָנָדָעָן אַיז זַיְוִין פֿרְיוֹאָט אָפֿים, וואס אַיז געוען אַיז אָז
אַבְּגָעָצְיָמָעָן ווַיְיַיְלָעָן פֿוֹן גְּרוֹיסָעָן סְטָאָר, אַיז ווַעֲלַבְּעָן עַס אַיז גַּעַ-
שְׂטָאָגָעָן דִּי קָאָסָע אָזּוֹ וואָעָס אַיז גָּעוֹזָסָע דער בוּכָהָלְטָעָר. ער
אנקעל האט זיך ניט געלאָזט שטערען. גָּהָיִיסָען סְעָמָעָן ער זאל
מאָשָׁאָן אַיְינָהָאָלְטָעָן אַמִּינָּות, ער ווועט באָלָד אַרוֹיסְקָוּמוֹן. אוון ער
הָאָט אַרוֹיסְנָעָלָאָפֿט דָּוָרְדָּי שְׂוִיבָעָן פֿוֹן אָפֿים מִזּוֹן פֿינָגָר:
"הָאָלָאָן, מאָשָׁאָ, איַיְ עַרְעִי אַיז עַיְמִינָּות". סְעָם האט שְׂוִין דָּרָ-
שְׂמָעָקָט, אוֹעַס אַיז עַפְּעָם וואס פֿאָרָגָעָוָמָעָן צוֹוִישָׁעָן דעם אַנקעל אָז
מאָשָׁאָן אָזּוֹ גַּעַטְרָאָכְט זַיְך, אוֹוֹיְעַס זאל נִיט זַיְוִין, אוֹזְוֹט אַבְּצָר
הִיטָּעָן מָאָנָעָם דעם קָאָזְוּס' עַזְחָה ווַעֲלַבְּעָר האט אַיהם גַּעַרְתָּהָעָן:
"חַנְפָּעָ דִּיך צַו צַו מאָשָׁאָן, בִּזְוּט יַעַצְט בַּיְיַ אַיהָר אַיז דִּי העַנְד".

מasha איז איהם געפעלען, זוית דער אנקעל האט געציונען זיון אויפֶּר מערקואמייט אויף איהר. און סעם האט בענוצט יעדע געלעגען' החיט, וואס עם האט זיך איהם געמאכט, צו בעקענען זיך מיט מאשאָן. אַרְוִיסְצָוֹוַיְזָעַן צו אַיהֲר פֿערְהָרְוָןְג. אויך יעט האט סעם געַ האלטען איז איז ריחמען איהר סומ, וועלכען דער אנקעל האט געַ קויפֶּט פֿאַר אַסְעַמְפֶּעַל, און צוּגְעַנְבָּעַן. אַז וווען אַ "בָּאַיְעַר" פֿוֹן אַ גְּרוּיסְעַן סְטָאָר אַז שְׁיקְגָּנָאָן וְאַלְטָז זַי גְּעוּחָזָן אַז דַּעַם סומ, וְאַלְטָז עַר, סעם, גַּעֲקַעַנְטַמְּבָּעַן אַ פֿאַר שְׁעַתְּנָעַן דְּאַלְאָר. עַר וְאַלְטָז גְּעוּזָעַן אַנְטָעַן דַּעַם אַרְדְּדָר אַז וְאַלְטָז אַיהם גְּעוּזָעַן פֿערְקוּיפֶּט צוּזַיְנָס אַ פֿרְיִינְד, אַ מְאַנוּפְּעַקְטְּשָׁוְרָעַר פֿוֹן קְלָאָוקָם. אַז נַאֲדָר האט עַר צוּגְעַנְעַן בעַן, אַז וווען עַר האט זַי, מאשאָן, פֿאַר אַ "מְאַדְּעַל" — עַט רְעַדְתַּי זיך נַאֲדָר אַזְוֵי — וְאַלְטָז עַר בְּאַלְד אַווּקָעַפְּטָרָעַר פֿוֹן קְלָאָוקָם, וְיִילְוָן וְאַס מאשאָן טְהָוָת אַז, זְעהַט אַזְוֵי אַיהֲר מִיט "דִּינְגִּיטִּי" (דאַס אַז גְּעוּזָעַן דַּעַם גְּרַעַסְטָעַר קְאַמְּפֶּלְיָמָעַן), וְאַס סעם האט גַּעֲקַעַנְטַמְּבָּעַן זְאוּזָעַן צוּאַ לִיְידַי). נַור לְאַנְגַּפְּרָעַהּ זיך האט אַיהם דער אנקעל אַזְוֵי גַּעֲלָאָזָט. דער אנקעל אַזְוֵי בְּאַלְד אַרוּסְגָּנְקָוּמָעַן פֿוֹן זַיְינְ פֿרְיוּוֹאָט אַפִּים, גְּעוּזָעַפְּנָאָט דַּעַם בְּלִיכְ אַזְוֵי סֻם'עַן, קִיְיָן וְאַרְטָט נִיט גַּעֲרַדְתַּי, נַור פֿערְקְנִיְשָׁתַט דַּעַם שְׁטָעַרְעַן, אַז אַהֲנָע אַז וְאַרְטָט צוּזַיְנָע אַזְוֵי מאשאָן, האט עַר זַי אַגְּגַעַנְמָעַן אַונְטָעַרְן אַרְעַם אַזְוֵי מִיט אַיהֲר אַרוּסְ פֿוֹן גַּעַשְׁעַפְּטַט, אַז זַי זְיַינְעַן אַרוּסְגָּנְקָוּמָעַן אַזְוֵי גַּסְמָאָס האט זיך מאשאָן אַגְּגַעַרְפָּעַן אַזְוֵי עַגְּגַיְישַׁ:

— אַנקְעַל, דַּו בִּזְוּת זְעהַר בִּיזְ אַזְוֵי מִיר?

דער אַנקְעַל האט אַיהֲר נַאֲדָר נִיט גַּעֲנַטְפָּעַרט. נַור הַאלְטְעַנְדרִינְג זַי פֿעַסְט אַונְטָעַרְן אַרְעַם, אַזְוֵי עַר מִיט אַיהֲר גַּעֲנַגְנָעַן אַזְוֵי טְרָאָר טְוָאָר, קְעַמְפֶּעַנְדרִינְג שְׁוּוֹרָעַג גְּעוּגָעַן דַּעַם שְׁטָרָאָס מַעֲנַשְׁעַן, וְאַס האט זַיך גַּעֲגָסְעַן פֿוֹן אַלְעָז וְוַיְנְקָעַלְעָר, פֿוֹן אַלְעָז גַּעַשְׁעַפְּטָעַן אַזְוֵי דַּעַר נַאֲסָרָים, אַזְוֵי גַּעֲאַיְלָט זַיך צָמָעַלְיָוְתָרְעַד סְטוּיְשָׁאָן. עַס אַזְוֵי גְּעוּזָעַן דַּי שְׁטוּנְדָע, וּזְעַן דַּי גַּעַשְׁעַפְּטָעַן שְׁלִימָעַן זַיך, אַזְוֵי גַּעַשְׁעַט זְיַינְעַן פֿינְסְטָעַר גְּעוּזָעַן פֿוֹן מַעֲנַשְׁעַן. זַיְיָ אַהֲבָעַן אַיבְּרָעַן וְזַיְיָ גַּטְעַנְטָקְיָין וְאַרְטָט רְעַדְעַן. דער אַנקְעַל האט זַי גַּעַזְיָוָן מִיט זַיך.

— וְאַוְהָיָן גַּעַהָעַן מִיר, אַנקְעַל? — האט מאשאָ גַּעַפְּרַעְגַּט.

— ווילסטו ניט עסען מיט מיר? — האט דער אנקעל געוזנט.
אהנע צו פוקען איהר אין פנים ארין.
— געויס, איך וויל.
— טא קומ.

זיי זייןען ארין אין א שמאל געסען. דארט האט זי דער אַנְ
קָעֵל אַרְיִינְגֶּעֶפְּהָרֶט אין א בעקאנטען אונגעארישען רעסטאראן. דער
ווירטה האט דערקענט דעם אנקעל, זי געגעבען א פלאיז אין א זיין.
קעל, או מען זאל זי ניט שטערען. דער אנקעל האט בעשטעט עסען
או אונגעארישען ווינו.

בײַם עסען איז דער אנקעל נאָד אַלְץ ערנסט געלבליען, געשוויז
גען, זעלטען וווען געקופט אויף מאשאָן, געוווען פערקלעהרט, כאטש
געגעסען האט ער מיט אַפְּטָמִיט אָזֶן פִּיעַל ווינו געטרונקען, אוֹן פֿוֹן
צייט זי צייט אַוְיפְּגָעָפְּדָרָטָט מאשאָן צו טרינקען.

— אנקעל, מאָך ווידער, אוֹס זאל גוט זיון. דו קענטט עס
שטערנדיג אָזֶן גוט מאכען — האט זיך מאשאָ פְּלוֹצִים אַנְגָּעָרְפָּעָן,
אַרוֹפְּלָעָנְדָּג אַיהֲר מִידְעָלָשׁ הָאָנָּד אַוְיפְּ אַנְקָעֵלָם הָאָנָּד.

— וואָס זאל אַיך גוט מאכען?
— דו וויסט. בֵּין אָנוֹ אָזֶן אָזֶן שְׂלָעַכְתִּים יַעַצְתִּים — פָּאָפָּא ווַיְוִינְטָן.

— פָּאָר ווָאָס ווַיְוִינְעָן זיּוּ? — האט דער אנקעל געפרענט געאונט
דערענדיג זיך — האט עפְּטָמָס פָּאָסִירָט?

— האבען מורה, אוֹ דו זאלסְטָט פָּאָ נִיט אַבְּזָאָגָעָן פֿוֹן דער שטעהלע.

— פָּאָר ווָאָס זאל אַיך פָּאָ אַבְּזָאָגָעָן פֿוֹן דער שטעהלע?
— דו וויסט פָּאָר ווָאָס... — האט מאשאָ געוזנט פֻּרְשָׁעהָמֶן.
געשוינען אַמִּינְט, פְּלוֹצִים אַוְיפְּגָעָהָיְבָן אַיהֲרָה גּוֹרְסָע אַוְיגָעָן אוֹן
געקופט פרוי אָזֶן קִינְדִּישָׁ דעם אַנְקָעֵל אָזֶן פָּנִים אַרְיָה, אוֹ גַּעֲזָאנְט
מייט אַקִינְדִּישָׁן, אַבעָר זַעֲרָעָן שְׂטִימָע:

— אַיך לְיֻבָּדָר, אַנְקָעֵל. אַיך לְיֻבָּדָר זַעָּהָר. אַיך לְיֻבָּדָר
מעהָר ווִי מִיּוֹן „פָּאָ“ אוֹן מעהָר ווִי מִיּוֹן „מָאָ“. פְּלִילִיבָּט בִּזְוּטוֹ צוֹ
אנְדרָעָן שְׂלָעַכְתִּים, נוֹר צוֹ מִיר בִּזְוּטוֹ שְׂטָעָנְדִּיגָן גַּעֲוָעָן גַּוְמָן, שְׂטָעָנְדִּיגָן
זַעָּהָר גַּוְטָן. אוֹן אַיך ווּלְדָר דִּיר שְׂטָעָנְדִּיגָן לְיֻבָּדָר זַעָּהָר
לְאַזְוּן קִיּוֹן שְׂלָעַכְתִּים וּוְאַרטָּט רַעֲדָעָן אוֹפָה דִּיר. אַיך לְיֻבָּדָר. דו בִּזְוּט
מִיּוֹן טְהִירָעָר, טְהִירָעָר אַנְקָעֵל

— שוויג, מאשא, שוויג — האט דער אנקעל געברומט ווי פאר זיך — טרינק וויאן, טרינק, פלייעז.

— איך קען ניט — האט מאשא צונגענומען דאס נלאז פון איהרע ליפען און האט עס באילד אוועקגעשטעלט — ליסטען, אנקעל. — האט זיך אונגעראפען, און איז צום ערשותען מאל דרייט געוואָרערן, רעדענידן מיטין' אנקעל און איהרע אונגענוייבען שיינען מיט א נאפען גלאני — איך האב ניט געוואָסט ביז איצט וואָס עס מײַנט חתונה האבען. יעצט וויס איך. און איז איד דענק... און איז איד דענק, און אונז חתונה האבען — איז ניט גוט... עס ווועט ניט גוט זיין... איד וויל זיין מיט דיר אין דער היים ווי אַטאָכעָט. איד ווועל דיר ליעב האבען ווי מײַן טהיערען, טהיערען אנקעל — ניט ווי דו ווילסט. דענקסט דו ניט איזו?

דער אנקעל האט געשווינגן, געטרונקען דעם וויאן שוער, און אויפֿגעמנונטערט מאשא'?

— טרינק, מאשא, פלייעז, טרינק.

— דאנט, אנקעל, דאנט — האט מאשא געוזנט און אוועקגען נומען דאס נלאז פון אנקעל און ניט נעלאָזט איהם טרינקען — איד ליעב ניט ווי דו טרינקסט היינט. איד ליעב ניט — דאנט, דאנט, ענטפֿער מיר, פלייעז, ענטפֿער. פאר וואָס רעדסטו ניט מיט מיר היינט?

דער אנקעל האט זי אונגעקוקט און געשמייכעלט גוט און מיט ליעבע צו איהר.

— ליעבסטו ניט, הייסט עס, דעם אנקעל. ווי, מאשא? איד בין צו אלט פאר דיר, וואָס? איד פאָס דיר ניט. יעס, מאשא — האט דער אנקעל געלאָקט און געמאָקט מאשא' איזoid צו לאכען און פון דעם גאנצען געשפֿער איז עפֿס נאר ניט געוואָרערן.

— א, אנקעל, אַאלְד מען, רעד ניט איזו. אי לוייך יו, יו אַר מאַי אלד גוד אנקעל. איד ווועל שטעהָנדיג זיין מיט דיר, איד ווועל וואָהנען מיט דיר אין דעם ניעים הויז וואָס דו האסט אויפֿגעפֿיקטט — אי לוייך איזט — יו אַאלְד דיר אַאלְד אנקעל.

דער אנקעל האט צווערוףּען דעם קלענער און בעצאהָלט. אַרייס-געעהָנדיג האט ער זיך אונגעראפּען צו מאשא'?

— דו ווילסט געָהן מיט מיר?

— אומעדום, אנקעל.

ארויסקומענדיג האט ער צונגרופען און אויטמאוביל און געהויי
סען זיך פיהרען האRELעם וועטט.

— איר וויל דיר וויזען די ניע מעבעל, דער טאפעצ'ירער האט
שווין אויפגעפיקסטט די מעבעל. אלעס איז שווין פארטיג. איר וויל,
או דו זאלסט זעה.

מasha איז טרויערג געווארטען און געשווינען. פלאזים האט זיך
זיך ווידער אングערופען :

— אנקעל, פאר וואס ענטפערסטו מיר ניט?

— וואס?

— דאס, וואס איך האב געזאנט דיר —

— וואס, וואס?

גלויבסטו ניט, או עס איז בעסער פאר אונז, או דו זאלסט בלויי
בעז מיאן אנקעל, מיאן גור, נוד פא, און איך דיזו טאכטער — ווי מיר
זאלען חתונה האבען?

— עס איז אלילדראイト, מאsha. שוויג, שוויג — און זיין זיין
שווין שטייל געללייבען איבערן גאנצען וועג נאך האRELעם.

.14.

דאס בלוייע צימער.

דער אנקעל האט ארויונגעריךט מאשאן איז דעם הויז אידין,
וואס ער האט אויסגעריךט אויף צו וואהנען נאך דער חתונה. דאס הויז
אייז שווין געוווען איז גאנצען איינגערכטטעט, די מעבעל האט נאך פריש
געשמעקט מיט לאק, די פארהאנגען האבען שווין געהאנגען, און דאס
גאנצע הויז האט געווארט אויף די איינזואה הנער. דער אנקעל האט
ליךטיג געמאקט איז אלע צימערען און עס האבען אונגעוויבען צו
פינקלען די געשלייפענע גלאזוואאג, די וואאגען, די פארצעלאיינע
חינדר און קעיז, מיט וועלכע אלע צימערען זיינען פול געוווען. דער אנקעל
האט ארכומגעפיהרט מאשאן פון אייז צימער איז אנדרערען. די
צימערען זיינען געוווען ריך אויסמעעליגט, קוית דעם געשמייל פון

או אַלְלָרִיטָנִיק, הַיּוֹמִישׁ וּוֹאָרֶם, מֵיט אַסְפָּרָה, קְלִוּנָעַ שְׂטִיקְלָעַד אוֹו זַעַהַר פִּיעַל אַגְּנָשְׁטָעַלְטָעַ קְלִוּנְגְּקִיטְעָן. דַּי „פָּאָרְלָאָרְ“ הָאָט גַּעֲמָכְטָט דַּעַם אַיְינְדָּרָק וּוֹי אַקְרָאָם פָּוּ עַלְקְטְּרִישָׁעַ לְאַמְּפָעָן אוֹו פָּאָרְ צַעְלָאַיְעָנָעַ הִינְדָּה. אַוְן דַּעַר אַנְקָעַל הָאָט יַעֲדָעַס מָאָל אַיְבְּרָאַשְׁטָט מַאְשָׁאָזְן מֵיט אַנְיַעַם לְיכְטַעַפְעַקְטָמָ. דָאַ הָאָט אַקְאַז אַרְיוֹסְגַּעַשְׁטָאַרְט אַפָּאָר גַּעַלְעַ לְיַיְכְּטַעַנְדָּרָ אַוְיָגָעָן. בַּאלְדָהָאָט זַיְד אַהֲנָגָעַל וּוֹיָנָר טְרוֹבָעָן פָּוּ אַשְׁרָאָנָק אַרְאָב אַגְּנָשְׁהִיבָעָן צַו לְיַיְכְּטָעַן אוֹו בַּאלְדָהָאָן זַיְיָ אַרְיוֹנְגַּעַלְעַגְּט זַיְוִן לְיַעַבָּע אוֹו זַיְוִן פָּאַנְטָאָזְעָ. נָוָר אַס מַעַהַרְטָעַן הָאָט גַּעַטְרָאָגָעָן שְׁפָרָעָן פָּוּ זַיְוִן אַוְיַפְמְעָרְקָאַמְּקִיְּטָ דַעַר שְׁלָאָפְּ צִימָעָר. דַעַר שְׁלָאָפְּ-צִימָעָר אַיְזָנְגַּעַן אַיְינְגַּעַן אַרְדָּעַנְט מֵיט דַי צִעְרָטִי לְיַבְקִיְּטָ פָּוּ אַגְּרָאָבָעָן מַעַנְשָׁעָן. אַלְצְדִּינָג אַיְזָנְגַּעַן צִימָעָר אַיְזָנְגַּעַן גַּעַוְעָן בְּלוֹי, דַי וּוֹעַד בַּעֲמָתָהָלָט מֵיט בַּילְיָגָעָ לְאַנְדְּשָׁאָפְטָעָן, וּוּעַלְדָּרָ אַוְן טִירָכָעָן, בַּאַדְעָנְדוֹגָעָ פְּרוֹיָעָן, טְאַנְצְעַלְנָדָעָ פְּעָעָן, אוֹו דַעַר בַּאַלְקָעָן וּוֹי אַנְכְּטִיחִימָעָל מֵיט שְׁטָמְעָרָן. אַבְּלוֹיָעָרָ פְּרָאַנְצְּוּזְיִישָׁרָ גְּרוֹיְסָרָ אַיְזָנְגַּעַן הָאָט צַוְּגָעָרְקָט דָאָס גַּאנְצָעָ צִימָעָר. דָאָס בַּעַט אַיְזָנְגַּעַן אַוְיָאָק אַפְּיַעַרְעַטָּאָל בַּעַהֲנָגָעָן מֵיט אַבְּלוֹיָעָרָ זַיְדָעָן, נָוָר דָאָס לְיַכְּטָהָאָט נִיט אַוְיַסְגָּהָאָלָעָן דַעַם סְטִילָ. דָאָס לְיַכְּטָ אַיְזָנְגַּעַן אַוְיָדָ דַאָגָעָ וּוֹי אַיְזָנְגַּעַן „פָּאָרְלָאָרְ“, פְּרָעַשְׁיַעַדְעַזְעַפְּאָרְבִּיגָ, רְוִיטָ, בְּלוֹי, הָעָלָ, אוֹו דָאָס הָאָט צַוְּשָׁטְרָט דַי הָאַרְמָאָנָנָעָ פָּוּ צִימָעָר. דַעַר אַנְקָעַל הָאָט גַּעַדְמָבָעָן אַקְנָאָפְּ אַנְקָעַל הָאָט אַגְּנָשְׁהִיבָעָן צַו שְׁפַעְלָעָן.

דַעַר אַנְקָעַל הָאָט זַיְד אַס לְעַנְגָּסְטָעָן אַבְּגָעַשְׁטָעָלָט אַיְזָנְגַּעַן שְׁלָאָפְּ צִימָעָר אַוְן גַּעַנוּמָעָ זַיְד זַעַהַר זַאְרְגְּבָעְלְטִיגָּ בַּעַטְרָאַכְּטָעָן דָאָס בַּעַטָּ, מֵיט אַלְעַ אַיְינְצְעַלְחִיטָעָן. מַאְשָׁא אַיְזָנְגַּעַן רְוִיטָ גַּעַוְאָרָעָן אוֹו דָאָס הָאַרְיָי הָאָט אַיְהָרָ אַגְּנָשְׁהִיבָעָן צַו קְלָאָפְעָן. זַי הָאָט גַּעַוְאָלָט וּוָאָס שְׁנַעַלְעָר אַרְוִים פָּוּ דַעַם צִימָעָר. דָאָס צִימָעָר מֵיט דַעַר בַּעַט אַוְיָאָק דַעַם פִּיעַדְמָבָעָן הָאָט זַיְד אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן אַגְּנָשְׁטָט אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן בַּיְיָ אַיְהָר אַגְּנָסְטָ, אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן זַיְד אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן אַגְּנָשְׁטָט — זַי מַזְוָאָלָט אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן צַום טְוִיטְ-פְּרָאָרְ אַזְעַפְעַמְעַדְמָבָעָן גַּעַוְיָזָעָן דַעַם עַשְׁאָפָאָמָה, אַוְיָאָק וּוּלְכָעָן עַס וּוּעַט וּוּעַרְעָן אַוְיַסְגָּהָרָתָ זַיְוִן טְוִיטְ-אַוְרָתְהָיָלָ. אַוְן דַאָרָ הָאָט אַגְּהִיְימָעָ

קראפט זי געצוייגען צו קוקען אויפֿ דעם בעט. דאס צימער איז איזה פארגעקוומען איזו ווי אלט בעזאנט, ווי זי ואלט עס אמאָל איז חלום געוזהן, איזו זי האט געפיהַלט אַ געויסע משפחָהּ דינְגָעּ נאהנטקייט צו דעם צימער, איזו צו דער בעט, ווי אַ קראנקער צום טויט. זי האט זיך געשראָקען פאָר דעם געדאנק, איזו פרובֿרט אַרוֹיסֿגעָהּ פּוֹן צימער. דער אַנקעל אַבעָר איז געבליבען זיצען אויפֿן דאנְדָר פּוֹן בעט איז זי אַריינְגָּנְעָרְפָּעָן :

— ווֹאּוּ לְוִיפְּסָטוּ, מַאֲשָׁאּ ? בְּלִיבּ דָאּ. זֶה גַּעֲפַעַת עַמְּדָהּ ?

— אהּ, שעהּ — האט מַאֲשָׁאּ אַבְּגָעָנְטְּפָעָט, קַוְעַנְדִּיגּ עַרְגְּנָעּ אֵן אַ זִּימָר.

— שעהּ, ווֹאּ ? — האט דער אַנקעל גַּלְאָכְטָן, גַּעֲנְבָּעָן אַ דְּרִיךּ אַ קְנָאָפּ אַיזוּ וְאָנָהּ, אַיזוּ דָאּס גַּאנְצָעּ צִימָעָר אַיז בְּעַנְאָסְעָן גַּעַוְאָרָעָן מִיט אַ בלְוַטְּדְּרוּיטָעָם לְיכְטָמָ, וּוְעַלְכָּעּ האט דִי בְּלוּיעּ פְּאָרְבָּעָן פּוֹן צִימָעָר גַּעַמְאָכְטָן גַּעַלְ, אַיזוּ דָאּס גַּאנְצָעּ צִימָעָר האט מִיט אַמְּלָאָל אַגְּגָעָנוּמָעָן אַ קָּלִיר וּוּי נִיטּ פּוֹן דָעָר וּוְעַלְטָן. אַלְעָם אַיז פֻּרְוּוֹןְדְּרָעָט גַּעַוְאָרָעָן אַיז עַפְּעָם גַּעַהְיְמִינְסְּפּוּלָעָם, דִי מְעַבְּעָלָ, דִי פְּאָרְבָּעָן פּוֹן דִי וְעַנְּהָ, אַיז דָעָר אַנקעל, וּוּי אַ פְּעָטָעָ גַּלְעָלָ חְיהָ, אַיז גַּעֲוָסְעָן אוֹפֿן ? בעט . . .

— נוֹרְ דָאּס לְיִכְתּ הָאָט נִיטּ לְאָנָגּ גַּדוּיְעָרָט. בְּאַלְדָּהּ האט דָעָר אַנקעל גַּעֲנְבָּעָן אַ דְּרִיךּ אַזְוּ אַנדְעָרָ קַנְעָפְּעָל אַיז אַסְמָעָר אַיז בְּעַ-גַּאָסְעָן גַּעַוְאָרָעָן מִיט אַ בלְוַיְעָם לְיכְטָמָ, אַ וּוְיִסְעָם לְיכְטָמָ. דָעָר אַנקעל האט גַּעַרְן גַּעַהְיְמִינְסְּפּוּלָעָן אַז עַזְאָרְגָּט דָאּס שְׁלָאָפּ צִימָעָר מִיט פֻּרְשְׁיְעָדְעָנָעָן לְיִכְתּ לְאָמְבִּינְגְּצִיאָנָעָן. אַיז דִי עַלְקְטְּרִישָׁעָ פִּיאָנְאָלָא האט גַּעַהְיְמִינְסְּפּוּל גַּעַשְׁפִּיעָלָט אַ בְּילְגָעָן וּוְאלְצָעָרָ פּוֹן אַז צְוִוְוִיטָעָן צִימָעָר אַרוֹיְסָ . . .

— נוֹ, וּוּי גַּלְיְוִיכְסָטוּ דָאּס, מַאֲשָׁאּ ?

— אַ, שעהּ !

— ווֹאּס קְוָמָט אַבעָר אַרוֹים, אַז דָו האָסְטָן מִידּ לְיִעָבּ נָאָר וּוּי אַז אַלְדָּגָד אַנקעל — נִיטּ מְעהָרָ וּוּי אַז אַלְדָּגָד אַנקעל. וּוּי האָסְטָן גַּעַזְאָנָט, מַאֲשָׁאּ ? וּוּי אַז אַלְדָּגָד אַנקעל.

— פְּלִיעָגּ, רָעָד נִיטּ אַזְוּי, אַנקעל, אַיךְ גַּלְיִיךְ נִיטּ זֶה דָעַדְסָטָן.

— לִיסְטָעָן, מַאֲשָׁאּ — אַיזוּ דָעָר אַנקעל פְּלֹצִים עַרְנְסָט גַּעַוְאָרָעָן.

אַידּ מוֹזָעָן דָעַדְסָטָן אַפְּעָן. דִוּ בִּזְעָטָ שְׂוִין מְעהָרָ קִינְדָּגָן נִיטּ.

דו פערשטעהסט וואס איד מײַן. קײַן גוד אלֶּר אַנְקָעֵל וויל איד ניט זיין, איך האָכְ קײַין חַשְׁקַ נִוְתַּ, איך וויל עַם נִוְתַּ.
מאשא איז שטיל געלְיבָעַן, האָט געבעגען דעם קאָפְ צֹ דָעֵר
ערְ.

— וועלְלַ, איך בֵּין צּוֹפְרַיְעַדְעַן וואס עַם אַיז יַעֲצַט אַרְזִיסְגַּעַקְוָרְדַּ
מעַן אָזְ נִיט שְׁפָעַטְעַר — האָט דָעֵר אַנְקָעֵל ווֹיְטָעַר גַּעַרְעַדְט — יַעֲצַט
וועט צּוֹם ווּעַנְגַּסְטָעַנְסְ קַיְוַן טַוְאַבָּעַל נִוְתַּ זַיְוַן. דָאָס הַוִּי קָעַן אַיך
פָּעַרְדִּינְגָּעַן, אַדְעַר אָפְשַׂר עַפְעַמְסָ אַנְדְּרַעַשׂ טַהָאָן דָרְמַיִיט.

— בִּזְוַת בֵּין אַוִּיךְ מִיר, אַנְקָעֵל? — האָט מאשא געלְפָעַנְטַ
— בִּזְוַן? פָּאָר וואס זָאָל אַיךְ זַיְוַן בִּזְוַן? פָּאָר דָעֵם גַּעַלְדַּן וואס
דו האָסְטַ מִיד אַפְגַּעַקְאַסְטַ? אָה, אָה, מִיְוַנְעַ לְאַנְדְּסְלִיּוֹט קַאַסְטַעַטַּ
מִיד אַזְוַיְ פְּיעַלְ. נִיְיַן, אַיךְ בֵּין נִיט בִּזְוַן, אַיךְ בֵּין נִיט גּוֹטְן. אָזְ פִּי
לְיוֹיכְטַ האָסְטַוְ שְׁוִין ווּעַמְעַן, דָאָרְפַּ מַעַן חַתְּנוֹה מַאְכָעַן, שַׁיק דָעֵם פָּאַטְעַר
צֹו מִיר. וואס אַיךְ טָהָוְ פָּאָר אַלְעַ מִיְוַנְעַ לְאַנְדְּסְלִיּוֹט, ווּלְ אַיךְ טַהָאָן
פָּאָר דִּיר אַוִּיךְ. אָזְ אַיךְ ווּינְשַׁ דִּיר נְלִיכְ, מאשא. דָעֵר יַוְנְגָעַר מָאוֹן,
וועַן עַר אַיז פָּעַהְיַן צֹו עַפְעַמְסָ, קָעַן עַר קְוּמָעַן צֹו מִיר, פִּילְיוֹיכְטַ ווּלְ
אַיךְ עַפְעַמְסָ קְעַנְעַן טַהָאָן פָּאָר אַיְחָם.

מאשא האָט אַוִּיפְגַּעַהְיַבָּעַן אַיְהָרַע גַּרְוִיסַּ אַוִּיפְ אַנְקָעֵל.
זַי אַיז גַּעַוְעַן צּוֹנְעַוְעַהְנַט צֹו אַיְהָם ווּי אַקְינְדַּן צֹו אַפְאַטְעַטַּ, אָזְ דִּי
שְׁפָרָאָד וואס עַר האָט גַּעַרְעַדְטַ יַעֲצַטַּ, האָט זַי קַיְינְמַאלַ פָּוֹ אַיְהָם נִיט
גַּעַהְעַטַּ, אָזְ זַי האָט מַוְרַא גַּעַרְגַּעַן פָּאָר אַיְהָם. דָאָךְ אַיז זַי גַּעַוְעַן
צּוֹנְעַוְעַהְנַט צֹו אַיְהָם, אָזְ זַי אַיז צּוֹנְעַגְּנַגְעַן צֹו אַיְהָם אָזְ גַּעַפְיַעַטְשַׁעַטַּ
זַיְךְ צֹו אַיְהָם, ווּי אַקְינְדַּן צֹו אַגְּרוֹיסַעַן, פָּאָר ווּלְבָעַן עַס האָט מַוְרַאְ
— דָעֵר אַנְקָעֵל. פְּלִיעַן רַעַר נִיט אַזְוַיְ. אַיךְ ווּוִים נִיט וואס
אַיךְ זָאָל טַהָאָן. אַיזְ בֵּין אַגְּרַיְשַׁ מִידְעַלְ. דו האָסְטַ רַעַכְטַ, דו האָסְטַ
אַזְוַיְ פְּיעַלְ גַּוְטַעַטְ גַּעַתְהָאָן מִיר, מִיטְ מִיְוַן פָּאָ, מִיטְ מִיְוַן מָאָ —
אָזְ אַיךְ בֵּין אַזְוַיְ שְׁלַעַכְטַ, אַזְוַיְ גַּרְיַשְׁ. מַאיְ גַּוְהַ גַּוְדַּר אַנְקָעֵל — אָזְ
זַי האָט בַּעַהְאַלְטַעַן אַיְהָרַקְאָפְ אַיז זַיְוַן הַאָלָן, אָזְ הַיְסַע טַרְעַהְרַעַן
אָזְ אַקְינְדִּישְׁרַ קְוַשְׁ, וואס זַיְוַנְעַן גַּעַמְוַעַן פָּוֹן אַיְמָה אָזְ אַוְנְבָעַן
הַאַלְפְּגַעַנְקִיּוֹט האָבָעַן גַּעַוְאַרְעַמְטַ דָעֵם אַנְקָעַלְסָ אַלְטַעַהְרַעַן הוֹיַט.

אַמִּינְטַ האָט עַס אַיְהָם גּוֹט גַּעַטְהָאָן, אָזְ עַר האָט זָר גַּעַלְאַזְטַ
קוּשָׁעַן. נָוָר בָּאַלְדַּר האָט זַיְוַן אַיְנְעַרְלִיכְעַר מַעְנְלִיכְעַר שְׁטָאַלְץַ פָּרָאָד
טַעַמְטִירַט גַּעַנְעַן דִּי אַונְשְׁוַלְדִּינְגַּעַן קַיְנְדִּישְׁעַן קוּשָׁעַן. עַר האָט זַי גַּעַוְאַלְטַ

ארומנעהמען און קושען איז מוייל אריין, זוי א מאז א וויב, נור איהרע טרעההען האבען איהם צוריינעהאלטען דערפוז, וויל די טרעעהרעד האבען זי קינדייש געמאכט, און ער האט בענעהרט צו קושען די פרו איז איהר... האט ער זי אראבגענומען פון זיך און אבענורוקט זי:

— דו פערגעסט זיך, מאשא, דו ביזט שווין מעחר ניט קיין קינה, דו ביזט און ערוואקסען מיידעל.

מאשא איז רויט געוואארען, פערשעהט, איהרע טרעההען זיינען געבליבען הענונג איז מיטען איהרע אוגגען, און זי האט געקלט מיט נאםע אונגען אוייפֿן אנקעל און ניט געוואוסט וואס צו מהאן.

— ווילסט אהיכם געהן? — האט דער אנקעל זי געפרענט.

— יא — האט מאשא געשאקלט מיטין קאפּ. דער אנקעל האט אויסגעלאשען דאס ליכט, זעהר זארגנפערלינג פערשלאנסען די טהירען פון הויז, אויף מאשא זי האט ער זיך ניט ארוםגעוקט, זוי זי וואלט דא ניט געעהן. אוייפֿן זועג, בעפּאָר ער האט זי אראבגעלאזט פאר איהר הויז, האט ער געזאנט צו איהר:

— זארג דיך ניט, מאשא, אלעס וואס איך זועל קענען מהאן פאר דיך, זועל איז טהאן, זוי פאר אלע מינע לאנדסלייט און משפהה — און ער איז אועקגעפּאָהרען.

איז דער הים האבען „פאַ“ און „מאַ“ געווארט מיט אונסטע אויף מאשא זי. נאר מאשא האט זי נאר ניט גענטפערט אויף זיערעד פערגענדע בליקען, און איז אריין צו זיך איז צימער.

אחרו האט עפּעס נאכגעשריען און געוואלט פערגען, נור די וויב האט איהם געצופּט ביים ארבעל און געברומט צו איהם:

— לְאֹזֶן זִי גַּעֲהָן, הַיִּנְטְּ פְּרַעֵן זִי נִיט.

אחרו האט איינגעזעהן, איז דאס וויב האט רעכט, זוי תמייד. מאשא איז געלגען אַגְּנַעַט נאכט. דורך דער נאכט איז איהר קלאָה געוואארען, איז זי האט ניט מעהר קיין רעכט אויף קיין גלייה, איז זי איז אויפֿגעצּוֹנוּן געוואארען מיט אַשְׁנוּר אוייפֿן האלה, איז פּעַן האט זי פְּרַקְוּיפּט, זוען זי איז נאָד אַקְינְד גַּעֲוָעָן, פאר דער בעקל-זעליביקיות פון „פאַ“ און „מאַ“ איז פון איהר גאנצע משפהה. זי האט זיך דערמאָנט אַז האָפְּקִינְס סְטוּרִיט, בעפּאָר דער אנקעל האט זיך פאר זי אַגְּנַעַט, זוי זי איז געווין די „קְלִיּוּנָעַ מְאַמְּנָעַ“ פון הויז. זי האט געשמיובּעלט דערמאָנְעָדָג זיך, זוי זי האט אַבְּגַעַנְאָרֶט דעם

גראָסערידמאָן אָוּן דעם בוטשער מיט דעם צויבערדוֹאָרט : „פֿאָ אַרְבִּיּוֹת שְׂיוֹן“. זֵי האָט זִיד דער מאָנט, ווֹי זֵי האָט דעם טאָטָעָן אַהֲיָם גַּעַשְׁלָעֶט, ווֹעֶן עֶר אַיז אַנְטָלָאָפָּעָן פּוֹן דַּעַר מַאֲמָעָן אָוּן נַאֲדָר אַזְוְלָכְעַע עַהֲנְלִיכְעַע סְצֻעָנָעָם. אָוּן זֵי האָט אַיְינְגְּנְעָזָה, אָוּן זֵי האָט נַאֲדָר בֵּין אַיְצָט נִיט אַויְפְּגָנְעָהָעָט צָו שְׁפִּיעָלָעָן דַּי רַאֲלָעָ פּוֹן דַּי קְלִינוּעָ מַאֲמָעָ.“
 אָוּן זֵי טַאֲרָדָר דַּי רַאֲלָעָ שְׂיוֹן מַעְהָרָ פּוֹן זִיד נִיט אַרְאָכָאָוָאָרָפָּעָן.

זֵי האָט גַּעַוְעָן דעם „עַשְׁאָפָּאָט“ — דָּאָס שְׁלָאַפְּצִימָעָר מִיט דעם בְּלוּיָּעָן, רַוִּיטָּעָן, גַּעַלְעָן לִיכְבַּט — אָוּן פִּילְיוֹכְט אַיז עַס גַּעַוְעָן דַּעַר עַשְׁאָפָּאָט, דַּי תְּלִיהָ ווָאָס האָט זֵי גַּעַזְוִינְגָּעָן צָו זִיד... זֵי האָט זִיד גַּעַזְוִינְגָּעָן צָו שְׁרָאָקָעָן פָּאָר דעם בְּלוּיָּעָן שְׁלָאַפְּצִימָעָר, אָוּן עַס האָט זֵי גַּעַזְוִינְגָּעָן צָו בְּלוּיָּעָן שְׁלָאַפְּצִימָעָר. זֵי האָט שְׂיוֹן אַיְזָן מִינְוָת נִיט גַּעַקְעָנְט אַויְפָּר הָעָרָעָן צָו קְלָעָהָרָעָן ווֹעַגְעָן דעם בְּלוּיָּעָן צִימָעָר. עַס האָט זֵי גַּעַזְוִינְגָּעָן צָו מִיט דַּי זַעֲלָבָעָ קְרָאָפָּט, ווֹי עַס צִיחָת דעם קְרָאָקָעָן צָו מַוִּיט. צְוָמָאָרָד גַּעַנְס האָט זֵי, צָו אַלְעָמָעָן אַיבָּעָרָאָשָׁוָן, גַּעַוְאָנָט דעם פָּאָטָעָר, אָוּן עַר זַאֲלָ רַעְדָּעָן מִיט דעם אַנְקָעָל, אָוּן זֵי בְּעַרְיוֹעָרָט אַיְהָרָעָ רַיְוִיד, אָוּן — אַבָּעָר דַּעַר אַנְקָעָל האָט זִיד נִיט גַּעַלְאָזָט רַעְדָּעָן. עַר האָט גַּעַוְעָלָט הָעָרָעָן אָוּן גַּעַדְעָקָעָן מַעְהָר דַּעְרוֹפָּן. אַחֲרָוּ מַעְלָנִיק מִיטָּזָן ווֹיְבָן זַיְינְגָּעָן גַּעַקְוָמָעָן בְּעַטְ�מָעָן זִיד בֵּי אַיְהָם אָז עַר זַאֲלָ רַחְמָנוֹת הָאָכָבָעָן אַוְיָף ווַיְעַר יְוָנָגָן קִינָה, אָוּן עַר זַאֲלָ נִיט צְוָרָעָבָעָן אַיְהָר יְוָנָג לְעַבְעָן — אַבָּעָר דַּעַר אַנְקָעָל האָט נַאֲר גַּעַוְאָלָט, אָז מַאֲשָׁא זַאֲלָ קְוָמָעָן צָו אַיְהָם אַלְיוֹן אָזָן אַיְהָם זַאֲגָעָן, ווָאָס זֵי האָט צָו זַאֲגָעָן. אָוּן דַּעְרָנָאָד ווּעַט עַר ווּהָן, ווָאָס עַר האָט צָו טָהָאָן. אָוּן צְוָגְעָבָעָן האָט עַר : — פְּלִיאָעָן, טָהָוָת מִיר אַ טּוּבָה אָוּן נִיט זֵי נִיט צָו טָהָאָן זַאֲכָעָן,

וָאָס זֵי ווֹיל נִיט, פָּאָר אַיְיָר שְׁטִיקָעָל בְּרוּיט. מַאֲשָׁא האָט גַּעַפְּהָלָט דַּי בְּעַלְיָדִינָגָן ווָאָס דַּעַר אַנְקָעָל ווֹיל פּוֹן אַיְהָר, אָז זֵי אַלְיוֹן זַאֲלָ זִיד קְוָמָעָן בְּעַטְ�מָעָן בֵּי אַיְהָם. דַּוְרָךְ דַּי פָּאָר טָעָג אַיז יְעַדְעָם גַּעַפְּהָלָט פּוֹן אַכְּבָּטָהָרָט אָוּן טָאַכְּמָעָרְלִיכְעַל לְיַעַבָּע, ווָאָס אַיז גַּעַוְוָאָרָעָן אַיְינְגְּנְעָלָאָנְצָט אַיז אַיְהָר הָאָרֶץ צָו אַיְהָם דַּוְרָךְ דַּעַר גַּעַנְס צָעָר צִיּוֹט, ווָאָס עַר האָט זִיד אַינְטָרָעָמָרָט מִיט אַיְהָר, אַוְיָסְגָּעָרִי טָעָן גַּעַוְוָאָרָעָן בֵּי אַיְהָר. זֵי האָט שְׂיוֹן מַעְהָד נַאֲר נִיט גַּעַפְּהָלָט צָו אַיְהָם נַאֲר פְּרָאָכְטָוָגָן אָזָן עַקְעָל. זֵי האָט אַבָּעָר נִיט גַּעַקְעָנְט בִּישְׁטָעָהָן דַּי בְּעַטְעָנָדָע שְׁנָאָרָעָדָגָע בְּלִיקָעָן פּוֹן אַיְהָר „פֿאָ“ אָזָן „מָאָ“, פּוֹן אַיְהָר בְּרִידָעָלָעָד אָזָן שְׁוּעָסְטָרְלָעָד, ווּעַלְכָעָהָאָבָעָן גַּעַקְעָט אַוְיָף

אייהר ווי שטומע בעשעפניעשען: מהו עס פאר אונז. זי איז געועען „די קליענע מאמע“ אונז קיון כיון כי געהאט ווידערצושטעהן די גע- פיהלען פון אייהר מוטערליךיט, וועלכען ווי האט געונטמען אויף זיך פון קליענערהייט אן.

זי האט זיך דורך דער צייט געועהן מיט טשאַרליין, ניט דער- פאר וואָס זי האט ערוויאָרטען זו העען פון איהם אַ ואָרט וואָס זאל אייהר כה געבען אוייסצּוּהאַלטּען דעם קאמפּל, נור זי האט געוואָלט זעהו, אפשר ווועט אייהר זיינ אַנגּלִיק מעחד קראָפּט אונז האַפְּנוֹג גע- בען. זי האט זיך אַבְּגּוּרֶדֶט מיט איהם צו טראָפּען, אונז ווירדר האַבּען זיַּו אַ גַּאנְצָען טאגּ דַּרְכּוּנְשַׁפְּאַצְּרִיטּ דַּי פִּינְפְּטַעְעַן אַונְזַּעְמָל פָּאָרָק אַונְזַּעְמָל טשאַרליין האט ווירדר געהאלטּען אַיְזָן רְשַׁעַן פון גְּרוּסָע זאָכָען, ווועגען בעפּרְיוּן די ווועלט, אונז ווועגען דעם תְּכִלָּת פון לְעָכָען, אונז דערצעעהלט אייהר פון זיינע פְּלַעֲנֵר צו אַרְגְּאָנְזִירָעָן אַסְטְּרִילִיך בְּיַם אַנְקָעַ. אַבְּגּוּר פָּאָר אַיְהָר אַלְיַיִן, פָּאָר אַיְהָר לְעָכָען, פָּאָר אַיְהָר אַיְגְּעָנָע אַינְטְּרָעָסָען, האט ער קיון ואָרט ניט געהאט, ווי דעַנְסְטַמָּאַל האט זיך טשאַרליין אַינְטְּרָעָסָר מיט דער גַּאנְצָעָר ווועלט, נור ניט מיט אייהר, אַזְּוִי אַוְיד דָּאָס מַאְל האט טשאַרליין זיך געועהן, שויין האט זי איהם געוואָלטּ פון אַלְצְּרִינְג דערצעעהלטּ אונז בעטּען איהם, אַז ער זאל אייהר העלפּען שטָאָרְק זיינ, זי זאל כה האַבּען ווירדר אַנְ- צּוּהָוּבָעָן דָּאָס לְעָכָען אַוְיד אַיְגְּעָנָע אַחֲרָיוֹת, אַוְיד אַיְגְּעָנָע דַּרְכּוּנְגָגּ, ער זאל אייהר העלפּען שטְמַעַלְעַן זיך אַוְיד די פִּים. אַבְּגּוּר טשאַרליין אַיְזָן גְּעוּוֹן פְּעָרְנוּמָעָן מיט אַזְּעַלְבָּע גְּרוּסָע ווּלְטִיזְזָאָכָעָן, אַז זי האט ניט גְּעוּוֹאָסָט, ווי זי הְוִיבָּט אַז רְעַדְעַן מיט איהם ווועגען זיך, ווועגען אייהר קלְיָוּנָעָם לְעָכָען. עס האט זיך אייהר געדאָכָט, אַז פָּאָר טשאַרליין אַיְזָן דָּאָס צו קלְיָוּן, ער זאל זיך מיט אַזְּעַלְבָּע „פְּרִיְוּוּט אַפְּעִירָם“ אַבְּגּוּבָעָן.

זי אַיְזָן אַהֲיָם גַּעֲקָוּמָעָן פּוֹן טשאַרליין נָאָר מַעְהָר פְּרַלְאָאָט אַזָּן אַיְינְזָאָם, ווי זי אַיְזָן גַּעֲנָגָנָעָן זו איהם. קיון ואָרט ווועגען זיך האט זי מיט איהם ניט גערעדט, אונז טשאַרליין אַיְזָן עס נָאָר נִיט אַיְינְגָע- פְּאָלָעָן. זי האט גַּעֲפְּרוֹאָוּטּ אַמְּאָל אַלְיַיִן שְׁמַעַלְעַן זיך אַוְיד די פִּים, גַּעֲנָגָנָעָן זָכָעָן אַדוֹשָׁאָבּ, נָאָר אַז אַנְגָּס פּוֹ אַ צִּיטְוֹנָג — אַיְזָן דער הַיּוֹם גְּעוּוֹן תְּשֻׁהָהָבָּאָבּ, אונז די שְׁטוּמָע בְּלִיקָעָן פּוֹ די קלְיָיָנָע שׂוּוּסְטְּרָלְעָד אַז דעם טָאָטָעָן צִיטְרָעָן. אַז וואָס אַיְזָן דער

חילוק — שוו לאנג איז די שנור אויפֿן האלו ארוינגעציאונגען. זי איז גבעוירען געווארען מיט דער שנור אויפֿן האלו. זי איז גענאנגען צום אנקעל. זי האט מעהר ניט געפיהלט צו איהם, ווי עקל און פעראכטונג — דאך איז זי גענאנגען. זי האט קלאהר געוואסט און געפיהלט די בעדריתונג פון דעם נאנג, די רעד זולטאטען דעבען, און זי האט געעהן דאס בלוייע שלא-צימער מיט דעם בעט אויפֿן פיערדעסטעטל... און אפשר איז עם געווין דאס בלוייע צימער איז דאס בעט אויפֿן פיערדעסטעטל, ואס האט זי גע-בראכט צו פערבוינגען אלע בעילדינונגען און אלע געפיהלען און געהן אליאין צום אנקעל זיך בעטען. איז ער זאל חתונה האבען מיט איהר. עם איז געווין ווי דאס בלוייע צימער ואלאט איהר כיישוף אונגעטההן. יא, זי האט געבענט נאך דעם בלוייען צימער, איז דער שטיל, איז געהיים, טיעז איז זיך האט זי געבענט נאך דעם בלוייען צימער מיט אלע זיינע סודות'דיגע ליכט בעקטען. איהר פאנטאויע האט זיך צושפיעלט ארום דעם בלוייען צימער איז געמאחלת איהר בערשיע-דענע שרעקענדע בילדער. איז דאס בלוייע צימער האט געזיויגען צו זיך, ווי דער טויט דעם קראנסקען...

דער אנקעל האט איהר, ווי דעם ערשטען מאָל, גענומען איז אונגעראיישען רעסטארצן. ער האט פון אלצדיניג גערעדט, נור ניט ווע-גען דעם, צו וואס מאשאַז איז געקומען. ער האט איהר אפיילו ניט געהאלפֿען מיט קייזן ווארט. ער האט געוואלאט האבען די גאנצע בע-לויונגען, איז זיך זאל זיך טאקט בעטען בי איהם, איז דערמאגען מיט'ן גאנצען מוייל צו וואס זי איז געקומען. די בעלזונונג האט ער גע-קראנגען, ווען זי זיינען ווירדר געווין איז דער בײַער וואהנוונג, איז ער האט זיך ווירדר ארויינגעבראכט איז בלוייען צימער. דער אנקעל האט זיך אוועקגעזעэт אויפֿן בעט, ווי אַ תליוו איז זיך איז געאגט:

- נו, דא קענסטו מיר זאגען, וואס דו האסט מיר צו זאגען.
- אנקעל, איז בי גרייט חתונה צו האבען מיט דיר, — האט מאשאַ געזאגט.

— איז האט סאַ, בין איז שוו ניט מעהר צו אלט פאר דיר?

— אנקעל —

— איך וויל וויסען אפנען וווערטער, אַ קָּלָהָרָע סִיטּוֹאַצְיָע,
פָּאָר ווּאָס הָאָסְטּוֹ פְּרִיהָעֶר נִיט גַּעוֹאַלְטָה, אוֹן אַיצְטָן ווַיְלַסְטָן יָא? אַיְוָן
עַם דָּרְפָּאָר, ווַיְלַדְיוֹן "פָּאָ" הָאָטָט דֵּיר גַּעֲנוֹתָן דָּרְצָיו? זָאגּ מִיר.

— אַבְּעָר, אַנְקָעָל, פָּאָר ווּאָס רַעַדְסְטָן דָּו אַזְוִי צָוּ מִיר?

— איך אוַיל עַם ווִיסְעַן. עַם מוֹזָדָאָךְ זָיוָן אַ "רִיזָּאָן", פָּאָר ווּאָס
יעַצְטָן ווַיְלַסְטָן יָא מִיטָּמִיר חַתּוֹנָה הָאָבָעָן אוֹן פְּרִיהָעֶר הָאָסְטּוֹ נִיט
גַּעוֹוָאַלְטָן?

— דָּעַר "רִיזָּאָן" אַיְוָן, ווַיְלַ — איך לַיְעַבּ דֵּיר! — הָאָטָט מַאַשָּׁא
גַּעוֹאַנטָּפְּרִישָׁעָהָמְטָן.

— ווֹי ווּאָס לַיְעַבּוּסְטוֹ מִיחָה, ווֹי אַוְאַלְדָּגָן דָּוָן אַנְקָעָל, אַדְרָעָר ווֹי
צָמָאן, מִיטָּמִיר ווּלְכָבָן מַעַן ווַיְלַ הַיּוֹרָאַתָּהָעָן?
מַאַשָּׁא הָאָטָט אַוְיִפְגָּהָוְיִבְעָן אַיהָרָעָנָה נְרוּסָעָן אַוְיִנְעָן צָוּ אַיְהָם אַוְן
גַּעוֹאַנטָּ:

— פָּאָר ווּאָס פְּרַעַגְסְטָן מִיד אַזְוַלְכָעָן פְּרָאַגְעָן? דָּו ווִיסְטָן עַם
אלְיָוִן.

— איך ווִיסְטָן עַם שְׂוִין נָאָר נִיט אלְיָוִן. פְּרִיהָעֶר הָאָסְטּוֹ מִיךְ אַנְיָן
דָּרְשָׁן גַּעַלְיָעָבָטָן.

— פְּרִיהָעֶר בֵּין איך אַקְינְדָּגָן גַּעוֹוָן — הָאָטָט מַאַשָּׁא גַּעַנְטָפְּרִעָתָן
אַיְן דָּעַר שְׁטָוִיל.

— אַוְן יַעַצְטָן?

מַאַשָּׁא הָאָטָט גַּעֲקוֹקָטָן אוֹוִיָּה אַיְהָם אַוְן דָּעַם דָּעַם
אלְלָעָן "אַנְקָעָל". וַיְיָאָט זִיךְ דָּרְעָמָאנְטָן דִּי סְצָעָנָן, וּוֹן וַיְיָאָן אַ
קִינְדָּגָן גַּעוֹוָן אַוְן עַר הָאָטָט פְּרִישָׁעָהָמְטָן אַיְהָרָעָנָה פָּאַטְמָעָר אַיְהָרָעָנָה
אַוְן ווֹי דָעַנְטָמָאלָה הָאָטָט זִיךְ זַיְדָה גַּעַלְכָטָן אַוְיִפְגָּהָוְיִבְעָן אַוְן שְׁרִיעָיָן אַיְהָם
אַיְן פְּנִים אַרְיוֹן: "בִּיעָסֶט, דָּאָגָן", נָוָר אַ גַּעַפְּהָילָן פָּוּ נְקָמָה אַיְן זִיךְ
אלְיָוִן הָאָטָט זִיךְ גַּעֲנוֹתָן צָוּ שְׁטָעָהָן אַוְן אַוְיִסְצָהָאַלְטָעָן דִּי אַיְנָקָוּזִיכְיָעָן.
זִיךְ הָאָטָט גַּעַשְׁוִוְגָעָן.

— אַוְן ווּאָס יַעַצְטָן? — הָאָטָט דָּעַר אַנְקָעָל נָאָר אַמָּאָל גַּעַפְּרִעָגָט.

— ווּאָס, יַעַצְטָן?

— אַוְן ווַיְיָאָזְנָה אַזְוִי הָאָסְטּוֹ מִיךְ יַעַצְטָן לַיְעַבּ?

— יַעַצְטָן הָאָבָן אַיְדָה דֵּיר לַיְעַבּ, ווֹי אַמָּאָן מִיטָּמִיר ווּלְכָבָן מַעַן
וַיְלַ הַיּוֹרָאַתָּהָעָן — הָאָטָט זִיךְ גַּעֲקוֹקָטָן גַּלְיָיךְ דָּעַם אַנְקָעָל אַיְן פְּנִים אַרְיוֹן.

— זוי א מאז — האט דער אנטקעל אויהר נאכגעערעדט. ער איז צונגעאנגען, זי אַרוםגענוּמוּן אָוֹן טיעָפֶ אַיְתָר גַעֲקוֹשֶט אִין מַוֵּיל אַרְיוֹן...

מאשא איז אַנוּקָעָנָגָעָנָגָעָן פֿוֹן אַנטקָעֶל אָוֹן זי האט גַעֲתָאָט דָאָס גַעֲפִיכָּל, אָז יַעֲצָט מַעֲבָד זַי שְׁוִין אַלְעָם תְּהָאָן. אָוֹן זי אַין טַאַקָּע גַעֲווּעָן פַעֲהִיג אַוְיפֶ אַלְצָדִינָג...

(ענדע פון צוֹוִיטָעַן מַחְיוּיל)

דריטער טהיל

.1.

מאן און וויב.

מאנשא האט געשוֹאנגעַרט (עם איז שווין געווּן צוּווּי יאהר נאָר דער חתונה). אונ אַנְקָעֶל מַאֲוּסָם האט געצִיטַעַרט אַיבָּעַר אַיהָר, ווי מען צִיטַעַרט אַיבָּעַר אַקְלֵיָן שְׁוֹאָר קִינְדָּר. ער האט נִיט גַּעֲקָעַנט אַיְינְזָעַן אַיְזָן גַּעֲשָׁעַפְט אַזְּן יַעֲדָר פַּעֲטַעַל שְׁעה האט ער זִיד גַּעַל אַזְּזָט פַּעֲרָבִינְדָּעַן מִיט דָּעַר הַיּוֹם, אַזְּן גַּעֲפַרְעָגַט דָּרְכָּל טַלְעָפָאָן אוּפָאָן מאַזְּשָׁאָן אַזְּן אַנְגָּעָנוֹאָגָּט: «מַאַשָּׁאָן לְעָבָעָן, פְּלִיעָן, בְּעוּגָן זִיד נִיט». געהערט, אַזְּ אַלְעָס אַיְזָן גַּוְטָן אַיְזָן דָּעַר הַיּוֹם, האט ער זִיד בערוהיגט אַזְּ אַזְּ אַרוּפָה צַו די שְׁנִינוֹדָרָם, אַזְּ שְׁפָאָס גַּעֲמָאָכָט מִיט די לאָנדָס לִיוּט:

— נָה, שְׁלָמָה לְעָ, ווּאָס שְׁוֹוִינְגָּסְטוֹ, זִינְג אָב דִּיוֹן קְדוּשָׁה? עַע.
עם האט זִיד בעמְרַקְט אַ ווֹאנְדָרְלִיכָּעַן עַנְדְּרָוָן אַיְזָן זִיְּן
כָּאַרְאָקְטָעַר פָּזָן תָּאָג צַו טָאָג, זִוְיט דָּעַר אַנְקָעֶל האט חתונה געהאט.
נִיט נָאָר אַיְזָן זִיְּן בְּעַצְיָהוֹנָג צַו מַעֲנְשָׁעַן גַּעֲוָאָרָעָן אַזְּ אַנְדָּרָעָן, נָאָר
דָּאָס אַוִּיסְטָרְלִיכָּעַ זִיְּנָס האט זִיד אַפְּיָלוֹ גַּעֲנָרָעָט. דָּאָס גַּעֲזִיכָּט
זִיְּנָס האט אַנְגָּעָנוֹמָעָן אַזְּ אַנְבָּלִיק מַעְהָרָר פָּזָן מַעֲנְשָׁלִיכָּעַן גַּעֲשְׁטָאָלָט.
עַפְעָם אַ ווּיְכָעַס אַזְּ אַזְּ אַוְנְבָּעָה אַלְפָעָנָעָס האט זִיךְ אַרְיוֹנָגָעָן גַּנְבָּאָט
צְוֹוִישָׁעַן דִּי פַּעַטְעַ פָּאָלְדָעָן פָּזָן אַרְוֹם זִיְּן מַוְיל, אַזְּ אַזְּ טִיעָף אַיְינְגָעָן
זַוְּקָעָנָע אַוְיָגָעָן — דָּאָס פְּנִים האט שְׁוֹזָן מַעְהָר נִיט גַּעֲשָׁרָאָקָעָן, ווי אַ
וּוּיְכָעַס ווּיְבָלִיכָּעַ האָנָּר ווּאָלָט לְיֻבָּע אַיְינְגָעָקָנָאָטָעָן אַזְּן די קְנוּיטָשָׁעָן
פָּזָן זִיְּן פְּנִים אַזְּן צְעָרְטְּלִיכָּקִיָּת אַיְינְגָעָהוּכָּבָט אַיְזָן זִיְּן, צְעָרְטְּלִיכָּבָט

פּוֹ אַיְהָר וּוְעֹוֹן. אָנוּ שָׁם אִין גַּעֲוֹעַן אֶזְוֵי וּוְיַר וּוְאַלְט בִּיְתָאָגָן פֻּרְשְׁפְּרִיט אַרְוּם זִיד דִי לַיְבָע אָנוּ וּוְיַכְּפִּיט וּוְאָסָם עַר הַאָט פּוֹן עַרְגּוּץ אַגְּהַוּמָן קַוָּאָל אַיְינְגָּנוֹאָפָּט. אַנְקָעָל מַאוֹעַם הַאָט גַּעַשְׂמִירָא בְּעַלְט, גַּעַשְׂמִירְבָּעַלְט צָו זַיְנָען מַעֲנְשָׁעָן. אַנְקָעָל מַאוֹעַם אִין גַּעַוְאָרָעָן פְּרִוְינְדְּלִיבָּרָה אָנוּ וּוְאָסָם אַטָּגָה אָטָם מַעַן פֻּרְלָאָרָעָן פָּאָר אַיְהָם דִי אִימָּה אָנוּ דָּעַם רַעַסְפָּעַט, אָנוּ אַיְפְּגָנְעָהָרָט זִיד צָו שְׁרָעָקָעָן פָּאָר אַיְהָם.

נוֹר אָם מַעְהָרָסְטָעָן הַאָט זִיד גַּעַפְּהָלָט דִי עַנְדָּרְוָנְגָּנוּן אִין אַנְקָעָל מַאוֹעַם זַיְתָּמָאָשָׁה הַאָט אַגְּהַוְהָבָעָן צָו שְׁוֹאָנְגָּנְעָרָעָן. פּוֹן עַרְשְׁטָעָן טָאגָן אָנוּ הַאָט מַעַן בָּאָלָר גַּעַוְאָסָט אִין סְטָאָר אָנוּ בַּיְיָ דִי שְׁנִיָּה דָּרָם אַוְיְבָעָן אָנוּ בַּיְיָ אַלְעָאָלָן אַנְדְּסְלִיוֹט. אָנוּ גַּעַוְאָסָט הַאָט מַעַן עַס דָּרוֹדָר אַנְקָעָל מַאוֹעַם' הַאָלְטָעָן זִיר, דָּרוֹד זַיְן אַוְרְגְּהִינְגִּיט, דָּרוֹד זַיְן יְעָרָעָס מָאָל אַנְקָלְגָּנְגָּנוּן אַחִים אָנוּ דָּרוֹד זַיְן גַּט שְׁמִיכְעָלָעָן. אָנוּ מַעַן הַאָט אַגְּהַוְהָבָעָן צָו לְאַכְּעָן פּוֹן אַיְהָם הַינְטָעָר דָּעַם רַוְקָעָן אָנוּ גַּעַוְרִימָט זִיד אִין דִי אַוְיְרָעָן פֻּרְשְׁיְעָרְדָּעָן סְדוּרָהָן, אָנוּ גַּעַוְאָרְפָּעָן בְּלִיקָּעָן אִין גַּהְיִים אַוְיָף סְעַמְעָן.

נוֹר אַוְיָף סְעַמְעָן הַאָט מַעַן מַוְרָא גַּעַחְאָט צָו קוּקָעָן. עַם אִין גַּעְוֹעַן, וּוְיַר סְעַם וּוְאַלְט אַיְבְּרָגְּעָנוּמָעָן אִין זַיְנָעָן הַעֲנָר אַרְיָין דִי לַיְיָ צְעַם, וּוְעַלְכָּעָן אַנְקָעָל מַאוֹעַם הַאָט אַבְּגָנְעָלָאָט. אַנְקָעָל מַאוֹעַם הַאָט זִיד וּוְאָסָם אַמְּאָל מַעְהָר פֻּרְלָאָט אַוְיָף סְעַמְעָן אִין דִי בִּזְנָעָם. סְעַם אִין נִיט בְּלִוְיָן גַּעַוְאָרָעָן דָּעָר, "איַנְסִירָדָר מַעַן", נִוְר עַר הַאָט אַיְינְצִינְגְּוַיְוַיְוַי אַיְבְּרָגְּעָנוּמָעָן דִי בְּעַשְׁטָעָלָגָן פּוֹן דָּרוֹיְסָעָן. סְעַם הַאָט דָּרוֹבְּגָנְעָקָוּט דִי אַרְדָּעָרָם. סְעַם הַאָט אַרְיִיסְגָּשִׁיקָט דִי סִילְסְלִיְוָעָט אַיְבָּעָרָן לְאָהָרָן, אָנוּ בִּיסְלָעְכּוֹיְיָן אִין סְעַם גַּעַוְאָרָעָן דָּעָר רִיכְטִיגְעָר „בָּאָס“ אִין סְטָאָר.

אַנְקָעָל מַאוֹעַם הַאָט זִיד אִין דִי לַעֲצָטָעָן צִוְּיָה אַגְּהַוְהָבָעָן צָו אַיְנְטָרָעָסְמִיאָן, פָּאָר וּוְעַלְכָּעָן מַעַן זַאל דָּרוֹדְאָרָץ הַאָבָּעָן. אַנְקָעָל מַאוֹעַם אִין גַּעַוְאָרָעָן דָּעַלְגִּיעָן, אַיְנְטָרָעָסְמִירָט זִיד מִיט דָּעַר שְׁוֹהָל פּוֹן דִי לְאַנְדְּסְלִיוֹט, אָנוּ דָּאָס וּוְאָס עַר הַאָט נִיט גַּעַתְּלָטָעָן צָו דָּעָר חַתּוֹנָה, הַאָט עַר יַעֲצָט גַּעַוְאָלָט אַיְסְפִּיהָרָעָן — קוּפְּפָעָן דִי קוּזְמִינָעָר לְאַנְדְּסְלִיוֹיט אָנוּ אַיְנְעָנָעָן שְׁוֹהָל. בִּזְיָ אַיְצָט אִין עַר נִאָר גַּעַוְוָעָן דָּעָר „פְּרָעָזְוִידָעָנָט“ פּוֹן דִי קוּזְמִינָעָר לְאַנְדְּסְלִיוֹיט אַיְפָּזָ פְּאַפְּיָר. זַיְתָּ נַאֲך.

דרער חתונה האט זיך אנטקעל מאזעם אונגעחויבען אינטערעסירען מיט דער סאסוייטי, און ארויינגעלענט זיינע גאנצע ביזונס-פעהינקייד טען און אויסגענוצט זיינע „ביזונס עקספֿירענס“ פארץ „בענער פיט פון דער סאסוייטי“. אנטקעל מאזעם האט געקופט פאר דער סאסוייטי א נוייעם פלאז פאר א סעמעטער און האלב דערפֿון גלייד בערקייפט און אנדרער סאסוייטי, און דערפֿון אוזו פיעל געלד פער ריענען, און די קומינגר סאסוייטי האט געראגען איהר סעמעטער לאמטס כמעט בחינן. יעצט נוצט ער אום זיינע גאנצע סוחרי'שע בעהינקייטען ארויסצוקראגעו א שוחל פאר דער סאסוייטי. ער האט שיין דורד א ביזונס טרייך געראגען א פלאז אויף א שוחל כמעט בחינן און יעצט האנדערלט ער דאס אונטער א טויש צו מאכען אויף א הויז. אנטקעל מאזעם ווועט קריינען א שוחל פאר די לאנדסלייט. און זויט אנטקעל מאזעם אינטערעסירט זיך מיט די קומינגר סא-סיעטי, און די סאסוייטי געוואקסען. ריד געוואארען און האט שיין איינגעשלונגנו א פאר אנדערע קלענערע סאסוייטלער. זיינע פערדיינ-סטען פאר קהיל'שע אונגעגענההייטען האבען איהם באילד בעריהמת געמאכט ארוים פון די גרענצען פון קומינגר לאנדסמאנשאפט. אנד-דרער סאסוייטים פרואווען פעראינטערעסירען אנטקעל מאזעם איז גרעסערע אונטערנעהמונגען פאר טובת הכל. אנטקעל מאזעם איז שיין וויס-טשערמאן פון א מושב זקנים, א טרעדז'ורער פון א תלמוד תורה און א דירעטמאר פון א קליענים האספיטאל — און זיון בע-דיהםהיטים אלס פילאנטראף און כל-מענש וואקסט איז שטאדט.

ועלכטפערשטערנדיל האט אנטקעל מאזעם אונגעשניטען יעדע בעzieהונג מיט יענער וויבעל, וועלכע האט געהאט פרעטערזען צו איהם וועגען קינדרער. אנטקעל מאזעם האט ליעב געראגען זיון הימ און זיון וויבעל, און איז געוואארען א מאראליישער מענש. ער האט ליעב געהאט די ריאנקיט פון זיון שטוב, און ניט געקענט פער-שטחן ווי איזו האט ער געקענט אמאָל אנדערש לעבען, און דער-מאגענידיג זיך זיון אמאַליגען ליעבען, האט ער זיך אונגעשאַקעלט דערפֿון און געהאלטעו פאר א שלעכטעו חלום. אנטקעל מאזעם האט געפרעדיגט מאראל צווישען זיינע מענשען, זיינע לאנדסלייט. מיט דער צוית איז ער געוואארען א שופט און א פאטורייך צווישען זיינע לאנדסלייט. די לאנדסלייט האבען איהם פערטרויט זאכען וועגען

זוייר אינטימען לעבען, און געפרעגט איהם עצות. אנקעל מאוזעם איז איזיפגעבראכט געווארען איבער געשעהנישען, גערופען דעם של-דינען איזו מוסר געיאנט. שלום געמאכט צוישען מאיז איז וויב, איז אינגוזאנט, איז אועלכעט זאל מעהר ניט געשעהן. איז אלע מאל האט ער געקענט קוקען דער וויבעל, וועלכעט ער האט מוסר גע-זאנט, איז די אוינען ארין...

אנקעל מאוזעם איז פריה אהיים געקומען פון די ביונען. ער האט ניט געקענט אינזיצען איז געשפט זויט מאשא איז אריין איז די הוייע חרשים. אהיים געקומען, האט ער געטראפען אהרז'ן מיט ראווען, וועלכע זייןען דורך דער צייט פון מאשא'ס טראגנון געווארען גאנצע בעליךטים איז שטוב.

עם איז געווען אַוְאָנדְרָה, ווי דעם דערשלאלגעגענים אידיעס' בער ציהונגגען צום אלמיכטיגען אנקעל האבען זיך גענדערט, זויט זיין טאכטער האט פאר איהם חתונה געהאט. ניט נור האט דער אמאָן ליגער "מענש" פערלאָרעדן די אימה איז רעספקט פארין בעליךטען, נור אהרז'ן האט זיך באָלֶר געהאלטען מעהר בעליךטען איז שטוב בײַם אנקעל, ווי דער אנקעל אלין. איז פון ראווען איז דאָד אַבְּגָנְדָּרְטָן. זויט אַהֲרָן מאשעלע האט חתונה געהאט פארין אנקעל איז זויט אַהֲרָן מאשעלע איז נאָר געקומען איז אַנְדְּרָע אָוְשְׁטָעָנְדָּרְן, איז ניט בְּלוֹזִין זי האט זיך געהאלטען די בעליךטען טע פון שטוב. נור זי האט זיך אַנְגָּעוּהָיְבָּעָן צו מישען איז די ביונען, איז געווארען אַז עַהֲרָן גַּזְוַעַהָעָנָעָן קְרָאָפֶט איז דעם דִּיפְּלָאָמָּטִישָׁעָן קְרָאָפֶט פון אַנְקָעֵל מאָר זעם'ען ביונען. נאָר האט אַנְקָעֵל מאוזעם ניט קיון צייט געהאט זיך אַוּוּקְצּוּעָצָעָן איז אַוִּיפְּ מַאֲשָׁאָן, איז ראווע שווין צוגעטראטען צו אַהֲרָן בעליךטען טהעמאַ, מיט וועלכע זיך האט אַרוּמְגַעְפְּלָאָנְטָן דעם אַנְקָעֵל די לְעַצְטוּ צִוְּתָן:

— איז ווידער דאָ געווען דער שנאָרעד, דער גאַלְיְּצָיאָנָר אַכְּבָּרָאַשׂ. ער האט זיך געפרעגט אויף דיר, מאוזעם, אַיד פָּרָשְׁטָעָה ניט פאר וואָס קומט איהם דאָס, איז ער זאל זויז דער קָאָלְקָטָאָר? וואָס, חתונה געהאט מיט איהם האָסְטָו? צו האָסְטָו מיט איהם אַשְׁדוֹד געטחאָן, וואָס דו מזות זיך האָלְטָעָן מיט איהם צוגעטונדערן?

- שווינגר, לאוט מיך אפ. וואס מאכט מאשעלע? האט זי
עפעם גענעסן? איז דא געוווען דר. גאלדשטיין? איר וויל, ער
זאל יעדען טאג אריינקסומען, איהר הערט, שווינגר, יעדען טאג.
— שעוער — רופט ער צו אהרוּן — ניט איהם א קלונג אן,
דען דאקטאר.
— וואס דארוף מען דעם דאקטאר דא? זיו נישט משונגע, מאוזען.
מאשא איז אללְדרוּם, באדרער זי ניט מיט דאקטוריים. דר. גאלדְּ
שטיין ווועט שיין קומען וווען מען ווועט איהם בעדרופען.
— ניין, איך וויל יעדען טאג זאל ער קומען — האט דער אנקעל
געזנט מעהר פאר זיך, און איז אויף די שבייזגענעל ארוויגגענאגעגען
אויף די טרעפ, וואו דאס שָׁאַפְּצִימָעָר איז געוווען.
נור באולד איז ער געלביבען שטעהן פאר די טרעפ מיט א פרעֶז
הענדע מינען, און געקאווערט פאר שערעט און פריד:
— פאמעליה, מאשא, פלייען לוייך ניט — האט דער אנקעל געֶז
זאנט אונרוהיג און ניט ווילענדינג פערשפֿרִוּט די הענד — ווי ער
וואולט געוואולט בערײַט זיין אויף יעדע סיבָּה.
פָּזְוּן די טרעפ אראָב איז אראָבעגעקומוּן מאשא. זי איז ניט געֶז
ווען פָּאַרְזִיכְטִיג ווי דער אנקעל האט געוואולט. זי האט נישט געענטֶז
פערט אויף זיון פרעהנדיינען פרעהנדיינען בליך. זי האט איהם
ניט אַנְגַּעֲקוֹט — זי איז וויטער געגאנגען און איז אריין צו איהר
עלטערען איז עס-צימער.
אונקעל מאזען איז איהר נאַכְעַנְגַּעַנְגַּעַן און געשלונגגען פאר זיך
די ווערטער:
— מאשא ליעבען, ווי פִּיהְלַסְטִו זיך היינט? איר האָב געהיסען
אברופען דר. גאלדשטיין.
— מען בעדראָפ ניט דעם דאקטאר. טאטע, זעֶז דיך אוועק.
— מאשא ליעבען, וואס אָרט עס דיך?
— פְּלִיעָן, באדרער מיך ניט — און זי האט אַנְגַּעֲקוֹט איהר מאָן
— זעֶז דיך אוועק — און דער אנקעל האט זיך אַוְעַגְעַזְעַצְט.
מאשא האט זיך אויך גענדערט דורך דער צייט פָּז איהר
חתונה. עס איז געוווען, ווי דער אנקעל האט אויסגעזיגען פָּז איהר
די מײַדעלְשָׁע צערטְלִיקִים און אַיְנְגַּעַהוּיכְט אֵין איהר פָּז זיון מען

ליבע ברוטאליטעט, און דאס האט מען אונגעזען אין ביידענס געזיכט. איז דעם אנקעלס פנים בעשטראחלט געווארען מיט א מענשליכע אונגעעה לאַפֿעָנְקִיּוֹת, איז פון מאשאָס געזיכט דורך דער צייט פון איהר חתונה אונסגעלאַשען געווארען יונען מירדעלשע צערטליךיט. זי איז שטארקער געווארען און פולער ווי אַרייפֿע שטארקע פרוכט, באטש איהרע אויגען האבען אויסגעדריקט אַ בליך פון שערק, ווי זי ואלט פאר עפֿעס מורה געהאמ, וואס שאפט זיך איז איהר — נור איהר פנים האט אויסגעדריקט די בערייטקייט זיך צו בעשיצען. איהר הויבע שטארקע פינור און איהר דיזערנדער בליך האט אויסגעדריקט הערד שאפט.

און דאס טראגען האט נאָד מעהר צונגעבען און פערשטארקט דעם איינדרוק פון איהר נעביטערישע הערשאָפֿט, וואס זי האט פער-שפֿרִיּוֹת אַרום זיך, ווי אַ טראָגָנְדָּעָה הערשענדע מאָמע — וואס וויסט, איז זי ברויננט ליעבענס אויף דער וועלט.

אנקעל מאזעט האט געהאט צו איהר אַבְשִׁי און אַדְרָאַרְץ, ווי מען האט צו עפֿעס אונפֿערשטענדיליכען, רעלוניעסם, מיסטעריע-שמע, זייט זי טראָגָט. ניט בלויז האט איהם אַרוםגענוּמוּשׁ עפֿעס אַ אונפֿערשטענדיליכען צערטליךיכען געפֿיהָ צו זיון אַיְגָעָן בְּלוּט אָוּן פְּלוּישָׂ, צו זיון צוּוִיטָעָן אַיך, וועלכָּעָן לִינְט אָוּן די טיעבע ערְבָּאָרְ גענִישָׂען בְּיַי דָּרְ מִידָּעָל — אָוּן זי האָלָט עַס אָוּן זיך שְׁעַנְקָט עַס ליעבען, נור אַ רעלְגִּינְיָזָעָם מִיסְטִישָׂעָם אַימהָ פָּאָר דָּעָם, וואס טהוּט זיך מיט מאַשָּׁאָזִ אַיכְטָ, פָּאָר דָּעָם אַונְפֿערשטענדיליכָעָן אָוּן אַונְבָּעָן ווּאַסְטָעָן וואס ווּבָט זיך אָוּן אַיהֲר, וואס גָּאת טהוּט מיט אַיהֲר דאס וואָונְדָּר אָוּן בעשאָפֿט דורך אַיהֲר אַ ליעבען.

דאָס האט איהם שוואָר געמאָכָט אָוּן אַונְטְּרָמָהָעָנִיג גַּעֲמָאָכָט צו אַיהֲר פִּים. דאס אָוּן נאָד בעפֿעָם.

אנקעל מאזעט האט געהאט גַּרוּס בענקסאָפֿט נאָד רֵינְקִיּוֹט, זייט ער האט חתונה געהאט פָּאָר מאַשָּׁאָזִ. פּוֹנְקָט אָזְוִי ווי ער וואָלָט זיך אַבְגָּעוּוּאָשָׂעָן פּוֹ אַלְעָמָיוֹסָע גַּעֲפִיחָלָעָן וואס אָזְוִי בְּיַי אַיהם אַיבְעָרְגְּעַלְיָבָעָן פּוֹ זיון פְּרוּהָעֶדְיוֹנָס ליעבען. אָוּן מאַשָּׁאָ, די יונגע אַונְשְׁוָלְדִּינָּעָן מאַשָּׁאָ, וועלכָּעָן ער האט ערְצִוְגָּעָן בְּיַי זיך אָוּן מיט אַיהֲר חתונה געהאט, מאַשָּׁאָ אָזְוּוּן בְּיַי אַיהם דָּרְ סִימְבָּאָל פּוֹ רֵינְקִיּוֹט. בְּיַי אַיהֲר האט ער זיך גַּעֲרִינְגִּינְט פּוֹ זיון גַּעֲנְצָעָן מִיאָסָעָן

און זונדיגען ליעבען. ניט נור זי אליאן, איהר צימער איזו וועלכען זי האט געוואהנט, די זאכען וואס זי האט בעריהרט, די קלידער וואס זי האט געטראגען, האבען איזו איהם ערוואקט א געפיהל פון ריין-קייט. די בעריהרטונג מיט רייןקייט האט איהם אונגעשטעקט און ער איזו געטראיבען געווארען צו זויבערקייט — און געבענט נאר איהר, און דאס האט איהם אונטערטהעניג געמאכט. שוואָר געמאכט און מענשילד געמאכט.

נור א גאנץ אנדערעם בעטרויוב האט אבער געיאנט מאשאָן. זי האט זיך אויך צו עפעם אונעריהרט — און די פאלגען זוינען געווען גאנץ אנדערעם.

.2

יעדע בעריהרטונג און מיט געוואלט געבראכט ערטיליכקייט, האט צווערטש ארויסגערוףן בי איהר עקל און דערנאָד גליוכניל-טינקייט.

זי האט געטחאָן וואס מען האט פערלאָנט פון איהר, וויל עס האט זיך איהר געדאכט, און וווען זי איזו גענאָנגען צום אנקעל און בע-שטאנגען חתונה צו האבען מיט איהם, איזו זי אינגענאָנגען אויף אלעט. און זי האט זיך געהאלטען פאר א קרבן. איזו איזו אנהויב פון איהר חתונה געלעגען א שטילע לֵידענדער שיין אויף איהר — דער שיין פון א קרבן, וואס האט זי עדעל און שעוז געמאכט. האט דער אנקעל איזונציגויזו דעם הייליגען שיין אויף איהר בערשווועכט, איסיגעלאָשען.

ער האט איזונגעווקט איזו איהר א רייז, אבער דר. גאלדשטיינ'ס עלקטריישע מאשינען, וועלכען האבען געווארעט און איזונגפעפרישט אנקעל מאזעם איזונגעשלאָפערן בלוט — (וואס דער אנקעל האט גע-נומען איזו געההים) — זוינען ניט בכח געווען יונג צו מאכען דעם אנקעל. האט ער געוווקט זי פון איהר מיזעלשען חלום און איזו ניט אימשטאָנד געווען צו שאפערן פאר איהר און אנדערען. אַ וואָהרען חלום. ... זי איזו געווען זי א געבעטנען בלה צו דער חתונה — און קיון חתן איזו ניט געווען... זי א יונגער פרישער שפראָצְלִינְג, איבער וועלכען מען פערדאָקט א גֶּלוֹעֲדָרָנוּ באָנָּע, מען פיטערט די ער דס

שפראצ'לינג, מעו ווארעט די ווארטצען, אבער די צוינגען זיינען
איינגעזאמט אין א גלאז...

מייט יעדער בעורי הרונג איהרע, מיט יעדער ערטמלויבט, האט
זוי איהם שעדר ער און שענער געמאטען, האט זוי איז איהם איינגען
פלאנצעט נייע בענקענישען צום לעבען, און זוי אליאן איז העסליכער
און גראבער געווארען. זוי א פרעעה א נאקטער, וואס באדט זיך
בײַינאכט איז קוינדריבלוֹט, האט זיך דער אנקעל בײַיטאג אָרוּמְגַּדְּרָהָת
א גוטער, א שײַינענדער און א שמייכְלְעָנְדָּרָה, בעסער צו גאט און צו
לייט. זיין הארץ, גענעחרט מיט קוינדריבלוֹט, האט ער האט געֶ
טרונקען בײַינאכט, איז וויכער געווארען, פיתעלנדער און מענשליַּ
כער... איזוי האט מאשא געקיַרְמָעָט יעדע נאכט מיט איהר מייד
דעַלְשָׁע אונשולֵד און שעדר ער ווינקייט טראָפְּעָנוֹיוֹן אָפְּרָעְמָדָעָן אלטען
פערדארטען דאָרָן. דער דאָרָן האט אַנְגָּהָוִבָּעָן צו בליהען און אליאן
איז זיז געוווארען פערטורייקענט.

די ערשות צייט האט זיך געשעהט. זוי האט געמיינט, איז
אלע וויסען, אלע זעהען איהרע מײַידעלשע פערבראָרְגְּנִישׁן וואס דער
אנקעל האט ענטפלעקט, און עס ליגט נאקט אָפְּעָן פָּאָרְדָּר גאנצְעָר
וועלט — האט זיך בעהאלטען אויף גאנצע טען איז שטוב, אָבְּגָּעָר
שלאָסָעָן זיך פָּוּן מענשען, געשעהט זיך צו קוּקָעָן איז שפֿיעָגְּעָל אָרְיוֹן,
אייהר איינגען פָּנִים צו זעהן, איהרע אַיְגָּעָנָע שׂוּעָסְטָרָר צו זעהן.

דעַרְנָאָר האט זיז אָרוּמְגַּדְּרָהָת אָנְקָעָנִישׁ אָנְקָעָנִישׁ נָאָר אָיהָרָה מײַיד
דעַלְשָׁע וְאַיהָרָעָן. זוי האט זיך לְיִצְבָּע גַּעֲהָאָט אַנְצְּוֹחָהָאָן זוי אָמִירְגִּילְ,
אָזְוִי וְוּזְנִי זיז אָזְוִי נָאָר גַּעֲוָוָעָן אָזְוִי פָּאָנְסִיאָן, אָזְוִי דָּרְמָאָנָט זיך יְעַדְעָ
קְלִיְינִיגְקִיט, וואס עס קָאָט פָּאָסְרִיט מיט אָיהָר וְוּזְנִי גַּעֲוָוָעָן אָזְוִי
מִידָּעָל. די גַּעֲשְׁפָרְעָכָן מיט אָיהָר חְבָּרְטָעָם, דָּאָס שְׁפִיעָלָעָן זיך מיט
טְשָׁאָרְלִיןְ, אָזְוִי דָּאָס אָוִיסְלָאָכָעָן אִיחָם — יְעַדְעָ קְלִיְינִיגְקִיט האט
אָרוּסְגָּרְוָפָעָן בֵּי אָיהָר אָזְוִי פִּיעָל אַנְגָּעָנָהָמָע עֲרָאָנְגָּרְגָּעָן. זיז
פלעגט זיך אַיְנְשָׁלִוָּעָן אויף גַּאנְצָע טָעָן, אָרוּסְגָּרְגָּעָן אָיהָר שְׁוֹלָּ
בִּיכָּעָר אָזְוִי שְׁוֹלָּהָעָפְּטָעָן, וְוּלְכָעָן זיז האט בעהאלטען אלס אַנְדָּעָלָעָן,
אלטָע בְּרִיאָת, וואס זיז האט אַמְּאָל גַּעֲרָאָגָעָן פָּוּן חְבָּרְטָעָם, גַּעַּ
בּוֹרְטָסְ-טָאָג גַּעֲשָׁעָנִיקָעָן, סָאוּוּנִינִירָס אָזְוִי אַנְדָּרָע אַונְשָׁוֹלְדִּינָּע שְׁפִיעָ
לְעָרְיוֹעָן, אָזְוִי דָּרְמִימָט אָוִיסְנָעְפִּילָט אָיהָרָע לְעַרְעָ בענְקָעָנְדָע טָעָן.

אָפְטַמָּאֵל הָאָט זִי גַּעֲלַעַתְּרֹת וּוְעַגְעַן טְשָׁאָרְלִיֶּן, אָוּן פְּרוּבִירֶט זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן אִין אִיחָר פְּאַנְטוֹאַיַּע, וְאָס עַם וְאַלְטָגַעַט גַּעַוּוֹן וּוְעַן זִי וְאַלְטָגַעַט חַתְּנוֹה גַּעַחַתְּ מִיטְּזָן אַנְקָעַלְעַד. אַ נְגַעַן אַנְדְּרָעַ לְעַבְעַן. זִי הָאָט זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן אַלְס אַרְבִּיטְעַרְמִידְעַלְעַד. זִי אִין אַ סְטָעַנְאַגְּרָאַפְּטָרִיַּן אָוּן אַרְבִּיטְעַת אַכְּטַשׁ שָׁעָה אַ טָּאנַן אִין אָוּס אַפְּסָים אַוְן הַעֲלַפְטָט טְשָׁאָרְלִיֶּן עַר זַאלְעַנְעַן עַנְדִּיגַעַן קָאַלְעַדְזָשׁ. אָוּן יְעַדְעַן אַרְנָאַכְטָס וְאַרְטָט עַר זִי אַבְּ פָאַרְזָן אָפְסָים, אָוּן זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן עַסְפָּעַן אִין אַ בְּיַילְגַּעַן לְאַנְטְּשָׁרְדָּם, גַּעַהַעַן צְוֹאַמְעַן אַוְיפָּס אַ שָּׂאוּ אַדְרָעַר אַ לְעַקְטְּשָׁוֹר, אַדְרָעַר צְוֹאַמְעַן אִין בִּיבְלִיְּדָאַטְמָאֵל, וּוְעַן זִי וְוִילְזִיד עַפְעַס קְוִוְעַן, טְרַעַפְעַן זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן שְׁבַת נְאַכְּמִיטָאָג פָּאַר דָּרַר תְּהִירַפְּן אַ גְּרוּיְעַן מְאַנְגָּזָוִן. זִי הָאָט אַבְּגַעַנוּמָעַן דָּעַם „עַנוּוּעַלְאָפָּ“, קְלִיְּבַעַן זִיךְרָאָרִיסָּס כְּסָטָפָאַר אִיחָר, טְשָׁאָרְלִיָּמָוּזָן אַוְיבָּס עַמְּגַעַפְלָט אַיְהָם, אָוּן זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן גְּלִיךְדָּעַם סְוֹטָאַן אָוּן טְשָׁאָרְלִיָּמָוּזָן נְיוּעָם „גְּקַטְאָיִ“ אָוּן זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן צְוֹאַמְעַן אַוְיפָּס אַמְּטִינָעַ...
דָּרְעַנְאָד אִין אִיחָר דָּאָם לְעַבְעַן לְאַנְגְּנוּוּיְלִינְג גַּעַוְאָרָעָן. בִּיְוִתְאָגָּה וּוְעַן דָּרַר אַנְקָעַלְעָן אִין נְיַט גַּעַוּוֹן, הָאָט זִי גַּעַקְעַנְט אַוְיסְפְּלִינְעָן אִיחָרָעָן. טְעַג מִיטְּחַלְמָוֹת — אִין דִּי אַבְעַנְדָּעַן אִין אִיחָר לְאַנְגְּנוּוּיְלִינְג גַּעַוּוֹן. עַס הָאַבְעַן אִיחָר דָּרְעַסְעַן דִּי פְּאַרְצְעַלְיִיעַנְעָן הִינְדָּן אָוּן קָעַץ אָוּן דָּאָם נְאַרְיִישָׁע גַּעַשְׁלִיְּפָעַנְעָן גָּלָאָזָן וְאָס הָאָט גַּעַפְּנִיקְעַלְט פָּוּ אַלְעַז וּוּוּנְקָלְעַן אָוּן וְאָס אִין שְׁטוּס גַּעַוּוֹן, הָאָט נָאָר נְיַט גַּעַלְעַמְטָזְעַן, אָוּן אַיְזָאַלְעַז טָאגְעַנְאַלְעַגְעַן גַּעַוְעַן אָוּן קִיְּנָמָאַל זִיךְרָאָרִישְׁטָעַלְעָן. אַלְעַז אַבְעַנְהָרָה, דִּי זְעַלְבָּע צִימְעָרָעָן, דִּי זְעַלְבָּע לְאַמְּפָעָן אָוּן דָּרַר זְעַלְבָּע „אַנְקָעַלְעַד“. דָּאָם זְעַלְבָּע שְׁמִיְּכָלְעַן מִיטְּזָן זְעַלְבָּע „מְאַשָּׁאָ דִּיְעָר, דָּאַלְיִינְג“. דִּי לְאַנְגְּנוּוּיְלִינְקִוִּיט מִיטְּדָעַם אַלְטָעַן אַנְקָעַלְעָן אִין גַּעַוְעַן נְיַט צַו דָּרַר טְרָאַגְעַן. זִי הָאָט גַּעַרְגַּעַן קָאַפְּדַשְׁמָעַרְצָעַן יְעַדְעַן אַבְעַנְדָּר פָּאַר לְאַנְגָּה וּוּיְוִילְיִינְקִוִּיט, וְאִי מַעַן קְרִינְגַּטְמָן פָּוּ אַ שְׁלַעַכְטָעַן רִיחָה... יְעַדְעַר אַבְעַנְדָּר דָּאָם זְעַלְבָּע: דָּאָם נְאַרְיִישָׁע עַשְׁעָן, צַו וְאָס אָוּן צַו וּוְעַן — טְהִוְיָמָאַל מְוֹאַוְוִיס, אַפְּטַמָּאֵל דִּי זְעַלְבָּע אַחֲנָה פְּרִירִיד אָוּן אַחֲנָה לְוַסְט טָאַטְעַ-מְאַמָּעָה, וְאָס פְּיִינְגַּעַן זִי מִיטְּ אַיְבָּעַרְטִירִיבְּנָעָר גַּוְטְסְקִוִּיט אָוּן אַוְנְטְּעַמְּתָהָעָ נִינְקִוִּיט. דִּי מְאַמָּעָ טְרִיבִּטְמָאַלְיִיךְ וּוְעַגְעַן דִּי אַנְגְּנַעַשְׁטָעַלְטָע אִין דִּי בְּיוֹנָעָם אָוּן וְעַגְעַן דִּי לְאַנְדְּסְלִוִּיט אִין דָּרַר מִשְׁפָּחָה, אָוּן דָּרַר אַנְקָעַלְעָן זַאנְט גְּרָאָבָע וּוְיִצְעַן מִיטְּזָן טָאַטְעָן. אָוּן דָּאָן דִּי פֻּרְשָׁעַמְּתָע אָוּן שְׁמָאַכְּטָעַנְדָּע נְעַכְתָּ, פֻּרְשָׁעַמְּתָע דָּוָרְךָ רְפּוֹאָות נְעַטְרִיבְּנָעָם רִיאַי אָוּן

בעליידינגט דורך אהו כוחות' דינגע תאוה — ווי זי איז געווארען דער-
וואראעטס מיט די אהזיביינגענדינגע שטראהלען וואס גליהען פון א
פראסט שטיק גלאז, איז זי איז געווען ווי א יונגער שטארקער אקסם,
וואס ווערט געפטערט מיט פאפיירען גראז...

אפטמאָל איז אַרְיִינְגְּקוּמָן אַיִּזְנְּדָעָן סְעָם. שׂוֹין לאָגָּג
האט ער זי פֿערַפְּאַלְגָּמָט מִיט זִיְּנְעָ שְׁטוּמִידְעַדְעַנְדִּינְגָּעָ בְּלִיקָּעָן. אַזְּ אָז
דאָס לְעַבְּעָן אַיְּזָ אַיְּהָרָ גְּעוֹאָרָעָן לְאַנְגְּנוּוֹיְילִיגָּן, הָאָט זַיְּזַיְּ אַנְגְּנוּהָוִיְבָּעָן
צְוַצְּקוּפְּעָן צַוְּ דֵי שְׁטוּמִשְׁנָאַרְעַנְדִּינְגָּעָ בְּלִיקָּעָן. דָּאָס פְּנִים אַיְּזָ גַּעַד
ווען דָּאָס צְעַלְכָּעָרָ האָבָּעָן נַאֲדָר גַּעַטְמְעָרָטָם, אַזְּן דֵי אַונְטְּרַעְשְׁתָּעָן לִיפְּ הָאָט גַּעַד
צִיטְעָרָטָ פָּאָרָ שְׁטָאַרְקִיְּטָ אַזְּן פְּרִישְׁקִיְּטָ. גְּעוֹוֹעָן אַיְּזָ ערָ דָּרָ אַנְקָעָלָ—
נַאֲרָ אַיְּנְגָּרָ אַזְּן בְּרוֹטַלְעָרָ, אַזְּן וְעַרְעַדְתָּ אַסְּרָ אַזְּן גַּעַלְאַכְּטָ אַסְּרָ אַיְּזָ
די אַבְּעַנְדָּעָן, אַזְּן הָאָט גְּעוֹוֹעָן זִיְּנָעָ שְׁטָאַרְקָעָ וְוַיְּסָעָ צִיהָוָן וְוואָסָ האָ
בְּעָן אַרוּסְנְעַקְוּקָטָ פָּוּן דֵי נַאֲקָעָטָ לִיפְּעָן. אַזְּן הָאָט זַיְּזַיְּ אַפְּטָמָאָלָ
גְּעוֹוֹאַלְטָ פְּעַרְגַּעַסְטָעלָטָ דָּעָם אַיְּנְגָּרָעָן אַזְּן
בְּרוֹטַלְעָרָעָן אַנְקָעָלָ...

סְעָם הָאָט אַוְיִסְגְּעַפְּהָרָט דָּעָם קָאַזְיָן מַאֲנָעָם' עַצָּה : „מַאְדָּ דִּיךְ צַוְּ
צַוְּ דָּרָ יְוָנְגָּרָ וְוַיְּבָעָלָ ; וְוואָסָדוּ דְּעַרְגְּרִיכְבָּעָן
בִּים אַלְטָעָן, וְוַעֲסָטוּ דְּעַרְגְּרִיכְבָּעָן דָּרָכְרִיכְבָּעָן
גַּעַהָאָט אַגְּלַעְגְּנָהָוִיָּם, הָאָט ערָ אַיְּהָרָ אַרוּסְנְעַוְיָוָן אַוְפְּמַעְרְקָהָאָמָּרָ
קִיְּטָ. צְוַעַרְשָׁתָ אַוְיָסָ אַיְּבָרְגַּעַרְכְּבָעַנְטָקָיָטָ פָּאָרָ דֵי בְּיוֹנָעָם. נַוְּ אַזְּ
ערָ הָאָט זַיְּדָ אַיְּהָרָ לִיְּדָעָן שְׁוַיְּגָעָן, הָאָט עַסְּ בְּיַיְּהָם עַפְּסָעָ גַּעַרְהָרָטָ.
אוֹן צַוְּ אַיְּהָרָ צְוַיְּגָעָן צְצַקְוּקָעָן צַוְּ אַיְּהָרָ, צַוְּ אַיְּהָרָ שְׁטִילְקִיְּטָ
ערָ הָאָט זַיְּדָ פְּעַרְלִיעְבָּטָ אַזְּן אַיְּהָרָ. אוֹן צְוַיְּגָעָבָ אַיְּהָרָ אַגְּבָנְלָאָזָטָ
שִׁידָּוָה, וְוואָסָ ערָ הָאָט גַּעַתְּחָאָן אַזְּדָרָ פָּאָרָ אַגְּבָנְעַסְקָאָרְיָעָרָעָ. דָּאָס
גַּעַפְּהָלָל צַוְּ אַיְּהָרָ הָאָט אַיְּהָם דִּיקְמָרָטָ וְווִי זַיְּדָ צַוְּ הַלְּטָעָן. ערָ הָאָט
גַּעַשְׁוִוְיָגָעָן, נִיטָּ גַּעַוְאָנָטָ מִיטָּ קִיְּזָן וְוַאֲרָטָ אַדְעָרָ מִיטָּ קִיְּזָן בְּעַוְוָנָגָגָ
צַוְּ בְּעַלְיִידְיָגָעָן זַיְּ אַדְעָרָ גַּעַבְּעָן אַנְצְּוֹהָעָרָעָן פָּוּן זִיְּנָעָ גַּעַפְּהָלָלָעָן. ערָ אַזְּ
אַפְּטָמָאָלָ גַּעַוְוָעָן מִיטָּ אַיְּהָרָ אַלְיָיָן, זַיְּ אַפְּטָ אַחַיָּם גַּעַפְּהָרָטָ פָּוּן גַּעַרְ
שְׁעָפָטָ, פְּעַרְבָּרָאַכְּטָ מִיטָּ אַיְּהָרָ אַזְּן דֵי אַבְּעַנְדָּעָן וְוואָסָ דָּרָ אַנְקָעָלָ אַזְּ
גַּעַוְוָעָן פְּעַרְגְּוָמָעָן מִיטָּ זִיְּנָעָ מִיטְיִינְגָּעָן אַזְּן פְּעַרְשִׁיְּעַדְעַנְעָן סָאַפְּיִיעָתִיםָ.
ערָ הָאָט אַיְּהָרָ פְּעַרְטְּוִוִּיטָ פָּוּן זִיְּנָעָ פְּלָעָנָרָ אַזְּן עַצְּוֹת גַּעַפְּרָעָנָטָ בְּיַיְּ
אַיְּהָרָ וְעוֹגָעָן זַיְּן שִׁידָּוָה. דָּאָס הָאָט זַיְּזַיְּ גַּעַמְעַנְטָרָ גַּעַמְאַכְּטָ צַוְּ אַיְּהָם.

און סעם איז איהר געוווארען און אמת'ער, איבערגעגעבענער פריננד. זיין געפיחל צו איהר איז איזוי שטארק געוווארען, און דער יונגע איז גרייט געוווען אלצידינג צו טהאָן פאר איהר. ער האט צוליעב איהר אַנגעהחויבען זיך אנדערש אופיציפירען. אַנשטענדינגר און שעהנער. ער האט זיך פאר איהר געווואָלט איספֿינען און ניט געווואָסט מיט וואָס, האט ער אַנגעהחויבען צו געהן איז אַדִּיטשען טעמאָפְּל דאָוונען. געמיינט, ער וועט דערמיט מאַשְׁאָן געפֿעלען. געלערענט זיך ענגלייש שרויבען, און אַפְּילו גענומען ביכער צום ליעזען. איז זיין קלידען זיך האט ער זיך אוּיך גענדרערט. און צו איהר האט ער אַרְוִיסְנֶע ווֹיזָע אַשְׁטֵילָען אַיבְּרָעָנָבָּנָע גַּעֲטְרִישָׁאָפְּט, און דִּי גַּעֲטְרִישָׁאָפְּט האט איהם ערלער און שעהנער געמאָכט...

.3

איין הויז איז געוווען שטיַּי. די דיענסטען זייןען געאנגען אוּוף די שפֿיַּז פֿינְגָּר, ווי אַטְוִיטָר ווֹאלָט געוווען איז שטָּוב, נור פָּוּן ווַיְוִיט צִימָעָר ווָאָס איז געלעגען איז אַוְינְקָעָל פָּוּן הויז האט זיך געהרט אַבעוּנְגָּנָג, אַפְּרָשְׁטִיקָט בעוּנְגָּנָג, אַטְוִיר האט זיך אוּפְּגַּעַמְאָכְט אַזְוַנְמַאָכְט, אַכְּלָי האט גַּעֲלִימְפָּרָט, אַזְוַנְמַעְרָט בְּעֵפְּהָל אַזְוַנְלָעָן טָאָן אַזְוַנְטָרִיט, טָרִיט אוּפְּ די פֿינְגָּעָת איין זאָאָל, וועַלְכָּעָר אַזְוַנְעָן זַעֲלָטָעָן בענְזָטָם, אַזְוַנְדִּי קַאֲלְטְּקִיטִים פָּוּן אָוְנְבָּעוּאָהָנִיתִים האט אָוְנְהִימְלִיך גַּעֲמָאָכְט, האט זיך דער אַנְקָעָל אָרוּמְגָעָרְדָּעָת אַיבְּרָעָן שְׁטוּב, גַּבְּיסָעָן זיך די גַּעֲנָעָל פָּוּן אָוְנְגָּעָד וּלְדִינְקִיטִים, אַזְוַנְדִּים אַזְוַנְיָהָן זַעֲלָטָעָן אַזְוַנְמַעְמָאָטָרָט פָּוּן אַפְּאָר נְעַכְתִּים שְׁלָאָפְּעָן. זַיְנָע אָוְינְגָּעָן האָבָעָן גַּעֲשְׁטָרָאָהָלָט פָּאָר שְׁרָעָם אַזְוַנְהָפָּנָג. ער האט גַּבְּיסָעָן די פֿינְגָּר אַזְוַנְמַעְרָט פָּאָר זְהָ:

— טָאָטָע, מָאָמָע — גַּאֲטָט — הַעַלְפָּ מָה. — אַיר זַעְלָ אַלְעָ מהָאָג, אַלְגָּ, אַלְעָ, אַלְעָ — נָור הַעַלְפָּ מִיר — לְאָזְזָ זַיְנִינְגָּעָן, טָאָטָע — לְאָזְזָ זַיְנִינְגָּעָן, עַס אַזְוַנְדָּאָר אַחֲמָנוֹת — אַוְיָדְאַוְיָדוֹי.

איין צווייטען ציימער האט זיך געהערט טרייט אוון עם איין ווער
דורכגעלאפען, דער אנקעל אייז ארכוים.

— וואס הערט מען, שוויגער? — וואס?
— גאט העלפט אונז, משה, גאט העלפט אונז — שוויג, דער
דאקטאר איין דארטען.

— אווי, גאט, האב רחמנות! — טאמע, מאמע, איינציגע.
איין איין מינוט איין דורכגענאנגען זיין ליעבען פאר איהם. ער
האט זיך דערמאנט אלצדינג וואס ער האט געתהאן, אוון עם האט
זיך איהם געדאכט, אוון עם שטעהט ווער הינטער איהם אוון לאוט
איהם ניט צוקומען צו א תכליות איין ליעבען. לאוט איהם נישט ווערען
דאס, וואס ער וויל. ערשות יעצט זעהט ער דאס. ער האט ניט געַ
וואוסט דערפּן.

ער האט גבעגעט נאך א בעסערען ליעבען דורך דורך גאנצער
צייט, וואס ער האט זיך געשטעט אויף די פיס, נור עם האט ווער
ニיט צונעלאָזֶטֶן דאס ליעבען, אוון יעצט, אוון ער האט עם שווין געפּוּנָן,
אוון ער איין שווין איין דעם ניעוּם ליעבען — אוון עם בעדרהָטְ קומען דאס
וואס ער האט איזוּ געהאָפְּטְ דְּרוֹיְהָ, אוון עם ווועט קומען — אַ קִינְדְּ
פּוֹן אַיְהָם; זיין אַיְגַּעַןְ קִינְדְּ פּוֹן רֵיְנִיקִיטָן, מִיטְ וּוּלְכַּעַןְ ער ווועט זיך
ニיט דְּאַרְפַּעַןְ בְּעַהֲלַטְעָןְ; זיין אַיְגַּעַןְ אַיְדְּ — אַ נִּיעַרְ אַזְּ אַ יְוָנְגָעָרְ
— זיין אַיְגַּעַןְ אַיְדְּ וּוּלְטְ נאָךְ אַמְּאָלְ גְּבוּרָעָןְ וּוּרָעָןְ, וָאָסְ וּוּטְ
געבען אַ טְּעַם אַזְּ אַיְנָהָלָטְ צוֹ זִין גְּאנְצָעָןְ גְּעוּוֹזָעָנְעָןְ לְעַבְעָןְ; אַיְצָטְ
אוון קומט די מינוט, האט ער מורה, אוון אַיְמִיצָעָרְ וּוּטְ נִיטְ לְאַזְּעָןְ
— עַסְ וּוּטְ גְּעַשְׁעָןְ אַזְ אַוְמְגָלִיקְ.

— ניין, טאמע איין חימעל — ווועטס מיר מוחל זיין — אַיְדְ וּוּלְטְ
אלעַם טהאָן, גאנְץ אַנְדְרָשָׁ, גאנְץ אַנְדְרָשָׁ לְעַבְעָן — לְאַזְ מִיד, טאמע
איין הימעל, לְאַזְ מִיד — הַעֲלָףְ מִיר!

מִיטְ יְעַדְעַ שְׁטוּנְדָעַ וָאָסְ עַסְ האט לְעַנְגָּעָרְ גְּדוּעָרְטָ מַאְשָׁאָטָ
עַנְטְּבִינְדְּוֹנְגָןְ — איין אַיְהָם אַלְצָןְ לְעַהְרָעָרְ גְּעוֹוֹרָעָןְ וָאָסְ מַאְשָׁאָטָ
דאָס נִיְיְגַּעַבְּוִירָעָןְ בְּעַרְיוּתְ פָּאָרְ אַיְהָם. ער האט געהאָטְ דָּאָס גְּעַפְּיהָלְ,
אוון ניט אַ פְּרַעְמְדָעָרְ לְעַבְעָןְ, נור זיין אַיְגַּעַןְ אַיְדְּ גְּעוּבָעָןְ וּוּרָעָןְ דָּאָרטָ
אַונְטָעָרְ דיּ פְּרַעְמְאָכְטָעְ טְהִרְעָןְ גְּעוּבָעָןְ גְּדוּעָרְ גְּטוּיְעָטָןְ. זִין
וּוּיְטָעָסְ לְעַבְעָןְ איין דָּעָרְ פְּרַעְמְאָנְגָּנְהָיָטְ אַזְּ זִין וּוּיְטָעָסְ, וּוּיְטָעָסְ לְעַ
בעָןְ איין דָּעָרְ צְקוֹנוֹנְפְּטָ — אַלְעַם, וָאָסְ קְוָמָטְ נאָךְ אַיְהָם לְיִגְתְּ אַזְּ מַאְ

שא'ס שווים — און דארטנו וווערט עס יעצט בעשאפען אדער געטוויז טעם. מיט יעדע שטונדרע וואס האט לענגער געדוריערט, אלץ געלויוטערט טער איז ער געוואָרערן, דער שועערער אנטקעל — און גערינוינט פון זיוו זונדיינעם לַעבען, און געאיידעלט איז בענקסאָפֿט נאָר רייניקיט. איז מאשא'ס קרעכיצען האט ער געהרטן די שטיטים פון זיוו אַיְוְגַּעֲנָעַ נִשְׁמָה, וואָס לַוְוְטַעַרְט זַיְד אַיְצַט אַיְזַיְן. עס איז זיס געוויז דַּוְעַתְּאָגָּעָן, וואָס די קרעכיצען האבען איהם געשמייסען. ער האט זיך דערמאָנט זוינע קינדרעריאָהָרָעָן. זיוו מאָמָא'ס אוֹיסְגַּעַם אַטְּעַטְּמָע גַּעֲוִיכְטָה האט ער געוועהָן פָּאָר זַיְד אַיְזַיְן דַּעַמְּשָׁבֵת פָּאָרְנָאָכָּט. אלצידינג אַרוֹם איהם איז געוויז זיך אַמְּאָל שַׁבְּתָה פָּאָרְנָאָכָּט. נִיְיָ, וּוּרְבָּקְפּוֹר אַמְּאָל, אַמְּאָל — אַיְזַיְן די אלטָע הַיִּם, ווּוּרְבָּקְפּוֹר אַיְזַיְן נִאְדָּר קִינְד גַּעֲוָוָן, ער געַ דעַנְקָטָן עַס נִאְדָּר — די גַּרְוִיסָּע וַיַּאֲהַרְצִיָּת לִיכְתָּבָן אַיְזַיְן אַמְּשָׁעָנָם רַאֲנָדָעָל אַיְזַזְאָמָּד — שְׁטַעַחַט אַוְיפְּזָן ווּוּסָגְעַטְּמָעָן טִיש אַיְזַיְן די מַאְמָע אַיְזַיְן וּוּיְסָעָן הוֹיב בענשָׂט לִיכְתָּבָן אַיְזַיְן וּוּיְנָטָן — אַיְזַיְן ער אַיְזַיְן אַנְיַע צִיְּדָעָנָה קַאְפָּאָטָע, וואָס דַּעַר טַאָטָע האט איהם גַּעֲוִיכְטָה בַּיִּי אַקְרָעָהָן — שְׁטַעַחַט אַיְזַיְן אַוְינְקָעָל פָּוּ שְׁטוֹבָן מִיטָּן גַּרְוִיסָּען מַחוֹזָר אַיְזַיְן הַאֲנָר — אַיְזַיְן שְׁעַהְמָט זיך פָּאָר די מַאְמָא'ס וּוּיְסָעָן הוֹיב אַיְזַיְן פָּאָר די מַאְמָא'ס טְרַעְהָרָעָן — ער האט הַיִּנְטָמָע מַעֲרָעָן גַּרְוִיסָּען אַוְיפְּזָן פָּאָלֶד, אַיְזַיְן עַפְּעַל גַּעֲגַּבָּעָט — ערּוּבְּיַסְּכְּפּוֹר עַפְּעַל גַּעֲגַּבָּעָט פָּוּ אַשְׁטָעָל אַרְאָפָּה, אַיְזַיְן די מַאְמָע בענשָׂט דָּאָס גַּרְוִיסָּע יַסְּכְּפּוֹר לִיכְתָּבָן.

דאָס זַעַלְבָּע גַּעֲפִילָּה האט ער אַוְיד יַעַצְט גַּעַהְאָט — מַאְשָׁא'ס רַיְנִיקִיט, אַיְהָרָעָן קַרְעַכְּצָעָן אַיְזַיְן פִּיְיָ — אַיְזַיְן ער — ער האט עַפְּעַל גַּעֲגַּבָּעָט ...

נוֹר טַרְיט הַעֲרָעָן זַיְהָ, אַרְשָׁהַנְּטָעָר דַּעַר מַהְוָר — ער נַאֲפָט זַיְד אַוְיָך — לַוְיָופְט אַרוֹוִים — דַּאֲקְטָאָר גַּאֲלָדְשָׁטִיּוֹן אַיְזַיְן וּוּיְסָעָן פָּאָר טָוָר מִיט אַוְיָפְגַּעַש אַטְּעַט אַרְבָּעָל פָּאָרְאוֹוִים, די שְׁוֹוְגָּעָר הַיִּנְטָעָר אַיהם. — מַזְלָל טָוָב, מַשְּׁה ! — מַזְלָל טָוָב — אַיְנָגָעָל, אַיְנָגָעָל, אַיְנָגָעָל !

— דַּאֲקְטָאָר, יָא ? דַּאֲקְטָאָר ...
— יְעַם, יְעַם — מַר. מַעְלָנִיק — מַזְלָל טָוָב ! — עַוּורי טַהִינָּג אַיְזַיְן אלְלִידְיוֹיט. שִׁי אַיְזַיְן אלְלִידְיוֹיט.
— דַּאֲקְטָאָר דִּיעָר — אַיְזַיְן שְׁפְּרִינְגְּט וּוּי אַיְנָגָעָל אַיבָּעָר די מַרְעָפָּה.

— איזו מינוט, מר. מעלניך, לאזט זי אליען — מירין באך געהן.

— דאקטאר דיערט — איד וועל עם איד קיינמאָל ניט פערע געסען — קיינמאָל ניט, וועיט אַ מינוט — אוּן וואָס מאָכט זי, אוּן דאס? ...

— שי איזו אלֶּלְדִּיּוֹט, אוּן די ביבי איזו אלֶּלְדִּיּוֹט, וואָס האָב אַיד געוֹאנַט, מר. מעלניך, אַיהֲר געדענטק? — חאָט דער דאקטאר אַיהם געַקְעַט אַיזוֹ די אוּגַעַנַּען אַרְיוֹן מיט אַ פרַעַר געלעַכְיַט טעַרְעַל.

— אַיד געה טהאָן עפָעַס פָאָר אַיד אַזָּה, אוּן די גאנצָע שטאדט ווּט דערמִיט קלַינְגַּעַן — אַיהֲר ווּט זעהן, דאקטאר.

— אלֶּלְדִּיּוֹט, מר. מעלניך! — מירין זעהן.

נוֹר דער אַנקְעַל האָט אַיהם שווֹן ניט געהערט. ער איזו דורך געלַאַפְעַן דעם זאָצָל. אַיזוֹ עַסְצִימָעַר אַיהם געַפְאַלְעַן אוּפְּפַז האָז אַחרָן מַעַלְנִיק מיט געוֹוַיַּן אוּן קוּשָׁן. אַ האָלְבָּטוּץ מוהמעם, בעַטְרַם, משְׁפָחָה אַיזוֹ לַאֲנְדֵּסְלִיטָּה האָבָעַן אַיהם אַרְוָמְגָעַנְגָּעַלְט מיט פְּרִירַד אַיזוֹ גַּשְׁרִיּוֹן: מַזְלָּטָבָן מַזְלָּטָבָן אַיְנְגַּעַל — ער האָט זיך קויַם אַרְיוֹסְגָּעַרְיסְעַן פַּז זַי אַיזוֹ אַרוֹיף מיט לַיְכְּטָעָה, אַיְנְגַּעַל האַלְטַעַנְעַט טְרִיטַט צַו די שְׁלָאָצְיּוּמָרָט. הַיְמָעָר מַאֲשָׁאָסָס תַּהַיְר האָט ער געַפְוָנוּן סֻעַּעַן. דער יונַג אַיזוֹ גַּשְׁטַעַנְעַן הַיְנָטָר דער טַהַר — אַ בלְיֻכָּה, אוּן די טְרַעַהָרָעַן זַיְנָעַן אַיהם גַּעַרְעַז פְּנִים.

— סֻעַּם, דָו בִּזּוֹט דָא, סֻעַּם, מָאי באַי — אַיְם הַעֲפָפִי, יָוָר אַנקְעַל אַיזוֹ הַעֲפָפִי — סֻעַּם, הַעֲפָפִי.

סֻעַּם האָט אַיהם ניט געַנְטַפְעַרט, סֻעַּם האָט אַיהם ניט אַנְגַּעַל סַוקְעַט, ער אַיזוֹ אלֶּלְז גַּעַשְׁטָאַנְעַן אוּפְּרַאַפְּט, גַּעַצְיַעַרט. די נָאָז לַעֲבָר האָבָעַן שָׁאָרָף גַּעַשְׁלוֹנְגַּעַן די לַוְפְּט. די לַיְפְּעַן פָּעַרְבִּיםָעַן בַּיּוֹן — אַיזוֹ די טְרַעַהָרָעַן זַיְנָעַן גַּעַרְעַז אַיזוֹ פִּיעַלָּע טַרְאַפְעַן אַיבָּעָר די באַקְעָן.

דער אַנקְעַל האָט לַיְכְּט אַגְּגָעַנוּמוֹן בַּיּוֹן דער קַלְאַמְקָע פַּז דער תַּהַיְר אַיזוֹ גַּעַוְאַלְט זַי עַפְעַנְעַן. די תַּהַיְר אַיזוֹ אַבָּעָר גַּעַוְוַעַן פָּעַרְשָׁלָאַסְעָן. — געה ניט אַרְיוֹן, אַנקְעַל, געה ניט, זַי אַיזוֹ מִיעָד, זַי שְׁלָאַפְט, אַנקְעַל, זַי שְׁלָאַפְט — האָט אַיהם סֻעַּם צְרוּקְגַּעַה אלֶּלְטָעַן.

— סעם, מאי דיער באו — איד בין גליקליה, איד בין דער גליקLIBSTEIN מענש איזן דער וועלט. איד געה אלעמען גליקלייד מאָבען. סעם, איד וויס וואָס דו בייזט פאָר מיר, איד וועל דיר מאָכען פאָר מײַן פֿאָרטנער, סעם — איד ליעב דיר ווי אָ פֿאָטער, אָנוֹ אִיז אַיהם געפֿאַלעַן אוּיפֿן האָלוֹן אָנוֹ געפֿושט אַיהם.
די טהיר האָט זיך שטיל געפֿענט אָנוֹ די שווינגר אִיז אַרוּסיד געפֿומָן.

— שווינגר, וואָס מאָכט זֶ ?

— שְׁדֵש — זֶ שְׁלָאָפְּט, זֶ אִיז מִיעַד.

— אִיד ווֹלְעַס זֶהוּ, אִיז אַוְונְגַּזְבְּלִיךְ נָוָר... .

די מוטער האָט פֿאָמָעלִיךְ אוּיפֿגַּעפֿעַנט די טהיר אָנוֹ דער אַנְקָעַל אִיז אַרְיוֹן אַוְוַת די שְׁפִּיצְיָה פֿינְגָּר.

ער אִיז גַּעֲבַּלְיָבָּעַן שְׁמַעַחַן ביַי דער טהיר. פּוֹן בעט האָט מאָשָׂא אַרוֹסְגַּעַשְ׀יוֹינַט אַ בְּלִוְיכָע אָנוֹ אַ מִיעַדָּע, דער אַנְקָעַל האָט גַּעֲקָוּט אַוְיָחָד אַיז אַיְהָר אָנוֹ נִיט גַּעֲוָאנַט צַוְּגָהָוּ, ווי דָּאָרָט ווֹאלְט גַּעֲלָעָגָעַן זַיְן הַיְּלִוְנְתָהָוּם. מאָשָׂא האָט אַיהם נִיט אַנְקָעַקְוָט, אַיְהָר אַוְיָגָעַן זַיְעָנָע שְׁטָמָר גַּעֲוָעַן אָנוֹ שְׁטוֹמָן אָנוֹ גַּעֲקָוּט אַוְתָּא אִיז אַרְטָה. דער אַנְקָעַל האָט גַּעֲצָוּטָרְט אָנוֹ אִיז גַּעֲנָאָגָעַן מִיט פֿאָמָעלְאַכְדִּינָּג טָרִיט — גַּעֲהָעָנִי טָרִיט צַו צָו בעט — אַרְאָבָּגְּעָבָּיָגָעַן זיך אָנוֹ גַּעֲקָוּשָׂט די זַיְדָעָנָע קָאַלְדָּרָע מִיט ווֹאלְכָעָר מאָשָׂא אִיז גַּעֲוָעַן צַוְּגָהָרָט :

— מאָשָׂא — מײַן, מײַן — מײַן מַאְמָא — אוּיפֿ מאָשָׂאִים בְּלִוְיכָע בע באָקָעַן האָט אַרוֹסְגַּעַשְׁלָאָגָעַן אַ רְוּתְּלִיבְּקִיטִיט, ווי זֶ ווֹאלְט אַ קָּלִין קוֹנְדָּגָעַן אָנוֹ זֶ ווֹאלְט זיך פֿעָרְשָׁהָמָט.

געבען מאָשָׂאִים בעט אִיז שְׁוִין גַּעֲשְׁטָמָאנַעַן דער נִוְיָר קִינְדָּרְעַדְתִּי ווֹאנְגָעַן, די מוטער האָט אוּיפֿגַּעַדְקָט דָּאָס זַיְדָעָנָע גַּעֲרָעָקָס אָנוֹ דער אַנְקָעַל האָט דְּרֻזְוָעָהָן עַפְּעַם רְוִיטָם, צַוְּהִצְטָעָס אָנוֹ אַונְפָּאַרְמְדִינָּעָס. עַר האָט זיך אַרְאָבָּגְּעָבָּיָגָעַן אַוְוַת דָּרָר, אַיְינָגָעָרָבָּעַן זַיְן פְּנִים אִין דָּעַם נִיְּעָם גַּעֲבָּרָעָנָם גַּעֲלָעָנָר אָנוֹ גַּעֲוָיִינָט

סֻעַם, ווֹאלְכָעָר אִיז גַּעֲשְׁטָמָאנַעַן ביַי דער אַפְּעָנָר טהיר, אִיז דָּאָנוֹ צַוְּגָהָגָעַן מִיט שְׁטִילָעָ טָרִיט אָנוֹ גַּעֲשְׁטָעָלָט זיך אַיבָּעָר דָּעַם אַנְקָעַלִים קָאָפְּ אָנוֹ אַוְיךְ אַרְיוֹנְגַּעַקְוָט אִיז ווֹינְגָלָעָ אַרְיוֹן... .

מאָשָׂא האָט גַּעֲצָוּתָרְט אַיז זַיְדָעָנָע דָּעַךְ אַיבָּעָר אַיְהָר קָאָפְּ אָנוֹ

פֿעָרְשָׁטָעָלָט זיך דָּאָס פְּנִים.

.4.

עם איז געווען א שעהנער זומערטאג. דאס גרויסע שלאל-צימער אוין אנקעל מאזעם' וואהנוונג איז געווען בענאמען מיט צעבערטס ליכט. וועלכע האבען אריינגעדרונגען פון די צוויי גרויסע פענסטער, ואס זייןגען ארויסגענאנגען איז א בריטע גאטס אריין. מאשא, א יונגען און שטארקע מאמע, האט געבאדען איהר נאקטט פינט-מאנאטדריג קינד אין א בעקען מיט לאהע וואסער. דאס קינד איז געווען געהילט איז וויס-באתיסטענע לויילעכער, איז עס זאל זיך ניט פערזיהלען. דאס קינד האט בעוואוינגען דאס וואסער מיט זיין שעורפערלטיג בעוועגונגען און עס האט געשריין, פערקניטשענדיג די אויגען ווי און אלטער איד. מאשא האט זיך געפרעהט איז געשפערלט זיך מיטין קינד, וואשענדיג עס איז גיענדיין וואסער אויף דעם קינד'ס שערפערל. ארום איז געווען אנטוואו-ארפערן וויסע וועש, לויילעכער, האנד-טיכער, און אלצדרינג איז שטוב האט געשמייקט מיט רייןקייט און מיט מוטער-ליכקיות. זי האט דאס קינד ארויסגענומו פון שיסעל, פליינק עם איינגעלהט איז געמאנגעלטע קנייטשענדיג פרישע לויילעכער און עס געטוליעט צו איהר הארץ, איינשטיילענדיג דאס קינד, וועלכען האט ניט אויפגעהרט צו פערטומלען די שטוב מיט זיין שארכשנידען-דען קוויטשען. מאשא האט געלאלט און געפרעהט זיה, וויל זי האט געוואסט פאר וואס דאס קינד שריט, איז שפיעלענדיג זיך מיטין קינד, האט זי צו איהם געלאלט:

— דו פרעסער איינער, איד וויס וואס דו ווילטט, איך וויס.

זי האט פליינק בעפרויט איהר יונגען קערענדיג בערטט פון איהר לאפטענדעל, אבער זי האט ניט באלאד אריינגעגעבען איהר ברוסט איז דעם זוכענדען קינדישען מיילעכעל, נור האט זיך גערוייצט מיטין זיינר, זוי איזן קינד מיטין אנדראען, אונגענומען איהר ברוסט מיט צויזי פינגער און ארויסגעשפֿריצט א פאר טראפערן מילד פון די בריסט-ווארצלאן אויפֿן קינד'ס מיילעכעל, האט דאס קינד עס אַבענעלעקט און וויטער געשריין.

— דו פרעסער איינער — האט מאשא געלאלט, ווען זי האט

געועעה ווי דאס קינד שטראקט אוויס זיוו מיילעכעל נאך די טראפענס און זוכט, ווי א שטומ חיה'לע, די קוואלען דורך וועלכע גאט שיקט צו צו איהם זיין ערנערונג.

א מינוט האט זי געלאָז דאס קינד זוכט. נאכשפערענדיג נאך דעם געשמייך פון די מילַה, האט דאס קינד געפונען דעם קוואל און איינגענארעט זייז פנים'ל איז מאשאַס שטאָרְקָע יונגע ברוסט, און גענאָט פון זוינען קוואלען מיט דעם גאנצען קינדרערשען בח וואָס איז געווען איז דעם פרישען מאָרד פון זוינע יונגע ביינדעלע. און איבער דער מוטער איז געקמען און ערלייכער ווינַד פון ווער געקושט אונבעוואָסט איז שלאָפ, און א ציטערידיגער ווינַד איז קינדיש-מוטערלִיבּער צערטלייכּוּס איז דורךגענַגַּען דורך אַיהָרַע ביאָנַע... .

יערטס מאָל ווען מסחאָ האט געוויגען דאס קינד, זיינען איהָר געקומען מادرנע געדאנקען איז קאָפַ, און עפַען אַן אונבעוואָסטַע וועהָר-תאג האט זי גענאָט. אַ וועהָטַג און אַ בענקסאָפַט. זי האט גע-האט דאס געפַַהַלַַ, אַז זי האט נאָר ניט החומנה געהָט, אַז זי האט אַ קינד און ניט פַַיַַן מאָן... אַז זי האט געבענטס נאָר אַ מאָן, וואָס זאָל קומען איז גַּלְעַטְעַן איז דער שטיל אַיבְּרַע' קאָפַ, ווען זי זיצט און שטילט איז אַיְהָר קינד. אַז דער מאָן זאָל זייז דער ריבטינער און אַיְהָר פַַטְעַר פון אַיְהָר קינד. די פַַרְבִּינְדְּנוֹג צוֹוישׁען אַיְהָר אַז אַיְהָר מאָן זאָל זייז אַ גַּטְרִיעַ אַז טַעַפַּע, ווי ביַי יעדען יונגען פַּאֲרַ פַּאֲלַק — אַיְהָר קינד זאָל האָבען אַז אַמְּתַען פַּטְעַר. אַז יעדעס מאָל, ווען עס זיינען געקומען די געדאנקען צו אַיהָר, האט אַ טַעַפַּע אַז בעהָלְטַעַנַּע וועהָטַג געווועהָטַג זי, אַז פַּרְשַׁעַהַמַּט זי, אַז זי האט זיך געהָלְטַעַנַּע, אַז זי אַז פַּרְשַׁאַלְטַעַנַּע אוֹף אַיְבִּיגַג, קינד מאָל ניט — וועט זי ניט קענען גבען אַיְהָר קינד אַ פַּטְעַר... .

זי האט מקנא געוווען יעדער וויבעל, וועלכע האט אַ מאָן. אַפְּטַי מאָל האט זי בעמערכת פַּאֲהִירַעַנְדִּיג אַיְן עַלְעֲוִוִּיטַע, שבת אַיְן אַבְּעַנְדַּ, ווי עס זיצט אַ יונגען טאָטַע אַז האָלַט אַ קינד אוֹף די הענה, אַז נבען איהם זייז וויבַּג. זוי פַּאֲהַרְעַן געוווים צו שוֹוְרַאַזְוַן-שׂוֹוְנַעַר דָאָזְטַאָן, האט זיך געטראָכַט, אַז מַקְנָא געוווען דער אוֹיסְגַּעַר האָרוּוּעַטַּעַר מַיְעַדְעַר ווַיְבַּעַל אַיְהָר מאָן. נַיְן, נַיט וואָס זי האט אַ

מאז, נאר וואס זי האט אן איינציגען און ריבטונגען פאמער פאר איהר סינד. און א בענkształט האט זי אַרומגענעמען צו א געטריי און דיזן לאבען, וואס האט א בעשטאנד, א שטארקען ווארכעל אונטער זיך. זי האט ניט געהאט קיין מאן, נור א קינד, און דעם קינד האט זי אַוועקגעגעבען איהר מוטערליךע און וויבליךע צערטליךיט. מיט דעם קינד האט זי געפיחלט ווידער צורייך יענע אונבעוואסטע זויר בערקייט, איז וועלכע זי האט געלעבט, ווען זי אייז געווען א מיידעל. מיט דעם קינד האט זי זיך צורייך געפונען. זי אייז ניט קיין וויב — זי אייז א מיידעל א מוטער.

האט זי נור פערבראכט מיט איהר קינד, קיינעם ניט געוואלט זעהן, ניט אַרוייסגעגעגען פון הויז, ניט געלעבט מיט עפעס אנדערש, נור פערברארגען זיך אייז'ס שלאָפֿ-צימער, זוי א כהן אייז זיון טעטפאעל, און פערבראכט מיטין קינד. זי האט עם געבאדרען, געוואשען, איבער-געטהאן, און בײם קינד האט זי זיך געפיחלט גערעטטעט ...

די טהיר פון שלאָפֿ-צימער האט זיך איין דער שטיל געפענט. מאשא האט ניט בעמיערט, זוי דער אנקעל איז אַרײַנְגּעַקּוּמָן אַוְתֵּד שפִּיאַי פִּינְגָּר. ער האט פון דערווויטענס געזהו זוי מאשא שטילט אייזן דאס קינד, און א מינוט האט ער זיך אַבְּגַעַשְׁטָעַלְת בַּי דער טהיר, זוי ער וואלט בעטראכט זיון היילגנתחום. אַ ציטערנְדִּיג געפיהל האט איהם אַרְוָמְגּוּנְמָעָן יעדעם מאל, ווען ער האט געזהו זוי מאשא זוינט דאס קינד, און ער אייז מיט שטילע טרייט און איינגעעהאלטעןער פרויד צויגנאגעגעגען צו מאשא זי אונגעלאַט זי איבערן קאָפּ.

מאשא האט אויפגעזיטערט, זוי עם וואלט זי ווער אויפגעוואקט פון אַ שווערטען שלאָפֿ:

— ווער אייז דאס? — האט מאשא אויסגערויפּען מיט שרעק. — דאס בין אייז. וואס דערשרעקסטו זיך? יעדעם מאל ווען אייד קומ אַרײַן צום קינד דערשרעקסטו זיך. איין אַמעַרְיכָּא זוינען ניטא קיין גנבים, מיין קינד.

— קומ, ניט אַרײַן ווען אייד זוינט דאס קינד, פְּלִיעָז, דו דער-שרעקסט מיר.

— פֶּאָר וואס, קינד? — שמיוכעלט דער אנקעל — אַי לַיְקָא אַיט. אייד לַיְקָא צו זעהן זוי דו זוינסט דאס קינד.

— און איד וויל ניט, און דו זאלסט אדריינקומען. פלייעז, מהו
עם פאר מיר.

— אבער פאר וואס? יו אאר עי ליטל משאולד — אזווי ווי מיין
סינד. איהר בירדע זויט מיינען קלינוי צוועי קינדרער — נעהמת זי דער
אנקעל ארום מיטן קינד צוועמען און טאנצט פאר פריז.
מאשא איז טרויערג גוואארען און שטיל, און שטילע טרעהרעה
האבען פלאצלים אונגעחויבען צו רינגען פון איהר אונגען איבער איהר
געוויכט און זוינגען געפאלען אויפ איהר נאקטע ברוסט.

— וואס איז דיר, פאר וואס ווינסטו שטעריגן, און איד קומ
אריזו? וואס האב איד דיר געתהאָן? פאר וואס לאזטו מיר ניט
קיין נחת האבען פון מיין פריז. וואס גאט האט מיר געשאנקען.
איד האב דאך קינמאָל קיין פריז ניט געהאט איז מיין גאנצען
לעבען. נור יעט, אויפ דער עטלטער — דיך און מיין קלינוי, קלינוי
ריין קינד — מיינס — מיין איגענען. און פאר וואס ווינסטו? פאר
וואס פרעהסטו זיך ניט מיט מיר — מאשא לעבען — מיין גרים,
ארויס נליך?

מאשא האט אויפגעחויבען איהר אונגען און האט איהם אַנְ
געוקט. איהר אונגען זיינגען פול געווען מיט טרעהרעה — און דער
גרוייסער וויס-אפעל האט זיך געוואאסערט — און זי האט איהם אַנְ
געוקט מיט דחמנות אויפ זיך און אויפ איהם, און געשיגגען, ווי זי
וואלט געווען אַ שטומען חיה, וואס גאט האט איהר ניט דעם לשון
געשאנקען, נור זי דרייקט אום איהר געפילהָן איז בליך.

— פאר וואס קווקסטו אויפ מיר? פאר וואס רעדסטו ניט צו
מיר? — זויט דו האסט געהאט דאס קינד, רעדסטו ניט צו מיר —
פאר וואס, בייזטו דען ניט גליקליד מיטן קינד? מאשא דיער, זאג מיר.
— יא, יא, איד בין גליקליד מיט מיין קינד — קיונעמס ניט
נור מיין — איד האב נאר ניט מעהר, נאר דאס קינד — איד בין גליק-
ליד — און די טרעהרעה האבען גערונגען פון איהר אונגען אלע גע-
דיבטער.

— און פאר וואס ווינסטו זוירער? — פאר וואס בייזטו אווי
טרויערגן, פאר וואס?
— איד וויס ניט, מאזען, פאר וואס, איד וויס ניט — לאז

מיר אליאן — פלייען, לאו מיר אליאן מיט מיט קינד — קומ ניט אריין צו מיר, זעה מיר ניט — לאו מיט, פלייען.

— א, דיער טשאילד — אי ניו, דיין מאמא האט רעכט, דיין מאמא זאגט, אzo עס אייז שטענדייג איזוי מיט די יונגע מוטערס ווען זוי זיינגען די קינדרער. דו ביינט נאך אליאן א קליען קינה, אייז קינד זוינט דאס צווויטע — מײַנע צוויזי קליען קינדרער — האט דער אנקעל געלאלקט.

פּוֹן עַס־צִימָעֶר הָאָט זִיד פְּלוֹצָלָגֶן דֻּרְהָעֶרֶת אֲ שְׁטִיםָעֶ. מַאְשָׁא אַיְזָן בְּלֵיךְ גַּעַוּוֹאַרְעָן.

— ווער איז דארט?

— סעם איזו עס. — יעם, שטעל דיר פֿאָר, מַאְשָׁא, טְשָׁאָרְלִי דיין קאָזִין אַיְזָן דָּאָךְ דָּעֶר לְאַיעָרָ פּוֹן דָּעֶר יְוִינָאָן, בַּיְ אַיְחָם וּוּלְעָן מִיר דָּאָס בְּעַדְאָרְפָּעָן סְעַטְלָעָן דָּעֶם סְטְרִיקָמִיט די לְאַנְדְּסְלִיטִיט. דו ווּוִיסְטִיט, אַוְנוּעָרָעָן לְאַנְדְּסְלִיטִיט סְטְרִיקָעָן דָּאָךְ — שְׂוִין די צְוּוִיתָעָן וּאָרָד זַיִוִּים קְוּמָעָן נִיט צַוְּ דָּעֶר אַרְבִּיטִיט — דָּאָס הָאָט אַלְץָ דיין קאָזִין אַנְגְּעָמָאָט. אַיְדָה אָבָּ דָּעֶר שְׁטָעָנְדִּיגָּ גַּעַזְאָמָּה, אַזְוָר אַיְזָן אֶ „דָּעַנְדוֹשָׁרָאָמָּה“ יָאָנוּ מַעַן — עַר וּוּעַט אָנוּזָן מַאְכָעָן טְרָאָבָעָל — נָא, זְעוּסָטוּ, דָּאָס הָאָט אָנוּזָן אַיְינְעָנָה, אֶ „אַנְדְּסְמָאָן, אֶ מַשְׁפָּחָה-הַמָּאוֹ אַפְּגָנְעָתָהָן.“

— גַּעַה אַרְאָפֶן, פְּליַיעָן, גַּעַה אַרְאָפֶן אַזְוָר מִיט זַיִי — לאו מִיד אליאן — הָאָט זִיד מַאְשָׁא גַּעַבְעָטָעָן בַּיְוָם אַנְקָעָל אַזְוָר גַּעַנוּמָעָן אַוּוּקָעָר לְיִגְעָן דָּאָס אַיְינְגָּעָשְׁלָאָפָעָן קִינְדָּ פּוֹן אַיְהָרָ בְּרוּסָט אַיְזָן וּוּיְעָנְגָּלָעָרָיוּ.

— נָאָךְ אַיְזָן מִינּוּט. אַיְדָה וּוּלְלָן נָוָר יְהָוָה אַבְּיָסְעָלָעָ, וּוּיְזָה שְׁלָאָפֶט.

— שְׁטִילָ, וּוּסְטָט עַס נָאָךְ אַוְיפּוּוּקָעָן.

— שְׂוִין, שְׂוִין — אַזְוָר אַנְקָעָל די טְהִיר נָאָךְ אַיְתָם

מַאְשָׁא הָאָט פְּעַרְשָׁלָאָסָעָן די טְהִיר נָאָךְ אַיְתָם

נָאָר בְּאַלְדָּ הָאָט וּוּעָר גַּעַלְאָפֶט :

— שְׁטִילָ. וּוּעָר אַיְזָן דְּאָרָט?

— עַפְעָן אַוּתָה, מַאְשָׁא לְעַבְעָן — רַופְטָזִיד אָפֶן די מַוְתָּעָר, וּוּאָס פְּעַרְשָׁלִיסָט דו זַיִד? קִינְעָר וּוּטָט די שְׁנָאָרָעָם, חָע, צַוְּ די מַשְׁפָּחָה. אַוְיסְטָה גַּעַהְאַלְטָעָן דָּאָס פָּאָר אַוְנוּרָ פְּעַרְהָאָרָעָוּעָטָעָ גַּרְאָשָׁעָן. אַזְוָר גַּעַרְאָרְפָּט אֶ טְאָכְטָעָר אַוְיְצָגְעָבָעָן. אַזְוָרְאָשְׁטִיּוּרָ צַוְּ מַאְכָעָן, דָּאָס

וועיב מיט די קינדרער ארייבערץ' ברענגןעו קיון אמריקא — איז עם געקומען צום אנקעל. וואס, ווען, עם האט בערדארפֿט עפֿעַס — איז עם געקומען צו אונז. מיר האבען עם געשטייט. מיר האבען עם אויס' געהאלטען און יעצט סטראיקען זוי נאָה. נאָ דיר אמריקא. און ווער? דיאָ שנאָרערם זוחן, טשאָרלֵי — ער איז דיר גאָר געוווארען אַ גאנצער פֿאלקאווניל ביִי דער יוניאָן. האָסְטַ שְׁוִין געהערט אַזעלכּעַס?

— מאָמָא, וואָס איז געשעהָן?

— האָסְטַ נִיט געהערט? די לאָנדְסְלִיּוֹט סטראַיְקָעַן דָּאָר — זוי קומען דָּאָר נִיט צו דער אַרְבִּיטְט. און טשאָרלֵי איז זיַּעַר אַנְּדָרְפּֿעַר.

נאָר אַין דעם האָט ווַידְעַר ווער דעם קאָפֶן אַין דער אַפְּעַנְעַר טהיר אַרְיִינְגְּעַשְׁטָעַט. און מאָמָא אַין טאָכְטָעַר האָבען דערקענט סעַם'ס בְּלִיכְבָּעַן עַנְעַרְגִּישָׁעַן פְּנִים מִיט זַיְּנָעַן דערשְׁאָקְעַנְעַן בעטענְדִּינְגַּע אַוְינְגַּען.

— מאָמָא, פֿערמאָד די טהוֹר — האָט מַאֲשָׁא אַוְיסְגַּעַרְפָּעַן, בְּלִיּוֹרְדְּ-זְוּרְעַנְדִּינְגַּן.

— וואָהוָין קְרִיבָעַן זַיְּ, די שנאָרערם, ווענְג אַין זַיְּ די בְּזִונְעַם, קְרִיבָעַן זַיְּ נָאָר אַין די שְׁלָאָפְּצִימְעַרְעַן. — די מאָמָא האָט פֿערקְלָאַפְּט די טהיר פָּאָר סעַם'ס פְּנִים...

.5

דער סטראַיְקָעַן די קוּזְמִינְגַּר לאָנדְסְלִיּוֹט.

עם אַין געשעהָן אַו אַונְדְּעַרְלִיכְעַד זַיְּ — די לאָנדְסְלִיּוֹט פָּוָן קוֹדָר מַיְּ, אַנְקָעַל מַאֲזָעַס¹, משְׁפָחָה, זַיְּנָעַן אַרוֹויִים אַין סטראַיְקָעַן. צוּעַרְשַׁט האָט עם אַנְקָעַל מַאֲזָעַס נָאָר נִיט פֿערשְׁטָאַנְעַן וואָס אַין געשעהָן. גַּעַד זַעַהַן, זַיְּ די לאָנדְסְלִיּוֹט הוַיְבָעַן זַיְּ אַוְיָה אַין מִיטָּעַן טָאָג אַין לְעַנְעַן אַוְועַס די נָאָרָעַל אַין פֿערקְלָאַפְּטַן דעם שָׁאָפֶן, האָט ער גַּעַמְיִינְטַן עַפְּעַס אַן אַונְגְּלוּק אַין געשעהָן.

— וואָס אַין געשעהָן? וואָהוָין גַּעַת אַיהָר?

די לאנדסלייט האבען זיך אַרוּיסְגָּעָגְבָּעַט פֿוֹן שאָפֶ, זַוִּ זַוִּ
וואָלטְעַן בענאנגען אַ גַּבְּהָ, אוֹנוֹ גַּשְׁעַהְמַט זַיך צַוְּ קַוְּפָעַן דַּעַם אַנקְעַל
איַן די אַוְינְגַּעַן אַרְיָה, אַיְנְצְּגָּוּזְּיוֹן האַבען זַוִּ זַיך אַרוּיסְגָּעָגְבָּעַט.
הַאַטְּ דַּעַר אַנקְעַל אַבְּגַעַשְׁטָעַט שְׁלָמָה דָּאַרְפְּסְגָּעָהָעָר, אַ גַּטְעַן בעַד
קַאַנְטְּעַן פֿוֹן דַּעַר חַיִּים :

— שלמה, וואָחוֹן גַּעַתְּסָטוֹ ?

— אַיד ווֹיָס נִיט. מַהְאַטְּ מִיר גַּעַחְיִיסְעַן, גַּעַהְיָה אַיךְ.

— וואָס בֵּין אַיךְ, אַ פְּרַעְמְדָרְעָ ? — הַאַטְּ דַּעַר אַנקְעַל גַּעַשְׁרַעַן
— בֵּין מִיר סְטְּרִיְּפָטְמַעַן ? פָּארְ מַיְוִן גַּטְעַן וואָס אַיד האַבְּ אַיד
אַרְאַבְּגַעֲבָרָאַכְטְּ קַיְוָן אַמְּעַדְרִיקָא, הַאַלְטָ אַיְיךְ אַוִּים מַוִּית ווַיְבָ אַזְּן קִינְ-
דַּעַר. די בִּיְנָעַם זַוְּיַנְעַן דַּאְדְּ נַוְּ צַוְּלִיעָבְאָ אַיְיךְ — סְטְּרִיְּפָטְמַעַן בֵּין
מִיר ! גַּטְעַן, גַּטְעַן, אַיד ווֹלְעַל זַוִּ שַׂוִּין ווַיְיַזְעַן סְטְּרִיְּפָטְמַעַן.
די לאנדסלייט האַבען נַאְרְ נִיט גַּעַעַנְטְּפָרָט, פְּרַלְאַזְטָ דַּעַם שאָפֶ
אוֹן צַוְּנוֹיְפְּגַעְלְיִיבְעַן זַיך אַיז די חַבְּרָה אַנְשִׁי קַוְּמוֹגִין, טַאַקְעַ אַיז דַּעַר
שַׁוְּחַל פֿוֹן ווּלְכָרְעַר דַּעַר אַנקְעַל אַיז גַּעַוְעַן פְּרַעְזְּדָעַנט.

לאָנְגָּה הַאַטְּ גַּעַדוּעַרט בֵּין עַם אַיז גַּעַלְוְנָגְעַן די יַיְנוֹיאַן פֿוֹן די
שְׁנִיְּדָרְעָ צַוְּ אַרְגְּאַנְיִזְרָעַן אַנקְעַל מַאַזְעָם שַׁאָפֶ. אַזְוִי לְאַנְגָּן ווַיְיַדְעַ
אַנקְעַל אַיז גַּעַוְעַן דַּעַר „אַיְנְסִידְמַעַנְשָׁ“ אַיז עַם זַוִּי טַאַקְעַן נִיט גַּעַ-
לְוָנְגָעַן. די לאנדסלייט האַבען דַּעַם אַנקְעַל נִיט גַּעַעַנְטָמַעַן מַעַזְעַן פְּנִים
זַוִּין, זַוִּי האַבען זַיך נִיט פְּאַבְּגַעַשְׁטָעַט ווַיְיַזְעַן זַוִּי ווּלְעַלְעַן קַעַנְעַן דַּעַם
אַנקְעַל שְׁלַעַכְטָס תְּהָאָן. עַר אַיז דַּאְד אַונְזָעָר „פְּרַנְסְּחַגְּנְעַבָּר“, הַאַ-
בָּעַן זַוִּי אַוִּיפְּ אַלְעַ טַעַנְתָּ אַבְּגַעַשְׁטָעַט. קַוִּים אַיז סֻם גַּעַוְאַרְעַן
זַוִּידְעַר באָס, זַוִּיט דַּעַר אַנקְעַל הַאַטְּ חַתְּוֹנָה גַּעַהְאָמָּה, אוֹנוֹ סֻם הַאַטְּ זַוִּי
גַּעַלְאַזְעַט פְּיַהְלָעַן זַוִּין האַנְדָּה, אַיז בִּיסְלַעַכְוּזְיָן גַּעַוְאַקְסָעַן די אַונְצְּפָרִיעָ-
דָּעַנְחִיְּתָ צַוְּיִישָׁן די לאנדסלייט מַיְטָן אַנקְעַל, אוֹנוֹ טַשְּׁאַרְלִיְּן מִיטְ-
אַיְינְגָעָ פְּרַאַפְּעָסְיַאַנְקָעַל אַרְגְּאַנְיִזְעָרָס פֿוֹן טַרְיִיד אַיז עַנְדְּלִיד גַּעַ-
לְוָנְגָעַן אַיז דַּעַר שְׁטַיְלָ צַוְּ אַרְגְּאַנְיִזְרָעַן דַּעַם אַנקְעַל'שָׁ שַׁאָפֶ, אַיז גַּעַ-
הַיִּם פֿוֹן אַיז לאַנְדְּסָמָּאָן צָוָם אַנְדְּרָעָן, בֵּין דַּעַר סְטְּרִיְּקָ אַיז אַוִּי

עַרְיכָת אַוְיסְגָּעָגְבָּעַט פָּארְ אַנקְעַל אַוִּי אַלְעַ זַוִּינָעַ בעַהְעַלְפָרָט.
איַן אַנְפָאָנָגָג אַיז קַוְּמוֹן גַּעַוְעַן זַוִּינָעַ זַוִּיחָר עַנְתְּהַזְּוִיאַסְטִישָׁ צַוְּ קַעְמְפָפְעָן
אוֹ מַעַן הַאַטְּ גַּעַרְאַפְּט גַּעַהְזָן „פְּיַקְעַטָּן“ פָּארְ אַנקְעַל'שָׁ שַׁאָפֶ, חַאָ-
בָּעַן זַיך אַלְעַ גַּעַרְיָסָעַן. אַוְיסְגָּעָגְבָּעַן אַבְּגָר הַאַטְּ מַעַן שְׁלָמָה'לְעַ
פָּאוּרָמָאָן, יַאֲסָעַל דָּאַרְפְּסְגָּעָהָעָר, אַירָעַן סְעַדְרָעַ-חַאְלָטָעָר אַיז פִּישְׁעָרָס,

אידען וועלכע קענען גבען צוריק אַ קלאָפּ וווען מען ווועט דארפֿען.
זוי האבען גענומען ברויט און אַבעגעז אַרעגען אַרטאָפְּלִיעַס אַיּוֹ דֵּי קָעְשָׁעַ
נען אַזְוֹן האבען זיך אַוועקעגעשטעלט. אַ זוּגֶער זעקס אַיּוֹ דָּרָר פְּרִיהַ
פָּאָרָן אַנקְלָעִים שאָפּ. גַּעֲשְׁתָּאָנָעַן אַזְוֹן גַּעֲתִיחַיט
— טהוילמַאל אַיּוֹ דָּרָר אַנקְלָעַן אַרְוִיס צַוְּזַוְּ אַוְן פְּרוּבִירְט מִיט
זוי רעדען :

— ווּאָס ווּעַט זַוְּזַוְּ דָּרָר סָוְּפָּוְן שְׂטָעַחַן ?
— מִיר ווּוִיסְעַן נִיט. גַּעֲהִיסְעַן שְׂטָעַחַן, שְׂטָעַחַן מִיר — הָאָדָּ
בָּעָן דֵּי אַידְעַן אַבעגענטפְּלִיעַט.

— אַבעָּר ווּאָס ווּילְט אַיְהָר ? לְאֹזֶט מִיד הָעָרָעָן ווּאָס אַיְהָר
— מִיר ווּוִיסְעַן גַּאֲרַנִּיט, טְשָׁאָרְלִי — אַלְצַ טְשָׁאָרְלִי... מִיר זַיְנַעַן
פְּרָאַסְטָע סָאַלְדָּאַטָּעַן, גַּעֲהִיסְעַן שְׂטָעַחַן, שְׂטָעַחַן מִיר — הָאָבָּעָן דֵּי
וּוּילְט.

אַידְעַן אַבעגענטפְּלִיעַט מִיט אַ זְּלָגְדִּישָׁעַן טָאָן. דָּרְמָאַנְעַנְדִּינְג זַיך אַזְוֹן
דָּרָר הַיָּם פָּוּן אַיְוֹף דָּרָר ווּאָר בַּיְן דֵּי סָאַלְדָּאַטָּעַן.

— ווּאָס, טְשָׁאָרְלִי הָאָט אַיְיךְ גַּעֲרָאָכְט קִיּוֹן אַמְעָרְיוֹקָ ? טְשָׁאָרְלִי
הָאָט אַיְיךְ גַּעֲנַבָּעַן אַרְבִּיט ? פְּרָנָסָה גַּעֲנַבָּעַן ? אַ גַּאנְצַ יַאֲהָר גַּעַתָּ
אַיְחָר אַיְיךְ צַוְּזַוְּ טְשָׁאָרְלִי — אַלְלַ-דְּרִיטַן !
— אַזְוֹי גַּעֲהִיסְעַן.

— ווּאָס שְׂטָעַחַט דָּרָר אַנקְלָעַן אַזְוֹן טָעַנְהָט זַיך אָוִיס מִיט זַוְּזַוְּ ?
מִיט ווּעַמְעַן אַיּוֹ דָּא צַוְּרַעַן ? אַנקְלָעַן אַרְיַוְן ! — הָאָט סֻם אַיָּהָם
גַּעֲצִוְעָן בַּיָּם אַרְבָּעַל מִיט חֹזֶפֶה, ווּאָס עַר הָאָט גַּעֲרָאָגָעַן צָוְם אַנְכָּל
קָעַל ווּיְתַמְּאַשָּׁא הָאָט גַּעֲבָוּרָעַן דָּאָס קִינְדָּה.

— לְאֹזֶט מִיר, זָאָר ווּוְילְט מִיד מִיט זַיך דָּוְרְכָּרְעַדָּעַן.
— אַנקְלָעַן — הָאָט סֻם גַּעֲרָאָיְזָן — אַיְיךְ ווּוְילְט, אַזְוֹן דָּרָר אַנקְלָעַן
זָאָל אַרְיַוְן. מַעַן דָּאָרָפּ נִיט רַעַדְעַן מִיט זַוְּזַוְּ, אָוִיס מִשְׁפָּחָה, אָוִיס לְאַנְדְּסִילִיט
מַאוֹן. אַיְיךְ לְאֹזֶט מַעַהְרָ קִיּוֹן מִשְׁפָּחָה אַיבָּעָר דֵּי שָׂוּעָל אַרְיַוְתָּה.
— אַלְעָם צַוְּזַוְּ טְשָׁאָרְלִי. מִיר ווּוִיסְעַן גַּאֲרַנִּיט — הָאָבָּעָן דֵּי
לְאַנְדְּסִילִיט אַבעגענטפְּלִיעַט.

אַזְוֹן טְשָׁאָרְלִי אַיּוֹ גַּעֲוָעַן דָּרָר נַאֲטָן. טְשָׁאָרְלִי אַיּוֹ גַּעֲקוּמָעַן יַעַד
דָּעַן אַבְּעַנְד אַיּוֹ חַבְּרָה אַנְשִׁי קַוְּמִין אַזְוֹן גַּעֲרָאָכְט צַוְּזַוְּ לְאַנְדְּסִילִיט ;
טְשָׁאָרְלִי הָאָט גַּעֲרָאָכְט אַנְדְּרָעָרְסִילִיט ; טְשָׁאָרְלִי אַיּוֹ אַרְוָמְגָעָן
לְאַפְּעַן צַוְּזַוְּ דֵּי צִיּוֹנוֹגָן ; טְשָׁאָרְלִי הָאָט פָּוּן עַרְגַּעַזְיוֹוָן גַּעַלְד גַּעַרְאַי

גען ; טשאָרלַי איז געוען דער צוֹוִיטער מְשֵׁה, וואָס איז געּומען אָוִיסְלַיְזָעַן דַּי לְאַנְדֶּסְלִיְּטַ פָּזָן אַנְמָעַל מָאוּזָם, פֿרְעָה מַלְךָ מִצְרָאַיָּת אַיְזָן דַּי חֲבָרָה שְׁלַחְ-עָזָר אַנְשָׁי קְוּזָמָזָן זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן פְּעֻרְזָאַן מַעְלָט דַּי סְטְרִיְּקָעַנְדָּעַ לְאַנְדֶּסְלִיְּטַן. קְוּזָמָזָן האָט גַּעֲרוֹתָה, אַזָּן עַם האָט אָוִיסְגַּעַזְעָהָן וַיַּחֲלַדְמָעָר אַיְזָן דַּעַר הַיָּם. נִיט קִיְּזָן שְׁבָתָן, נִיט קִיְּזָן יְוִסְטָוב — סְאַיְזָן אַינְדָּעַרְזָוְאַכְּבָעַס אַזָּן מַעַן אַרְבָּיִתָּן. אַזָּן צַו דַּעַם אַיְזָן קְוּזָמָזָן אַזָּן נִיט גַּעֲוָעַן צַוְּגַעְוָעַהָנָטָן. שְׁווֹן אַכְּטָן טַעַג וַיַּדְעַר סְטְרִיְּקָהָלָט אַזָּן. דַּעַר עַרְשָׁטָעַר עַנְתָּהָזָוָזָם אַיְזָן שַׁוְּיָן פְּעַרְשָׁוָאַונְדָּעַן אַזָּן קְוּזָמָזָן האָט שְׁווֹן גַּעֲפִיחָלָט אַזָּן בְּעַנְקָשָׁאַפְּטָן נַאֲכָלָן שָׁאָפָּן. נַאֲדָהָן בְּעַן זַיְנָי גַּעֲפִיחָלָט קִיְּזָן הַגְּנָגָעָן. אַבְּיַסְעָל האָט יְעַרְשָׁעַר גַּעֲהָאָט אַלְיָזָן אַבְּגַעַשְׁפָּאַרְטָן אַזָּן בְּעַהְלָטָעַן פָּאָרָן סְטְרִיְּקָהָלָט. נַוְּר קְוּזָמָזָן האָט נִיט גַּעֲקָעַנְטָן אַרְומָדָן גַּעַחַן לְעִידָּג. דָּאָס "בְּעַלְמָוֹתְשָׁעָן" האָט זַיְנָי נִיט גַּעֲלָאָטָן רַוְּהָעָן. דַּעַר "תְּכִילִית" האָט גַּעֲפִיקָט אַיְזָן גַּעֲהִירָעָן אַזָּן גַּעֲנָאַגְּטָן דָּאָס הַאֲרַץ וַיַּדְעַר שְׁלַעְכָּטָעַר וּוֹאָרִים.

— וואָס ווּעַט זַיְנָי דַּעַר תְּכִילִתָּן פָּזָן דַּעַם בְּעַלְמָוֹתְשָׁעָן ? — האָט אַיְנָעָר אַיְזָן דַּעַר שְׁטִילָן גַּעֲפָרָעָט דַּעַם אַנְדָּרָעָן.
— אַזָּן וואָס פָּאָר אַת תְּכִילִתָּן האָסְטוּן בְּיָם אַנְקָעָל אַיְזָן שָׁאָפָּן ?
פָּאָרָן טְרוֹקָעָנָעָם שְׁטִיקָעָל בְּרוּוּיט — דָּאָס אַיְזָן דַּעַר תְּכִילִתָּן.
— מַיְלָא, מַן הַסְּתָמָם, ווּוִיסְטָן דַּאֲדָן קָהָל הַיִּסְטָן אַזָּן
וּוִוִּיסְטָן וואָס עַם טָהָוָט.

נוֹר קְוּזָמָזָן האָט דָּעַרְוַיְיל נִיט בְּעַלְמָוֹתְשָׁעָן. אַיְנָעָר האָט זַיְד דָּעַרְוַיְיל אַנְגָּעָנָרִיְּט אַט שְׁטִיקָעָל יַעַנְעַן ווּוּלְטָן אַזָּן אַרְיוֹנָעָכָאָפָּט אַיְזָן תְּחִלִּים ; אַזָּן אַנְדָּרָעָר וואָס האָט גַּעֲקָעַנְטָן אַבְּיַסְעָל לְעַנְעָן — אַיְזָן פְּרָקָמְשָׁנִיּוֹת ; גַּאֲרָדָן דַּי פְּרָאַסְטָעָן אַזָּן דַּי עַמְּ-הָאָרֶצִים האָבָעָן גַּעֲהָאָט אַט קְעָרְטָעָל בְּיַי דַּעַר טָהָוָר פָּזָן שְׁוֹהָל, אַזָּן דַּי עַלְטָעָרָה האָבָעָן גַּעֲהָאָט עַס אַיְזָן אַט סְטְרִיְּקָהָלָט.

קוּזָמָזָן האָט זַיְד אַרְוָמָנְדָּרָעָתָן פְּרָאַנְק אַזָּן פְּרִיָּי אַזָּן הַאָט גַּאֲרָדָן נִיט גַּעֲתָהָזָן ; קוּזָמָזָן האָט דָּעַרְוַיְיל בְּעַקְעָנָט זַיְד מִיט זַיְעָרָעָן ווִיְיָי בָּעָר אַזָּן קִינְדָּרָעָן, אַזָּן וואָס זַיְיָהָבָעָן קִיְּזָן צִוְּתָן נִיט גַּעֲהָאָט ווּעָן זַיְיָהָבָעָן גַּעֲרָבִיּוֹת ; קוּזָמָזָן האָט דָּעַרְוַיְיל אַרְוָמָנְדָּרָעָתָן,

אֲבָמְעַנְגָּבָעָן זִיר מֵיט הַוּזָרָאָכָעָן, צְרוּעַכְט גַּעֲמָאָכְט זַיְעָרָע אַיְינְגָּעָן
קְלִיְידָעָר, אֶבְעָר קְוֹזְמָיוֹן אַיְזָן נִיט צְוֹפְרִיעַדְרָעָן גַּעַוּוֹן.
— גַּעַוּוֹאַלְד, יוֹסָפָט, וּוֹאָס צִיהָת עַם זִיר אַזְוִי לְאַנְגָּן? וּוֹאָס וּוֹעַט
זַיְזָן דָּעָר תְּכִילַת?

אוֹן טְשָׁאָרְלִיָּם „פָּאָפְלוֹאָרִיטָעַט“ בַּיְיָ דַי קְוֹזְמִינְגָּר לְאַנְדְּסְלִיּוֹט
הָאָט אֲנְגָּהָוִבָּעָן בִּיסְלַעְכּוֹוִין צַו פָּאַלְעָן. וּוֹאָס לְעַגְנָעָר עַם הָאָט זִיר
גַּעַזְוִינְגָּעָן דָּעָר סְטְרִיְק אָנוֹ מַעַן הָאָט קִיּוֹן רֻעְוּלְטָאָטָעָן נִיט גַּעַוּהָן.
הָאָבָעָן דַי קְוֹזְמִינְגָּר לְאַנְדְּסְלִיּוֹט, וּוֹי אַמָּאָל וַיְיָעַר עַלְטָעָרָעָן אַיְזָן דָּעָר
מְרָבָר, אֲנְגָּהָוִבָּעָן צַו „מוֹרְלָמְלָעָן“ אַוּוֹק טְשָׁאָרְלִיָּן:

— וּוֹאָס וּוֹעַט זַיְזָן דָּעָר סּוֹף? אַלְמָעָ אִידְעָן לְאוֹעָז זִיר פִּיהָרָעָן
פָּוֹן אַיְינְגָּעָן; הָע, שְׁעוֹן זְעַהָעָן מִיר אָוֹם.

סֻעַם אַיְזָן דָּעְרוֹוִיל אַוִיךְ נִיט גַּעַשְׁלָאָפָעָן. סֻעַם הָאָט פַּעַרְרוֹפָעָן
אֲמִשְׁפָּחָה־הִרְאָתָה, גַּעַשְׁקָט נַאֲדָר דָּעַם קָאָזְוִין כְּבָאָעָם. וּוּלְכָבָר אַיְזָן אֲ
„רַעַמְאַקְרָאַט“, מִיטְמָן קָאָפְפָו דַי פָּאָלִים, אַוְנוֹ זִיר מַיִט אַיִּהָם אַזְוִעָה
גַּעַחְאַלְטָעָן. מַעַן הָאָט צְוֹנוֹיְפָגְעַרְפָּעָן דַי נַאֲהַעַנְטָעָ מִשְׁפָּחָה, אַוְנוֹ זַיְזָן גַּעַר
שִׁיקָט אַיְזָן גַּעַהָיִים צַו דַי לְאַנְדְּסְלִיּוֹט אֲחָיִים. צְעוֹרֶשֶׁת אַיְזָן מַעַן גַּעַר
גַּעַנְגָּעָן צַו דַי בַּעֲקָאנְטָעָן, וּוֹאָס מַעַן קָעָן פָּוֹן דָּעָר הַיּוֹם, וּוּלְכָבָר דָּעָר
אַגְּשָׁל הָאָט אָמַעְרָסְטָעָן טּוּבָות גַּעַתְהָאָן, אַוְנוֹ גַּעַמְאָכְט מֵיט זִיר אֲ
שְׁמָוּעָ:

— וּוֹאָס וְאַנְטָמָע דָּעָר אַיִּיךְ צַו טְשָׁאָרְלִי, עַר וּוֹעַט פָּאָר אַיִּיךְ אֲשָׁאָפָ
עַפְעַנְגָּעָן? נָוָה לְאָמִיר זְעָהָן. וּוֹאָס וּוֹיְזָוָט עַר נִיט וּוֹאָס עַר קָעָן? וּוֹאָס
לְאַזְוָט עַר אַיִּיךְ הַוּנְגָּנְעָרָעָן? אַז שַׁעַר הָאָט אַיִּיךְ פָּוֹן דָּעָר אַרְבִּיטָאָרְאָבָּ
גַּעַנוֹמָעָן, פָּאָר וּוֹאָס נִיט עַר אַיִּיךְ נִיט אֲלַבְּעָן צַו מַאֲכָעָן? עַר עַסְטָן,
עַר נַעַמְתָּ וּוֹיְדוֹשָׁעָם פָּוֹן דָּעָר יוֹנָיאָן. פָּאָר וּוֹאָס סְטְרִיְקָט עַר נִיט?
עַר סְטְרִיְקָט נִיט, אַיִּיךְ הַיִּסְטָט עַר סְטְרִיְקָעָן.

אוֹן דַי לְעַצְמָע וּוּרְטָעָר הָאָבָעָן אַיְבָּרְצִיָּגָט. סְחָאָט נִיט לְאַגָּ
גַּעַדְיוּרְט אַיְזָן סֻעַם עַן מִיטְמָן קָאָזְוִין מַאֲנָעָם אַיְזָן גַּעַלְגָּגָעָן צַו גַּעַוְיְנָגָעָן
אֲטַהְיַיל פָּוֹן דַי לְאַנְדְּסְלִיּוֹט צַו דָּעָר אַרְבִּיטָאָרְאָבָּ
דַי נִוְיָת הָאָט דָא גַּעַזְוִעָמָט, נִוְיָת קְוֹזְמָיוֹן הָאָט נִיט גַּעַקְעָנָט בַּעַלְמָוֹתְשָׁעָן,
אַיְזָן נִיט גַּעַוְעַהָנָט גַּעַוּוֹן אַרְמוֹצְזָוָעָהָן לְעַדְיָג אַוְנוֹ הָאָבָעָן גַּעַבְעָנָט נַאֲדָר
דָּעַם שָׁאָפָ.

צְוֹמָאָרְגָּעָנָס אַיְזָן דָּעָר פָּרָה, אַז טְשָׁאָרְלִי אַיְזָן אַרְיוֹנְגָּעָקְוּמָעָן אַז
דַי חַבָּרָה שַׁלְחָזְעָרְדָן אַנְשָׁיְקְוּמָן, הָאָט עַר גַּעַטְרָאָפָעָן דַי חַבָּרָה

בעלענט מיט וויבער פון די סטורייקענדע לאנדסלייט. קויים האבעו זי איהם דערזעהן, זייןען זי צו איהם צו, און חנהדרזע, שלמח'לע דארפנסגעהער'ס וויב, האט זיך אוועגןשטעלט אויסטעהן פאר אלעמען :

— ווער האט דיר געבעטען, איך בעט דירה, אז דו זאלסט זיך פאר אונז אונגעחמאן? אז דו האסט צו מהאָן מיטן? אנקעל צוילעב א שידור, א כלה, וואס ער האט בי דיר אוועגןגעמען — דארפערן מיר ליאדען דערפאה, אויסגעהן מיט אונזערע קינדרער פאר הונגער? וויפיעל האסטו גענומען דערפאר?

— פאר וואס?

— אום דו זאלסט זיך, די אלטע נאראנים, פון וועג אראכפיהרען.

— ניין, דו פרען איהם בעסער, פאר וואס סטורייקט ער ניט?
אונז הייסט ער סטורייקען. פאר וואס סטורייקט ער ניט — האט א צויניטע אידענע געשריין.

— פון וואס זאל איך סטורייקען?

— פון די יוניע פאר וואס סטורייקסטו ניט? פאר וואס הייסטו אונז סטורייקען?

— אבער איך האב דאך ניט צו וואס צו סטורייקען, איך ארד-בייט דאך בי קינען ניט. איך ארביזיט דאך בי מיר אליאן. בי וועמען זאל איך סטורייקען? — האט טשאָרלי געלאכט.

— דו הערטט, ער אליאן סטורייקט ניט, אונז הייסט ער סטורי-קען.

— וואס רעדט איהר מיט איהם? ווער איז ער אין גאנצען.
וואס ער וואנט זיך אנטקעגענוצשטעלען געגען דעם אנקעל? און מיר, אלטע אידען, לאזען זיך פערפיהרען פון אוז שנאַק, פון אוז איבגעל!

— קומט, אידען, קומט. די הענד דארפערן מיר קושען דעם אנקעל, אז ער זאל אונז צוירקנעהמאן. געהרטט א מעשה?

אונז שיין האבעו זיך די קומינער לאנדסלייט געוואָלט אַרוּס-לאזען פון דער חברה. טשאָרלי איז גשטאָאנען איזן מיטען א פרעמדע וועלט — און ער האט ניט פערשטאָאנען וואס צו זאגען זיך. ער האט יאָ פרובירט עפֿעַס רעדען, וועמען אויסהאָלטען. וועגען א בעסער לאבען, וועגען א גערעכטלייכע אַרדנונג, נור די אידען האבעו

איהם ניט געהערט. געלאכט הינטער איהם. און א יידענע האט גע-
רופען צו איהם :

— דו בעארג זיך צוערטש איז דו זאלסט ניט געהן מיט
אַבענעהאקטע אַבעזאָסעו און מיט און אַבעניריבענען הינטער. דערנאָד
וועסטו די וועלט פערזאָרגען. מיינע פערזאָרגען ...

תשאָרלי האט פערצוווּפֿעלט. עם איז געווען זיין אַמְבִּיצֵיעַ,
זוייט ער האט זיך אַינטערעַסְטרט מיט אַרגאניזְרָעַן אַרְבִּיטְרָה, צו אַרְדָּ
גָּאנְזִיּוֹרֶעֶן אַנְקָעָל מָאוּזָעָם' שאָפָּ, דעם שאָפ איז וועלכּען זיין פָּאַטְרָה,
זיין משְׁפָחָה און זיינע אלְעָ לְאַנְדְּסְלִיטָּם זיינען געווען פָּרְשְׁקָלָאָפָּט.
ער האט עם געהאלטָעָן פָּאָר זיין חֻבָּ, פָּאָר די אַרְבִּידָ
טָעָר בעווענָגָגָ, אלְסָ אַקְּנָעָל מָאוּזָעָם' שאָפָּ, צו אַרגְּגָאנְזִיּוֹרֶעֶן אַנְקָעָל
מָאוּזָעָם' שאָפָּ. און מיט אַמְּאָל האט ער געווען זיין אַרְבִּידָ פָּוּ
חרדִּים און יָאַהֲרָעָן צוֹנִישְׂתָּם. ער האט פָּרוּבָּרִיטָ אַוְסְנוּצָעָן זיין גָּאנְצָע
רעַדְנָעַרְקָוָנסָט, זיינע אַידָּעָן און זיינע אַיבְּרָצִיגְנָגָעָן. און ער האט
דָּרְעַצְּחָלָט קָוָמָיָן וועגען די גָּוִוִּיסָּעָ פָּעַרְבִּירְדָּרְוָונָג אַיְן וועלכּער זיין
טָרָעָטָן אַריַּין, אַנְשְׁלִיסְעָנְדִּיךְ זיך אַיְן דָּעָר יְוִינָאָן מִיט די וועלטָאָרָדָ
בָּיִוָּט. נור קָוָמָיָן האט גָּעָקָט אַוְיָחָד אַיְם מִיט שְׁפָאָט אַוְן מִיטְלָיָה.
די פָּעַרְבִּירְדָּרְוָונָג האבען זיין אַיבְּרָגְעָלָאָזָט פָּאָר אַיְם. זיין האבען
מוֹרָא געהאט פָּאָר דָּעָר פְּרָנָסָה.

נור איז דעם האט זיך אַוְפָּגָהּוּבָּעָן ר' אַהֲרֹן וְשָׁאַכְּלִינָּר. ר'
אַהֲרֹן וְשָׁאַכְּלִינָּר איז געווען זיין טְשָׁאָרְלִיָּסְ פָּאַטְרָהָס אַחֲרִיבָּרָה פָּוּ דָעָר
הַיּוֹם, בַּיַּידְעַ הַאֲבָעָן זיין בְּלָאַנְגָּט צו אַיְיָן חַסִּידָמִשְׁטִיבָּל אַיְן דָעָר
הַיּוֹם, אַיְן דָעַנְגָּה, ווען טְשָׁאָרְלִיָּס פָּאַטְרָה אַיְיָן אַהֲרֹן גָּעָעָן
שְׁטָאָרְבָּעָן, האט ר' אַהֲרֹן אַיבְּרָגְעָנָמוּן זיין שְׁטָאָלָעָן. ער האט גָּעָעָן
דרְשָׁנִית יְעָרָעָן שבָּת אַיְן דָעָר חַבָּרָה שְׁלֹחָדָרְוָךְ אַנְשָׁיָקָוָמָיָן, גַּעַלְעָרָעָנָט
מִיט די אַידָּעָן מְדֻרְשָׁ שְׁבָת פָּאָרְנָאָכָט, אַיְן שְׁמַחְתִּיתָהָרָה פָּאָר זִי גָּעָעָן
לְיוֹעָנָט דָעָם מְדֻרְשָׁ פָּוּ מְשָׁה רְבִינוֹסָ טּוֹיטָ. ר' אַהֲרֹן וְשָׁאַכְּלִינָּר
הָאָט פָּעַרְנוּמָן בְּיַי זִי דָעָם אַרְטָטָ פָּוּ אַשְׁטִיקָעָל דִּיְוָן, אַיְן די קוֹזָ
מיְנָעָר לְאַנְדְּסְלִיטָּם, וועלכּער האבען אַיְם גַּעַמְעָנָט אלְסָ לְמָרוֹן אַיְן פָּרָר
מען אַידָּעָן פָּוּ דָעָר הַיּוֹם, האבען פָּאָר אַיְם דָרְדָאָרָץ געהאט, דָעָר
רִיבְּעָר האבען זיך אלְעָ אַיְינְגְּעַשְׁטִילָט אַיְן אַוְסְנוּצָעָרָט ווּאַסְמָס ר' אַהֲרֹן
הָאָט צו זָאָגָעָן.

— עם איז דאך פונקט איזו, ווי די אידען בייזיציאת מצרים — האט ר' אהרון אングעהויבען מיט זיין דרשה-ניגנו, מיט וועלכען ער פלענט ערעדען שבת האלטען זיין מדרשידראשה — אז משה רבינו האט די אידען פון מצרים אַרְוִיסֶגֶעָזְיוֹנָן — הויבט זיך אַן ר' אהרון צו שאקלען — שטעהט איזן דער תורה הקדושה איזו געשביבען : האט ער זיין איז מדבר געפיהרט. איזו זיין זייןען איזן מדבר געפומען, נאך קריית ימיסוף איזו אנדרער גרויסע נסיניות, איזו האבען די אידען אングעהויבען צו בענקען נאך די טעפ פליישׂ וואס זיין האבען איזן מצרים געהאט בייז פרעעהן. האבען זיין אングעהויבען צו מומלען איזו משח רבינו, איז האבען געזאגט : לאמיר וועצען איזן עלאטטען איזן צורייקטעה ער זיין נאך מצרים. איזו איז איז איז דא. קווים מיט צרות איזן גרויס מאָר טערנישׂ זייןען מיר אוועק פון אנקעל, פרעעהן, איזן פון זיין נונגס סעם, וואס ארבייט מיט אונז עבדות פרד, ווי די אידען איזן מצרים, איזן טשאָרלֵי געהט אויסארבייטען פאר אונז אַן אַחרוֹת, וואס דאס זאל זיין אַ חזוק, אַ תקוֹן רבים, איז מען זאל מיט אונז איזו שוער ניט ארבייטען, וואס דער יונגעסעם, ימה שמו, ארבייט מיט אונז, וואס איזו שוער אריבערצ'טוראגען : איזן קווים זייןען מיר שיין באָל אַיס' נעליות, נאך אַבִּיסָּל אַרְבִּיבְּרִצְּטוֹרָאָגָּעָן דעם צער פון הונגער אַיְידָעָר דעם צער פון בושות איזן פון עבדות פרד — פערבענקט אַיהֲר זיך נאך די טעפ פליישׂ איזן זאגט : לאמיר וועצען איזן עלאטטען איזן צורייקעהרטען צום אַנקעל. נאך דארטמען איזן מצרים האט עס דער ערבדב געזאגט, איזן דא זאנט אַיהֲר עס אלע. זאנג איז איז, ווי דער מדרש זאנט איזוף די אידען איזן מצרים : אַיהֲר אלע וועט אויסשטאטארבען איזן מרבּר, ווי דער ערבדב, איזן וועט ניט די זיכיה האבען אַרְיִינְצְּקוּמָעָן אַיז „ארְץָן“ אַריְזָן — וויל אַיהֲר זויט ווי דער עבר בענדנְגָן, וועלכער זאנט : אהבתאי את אַדְוַנִּי — אַיך האַב לְיֻבּ מִיּוֹן הָאָרָ... .

אַ שְׁרַעַק אַיז אַנגַעְפָּלָעָן אַוְףּ קוּמִין, אַיז אַ שְׁעַהְמְעִינְגִּים האט אַרְוִמְגַעְנוּמָעָן די אַיְידָעָן. זיין האבען זיך געשעהט אַיְינְעָר פָּאָרְזָן אַנְדִּיעָרָעָן צו קָפְּעָן אַיז די אַוְיְגָעָן אַרְיוֹן. עס האט זיך מיט אַמְּאָל אַוְיְפְּגַעְוָעָט אַיזן זיך אַלְטָע אַרְוִיסֶגֶעָזְיוֹנָן פָּוּ אַוְיְרְשָׁעָן פָּאָלָט. דער אַלְטָעָר קְשִׁיעָרָה, וואס האט זיך אַרְוִיסֶגֶעָזְיוֹנָן שְׁטַעַנְדִּיגָּן ווען עס האט זיך געהאנְדָעָלָט אָמָע פְּרָנְסָטָעָם. עס אַיז מיט אַמְּאָל פָּעָרָה שְׁוֹאוֹנְדָעָן די שְׁרַעַק פָּאָר דער פְּרָנְסָה ; אוועק אַיז די וואָכְעָרִינְגִּים

פֿוּ „תְּכִלִּית“ וּוְאַם הָאָט אֹזֶוּ גַּעֲפִיקֶט זְיוּעָרָע מְחוֹת אָזֶן גַּעֲנָגָט זְיוּעָרָע הָעֲרָצָעָר. דֵי קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסָלִיטָה הָאָבָעָן מִיט אַמְּאָל דָּרָעָר פִּיהְלָט אַגְּנִיצְיָא אַנְדְּרָעָר טַעַם אַיְזָן קַאְמְפָף מִיט אַנְקָעָלָמָעָס. אָז עַס אַיְזָן נִיט בְּלִיּוֹן אַקַּאְמְפָף פָּאָר אַשְׁטִיקָעָל בְּרוֹתָט אָז אַלְעָפָעָל וּוֹפָט, נֹר אָז עַס אַיְזָן אַקַּאְמְפָף פָּאָר מְעַבְּדוֹת — לְחִירָות. אָז דֵי אַלְטָעָא קַאְמְפָפָס-לְוָסְטִינְגְּקִיטָה פָּאָר עַפְּעַם עַרְנְסְטָעָם אָזֶן וּוּיכְטִינְגָּעָס הָאָט זִיד אַוְיפְּגָעָוּקָט אַיְזָן אַדְרִישָׁעָן בְּלוֹט פֿוּ דֵי קוּזְמִינְעָר לְאַנְדְּסָלִיטָה. אָז שְׁלָמָה? עַד אַרְפְּסִיגְהָעָר הָאָט זִיד גַּעֲנָבָעָן אַרְוֹף אָז פָּאָר אַלְעָעָז:

— אַיְדָעָן, מִיט מִיר! קְוּמָמָ, מִיר וּוּלְלָעָן אַרְוִיסְטְּרִיבָעָן דֵי לְאַנְדְּסָלִיטָה פֿוּ שָׁאָפָט. אָז נִיט אַרְבִּיְתָעָן — וְאָל קַיְינְגָּר נִיט אַרְבִּיְתָעָן.

— שְׁלָמָה, וְאָוֹ גַּעֲהָסְטוֹ? אַיְר וּוּלְלָדָר נִיט לְאָזָעָן! — חָאָט חָנְהָדָאָזָע גַּעֲשִׁרְיָעָן, אַנְכָּאַפְּעָנְדִּיגָּשָׁלָמָה? עַן פָּאָרָן? לאָז.

— סְטוּפִיִּי, סְטוּפִיִּי אֲהִיִּים. אַיְדָעָן, קְוּמָט!

אוֹן דֵי לְאַנְדְּסָלִיטָה הָאָבָעָן זִיד אַרְוִיסְגָּלָאָזָט בְּעַלְגָּעָרָעָן דָּעָם אַנְקָעָלָמָעָס שָׁאָפָט.

.6.

סֻעַם הָאָט זִיד גַּעֲרִיכְתָּ אֹוֹפָט דֵי לְאַנְדְּסָלִיטָה, אוֹן עַר הָאָט גַּעַד מַאֲכָט אַלְעָא פָּאַרְבָּעָרִיטְוֹנְגָּעָן זַיִן צַו עַמְּפָפָאַנְגָּעָן. עַר הָאָט זִיד גַּעֲוָהָה מִיטָּן קָאָזָן מַאֲנָעָם, דָעַם „אַגְּנִיטָטָאָטָר“. קָאָזָן מַאֲנָעָם אַיְזָן צִוְּיָת פֿוּ קְרָאָטָם, וּוְאַס רְיוּסָט זִיד אֹוֹס דָעַם הָאָלָזָן פָּאָר דֵי פָאָרְטִי אַיְזָן צִוְּיָת פֿוּ דֵי עַלְעַשָּׁאָנָם, אָזֶן בְּעַהָעָנָנָט זַיְינָעָט פְּעַנְסְטָעָר מִיט דֵי פִּיקְטְּשָׁוָרָס פֿוּ דֵי קְאַנְדִּירָאָטָעָן פֿוּ זַיְוָן פָּאָרְטִיָּה פָּאָר דֵי עַלְעַשָּׁאָן, אוֹן מִיט בְּרוּמָס אַיְזָן מִיט סִינְסָם „אַיְ טָאָלְדָה יוֹסָא“ נָאָר דֵי עַלְעַשָּׁאָנָם. דָוְרְכָדָעָם אַיְזָן עַר אַגְּנִצְעָר „פָּאַנְיְבָרָאָט“ מִיטָּן דּוֹשָׁאָדוֹשָׁ, מִיטָּן „טְשִׁיעָה“ אוֹן מִיט אַלְעָעָפָט פֿוּ זַיְוָן דִּיסְטְּרִיקָט. אָזֶן וּוּעָן נֹר עַס מַאֲכָט זִיד טְרָאָבָעָל אַיְזָן דָעַר מְשִׁפְחָה, לְוִוְוָט מַעַן צָוָם קָאָזָן מַאֲנָעָם. אַיְזָן סֻעַם אַזְיָד יְעַצְתָּ אַוּוּמָן צָוָם אַגְּנִיטָטָאָטָר. מַאֲנָעָם הָאָט אַפְּלָו וּוּנְיָגָן וּוְאַס גַּעֲהָלָטָעָן פֿוּ אַנְקָעָלָמָעָס, אָזֶן וּוּנְיָגָן וּוְאַס גַּעֲהָסְטוֹ פְּעַטָּעָר, נָאָר דָעָר

הערענדייג, אז דעם אנקעל'ס ביונעם שטעהען איז געפאהר, איז איז די „סאשעליסטס“ ווילען רואינירען דעם אנקעל, האט זיך איז איהם ערוווקט דער משפחה-געפיהל. די גאנצע משפחה פון אנקעל האבען זיך גאנזריסט מיטין אנקעל'ס פערמעגנון. איז געהאלטנען עם פאר א „חאנאָר“ וווען זוי האבען עפעס געלענט טהאָן פאר אָן אנקעל. מאנעם איז אוועם צום טשייף איז דערצעעלט פון די „טראַבעל-מאכערס“, איז דער „טשייעפ“ האט געשיקט א „גענג“ צו עמפאָנגגען די לאַנדס-לייט.

או שטמה'לע דארפֿס-געהער מיט די לאַנדס-לייט זיינען אַנְגַּעַטְדִּי מען פאר די אלט-בַּעַקְּאַנְטָע שָׁאַפְּ פון אנקעל, איז וועלכער זוי זיינען אַבְּגַּעַזְעַסְעָן טָאָנְגָּאיַיְן, טָאָנְגָּאיַיְן זִיְּתָן זוי זיינען איז אַמְּעַרְקָּאָה, האט זוי עמפאָנגגען אַגְּסָעְדְּפָּרוֹן, וועלכער איז פון ערגְּזִיאַזְוֹא אַרְזָוֹן אַרְזָוֹן אַרְזָוֹן שְׁלָמָה'לְעָן.

שלמה'לע איז דערשראָקען געווארען. ער האט זיך געוואָלט אַרְזָמָאָקען פון דער פרוֹיז אַרְזָמָאָקען איז אַרְזָיַן אַרְזָיַן מיט די לאַנדס-לייט אַרְאַבְּנָהָמָעָן די אַרְבְּיַיטָעָר. נור די פרוֹיז האט אַיהם פֿעַט געהאלטנען בִּים אַרְבְּכָעֵל איז געשידיען :

— פֿאַלְיִים, פֿאַלְיִים, ער האט מיר בעליידינגט !

מיט אַמְּאָל זיינען אַרְזָיַן פֿאַלְיִים, מיט קלאָבָס איז די הענה, ציוויל-גּעֲקְלִי-וּדְעַטְעָן דּעַטְעַטְיוּוּס איז פֿערְדְּעַטְיָנוּן פרוֹיז, וועלכער האָ בִּין גְּרִיסָעָן די אלטָע אַידָּעָן בִּי די בערד, בִּי די פֿאַות.

— ווֹאָס איז גַּעַשְׁעָהָן ? — האט דער קאָפְּ גַּעַפְּרַעַטְט.

— ער האט מיר בעליידינגט, ער האט מיר אַגְּנָבָאָטָעָן אַשְׁעַנְדִּי לְכֻּבָּ זָאָר — האט די פֿערְדְּעַטְיָנוּן פרוֹיז גַּעַשְׁרִינוּן, האַלְטְּעַנְדִּין בִּי די קְלָאָפָעָס דּעַם אַרְזָמָעָן שלמה'לען, בִּי ווּעַמְעָן די פֿאַות האָבָעָן גַּעַד צִיטְעַרְט פֿאַר שְׁרָעָק.

איז דאָס איז גַּעַוּוּן דער סִינְגָּאָל. באָלְד זיינען גַּעַפְּלוֹינְעָן קלאָבָס אַיבְּכָר די קָעֶפֶן פון די לאַנדס-לייט. אַיְינְיָנוּ זיינען גַּעַלְאַפְּעָן אַיבְּעַרְלָאַונְדִּין וּמְעָרָא פָּאָה, וּמְעָרָא שְׁטִיכָּה באָרְד איז די דער בענד פון די גַּאַסְעַן-פְּרוֹיז; טְהִוָּיל זיינען אַבְּגַּעַזְעַסְעָן מיט צְוָלָאַפְּטָעָן קָעֶפֶן, מיט בִּיְלָעָן אַוְיָפִּין פְּנִים; אַנְדָּעָרָע, מיט שלמה'לען איז דער שְׁפִּיאָז, זיינען גַּעַוּוּרְעָן אַבְּגַּעַפְּיִהְרָט צְוָלָוּטִינְגָּט אַיז פֿאַלְיִס-סְטִוִּישָׁן בעגְּלִיְּתִים פון

פאלים און נאמען-פרויין, מיט זודערהיינן און קלעפ. אין א פערטעל שעה ארום אין שיין קיין זכר ניט געבליבען פון דיאנדראסלייט, און פארץ אנקעל מאזעם' שאפ אין געווע שטיל און רוחהיג, אויסער נור וואס שטיקער פון העטס און שטיקער קאפאטעה האט זיד ארכומגען וואלנערט אין דער בלאטיגער גאנס.

אנקעל מאזעם אין געווען אין סטאר וווען די מהומה אין פארץ געקבמען. ער האט צונגוזעחן וואס עס קומט פאר אין דרייסען. עס זיינען געווען זיינע לאנדסלייט, זיינע קינדרער-חברים און קינדרער-פריינד, וועלכע מען שלאנט און דרייסען פאר זיון סטאר איזו אונדרער-באערמונג. ער אין געווען שלמה'לע דארפז-זעהר, זיון חדר-חבר, מיט וועלכען ער אין נאך היינט אויף "דו", וועלכען מען האט גע-שלעפעט א צובלטונגטען איזו פאליס-סטיישאן; ר' אהרון זשאכליינער, זיון רבּי, א איד פאר וועלכען ער האט נאך דרדער-ארץ ביז היינטיגען טאגן, וועמען מען האט געריסען פאר די פאות. קיין אנדער פרײינד און קיין אנדער משפחה האט ער ניט געהאט אויסער דיא, וועלכע מען האט איזו אונדרער-באערמונג בעהאנדרטלט פאר זיון טהיר, צוליב איהם, איזו ער האט ניט פערשטאנען ווי איזו דאס אין געשה. ער האט זיך קיינמאָל ניט געקבנט פארשטעלען, איז עפֿס אועלכען זאל פאַסְטרען. ער האט זיך איהם געדאָט, איז ער אלֵינוּ איזו געווען צוווי שען די לאנדסלייט וואס מען האט געלאנגען. גאנץ קומין איז דראט נועווען. ער אין צונעלאָפּען צו סעט'ין, וועלכער אין געתטאנען אַבלִיַּה כער און געצייטערט מיט די נאָזֶל-עכבר.

— וואס טהוט מען דא בי מיר? וואס טהוסטו? ווער האט דיר געהיטען? — סטאפ! די מינוט סטאפ!

סעט האט אויפגעהיבען אויף איהם די אויגנען. אין די אויגנען איזו געלעגען אַבלִיַּה וועלכען דער אנקעל האט בי קיינעם ניט גע-זעהן, נור אנדערע האבען עם בייז איצט געזעהן איז דעם אנקעל'ס אויגנען:

— אנקעל, מישט זיך ניט אריוו, פְּלִיעֹן

— ווער זאל זיך ניט אַרְיֶינְמִישָׁען? אַיך ביז דא דער באָס!

— איז איהר זויט דער באָס, אַלְלְרִוִיט; צַחַלְתָּ מִיר אַזְוִיָּס מײַן טהיל וואס אַיך האָב אין די ביזונען, איז אַיך וועל אלֵינוּ פִּיהָרְעָן ביזונען ווי אַיך פֻּרְשְׁטָעָה.

דר ענקל האט זיך געשראקסען. צום ערשותען מאל האט ער עס איזו קלאהער דערפיהלט, אז איבער זיין קאָפ איז איסגעוואָאקסען אַ מאכט. ער האט זיך געשראקסען צו בלויבען אַליין, ער האט זיך גע-שראקסען פאר דער ענערגען אַוְן קראָפֿט וועלכע האבען אַוְיסגעַשְׁרָאַצְט פּוֹן סְעַם אַוְינְגַּעַן אַוְן פְּנִים — אַוְן ער האט, דערפיהלט זיין שואָבֵ-קייט.

— אַבְּעָר ווֹאָס מְהֻסְטוֹן, סְעַם? מְעַנְשָׂעַן שְׁלָאָגָעַן? — האט דער אַנקְעָל אַיְנְגָעָהָאַלְטָעַן זײַן כְּעַם.

— בְּזַיְנָעַם! — האט סְעַם אַבְּגָעָנְטְּפָעָרֶט אַיְזָן ווֹאָרט.

— אַבְּעָר לְאַנְדְּסְלִיטִיט, מְשָׁפָחָה?

— אַוְיס מְשָׁפָחָה, אַוְים לְאַנְדְּסְלִיטִיט, אַגְּנְעַשְׁטָעַלְטָע אַרְבִּיטָרָע. אַיְדְּלַ נִיט גַּעַז מִיט זַיִן אַיְזָן שְׁוֹלָה אַוְן אַיְדַּ וּוֹלְ נִיט אַוְעַקְעַזְעַעַן דַּעֲרַצְעַהָלָעַן מְעַשְׁיוֹת פּוֹן דַּעֲרַ הַיִּם. אַיְדַּ קָעַן נִיט קִיּוֹן מְשָׁפָחָה. בַּיִּ מִיר דַּאֲרָפְּ מְעַן אַרְבִּיטָרָען, אַז נִיט —

דר ענקל האט נַאֲד גַּעֲפְּרוֹאַוּמָט עַפְּעַם רַעֲדָעַן:

— אַבְּעָר, סְעַם —

— אַנְקְעָל, אי עַם טַאיַּרְד אַוְן אַיִּטְן! — האט אַיהם סְעַם אַיבְּעַר גַּעַלְגָּעַן. אַיְדַּ האָבָּ מִיּוֹן ווֹעַג אַיְזָן בְּיַוְונָעַס וּוּ זַו פִּיהָרָעַן, דַּעֲרַ אַנְ-קָעַל האט זיך גַּעַהָאַט זַיִן ווֹעַג, אַוְן אַיְדַּ וּוֹלְ נִיט אַז מַעַן זָאַל מִיר קְוֹמָעַן שְׁטָעַרְעַן, אַוְן אַיְדַּ וּוֹלְ וְאַגְּעַן דַּעַם אַנקְעָל דַּעַם אַמְּתָה: בַּיִּ לְיִיכְתַּבְּ וְאַלְטַ בְּעַסְעַר גַּעַוְועַן, אַז מִיר זָאַלְעַן זַיִד צְוַיְידָעַן. אַיְדַּ וּוֹלְ אַנְהָוִיבָעַן תְּהָאָן פָּאַר מִיר אַיְדַּ עַפְּעַם. שַׁוְּן זַו לְאָגָג גַּעַוְועַן אַלְעַז בַּיִּיעַנְעַם. אַיְדַּ וּוֹלְ עַפְּעַם אַנְהָוִיבָעַן אַיְוֹף מִיּוֹן אַיְנְגָעָנְרָיוּסְקָעַן.

דר ענקל האט שַׁוְּן גַּעַשְׁוִינָעַן. ער אַז בְּלִיְּד גַּעַוְאָרָעַן אַז טְרוּיעָרִיגָּן. אַז אַיְנְזָאַמְּקִיטִיט האט אַיהם אַרְמוֹגָעָנוֹמָעַן. עַס האט זיך אַיהם גַּעַדְאָכָט, אַז גַּאֲנַעַץ קְוּמִין אַיִּז פְּעַרְשָׁעַהָמָט גַּעַוְאָרִעָן, אַרְוִיסְנָעַן וְוַאֲרָפָעַן גַּעַוְאָרָעַן אַיְוֹך דַּעֲרַ גָּאָס, אַז עַד אַיְנָעַם מִיט זַיִן.

ער האט פְּעַרְלָאַזְט דַּי סְטָאַר אַהֲוָן אַ וְאַכְטַ צַו דַּעֲדָעַן, אַז אַיִּז אַחֲיהִים גַּעַנְגָּנָעַן. ער האט גַּעַוְאָלַט דַּעֲרַצְעַהָלָעַן מַאֲשָׁאַיִן דַּעַם עַגְמָת נְפָשׁ ווֹאָס ער האט גַּעַהָאַט, אַז גַּעַבְעַקְטַ נַאֲד אַ טְרוֹיסְט, עַס זָאַל אַיהם וְוַעַר זָאָגָעַן אַ גַּט ווֹאָרט.

ער האט גַּעַוְאָלַט זַהֲזַה זַיִן קִינְד אַז עַס קוּשָׁעַן אַז פְּרַעהָן זיך דְּרָמִיט, וְזַיְדָעַס מַאֲלַ וּוֹעַג ער האט פְּעַרְדּוֹס, בְּעַרְוִיחָגְט אַיהם זַיִן

פאמיליאן ליען. ער האט אבער געפונען דאס קינדרער-צימער, וואו מאשא איזו מיט' קינד, פערשלאסטען, איזו ראווע, די מאמע, האט צו אויהם געוואנטקען :

— מאוזען לאוט זי אליען יעט. זי איזו אויפגערטענט.

דורך דער טהיר האט ער געהרטט מאשאָס שלוכצען.

— וואס ווינט זי? וואס איזו געשעהן? — האט זיך דער אנקעל דערשראָקען.

— זי קלאנט אויף די לאנדסלייט; זי האט געהרטט מען האט זוי געשלאָגַן. זי ווועט זיך באָלד בעריהיגען.

— מאשעלעג, מאשאָ דיער, פֿלייעג, מאשאָ! — האט זיך דער אנקעל געבעטען הינטער דער טהיר.

מאשאָ האט אויהם ניט אַבעגענטפערט. זי איזו געלגען איזו קינדרער-צימער, אַיינגענורעם דאס פנים איזן קינדס' קישען און האט געווינט. זי האט יעט אלעמען געהאטט, ניט נור בלזין איהר מאן אוון סעט'ען — נור איהר קינה, וואס איזן אַרייסגעקמען פֿוּן זיך האט זיך אויר געהאטט. זי האט זיך געהאטט, וואס זיך פֿערקויפט צו זיך פֿאָר אַשטייקעל ברויט, און איהר פֿאטער און מوطער, וואס האבען זי געטראַבען דערצו. איהר יונגענד איזו אויפגעשטאנען פֿאָר איהרע אוינגען, מיט דער אַריימער האַפְּקִינְס סְטוּיט. און איהר האט זיך געדאָכט, און גאָר ניט האט זיך גענדערט דורך דער צויט; און זיך אויר אַיינע פֿוּן די לאנדסלייט, וועלכע זיינען פֿערשקלאלט בעים אַנְכּוּל אל איז שאפ און זיינען אַיבערגענאגען איזן סעט'ס מאכט. סעט איז דער באָס אַיבער די לאנדסלייט, און אויר אַיבער איהר. אַינְאיינעם מיט זיך איזו זיך אַיבערגענאגען געווואָרען איזן סעט'ס הענה, אלס דעם אַנְקּוּלְס' ירושה. איזן דעם קאמפֿט פֿוּן די לאנדסלייט געגען דעם אַנְכּוּל אַל האט זיך געזעהו איהר אַייגענען קאמפֿט. זיך וויל זיך אויר בעז פרײַיען מיט אלע לאנדסלייט צוּגְלֵידְפֿוּן אַנְקּוּל מאוזען און פֿוּן סעט'ען. און אויר דער גאָס, פֿאָר' אַנְקּוּלְס' שאָט, האט מען אויר זיך געשלאָגַן. סעט האט זיך געשלאָגַן פֿאָר' אַנְקּוּל אַינְאיינעם מיט אלע לאַנדס' ליווּט. זיך סטרויקט אויר, זיך וויל העלפֿען געווינען און פֿוּן סעט'ען. דעם קאמפֿט, דעם גרויסען קאמפֿט, צו בעפריוויז זיך פֿוּן אַנְקּוּל און פֿוּן סעט'ען אַינְאיינעם מיט אלע לאַנדסלייט...

זי האט זיך אויפגענכאפט פון געלענער, צוואמעגענומען איהר ציערונג, וואס דער אנקעל האט איהר געשאנקען. די פערל און די בלוייע שטיינער — אלעדינג וואס זי האט געקענט צונופנההמען אין געלד און ציערונג, געמאכט דערפּוֹן אַ פֿעְקָעֵל, זיך אַיִינְפָּאָקּ אַנְגָּעָן. קלידיעט און איז אַרְוִים איז צוּוִיטָעָן צימער אַרְיוֹן.

— מאשא, עס איז ניט מײַן שולֶר, אַיד האָבּ עס ניט געוואָלֶט. אַיד קען ניט העלפּעָן! — האט דער אנקעל געפּוקט אַוְיפּ אַיהֲר מיט בעטענדע אַוְינְגָּעָן.

אַ פֿערַאַכְּטָוָנָגּ האָט זי אַרוּמְגָּעָנוּן צוּ דָּעַם אַנְקָעֵל. נַאֲרַ נִיט האָט זי פֿערַמְאָגָּט איז אַיהֲרַ האָרֶץ צוּ אַיהֲם. אַוְיסְעָרַ נִקְמָה, דָּאַם וַיסְעַ גַּעֲפִיהָלּ, אָז דָּאַם לְעַבְעַן נִעהַמְתָּן נִקְמָה פּוֹן אַיהֲם. זי האָט אַיהֲם אַנְגַּעַפְקָט מִיטּ פֿערַאַכְּטָוָנָגּ אָז אַוְיסְנְעַרְפָּעָן:

— אַיד האָבּ דִּיר פִּינְטַן; אַיד האָבּ אַיִיךְ אַלְעַמְעָן פִּינְטַן:

— פָּאָר ווּאָסּ? — האט דער אנקעל אַוְיסְנְעַרְפָּעָט נַאֲדַ אַיהֲר דִּי הענד.

— אַבְעָר ווּאוֹהִין גַּעהַמְטָו, טַאַכְטָעָר? — איז אַיהֲר דִּי מַוְתָּעָר נַאֲכְנָעַלְאָפָּעָן.

זי האָט זי נַאֲרַ נִישְׁתָּאַבְגָּעַנְטָפְּרָט.

דָּעַר אַנְקָעֵל איז אַלְיַוִּין אַיבְּעַרְגְּבָּלְיַעַן.

הַאֲלָבּ איז טַוְנְקָעַלְעָן האָט די אַיִינְזָאַמְקָיִיט אַנְגַּעַתְוִיבָּעָן צוּ קְרִיְּדָהּ בְּעֵן צוּ אַיהֲם פּוֹן די ווּינְקָעַלְעָר פּוֹן די צִימְעָרָעָן. ער האָט זיך פָּאָר עַפְעָם ווּאָסּ גַּעֲשָׂרָאָקָעָן — ער האָט נִיט גַּעֲוָאָסְטָט פָּאָר ווּאָסּ. עס האָט זיך אַיהֲם גַּעֲדָאָכְטָמָן, עַפְעָם ווּאָסּ קָוְמָטָן נִעהַנְטָן צוּ אַיהֲם. גַּוְרַ אַזְנִי דַּעַרְ-צִימְעָרָעָן האָט זיך גַּעהַרְטָהּ דָּאַם קִינְדָּסּ גַּעֲוָיִין אָזְנִי דַּעַרְ אַסְמָס גַּעֲזָאָגָן, אָזְנִי ער אַזְנִי זַוְכָּעָן טַרְיִיסְטָן אָזְנִי פְּרִיְידָן בַּיִּזְנִי אַיִינְגָּעָן בְּלוֹטָן אָזְנִי פְּלִיּוֹשָׁן...

.7.

אויף דער צויזיטער זייןט.

מאנשא האט געוזכת טשאָרליֹין איזו דער הײַם ביַי דער מוהמע. טשאָרליֹין איזו נוּט געועען איזו דער הײַם. איזו דֵי מוהמע. וועלכע האט מאשאָין געוזהוּ צום ערשותען מאָל זוּט מאשאָ איזו אַז וויבעל געועאָרעהַן. האט זִי אוֹיפֿגעַנוּמוּן קאָלֶט אָזֶן שׂוֹוְיגַעַנְדִּיג. מאשאָ האט נוּט פָּערַד שטאנען פָּאָר ווּאָס. פָּזֶן דער מוהמע איזו מאשאָ געַזְאָהָר געַזְאָהָר. איזו זִי קעַן געַפִּינְגַּען טשאָרליֹין איזו דֵי "הַעֲדָקָה וְאַרְטָעָרָם" פָּזֶן דֵי סְטְּרִיּוֹרֶם, איזו דֵי "קָאנְגָּרְעַנְיִישָׁאָן שְׁלַחְזָוָרְדָּן אַנְשֵׁי קָוּמִיּוֹן". איזו דער חַבְּרָה, פָּזֶן וועלכע דער אַנְקָעֵל איזו פְּרַעְזִידַעַנְטָמָן. מאשאָ איזו געַנְגַּעַנְעַן מוּט אַיהֲרָה פָּעַקְעָל צִיעַרְנָגָן ווּאָס זִי האט געַטְרָאַגְּעָן צַו דֵי סְטְּרִיּוֹרֶם קעַנְדָּע לְאַנְדְּסָלִיטָם, צַו דער קָאנְגָּרְעַנְיִישָׁאָן. אַרְוּם דער קָאנְגָּרְעַנְיִישָׁאָן האט זִי שְׁוִין אַנְגְּעַטְרָאַפְּעָן דֵי ווּיְבָעָר מִיט דֵי קָלִינְגָּן קִינְדָּעָר אוֹף דֵי העַנְדָּה, וועלכע זְיוּנָעָן גַּעַקְמָעָן צַו לְיִפְּעַן הַעֲרָנְדִּינְגָּן פָּזֶן דער "טְרָעָה ווֹאנְגָּעָה" ווּאָס איזו גַּעַוְעָן בַּיּוֹם אַנְקָעָלָם שָׁאָפָּה.

איזו דֵי ווּיְבָעָר פָּזֶן דֵי קָוּמִינָּעָר לְאַנְדְּסָלִיטָה אַזְּקָה גַּעַפְּהִילָּת אַזְּ עַנְדְּרוֹנָגָן. זְיוּעָר אַמְפְּפָסְלְוָסְטִיקָה האט זִיךְ גַּעַפְּהִילָּת ווּאָס עַמְּ אַזְּ פָּאַרְגָּעָקְמָעָן פָּאָרָן אַנְקָעָלָם שָׁאָפָּה. גַּעַזְעַה זְיוּעָרָה מַעַנְעָר צְרוּיקָה אַחֲיָם קְוֹמְעַנְדִּינְגָּן פָּזֶן אַמְפְּפָסְפָּעָלָד, וּוּרְדָּמָט אַזְּ בְּלוּטִינְגָּטָעָן קָאָפָּה, וּוּרְדָּמָט אַוְטְּגָּעָרִיסְעָנָעָן פָּאָות אַדְרָעָר אַוְסְגָּעָפְּלִיקָטָעָבָאָרָד, האט זִיךְ אַזְּ אַזְּ זִיךְ עַרְעוּקָתָאָזָא רְעַזְאַלְצִיאָנָעָרָה נְיִיסְטָה, אַזְּ זְיוּנָעָן גַּרְיוֹת גַּעַוְעָן דֵי מִינְטוֹן צַו צְלוּיְפָעָן צַו אַנְקָעָלָם שָׁאָפָּה אַזְּ אַיְבָּרָנָהָמָעָן דָּעָם אַמְפְּפָסְפָּעָלָד פָּזֶן וועלכע זְיוּעָרָה מַעַנְעָר זְיוּנָעָן אַזְּוִי שְׁעַנְדְּלִיךְ פָּזֶן "פִּינְדָּה" אַרְאַבְּגָעָטְרִיבָּעָן גַּעַזְאָרָעָן. אַזְּ זִיךְ האָבָעָן שְׁוִין נִיט גַּשְׁקִיט צְרוּיקָזְיוּעָרָה מַעַנְעָר צַו דָּעָר אַרְבִּיָּת צַו "פְּרָהָהָן", האָבָעָן שְׁוִין נִיט גַּהְיִיסְעָן זְיוּעָרָה מַעַנְעָר, אַזְּ זִיךְ זְאַלְעָן פָּאָרָן אַנְקָעָלָם פִּים פָּאַלְעָן, אַזְּ זִיךְ זְאַלְעָן סֻםָּסָה הַעַנְדָּר קָוּשָׁעָן, פָּעָרָה קָעָהָרָת, זִיךְ האָבָעָן גַּשְׁרָאָקָעָן זְיוּעָרָה מַעַנְעָר, אַזְּ זִיךְ זְאַלְעָן גַּסְעָן אַיְדָה דָּעָם אַנְקָעָלָם שְׁוּעָל אַיְבָּרְצּוֹרְטָעָן.

— דו קענטט דיך שווין זוכען און אנדרער היומ, און אנדרער ווייב,
און דו וועסט מיר וואגען צום אנקעל צו געהו — האט אידערנע גע-
מאכט מיט'ן פינגער אויף דער נאזו צו איהר מאן.

— און אלצרייניג וואס טשערלי וועט דיר הייסען זאלסט דו
טהאָן — דו הערטט — טשערלי ווייסט וואס ער האט צו טהאָן, אוּי
ווייסט ער, א געונדר אין זיין קאָפ.

— און טשערלי אוּז צוֹריך געווארען דער „משה“ וואס געתט די
אידען בעפריויען פון „פרעה מלך מצרים“ אוּז פון אונטער זיין
שׂועערען יאָר. טשערלי אוּז ווֹידער געווארען דער אַויסלְיווֹר, דער
בעפריויער פון די קומינער לאַנדסלייט.

געעהרטט, און א „ליידי“ פרענט זיך אונד אַויף די קומינער לאַנדס-
לייט, אוּז געווארען אַרְשֵׁש, די פֿרוּיען האבען אַרומגענִינגעַט מאַשָּׁאָן
און באָלֶד האט זי איינען דערקענט.

— יאָ, זי אוּז דאָך דעם אַנקעלס ווייבעל, מאַשָּׁאָן, דעם הויכען
אהָרָןスマְטָבְּטָעָה.

— פֿערשטעהסט שווין, זי אוּז אַודאי געקוּמָען רעדען פֿאָרָן
אנקעל — און זי זאלען צוֹריך געהו צו דער אַרְבִּיט — פֿערשטעהסט
שווין — צו וואס זי האט בעראָפְּט טשערלי'ן.

— און זי האט זיך פֿערקּוּיפְּט צום אַנקעל — מײַנט זי וועלען
מיר זיך אוּיך אלע פֿערקּוּיפְּעָן.

— וואס עפְּט צום אַנקעל אלְיוֹן — און וואָז אַז סָעָם? — האט
אַ צוֹוִיטע געווארפְּעָן אַ ואָרט אַז דער שטְּטַי.

מאַשָּׁאָן פֿנים האט גַּעֲפָלָאמָט ווי פֿיעַר פֿאָר בושה. זי האט
ניט געווארסט ווי זיך צו רעטען פון די אַוְיְפּגּעַנְגַּט פֿרוּיען וואס
האבען זי אַרומגענִינְגַּעַט, זי האט גַּעֲפִילָט אַז זי אוּז דער „שׂוֹנוֹן“
פּון די לאַנדסלייט, צי זי ווֹיל ניט. אַז דיעוּר מִינּוֹת האט
זי נור געלעהרט ווי אוּז זיך צו רַאְטַעְוָנוּ פּון זי.

— ווייבער, ווייבער, בערוהויגט אוּיה, וואס שְׂרִירִת אַיה? —
האבען זי אַ צוֹוִי מענער, לאַנדסלייט, אַיְינְגַּעַשְׁטַוְּלַט אַז גַּעֲהַלְפָעָן
מאַשָּׁאָן אַרוּסְנַעַמְּנָעָן פּון די פֿרוּיען.

— טשערלי אוּז ניט דאָ, ער לוייפְּט אַרום אוּז די קאָרטָס צו
בעפריויען די לאַנדסלייט וואס מען האט אַרְעַסְטִירַט, ער וועט באָלֶד

צוריוקומען, זעט זיך, מיסעם מעניך — ער וועט באָלד צורייך
הומען.

— וווער אין זי, וווער? — גיב נורא אַ Коֹס ווי זיינָ רעדען מיט איהָר, ווועס פאר אַ פֿאָראָד זיַּן מאָכְעָן פֿוֹן איהָר. ניששחא, איהָר פֿאָטְעָר האָט אַזְוִיד הוייזען גענְיוֹחַת בִּים אַנְקָעֵל, געווונָן דער זעלבר קַלְאָגְנְדִּיגְעָר אַפְּלָערְיוֹתָאָר, אַ גַּלְיכָה האָט אַיהם גַּעֲמָרְאָפָעָן, דער אַנְקָעֵל האָט זיךְ פֿער-
קְיַיְבָּ�ן אָנוּ גַּוְיָן מְשֻׁרְבָּ�וֹרְגָּוּן — זַיְהָ גַּוְרָן וְאֶחָד גַּוְיָן מְאָרְשָׁ�ן

— נאר אינער, אונז אלעמען האט געקנט טראפען דאס גלאיך, או זיך אונז מיר וואלטן געווערט אונזעדע טעכטער חתונה מאכען מיט אלטער לוייט.

- צולעב איהר שפאלט ער דאך אונזערע מענער די קעפ, ער זאל זיין שעחו וויבעל קענענו דעם האלו נאכגעבען.
- אודראי, או מען האט חתונה מיט או אלטמען מאן, לאז באתש דאסם חזיר רינען איבערען קויל.

מashaח האט געקוט איזוף די פרויען מיט בעטערנדיגע אוינגען.
וי האט זוי געוואלט זאגען, אzo זוי איז אוד איז אומג'יליך זוי זוי,
אזו אודיך זוי „ארבייט“ ביזס אנקעל — איז פערשלאלאט צו די פירט
„מאזעם מעלאיך ענד קאמפאניע“, אzo זוי איז אהער געקומען
סטרייקען צוזאמען מיט זוי, איז צוזאמען מיט די לאנדסלייט צו בע-
פריען זיד פון אנטער דעם יאדר פון אנקעלס הווין, נור די וויבער
האבען גאנט געלאנט איז גאנט גאנט געווען ואס ליגט איז
די גרויס פערטרערתע אוינגען פון דער יונגע וויבעל. זוי האבען
געעהן איז איז איז דעם שונא — איז וועלכען זוי האבען געוואלט נקמה
נעחמען פאר יאהרען לאנגע פלאגען זיד, פאר לאנגע אלטער בעליידי
זונגען איז פאר די מענעם צושפאלטגען קעפ.

— ניב נור א קס וואס פאר „פֿאַרְאָדְעָן“ זוי מאכבע מיט איהר.
דרדר אנקעל איזו קלוג, ער וויל זוי אריינגענארען איז שוף ארין, האט
ער געשיקט צו זוי דאס יונגען וויבעל. ניב נור א קס ווי זוי זוינען
ששטייל געוווארען — זוי זוי האכבען מורה פאר איהר.

— דער אונקל האט זי געשיקט? — דאס האט זי סעם אהער געשיקט... זי וויסט שוין וועטמען זי התאט און הארכבען.

מְאֹשָׁא הַאֲטָגֶה לְפִיהַלְתָּה דֵי בְּרֻעַנְדְּרוֹגָעַ שְׂטוּדוּרְעַטָּרָה, וּוְלְכָעַ
דֵי וּוְיַיְבָּעַר שִׁיקָּעַן אוֹ אַיְחָן אָנוֹ נִיְּהָם עַטְּבָּמָּעַן אַוְיָהָן וּוְ

“我就是想让你知道，你不是唯一一个被我爱着的人。”

א שטראפ. זי איז איזן דעם מאמענט גרייט געווען אויפֿ אלצידינג — אלעס אויסצומטהן פון זיך, אראבצואווארפֿען פון זיך די שאנדע איז די פערשקלאלפֿונג וואס מען חאט געווארפֿען אויפֿ איהר איז איבער-בלוייבען דא מיט די לאנדסלייט איזן די „קאנגרענויישאן“. מהיילען איהר גורל מיט זיך — אונז זיך האט געווארט אויפֿ טשערלייז, איז זיך זאל איהם קענען אלצידינג זאנגען....

אייהר בלוייבען איזן „קאנגרענויישאן“ איז געווארען אונגעילד. די פריווען זיינען געווארען איזו ווילד אופֿגעדרענט, און זיעירע ווערד טער אויפֿ איהר חשבו זיינען געווארען בעליידיגען, איז זיך האט ניט געמאנט לענגער דא פערבלוייבען — און ווער וויסט מיט וואס עס וואלט זיך גענדייגט, ווען טשערלייז וואלט ניט געווען אונגעקומווען. — העלאו, מאשא — האט זיך טשערלי בענרגסט מיט זיין גע-ועהנלייכען שמייכל, זיך ער וואלט זיך ערשת נעצבען געווען געזעהן — וואס מהוסט ד א דא?

מאשא האט איהם געקומט איזן די אוינגען אריזן. דורך די דריי יאהר וואס זיך האט איהם ניט געזעהן, האט זיך טשערלי ווענייג וואס גענדייגט; ער איז געווען איזוי קינדיש, זיך דענסטמאל, אויפֿ דעם ברעה ים איזן קוני איילאנד, און ניט ווילענדיג האט זיך געצונגען א פאראלעל צווישען זיך אונז איהם, און עס האט זיך איהר גענאכט, איז זיך דורך דורך צייט זיינן מוטער געווארען און ער איזוי קינדיש געבלוייבען. די שווארטצע העראלאר וואס האבען מיט עקשנות זיך גע-רישען פון הינטער זיינן גאל מעסער אויפֿ זיינן פנים, האבען איהם א פאר שווארטצע לאנגן שפאנישע באקטזיבער געשאפען זיך צוווי שווארטצע פאות. דאס איז געווען די איינציגע גענדייגונג, וואס זיך האט בעמערקט איזן איהם און דאס האט איהם געמאכט איזן איהרע אוינגען א סקוטלאונגען, ווילכער וויל פריה ואנטסעם האבען. שווארטצע ער זיך זיך מיט סאושע זיך. זיינן אונבליך האט אויפֿ איזן מינוט געמאכט זיך צו פערגעשען צו וואס זיך אינגענטליך געקומווען. עס האט זיך איהר אויסגעראכט, און ער האט זיך גאנר ניט גענדייגט דורך דורך צייט ווען זיך האבען זיך געזעהן דאס לצעטמע מאל, און ווידער איז זיך געקומווען צו איהם ווי א יונגען חבר'טע צו א פרײינד, ווי אמאל און ער ווועט זיך געהמען מיט זיך אויפֿ א שפאצ'ער.

— איך וויל עפעם רעדען מיט דיר, טשאָרלי — האט זיך מאשאָ אַנגערופען אויך מיט אַיהָר געוועהנְלֵיך פֿרִיעָרְעָן שמייכעלע, וועלכעס זיך האט זיך געבערגט פּוֹן דער צִוְּתָ ווּזְנָן זֶי אַיז נָאָר אַ מִיְּדָעָל גַּעַגְעָל.

— קומ מיט מיר אַרוּס.

— איך בעדווער, נאָר דָו ווַיַּסְמֵךְ דָאָר די סִיטּוֹאַצְיָע. די אַרְבָּה בִּיטּוּר קָוְקָעָן אַוְיפּ יַעֲדָר זָאָר מִתְּחַדְּשָׁה, אַזְנָן זֶי ווְאַלְטָעָן ווַיַּסְמֵךְ ווּאַס בְּאַלְדָּא אַיְסְגּוּטְרָאָכְטָם, זֶי ווְאַלְטָעָן גַּעַמְיָינָט, אָז אַיך גַּעַגְעָל זֶי פֿערְקוּיְפָעָן, לְאַמְּרָר רַעֲדָעָן דָאָ.

מאשאָ האט זיך דערמאָנָמָה, ווֹאָז זֶי גַּעַפְּינְט זֶי.

— יַעַם, דָו האָסְטָ רְעַכְתָּ, אַיך הָאָבָעָעָפָע גַּעַוְאָלָט רַעֲדָעָן מִתְּדָיר, אַפְּשָׁר אָז אַנְדָּעָרָס מַאֲלָ. נָאָר יַעַצְתָּ בְּעַט אַיך דָיר, נָעָם צַו דָאָס פְּאָר די לְאַנְדְּסָלִיטָם, דָאָס אַיז אַלְצְדִּינְגָּן ווּאַס אַיך פֿערְמָאָגָן, — האט זיך גַּעַוְאָלָט אַיבְּעַרְגְּבָעָן טשאָרְלֵי אַיהָר פֿיעְקָעָל מִתְּצִיעְרָוָגָן.

אַבעָר טשאָרְלֵי האט פֿערְשָׁעָהָמָט גַּעַשְׂמִיכְעָלָט :

— מאשאָ, יוֹ נָאוּ, אַלְיָוָן קָעָן אַיך נִתְּמַצֵּא צוֹנְעָהָמָעָן. מִיר מַזְעָן פֿרְעָנָעָן די סְטְרִיּוֹק קָאַמְּטָע אַוְיב זֶי ווְיַלְעָן צוֹנְעָהָמָעָן.

— יַעַם, יַעַם, אַיך ווּלְוָאַרטָּעָן.

טשאָרְלֵי האט פֿערְרוּפָעָן אַ פְּאָר לְאַנְדְּסָלִיטָם אַיז אַ ווִינְקָעָל אָנוֹ זֶיך מִתְּזִוְּדָכְגָּרְעָדָט. באַלְדָּא אַיך טשאָרְלֵי צוֹגְעָקָמָעָן אָנוֹ גַּעַזְאָנָט צַו אַיהָר מִתְּזִוְּדָקָנְדִּישָׁעָן שְׂמִיכְעָל :

— איַי עַם סָאָרָרִי, מאשאָ, אַבעָר די אַרְבִּיטְרָעָר ווְיַלְעָן עַם נִתְּמַצֵּא צוֹנְעָהָמָעָן. זֶי לְיַעַבְעָן נִתְּמַצֵּא צוֹנְעָהָמָעָן קִיּוֹן טשאָרְלִיטָם, יוֹ נָאוּ... אָנוֹ דָאָן, דיַיּוֹ פָּאוֹצִיאָן, — האט טשאָרְלֵי אַבְּגָנָהָאָקָט אַיז מִיטָּעָן דָו פֿערְשָׁעָהָמָט, מאשאָ, מִיד פֿערְדְּרִיסְטָם.

— נִתְּמַצֵּא קִיּוֹן טשאָרְלִיטָם. סָאָיז מִין דָאַנְיִישָׁאָן אַיז סְטְרִיּוֹק. אַיך סְטְרִיּוֹק אַוְיך, אַיך ווּלְוָאַיר סְטְרִיּוֹקָעָן, טשאָרְלֵי, אַיך זֶיך אַוְיך זֶיּוֹן מִתְּזִוְּדָקָנְדִּישָׁעָן — אַיך ווּלְוָאַיר זֶיּוֹן זֶיּוֹן זֶיּוֹן — זֶיּוֹן אַיהָר, מִתְּזִוְּדָקָנְדִּישָׁעָן אַיז אַיְינָעָם... אָנוֹ אַיז מאשאָס אַוְיגָעָן הַאָבָעָן זֶיך בְּעַוְיוֹזָעָן טְרָהָרָעָן.

— זֶוָּאָס אַיז מִתְּדָיר, מאשאָ, פֿיהְקָסְטוּ זֶיך נִתְּמַצֵּא?

— נָאָר נִתְּמַצֵּא, האָסְטָ רְעַכְתָּ, יַא, אַיך פֿערְשָׁעָהָמָט, אַיך בֵּין דָיר אַ פֿוַיְנָד — פּוֹן אַ פֿוַיְנָד קָעָן מַעַן נִתְּמַצֵּא צוֹנְעָהָמָעָן קִיּוֹן דָאַנְיִישָׁאָנס. יַא,

אייהר האט רעכט — עם איז גוט איזו — גוד ביי, טשאָרלוי, איך דאנט דיר.

— אַבעָּר ווֹאָס אַיז מִיט דֵּיר? — ווֹאָרט אַ מִינּוּט, אַיך ווּל געהן מיט דיר.

— נו, געה ניט מיט מיר, דַּי לאַנדְסְלִיט ווּלְעָלָעָן האַבעָּן אַ חַשְׁדָּר, נו, נו, דַּו טַאָרֶסֶט ניט געהן מיט מיר — אַיך בעלאָג צו דער אַנְדַּעַר זַיְמַט — אייהר האט רעכט, גוד ביי, טשאָרלוי! אָוּן זַי אַיז אַרוֹים פְּלִינְק פּוֹ דַּעַר „קָאנְגְּרָעְנְיוֹשָׂאָן“.

זַי אַיז אַנְגְּקָומָעָן אַהֲיָם מִיטָּן אַבעָּנד צו. אָוּן גַּאנְצָעָן הוּז אַיז גַּעַוּעַן טַוְנְקָעֵל, גוד אַוְיְבָעֵן, אַיז דַּעַר הַוִּיחָדָה, האַט זַיְד גַּעַוְיָזָעַן לְיכְטָמָט. דַּי פֿערְשִׁיעְדְּעָנָעָן קָאַלְוָרְטָעָן לְיכְטִעְפְּקָטָעָן, ווּעְדָּן בַּעַדְעָר אַנְקָעֵל האַט גַּעַלְאָזָט אַיְנוֹרִיכְטָעָן. אַוְיָחָד דַּי שְׁטִינְגָּעָן אַרוֹיָּה האַט זַי גַּעַהְעָרְטָד דַּעַם אַנְקָעָלָסָס אַלְטָעָבָאָסָס אַזְמָאָסָס שְׁוּעוּרָעָן גַּעַלְעָכְטָעָר. אַזְמָאָס אַיז זַי שְׁטָעָהָן גַּעַלְבָּעָן אַיז דַּי אַפְּעָנָעָן טַהְיָר פּוֹ שְׁלַאָפְּ-צִימָעָר אָוּן האַט אַרְיוֹנְגְּנְעָקָטָמָט. דַּעַר אַנְקָעֵל אָוּן גַּעַוְעָסָעָן אַוְפָּזָן דַּיְוָוָאָן אָוּן גַּעַשְׁפִּיעְלָט זַיְד מִיט דַּי הַעַנְטָלָעָד פּוֹזָס קִינָה, ווּלְעָכָם אַיז גַּעַלְעָגָעָן גַּעַבָּעָן אַיְהָם אָוּן דַּעַר אַנְקָעֵל האַט גַּעַלְאָכָט אָוּן גַּעַרְפְּהָת וְרָדָג מִיטָּן קִינָה, הַאַלְטָעָנְדָרָג אָיָן קַוְשָׁעָן זַיְנָעָן הַעַנְטָלָהָה, סְמָאָקְטָשָׁעָנָר דִּיגְחוּךְ. דַּעַר אַנְקָעֵל האַט זַי בַּעַמְּרָקְט אָיָן דַּעַר טַהְיָר אָוּן האַט אַוְיְפְּגְּנְעָפְּרָחָת זַיְד מִיט דַּעַר שְׁטַרְאָהָלְעָנְדָר אַוְיְגָעָן :

— קָוָם אַחֲרָעָר, מַאְשָׁאָ, קָוָם אַחֲרָעָר, זַעַה, דַּאֲסָ שְׁנַעַבְּלָעָן ווֹאָס עַס נְרִיגָּט — עַס ווּרְטָדָאָר עַהְנָלִיךְ צוֹ מִיר — „אַל בַּעַטְשָׁשׁ וְרָדָג“. עַס ווּרְטָדָאָר עַהְנָלִיךְ צוֹ מִיר.

מַאְשָׁא אָיָן צְגַעְגָּנָגָעָן אָוּן בַּעַטְרָאָכָט דַּאֲסָ קִינָה. אָוּן דַּי שְׁטַאָרְקָעָעָן עַנְעָרְגִּישָׁעָן לְיִפְּעָלָאָר, אָוּן דַּעַם לְאַנְגְּגָעְשָׁנִיטָעָנָעָם נְזַעְלָעָן, אָוּן דַּעַם פֿעַסְטָעָן עַנְעָרְגִּישָׁעָן אַטְהָעָם, האַט זַי דְּרָקְעָנָט אַיְהָם. אָוּן דַּאֲסָ רְוִיטָעָן לְיכְטָמָט צִימָעָר האַט זַי דְּרָמְמָאָנָט אָוּן אַיְהָר שְׁאַנְגָּאָגָא אָוּן זַי הַאַט זַיְד גַּעַד פִּיהְלָט פּוֹ „דַּעַר צְוּוּיְטָעָר זַיְוּטָן“.

.9

א י י נ ז א מ ק י י ט.

ביי „עלניκ ענד קאמפאנוי“ האט זיך אַרְוָמְגָנְדְרָעָהט אָן אַלְטָעָר מאז, וואס דיא מענשען האבען איהם גערופען אויס געוואהנהויט האלב אין ערנטט, האלב אין שפאמ, „דעָר אַנְקָעָל“. דער אַלְטָעָר מאז פַּלְעָנֶט זִוִּין מִיסְטָע צִוִּיט פֻּרְבְּרָעָנֶגֶן אָין דער הוֵיד אין שאָפּ, צוֹוְישׁעַן דיא אַרְבִּיטָעָר. ער פַּלְעָנֶט זִיךְ אַוּוֹקְעָזְעָן צֹוְישׁעַן דיא לאַנְדְּסְלִיטִיט, אָן לַיְעַב גַּעֲהָאָט צַוְּ פֻּרְבְּרָעָנֶגֶן מִיטְ זַוִּי, פֻּרְצְעָהָלְעָנֶדֶגְ מַעֲשָׂוֹת פָּוּ דַעַר אַלְטָעָר הַיּוֹם, פָּוּ קָחוֹמִין. אַפְּטָמָאָל פַּלְעָנֶט ער אַלְטָעָר מאז אָוּוּ אַרְוָם בָּאַלְמוֹתְשָׁעַן דיא אַרְבִּיטָעָר, אָן אוּס פַּלְעָנֶט זִיךְ בעזְוִיזָעַן אין שאָפּ דַעַר פָּאַרְמָאָן, דַעַר קָאוֹזִין מַאנְעָם, וואס סֻעְמָעַם האט איהם אַרְוִינְפָּעָר נָמָעַן צַוְּ זִיךְ אין בִּזְוּנָם — פַּלְעָנֶט דַעַר קָאוֹזִין צָוְגָּהָן צָוְ אַנְקָעָל אָן אַיְהָם קָלָאָפָּעָן אַוְיָף דֵּי פְּלִיעָצָם: — קָאַמְּדָאָן אַנְקָעָל — אוּן אוּ דַעַר אַנְקָעָל פַּלְעָנֶט נִיטְ הָרָעָן, אָין דַעַר קָאוֹזִין גַּעֲגָנָגָעָן אַרְוִינְפָּעָר דַעַם בָּאָס סֻעְמָעַן. אָן וַיְיַ אַמְּאָל האט דַעַר אַנְקָעָל אַרְאָבָגָנָנוּמָעַן מִיטְ גַּעֲמָכָט מִיטְזָן אַנְקָעָל. סֻעְמָס עַרְנָטָט גַּעֲזִיכָט האט אַגְּגָנוּמָעַן אַיְבָלְיָיָעַ מִינָּעַ, אָן ער האט מִיטְ וַיְיַכְּפָּט אַגְּגָנוּרִירָהָט דַעַם אַנְקָעָלָס אַרְעָם. אָן גַּעֲזָאנָט צַוְּ אַיְהָם גַּטְמוֹתָהָיג:

— אָרְיוֹ נָאָט אַ שְׁעִים, אַנְקָעָל? קָאַמְּדָאָן.

דַעַר אַנְקָעָל האט זיך טַאָקָעָ פֻּרְשָׁעָהָט אָן אַיְזָ אַרְאָבָגָנָגָעָן מִיטְ סֻעְמָעַן אַיְזָ שאָפּ, אַחֲנָע צַוְּ זָאָגָעָן אַ וַוָּאָרט. ער האט זיך נָאָד אַ פָּאָר מִנוֹת אַרְוָמְגָנְדְרָעָהט אָן אַפְּים, אָן גַּעֲוָעָלָב, אָן פַּלְעָנֶט מָאָכָעָן אַ פָּאָר וַיְיַצְּעַן מִיטְ דֵּי מענשען. סֻעְמָעַן אַיְהָם אַבָּעָר לְאַגְּנוּיְילָג גַּעֲוָאָרָעָן האט ער זיך אַוְיָגָעָהוּבָעָן אָן אַיְזָ

אריבערגענאנגען איזן סאלוּן וואָס איזן געוועַן געגענאייבער דעם סטאר
פֿוֹ "מעלניך עט קאמפּ".

פלענט מען דאס פֿלונַק זאגען סעַם עַן, אָז דער אַנקעל אַיזן סאלוּן.
האט ער אַרְבֶּעֶר גַּעֲשִׁיקָּט דעם קַאַזְיָן מאָנָעַס, אוֹ ער זָאַל אֵיתָם אַרְויִיסְ
געַהַמָּעַן, אָזָן סעַם הַאט שַׂוִּין גַּעֲזָאנַט צַו אֵיתָם מִיטּ אָז עַרְנַסְטּ גַּעַד
זַיכְתּ, אָזָה דעם גַּוְטַעַן שְׁמִיְּכָעַלְעַ.

— אָרְיוֹ נַאֲמָט אַ שְׁוִים, אַנקעל? קאמפּ-אָז — אָזָן ער הַאט גַּעַד
נוּמָעַן אַ בָּאַיטְשִׁיקָּעַלְעַן פֿוֹ סְטָאָר, אוֹ ער זָאַל דעם אַנקעל אַחַיִם
ברענְגַּעַן.

איינְמָאַל אַיזָּו ער אַרְיוֹנְגַּעַן אַיזָּו אַסְאלַוּן רַעֲגַעַן וְאוֹ דָאַזָּו
טָאוֹן אַיזָּו גַּוְילִיצִיאַנְעַד קוֹוָאַרטָּאַל, וְאוֹ בְּעַקְעָרָם אַיזָּו בּוֹטְשָׁעָרָם פֿעַרְ
קַעְהָרָעַן. אַיזָּו דעם סְאלַוּן הַאט מעַן אֵיתָם אַוְפְּגַעַן עַמוּדוֹן וְוַיְ אָזָלְטַעַן
בְּעַקְעָנְטַעַן. נָור אָז דער אַלְטָעַר הַאט זִיד גַּעַהַאַט אַנְגַּעַשְׁיכְּרַת, הַאט
ער אַנְגַּעַחוּבַּעַן צַו דָּעַדְעַן נִיטּ קַיְוָן אַנְשָׁעַטְנְדִגְעַן רַיְיד אָזָן גַּעַפְּלַאַפְּעַלְעַט
עַפְּעַם וְוַעֲגַעַן קִינְדָּעַר וְוואָס ער הַאט גַּעַהַאַט מִיטּ דָעַר וְוַיְבָעַלְעַלְ
סְאלַוּן אַיזָּו גַּעַפְּאַדְעַרְתּ וְוַיְנַעַן קִינְדָּעַר צְרוּיקִ. דָעַר מָאוֹ פֿוֹ עַדְ וְוַיְבָעַלְעַלְ
הַאט אֵיתָם גַּוְטַע אַוְיסְגַּעַרְעַטְ: אָז עַס פְּאַסְטַע נִיטּ פֿאָרְ אָזָא אַלְטַעַן מָאוֹ
צַו דָּעַדְעַן אַזְוַעַלְכָּעַ אַונְאַנְשָׁטַעְנְדִגְעַן רַיְידַה, אָז פֿאָרְ אָזָא אַלְטַעַן פְּאַסְטַע
זִיד נִכְבָּעַר אַיזָּו בִּיתְהַמְּדָרְשַׁ צַו וְזִיכְעַן אַיזָּו תְּהִילִים צַו זָאַגְעַן, נִיטּ אַיזָּו
סְאלַוּן זִיד אַרְומְצּוֹאַוְאַלְגַּעַרְעַן, אַיזָּו אַוְיפְּגַעַעַפְּעַנְטַדְיַיְתְּהִיר אַיזָּו אֵיתָם
גַּעַהַיִיסְעַן גַּעַהַן...

אַמְּאַל הַאט זִיד גַּעַמְאַכְּטַה, אָז דָעַר אַנקעל הַאט פְּאַרְבְּלַאַנְדוּעַט
אוֹיְףּ אַ סְעַמְעַטְרִי מִיטּ אַלְוִיהַ פֿוֹ אַ לְאַנְדְּסָמָן. דָעַר נָאַמְעַן פֿוֹ
דָעַר סְעַמְעַטְרִי אַיזָּו אֵיתָם פְּאַרְגַּעַסְקָוּמוֹן בְּעַקְעָנְטַעַן, אָז ער הַאט זִיד
דָעַרְמָאַנְטַ, אָז ער הַאט דָאַ וְוַעַמְעַן — אַ גַּאנְץ נַאַהַעַנְטַעַן. ער אַיזָּו
אַרְיוֹן אַיזָּו אַפְּסִים אַיזָּו גַּעַפְּרַעַגְטַד זִיד אַוְוַיְבַּ, וְוואָס לִינְטַ שְׂוִיַּן

דא בענראבען אַכְעָה-צֹוָאנְצִיג יאָהֶר. מעַן האָט נַאֲכְנָעָקָט אֵין
די ביכער אָזּוּ מעַן האָט מִיטְגְּשִׁיקְט מִיט אִיחָם אַשְׁמָש. צֹוַישָׁעַן
ריַיְזָנְעָהָאַלְטָעָנָע אָזּוּ צִיכְתִּיג בְּעַפְלָאַנְצָטָע קְבָרוּם אִיז גַּעַשְׁטָאַנָּע אָ
פְּעַרְלָאוֹטָע מִצְבָּה, אַ וּוֹילְד בְּעוֹזָאַקְסָעָנָעָר קְבָר, וּוֹ אַ פְּעַרְגָּעָסָעָנָר.
דעַר אַנְקָעָל האָט זַוְּד צֹוַעַקְטַּט צַוְּדָעַר מִצְבָּה — אָזּוּ עַרְאִינְעָרָנוּנָע
פָּזָן פְּרַיהַעַדְגִּינָּע יַאֲהָדוּן זַיְינָעָן אַוְבָּנְעָשְׂטָאַנָּע אִיז זַיְן קָאָפ. נַעֲבָעַן
דעַם קְבָר אִיז גַּעַוּעַן אַרְמוֹגְעַצְאָמָט אַ פְּלָאָז אַוְוָה אַן אַנְדָּעַר קְבָר,
וּוְעַלְכָּעַס אִיז נִיט גַּעַוּעַן פְּעַרְנוֹמוּנָע. דָּאָס אִיז גַּעַוּעַן דַּי קְרָעַן, וּוְעַלְכָּעַס
ער האָט אַנְגָּעָרִיט פָּאָר זַיךְ נַעֲבָעַן זַיְן פְּעַרְשָׁטָאַרְבָּעָנָע פְּרוֹוִי.
אוֹן מִיט אַמְּאָל אִיז אִיחָם קְלָאַהָר גַּעַוְאָרָעָן: אִיז יַעֲנָעַם קְבָר אִיז
גַּעֲלָעָנָע זַיְן לַעֲבָעַן, זַיְן יוֹגָעָנָר — ער האָט עַס דַּעְוּזָעָהן. אוֹן נַעֲבָעַן
דעַם לַעֲבָעַן אִיז גַּעֲלָעָנָע זַיְן קְבָר אָזּוּ גַּעַוְאָרָט אַוְוָה אִיחָם.
ער האָט זַיךְ גַּעַיָּאנְט, גַּעַהְאַנְדָּלְט, גַּעַקְוִיפְט לַעֲבָעַן, אַונְטָעָרְט
תְּהָעָנִיג גַּעַמְאָכְט לַעֲבָעַנְס אַונְטָעָרְט זַיְן וּוֹילְעַן — אוֹן דַּא אִיז דַּעַר
שְׁטִיל גַּעֲלָעָנָע אַ קְבָר אָזּוּ גַּעַוְאָרָט אַוְוָה אִיחָם. אוֹן אִיחָם האָט זַיךְ
אוַיסְגָּעָרְבָּט, אוֹן ער פְּעַרְשָׁטָעָת שְׁוִין פָּאָר וּוֹאָס זַיְן לַעֲבָעַן וּוֹאָס
ער האָט גַּעַבְוִיט אִיז אַיְינְגָעָרְבָּאַעָן. ער האָט גַּעַבְוִיט אַוְוָה אוֹן אַפְּעָעָי
נָעַם קְבָר. אוֹן עַס האָט נִיט הַאֲנָגָג גַּעַדְיוּרָט אָזּוּ ער האָט פְּעַרְנוֹמוּנָע
דָּאָס אַפְּעָנָע קְבָר, וּוְעַלְכָּעַס אִיז גַּעַשְׁטָאַנָּע אַיְזָעָנָעָר צִוְּתָאָס אָזּוּ גַּעַד
וּוֹאָרָט נַעֲבָעַן זַיְן פְּעַרְגָּעָסָעָנָעָמָט לַעֲבָעַן...

עַדְעַן.

אַיִן הָאַלְמָ

זִוִּיטָעַ

עֲרַשְׁטָעַרְ מְהֻיֵּל

5	אַיִבָּעַר וּוַיְלָלְיאַמְסְבּוֹרָג בְּרִיךְ	.1
12	קִינְדְּרָעַר	.2
18	פָּאַרְטָּאָג	.3
23	דָּעַר בְּרוֹדָעַר בְּעַרְילְ מִוּט זַוְּנָעַר קִינְדְּרָעַר	.4
30	אַנְקָעַלְ מָאוֹעָם	.5
35	דָּעַר „אַמְעָרְיוֹקָאנְדָּר“ אַיְזָן אַמְעָרְיקָא	.6
44	אַנְקָעַלְ מָאוֹעָםָס לְעַבְעַן	.7
51	דָּעַר נַיְעַר פְּרָעָה	.8
58	—	.9
64	קוֹזְמִינְעַר לְאַנְדְּסְלִוְיט	.10
70	אַסְתָּה אָוּ אַחְשְׂוֹרֶושָׁ	.11

צְוַוִּיטָעַרְ מְהֻיֵּל

79	עַר וּוּעַט הַאַבָּעַן קִינְדְּרָעַר	.1
84	מַאְשָׁא	.2
89	אַ חַתּוֹ	.3
94	מַאְנָעָם אֲגִיטָאַטָּאָר	.4
101	אַנְקָעַלְ מָאוֹעָם זַהְתָּ אַלְס פָּאַרְאָוִים	.5
107	מַאְשָׁא וּוּעָרָט אַ כְּלָה	.6
112	טְשָׁאָרְלִי מְעַלְנִיק	.7
121	קוֹנוֹ אַיְוָלָאנְד	.8
124	—	.9
130	„טוֹזְעַנְד אָוּ אַיְזָן נַאֲכָטָמָה“	.10
132	דיַ כְּלָה וּוֵיל נִישְׁט	.11
138	דָּעַר טִיְּפָעַל נַעַמְתָּ אַיְחָם	.12
144	מַאְשָׁא טְרַעְפָּט זַוְּד מִיטָּן אַנְקָעַלְ	.13
153	דָּאָס בְּלוּיעַ צִימָעַר	.14
160	(זַעַה דִּי צְוַוִּיטָעַר זַוִּיטָעַ).	

דרימטער טהויל

171	—	מַעַן אָנוּ ווֹיִב	.1
177	—	—	.2
181	—	—	.3
186	—	—	.4
191	—	דֵּעֶר סְטְּרִיּוֹק פּוֹן דֵּי קּוֹמִינְגָּר לְאַנְדְּסְלִיּוֹט	.5
199	—	—	.6
203	—	אוֹפֵךְ דֵּעֶר צְוּוִיְמָטָעָר זִוִּיט	.7
211	—	אַיְנוֹנוֹאַמְּקִיּוֹט	.8